Rest. R. Jahody 1933. Nowy grzbiet i wyklejki. K. D.

Aristotelis Physico:
rum libri octo.

Incipit liber primus Aristotelis Stagerite filii Nichomaci De auditu physico qui pertractat de principiis subiecti quod est corpus mobile in communi

Quoniam quidem intelligere et scire contingit circa omnes scientias quarum sunt principia

aut cause aut elementa ex horum cognoscere; tunc enim cognoscere arbitramur unumquodque cum causas cognoscimus primas

et principia prima et usque ad elementa. Manifestum quod et scientie

que de natura est temptandum determinare primum que circa principia. Innata autem est ex notioribus nobis via et certioribus in notiora

nature et certiora; non enim eadem nobis nota et simpliciter. Unde necesse est

secundum modum procedere hunc ex incertioribus quidem nature, nobis autem certioribus in certiora nature et notiora. Sunt

autem nobis primum manifesta et

autem ex his fiunt nota elementa et prin

cipia dividentibus hec unde ex universalibus

ad singularia oportet procedere. totum enim secundum

sensum notius est. universale totum quoddam est. multa

enim complectitur ut partes universale. accidit autem

hoc quodammodo et nomina ad rationem. totum enim

quoddam et indistincte significat velut circulus

diffinitio autem ipsius dividit in singularia.

Et pueri primum appellant omnes viros patres

et matres feminas. posterius autem determinant

horum utrumque.

Necesse autem est aut unum esse principium

aut plura. Et si unum aut immobile

ut Parmenides et Melissus

aut motum sicut physici [illegible]

[illegible]

[illegible]

similiter. plura et unum, quae duo, quae tria, quae quattuor

quae sunt alia per unum. Et si infinita, quae sunt [illegible]

dicit democritus [illegible] unum [illegible] et [illegible]

[illegible] quae est [illegible] [illegible] et [illegible] et

[illegible] sunt [illegible] est sunt [illegible] sunt [illegible]

sunt [illegible] [illegible] unum quae plura

Et si multa quae [illegible] quae infinita [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] unum quae multa [illegible]

[illegible] si unum et [illegible] sit [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] quae [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unum [illegible]

[illegible] si unum [illegible] Et si unum [illegible]

[illegible] [illegible] est. [illegible]

unum est. et ad [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] unum [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible]

rapiunt et nos fallacis [illegible] Magna

ut intellexisse [illegible] tio et nos [illegible]

Sed uno incedentium dato [illegible] coningere hoc

ut [illegible] difficile Nobis ut subiciatur

quod sunt [illegible] quae moveri [illegible] ut ma

nifesta sic ex inductione [illegible] ut neces

sarie eius sunt. Sed quae quidem ex principiis

[illegible] metrus [illegible] [illegible] circu

mme. Ut tetragonismum eius qui per se

ipsius geometriam [illegible] [illegible] ut

[illegible] [illegible] geometria [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] fortassis bene [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ut [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] quod ergo

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

Unum autem ut homo unum [illegible] et unum [illegible]

unum ad qualitatem unum ad hominem album [illegible]

ad aliquid [illegible] Differt autem [illegible] differentia multum

et sunt [illegible] dicitur. Sequitur autem extra et sub-

stantia et quale et quantum et ad aliquid sunt [illegible] adiuncta

sunt non multa sunt [illegible]. Et vero autem ad qualitatem

ad quantitatem sunt. sunt enim sunt [illegible] sunt non sunt.

accidens [illegible] inconveniens [illegible] impossibile

Nullum est aliorum separabile et [illegible]

intellectus est quod est infinitum [illegible]

ad aliquid et quando. infinitum enim ad qualitatem et [illegible]

in actione et qualitate et passione [illegible]

accidens sunt solum et [illegible] infinita et

[illegible] non [illegible] qualitas [illegible]

[illegible] et quantum et duo et [illegible] unum [illegible]

Et vero [illegible] solum [illegible] magis [illegible]

habet nullam quantum enim [illegible] Amplius

quod et [illegible] unum multiplex [illegible] quantitatem

Unum dicitur multipliciter et quod est. intendendum quomodo dicunt unum esse omnia. Dicitur

autem unum aut continuum aut indivisibile aut quorum ratio una

et eadem quid erat esse, sicut methu et vinum.

Si ergo est continuum, multa fiet quod est; infinitum enim

divisibile est continuum. Habet autem dubitationem de parte et toto,

forte autem non ad rationem, sed ipsam secundum se,

utrum unum aut plura pars et totum. Et si unum,

quomodo unum, et si plura quomodo plura. Et de partibus non

continuis. Et si toti unum utrumque ut indi-

visibile, quoniam et eadem ipsis erunt. At vero si est

indivisibile, nullum erit quantum neque quale, neque

iam infinitum quod est, sicut Melissus dicit, neque fi-

nitum sicut Parmenides. Terminus enim indivisibile,

finitum non. At vero si ratione unum sit omnia entia

sicut vestis et indumentum, Heracliti rationem contingit

dicere ipsis; idem enim erit et bono et malo, et non bono

esse et bono, quare idem erit bonum et non bonum, et

[illegible] et [illegible] unum [illegible]

[illegible] [illegible] intellectum [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] quemadmodum et

[illegible] forte [illegible]

[illegible] unum [illegible] et [illegible]

[illegible] quemadmodum [illegible]

[illegible] ut [illegible]

[illegible] ut [illegible]

[illegible] unum [illegible] singularis [illegible] unum

[illegible] [illegible] ut [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] unum [illegible] quemadmodum [illegible]

[illegible] et [illegible] unum [illegible]

[illegible] unum et [illegible]

[illegible] est [illegible] unum et [illegible] et [illegible]

[illegible] unum [illegible]

unum [illegible] est ex quibus [illegible]

[illegible] syllogismus [illegible] et

Parmenides et melissus. Et enim falsa recipiunt

et non sillogizantes sunt. Est autem magis melissi

onerosa ratio et non habens defectum sed uno incon-

venienti assignato alia contingunt. hoc autem nichil

difficile est. Quod quidem igitur melissus male paralogi-

zat manifestum est. Putat enim accipere si quod factum

est habet principium omne et quod non est factum non habere

principium. Postea et hoc inconveniens omnis esse princi-

pium rei et non temporis et generationis non simplicis sed al-

terationis, tanquam non momentanee fiat mutatio.

Postea quare quidem immobile si est unum. Sicut enim

et pars una existens hec aqua movetur in ipsa, quare

non et omne. Postea quare alteratio non erit.

Atqui neque specie possibile est unum esse nisi sicut ex quo.

Sic enim et physiologorum quidam dicunt unum, illo autem modo

non. Homo enim ab equo alterum specie et contraria ab invicem.

Et ad parmenidem autem idem modus rationis est.

et si aliquid aliud genus sit et subiecto ph

quando est falsa est plurium ad quod non contradic

Si falsa quando quod sunt accipit quod sunt duo

multiplex dicto Non contradicit ut si sola

albo capiendo significaret unum album

nichilominus multa alba sint et non unum

nec enim continuacio est unum album neque totum

Album enim est cum albo et susceptibile et

non est cum albo inesse similiter Nec enim

compositum est separabile sicut alterum cum albo

et cum omni inesse. Sic hec premissa non videtur

Affirmare et accipere non solum unum

significare quod est de quo utraque predicatur. sed

quod unum est accidens enim de subiecto simul dicendum

Quare cum accidit quod est non est alterum enim

ab eo quod est est Sic utraque et quod non sit

Non utraque vocat aliud eius quod unum est Non utraque

locus eius et quod quod est in multis quod est significaret

sic quod sit et quod unum quod quod se supponi quod est

[illegible] G. est quod vere est [illegible]

G. [illegible] quod vere est [illegible]

nec in G. enim est quod vere est [illegible] et albedo

albo [illegible] non est quod vere est [illegible] enim ac-

[illegible] est quod [illegible] enim [illegible]

est quod non vere est [illegible] quod est. est quod albedo est.

[illegible]

non est [illegible] vere [illegible] non est [illegible]

[illegible] albedo est [illegible] non [illegible]

[illegible] et albedo est quod vere est [illegible]

quod est [illegible] et quod est.

[illegible] quod vere est. est quod est [illegible]

est [illegible] quod vere est

quod vere est [illegible] et [illegible] est.

[illegible] est quod vere est [illegible] est [illegible]

quod non est [illegible] et [illegible] enim non quod

vere est [illegible] est [illegible]

[illegible]

cum dicit hoc. a quod contingit etc. et non esse. a cum

est in racione. hoc enim accidit ut secundum quod sunt

separabile. In primo ut est racio vacui enim diffini

tiva racio insunt. a ex quibus insunt racio sunt in

roe aliorumque horum. non tamen ut in bipede vel homine

a in albo quod est vel albi homini. Sic igitur quod homini sit

et homini accidit bipes. non est separabile etc. contingere

contingit utrumque non bipede etc. homine. a in racione bipedis

vel hominis racio. Sic impossibile est etc. cum in aliquo roe

est. Sed ut alii accidunt secundum perfectam racionem. et non est

utrumque sicut vere est aliquid. et ad utrumque est accidens alteri.

sicut quod vere est sit accidens multis. et de quo albo et utrumque

Et quod est ex hiis dictis. Ex indivisibilibus utrumque enim

videtur ut contrariorum utrumque agit sunt. continere secundum

quod racio unum sunt. si quod est unum sit. quod est et quod

non est. Sed ut quae per descripcionem individuas sunt etc.

magnitudines. Amplius ut est et quod non veniet

quod si unum sit quod est et non pars est sed perfectione etc.

non est indivisibile quod non est ultima cum perfectum quod non est

non simpliciter est, sed non eius a quo est. quare non est differe-

rentie ut est sicut Parmenides et Melissus dicunt esse alium. unum

ratio est igitur ... eius ad hoc sicut Parmenides dicit. non est ve-

et ad sicut sunt. Quidam autem ut et Melissus plura tunc multa que

sunt esse, sicut dictum est, quod ... sit unum est quod est

impossibile sit multiplicari. Quidam autem ut plures dicunt unum

modo sunt. Ipsum enim unum facientes quod est corpus

subiectum aut trium aliquod aut aliud quod igne quidem densius,

aere autem subtilius, alia autem generant densitate et raritate

multa facientes. Haec autem sunt contraria, ut excessus

et defectus, sicut magnum dicit Plato et parvum.

nisi quod hic quidem haec facit materiam, unum autem speciem. Illi vero

ipse subiectum materie, contraria autem differentias et species.

Alii vero ex uno inexistentes contrarietates segregari, quemadmodum Anaxi-

mandros dicit. et quicumque autem unum et multa dicunt esse,

sicut Empedocles et Anaxagoras. Ex commixtione

enim et hii segregant alia. Differunt autem ab invicem eo quod hic quidem

circulationem facit horum, hic autem semel. et hic quidem ... et ...

scilicet partes et contrarias. Ille quidem unum dicentes sed

Videtur autem anaxagoras sic infinita opinari. Ut accipiat

piat communem opinionem physicorum esse veram, quod non fiat nihil

ex eo quod non est. Propter hoc enim sic dicunt: erat

simul omnia, et fieri huiusmodi constituit alterari. Alii autem congrega-

tionem et segregationem. Amplius autem ex eo quod fiunt ex

invicem contraria. Inerant ergo. Si enim omne quod fit necesse est fieri aut ex

entibus aut ex non entibus, horum autem ex non entibus impossibile. De hac enim opinione consentiunt omnes de natura. Quod

reliquum est, iam arbitrati sunt accidere ex necessitate

ex existentibus quidem et inexistentibus fieri. Propter parvitatem autem

magnitudinum ex insensibilibus nobis. Propter quod dicunt

omne in omni misceri, quia omne ex omni videbant fieri. Appare-

re autem differentia et appellari altera ab invicem ex maxime excedente propter multitu-

dinem in mixtione infinitorum. Sincere quidem enim

totum album aut nigrum aut dulce aut carnem aut os non esse. Cuius autem plurimum unumquodque

habet, hoc videri esse naturam rei. Si igitur infinitum secundum

quod infinitum ignotum, quod quidem multitudine aut magnitudine infinitum

ignotum quantum aliquid. Quod vero specie infinitum ignotum quale

[illegible]. Permanente et insensibili existente ex quibus et secundum unumquodque

[illegible] et secundum quodlibet [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

Oportet enim cognoscere quem arbitramur [illegible] cognoscere ex quibus

et quale sit. Amplius autem si necesse omnem partem

augeri [illegible] secundum magnitudinem et [illegible] et ipsum

totum augeri. Sicut et [illegible] [illegible] partem [illegible] ipsa

dimidium totum. Sicut in [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] secundum magnitudinem et [illegible] videtur [illegible] [illegible]

partem quamlibet. Est enim totum partibus simile. Caro autem et

os et huiusmodi partes sunt [illegible] et [illegible] [illegible] videtur

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad os [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

magnitudine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Amplius si enim [illegible]

[illegible] huiusmodi [illegible] et non sunt. Dico autem et [illegible] [illegible]

et ex [illegible] [illegible] ut [illegible] aqua segregari. et [illegible]

ex aqua. [illegible] autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

videtur [illegible] [illegible] augeri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

enim ex aqua [illegible]. et [illegible] aliud factum ex [illegible]

segregatur. [illegible] [illegible] [illegible] et segregari [illegible] non excedit

magnitudo [illegible] [illegible] [illegible] segregatur

vel ac in eo unit | in reliqua cum aqua non est eadem.

Et vero non subsistit quod habet semper continuum. finita

magnitudine equalia finita est cum infinita sunt in medio

Hoc autem impossibile est. Adhuc autem si omne quidem corpus necesse motu

minore facto ablato aliquo fieri et finita quantitas

est et magnitudine et parvitate manifestum quod ex minima

carne non segregabitur corpus. Erit enim minor minima.

Amplius autem in infinitis corporibus iam inerit caro

et sanguis et cerebrum segregata quidem abinvicem. nichil

autem minus existentia et infinitum unumquodque. Hoc autem irrationa-

bile est. Neque unquam segregabuntur non scientes quidem dicit,

recte autem dicit; passiones enim inseparabiles sunt. Si igitur

mixti sunt colores et habitus, si segregentur, erit album

et sanum, non autem alterum aliquid existens neque de subiecto.

Quare inconveniens impossibilia querit intellectus, siquidem vult

quidem segregare, hoc autem facere impossibile, et secundum quantitatem et

secundum qualitatem; secundum quantitatem quidem quoniam non est minima magni-

tudo, secundum qualitatem autem quoniam inseparabiles sunt passiones. Non

recte autem generationem accipit similium specierum ...

[illegible] Erant et nullo modo ut latus ex limo.

et vos ex lateribus [illegible] aqua et aer exalentes

et sic et sunt Melissus [illegible] et [illegible]

[illegible] sunt [illegible];

Omnia sic [illegible] principia fuerunt et [illegible]

[illegible] sit aer et [illegible] Parmenides [illegible] et

[illegible] prima sunt. [illegible] appellat ignem [illegible]. Et

[illegible] et [illegible] Et democritus [illegible] et [illegible].

[illegible] sunt [illegible] ut [illegible]

[illegible] Atque [illegible]

[illegible] sunt. [illegible] et [illegible]

[illegible] angeli [illegible]

[illegible] fuerunt [illegible] At hic [illegible]. [illegible]

[illegible] principia ex [illegible]

[illegible] sunt et ex [illegible]

[illegible] sunt ex [illegible]

[illegible] sunt ex [illegible] Sed [illegible]

[illegible]

[illegible]

a contingit utrumque sit capabilibus ex predicabilibus in quibus
accipiat semper alterum. Qualium utrumque non sit album
et nigrum in aliquo sit album aut nigrum medium. Sed
album quidem sit et non album et hic non est. Si nigro
a mediis et nigrum et non nigrum. Si vero et
si et inmediate a sit aliquid secundum medium. Utrumque
contrarium et contingit semper. Ut album non nigrum
in forte semper alterum. Si non album et non contingens
sit in nigrum in medio. Similiter autem nigrum in non
nigrum et hic non [illegible]. Si [illegible] aut
si [illegible] aliquid medium de [illegible] et hic in aliquo. Sunt
a non solum simplicia contraria que sunt. Sed et contraria
semper eadem se habent [illegible]. Sed medium [illegible] hic [illegible]
disponens non [illegible] sunt. Habet hic contingit. Non
[illegible] de consonantiis et inconsonantiis sed et inconsonantiis
et consonantiis et contrariis consonantiis in inconsonantiis. Et hec
non [illegible] sit in oppositio. Differt autem [illegible]
[illegible] dicere a [illegible] a [illegible] medium [illegible]
sit [illegible]. [illegible] et [illegible] et [illegible] sit similiter

Unum quidem [illegible] est unus ex eo quod appareant [illegible] per se

[illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] et [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] sit sunt et [illegible] quod [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et in [illegible] media, media [illegible] [illegible] sunt

ut colores medii ex albo et nigro Quare [illegible] erunt

[illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] sunt [illegible] sunt et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible]

[illegible] [illegible] Differunt [illegible] ab invicem in eo quod alii

[illegible] [illegible] alii [illegible] accipiunt Et [illegible] non

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] alii et [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] secundum dictum modum

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

Aliter quoque quemadmodum videbitur pluribus sicut
ad invicem analogiam. Accipiunt enim ex eadem coordinatione
naturae. Hec quidem enim continent, alia autem continentur.
Sic ergo similiter dicunt et aliter, et peius et melius.
Et hii quidem notiora secundum rationem sicut dictum est prius,
illi autem secundum sensum. Universale quidem enim secundum rationem notum,
singulare autem secundum sensum; ratio quidem enim universalis,
sensus autem particularis, ut magnum et parvum
secundum rationem, rarum autem et densum secundum sensum. Quare quod contraria
oportet esse principia manifestum est.

Consequens autem utique erit dicere utrum duo
aut tria aut plura sint. Unum quidem enim non est
possibile, quoniam non unum contraria. Infinita autem non, quoniam
non scibile erit quod est. Est una quoque contrarietas in
omni genere uno. Substantia autem unum quoddam genus est.
Et quod contingit ex finitis melius, quemadmodum Empedocles,
quam ex infinitis. Omnia enim reddere putat quecumque
quemadmodum Anaxagoras ex infinitis. Amplius est alia
aliis priora contraria, et fiunt altera ex alteris, ut dulce

et amatum. et albus et niger. Principia autem omnia ma-

le. Cum autem nec unum nec neutrum medium sit mediatorum

et extremorum. Rursus et similiter facere quo [illegible] tacere [illegible]

[illegible] quando [illegible] contingit eum utrisque [illegible]

[illegible] facere [illegible] contraria sit [illegible]

[illegible] et alia quaedam [illegible]

[illegible] generat et faciat [illegible]

[illegible] utrisque alterum [illegible]

autem et plura [illegible] paucis [illegible]

[illegible] et simpliciter et de hoc [illegible]

[illegible] utrisque [illegible] eum [illegible]

[illegible] non [illegible] subiecto [illegible]

[illegible] subiecto [illegible]

Amplius non est [illegible] subiectum [illegible]

et non [illegible] utrisque [illegible]

[illegible] subiectum est. Unde [illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] necessarium [illegible]

[illegible]

[illegible]

deuctis est ut aquam ab igne a meatibus separari

ad meatus magnos similiter et terra et aere et aqua

ex [illegible] [illegible] sed non erit [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] alterari ab [illegible] [illegible]

ad [illegible] aere [illegible] enim [illegible] [illegible] [illegible]

sensibilis. Consequenter ad aquam [illegible] ad [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut de visibilitate

et raritate. et eo quod maius et minus [illegible] ad [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] sicut enim [illegible]

Et [illegible] antiquorum [illegible] opinionem et [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]

qui duo [illegible] [illegible] unum ad partem ex parte passivum

[illegible] ad [illegible] [illegible] unum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

pati magis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et ex [illegible] et ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] secundum [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] non amplius [illegible] [illegible] enim [illegible]

[illegible] unum [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

oportebit [illegible] utrisque [illegible] [illegible] [illegible]

mediam. Si ad unum [illegible] potest conuenire persona

utraque altera constructio est. Si [illegible]

et plures constructiones [illegible] [illegible] una unam

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] ablatiuo principia [illegible] si non genitiue. Semper con

uno genitiue constructus [illegible] una. [illegible] est unum constructio

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] regis unum sit

clementer regis plura duobus [illegible] medium est.

[illegible] [illegible] si recti. transitiue [illegible] intransitiue

[illegible] Si [illegible] nos [illegible] sum [illegible] transitiua

[illegible] est cum sum [illegible] [illegible] communia [illegible]

dic. et sic [illegible] unum [illegible] [illegible]

Cum sic ex alio alium et ex altero alterum [illegible] sum

plura [illegible] [illegible] Dico ad [illegible] [illegible]

sed [illegible] intransitiua. et ad non intransitiua [illegible] sed

intransitiua. Simplex [illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] et non

intransitiua. et [illegible] sit intransitiua. [illegible] ad et

non sit et quod [illegible] [illegible] non intransitiua [illegible]

[illegible interlinear gloss]

sed a univoco ad univocum [illegible] Sed nomen et species [illegible]

non [illegible] hic a quo [illegible]. Sed [illegible] ex hoc. Ut ex non

univoco univocum. hic at non [illegible] in aliis. Ut ex hoc

factus sit univocum. Sed hoc factum sit univocum. Item

ut a suo [illegible] simpliciter dictum [illegible] a quo [illegible] perma-

nens sit. Aut vero non permanentis [illegible] eius perma-

nens univocum factum est et hoc. Si non univocum et

univocum. necesse simpliciter [illegible] permanens.

Confirmatur ergo hoc ex aliis quae sunt

hic est accipere. Sed accipiens intendit [illegible] permanens

et a quo [illegible] sublata quod sit. et hoc modo est univocum [illegible]

non unum est Species eius unum [illegible] et hoc [illegible]

non eius [illegible] est hoc et univocum esse. Et hic quod permanet.

Illud vero non permanet. non oppositum quod permanet.

hoc eius permanet univocum [illegible] et univocum [illegible] perma-

net. necesse ex ambobus [illegible]. Ut ex univocis homo.

Sed ex aliquo [illegible] a quo. et non hic [illegible] a quo [illegible]

quod [illegible] non permanens. Ut ex non univoco

univocum [illegible] ex hoc [illegible] non [illegible] et homo.

[illegible marginal notes]

[illegible]

[illegible]

uelut corporum dicuntur sicut. Sic ergo entium separatorum quedam sci-
untur que separantur, sicut ex oppositis et non permanenti
utrolibet durum et ex hoc hic. Extrinseco et intrinseco et
intrinsecum sit intrinsecum. Unde et in hoc solo d. eterni
extrinsecum habere et intrinsecum habere dicitur sci intrinsecum.
Multiplicat autem duas durationes sci et habere quod non
simul sci. Hic aliquid sci. simul autem sci secundum
solum e. sicut quod aliquid madidum quod natura subiecti
aliquid cum quod sit extendi quod et quale et adulterium et
quod et ubi sunt in subiecto aliquo. quod sit quod sola
sola non aliquid dicitur subiecto. sed aliquid aliud de subiecto.
Quod autem et sic et quedam aliquid simul extra aliquid subie-
cto sicut quodammodo sicut utrumque madidum. sed cum
quod aliquid quod subiectum sicut sit quod sit, ut pluvie et aque
[illegible] Sunt autem quod sunt simul. aliquid quidem
[illegible] ut statua. aliquid vero apparet
augmentatio. aliquid vero abstractum ut est lapis
de metallis. [illegible] [illegible] alterato

Vero. ut in [illegible] secundum [illegible]. eadem atque ipse sic sunt

materia [illegible] est subiectum [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible]

[illegible] fit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fit et [illegible] [illegible]

Aut enim subiectum contrariorum duo et contraria ipse non

mutatio. subiectum et [illegible] et [illegible] et [illegible]

et inferiorum oppositorum [illegible] et lapide et [illegible] subiectum

Materia est ex qua ipse fit tale et principia eorum [illegible]

na sunt ex quibus primis sunt et sunt non secundum accidens.

Si unum [illegible] [illegible] secundum subiectum. [illegible] ex subiecto et

forma. Corpore enim [illegible] [illegible] ex [illegible] et [illegible]

quemadmodum Resolutis enim [illegible] eorum materia est

ex [illegible] [illegible] sunt ex [illegible] fit ad subiectum unum [illegible]

unum. [illegible] [illegible] duo, hoc [illegible] enim et [illegible] [illegible]

[illegible] innumerabilibus. hoc enim [illegible] [illegible] et non secundum accidens

ex ipso fit [illegible] fit. [illegible] et [illegible] accidens

~~ex ipso fit [illegible] fit. [illegible] et [illegible] accidens~~

unum ad [illegible] ut [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

sic [illegible] Unde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

et frigidum a complexionibus et mixtionibus. et a se sicut non

Ab alteratione enim post tria [illegible] / Solum ad ipsa

quod est substantia. sic enim non [illegible] neque

[illegible] principia [illegible]. [illegible] ut [illegible]

[illegible] duo [illegible] alterius [illegible]

[illegible]. Alterum enim [illegible] et non [illegible]

et [illegible] et [illegible] principia

[illegible]. et quod [illegible]

et [illegible] est. quod [illegible] et [illegible]

[illegible] quemadmodum alio non [illegible]

enim et alterius [illegible] et [illegible]

[illegible] Substantiam [illegible]

[illegible] enim ad [illegible]

a ad [illegible] sic [illegible] et in

[illegible] sic [illegible] sic [illegible]

ad [illegible] et hic [illegible] est [illegible]

[illegible] non sic [illegible] sicut

hic [illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] et quod [illegible]

Dictum est. Primum quidem dictum est quod principia contraria sunt

postea autem quod necesse est et aliud quoddam subici

et contraria tria esse. Et nunc manifestum est quae differentia

contrariorum et quomodo se habent ad invicem principia et quid

sit subiectum. Utrum autem substantia species aut subiectum nondum

manifestum est. Sed quod principia tria et quomodo et quis modus

eorum dictum est. Quot quidem et quae sunt principia ex

his considerentur. Quod autem et solum sic et alia

quorundam dubitatio solvitur, post haec dicemus. Querentes enim

philosophi primi veritatem et naturam entium diverterunt ut via

quadam alia abstracti ob imperitiam. Et dicunt

neque fieri entium neque corrumpi nullum quia

necessarium est fieri quod fit aut ex ente aut ex non ente

utrumque impossibile est. Neque enim quod

fieri subici ... et sic augmentantes

... multa dicunt ...

... accipiebant ... ex accidente ...

... ex ente ... ex non ente ... est

Primo non est aptum facere aut pati aut sentire [illegible] sed [illegible]

mixtis dedit. Ut medium aptum facere aut pati a se medio

aptum est a fieri. Quare quidlibet [illegible] medium est. quam

et ex eo primo et ex eo primo non est aptum facere aut pati [illegible]

quod medium non semper quod medium sit semper [illegible] et

alius sit non [illegible] medium. si [illegible] nisi [illegible]

[illegible]. et non medium sit [illegible] medio [illegible] maxime

propter utrumque medium aptum facere aut pati aut fieri ex me-

dio. non semper quod medium hic patiatur aut faciat ma-

nifestum quod ex eo quod non est fieri. et hic sit [illegible] non est

Quod illi quod non [illegible] deligerunt. et propter

hanc generationem [illegible] quod mixtis [illegible]

sed fieri [illegible] ex alio. [illegible] generatione

Post hec et quod utrumque fieri quod mixtis simpliciter

ex eo quod non est. fieri sed ex eo quod non est. ut [illegible]

Generatione [illegible] quod [illegible] non est. [illegible]

[illegible] sit. [illegible] et [illegible] et impossibile fieri

aptum ex [illegible] quod non est [illegible]

Hic ostendit istud duplici intellectu [illegible] quod medium sit aptum ad patiendum [illegible]

Hic ostendit antiquos errasse [illegible]

Hic applicat distinctionem ad propositum [illegible]

necesse quando sic sicut in fine accidens sic aut et hoc sicut

in eodem modo ut si ex accidentali accidens utrumque fiat fiat

quod [illegible] cum utrumque non solum ex quodam accidentali [illegible]

sicut ex accidentali sed non [illegible] accidens sicut [illegible]

non hoc sed ad [illegible] sicut accidens non sicut accidentale

non ex accidentali [illegible] et sicut [illegible] non ex [illegible]

necesse ex [illegible] non est dicendum necesse quod [illegible]

et quod [illegible] non est. Amplius ad et [illegible]

[illegible] non [illegible]. [illegible] aliquid

ad quod [illegible] dicere sicut potentiam et actu

Hec ad declarandum est [illegible]

Quod sicut [illegible]

[illegible]

[illegible] in [illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible] ignorantia.

Amplius [illegible] ad et [illegible] sicut [illegible]

non sufficiens. sicut [illegible]

Et ex quodam accidentali quodam accidens ut si [illegible] ex [illegible] fiat

Et post aliud [illegible] in eodem [illegible] potentia

Postquam actum [illegible] errorem [illegible] ex ignorantia [illegible] errorem [illegible] ex ignorantia [illegible] et hoc [illegible]

Simplicia fieri a quo ex eo [illegible] [illegible]

Procedens dicte [illegible]. Postea vero ipse sive [illegible]

unde una et [illegible] una est. Ex hoc [illegible]

[illegible] unius [illegible] ipse eius motu et primum altera

[illegible] est. Ex hoc [illegible] hac ipse [illegible]

[illegible] ad [illegible] vel [illegible] et hec ipse [illegible]

et [illegible] aliquid motu, [illegible] ad [illegible]

[illegible] et [illegible] et [illegible]

Quare permixta aliud [illegible] sit [illegible] et alie

[illegible] eius ad [illegible] quod [illegible]

[illegible] [illegible] esse [illegible] forme. Eterna [illegible]

Qualitate fecit [illegible] magnum et parvum [illegible]

[illegible] fit. Alterum eius [illegible]

[illegible] eius non [illegible] [illegible]

Fecit [illegible] alterum [illegible]

[illegible] ad [illegible] [illegible]

[illegible]. [illegible] et [illegible]

quodam divino et optimo et appetibili, aliud quidem contrarium
dicimus ipsi, aliud autem quod aptum natum est appetere et
desiderare ipsum secundum suam naturam. His autem accidit
contrarium appetere suam corruptionem. Et neque ipsam se appetere possibile est
formam, quia non est indigens, neque contrarium, corruptiva enim
sunt ad invicem contraria. Sed hoc est materia, sicut si
femina masculi et turpe boni; nisi quod non per se turpe
sed secundum accidens, neque femina sed secundum accidens. Corrumpitur autem et fit est quidem ut sic,
est autem ut non. Nam ut quod in quo, secundum se
corrumpitur; quod enim corrumpitur, hoc est privatio. Ut autem secun-
dum potentiam non secundum se, sed incorruptibilem et
ingenitam necesse est ipsam esse. Sive enim fieret, subiectum aliquid op-
ortet primum inesse ex quo inexistente. Hoc autem est ipsa natura,
quare erit antequam fiat. Dico enim materiam primum subiectum
unicuique ex quo fit aliquid inexistente non secundum accidens. Sive corrum-
pitur, in hoc abibit ultimum, quare corrupta erit antequam corrumpatur.
De principio autem secundum speciem, utrum unum aut plura et
quid aut quae sint, certitudinis primae philosophiae
opus est determinare. Quare in illud tempus reponatur. De physicis

[illegible marginal gloss]

[de naturalibus] autem et corruptibilibus speciebus in posterioribus demon

strantes dicemus. Quoniam quidem igitur sunt principia et que et quot numero

determinatum sit sic. Iterum autem aliud principium

incipientes dicamus.

Eorum que sunt alia sunt

natura, alia propter alias

causas. Natura quidem animalia

et partes ipsorum et plante et simplicia

corpora, ut terra et ignis et aer et aqua. Hec enim

et huiusmodi natura dicimus esse. Omnia vero que predicta

sunt videntur differentia ad ea que non natura constant. Horum enim

unumquodque in seipso principium habet motus

et status, hec quidem secundum locum, illa vero secundum

augmentum et decrementum, alia vero secundum alterationem.

Lectus autem et vestimentum et si quid aliud huiusmodi

genus est, secundum quod sortitum est unumquodque predicationem

et inquantum ab arte est, nullum impetum habet mutationis

innatum. Secundum vero quod accidit ipsis esse lapideis

aut terreis aut mixtis ex his, habent secundum tantum

[Nat]ura principio aliquo et cause movendi et quiescendi in quo

est primum per se et non secundum accidens. Dico autem non secundum

accidens quoniam fiet utique ipse sibi aliquis causa sanitatis

cum sit medicus. Sed tamen non secundum quod sanatur medicinam

habet, sed accidit eundem medicum esse et sanatum. Propter quod

et separantur aliquando ab invicem. Similiter autem et aliorum unumquodque

que fiunt. Nullum enim ipsorum habet principium factionis

in ipso, sed alia quidem in aliis et ab extra, ut

domus et aliorum manu operatorum unumquodque, alia vero in

ipsis quidem, sed non secundum se ipsa, quecumque secundum

accidens causa fiunt utique ipsis. Natura quidem igitur quod

dictum est; naturam autem habent quecumque huiusmodi habent

principium. Et sunt hec omnia substantia. Subiectum enim

quoddam, et in subiecto est natura semper. Secundum naturam autem et

hec et quecumque hiis insunt secundum se, ut igni ferri

sursum. Hoc enim natura quidem non est neque habet naturam, a

natura autem et secundum naturam est. Quid quidem igitur sit natura dictum est, et quod

a natura et quod secundum naturam. Quod autem sit natura

temptare demonstrare ridiculum est. Manifestum enim

P[er] hec [illegible] multa sunt Demonstrat ut madida per

immadida non poteris induere [illegible] et non

[illegible] componit vnde constringit hec pati non [illegible]

[illegible] Color consistit cum aliquid non naturaliter sit [illegible]

De coloribus vnde nec est hic si [illegible] nobis hec [illegible]

Sed ut in subiecto colorum ut intelligere

Qui non sunt . [illegible] dicit [illegible] non [illegible] ut

se [illegible] . vt lectoris non legendo . [illegible] ut est . si legendo

ut dicit antiphol . [illegible] si aliquid [illegible] lector [illegible]

et accipiat [illegible] [illegible] vt vt [illegible] sit [illegible]

non [illegible] [illegible] lector si legendo . [illegible] dicit [illegible]

[illegible] eius ac expositorum sine lege et arte . [illegible]

ut contra illud [illegible] . hec [illegible] [illegible]

Sicut et [illegible] [illegible] ad alterum [illegible]

hec [illegible] . vt est [illegible] et currit ad aquam . [illegible]

sa ut et [illegible] ad terram . [illegible] ut et [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] Vnde sane hec [illegible]

[illegible] aliquid [illegible] . [illegible] [illegible] dicunt . [illegible] ut aliquid

alii quidem [aquam] alii terram alii aerem hec naturam esse
eorum que sunt. Quod enim accipit aliquis horum talem esse sive
unum sive plura. hoc et tot dicit esse omnem substantiam
alia autem omnia passiones horum et habitus et dispo
sitiones Et horum quidem quodlibet esse perpetuum non enim
esse transmutationem ipsis ex se ipsis Alia autem fieri et
corrumpi infinities Uno quidem modo natura sic dicitur prima
unicuique subiecta materia habentium in se ipsis motus
principium et mutationis Alio autem modo forma et species que
secundum rationem Sicut enim ars dicitur quod est secundum artem
et artificiosum sic et natura quod secundum naturam dicitur et quod
naturale. Neque autem illud adhuc dicimus habere secundum artem
nichil si potentia solum sit ut lectus nondum enim habet
speciem lecti. neque esse artem. neque in hiis que natura
consistunt. potentia enim caro aut os. neque habet adhuc
suam naturam. priusquam accipiat speciem secundum rationem. qua diffi
nientes dicimus quid est caro aut os. neque natura est. Alio autem

[illegible]

ma vtriusque est specierum inesse primis motum predicamentis

et primo non separabilis eius. sed secundum totum accidit esse

[illegible]

ex hiis non est neque omnis. sed a motu et sicut et magis non est

[illegible]

est quam non sunt eius huius etiam eius contrarietas

et magis est eius parum Amplius sit ex hiis que sunt

[illegible]

latitudinis ex latitudine. unde dicere non significat esse magis

sed secundum quod sicut utrique generis non latitudinis

[illegible]

sed secundum ergo sit et sua magis sit tota est.

[illegible]

Amplius at non dicta sunt generalissima

[illegible]

vel neque est non eius predicamentis medietatem est non

immediatum non est in sanitate Relat est eius

a medietate. vel immediatum et medietatem Rel

[illegible]

sic at non sit ab neque. sed quod sunt esse quarto

[illegible]

differentia vel sunt est magis motus esse magis

[illegible]

vel ex quo sit forma utrumque non est Quod sunt

[illegible]

et non ampliatur et cum primum esse predicamentum est

[illegible]

Quod et primum et contrarium ad sit simplex generationem

[illegible]

vel neque per specificum est considerandum

[illegible]

Quoniam autem determinatum est quot modis natura
post hoc speculandum est in quo differt mathematicus a
physico. Etenim plana et solida habent physica corpora
et longitudines et puncta, de quibus intendit mathematicus.
Amplius autem astrologia altera aut pars physicae? Si
enim physici est scire quid sol aut luna, quae autem per se
accidunt eis nullum scire inconveniens est, et aliter quia videntur dicentes
et de figura solis et lunae, et utrum sphaerica terra et
mundus aut non. De his igitur negociatur et mathematicus,
sed non in quantum physici corporis terminus unumquodque;
neque accidentia speculatur in quantum talibus existentibus accidit;
unde et abstrahit. Abstracta enim sunt intellectu
a motu, et nihil differt neque fit mendacium abstrahentium.
Latet autem hoc facientes et qui ideas dicunt; physica
enim abstrahunt minus existentia abstractibilia mathematicis.
Fit autem hoc manifestum si aliquis tentet utrorumque
dicere terminos et subiectorum et accidentium. Impar
quidem enim et par et rectum et curvum, amplius numerus et linea
et figura sine motu; caro autem et os et homo non adhuc

Sed hoc sicut naturam formam sed non sic animam dicentem

Demonstrant autem et que magis physica sunt mathematicorum

ut perspectiva et armonica et astrologia. Contraria enim

quodammodo se habent cum geometria. Geometria

enim de physica intendit linea sed non inquantum ma-

them. sed inquantum physica. Quoniam autem natura duplex

dicitur forma et materia. Sicut de simo quid sit intendimus

sic considerandum est quare neque sine materia talia neque secundum

materiam. Etenim iam et de hoc dubitabit aliquis cum due

sint nature de qua est physici aut de eo quod ex utrisque

utrisque et de utraque. Utrum autem eiusdem aut alterius utramque

cognoscere. Ad antiquos respicienti videbitur

utique esse materie. Parva enim parte quadam

Empedocles et Democritus formam et quod quid erat

esse tetigerunt. Si autem ars imitatur naturam eiusdem autem

scientie cognoscere speciem et materiam usque ad aliquid ut me-

dici sanitatem et coleram et flegma in quibus sanitas

edificatoris et speciem domus et materiam quod lateres

et ligna sic et similiter et in aliis. et physici utique erit

cognoscere utrasque naturas. Adhuc eius quod cuius causa est et finis

eiusdem et quaedam sunt gratia huius. Natura autem finis est et cuius

Quorum enim continuo motu existente est aliquis finis motus

hoc ultimum est et cuius causa est. Unde et poeta derisorie

adducitur dicere habet finem cuius causa factus est. Vult

enim non omne esse ultimum finem sed optimum. Quoniam et faciunt

artes materiam aliae simpliciter, aliae bene operantem. Et uti-

mur tamquam nostri causa omnibus existentibus. Sumus enim et nos

quodammodo finis. Dupliciter enim quod cuius causa est

dictum est autem in his quae de philosophia sunt. Duae vero

sunt principantes materiam et cognoscentes artes, quae utitur

et factiva quae architectonica. Quare et utens archi-

tectonica quodammodo est. Differunt autem quia haec quidem speciei

quidem cognoscitiva est architectonica, illa vero ut fac-

tiva materiae. Gubernator enim qualis sit species aliqua

temonis cognoscit et instituit, alius autem ex quali ligno et

qualibus motibus erit. In his quidem igitur quae secundum artem

nos facimus materiam operis gratia, in his autem quae secundum naturam existit. Amplius

eorum quae ad aliquid materia est. Alii enim speciei alia materia.

Usque ad quantum ergo physicum oportet cognoscere speciem et quod quid

est? Aut sicut medicum nervum et fabrum aes [illegible]

Cuius enim causa unumquodque. et circa hec que sunt separata specie
sunt in materia. Homo enim hominem generat ex materia et sol. Quomodo
autem se habeat separabile et quid sit philosophie prime opus determinare.

Determinatis autem hiis considerandum de causis
que et quot numero sunt. Quoniam enim sciendi gratia hec negociatio est
scire autem non arbitramur unumquodque prius quam accipiamus
propter quid circa unumquodque. hoc autem est accipere primam causam. manifestum
quod et nobis hoc faciendum est et de generatione et corruptione et omni
physica mutatione. quatenus scientes eorum principia redu-
cere in ipsa temptemus quesitorum unumquodque. Uno quidem modo
causa dicitur ex quo fit aliquid cum insit. sicut es statue et ar-
gentum fiale et horum genera. Alio autem modo species et ex-
emplum. hec autem est ratio quid erat esse et horum genera
ut eius que est diapason duo ad unum et omnino numerus et
partes que in diffinitione. Amplius unde principium mutationis
primum aut quietis. ut consiliator causa est et pater filii et omnino
faciens facti et commutans commutati. Adhuc autem ut fi-
nis. hoc autem est cuius causa. ut ambulandi sanitas.
Propter quid enim ambulat? dicimus ut sanetur et dicentes sic

opinamur assignare causam. Et quecumque movente alio in medio
fiunt finis sunt. ut sanitatis macies aut purgacio aut potiones
aut organa. omnia enim hec finis gratia sunt. differunt autem ab invicem
quia alia quidem opera alia vero organa. Cause quidem igitur fere tot modis
dicuntur. Contingit autem multipliciter dictis causis et multas
causas esse non secundum accidens ut statue statuefactiva et es non secundum
alterum aliquid sed secundum quod statua. Sed non eodem modo sed hoc quidem
ut materia. illud vero ut unde motus. Sunt autem ad invicem cause et
aliquando. ut laborare causa est bone habitudinis et hec laborandi.
Sed non eodem modo sed hoc quidem sicut finis illud sicut principium motus.
Amplius autem idem contrariorum est causa. quod enim presens causa est huius
et absens causamur aliquando contrarii ut absentiam gubernatoris submersionis
navis. cuius erat presentia causa salutis. Omnes
autem nunc dicte cause in quatuor cadunt modos manifestissimos.
Elementa quidem sillabarum et materia vasorum et ignis et terra et omnia
corporum et partes totius et suppositiones conclusionis sicut
ex quo cause sunt. Horum autem alia quidem ut subiectum ut
partes, alia vero ut quod quid erat esse et totum et
compositio et species. Semen autem et medicus et consiliator et
omnino faciens sunt. unde principium mutationis aut status aut motus

Alie autem sunt simplices et [illegible] aliorum [illegible]

[illegible] et [illegible] aliorum [illegible]

ut mensa [illegible] bonus [illegible] bona [illegible]

[illegible] et sunt tot [illegible]

[illegible] capitales [illegible] et et [illegible]

Et [illegible] et [illegible] et [illegible] alterum alterius

ut [illegible] medicus et artifex et [illegible]

[illegible] et [illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] sicut [illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] quod accidit [illegible]

[illegible] ut

[illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] ut [illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible]

[illegible] sicut [illegible]

[illegible] ut [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] ut [illegible]

[illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] et [illegible]

et iste et alie modi ut non possibiles, necesse statuere

tantum. Si possibilitas statuatur [illegible] [illegible]

sed modice quod sex dicte ad [illegible] et eius sit singulare

a sicut [illegible] a sit actus a sicut [illegible] a sit

[illegible] hec a sicut simpliciter [illegible] [illegible] ad actus ope-

rationis a sui potentia sunt. Differunt ad [illegible] prope-

rationis [illegible] et singularitas sed sunt et non sunt et

[illegible] sit [illegible]. sicut [illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible]

et [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] ad sit [illegible]

potentia non [illegible] [illegible] [illegible] non sed [illegible] et [illegible]

[illegible]. Oportet ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formas

[illegible] sicut et aliquid. ut hoc [illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]

[illegible] et sic [illegible]. Amplius ad alie [illegible]

[illegible] sit [illegible]. ad ad singulares singularium ut

statuere statuatur [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible]

[illegible] possibilitate operantes ad [illegible] operationem [illegible] [illegible]

[illegible] sed nobis declarata sunt sufficienter.

Quatre ad et fortuna et [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] et sed [illegible] fortuna [illegible]

Quomodo autem in causis dicuntur et fortuna et casus et utrum
idem sit fortuna et casus aut alterum, et omnino quid sit
fortuna et casus, considerandum est. Quidam enim si sint an
non dubitant. Nihil enim fieri a fortuna dicunt, sed
omnium esse aliquam causam determinatam, quaecumque nos dicimus a casu
fieri aut a fortuna, ut venire a fortuna in forum et com-
perire quem volebat, et quem non opinabatur, cau-
sam venire velle emere. Similiter et in aliis quae
a fortuna dicuntur semper est aliquid accipere causam, sed non
fortunam. Quoniam si aliquid esset fortuna, inconveniens utique
videbitur sicut et vere est. Et dubitabit utique aliquis
propter quid nullus antiquorum sapientum causas de generatione et cor-
ruptione dicentes de fortuna nihil determinavit. Sed
sicut videtur nihil opinabantur neque illi aliquid esse a
fortuna. Sed et mirabile hoc. Multa enim fiunt et sunt
a fortuna et a casu, quae
non ignorantes quod contingit reducere in unamquamque causam generationis,
sicut antiquus sermo dixit destruens for-
tunam, et tamen omnes horum alia dicunt esse a
fortuna, alia non a fortuna. Propter quod et modo aliquo erat

Ipsa [illegible] medium [illegible] nec [illegible] aliquem

[illegible] est fortuna. ut adversa a leta discerne

a leta a a quo [illegible] [illegible] est sine nos

[illegible] est sine [illegible] [illegible]. et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] nec [illegible] [illegible]

[illegible] dicat, sed ut [illegible] dicat eam [illegible]

[illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] aliter a fortuna sed [illegible]

Sed ut [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] est [illegible]. [illegible] eam sed [illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] a fortuna ut est ut sed

si a [illegible] a intellectum est a [illegible] alterum [illegible] [illegible]

eam [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] sit. sed

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] sed [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

dicit hic. videtur [illegible] quod in esse melius est [illegible]

et quod sunt aspera fortuna multa [illegible] aspera et

[illegible] cum multo [illegible] sic. Sed ut ad [illegible]

[illegible] quae cum et fortuna [illegible] ad [illegible]

intellectum [illegible] [illegible] [illegible] et feliciter

[illegible] [illegible] quod sit [illegible] et si [illegible]

ad alterum sit et cum et fortuna. et quod [illegible]

[illegible] [illegible].

Omnem [illegible] et quod [illegible] [illegible] quod semper

[illegible] [illegible] ad sit prospera. [illegible]

[illegible] [illegible] fortuna [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et semper [illegible] [illegible] sit prospera

Sed quod quae sunt et [illegible] hic. et [illegible] [illegible]

[illegible] fortuna [illegible] quod fortuna [illegible] sit et [illegible]

hic [illegible] fortuna [illegible] et quod fortuna [illegible] [illegible]

Eorum ad quae sunt [illegible] quod [illegible] hic sunt [illegible]

[illegible] ad alia quod [illegible] [illegible] sunt [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] et quod sit

prospera sit quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ad effectum. procedit ab intellectu utriusque agendo

et procedit a natura consequenter. [illegible] finem actiuum sunt alter-

natiuam dictam etc. Sicut enim et prius duo contrarium

per se [illegible] ad finem actiuum. sic et [illegible] subiecta

etc. ut dictum [illegible] per se [illegible] consequentia. finem

actiuum ad alterum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

quod finem actiuum. finem actiuum ad [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Sicut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Nunc ad [illegible] [illegible] [illegible] per utrasque [illegible] [illegible]

[illegible] hoc. ut [illegible] accipiendo [illegible] [illegible] utrasque

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] hoc [illegible] [illegible]

ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

necessitate [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ab intellectu [illegible]

[illegible] [illegible]. [illegible] ad [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

cum ratio et intellectus et [illegible] consilium eius [illegible]

intellectus. Consequens autem [illegible] intellectus et [illegible]

utrumque sit [illegible] fortuna [illegible] fortunati non

intera [illegible] et [illegible] sed [illegible] non [illegible] fortuna

[illegible] utrumque [illegible] eius [illegible] eius [illegible]

[illegible] est [illegible] eius ut sit [illegible] et [illegible]

eius sit et [illegible] fortuna ut [illegible]

[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible] Et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fortuna [illegible] eius

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] sic [illegible] [illegible] et fortuna [illegible]

[illegible] [illegible] utrumque [illegible] [illegible] [illegible]

utrumque [illegible] fortuna ut [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

quidem dicitur cum bonum aliquid evenit. prava autem cum
pravum aliquid. Eufortunium autem et infortunium est
cum magnitudinem habentia sunt hec. Unde et parum
malum. aut bonum accipere magnum aut infortunare aut eu-
fortunare est. quod sic dicit intellectus tamquam ut
parum distans sit nichil distare videtur. Amplius
et instabilis infortunium rationabiliter est. fortuna enim
nichil est neque semper neque ut frequenter sic fieri
possibile est. quod sunt a fortuna. Sunt quidem igitur ambe
que admodum dictum est secundum accidens et fortuna et casus
in contingentibus fieri. neque simpliciter neque ut frequenter
et eorum que gratia utique fieri aliqua.

Differt autem quoniam casus in pluribus est
enim quod a fortuna est et a casu. huic autem non omne a fortuna.

Fortuna quidem enim et quod a fortuna est quibuscumque
et eufortunare utique contingit et omnino actio est.

Unde necesse est circa practica esse fortunam.

Signum autem est quod videtur aut idem esse felicitati aut prope.
Felicitas autem praxis quedam est. eupraxia enim

est . quam [illegible] nec attingit agere nec fortuna

d(icitu)r sed Et ipsa hic nec deuocata nec [illegible] nec [illegible]

nec bestia [illegible] sed fortuna . quod nec [illegible]

nec infortunium nec infortunium est lapis nisi [illegible]

Sedere [illegible] dicit [illegible] alius infortunatum cum lapi-

dem ex [illegible] sed ante [illegible] Copulatis ad ipsum cum

[illegible] . patet ad fortuna est [illegible] et ipsis cum

astris aliqui cum sint agunt fortuna . alia ante nec Bos

[illegible] et aliqui [illegible] et deuotissime . Ut casus [illegible]

uerit . quod [illegible] nec [illegible] cum

[illegible] et tripoda [illegible] cecidit [illegible]

Erat quod cum [illegible] sedere [illegible] sedendo cecidit

que semper [illegible] sunt . cum nec accidit cum sunt .

[illegible] et cum . [illegible] fortuna ad certum [illegible]

[illegible] sunt [illegible] S[illegible] ad

[illegible] quod [illegible] nec sunt [illegible]

cum . [illegible] cum [illegible] nec sunt [illegible]

[illegible] fenestra [illegible] et [illegible] . [illegible]

[illegible] sit fenestra [illegible] alterum cum . cum nec

incidit [illegible] cum [illegible] est apta natura [illegible]

sic balneatus decet fenestra quod non desinit [illegible]

sic utrumque est non enim est hic [illegible]

natura [illegible] primo fenestra fuit cadit enim

non [illegible] est corpus. Ab eo [illegible]

corpus. quod cadit utrumque [illegible] et [illegible]

Mirare ad speculum et fortuna [illegible] a non fuit

Cum enim fuit [illegible] non fortuna [illegible]

Ab eo [illegible] sic fenestra [illegible] fortuna est [illegible]

hec alterum [illegible]

Unde fit [illegible] sic fenestra. et primo fortuna dicta est

et primo dicitur [illegible] medio [illegible]

[illegible] utrumque [illegible] enim [illegible]

fuit [illegible] intellectus est

semper [illegible]

sit cum et fortuna [illegible] utrumque ad intellectum

fiat [illegible] actum [illegible] fiat [illegible]

[illegible] actum [illegible] que sunt [illegible]

[illegible] que [illegible]

[illegible] et fortuna et intellectus et [illegible]

[illegible] est [illegible]

erit intellectus et nunc est et aliorum nullus est et [illegible]

Quia ad sunt [illegible] et q tot sunt [illegible] est [illegible]

[illegible] tot eius [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et tot sunt [illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] est [illegible]

[illegible]

Et tenet [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Quia autem quod in materia continetur reddit. et in eo

quod quid est. et in primo monstrat de quanto eum materie

inue hic non enim cum consideret quod primo aliquid fiat. et quod

primum sit a quo suspenuntur et sic est primo consequuntur

duplicia ad sic prius monstra. quod alterum non

physicum z Non eum est materia prius in se ipso. quam

ad z si aliquid monet quod non mouet. sic z quod et

penitus immobile et et ordine primum. Et quod quid est

et forma. finis eum et cuius causa. Quia autem quod non generat

aliquid z. et hec quidem sic est. Et penitus considerandum

est quod. ut est ex hoc necesse z hoc esse hoc ut est hoc

a simul z. et sic frequenter Et si hoc z sic. sic

secundum quod Et quod hoc erat. quod quid erat est. et est

dignius est sic non simpliciter sed ad uniuscuiusque substantiam

Dicendum quod et primum. quod propter hoc causa in sic est

hoc causa est. propter quam necessitatem. quod sic habet et dicitur

sicut hec eum causa nominant omnes. quod volentes quoniam

aptus natus est et frigidum. quod est eum talium hoc

necessitate sed et finis et materia sic. Et nunc et si alia

causa omnia quidem sunt talia causa sunt Ratione primum

concordiam et discordiam ille non intellectum. Habet autem dubitationem

ad opponendum quid prohibeat naturam non propter hoc facere. neque quia

melius. sed sicut pluit iupiter non ut frumentum augmentet

sed ex necessitate. Sursum enim ductum aquam congelari oportet

et congelatum aquam deorsum venire. augeri autem cum hoc fiat

accidit frumentum. Similiter si perit frumentum in area. non

huius gratia pluit ut pereat. Sed hoc accidit. Quare quid

prohibet sic et partes se habere in natura. ut dentes ex necessi-

tate anteriores quidem acutos aptos ad dividendum. maxil-

lares autem latos et utiles ad conterendum cibum. quoniam non

huius gratia facti. sed evenire. Similiter autem et de aliis partibus in quibus

videtur esse quod propter hoc. Ubicumque igitur omnia accidunt sicut

si propter hoc fiat. haec quidem salvata sunt ab eo quod est

se vanum consistentia apte. Quaecumque vero non sic perierunt.

et pereunt. quemadmodum Empedocles dixit bovigenam

et viriproram. Ratio quidem igitur qua utique dubitabit aliquis

haec est. et si qua alia huiusmodi est. Impossibile autem est

haec hoc modo habere. Haec enim et quaecumque sunt a natura

aut semper sic fiunt aut frequenter. eorum autem quae sunt a for-

tuna et a se vano nihil. neque enim a fortuna neque a casu

videtur pluere multotiens in hieme sed si forte sub cane. Neque au-
mata sub cane sed sub hieme. Si igitur aut a casu videntur aut propter hoc
esse, si non possibile est hec esse neque a casu neque a vano,
propter aliquid utique erunt. At vero natura sunt talia omnia, quemadmodum et
ipsi confirmabant hoc dicentes. Est utique ergo propter aliquid in hiis que
natura sunt et fiunt. Amplius in quibuscumque finis est, consequenter huius
gratia agitur quod prius et quod consequens. Ergo sicut agitur sic aptum natum est, et
sic agitur unumquodque si non aliquid impediat. Agitur autem propter hoc,
et quod aptum natum est. Utique sicut ergo aptum natum est sic agitur. Ut si domus
eorum que natura sunt esset, sic utique fieret sicut nunc ab arte.
Si autem que natura non solum a natura sed ab arte fierent, similiter utique fierent
secundum quod apta nata sunt. Propter ergo alterum alterum.
Omnino autem ars alia quidem perficit que natura non potest operari,
alia vero imitatur. Si igitur que sunt secundum artem propter hoc sunt,
manifestum quod et que sunt secundum naturam. Similiter enim se habent ad invicem
que sunt secundum artem et in hiis que secundum naturam posteriora ad priora.
Maxime autem manifestum est in animalibus aliis que neque arte
neque querentia neque consiliantia faciunt. Unde dubitant
quidam utrum intellectu aut quodam alio operentur aranee
et formice et huiusmodi. Paulatim autem sic procedenti et in plantis
apparent expedientia que fiunt propter finem, ut folia propter
fructuum cooperimentum. Quare si natura sic et propter hoc hyrundo nidum.

Et aranea telas et plante folia gratia fructuum et radices

eius non sursum sed deorsum gratia vegetationis. Videtur quod est

[illegible] est [illegible] [illegible] una forma et figura. Et quoniam una complexio

alia quedam sicut una [illegible] [illegible] sicut figura. similiter autem et hec est

[illegible] [illegible] ad alias figuras [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ver[illegible]

[illegible] autem sit et in libris que sunt [illegible] [illegible] Scripsit

enim non recte [illegible]. et poterunt medici non recta

[illegible] [illegible] [illegible] quod contingit in libris qui sunt [illegible]

sunt [illegible] [illegible] sunt que sunt [illegible] [illegible] [illegible] recte sit. [illegible]

[illegible] sit [illegible] et [illegible] aliorum extra agentium. [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et in [illegible]. Et monstra sunt [illegible] aliq[illegible]

[illegible] [illegible] aliquando. Iam sub studiis [illegible] que sunt ex [illegible]

homogenea [illegible] non ad aliquid [illegible] et finem. [illegible] [illegible]

[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] fit sunt [illegible] [illegible] semine.

Amplius [illegible] semen [illegible] [illegible]. [illegible] non [illegible] accidentalia

et molle [illegible] [illegible] quod semine est. Amplius et in plantis

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] est. [illegible] [illegible]

arboribus [illegible] [illegible] homogenee et [illegible]. sicut [illegible]

ne et [illegible] [illegible] non. [illegible] [illegible]. [illegible] oportuit.

[illegible] [illegible] est. Adhuc oportebat et in seminibus

[illegible] ut contingit. Omnino autem [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] sunt et [illegible] [illegible]. Natura [illegible] [illegible] sunt. [illegible]

a quodam in se ipsis principio continue mota perveniunt ad
aliquem finem. Ab unoquoque autem non idem unicuique neque
contingens, semper tamen in idem, si non aliquid impediat. Quod autem
cuius causa et quod propter hoc fiet, utique a fortuna. Sicut
dicimus a fortuna venisse extraneum et balneatum abscessisse,
cum tamen propter hoc sicut veniens egerit, non autem propter hoc venit.
Et hoc secundum accidens. Fortuna autem eorum quae sunt secundum accidens causa,
quemadmodum et prius diximus. Cum autem hoc semper aut frequenter
fiat, non secundum accidens neque a fortuna. In physicis autem semper
sic, si non aliquid impediat. Inconveniens autem est non opina-
ri propter aliquid fieri, si non videant movens deliberans.
Et tamen ars quidem non deliberat. Et namque si esset in ligno navi-
factiva, similiter utique natura faceret. Quare si in arte est propter
quid, et in natura. Maxime autem manifestum, cum aliquis
medicatus fuerit ipse se ipsum; huic enim quaedam assimilata est
natura. Et sic sicut propter aliquid manifestum est.

Quod autem ex necessitate, utrum ex suppositione existit
an et simpliciter? Nunc enim quidam esse opinantur quod est ex ne-
cessitate in generatione. Quemadmodum utique si aliquis murum
ex necessitate existimet, quoniam gravia quidem deorsum ferri
apta nata sunt, levia autem supereminere. Unde lapides quidem
deorsum et fundamenta, terra autem sursum propter levitatem supereminet

aut materie liquere. necessaria enim sunt. Si tamen non sine

hiis equaliter fiunt et non tamen propter hec nisi sicut propter materiam

sed eum abscondendi ipsa et salvandi. Similiter autem et in aliis omni-

bus in quibus propter aliquid est. non sine quidem habentibus necessariam natu-

ram sunt. Non tamen propter hec sed aut sicut propter materiam. sed propter aliquid

ut propter quid serra huiusmodi hoc sit et propter hoc. Si tamen hoc

quod est cuius causa impossibile est fieri nisi ferrea sit. Necesse ergo ferream

esse si serra erit et opus ipsius. Ex suppositione ergo est necessarium,

sed non ut finis. In materia enim necessarium est. Quod autem est cuius causa

in ratione est. Est autem et in doctrinis necessarium. et in hiis que

secundum naturam sunt quodammodo similiter. Quoniam enim rectum hoc est. necesse

triangulum duobus rectis equales habere angulos. Sed non

si hoc illud. Sed si hoc non est. neque rectum est. In hiis autem

que fiunt propter hoc e contrario est. Si finis enim erit aut est. et illud

quod ante finem et erit et est. Si vero non. non sicut ibi non ente

conclusione principium non erit. et hic finis et cuius gratia. Principium enim

et hic non actionis sed rationis. Ibi autem ratiocinationis. actiones enim non sunt.

Quare si erit domus hec necesse fieri aut existere aut esse aut omnino materiam

que propter hoc est ut lateres et lapides si domus. Non tamen propter hec

est finis sed sicut materiam. neque erit propter hec. Omnino tamen si non sint non

erit neque domus neque serra. Hec quidem si non sint lapides. illa vero

nisi serrea sit. necesse enim demonstrationis principia sint ex theorematibus
demonstrationibus naturalibus. Manifestum igitur est quod et necessarium in physicis quod
sicut materia dicitur et motus eius. Et utrasque quidem physico dicende
sunt cause, magis autem que sicut materia. Causa enim hec materie
et non hec finis. Et finis quod cuius causa est et principium a diffi-
nitione et ratione est. Sicut in his que secundum artem, quoniam si
domus talis est, oportet hec fieri et esse ex necessitate. Sic et si sanitas hec, et hec
si autem hec et hec. Fortassis autem et in ratione est necessarium. Deter-
minanti enim opus serrationis quoniam divisio talis, hec autem non
erit nisi habeat dentes huiusmodi; hec autem non, nisi serrea. Sunt enim et
in diffinitione quedam partes ut materia.

Quoniam autem natura est principium motus
et mutationis, scientia autem nobis de natura
est, oportet non ignorare quid sit motus.
Necessarium enim et ignorato motu ipso et ignorari naturam.
Determinantibus autem de motu temptandum est eodem modo aggredi de his
et de aliis que consequenter sunt. Videtur autem motus esse continuorum,
infinitum autem apparet primum in continuo; unde et diffinientibus continuum
accidit plurimum uti ratione infiniti, tamquam infinitum divisibile
continuum sit. Amplius autem sine loco et vacuo et tempore impossibile est
esse motum. Manifestum igitur quod propter hec et propter esse hec omnia
communia et universalia omnibus, hec utrisque intendendum pertractandum.

de uno propter continuum. Posterior autem est de propriis speculatio quam que
de communibus est. Primum autem sicut diximus de motu. Est igitur aliquid
hoc endelechia tantum est, aliud autem potentia. Et aliud quod potentia
et actu, hoc quidem hoc, aliud vero quantum, aliud vero quale,
et in aliis entis predicamentis similiter. Eius autem quod ad aliquid
aliud quidem secundum superabundantiam et defectum, aliud autem secundum
activum et passivum, et omnino motivum et mobile; motivum enim mo-
tivum mobilis est et mobile a motivo. Non est autem motus
preter res; mutatur enim quod mutatur semper
aut secundum substantiam aut secundum quantum aut secundum quale aut secundum locum. Commune
autem in his nihil est accipere, sicut diximus, quod neque hoc neque quantum
neque quale sit neque aliorum predicamentorum nullum. Quare neque motus neque
mutatio erit preter dicta, cum nihil sit preter ea que dicta sunt.
Unumquodque autem dupliciter inest omnibus, ut in hoc: aliud quidem enim forma
eius, aliud vero privatio; et secundum quale, hoc quidem enim album, aliud
vero nigrum; et secundum quantum, hoc quidem perfectum, aliud vero
imperfectum; similiter autem et secundum lationem, hoc quidem sursum, aliud vero
deorsum, aut hoc quidem leve, aliud grave. Quare motus et mu-
tationis tot sunt species quot entis. Divisio autem secundum unumquodque
genus hoc quidem endelechia, aliud autem potentia, entis
endelechia quod potentia est motus est, ut alterabilis in quantum
alterabile, alteratio; augmentabilis autem et oppositi

impotentia eorum que sunt generata necessario in actu et ponere ipsum
necessario enim possibile est contra potentiam moventis et necessitatis. necessario quod
actu contrarie est. Et motus quidem actus quidam videtur esse imperfec-
tus autem causa autem est quoniam imperfectum quod possibile cuius est actus.
Et propter hoc igitur difficile est ipsum accipere quid sit. Aut enim in privationem
necesse est ipsum ponere aut in potentiam aut in actum simpliciter. Horum
autem nullum videtur contingens existens. Relinquitur autem igitur predictum modum
actum quidem quemdam esse. Sed talem actum qualem diximus difficile
quidem videre contingentem autem esse.

Movetur autem et movens sicut dictum est actu omne mobile.
Et cuius immobilitas quies est. In quo enim motus inest immo-
bilitas quies est. Agere autem enim ad ipsum hoc ipsum movere.
Hoc autem facit tactu quare simul et patitur. Unde motus actus
mobilis est secundum quod mobile. Accidit autem hoc tactu motivi
quare simul et patitur. Speciem autem semper feret aliquam
movens aut enim hoc aut quale aut quantum. que erit principium
et causa motionis cum moveat ut actu homo facit ex potentia
existente homine hominem. Dubium autem manifestum est quod est motus in
mobili. Actus enim huius et ab hoc. Motivum autem actus
non alius est. Oportet quidem esse actum utriusque. motivum quidem
est in ipso posse. movens autem in ipso operari. Sed est agere
et actus mobilis. quare similiter unus utriusque actus. Sicut idem

spatium unius ad duo et duorum ad unum, et ascendentis et descen-

dentis. Haec enim unum quidem sunt, ratio autem non una. Similiter autem et in

movente et moto. Habet autem dubitationem rationabilem. Necesse

enim fortassis est quendam actum activi et passivi. Hoc quidem

enim actio, illud autem passio. Opus enim et finis huius quidem actio,

illius autem passio. Quoniam igitur utraque sunt motus, si quidem altera

aliquo sunt, aut in agente sunt utraque, aut actio quidem in agente,

passio autem in patiente est. Si autem oportet et hanc actionem vocare,

equivoce utique fiet. Sed si hoc, in movente motus erit;

eadem enim ratio de movente et moto. Quare aut omne movens

movebitur, aut habens motum non movebitur. Si autem utraque in

moto sunt et in patiente, et actio et passio, et doctio et

doctrina, cum duo sint, in addiscente sunt. Primum quidem proprius actus

uniuscuiusque non erit in unoquoque. Postea inconveniens est

duos motus simul moveri: quae enim erunt alterationes

duae unius et in una specie? Sed impossibile est. Sed unus

erit actus. Sed irrationabile est et duorum et altero differentium specie

eundem et unum esse actum. Et erit, si quidem doctio et doctrina

idem et passio et actio, et docere et addiscere idem, et agere

pati. Quare necesse est docentem addiscere et agentem pati.

Aut neque alterius actum in altero esse inconveniens

nullum enim est praeter nomen in utrisque augmentum et decrementum

generabilis autem et corruptibilis generatio et corruptio, loci

mutabilis loci mutatio. Quod autem sit hic motus, hinc manifestum

est. Cum enim aedificabile, secundum quod ipsum tale dicimus, actu est, aedi-

ficatur, et est hoc aedificatio. Similiter autem et doctrina et medi-

catio et volutatio et saltatio et adolescentia et senectus.

Quoniam autem quaedam eadem sunt et potentia et actu, non simul

autem neque secundum idem, ut calidum quidem potentia, frigidum actu

endelechia, multa iam agent et patientur ab invicem. Omne

enim erit simul activum et passivum; quare et movens physice mobile

est. Omne enim huiusmodi movet motum et ipsum. Videtur quibusdam omne

quod movet moveri. Sed de hoc ex aliis erit manifestum

quomodo se habeat. Est enim quoddam movens et immobile. Sed

potentia existentis cum endelechia fuerit agens, aut ipsum aut alterum, secundum quod

mobile motus est. Dico autem hoc secundum quod sic. Est enim aes potentia

statua, sed tamen non est aeris endelechia, et secundum quod aes, motus.

Non enim idem est aeri esse et potentia alicui mobili, quoniam si idem

esset simpliciter et secundum rationem, utique aeris secundum quod aes endelechia

motus. Non est autem, ut dictum est. Manifestum autem in contra-

riis. Posse quidem enim sanari et posse laborare alterum est.

Et namque si laborare et sanari idem, esset subiectum

cum et sanabile et infirmum. sic [illegible]
unum et idem est unum actu [illegible] quemadmodum neque color idem
et visibile. possibilis ergo in quantum possibile est endelichia motus
quod sit motus. Manifestum quidem igitur quod hic sit. et quod accidit tunc
moveri. cum est endelichia ipsa et neque prius neque posterius.
Contingit enim unumquodque aliquando quidem operari aliquando
autem non. ut edificabile. et edificabilis actus in quantum est edifica-
bile edificatio est. Aut enim hoc est edificatio actus aut domus.
Sed cum domus sit non amplius edificabile est. edificatur autem edificabile.
Necesse igitur edificationem esse actum. Edificatio autem motus quidam est.
Amplius autem convenit idem in aliis motibus. Quod autem bene dictum sit
manifestum est ex quibus alii de ipso dicunt. et ex eo quod non facile est
diffinire aliter ipsum. Neque enim motum in alio genere est ponere.
Manifestum autem intendentibus quemadmodum ponunt
ipsum alteritatem et inequalitatem. et quod non est esse dicentes motum.
Quorum nullum necessarium est moveri neque si altera sint neque si inequalia
neque si non sint. Sed neque mutatio neque in hec neque ex hiis magis quam
ex oppositis. Causa autem est ipsum hic ponere quod indefinitum quiddam videtur esse
motus. Alterius autem coordinationis principia ex eo quod sunt privativa etiam inde-
terminata sunt. Neque enim hoc neque tale neque nullum horum est neque
aliorum predicamentorum. Videri autem indefinitum esse motum causa est quod neque

elementa quemadmodum anaxagoras et democritus qui ex om-
niabus partibus. ille aut ex omnibus seminis figuris plenitudinem continuum
in infinitum esse dicit. Et hic quidem quamlibet esse partem similiter mixtum
toti eo quod videt quodlibet ex quolibet fieri. Dicit enim inde et
simul aliquando omnes res fuisse esse. ut hec caro et hoc os et sic
quodlibet. et omnia etiam simul. et simul ergo. principium enim non solum
in unoquoque disgregationis. sed et omnium. Quoniam enim quod fit
ex huiusmodi fit corpore. omnium enim generatio. Preterea non simul. et quoddam
aut principium esse generationis. Hoc aut unum quod ille vocat
intellectum. intellectus aut ex principio quodam operatur intel-
ligens et agnoscens. quare necesse simul aliquando omnia esse et in-
cipere moveri aliquando. Democritus aut nichil alterum ex altero
fieri primorum dicit. Sed tamen ipsum esse corpus omnium esse principium
magnitudine secundum partes et figuras differentes. Quoniam quidem
quidem quedam sit physice speculationis magis est ex hiis.
Rationabile aut et principium ipsum ponunt omnes. Neque
enim frustra possibile esse ipsum esse. necesse aliquid inesse ipsi po-
tentiam infinitis sicut principium. Omne enim utrisque simul ipsum. Amplius
aut et ingenitum et incorruptibile. sicut quoddam principium. Quod enim
enim sit necesse accipere finem. et finalitatis omnis corruptionis.
Quare sicut dicimus. non huius principium sed hoc aliorum videtur esse.
Et continere omnia et gubernare sicut affirmant quicumque non faciunt

esse infinitum actu quia cetus ut intellectum a [illegible] concedit. Et hec esse
divinum. immobile corpus et incorruptibile est sicut affirmat anax-
imander et plurimi physici. Esse actu quod in infinitum crescit
dicit et non contingit maximum intendere et tunc hec erit infinitum
Esse magnitudinem tamen dimensionem [illegible] erit mathematicum infinito
Amplius sed utique solum non est deficere fieri et corrumpi si infini-
tum sit. Amplius includendo finitum semper ad quod in actu ne-
cesse est et alterum esse tamen semper includere necesse est alterum ad alterum.
Maxime actu et magis esse quod facit dubitationem
esse eo enim quod intellectum non est deficere. et numerus infinitus videtur esse
et mathematica magnitudo. et quod est extra celum. Infinitum actu esse sit
esse et corpus infinitum videtur esse et mundi. Quare enim magis in
enim hic quam hic quod quidem in uno loco et utique esse magnitudinem
Bene actu et si vacuum est. et locus infinitus et corporis
infinitum necesse est esse. Contingit enim ab esse nichil differt impossibilium
Habet actu dubitationem de infinito considerationem. et neque
esse est ponentibus multa impossibilia accidunt et esse amplius
autem generalis et veritas [illegible] a sicut actu per se ani-
mae a [illegible] [illegible] multiplex et infinitum esse infinita
magnitudine. Maxime actu et physici considerare si est ma-
gnitudo sensibilis infinita. Primum igitur determinandum
est modis dicitur infinitum. Uno quidem modo quod impossibile est

doctio actus docentis in quodam tamen est et non abscisus sed huius in hoc.

Neque enim unum in duobus prohibet idem esse actus, uel non sicut idem, sed sicut quod potentia est ad actum. Neque necesse docentem addiscere, neque si pati et agere idem est, non tamen sicut ratio est unum quod quid erat esse, sicut tunica et indumentum, sed sicut via a Thebis ad Athenas et ab Athenis ad Thebas, quemadmodum dictum est prius. Non enim omnia eadem insunt quibus modo eadem, sed solum quibus esse idem est. At vero neque si doctio et doctrina idem, et addiscere et docere idem, sicut neque si spatium unum distantium sit, et distare hinc illuc et inde huc unum et idem est. Vniuersaliter autem dicere neque doctio et doctrina neque actio et passio idem proprie est, sed cui insunt hec motus. Idem enim huius in hoc et huius ab hoc actum esse ratione alterum est. Quid quidem igitur motus sit et vniuersaliter et secundum partem dictum est. Non enim immanifestum quomodo determinabitur speciem unaquaeque ipsarum. Alteratio quidem enim alterabilis secundum quod est alterabile, endelechia. Amplius autem motus quidem in potentia activi et passivi secundum quod huiusmodi simpliciter est et iterum secundum unumquodque quidem edificatio et medicatio. Eodem autem dicetur modo et de aliis motibus singulis.

Quoniam autem de natura scientia est circa magnitudines et tempus et motum, quorum unumquodque necesse est aut

finitum aut infinitum esse. Et si non est, sit infinitum aut finitum

ut passio aut principium. Talium enim fortasse nullum necesse est alterum

horum esse, concedentes utique et non nulla negabitur consideratione

si est aut non est, et si est quid est. Signum enim physicae

ipsa consideratio de ipso est. Omnes enim qui videntur tractasse

tetigisse hanc philosophiam fecerunt sermonem de infinito. Et omnes tamquam

principium quoddam ponunt entium. Quidam quidem quemadmodum

Pythagorici et Plato per se, non sicut accidens alicui alteri

sed sicut substantiam ipsum esse infinitum. Verum Pythagorici quidem

in sensibilibus; neque enim abstractum faciunt nu-

merum; et esse extra caelum infinitum. Plato autem extra quidem nullum esse

corpus neque ideas eo quod neque ubi sint ipsae, infinitum tamen et

in sensibilibus et in illis esse. Et hii quidem infinitum esse parem;

hoc enim interceptum et sub impari terminatum praebere entibus

infinitatem. Signum autem huius quod contingit

in numeris; circumpositis enim gnomonibus circa unum et extra

aliquando quidem aliam fieri speciem, aliquando autem unam. Plato autem duo

infinita, magnum et parvum. Qui de natura autem omnes semper

subiciunt alteram quandam naturam infinito dictorum elementorum

ut aquam aut aerem aut medium horum. Finita autem facientium

elementa nullus infinita facit. Quicumque autem infinita faciunt

transire, aut quod natum quidem et aptum transiri, ut vox invisibilis. Aliter

autem transibile quidem interminabile, aut quod vix, aut quod aptum natum

habere non habet transitum aut finem. Amplius infinitum est omne

aut secundum appositionem aut secundum divisionem aut utrumque. Separatum

quidem igitur esse infinitum a sensibilibus, ipsum aliquid ens infinitum ipsum, non possibile.

Si enim neque magnitudo neque multitudo, substantia autem

ipsum infinitum et non accidens, indivisibile erit; divisibile enim

aut magnitudo aut multitudo. Si autem indivisibile, non infinitum,

nisi sicut vox invisibilis. Sed neque sic dicunt affirmantes

esse infinitum, neque nos quaerimus, sed sicut intransibile. Si autem secundum

accidens est infinitum, non erit utique elementum entium inquantum

infinitum, sicut neque invisibile locutionis, quamvis vox sit

invisibilis. Amplius quomodo contingit esse ipsum aliquid infinitum,

siquidem non et numerum et magnitudinem, quorum est per se passio

quaedam infinitum? Adhuc enim minus necesse quam numerum et magnitudinem.

Manifestum autem quod non contingit infinitum esse sicut actu ens

et sicut substantiam et principium. Erit enim quodlibet ipsius acceptum infinitum, si

partibile. Infinito enim esse et infinitum idem est,

siquidem substantia infinitum est et non de subiecto. Quare aut indivisibile

aut in infinita divisibile. Multa autem infinita

esse idem impossibile est. Atqui sicut aeris [illegible]

sic et infinitum infinitum. Siquidem substantia est et principium ipsi
mixto neque est et finitum est impossibile. Ergo et medium
sibile est. Si impossibile et est actu infinitum in actualitate enim
aliquod non est. Sed actu ipso et infinitum. Si sic dicitur
et per non contingit ipsum esse principium. Si aliud omne accidit
ut aer et aqua partes [illegible] utrumque [illegible]
[illegible] sicut pictagorici dicunt. Simul enim substantiam faciunt
infinitum et partitum. Sed fortasse hec quidem et utrumque ques-
tio magis. Si contingit in mathematicis infinitum esse et in intel-
ligibilibus et in non habentibus magnitudinem. Nos autem intendimus de
sensibilibus et de quibus facimus speculationem utrum in ipsis est aut non est
corpus infinitum in augmentum. Rationabiliter sic et speculantibus
ex hiis videbitur non esse utrumque. Si enim ratio corporis terminatum
superficie determinatum et non erit utrumque corpus infinitum neque
intelligibile neque sensibile. Amplius nec numerus sic et sic
separatus et infinitus. Numerabile enim numerus aut habens numerum.
Si ergo numerabile contingit numerari et transire utique possibile
erit infinitum. Physice autem magis considerantibus ex hiis
neque enim compositum possibile esse infinitum neque simplex. Compositum quidem
igitur non erit infinitum corpus si finita elementa sunt. Necesse
enim plura esse et contraria [illegible] semper et non esse

unum ipsorum infinitum. Si enim neque contrariorum contrariat po-
tentia que est in uno corpore ipsorum alterum. Ut si ignis finitus
sit, aer autem infinitus. Excedat autem aquam ignis aquam
aeris potentia quotienscumque duplicatum, solidat autem [illegible] [illegible]
ignis tamen manifestum quod infinitum excellet et corrumpet finitum.
Unumquodque autem infinitum esse impossibile. Corpus enim est ad partem
dimensionem extensum ad infinitatem. [illegible] [illegible]
infinitum corpus [illegible] [illegible] et infinitum [illegible]
neque unum contingit infinitum corpus esse et simul neque
sicut dicunt quidam preter elementa ex quo hec generant
neque simpliciter. Sunt enim quidam qui hoc faciunt infinitum
sed non aerem aut aquam ut non alia corrumpantur ab infinitate
ipsorum. Habent enim ad invicem contrarietatem. Ut aer quidem frigidus
aqua autem frigida, ignis vero calidus. Si autem esset unum
infinitum corrumperet utique iam alia. Nunc autem dicunt aliud
esse ex quo hec sunt. Impossibile autem est [illegible] non [illegible] infinitum
De hoc enim communiter quidem dicendum et de omni similiter et aere et aqua
et quolibet. Sed quod non est hic corpus sensibile [illegible] vocata
elementa. Quia neque quod ex quo est et resolvuntur [illegible] hoc [illegible]
est utique hoc preter aerem ignem et terram et aquam [illegible]
[illegible] [illegible] neque aliorum elementorum [illegible]

[illegible]

corporis impossibile est esse. Si finitum sit, aut [illegible] aut [illegible] simplex corpus

corporis. Sicut dicit Heraclitus omnia fieri aliquando ignem. Eadem autem ratio

et de uno quod physici faciunt praeter elementa. Omnia enim mutantur ex

contrario in contrarium, ut ex calido in frigidum. Anaxagoras autem

inconvenienter dicit de infiniti mansione. Firmare enim ipsum

se ipsum dicit infinitum. Hoc autem quia in se ipso; aliud enim nullum

continere, tamquam ubi utique aliquid sit, aptum natum sit ibi esse.

Hoc autem non verum est. Erit enim aliquid alicubi vi et non ubi

aptum natum est. Si igitur quam maxime non movetur totum, quod in se

ipso utique firmatur et in se ipso est immobile esse necesse est. Sed quare

non aptum natum sit moveri dicendum est. Non enim sufficiens sic dicentem

evadere. Erit enim utique et quodlibet aliud non motum. Sed aptum

natum esse moveri prohibet. Quod et terra non fertur, neque si

infinita esset, detenta tamen a medio. Sed non movetur quia non

aptum natum est sic. Sed tamen licebit utique dicere quod firmat se

ipsam. Si igitur neque in terra hoc causa est, infinita existente. Sed quia

gravitatem habet, grave autem manet in medio. Similiter et infinitum

manet utique in se ipso propter aliquam aliam causam, et non quia

infinitum est et firmat se ipsum. Simul autem manifestum quod

si sit quamlibet partem indigebit manere. Sicut enim infinitum in

se ipso manet firmatum, sic et si quamlibet partem accipias in se

ipsa manebit. Similes enim et totius et partis loci species, sicut

terre torque et glebe deorsum et aque ignis et scintille
sursum moveantur si infiniti loci quod ipse ponit et ad partem
moverentur quo ipse ponit. Unde et moventur quod impossibile est
sed sicut infinitorum corporum et loci quedam differentie corporibus sunt si sit
corpus sensibile aut gravitate est aut levitate. Et si grave
quod in medium natura est ferri. Si vero leve sursum necesse
autem et finitorum corporum impossibile autem quod omne utrumlibet aut medium
utrumlibet sursum deorsum cum dimidium in quod infiniti
est hic quod sursum. Aliud autem deorsum aut ultimum aut medium.
Amplius omne corpus sensibile in loco est. Loci autem species
et differentie sursum et deorsum ante et retro dextrorsum et
sinistrorsum. Et hec non solum ad nos et positione sunt sed
in ipso toto determinata sunt. Impossibile autem in infinito hec esse.
Simpliciter autem si impossibile est locum esse infinitum. Omnem locum
autem omne corpus est impossibile est infinitum esse aliquod corpus. Nam quod
est alicubi est et in loco est et quod in loco est alicubi est.
Si igitur neque quantitatem possibile est infinitum esse. intervallum cui aliquid
est ut bicubitum aut tricubitum. hoc enim significat quantum
sic in loco. quia alicubi. hoc autem aut sunt sursum aut deorsum
aut in alia aliqua sex distantiarum quarum sit finis. Manifestum autem quod ex his
tamquam apparet. Quod [illegible] actu non sit corpus infinitum
manifestum ex his. [illegible] autem si [illegible]

actualitatis materie et tempus enim est quemadmodum primum et si-
militer. Et magnitudines non esse divisibiles in magni-
tudines. Et motus non est infinitum, sed ad actualitatem sic
generatio non in una stanti videlicet et materia quod
sic quod est, sic et non. Dicendum est quod potentia a non
vero actu. Et infinitum est quando appositum est et ablatione.
Magnitudo autem quod actu non sit infinita dictum est,
divisione autem. Non enim difficile interimere indivisibiles
lineas. Relinquitur ergo potentia esse infinitum. Non oportet autem potentia
ens accipere sicut si possibile sit hoc statuam esse et quod erit
hec statua, sic et infinitum quod est actu. Sed quoniam multipliciter
est esse quemadmodum dies est et agon in fieri aliud et aliud
fieri, sic et infinitum est. Et nam in his est et potentia et actu.
~~Sed quoniam multipliciter est esse quemadmodum~~. Olimpia enim sunt
et in posse agonem fieri et in eo quod fit. Aliud autem et in
tempore manifestum quod infinitum et in hominibus et divisione magni-
tudinem. Omnino quidem enim sic est infinitum in semper aliud et aliud
accipiendo et acceptum quidem semper esse finitum, sed semper alterum
et alterum. Amplius quod infinitum non oportet accipere sicut hoc aliquid, ut
hominem aut domum, sed sicut dies dicitur et agon, quibus esse non
sicut substantia quedam facta est, sed semper in generatione et corruptione
finitum sed accipere, sed semper alterum et alterum. Et in magni-

videlicet quidem permanente accepto quod accidit. in proportione
autem et quae contingit sic ut non sit deficere. Sed autem secundum
appositionem eodem quodammodo et quod secundum divisionem in-
finito autem secundum appositionem fit contrarium. secundum quod enim divisum
videtur infinitum. secundum appositionem videbitur ad quod determinatum infini-
tum eidem magnitudini si accipiens aliquis determinatum acci-
piet eadem ratione accipiens non transibit finitum. Si vero
sic augmentet rationem ut ut semper eandem aliquam sit accipere mag-
nitudinem. transibit finitum. ~~Si vero sic augmentet~~ quia omne
quod finitum consumetur aequalibus finito. Aliter quidem igitur
non est. sic autem est infinitum potentia et divisione. Et actu autem
est sicut diem dicimus esse et agonem et potentia sic sicut materia
et non per se sicut finitum. Et secundum appositionem igitur sic infinitum
potentia est quod eodem dicimus quodammodo esse ei quod est secundum divisionem.
Semper quidem enim aliquid extra est accipere. non tamen ex-
cellit omnem determinatam magnitudinem. sicut in divisione
excellit omne determinatum et erit minus semper. excellere autem secundum
appositionem neque potentia possibile est si non est quod secundum actum infi-
nitum. sicut dicunt physiologi extra corpus mundi
cuius substantia aer aut aliud tale. Sed si non possibile est corpus
corpus sensibile actu sit infinitum sic manifestum quod neque potentia utique erit
~~secundum appositionem neque potentia possibile est si non est quod secundum actum~~
~~infinitum sicut dicunt physiologi~~ [illegible]

contrarie dimensiones que non mouentur et plus quam hic infinite
dimensiones. quia et magnitudo videtur excedere et in finem addere
et ad duplicationem. frangit enim duo ut divisio non vtra
neque enim in minimis quod secundum divisionem consistit. veritas enim
indiuidua. neque in magnitudine. Vsque nunc dicat scilicet numerum.

Accidit autem contrarium esse infinitum quam sicut dicunt.
Non enim cuius nichil est extra, sed cuius semper aliquid est extra hoc infinitum est.
Signum autem est hoc. Et anulos enim dicunt infini-
tos non habentes palam emulationem. quoniam semper est accipere secundum solidum
tamen proximum. non enim ipse. Oportet enim et hic
esse et non aliquid idem recipi in circulo aut non sic fit.
sed semper idem et alterum alterum. non enim aliud ubique quod
prius sed acceptum infinitum quidem est hic et cuius quantitate
accipientibus semper est aliquid accipere extra. Cuius autem nichil est
extra. hoc perfectum et totum. Sic enim diffinimus totum
cui nichil abest ut hominem totum aut archam. Sicut autem secundum
singulare. sic et quod proprie. ut quod totum cuius extra nichil
est. cuius autem absentia extra est non omne est quodcumque absit.
Totum autem et perfectum aut idem penitus aut propinquum secundum naturam.
Perfectum autem nullum habens finem. finis autem terminus est.
Unde melius opinandum parmenidem melisso dixisse (et credendum)
Hic quidem enim infinitum totum dicit. Totum autem finitum
a medio equale pugnans. Non enim sicut linum lino est con

terminat et omnis et toti infinitum. Unde hic accipimus digni-
tatem de infinito quod est omni continuo et omni infinite ipso ...
... quod ... finitum quod ... toti. sunt enim infinita
... magnitudinis. et quod ... totalis actu ...
Divisibile autem est et ad compositionem et ad oppositum appo-
sitione ... autem infinitum non ... sive ... et ...
... infinitum est infinitum ... ignotum ... est
infinitum ... enim non est ... magnitudo ... quod ...
... sit infinitum ... ... enim ... ... sicut
... ... et in intelligibilibus
magnitudinis et ... oportuit continue intelligibilia ...
... autem et impossibile ignotum et indeclaratum continue et ...

... autem accidit et quod ... oppositum
non est videri infinitum sed ut ... excellat magnitudinem ...
... autem est ... enim sicut ... et infinitum ...
... autem ... et ... ad ...
... ad ... autem ... excellere ... magnitudine
... autem contrario ... excellere ... magnitudine
... non est magnitudine infinitum ... autem ... quod ...
... indivisibile ... sit ut ... homo et non ...
... autem ... et ... quedam ... non ...
... ad indivisibile. ... et ...
... ... autem ...

Infinite autem sunt destructiones magnitudinum quae potentia sunt
et actu vero non. sed semper excellit acceptum omnem determinatam
numerum. sed non separabilis et quod innumerabile destructiones neque manet infinitum
sed fit sicut et tempus et numerus temporis. In magnitudinibus
autem contrarium est. in minus quidem enim dividitur in infinitum, in maius autem
non. et infinitum actu autem contingit potentia esse et actu contingit
tantum esse. Quare quoniam infinita nulla magnitudo sensibilis
non contingit omnem excellere esse magnitudinem determinatam. Esset enim
in celo utique aliquid maius. Infinitum autem non idem in motu
et magnitudine et tempore tamquam una quaedam natura. sed prius posterius
dicitur. ut motus quidem quia magnitudo
in qua movetur aut alteratur aut augmentatur. Tempus autem propter motum.
Nunc quidem igitur utimur his. posterius autem temptabimus dicere et
quid sit unumquodque. et quare omnis magnitudo sit in magnitudines
divisibilis. Non removet autem ratio haec neque mathematicos
a consideratione auferens sic esse aliquid infinitum ut actu sit
in augmentatione intransibile. Neque enim nunc indigent infinito. neque
utuntur. sed solum esse quantum velint finitum. Maxime autem
magnitudini finitam eadem proportione secari quantamcumque magnitudinem
esse alteram. Quare ad demonstrandum quidem illos nichil differt
esse autem in existentibus erit magnitudinibus. Quoniam autem causae divisae sunt
quadrupliciter. manifestum quod sicut materia infinitum causa est. et quod esse quidem
ipsi privatio. per se autem subiectum continuum et sensibile. Videntur autem

et actu alii sicut et in ista utcumque infinito unde contingit.

continue quod facit si non contentum)

Reliquum autem est aggredi. Sed quasi totius infinitum esse

videtur non solum quoniam si sicut declaratum est. Alia quod esse

non necessaria sunt. alia vero que quamque veram con-

tradictionem utrumque eius nec contrario non defficiat. necessarium

est infinitum esse actu sensibilem. corpus contingit eius alterius

corpora alterius contrarium esse, cum esse finitum sit. Amplius

tangi et finiri alterum est hoc esse eius ad aliquid et corpus

aliquid esse. et finitum alicui accidit. finitum autem non aliquid est

necesse tangere contingentibus est. Intelligere autem credere inconveniens

Non enim in re abundantia et defectus est. sed intelligentia, Quare

quod eius neque utrumque intelligit aliquid multiplicem semper

augmentorum infinitum est non aliquid est et aliquid est. a et totum

magnitudine quod quamque intelligit aliquis. principium aliquid

est accidit. Tempus autem et motus infinita sunt et intelligentia

non permanente accepto Magnitudo autem neque ex infinitum

neque intelligibilis augmentatione infinitum est. et infinito. quod

est quod est et quod non est et quid est dictum est.)

Similiter autem necesse est physicum et de loco sicut

et de infinito cognoscere. si est aut non et quid

est et quid est ita quod existit. est

opinantur aliquibus esse. Si eius necessarium

est ubi enim est tragelaphus aut hircocervus. Et de motu

qui est maxime et primum secundum locum motus quem vocamus loci
mutationem. Habet autem multas dubitationes. quid forte sit locus.
Non enim idem videtur considerantibus ex omnibus quae insunt. Amplius autem
neque habemus nichil ab aliis. neque praedubitatum neque praeexqui-
situm de ipso. Quod quidem igitur locus sit. videtur esse ex transmu-
tatione manifestum. Ubi namque nunc est aqua hinc exeunte sicut
ex vase iterum aer adest. aliquando autem eundem locum hunc aliud
aliud corpus detinet. Hoc autem ab his quae insunt et permutantur al-
terum omnium esse videtur. In quo enim aer est nunc. in hoc aqua prius
erat. Quare manifestum quod erat locus aliquid et receptaculum alterum
ab utrisque et quo et in quod mutata sunt. Amplius autem loci
mutationes physicorum corporum et simplicium ut ignis et terrae et
talium non solum ostendunt quod aliquid est locus. Sed quod et habeat
quandam potentiam. Fertur enim unumquodque in suum locum
non prohibitum. Hoc quidem sursum illud autem deorsum. Haec autem
sunt loci partes et species. sursum et deorsum. et reliquae
sex distantiarum. Sunt autem huiusmodi non solum ad nos dextrum
sinistrum sursum et deorsum. Nobis quidem enim non semper idem
sed secundum positionem quomodocumque vertamur fit. Propter quod et saepe idem
dextrum et sinistrum est et sursum et deorsum et ante
et retro. In natura autem determinatum est seorsum unumquodque. Non enim
quod contingit sursum est. sed ubi fertur ignis et leve. Similiter
autem et deorsum. non quod contingit sed ubi gravia et
terrea tamquam non positione solum differentia. sed potentia. Ostendunt autem et mathematica

Cum enim non sint de loco tantum sursum, positione ad nos sunt dextrum et
sinistrum, unde sepe eadem sunt intelligere ipsorum positionem, non habentem
naturam autem. Et unumquodque. Amplius vacuum affirmantes
locum dicunt esse. Vacuum enim erit utique locus privatus corpore.
Quod quidem igitur sit aliquid locus preter corpora et omne corpus sensibile
in loco esse, propter hec aliquis accipiet. Videbitur autem et Hesiodus
recte facere primum chaos. Dicit igitur omnium quidem primum chaos
factum, postea autem terra lata, tamquam indigens primum esse receptaculum
entibus que sunt, propter quod opinati sunt quemadmodum multi
omnia alicubi et in loco esse. Si autem hoc, mirabilis quedam
utique erit potentia loci et prior omnibus. Sine quo enim nullum aliorum
est, illud autem sine aliis est, necesse est primum esse. Non enim perit
locus hiis que sunt in eo corruptis. Attamen habet dubitationem si est,
quid est, utrum moles quedam corporis aut quedam altera natura.
Querendum enim genus primum. Distantias quidem igitur habet tres, lon-
gitudinem, latitudinem et profunditatem, quibus determinatur corpus omne.
Impossibile autem est corpus esse locum. In eodem enim necesse esset duo corpora.
Amplius si est corporis locus et receptaculum, manifestum quia et super-
ficiei est et aliorum terminorum. Eadem enim congruet ratio. Ubi enim
prius erant aque planities, erunt iterum que sunt aeris. Attamen
differentiam nullam habemus puncti et loci puncti. Quare si neque
huius est locus alter, neque alicuius aliorum. Neque igitur aliquid preter unum-
quodque erit locus. Quid enim utique ponet et poterit esse locum? Neque ele-
mentum enim neque ex elementis possibile est hanc habentem naturam neque ex

partem necessario incorporea. Magnitudinem quidem enim extra locum corpus
aut nullum. Adhuc autem sensibilium quidem corporum elementa corporea,
ex intelligibilibus autem elementis nulla magnitudo fit. Amplius et
cuius utique quis ponet hoc esse causam circa locum. Nec enim una
est istis quattuor. Nec enim sicut materia est entium neque sicut forma neque
ex quo constituta sunt. Nec sicut species et ratio eorum que sunt. Nec
sicut finis. Neque sicut movens eorum que sunt. Amplius et ipse si est
aliquid eorum que sunt alicubi erit. Zenonis enim opinio queret quandam
rationem. Si enim omne quod est in loco est, palam quod et loci locus erit et hoc
in infinitum procedit. Amplius sicut omne corpus in loco est, sic et in loco
omne corpus. Quomodo igitur dicemus de augmentatis?
Necesse enim ex hiis simul augmentari locum cum ipsis, si neque minor neque maior locus est unius-
cuiusque. Propter quidem igitur hec non solum quid est sed et si est dubitare necesse est.
Quoniam autem aliud quidem secundum se dicitur aliud vero secundum aliud,
et locus alius quidem communis in quo omnia corpora sunt, alius
vero proprius in quo primo. Dico autem ut tu nunc in celo es quoniam in
aere, hic autem in celo, et in aere quoniam in terra, similiter autem et in hac
quoniam in hoc loco qui continet nichil plus te. Si ergo est locus primum continens
unumquodque corpus terminus quidam utique erit. Quare videbitur species et forma
uniuscuiusque locus esse, qua determinatur magnitudo et materia magnitudinis.
Hec enim uniuscuiusque terminus. Sic quidem igitur considerantibus locus uniuscu-
iusque forma est. Secundum autem quod videtur esse locus distantia
magnitudinis materia. Hec enim non est altera a magnitudine. Hec autem a
forma continetur et diffinitur sicut sub plano et termino. Est
autem huiusmodi materia et indiffinitum. Sed enim immobili termino et passionibus

et spacium longitudo medii preter magnitudinem. Propter quod et plato materiam et locum

dicit idem esse in thimeo; susceptivum enim et locum unum et idem dicit.

Alio vero modo dicens ibi susceptivum et in dictis non scriptis dogmatibus

tamen locum et susceptivum idem enunciavit. Dicunt quidem enim omnes esse aliquid

locum; quid autem sit, hic solus conatus est dicere. Videtur autem ex his

verisimiliter videre utique difficile cognoscere quid est locus,

siquidem horum quodcumque est, sive materia sive forma. Quoniam enim altissimam

habet speculationem, et seorsum non facile est cognoscere ipsa.

At vero quod impossibile sit quodlibet horum esse locum non difficile videre.

Species quidem enim et materia non separantur a re, locum autem contingit.

In quo enim aqua erat, in hoc iterum aer, sicut diximus, vicissim fit

transmutatis adinvicem aere et aqua et aliis corporibus

similiter. Quare neque pars neque habitus, sed separabilis est locus ab

unoquoque. Et videtur enim tale aliquid esse locus ut vas. Est enim

vas locus transmutabilis. Vas autem nihil rei. Secundum quidem igitur

quod separabilis est a re, sic quidem non est species; secundum autem quod continet, sic

quidem alterum a materia. Videtur autem semper quod est alicubi ipsum esse

aliquid et alterum aliquid extra ipsum. Platoni autem dicendum est, si

oportet digredientes dicere, quare non in loco species et numeri, siquidem

hoc quod est participativum est locus, sive magno et parvo existente

participativo, sive materia, ut in thimeo scripsit. Amplius quomodo feretur

in suum locum, si locus est materia aut species? Impossibile enim cuius non est motus

neque sursum neque deorsum, hoc locum esse. Quare querendum in huiusmodi

locus. Sed si autem ipse locus, erit in se ipso et species et materia [illegible]

Si autem ipse locus in ipso (oportet enim si forma aut materia est in ipso) est locus in loco.
Transmutantur enim simul cum re et moventur et species et infinitum
non semper in eodem sed ubi et res; quare loci erit locus.

De 8 modis essendi in

Post hec autem accipiendum quot modis alterum in altero dicitur.
Uno quidem modo sicut digitus in manu et omnino pars in toto.
Alio vero modo sicut totum in partibus, non enim est preter partes totum.
Alio sicut homo in animali et omnino species in genere. Alio vero
sicut genus in specie et omnino pars speciei in speciei ratione. Amplius sicut
sanitas in calidis et frigidis et omnino forma in materia. Adhuc
sicut in rege Grecorum et omnino in primo motivo. Amplius sicut
in optimo et omnino in fine, hoc autem est cuius causa. Omnium autem
maxime principaliter sicut in vase et omnino in loco. Dubitabit
autem aliquis utrum et ipsum aliquid in se ipso contingit
esse, aut nullum, sed aut nusquam aut in alio. Dupliciter autem hoc, aut secundum
se aut secundum alterum. Cum enim sint que partes totius, et in quo
et quod in hoc, dicetur totum ipsum in se ipso esse. Dicitur autem et secundum partes,
ut albus quia superficies alba, et sciens quia rationativum.
Amphora quidem igitur non erit ipsa in se ipsa neque vinum; vini autem
amphora erit. Quod enim et in quo ambo
partes sunt eiusdem. Sic quidem igitur contingit ipsum aliquid in se ipso esse.
Primum autem non contingit, ut albus in corpore, superficies
enim in corpore, scientia autem in anima. Secundum hec autem sunt appellationes
in partibus sunt, sicut in homine. Amphora autem et vinum seorsum
sunt non partes. Sed autem cum sint simul partes erunt, eadem

ipse locus. ut aliud ad hanc quam accipit. et de hac quod descrip-

ficatione. ... hic at nos ... quod sunt aliud et alterum ...

... sunt. et alterum ... unumquodque et primum ...

... et aliud ... et ...

... videmus sunt nulla ... modorum. et ...

... est ... Oportet enim utraque utrumque ...

ut amphoram vasis et vinum. ... aut vinum et amph-

... se ... et ipsum ... ipse locus. ... mane-

... amphoram quae accipit vinum nos sunt

... vinum ... alia. Et vinum ... amphoram. ...

amphoram ... sunt ... aliud amphoram ...

alterum sit ... alia ... et ...

... Aliud ... sunt ... sed enim

duo ... enim amphoram ipse ...

... hoc ... ipse locus ...

... aliud ... ut ... primum ...

... sit ... ipse locus ... Zeno

opposuit. ... locus ... et. ...

... locus ...

locus ... quae ... color ...

... passio ... nos ... aliud

... quod ... est ... alterum enim

... et ... nos ... vas ...

locus ... alterum ... enim ...

Quid autem forte sit locus, sic fiet utique manifestum.
Accipiamus autem de ipso quaecumque videntur vere secundum se inesse
ipsi. Dignificamus itaque locum esse primum quod continet illud cuius locus
est, et nihil esse rei. Amplius primum neque maiorem esse. Adhuc
autem neque deficere unumquodque et separabilem esse. Adhuc autem omnem lo-
cum habere sursum et deorsum et ferri natura et manere unumquodque propriis
corporum in propriis locis. Hoc autem facere aut sursum aut deorsum. Sup-
positis autem his reliqua consideranda. Oportet autem tentare
intentionem sic facere ut quid sit reddatur, et quaecumque opposita
solvantur, et quae videntur loco inesse existant, et adhuc causa difficultatis
et oppositorum circa locum manifesta erit. Sic enim utique pulcherri-
me demonstrabitur unumquodque. Primum quidem igitur oportet intelligere quod
non quaereretur locus nisi motus esset qui secundum locum. Propter hoc
enim et caelum maxime in loco esse opinamur quoniam semper in motu est.
Huius autem hoc quidem latio, hoc vero augmentum
et decrementum. Etenim in augmento et decremento transmutatur,
et quod prius erat hic, iterum transmutatum est in maius et minus. Est autem
quod movetur hoc quidem per se actu, illud vero secundum accidens.
Secundum accidens autem hoc quidem contingens moveri per se,
ut partes corporis et clavus in navi, alia vero non contingentia sed semper
secundum accidens, ut albedo et scientia. Haec enim sic transmutant locum
quoniam in quo sunt transmutatur. Quoniam autem dicimus esse sicut in loco in caelo

est in aere q[uia] a[liu]d vacuo et in aere aliud non est. S[upp]o[n]it[ur] vltimo

ipsius et continuo in aere et diaq[ue]. Si enim aer locum non esset

c[on]tin[uum] imaginacionis loci et unius p[ar]tis locati. Videt[ur] q[ui] p[ro]i[n]s

in quo est. Sed q[uo]d legit[ur] non dimissi sit continuo p[ro]p[ter] continuum

non diaq[ue] et in illo sicut in loco. Si sicut p[ar]s in toto. Sed non

dimissi sit et contactu i[d est] p[ro] quodam vltimo contactu q[uo]d nec

p[ar]s est ipsius ipsi est in ipso nec maius distancia si equale ...

eodem enim vltimo contingetur sicut continuum quod sit vndique in

illo modo si vel alio. Dimissi a[u]t[em] in illo et simile mouetur

contingens sed non michil minus. Amplius enim non dimissi sit

sicut p[ar]s in toto dicitur. Ut sicut in oculo visus et in corpore

magis. Sed a[u]t[em] dimissi est. Ut in vado aqua et in ciphonum

vtraque q[uo]d enim in corpore mouetur aqua a[u]t[em] in vado. Tamen

madido ex hiis q[uo]d locum vt enim quatuor sunt q[uorum] necesse

esse est locum vnum aliquod. Aut enim forma aut materia aut spaci-

um aut q[uo]d in medio extremorum aut extrema. Si non est spacium

nullum p[rae]ter impositum corporis magnitudinem. Quod autem non locus

non contingit esse materia est. Si aptum ad esse vel tactum videtur forma

esse. Tunc enim sunt extrema contacte et contenti. Sunt quidem

ergo vtraque termini si non eiusdem. Si spes quidem rei locum autem

vndique corporis. Sed et eo quod mutatur vndique manente continente

contento et diuiso vt ex vase aqua ipsum medium esse aliquod

videtur esse spacium tamquam aliquod sit preter corpus quod transfertur.

Non est autem alius locus partis in qua movetur cum transferendo
et quod ipse apta nata sunt contineri. Sicut autem aer est aqua partes spatium
aptum natum et manens in eodem loco infinito utique idem esse
loci transmutatione cum aere et aqua idem faciet quod partes in toto
quemadmodum aqua in vase. Sed et locus transmutabitur quoniam
erit loci alius locus et multi loci simul erunt. Non est alius locus partis
in quo movetur cum totum vas transmutatur sed idem in quo enim est aer
et aqua et partes aquae sed non in quo fiunt locum quae pars est loci qui
est loci totius caeli. Et materia autem videbitur utique esse locus si in quiescente
consideretur et non in separato sed continuo. Sicut enim si alteretur
est quod quidem nunc album et alterum nunc nigrum et nunc durum
nunc autem molle. Propter quod aiunt materiam esse, sic et locus
propter talem quandam videtur esse phantasiam. Verumtamen illud quidem
quod prius erat nunc aqua, prius autem erat aer. Sed materia quidem sicut dictum
est prius neque separabilis a re neque continet, locus autem utrumque.
Si igitur nullum horum trium locus est neque species neque materia neque
spatium aliquod semper alterum praeter rei distantiam transferentis necesse
locum esse reliquum horum, terminum continentis corporis quo continet corpus.
Dico autem continens corpus quod movetur secundum loci mutationem. Videtur autem magnum aliquid esse et difficile
accipi locus et propter hoc quod apparet materia et forma et propter hoc quod
in quiescente et continenti fit transmutatio eius quod fertur. Contingit enim
videri spatium esse aliud aliquid a magnitudinibus praeter.

aq(ua) et aeri appareat medii portorum etc. Videtur enim non solum

terminus vasis esse locus, sed et quod in medio tamquam vacuum. Est autem

sicut vas locus transmutabilis, sic locus vas immobile. Unde cum

quod est in eo quod movetur movetur et mutatur quod intus est, ut in flumine

navis, sicut vase utitur magis quam loco continente. Vult autem

immobilis locus esse. Unde magis totum flumen locus est, quia immobile

totum. Quare continentis terminus immobilis primus, hic est locus. Et propter

hoc medium celi et ultimum quod ad nos circulationis locus om-

nibus videtur esse, hoc quidem sursum, illud vero deorsum maxime

eorum proprie, quoniam hoc quidem semper manet. Circuli autem ultimum similiter

se habens manet. Quare quoniam leve quidem quod sursum fertur

natura, grave vero quod deorsum, quod quidem continens ad medium

continentis terminus deorsum est, et ipsum medium, quod vero ad ultimum

sursum est, et ipsum ultimum. Et propter hoc planum videtur esse

et sicut vas locus et continens. Amplius simul cum re quodam

locus; simul enim finita finibus et locus.

Cui quidem igitur corpori est aliquod extra corpus continens,

hoc est in loco, cui autem non, non. Unde et si aqua

fiat huiusmodi, partes quidem movebuntur ipsius, continentur enim ab invicem,

omne autem est ut movebitur et ut non. Sicut quidem totum

simul locum non mutat. Circulariter autem movebitur, partium enim [illegible]

locus et sursum quidem et deorsum [illegible]

superficie et circumferentiae quodque continet circulariter et vadit sursum

aut circulo, sed alia quidem sunt in loco secundum potentiam, alia vero

secundum actum. Propter hoc quando quidem continuum sit quod simul partium secundum potentiam

nam in loco partes sunt; quando vero separata quidem sint, tangentes autem se,

sicut cumulatio secundum actum sunt. Et alia quidem per se sunt, ut omne

corpus quod secundum loci mutationem aut augmentum mobile aliquando per se. Caelum

autem sicut dictum est non totum alicubi neque in aliquo loco est, si quidem

nullum ipsum continet corpus; secundum autem quod movetur, sic et locus est

partibus: alterum enim ab altero habitum partium est. Alia vero

secundum accidens, ut anima et caelum: partes enim omnes in loco quodammodo

sunt: in circulo enim continet aliud aliud. Unde movetur

quidem circulariter solum quod sursum est. Omne autem non alicubi est.

Quod enim alicubi ipsum est aliquid, et adhuc aliud oportet esse praeter hoc

in quo quod continet. Praeter autem omne et totum nihil est. Et propter hoc

in caelo omnia sunt: caelum enim totum fortassis est. Est autem

locus non caelum, sed caeli quoddam ultimum et tangens mobile

corpus terminus quiescens. Et propter hoc terra quidem in aqua, haec vero

in aere, hic autem in aethere, aether vero in caelo, caelum autem non amplius in alio.

Accidunt autem ex his quae et dubitationes omnes solvendo sic dicto:

neque dicto loco necesse est simul augmentari, neque locum neque

punctum esse locum, neque duo corpora in eodem loco, neque spatium

aliquod esse corporeum: medium enim loci quodcumque est corpus, non spatium

46

corporali. et est locus alicubi. non sicut de loco sed sicut

hic infinito. Non enim oportet quod est in loco simpliciter corpus. Et

sentiendum quod in simpliciter loco proprie quod [illegible]

enim quid et quod tangit non in [illegible] et [illegible] apta

nata impassibilia sunt [illegible] tangentem et activa et

passiva sunt adinvicem. Et magis in aliis dictum est [illegible]

[illegible]. Et [illegible] hoc pars in toto loco sicut divisibilis

pars ad totum est. Ut cum aque ad quidam moveant pars [illegible]

sit [illegible] et aer [illegible] ad aquam ut [illegible] enim [illegible] pars [illegible]

quod [illegible] acum aer ad sicut actus quod ipsum aqua in

potentia aer est aer vero potentia est aqua aliquo modo. [illegible]

ad [illegible] [illegible]. Si [illegible] tempus [illegible] quod [illegible]

ad [illegible] [illegible] et [illegible]. Si [illegible] et actu aqua

enim utraque. sed hic quod potentia illud vero actu. habebit [illegible]

sicut pars quodammodo ad totum. [illegible] et [illegible]

copulatum ad utraque actu [illegible]. Et de loco

quidem. et quod est et quid est dictum est.

Eodem autem modo accipiendum est [illegible] de

vacuo. et [illegible] et quod est et quid est sicut est de loco.

Et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

ut enim locus quedam et vas vacuum [illegible] [illegible]

[illegible] plenum quod [illegible] [illegible] est [illegible] est. [illegible]

[illegible] vacuum [illegible] [illegible] vacuum [illegible] et locus. [illegible]

tractatus de vacuo

Hic dicit quod oportet declarare de vacuo dicta opinionum [illegible] illorum qui dicunt vacuum non esse et tertio illorum qui dicunt vacuum esse dicendum

ipsis non esse. i. dicunt vacuum esse. Incipere autem oportet considerantes accipientes quid dicunt
affirmantes esse, et iterum quid dicunt affirmantes non esse, et tertio communes
opiniones de ipsis. Alii quidem igitur ostendere temptantes quod non est, non
quod homines volunt dicere vacuum, hoc arguunt, sed peccantes dicunt,
sicut Anaxagoras et qui hoc modo arguunt. Demonstrant enim quod
aliquid est aer, torquentes utres et demonstrantes quod fortis est aer,
et accipientes in clepsydris. Homines autem volunt vacuum esse spa-
tium in quo nullum corpus sensibile. Opinantes autem esse quod est omne cor-
pus, dicunt in quo omnino nihil est hoc esse vacuum. Unde plenum
aere vacuum est. Non igitur hoc oportet monstrare quod aliquid aer est, sed
quod non est alterum spatium a corporibus, neque separabile, neque quod sit
actu, quod distinguit omne corpus ut sit non continuum, sicut dicunt
Democritus et Leucippus et alii multi physiologorum, aut et si
aliquid est extra omne corpus cum sit continuum. Hi quidem igitur non ad por-
tam problematis obviant. Qui vero dicunt affirmantes esse magis
dicunt unum quidem, quod motus secundum locum non erit; hic autem est loci mu-
tatio et augmentum. Non enim videbitur utique motus esse nisi
sit vacuum; plenum enim impossibile esse suscipere aliquid. Si vero susciperet
et sint duo in eodem, contingit utique et quotlibet simul esse corpora; differentiam
enim accipere per quam non erit utique quod dictum est. Si autem
hoc contingit, et minimum accipiet maximum; multa enim parva
quaedam magnum sunt. Quare si multa aequalia contingit in eodem esse et
multa inaequalia. Melissus quidem igitur et demonstrat quod est immobile

Hic ponit [illegible] qui dicunt vacuum non esse dicendum

Hic ponit rationes illorum qui concedebant vacuum esse

Hic probat quod Melissus arguebat

ex l[itte]ra s[ed] cum moveri d[icu]nt [illegible] vacuum dicit [illegible] vacuum

ad [illegible] ... [illegible]

q[uod] [illegible] vacuum. Alio vero m[od]o q[uod] videt[ur] [illegible] ...

[illegible] et calcaria. ut et vinum [illegible] ad utres [illegible]

p[ro]pe dolia [illegible] in ea q[ui]s [illegible] vacua [illegible] densato c[or]pore.

Amplius aut[em] et augm[en]tum videt[ur] om[n]ibus fieri p[er] vacuum ali-

mentum [illegible] corpus [illegible] duo aut[em] corpora impossibile simul esse [illegible]

[illegible] aut[em] et p[ro] [illegible] de cinere faciunt. q[uod] recipit tantum aque

quant[um] vas vacuum [existens]. Esse aut[em] affirmant et pythagorici

vacuum et ingredi ipsum celo ex infinito spiritu [illegible]

et hoc esse vacuum [illegible] na[tur]as [illegible] vacuum [illegible]

[illegible] et [illegible] et hec [illegible] in [illegible]

[illegible] [illegible] qui alii dicunt esse. alii

vero non esse. [illegible] et [illegible]

Hec [illegible] aut[em] se habentibus oportet accipere quid signi-

ficet nomen. Videtur aut[em] vacuum locus esse in quo nichil [illegible]

aut[em] [illegible] [illegible] corpus [illegible] esse [illegible] aut[em] corpus [illegible]

vacuum [illegible] quo nullum corpus [illegible] nichil

esse [illegible] corpus aut[em] [illegible] tangibile [illegible]

[illegible] [illegible] Accidit [illegible] ex sillogismo [illegible] va-

cuum [illegible] nichil [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Hec igitur videtur dici vacuum uno quidem modo non plenum sen-
sibili corpore secundum tactum. Sensibile autem secundum tactum est quod habet
gravitatem aut levitatem. Unde et sic dubitabit aliquis quid utique di-
cent si habeat hoc spatium colorem aut sonum utrum vacuum an non.
Aut manifestum quod si suscipiat corpus quod tangibile vacuum est
si vero non non. Alio autem modo in quo non est hoc aliquid neque

Hic ponit aliud [illegible] vacuum secundum opinionem platonicorum

substantia aliqua corporea. Propter quod dicunt quidam vacuum esse corporis mate-
riam quidem et locum dicentes idem hoc. non bene. Materia quidem enim non
separabilis a rebus. vacuum autem querunt sicut separabile. Quoniam
autem de loco determinatum est et vacuum locum necesse est esse si est privatum
corpore. Locum autem quomodo est et quomodo non est dictum est manifestum
quod sic quidem vacuum non est. neque separatum neque inseparabile.
Vacuum enim non corpus sed corporis spatium vult esse. Unde et
vacuum videtur aliquid esse quia et locus. et propter hoc acceptum est
preter eum motum qui est secundum locum. et locum dicentibus esse aliquid
preter corpora incidentia et his qui vacuum. Causam autem motus oportere
esse vacuum putant. sicut aliqui in quo movetur. hoc autem est quale locum quidam
dicunt esse. Nequaquam vero autem necessitas si motus est esse vacuum.
Omnino quidem enim omnis motus neque unum. Unde et Melissus latuit
alterari: nam contingit plenum. Sed neque secundum motum localem. sed
enim simul cedere adinvicem contingit, si nullum spatium separabile sit preter
corpora mota. et hoc manifestum est in circulationibus continuorum sicut

Hic [illegible] vacuum [illegible] corpore [illegible]

et in his que sunt humidorum. Contingit autem densari non in vacuum s[ed]

Hic [illegible]

Dicit quod ea que [illegible] debentur ut aqua collisa aere qui est

Et augmentum non solum ingrediente aqua sed et alteratione

ut si ex aqua fiat aer. Primo autem et quod de augmento [illegible]

et minuere diffusione aque. ipsa se ipsam impedit. Quod enim non

augetur [illegible] quod non corpore [illegible] [illegible] duo corpora in eodem [illegible]

[illegible] volunt [illegible] solvere. sed non [illegible] vacuum [illegible]

Quod ex corpore [illegible] vacuum. si [illegible] augetur et augetur [illegible] va

cuum facile autem et [illegible] [illegible] et ex [illegible]

vacuum solvere facile sit manifestum [illegible]

Quoniam autem non [illegible] vacuum sic dimissi sicut quidam dicunt

[illegible] Si enim [illegible] [illegible] loci [illegible] aqua [illegible]

corpora [illegible]. ut [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et

ad medium manifestum [illegible] quod non vacuum est ex loca [illegible]

[illegible] est vacuum. videtur autem ex [illegible] motum [illegible] loco

[illegible] autem non [illegible] Amplius si [illegible] aqua velut loci [illegible]

corpore [illegible] sit vacuum. quod [illegible] positum in ipso corpore

non enim [illegible] eadem autem [illegible] et ad locum [illegible] opinantur

separatum [illegible] quod [illegible] non enim [illegible] positum

[illegible] et de [illegible] et [illegible]. et de vacuo [illegible]

[illegible] vacuum enim locus [illegible] ex [illegible] Et quod [illegible]

[illegible] loco [illegible] vacuo non enim [illegible] positum

sit sicut [illegible] separato loco. et sufficiente corpore. [illegible]

[illegible] non est [illegible] Amplius [illegible] non [illegible] vacuum non est

Accidit autem dicentibus esse vacuum tamquam necessarium, si quidem est
motus, contrarium magis accidere, si aliquis intendat, non contingere moveri
nihil si sit vacuum. Sicut enim propter similitudinem dicentes terram quiescere,
sic et in vacuo necesse est quiescere. Non enim est quo magis et minus mo-
vebitur. Primum enim quia vacuum est non habet differentiam. Deinde quia omnis
motus aut violentus aut secundum naturam. Necesse est autem si quidem sit vio-
lentus esse et eum qui secundum naturam. Violentus quidem enim extra naturam
posterior est eo qui secundum naturam. Quare si non secundum naturam unicuique
physicorum corporum motus, nec aliorum erit motuum nullus. Amplius
nunc motus quod est in vacuo erit ut nulla sit differentia secundum vacuum
et infinitum. Secundum quidem enim quod infinitum nihil erit sursum
neque deorsum neque medium, secundum autem quod vacuum nihil differens sur-
sum aut deorsum. Sicut enim nihil nulla neque vacui una differentia,
sicut et non entis. Vacuum autem esse non ens videtur et privatio. Secundum
naturam autem loci inclinatio differens. Quare neque erit secundum naturam diffe-
rentia. Si ergo non est secundum naturam inesse et ulla loci motio, aut si hoc est
non est vacuum. Amplius nunc quidem moventur proiecta movente
non tangente aut propter antiperistasim sicut quidam dicunt aut ex
eo quod pellit pulsus aer velociori motu quam latio pulsi
secundum quam fertur in proprium locum. In vacuo autem nihil horum
inest, nec erit ferri nisi sicut vehiculum. Amplius nullus utique
habebit dicere quare motum stabit alicubi; quare enim hic magis

tpe qz ibi mac at qesset a i msito nac z fri ud aqua
impedicil maiq Amplq at nue qd i vacuo ob id qz
sedit fri vide In vacuo at vbiq sed z ipi quad vbiq
Amplq at et ex hijs madtid z p sicud. ipi
demq eud qz idol et qne et lene copi veloq fri qz
duad alq a indifferedo qz quod ut qz aqua a qz lxd a
qz aere a indifferedo qz fte. s. a a sut aere qz
bad qntate a lentate. Hoc qz qz qd ste qz
dut maxie quide qd qta sed qa at et moud
at qz nol faile diuide ipi at quoq z qz qz quo ja
monebit qz b. qd i quo e tpe qz qd at. o. qz set subtilq
s. aqua logitudo qz qz b qz z qz sm analogia impe
diente copis. Sit eud b qd aqua a d ucd aer i
igit subtilq aer aqua et i copalq tato ciaq qz
monebit qz qz b. qz ti eade vez. sm quaq qz dqsit
aer ab aqua velocitad ad velocitate mac s. dupli
subtile z. indupli tpe qd z qz b transibit aqua. et at
b qz z e. tpe diu qz quo z e qz semp iad qz
copalibq et miq impeditud et qz duisibiliq qz qz
tur ciaq monebit Vacuum at illoq qz vez qua excellit
sub plod. sicut nasq nichil ad nuq Et eud qz
excellit vno. plinq at duo. et adue vno qz

excellens i excellencia et id quod excedit macie exigit quotiens

tocius quam excellens et incompl. vnum nescis huius predicta excellit

et opponatur ex predictis. Similiter et vacuum ad plenum nullam proportionem

habere vel quia nescis modo. Secundo sic quia subtilissimum dato talis proportionis

sicut vacuum. Cum non est proportio corporis sit enim et vacuum equale

ad magnitudinem huius in quo fuit b et d. a igitur si transibit et movetur

huius per b et d quodam quando tempore quod est d in secundo movetur corpore

et haec habebit vacuum ad plenum. Secundo dato tempore

sicut et quo est in corpore a transibit subtilius et transibit ad si

sit aliquid subtilitate excedens ab eo in quo est et simplicem proportionem

tunc tempus in quo est c ad tempus in quo est in secundo enim dato subtilius

corpus in quo est e et d sicut excessus est vacuum transibit contrario

velocitate. Dato sicut in vacuum excessus est quod in quo est a sicut s.

Si ergo aliud sit corpus in quo est adhuc velocius sed in quo est

in aequali tempore transibit quod est plenum et vacuum simpliciter impossibile est

manifestum est igitur quod si fuerit aliquod tempus in quo vacuum fit

accidit hoc impossibile. In aequali enim accipietur et quod plenum est transitur

et aliquod et vacuum. Secundum enim aliquam analogiam corpus alterum ad

alterum et tempus ad tempus sicut erit in eodem. Sed contra palam accidit

quod motus quidem ad motum nullo proportio est in tempore endogit

Tempus ad tempus similiter vel nescis vacuum ad plenum nullam

Secundum igitur quod differunt per que feruntur hec contingunt. Secundum

ad hoc quod feruntur excellencia hec sunt. Videmus enim maiora

includatur habeat quantitatem aut levitatem sive quam sic sit figure
cuius cumque fuerit per totale spatium finitum. Et similiter vel quamquam
magnitudinis ad lune quadrature et per vacuum [illegible] impleri et [illegible]
eius certe fuerit velocius impleri quod eius est necessarium re-
linqui eius est fortius magis. Aut eius figura dimidie aut
includatur quadrature quod fuerit aut quadrature, aqua velocius expo-
netur exeunte. Si impleri et [illegible] quod est si vacuum sit [illegible]
vim [illegible] probat esse vacuum. [illegible] esse [illegible]
quod ergo oppinandum vacuum esse [illegible] quod est similiter [illegible] motus
defectus similiter [illegible] ac [illegible] et ei quod et dicit locum esse
separatum [illegible] quod sit impleri esse actum et [illegible] Item
ad considerationes videbitur utique actum vacuum. Sicut vacuum
non. Sicut enim in aqua si ponat aliquis cubum, distabit tanta
aqua quantus est cubus. Sic etiam et in aere. Sed sensui immanifestum.
Et semper itaque in omni corpore habenti transmutationem ad quod
natum est mutari, necesse est, nisi coartetur, transmutari aut deorsum
si deorsum est motus sicut terre, aut sursum sicut ignis
in utraque aut quale aliquid sit impositum et in vacuo aut hoc quidem
impossibile. [illegible] corpus [illegible] per vacuum totale spatium [illegible]
videtur. Quod quidem est quasi in vacuo [illegible] si aqua non cedet
ligneo cubo neque aer. Sed omnibus transibunt [illegible]
cubus [illegible] tantum magnitudinis quantum [illegible] vacuum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aut levitate [illegible] alterius [illegible]
[illegible]

corpori quod cedat si separetur ab omnibus aliis et neque sit ne-

cesse locum esse continebit equale vacuum, et in quo differet a loco

et vacuo magnitudo equalis corporis? Quare si distabit corpori corpus ab equali

vacuo et loco. Et si duo huiusmodi sint, propter quid non quodlibet

in eodem erit? Primum quidem igitur hec irrationabilia et impossibilia erunt.

[illegible]

Amplius autem manifestum quod hoc cubus habet huiusmodi quod et omnia

alia corpora habent. Quare si a loco nichil differt, quid oportet locum

facere corporibus preter unumquodque corpus, si impossibile est corpus

nichil eius preter se alterum esse ipsi equale huiusmodi sit.

[illegible]

Amplius oportet manifestum esse quale vacuum sit in hiis que moventur.

Nunc autem nusquam infra mundum; aer enim aliquid est, non videtur

autem. Neque aqua si essent pisces ferrei. Tactu enim est dis-

cretiva eius quod tangitur. Quod quidem igitur non separatum sit

vacuum ex hiis manifestum est.

[illegible]

Sunt autem quidam qui per rarum et densum opinantur

manifestum esse quod sit vacuum. Si quidem enim non rarum et den-

sum, neque coire et coarctari possibile est. Si vero hoc non sit, omno-

motus non erit, aut movebitur totum, sicut dixit Xuthus, aut in equale oportet

mutare aquam in aerem. Dico autem sic: ut si ex aqua facta

sit aer, simul ex equali aere tantadem aquam factam esse aut va-

cuum esse ex necessitate. Condensari enim non contingit aliter.

[illegible]

Si quidem igitur rarum dicunt multa vacua separata habens,

manifestum quod si neque vacuum contingit esse separabile sicut neque

locus habet aliquid vacuum sive spacium nec movetur sed [illegible]

et separabile. Sed hoc non est aliquod vacuum nisi [illegible]

et [illegible] quod non est motus et [illegible] vacuum. Sed quia sursum [illegible]

leve. [illegible] et dicunt vacuum. Supra motus [illegible] non sit vacuum

sicut dixit quod [illegible]. Sed sicut utrumque ideo quod fertur [illegible] sursum [illegible]

continuum. Sic vacuum fert sursum [illegible] corporale [illegible] motus [illegible]

vacuum et locus vacuum. Vacuum enim sit vacuum [illegible]

plus quod assequitur et [illegible] ferri deorsum [illegible]

quod contra utrumque spacium et magis vacuum. Sic [illegible]

Et si sit ordo vacuum [illegible] utrumque ferre [illegible]

[illegible] impossibile et movere [illegible] sicut [illegible]

sine motu [illegible] sit. Sic et vacuum [illegible] sine motu [illegible]

[illegible] enim sit [illegible]

Quoniam [illegible] vacuum non [illegible]. Alia [illegible]

[illegible] motus non est [illegible] et densitas et raritas [illegible]

[illegible] aqua ex aere et ex aqua [illegible] aer [illegible]

enim quod plus aer [illegible] aqua sit [illegible]

[illegible] habet [illegible] tumultuum facere [illegible]

[illegible] ex aere in aquam [illegible]

[illegible] movetur. Semper enim [illegible]

[illegible]. Non semper [illegible]

[illegible]

et aliorum physicorum tractatus. Et ex eo quod ponunt actionem

esse fieri et non separabilem quae in materia est et alterationem est

Et materia quae in eo si contingat calidum calidi et frigidi

Est et corporis materia et magnum et parvum eadem. manifestum

autem Cum enim ex aqua aer fiat eadem materia non accipiens

aliud aliquid facta est. sed quod erat potentia actu facta est. et iterum

aqua ex aere similiter aliquando quidem in magnitudinem ex parvitate

aliquando in parvitatem ex magnitudine. Similiter igitur et cum multus aer ex

[illegible] minore fit maior. et ex minore maior potentia ens

fit secundum materiam utraque. Sicut enim ex frigido calidum. et ex ca-

lido frigidum eadem quod erat potentia fit ex calido magis ca-

lidum non facto in materia calido quod non erat calidum quando erat minus

calidum. Sicut quidem si maioris circuli et convexitatis

si fiat minoris circuli eadem aut fit a a d illo alio facto

curvitatem quod non erat curvitas sed rectum. non enim deficiendo

in aliquo magis est utraque enim scintillae et accipere quoniam

magnitudinem neque non et caliditatem et albedo in est Sicut et

et [illegible] parvi. quare et magnitudo et parvitas

sensibilis corporis non accipiente aliquam materiam extenditur. sed prima

[illegible] utraque. rarum et densum et grave et una

[illegible]

[illegible]

vacuum si quid est [illegible] et [illegible] aliquid [illegible]

[illegible] est calidum [illegible] et ad [illegible] et [illegible]

molle. Duo enim sunt [illegible] et [illegible]

eum et durum / densa [illegible] et [illegible] rara, leve

et molle [illegible] et durum [illegible] et ferro

Ex dictis [illegible] quod nec [illegible] vacuum [illegible]

[illegible] nec [illegible] velit [illegible] vacuum

[illegible] facta. [illegible] que [illegible] levem [illegible]

[illegible] est vacuum [illegible] eum et rarum [illegible]

[illegible] sunt. [illegible] durum et molle passionis et non

passionis [illegible] et non [illegible]

[illegible]. Et de vacuo quomodo est et quomodo non est determinatum sit

sic [illegible].

Consequens autem dictis est aggredi de tempore. Primum autem

bene se habet opponere de ipso et per exotericas rationes,

utrum eorum que sunt est aut eorum que non sunt, deinde que natura ipsius.

Quod quidem igitur omnino non sit aut vix et obscure ex hiis aliquis utique

suspicabitur. Hoc quidem enim ipsius factum est et non est, illud autem

futurum et nondum est. Ex hiis autem et infinitum et semper acceptum

tempus componitur. Ex hiis autem que non sunt [illegible] impossibile videtur

participare aliqua substantia. Adhuc autem omnis divisibilis si est necesse

est, cum sit, aut omnes partes esse aut quasdam. Temporis autem alie quidem facte

sunt, alie future, [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

Semper autem non videtur idem esse nunc. Amplius autem ipsum nunc quod

videtur determinare prius et futurum utrum unum et idem semper perma-

neat an aliud et aliud non facile est scire. Si quidem enim nunc semper

alterum et alterum, nulla autem earum quae sunt in tempore alia vero continua

sunt simul tempore sub plurali. Ipsum nunc quod non est prius autem fuit

necesse est corrumpi aliquando, et ipsa quidem nunc simul adinvicem non erunt.

Corruptum autem esse necesse est prius. Sed quidem corrup-

tum esse in seipso impossibile est, tunc quia tunc erat. In alio autem nunc corrumpi priori

nunc contingit. Sit enim impossibile esse habere adinvicem ipsa nunc,

sicut est impossibile habere punctum puncto. Siquidem ergo in consequenti non corrumpi sed in alio, in

mediis nunc quae sunt infinita simul erit. Hoc autem impossibile est.

At vero neque manere idem possibile est. Nullius enim di-

visibilis finiti unus terminus est, neque si in unum sit continuum

neque si in plura. Ipsum autem nunc terminus est, et tempus est accipere fini-

tum. Amplius si simul esse secundum tempus et neque prius neque posterius esse

et in ipso nunc est, si sunt prius et posterius in ipso nunc, simul erunt quae millesimo anno facta sunt

[illegible] sunt hodie, et neque prius neque posterius nihil aliud alio.

[illegible] consequitur ipsum tot opposita sunt.

[Q]uae autem [illegible] tempora et quae ipsius [illegible] sunt et existunt

[illegible] et si quidem attingunt [illegible] praedicatur

[illegible]

[illegible]

cum dicatur ... accipitur ... non dicatur. Simpliciter autem ...

plures essent celi similiter esset tempus cuiuslibet ipsorum motus multa

tempora simul. Totius autem sphera visa est dicentibus esse tempus

quoniam in tempore omnia sunt et in totius sphera. Est autem simplicior quae dicitur

quam ut consideretur ad ipsam impossibilia. Quoniam autem videtur maxime

motus esse et mutatio quedam tempus hoc considerandum. Uniuscuiusque quidem

igitur mutatio et motus in ipso mutato solum aut ubi contingit esse ipsum

[illegible] ubi et ubi fortasse sit ipsum quod movetur et

mutatur. Tempus autem similiter et ubique et apud omnia. Amplius

autem mutatio quidem est velocior et tardior, tempus autem non;

tardum autem et velox tempore determinatur: velox quidem quod in parvo multum

in multo modico; tardum autem quod in multo parum. Tempus autem non

determinatur tempore neque quo quantum aliquid neque quo quale.

quod quidem igitur non est motus manifestum. Nihil autem differt

dicere in presenti motum aut mutationem. At vero neque sine mutatione

tempus. Cum enim nihil ipsi mutamus secundum intellectum

aut lateat transmutantes, non videtur nobis factum esse tempus, sicut neque

his qui in Sardo fabulantur dormire apud heroas, cum expergiscuntur.

Copulant enim nunc posterius priori nunc et unum faciunt

auferentes propter insensibilitatem medium. Sicut igitur si

non esset alterum nunc sed idem et unum, non esset tempus

alterum esse non videtur medium esse tempus. [illegible]

[illegible]

mutationem. tunc dicimus fieri tempus. Manifestum quod neque sit motus neque
sine mutatione tempus. Quoniam igitur neque motus neque sine motu tempus et mutatione,
Accipiendum est quid quaerimus, quid sit tempus hinc incipientibus quid
motus est. Simul enim motum sentimus et tempus. Et namque si sit tenebre
et nichil per corpus patiamur, motus autem aliquis in anima sit, subito
simul videtur fieri quoddam tempus. At vero et cum tempus videtur fieri aliquod,
simul et motus aliquis videtur. Quare aut motus aut motus aliquid
est tempus. Quoniam igitur non motus, necesse est motus aliquid esse ipsum.

Quoniam autem quod movetur movetur ex quodam in quoddam et
omnis magnitudo continua, sequitur magnitudinem motus. Propter enim
magnitudinem continuam est et motus continuus. Propter motum autem
tempus. Quantus enim et tempus videtur fieri semper. Prius autem et posterius in loco primum
sunt. Hic autem est positione. Quoniam autem in magnitudine est prius
et posterius, necesse et in motu esse prius et posterius proportionaliter
his que ibi. At vero et in tempore est prius et posterius
propter sequi semper alterum alteri ipsorum. Est autem prius et posterius
in motu quod quidem aliquando ens motus est, esse tamen ipsius alterum est
et non motus. At vero et tempus cognoscimus cum determinamus mo-
tum priore et posteriore determinantes. Et tunc dicimus fieri tempus
cum prioris et posterioris sensum accipimus. Determinamus autem
in accipiendo aliud et aliud ipsa, et medium ipsorum alterum
ab ipsis. Cum enim extrema altera a medio intelligamus, et duo dicat
anima nunc, hoc quidem prius, illud vero posterius, tunc et hoc

[illegible] motus quando ergo tempus ipsum unum nunc sentimus et non
sicut prius et posterius in motu, aut ut idem quidem prioris et posterioris alicuius,
non videtur tempus factum esse quia nec motus. Cum vero prius
et posterius, tunc dicimus tempus. Hoc enim est tempus, numerus motus secundum prius
et posterius. Non ergo motus tempus est, sed secundum quod numerum habet motus. Signum autem:
plus enim et minus iudicamus numero, motum autem plus et
minus tempore; numerus ergo quidam est tempus. Quoniam autem numerus est dupliciter,
et enim quod numeratum et numerabile numerum dicimus et quo numeramus, tempus
autem est quod numeratur et non quo numeramus. Est autem alterum quo numeramus
et quod numeratur.

Sicut autem motus semper alius, sic et tempus; quod autem simul omne
tempus idem est; ipsum enim nunc idem est quod erat, esse autem ipsi alterum
est; nunc autem tempus determinat secundum quod prius et posterius.
Ipsum autem nunc est quidem sicut idem, est autem sicut non idem; secundum quod
enim in alio et alio, alterum est; hoc autem erat ipsum nunc esse;
quod vero aliquando est nunc, idem est. Sequitur enim sicut dictum est
magnitudini quidem motus, huic autem tempus, ut dicimus; et similiter
puncto quod fertur, quo motum cognoscimus et prius et posterius in ipso.
Hoc autem quod quidem aliquando est idem est, aut enim punctum aut lapis
aut aliquid aliud huiusmodi est, ratione autem alterum, sicut sophistae
ut alterum coriscum in theatro esse et [illegible].
Igitur in eo quod alibi et alibi alterum est. Sequitur autem
ipsum nunc sicut tempus motui, sic quod fertur consimiliter.

prius et posterius in motu. Secundum autem quod mirabile sequitur et prius et posterius ipsum

nunc [illegible] et [illegible]. [illegible] eadem nunc [illegible] esse [illegible] prius eius et posterius

[illegible] in motu. Esse autem alterum [illegible] eius quod mirabile [illegible] et posterius

Secunda conclusio [illegible] nunc [illegible]

ipsum nunc est. Et motus autem manifestum [illegible] Et motus eius [illegible] quod

[illegible] et [illegible] secundum [illegible] motus autem non

[illegible] ipsum sicut esse ipsum quod nunc [illegible] semper est

Tertia conclusio [illegible]

[illegible] sicut non esse. Et [illegible] Manifestum autem est quod

[illegible] fiet ipsum nunc non erit. [illegible] ipsum nunc non erit. tempus non

erit [illegible] et loci [illegible]. Sic et nunc est

[illegible] et [illegible] loci [illegible] Tempus [illegible] eius [illegible] loci

[illegible] ipsum autem nunc ut [illegible]. Ut unitas numeri

Quarta conclusio [illegible] habeat continuum et divisionem

Et continuum [illegible] tempus [illegible] nunc. Et dividitur secundum ipsum nunc.

[illegible] eius hoc ad [illegible] et [illegible]

et [illegible] eius et loci [illegible] ab eo [illegible]

et [illegible] eius. Et neque [illegible] Et neque [illegible]

Secunda [illegible]

[illegible] et priores motus [illegible] Sic autem et hoc quodammodo ad

Et punctus enim continuat longitudinem et determinat. Est enim huius quidem

principium illius autem finis [illegible] Sic [illegible] accipiat [illegible] quasi [illegible]

[illegible] necesse est stare [illegible] et simul esse [illegible]

[illegible] ipsum autem nunc [illegible] alterum [illegible]

[illegible] sicut [illegible] et [illegible] et

[illegible] sicut [illegible] et [illegible]

[illegible]

accidit. Et adhuc manifestum quod illud quod ipsum nunc

temporis est, neque divisio motus, sicut nec puncta lineae, lineae

autem due partes unius sunt. Secundum quidem quod terminus

ipsum nunc non est tempus sed accidit. Secundum vero quod numerat nu-

merus. Termini quidem enim illius solius sunt cuius sunt termini;

numerus autem horum equorum decem et alibi. Quod

quidem tempus numerus motus secundum prius et posterius et continuum

cum continui sit manifestum est.

Minimus autem numerus qui simpliciter quidem est dualitas,

quidam autem numerus est quidem sicut est, quidem autem non, ut

lineae minima multitudine quidem est due aut una, magnitudine

autem quidem non est minima; semper enim dividitur omnis linea.

Quare similiter et tempus. Minimum enim secundum numerum est

unum aut duo; secundum vero magnitudinem non est. Manifestum autem quod et

quod tardum et velox non dicitur, multum autem et paucum

et breve et longum. Secundum quidem enim quod continuum

et longum et breve, secundum autem quod numerus multum et

paucum. Velox autem et tardum non est, neque enim numerus quo

numeramus velox et tardus ullus est. Et idem autem ubique

simul, et prius et posterius non idem. Quia et mutatio presens

quae vero facta est et futura altera est. Tempus autem

[illegible]

[illegible]

Ut est unius unum quidem et idem quod est aliud equivocum
et quod secundum aliud ... est unius aliud ... ab ...
Amplius sicut contingit motum esse eundem et unum iterum
et iterum. sic et tempus contingit. ut hyemem et ver et autumnum.
Respondeo et motum tempore metimur et motu tempus quia
diffiniri adinvicem. Tempus quidem enim declarat motum cum
sit numerus ipsius. motus et tempus. Et utroque multum et pau-
cum et paucum esse tempus motu mensuratum. sicut et
numerabile numerum. Uno quidem equorum multitudinem cognoscimus
... iterum ad uno equo equorum numerum cognoscimus. similiter
ad et in tempore et de motu. Tempore quidem enim motum mo-
tu et tempus mensuramus. Et hoc rationabiliter accidit
sequitur enim magnitudinem quidem motus. hic et tempus
quia quanta et continua sunt divisibilia. Quia quidem
enim magnitudinem esse huiusmodi motus hoc sustinet. quia autem
motum tempus. et mensuramus magnitudinem motu et motum
magnitudine. Multam enim dicimus esse viam si processus multus
... motum. si una multa. Sic igitur tempus si motus //
Quoniam autem est tempus mensura motus // et magnitudo si tempus
[illegible] eius quod movetur mensuratum sic motus
[illegible] quidem motus quo mensurabit totum
[illegible]

quem mensurat totum. Et est motui in tempore et mensurari
tempore et ipsum et esse eius. Simul enim et motum et esse motus
mensurat. et hoc est ipsum in tempore esse mensurari ipsius esse.
Manifestum autem quod et aliis hoc est in tempore esse mensurari esse
ipsorum sub tempore. Simul enim tempore eius esse quoniam est aliter. unum
quidem esse tunc quando tempus est. unum autem sicut quaedam dicuntur
quod in numero sunt. Hoc autem significat aut sicut partem numeri
et passionem. et omnino quod numeri est aliquid. aut quod respectu [illegible]
numeri. Quoniam autem numeri tempus est. ipsorum quidem nunc et [illegible]

[illegible]

et precedens et quaecumque huiusmodi. sic in tempore sunt. sicut in numero
unitas et impar et par. Haec quidem numeri aliqua
illa vero temporis aliquid sunt. Res autem sicut in numero et in
tempore sunt. Si autem hoc est. continentur sub numero. sicut quae
sunt in loco sub loco. Manifestum autem est quod non est in tempore
esse. quando tempus est. sicut neque in motu esse neque in loco
quando locus est et motus est. Si enim erit sic in aliquo
sic omnes res erunt in quolibet. et celum in milio.
cum enim milium est. et celum est. Sed hoc quidem
accidit necessario consequi. et ei quod est in tempore
tempus. quando et illud est. et ei ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

tempus. Et ex quo est in tempore sunt necesse est omnia quae sunt
in tempore contineri sub tempore, sicut et quaecumque alia sunt ut quae
sunt in loco sub loco. Et pati aliquid ab eo sub tempore. Sicut
et consuevimus dicere quod tabefacit tempus et senescunt
omnia sub tempore. et obliviscuntur propter tempus. sed non didi-
cisse. neque novum factum esse neque bonum. Corruptionis
enim causa per se est tempus. Numerus enim motus est. Motus autem
distare facit quod existit. Quare manifestum est quod quae semper
sunt secundum quod semper sunt non sunt in tempore. Neque enim con-
tinentur sub tempore. neque mensuratur esse eorum sub tempore. Signum
autem huius quod neque patiuntur nihil a tempore tamquam non entia.

Quoniam autem est tempus mensura motus, et per se
motus. erit et quietis mensura secundum accidens. Omnis enim
quies in tempore. Non enim sicut quod est in motu moveri sic
et quod in tempore est. Non enim motus tempus est sed numerus motus.
In numero autem motus contingit esse et quiescens. Non enim omne
immobile quiescit. sed privatum motu, aptum autem natum moveri
sicut dictum est in prioribus. Esse autem in numero est esse aliquem
numerum rei et mensurari esse ipsius in numero in quo est. Quare si
in tempore et sub tempore est. Mensurabit autem tempus quod movetur et quie-
scit, secundum quod hoc quidem motum, aliud autem quiescens

Motus enim ipsius et quietis mensurabit secundum quod quantitas quaedam. Quare quod movetur non simpliciter erit mensurabile sub tempore secundum quod quantum aliquid est sed secundum quod motus ipsius quantus. Quare quaecumque neque moventur neque quiescunt neque sunt in tempore. Tempus autem motus et quietis mensura est.

Manifestum igitur quod neque quod non est erit in tempore, ut quaecumque non contingit aliter, sicut dyametrum lateri simmetrum. Omnino enim si mensura est tempus motus per se, aliorum autem secundum accidens, manifestum quod quorum esse mensurat hiis omnibus erit esse in quiescere et moveri.

Quaecumque quidem igitur corruptibilia et generabilia sunt et omnino quae aliquando quidem sunt aliquando autem non sunt, necesse est in tempore esse. Est enim quoddam tempus plus quod excedit esse ipsorum et quod mensurat substantiam.

Ipsorum autem quae non sunt quaecumque continet tempus, alia quidem erant ut Homerus aliquando erat, alia vero erunt ut futurorum aliquid, utrumque continet. Et si ad ambo, utraque et erant et erunt.

Quaecumque autem nullo modo contingit, neque erant neque sunt neque erunt. Sunt autem huiusmodi non entium quorumcumque opposita semper sunt, ut asymmetrum esse dyametrum semper est et non erit hoc in tempore. Quare neque symmetrum. Propter quod semper non est, quia contrarium est ei quod semper est. Quorumcumque autem non semper contrarium, et possunt esse et non esse, et est generatio et corruptio ipsorum.

Ipsum autem nunc est continuatio temporis ut dictum est [illegible]

Continuat enim tempus praeteritum et futurum et omnino terminus temporis est;

est enim huius quidem principium, illius autem finis. Sed hoc non sicut et

linea in puncto manente manifestum. Dividit autem potentia. Et secundum quidem quod

huiusmodi est semper alterum ipsum nunc; secundum autem quod copulat, semper

idem est, sicut et in mathematicis lineis. Non enim semper idem punctum

intellectui; dividentium enim est aliud et aliud; secundum autem quod copulat

omnino idem est; sic et ipsum nunc. Aliud quidem temporis divi-

sio secundum potentiam est, aliud autem utrorumque et unitio. Est autem et

secundum idem divisio et unitio; esse autem non idem est. Hoc quidem igitur sic dicitur

ipsum nunc. Aliud autem cum tempus quod est huius prope sit. Veniet nunc quia

hodie veniet; venit et nunc, neque diluvium factum est nunc;

tamen tempus continuum est ad ipsa, sed quia non prope. Quandoque autem tempus determinatum

ad prius nunc est, ut quandoque destructa est Troia et quandoque erit

diluvium. Oportet enim terminari ad ipsum nunc. Erit enim quantum

aliquod ab hoc tempore in illud et erat ad praeteritum. Si vero nullum

tempus est quod non sit quandoque, omne erit tempus finitum. Ergo deficiet? Aut non,

siquidem semper est motus. Aliud igitur aut idem multotiens? Manifestum

quod et utique sicut motus sic et tempus est. Si quidem enim unus

et idem fit motus aliquando, erit et tempus unum et idem; si autem non,

non erit. Quoniam autem ipsum nunc principium et finis est, sed non eiusdem,

sed praeteriti quidem finis, principium autem futuri, habebit sicut

circulus quemadmodum et in eodem absistit et continuum. Sic
et tempus semper in principio et in fine. Et propter hoc in
deficit semper alterum. Videtur enim semper existere principium et
finalitatem ipsum nunc. Simul enim et finis idem opposita
esset. et non deficiet itaque semper enim in principiis. Ipsum
autem iam quidem et quando alicui nunc, quia futuri temporis.
Quando vadet. iam quidem et tempus in quo futurum est. et quando
preteriti quod non procul est ab ipso nunc. Ipsum autem modo quidem
presenti nunc et pars preteriti. Quando venit modo sic.
tempore quidem propinquo preteriti nunc. Olim autem quod procul. Repente autem
quod in insensibili tempore est propter parvitatem.

Omnibus autem nobis sic determinatis, manifestum quod
omnis mutatio et omne quod movetur movetur in tempore.
velocius enim et tardius dicitur in omni mutatione. Si
enim sic videtur. Dico autem velocius moveri prius trans
mutatur in subiectum secundum idem spatium et quod secundum regularem
motum movetur. Ut in loci mutatione si utraque secundum circula
rem movetur aut utraque secundum rectam. Similiter autem et in
aliis. Verum prius in tempore est. prius enim et posterius

dicimus. Prius ad id nunc distantiam. ipsum autem nunc terminus preteriti
et futuri. quare quoniam ipsa nunc in tempore sunt, et prius et
posterius in tempore erunt. in quo enim est nunc, et ipsius nunc distan-
tia. Contrario autem prius dicitur et secundum preteritum tempus et futu-
rum. in preterito quidem enim prius dicimus quod longius ab ipso nunc,
posterius autem. et quoniam prius manifestum quod prius in tempore est. et ad omnem
autem motum sequitur prius. manifestum quod omnis mutatio et motus
omnis in tempore est. Dignum autem consideratione est et quomodo se habet
tempus ad animam. et propter quid in omni videtur esse tempus et in terra
et in mari et in celo. Aut quia motus est passio quedam vel
habitus numerus cum sit. hec autem mobilia omnia sunt. in loco enim
sunt omnia. Tempus autem et motus simul sunt secundum potentiam
et actum. Utrum autem non existente anima erit tempus aut non
Dubitabit utique aliquis. impossibile enim existente esse numerante
esse aliquid. impossibile et numerabile esse aliquid. quare manifestum
quod neque numerus. numerus enim aut quod numeratum aut quod numerabile. Si
autem nichil aliud aptum natum est numerare quam anima et anime intellectus,
impossibile est tempus esse anima si non sit. Sed aut hoc quod utcumque
ens est tempus. ut si contingit motum esse sine anima. prius

ante et posterius in motu sunt tempora ad hoc
sunt secundum quod inmutabilia sunt. Mutatio
autem omnis a natura remotiva est. In tempore autem
omnia sunt et corrumpuntur. Unde et alii quidam
sapientissimum dicebant. Pictagoras autem platon
penitus indisciplinabile, quia obliviscitur in hoc
rectius dicens. Manifestum est quod corrumpitur magis
est per se ab hoc generationis sunt dictum est prius.
Destructiva autem mutacionis est per se, generationis autem
et ipsius esse secundum accidens. Signum autem sufficiens
quia fit quidem nichil nisi moveatur ipsum quodammodo
et agat. Corrumpitur autem et nichil movens. Et hoc
maxime solemus dicere sub tempore corrumpi. Attamen
neque hoc tempus facit, sed accidit in tempore fieri et hanc
mutacionem. Quia quidem igitur tempus est, et quid, et
quot modis dicitur ipsum nunc, et quid modo, et quid iam
et quid olim et quid repente dictum est. Du-
bitabit autem aliquis et qualis motus tempus
numerus sit aut cuiuslibet. Et namque fit in tempore

et augmentatio. et alteratio in tempore et secundum. Quando autem quod mo-

vetur secundum utrumque ... motus unus simpliciter

unus sic [illegible]. si non circumscriptus. Est autem nunc movere unum

et aliud secundum utrumque motum esse unum. Alteratum et alteratum

esse tempore et secundum duo tempora equalia erunt ad invicem. Hec enim esse tempore

unum simul et secundum ... tempore autem et quod non simul. Si enim et

tempus sit continuum ... utrumque autem simpliciter ... unum et

Sic enim et motum simul ... tempus ... velox

fortasse. et unum ... et aliud quod loci mutatio ...

alteratio. Tempus ... et unum equale sit et simul

alterationis et loci mutationis. et ipse hic motus quod alteratio

sunt. et seorsum sunt. tempus autem ubique idem. quare et unus

unus et idem ubique ... equalium et simul. Quoniam autem

loci mutatio et huius circulatio. numeratur autem unumquodque

uno quodam proximo ... unitate. ... vero ...

sic et tempus tempore quodam finito mensuratur. sicut

diximus tempus ... motu et motum tempore. Hoc autem ... quod a determi-

nato motu et tempore mensuratur. motusque quantitas temporum

Si igitur ... primum mensura omnium ... maxime circulatio

que regularis mensura maxime quia numerus huius
notissimus. Alterationis quidem igitur neque augmentationis
non sunt regulares. Loci autem mutationis est. Unde et
videtur tempus esse spere motus. Quia hoc mensurantur
alii motus et tempus hoc motu. Propter hoc autem
et consuetum dici accidit. Dicunt enim circulum esse
humana negotia et aliorum motum habentium naturalem
et generationem et corruptionem. Hoc autem quia omnia
tempore iudicantur et accipiunt finem et principium
sicut si secundum aliquam circulationem sit. Et tempus
ipsum videtur circulus quidam. Hoc autem iterum videtur
ob hoc quia huiusmodi loci mutationis mensura est et mensuratur
ipsum ab huiusmodi. Quare dicere esse rerum que fiunt cir-
culum hoc autem est quia mensure circulatione temporis.
Preter enim mensuram nichil aliud videtur esse quod mensuratur
sed multa mensura totum. Dicitur autem recte quod numerus
quidem idem est et ovium et canum si equalis uterque

sit. Dicitur autem non idem. nam dicuntur esse sunt. sicut

nam triangulum idem in eo quod est equilaterum et

gradatum. et in eadem figura est. quia utraque trian

gula sunt. Idem enim dicitur cuique non differt differentia

qua differt ut triangulus a triangulo dicitur

differre. Alterum quidem enim triangula sunt. a figura

autem non est in eadem divisione et una. figura

enim hec quidem talis circulus. alia vero huiusmodi

triangulus. huiusmodi autem alia quidem equilaterum

alia vero huiusmodi gradatum. figura quidem igitur

eadem. et hec triangulus enim est. triangulus autem

non idem est et unius iam similiter. Uno enim differt a

uno differentia unius iam alterius. Dicitur autem non idem est quibus

enim dicitur differunt. Hec quidem enim eadem. alia vero

est. Et de parte quidem ipso. et de circa ipsum

propriis hac intentione dicta est.

Iste liber quintus physicorum

Omne quod transmutatur aut transmutatur secundum accidens. Aliud
quidem secundum accidens. ut cum dicimus musicum
ambulare. quoniam accidit musico esse hoc
ambulat. hoc autem eo quod aliquid huius transmu-
tari. simpliciter dicitur mutari. ut quecumque dicuntur secundum partes.
sanatur enim corpus. quia oculus aut thorax. hec autem partes totius
corporis. Est autem aliquid quod neque secundum accidens movetur
neque eo quod aliud aliquid ipsius. sed eo quod ipsum movetur primum. et hoc est
per se mobile. secundum unumquemque autem motum alterum
ut alterabile. et alterationis sanabile. aut calefactibile
alterum. Est autem et in movente similiter. aliud quidem enim secundum accidens
movet. aliud vero secundum partem in eo quod aliquid horum. aliud
vero per se primum. ut medicus sanat. manus
percutit. Quoniam autem est aliquid quidem movens primum. est autem et quod
movetur. adhuc in quo tempus. Et preter hec ex quo et in quod.
omnis enim motus ex quodam et in quoddam. Aliud enim est
quod primum movetur et in quod movetur. et ex quo. ut lignum
calidum et frigidum. horum autem hoc quidem quod. hoc autem
in quod. aliud vero ex quo. Motus autem manifestum
quod in ligno non in specie. Neque enim movet neque movetur
species aut locus aut quantitas. Sed est movens et motum et in quod movetur.
Magis autem in quod quam ex quo movetur denominatur mutatio.
Unde et corruptio in non esse mutatio est. quamvis ex esse mutetur
quod corrumpitur. Et generatio in esse. quamvis ex non esse.
Quid quidem igitur sit motus dictum est prius. Species autem et passiones
et locus in que moventur que moventur immobiles sunt. ut scientia et calor. Et tamen
dubitabit aliquis si passiones motus sunt. Albedo autem est

passio est. Fit enim in motu nunc [illegible]. Et fortasse [illegible] non
albus motus, sed albatio. Est autem et [illegible] et quod secundum accidens
et quod secundum partem. et secundum aliud [illegible] et non secundum
aliud. ut ad [illegible] album [illegible] secundum accidens.
Color enim accidit intelligere in colorem ut [illegible] album
[illegible] secundum [illegible] albere [illegible]
album ut colorem esse. [illegible] quod [illegible] esse movens. et quod
secundum accidens. et quod secundum aliud aliquid. et quod per se
[illegible]. et in eo quod movetur. medium [illegible] motus non
in quo [illegible] in eo quod movetur et mobili secundum actum est. Quare
quod [illegible] accidens [illegible] dimittatur. In omnibus enim [illegible]
et [illegible] non secundum accidens [illegible] in contrariis [illegible]
[illegible] et medio. et contradictione [illegible] contrariis
[illegible] ex medio ad [illegible]. Utitur enim ipso sicut [illegible]
contrario ad utrumque. Est enim quodammodo medium ultima.
Unde et hec ad illa et illa ad hec quodammodo dicuntur contraria.
Ut vox media gravis ad ultimam [illegible] ad extremum
medium et fuscum album ad nigrum et nigrum ad album.
Quoniam autem omnis mutatio ex quodam in quoddam.
manifestat et utique hoc nomen. post aliud enim
aliquid. et aliud quidem prius, aliud manifestat posterius.
quod mutatur mutabit quatuor modis. Aut enim ex subiecto
in subiectum. aut ex subiecto in non subiectum. aut ex non subiecto
in subiectum. aut ex non subiecto in non subiectum. Dico autem
subiectum quod affirmatione monstratur. Quare necesse est ex
dictis tres esse mutationes. eam quae ex subiecto in subiectum
et ex subiecto in non subiectum. et ex non subiecto in subiectum

dicunt obliuionem motum. quidam enim dicunt illud motum aliquod
a sensu. et quod videt disciplinam. Amplius autem in infinitum
vadet si erit mutationis mutatio et generationis generatio.
Necesse igitur et priorem si posterior erit. ut si simplex generatio
fiebat aliquando et quod fit fiebat. quare nondum erat quod fit
simpliciter. sed aliquid fiens fiebat iam. et hoc rursum fiebat
aliquando. quare nondum erat tunc quod fit. quare necesse infinitum
esse fieri. ergo neque moueri possibile est neque mutari. necessario
Amplius eiusdem motus contrarius et quies. et generatio et
corruptio. quare quod fit cum fiat tunc fiat quod fit tunc corrumpitur.
Neque enim statim fit neque postea. oportet enim quod corrumpitur
Amplius oportet materiam subesse et ei quod fit et quod mutatur. quare
erit sicut alterabile. ut corpus aut anima. sic quod fit motus
aut generatio. et iterum aliquid est in quod mouetur. oportet enim
aliquid esse. Simul autem et quomodo erit. Non enim erit doctrine
doctrine generatio. quare neque generationis generatio. neque quod
aliquid. Amplius si tres species sunt motus. horum aliquid necesse
esse subiectam naturam et quod mouetur. loci quod motum
alterari aut ferri. Omnino autem quod mouetur. omne quod mouetur
tripliciter. aut enim per accidens. aut eo quod partis. aut
per se. per accidens solum contingit mutationem mutari. ut si sanus
fiat curret aut discet. Quare autem per accidens dimisimus.

Quoniam autem neque substantie neque ad aliquid neque
facere et pati. relinquitur secundum quale et quantum et ubi
motum esse solum. in unoquoque enim horum est contrarietas. Motus
quidem qui secundum quale alteratio sit: hoc enim communi adiacet nomine.

Dico autem quale non in substantia. et enim differentia quale est. sed passivum secundum quod dicitur pati aut impassibile esse. Quod vero secundum quantitatem commune quidem innominatum est. secundum utrumque autem augmentum et decrementum. quod quidem in perfectam magnitudinem augmentum est. quod vero ex hac decrementum. Quod autem secundum locum et commune et proprium innominatum est. Sit autem latio vocatum commune. quamvis dicantur haec ferri solum proprie quando non est in ipsis stare mutantibus locum. et quaecumque non ipsa se ipsa movent secundum locum.

Quae autem in eadem specie mutatio in magis et minus alteratio est. Aut enim ex contrario aut in contrarium motus est. aut simpliciter aut secundum quid. in minus enim vadens in contrarium dicetur mutare. in magis autem ex contrario in ipsum. Differt autem nihil secundum quid aut simpliciter mutare. nisi quod oportet contraria esse secundum quid. Magis autem et minus est plus aut minus inesse de contrario et non. Quod quidem igitur tres soli motus sunt ex his manifestum est. Immobile autem est quod et omnino impossibile moveri. sicut sonus invisibilis. et quod in multo tempore vix movetur. aut quod tarde incipit. quod dicitur difficile mobile. Et quod aptum natum moveri et possibile. non movetur autem quando aptum natum est et ubi et sicut. quod quiescere dico immobilium solum. Contrarium enim quies motui est. quare privatio utique erit susceptibilis. Quid quidem igitur est motus et quies et quot mutationes et quales motus manifestum est ex dictis.

Post haec autem dicemus quid est simul et seorsum. et quid tangere. et quid medium. et quid consequenter. et quid habitum et continuum. et quibus quodque horum aptum natum est inesse. Simul quidem igitur dicuntur esse secundum locum quaecumque

[illegible]

... ex nomine substantivo ... nomine substantivo ... [illegible]

[illegible]

[illegible] substantivo ... substantivo ... [illegible]

... alia ... simpliciter ... alia vero ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... substantivo

[illegible]

in subiectum mutatio motus est solum. Subiecta autem aut contraria
aut media. Et privatio enim ponatur contrarium et monstratur af-
firmative nudum et album et nigrum.

Quoniam autem predicamenta divisa sunt substantia qualitate et
ubi et quando et ad aliquid et quanto et facere et pa-
ti, necesse tres esse motus: qualitatis, quantitatis et secundum locum.
Secundum substantiam autem non est motus propter nichil esse substantie
contrarium. Neque est ad aliquid: contingit enim altero mutato
verum esse alterum nichil mutatum, quare secundum accidens
motus horum. Neque agentis neque patientis neque
omnis quod movetur et moventis, quoniam non est motus motus
neque generationis generatio neque omnino mutationis mutatio.
Primum quidem enim contingit dupliciter motus esse motum: aut sicut
subiecti, ut homo movetur quia ex albo in nigrum mutatur;
quare et motus aut calefiet aut frigefiet aut locum muta-
bit aut augmentabitur aut diminuetur. Hoc autem impossibile: non enim
subiectorum aliquid mutatio. Aut eo quod alterum
aliquod subiectum ex mutatione in alteram speciem, ut homo ex
egritudine in sanitatem. Neque hoc possibile nisi secundum accidens.
Ipse enim motus ex alia specie in aliam mutatio est. Et generatio
et corruptio similiter, nisi quod hec quidem in opposita sic, motus autem
non similiter. Simul igitur mutatur ex sanitate in egritudinem et ex
ipsa hac mutatione in aliam. Manifestum autem quod cum egrotaverit
mutatum erit in qualemcumque. Contingit enim quiescere; et amplius
non semper in contingentem. Et illa ex quodam in quoddam alterum erit,
quare opposita erit sanitati, nisi quod accidit. Ut si ex recor-

in uno loco sunt primo. Separatum autem quorum sunt in altero.
Tangere autem quorum ultima simul. Medium vero in quod aptum
natum est prius pervenire mutans quam in quod ultimum
mutat secundum naturam continue mutans. In paucissimis autem est medium
tribus. Ultimum quidem enim est contrarium. Continue
autem movetur quod nihil aut paucissimum deficit rei non
temporis. Nichil enim prohibet deficientem tempore
et statim post ypaten sonare ultimam,
sed rei in qua movetur. Hoc autem in hiis que secundum locum
et in aliis mutacionibus manifestum est. Contrarium autem secundum locum
est quod secundum rectum distat plurimum. Minima enim fi-
nita. Deinceps autem est quod post principium solum
sit aut positione aut specie aut aliquo alio determinatum, nihil
medium est eorum que in eodem genere sunt, et eius cuius deinceps est.
Dico autem ut lineae lineae vel lineae, aut uni-
tatis unitas, vel domus domui. Aliud autem
autem nihil prohibet esse medium. Deinceps autem alicui
est deinceps et posterius aliquid. Non enim unum deinceps est duobus,
neque nova luna secunde deinceps. Habitum
autem est quod deinceps est et tangit. Quoniam autem omnis mutacio
in oppositis. Opposita autem contraria et contradictio, secundum contradictionem autem nihil
medium est, manifestum quod in contrariis est medium.
Continuum autem est quidem quod habitum aliquid. Dico autem
esse continuum quando idem factum fuerit et unum utrorumque terminus
quo tanguntur. Et sicut significat nomen continentur. Hoc

Separatum

Tangere
Medium

Continue
moveri

Contrarium
secundum locum

Deinceps

Differunt
ad seriem

Habitum

Continuum

continuum autem non fit cum duo sunt ultima. Hoc autem determinato manifestum

quoniam in his est quod continuum, ex quibus unum aliquid aptum

natum est fieri secundum contactum. Et sicut aliquando fit continuum unum,

sic et totum erit unum, ut aut penetratione aut clavo aut tactu

aut adnascentia aut insertione. Manifestum autem quod primum sit consequenter. Tan-

gens quidem enim necesse consequenter esse; quod autem consequenter non omne tangere.

unde et in prioribus ratione consequenter est, ut in numeris; tactus autem non est.

Et si quidem continuum, necesse tangere; si vero tangit, non-

dum continuum. Non enim necesse unum esse ipsorum ultima,

si simul sunt. Sed si unum, necesse et simul. Quare symphysis

ultima est secundum generationem. Necesse enim tangere si adnata erunt

ultima; contacta autem non omnia adnata sunt. In quibus autem

non est tactus, manifestum quod nec symphysis est in his. Quare

si est unitas et punctum separata sicut dicunt, non possibile est

unitatem et punctum idem. Istis quidem enim inest tangere, unitatibus

autem consequenter. Et horum quidem contingit esse medium. Omnis enim

linea medium punctorum; horum autem non necesse.

Nihil enim medium dualitatis et unitatis. Quid quidem

igitur simul est et quid separatim, et quid tangere et quid medium et quid

consequenter, et quid habitum et quid continuum, et qualibus unumquodque inest, dictum est.

Unus autem motus dicitur multipliciter; unum enim multipliciter dicimus.

Genere quidem enim unus dicitur secundum figuras praedicationis;

loco quidem enim omnis latio genere una ab alia;

alteratio autem ab alteratione altera genere est.

Specie autem unus, cum et genere unus sit et in individua specie

sit. ut motus ... [illegible]

Socrates est ... alteratio ... [illegible]

[illegible] ... alteratio ... [illegible] sanitas [illegible]

[illegible] ... est ... [illegible]

[illegible] ... sanitas ... passio ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... sanitas ... [illegible]

[illegible] ... sanitas ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Quoniam ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

indistinctas partes. Aliquis autem necesse vel ubi necesse vel quod necesse [illegible] qualiter est. velocitate enim et tarditate aliquid differunt. Cum quod enim velocitas eadem regularis, cum autem non, irregularis est.

Aliud necesse species motus necesse differentias velocitas et tarditas. quod omni sequuntur [illegible] speciebus. Quare neque levitas neque gravitas [illegible] ad unum et eundem locum [illegible] est. ut terrae ad ipsam, aut ignis ad ipsum. Unus quidem [illegible] irregularis [illegible]. Minus autem est [illegible] accidit motui. [illegible] autem [illegible] unum [illegible] regularis [illegible] non [illegible] habet [illegible] regularis ex alteratione composita et loci mutatione. Amplius

Amplius autem determinandum est quis motus contrarius cuique motui, et de mansione eodem modo. Et primum determinandum est utrum contrarius motus sit qui ex eodem ei qui est in idem, ut qui ex sanitate ei qui est in sanitatem, ut generatio et corruptio videntur. Aut qui est ex contrariis, ut qui ex sanitate ei qui est ex aegritudine. Aut qui in contraria, ut qui est in sanitatem ei qui est in aegritudinem. Aut qui ex contrario ei qui in contrarium. Aut qui ex contrario in contrarium, ut qui ex sanitate in aegritudinem ei qui ex aegritudine in sanitatem. Necesse enim aut unum quendam horum esse modorum aut plures. Non enim est alter contrapositio. Est autem qui quidem ex contrario ei qui in contrarium non contrarius, ut qui ex sanitate ei qui in aegritudinem: idem enim et unus est. Esse quidem non idem [illegible]

[illegible]

quidem. motus autem non sunt. medium autem ut in medio motus sunt
contrariorum et medium. tunc in contrario quodammodo pro
utroque sunt. fuscum enim contrarium utrumque modo motus. ut
utrumque utitur. ut ex fusco quidem in album tamquam ex ni-
gro et ex albo in fuscum tamquam in nigrum. ex nigro autem
in fuscum tamquam in album fuscum. medium autem ad utrumque
dicitur quodammodo utrumque extremorum. sicut dictum est prius.
Motus quidem igitur motui contrarius sic est. qui ex contrario in
contrarium. et qui ex contrario in contrarium. Quoniam autem motui non solum
videtur esse motus contrarius. sed et quies. determinandum est.
Simpliciter quidem contrarius est motus motui. Opponitur autem et quies.
privatio enim est. Est autem sic quod privatio contraria dicitur.
Alicui autem aliqua. ut ei qui secundum locum. quies secundum locum.
Sed hoc nunc dicitur simpliciter. Utrum enim ei que hic mansioni
opponitur ex hoc aut qui in hoc motus. manifestum est utique quod
cum in duobus motus subiectis. ei quidem qui ex hoc in
contrarium. qui in hoc quies. ei autem qui ex contrario in hoc que in contra-
rio. Simul autem et adinvicem contraria hec sunt. Et enim inconve-
niens si motus quidem contrarii sunt. quietes autem opposite
non sunt. Sunt autem que in oppositis. ut que in egritudine
ipsa ei que in sanitate. Motui autem ei qui est ex sani-
tate in egritudinem. ei enim qui ex egritudine in sanitatem irra-
tionabile. nam enim in quo motus est. in quo stetit. que
tamen magis quies fit que accidit simul fieri motui. Necesse
autem aut hanc aut eam que contrariam. non enim que in albedine quies.
contraria ei que in sanitate. contrarium autem non est...

[illegible] motus [illegible]

[illegible]

[illegible] motus [illegible]

[illegible] motus [illegible]

[illegible] motus [illegible]

[illegible] augmentatio [illegible]

[illegible] motus [illegible]

[illegible] violenta [illegible]

[illegible] violentia [illegible]

[illegible] motus [illegible] violenta [illegible]

[illegible]

ad motum et non contractio. per alterationem [illegible] a pe-

[illegible] eius alia species [illegible] alia vel [illegible]. Ut

[illegible] in [illegible] diebus. alii [illegible]. alii

[illegible] non alterando. alii [illegible] motum. [illegible]

[illegible] non [illegible]

[illegible] eius [illegible] non [illegible] [illegible] vel [illegible]

[illegible] quando non [illegible] compositio [illegible]

[illegible] alia vel [illegible] motum

[illegible] vel [illegible] vt [illegible]

[illegible] eius [illegible] [illegible] ad [illegible]

motum [illegible] vel [illegible]

[illegible] ad [illegible]

[illegible] motum [illegible]

[illegible] ad [illegible] motum [illegible]

[illegible] motum ad [illegible] motum [illegible]

[illegible] motum eius [illegible]

[illegible] motum [illegible] ad [illegible]

[illegible] ad [illegible]

[illegible]

vt [illegible] est [illegible]

[illegible]

ad [illegible] non [illegible]

[illegible] [illegible] videtur [illegible]

[illegible] ad [illegible]

[illegible] eius [illegible]

[illegible]

tangentia quorum ultima simul. Consequenter autem quorum nihil
in medio congeneum, impossibile est ex indivisibilibus
esse aliquod continuum, ut lineam ex punctis, si quidem
linea sit continuum et punctum indivisibile. Neque
enim unum sunt ultima punctorum. Non enim est hoc
quidem ultimum punctorum, aliud aliqua pars, illud autem aliqua
pars indivisibilis. Neque simul sunt ultima. non enim est
ultimum nullius impartibilis. alterum enim est ultimum
et cuius est ultimum. Amplius necesse est aut continua
esse puncta aut tangentia se adinvicem ex quibus
est continuum. Eadem autem ratio et in omnibus indivisibilibus.
continua quidem igitur non erunt propter rationem dictam. Tangit
autem omne aut totum toti aut pars partis aut totum parti.
Quoniam autem impartibile est et indivisibile, necesse est totum
tangere totum. Totum autem tangens toti non erit continuum.
Continuum enim habet hoc quidem aliud, illud vero aliud
partem, et dividitur in sic diversas et loco separatas.
Atque vero neque consequenter erit punctum puncto aut
nunc ipsum nunc, ut ex his sit longitudo aut tempus.
Consequenter enim sunt quorum nihil est medium congeneum. punctorum
autem semper medium linea et nunc tempus. Amplius
dividerentur in indivisibilia, siquidem ex quibus est utrumque, in ea
dividitur. Sed nullum continuorum erat divisibile in impartibilia.
Aliud autem genus non possibile est medium punctorum et nunc
esse nullum. Si enim erit, manifestum quod aut est indivisibile
aut divisibile est, et si divisibile aut in indivisibilia

Notandum est quod motuum alius est proprie
et moveri. Alia est motus quo aliquid est
velocitas motus et tarditas. Alia est proprie etiam velocitas
et tarditas motus. [illegible] est [illegible] et proprie [illegible]
[illegible] est. Dico quod [illegible] est simpliciter [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et proprie velocitas
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et a ve-
locitas [illegible] est et proprie et b tarditas. Et [illegible] motus tar-
[illegible] [illegible] proprie magnitudine [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et proprie velocitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
magnitudine. Et [illegible] motus [illegible] et [illegible] est [illegible] ve-
locitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] tarditas
[illegible] [illegible] proprie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible]
est tarditas [illegible] et [illegible] [illegible] proprie [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] velocitas [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magnitudinem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] velocitas
tarditas. Et [illegible] velocitas. Et [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] est [illegible] et velocitas proprie. tar-
ditas est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est proprie [illegible] [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

a° [illegible] incommensurabilia [illegible] potentia · Residua et

[illegible] potentia commensurabile incommensurabilia [illegible]

incommensurabilia [illegible] potentia [illegible] · [illegible]

[illegible] · [illegible]

[illegible] magnitudine [illegible]

[illegible] incommensurabilibus [illegible]

[illegible] · [illegible] magnitudo

[illegible] incommensurabiles [illegible] ·

[illegible] incommensurabilibus · [illegible] a b c

a b c incommensurabilibus [illegible]

[illegible]

incommensurabilis [illegible]

[illegible] · [illegible]

[illegible] incommensurabilibus · [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ·

[illegible] · [illegible]

[illegible] · [illegible]

[illegible]

[illegible] · [illegible] ·

[illegible] · [illegible] ·

[illegible] · [illegible] · [illegible]

[illegible] · [illegible]

[illegible]

[illegible] continuo de e in c [illegible] ad infinitum a mobili

motu [illegible] est utique motus vel eius mobilis

[illegible] moventis [illegible] motu esse aliquid vel motu [illegible]

eadem a [illegible] transiret vel transibit [illegible] quare eadem quod transibit

[illegible] vel aliquod [illegible] quod est eadem transiret vel transibit

[illegible] si igitur [illegible] esset [illegible] esset

[illegible] a b c [illegible]

[illegible] totum eadem a b

[illegible]

[illegible] Et si [illegible] indivisibili [illegible] esset in c

[illegible] motum [illegible] utique vel

[illegible] vel ex

[illegible]

[illegible]

[illegible] indivisibile [illegible]

[illegible] velox [illegible] indivisibile [illegible]

[illegible] a [illegible] indivisibile

Omnem autem [illegible] magnitudinem [illegible]

[illegible]

[illegible] magnitudo a [illegible]

[illegible] velocior [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

eam et equales diuisiones tempus et magnitudo
diuiduntur. Amplius autem et consuetis rationibus demon-
stratur quia si tempus continuum est et magnitu-
do. Si quidem in medio tempore medium transit. Et simpliciter in mi-
nori minus. Eedem namque diuisiones temporis et magni-
tudinis sunt. Et si alterutrum infinitum et alterum. Et ut
si quidem ultimis infinitum sit tempus et longitudo ultimis
et sic alterum et alterum. Et si uero diuisione diui-
sione et longitudo. Si autem utrisque tempus utrisque et
longitudo. Unde et Zenonis oratio falsum accipit
non posse infinita pertransire. Aut tangere infinita secundum
unumquodque in finito tempore. Dupliciter enim dicitur et lon-
gitudo et tempus infinitum. Et omnino omne continuum secundum
diuisionem aut ultimis. Infinitis quidem secundum quanti-
tatem non contingit tangere in finito tempore. Eis
autem que sic secundum diuisionem contingit. Etenim ipsum tempus
sic infinitum est. Quare in infinito et non in finito
accidit transire infinitum et tangere infinita infinitis
et non finitis. Neque igitur infinitum in
finito tempore transire possibile. Neque in infinito finitum. Sed si
tempus infinitum sit et magnitudo erit infinita. Et si
magnitudo et tempus. Sit enim magnitudo fi-
nita in qua AB, tempus autem infinitum in quo C. Accipi-
atur autem temporis aliquid finitum in quo CD. In hoc igitur
transibit aliquid magnitudinis. Et sit pertransitum in quo BE

b e. Quare g a incommensurabilis ipsi z a b. a d superat

a d excellit quadratum eius incommensurabilis. Si enim fuerit [illegible]

quare g d b e incommensurabiles in [illegible] tantum [illegible] hec ad

incommensurabilis [illegible] [illegible] [illegible] tantum [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] sit a magnitudine [illegible]

plura ad se vel ad magnitudinem incommensurabile tantum super-

ficiei. Si vero aliquid [illegible] tantum superficiei. Ut g

z b e. hec ad incommensurabilis [illegible] [illegible] super-

ficiei. Si [illegible] aliquid. Quare [illegible] tantum [illegible].

[illegible] incommensurabile tantum superficiei que z e b. [illegible]

[illegible] si [illegible] in altera [illegible] tantum. Si enim

[illegible] superficiei. Hoc [illegible] [illegible] [illegible]

altera [illegible] [illegible]. [illegible] ad [illegible] z. Et si

longitudine quare [illegible] sit. [illegible] [illegible].

Manifestum [illegible] [illegible] quod neque [illegible] neque plu-

[illegible]. neque [illegible] [illegible] [illegible] athomon. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] athomon. Quod enim [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] z. [illegible] ad plus [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] ad [illegible] duplicem [illegible] commensurabilem tantum et

longitudine. Sit enim [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] commensurabilem in [illegible] tantum.

Et [illegible] magnitudines. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

a b c d [illegible] athomon. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

in [illegible]. in [illegible] [illegible] e z [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

in tres alterum. Sequeretur enim quod equalis tempus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] alterum [illegible] indivisibile
[illegible] alterum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] indivisibile [illegible] [illegible] [illegible]
quod non [illegible] alterum [illegible] [illegible] [illegible] indivisibile
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] indivisibile [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] alterum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
divisibile [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] divisibile [illegible]
[illegible] divisibile [illegible] [illegible] [illegible] divisibile [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] alterum [illegible] [illegible] [illegible]

spacium z· ante ad quod motus hic [illegible] [illegible] [illegible] · ultra

ad futurum · Tunc [illegible] [illegible] futurum z a futuro · neque

[illegible] spacium motus [illegible] z [illegible] · Multiplicatur enim

divisibile z tempore · Quare [illegible] [illegible] z [illegible] quod

motus [illegible] z [illegible] quod [illegible] [illegible] z · Amplius

[illegible] z · magnitudo [illegible] multiplex · [illegible] enim [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] tempore multiplex quod [illegible] spacium motus magnitudo z

ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] spacium motus

ex [illegible] magnitudo z · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] movetur [illegible] motus [illegible] [illegible] spacium

motus [illegible] · movetur [illegible] velocitas [illegible] [illegible]

ergo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] moveri

[illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

movebatur [illegible] · velocitas [illegible] motu [illegible] hic mo-

vebatur · spacium [illegible] [illegible] dividitur spacium motus · [illegible]

multiplex · [illegible] z movetur spacium motus · Amplius

[illegible] [illegible] · [illegible] enim [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] · quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] motus z · [illegible]

Quare spacium [illegible] motus [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] · magnitudo [illegible] [illegible] [illegible] · Amplius [illegible]

[illegible] [illegible] motus [illegible] [illegible] [illegible] z · [illegible] [illegible]

hic [illegible] movetur · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible]

motus [illegible] tempore [illegible] · [illegible] movebatur [illegible] [illegible]

q[uia] [illegible] motus et momenti. Et [illegible]

[illegible] et momenti. [illegible]

velocitas [illegible] ipsum [illegible] exemplum ad

[illegible] in ipsum [illegible] partes

[illegible] in ipso ad motus [illegible]

ipsius motus [illegible]. Videtur [illegible] et momenti [illegible]

in tempore et [illegible] consequentem.

Quoniam autem omne mutatur [illegible]

[illegible] ex quodam in quoddam [illegible] mutatum

[illegible] mutatum [illegible]

mutatum. [illegible] totum [illegible] ipsum

[illegible] partes [illegible] mutatum [illegible]

[illegible] mutatum. Videtur [illegible]

[illegible] aliud mutatum.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] divisibile. [illegible]

[illegible] tempore [illegible]

[illegible] motum. ut si ipsum a c motum [illegible] a b

[illegible] a b c [illegible]

ipsum b c [illegible] motum [illegible] totum

[illegible] a c [illegible] motum [illegible]

[illegible] quod [illegible] utraque partium movebitur semper se-

[illegible] nulla earum movebitur semper alterius motu

quare sic totus motus [illegible] et maximus motus

[illegible] ad [illegible] motus [illegible] totus ad mo-

[illegible] partium [illegible]

[illegible] alterius [illegible] earum totus [illegible]

[illegible]

[illegible] a b c [illegible]

earum [illegible] motus [illegible] totus motus

[illegible] a b c maximus [illegible] ad [illegible]

[illegible] motus [illegible] movebitur [illegible]

[illegible] partium motus [illegible]

[illegible] c [illegible] earum [illegible] motus

quare sic totus [illegible] partium motus

[illegible]

[illegible] motus [illegible] earum

[illegible] partium [illegible]

[illegible] earum motus [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] partium motus [illegible]

[illegible] partium [illegible]

earum [illegible] motus [illegible]

[illegible] motus [illegible]

[illegible]

ab aliquo mutabili. Maior enim [illegible] mutabili divisi-
bile [illegible] complexe quidem [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Quoniam autem omne quod mutatur ex quodam
in quoddam mutatur, necesse est quod mutatum
est [illegible] quando primo mutatum est esse [illegible] in quo mutatum
deserit. Aut deserit ipsum, et aut idem mutari et de-
serere, aut sequitur ad mutari ipsum deserere. Vel quod
mutatum est desertum esse. Similiter enim utrumque se habet ad
utrumque. Quoniam igitur una mutationum secundum contra-
dictionem, quando mutatum est ex non ente in ens, deserit
non ens; erit ergo in ente. Omne enim necesse est esse aut non
esse. Manifestum est quod in contradictione quod
mutatum est erit in quo mutatum est. Si autem in hac et
in aliis similiter [illegible] [illegible] in alia et in aliis similiter
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] quod mutatum est [illegible] [illegible]
mutatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mutatum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mutatum [illegible] [illegible] [illegible] mutatum [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] mutatum [illegible] [illegible] quod mu-
tatum [illegible] quod mutatum [illegible] mutatum [illegible] quod mutatum [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] quod mutatum [illegible] [illegible]
[illegible] quod mutatum [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

illud divisibile est. Quoniam que secundum se dicuntur esse
se ipsa divisibilia et non secundum accidens, neque
in his erit primum, ut in magnitudinibus. Sit
enim in qua est AB magnitudo, mota autem sit
ex B in C primo. Si igitur indivisibile erit BC,
impartibile impartibili erit continuum. Si vero divi-
sibile erit, aliquid prius C in quod mutatum est, et illo
iterum aliud, et semper sic, quia nunquam deficiet
divisio. Quare non erit primum in quod mutatum est. Similiter autem
et in quantitatis mutatione est; etenim hec in con-
tinuo est. Palam igitur quod in solo motu eo qui secundum qualitatem
contingit indivisibile per se esse.

Quoniam autem omne quod movetur in tempore movetur,
dicitur autem in tempore primo et secundum
alterum, ut in anno quia in die movetur,
in quo primo tempore movetur quod movetur, in quolibet huius
necesse est moveri. Manifestum autem est ex diffinitione: pri-
mum enim sic diximus. Contingit autem et sic manifestum. Sit
enim in quo primo movetur quod movetur XR, et dividatur in
K; omne enim tempus divisibile est. In XK tempore
aut movetur aut non movetur, et in KR similiter. Si igitur
in neutro movetur, quiescit utique in toto: moveri
enim in nulla eius parte moveri impossibile est. Si autem
movetur in altero solo ...

quod motus · necesse est motus esse [illegible] Secundo eciam ex

parte temporis [illegible] motus et magnitudinis [illegible]

[illegible] quam velocius movetur · et sic [illegible]

[illegible] est motus. Sed ad quod velox in eodem tempore

movetur [illegible] · et alteracio necesse eciam motus est [illegible]

[illegible] · quare est motus [illegible] quod movetur [illegible]

[illegible] tempore [illegible] motus est [illegible]

[illegible] tempore · [illegible]

[illegible]

continui [illegible] infinitum [illegible] 3. cum sit continuum.
[illegible] finitum sit tempus. [illegible] finitum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] finitum [illegible] tempus. [illegible] sit finitum [illegible]
[illegible] cum magnitudo [illegible] tempus [illegible]
[illegible]
[O]portet [illegible] motum. [illegible] tempore [illegible]
[illegible] magnitudo [illegible]
[illegible] tempore [illegible] magnitudo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

motus et sine [illegible] motu sine continuo [illegible].
sine magnitudine [illegible]. Accipiatur enim aliquid
ab spatium quod est ac. quod infinitum ab [illegible]
utrumque infinitum quantum secundum tempus. [illegible]
tempus autem per ce. Oportet enim infinitum [illegible]
[illegible] alteram [illegible] accipiatur [illegible] ac. [illegible]
[illegible] infinito tempore. Oportet enim [illegible] accipere
[illegible] infiniti [illegible] per tempus [illegible]
[illegible] infinitum [illegible]
[illegible] quod infinitum [illegible]
[illegible] magnitudine [illegible] sine
[illegible] magnitudine in
[illegible] secundum [illegible]
[illegible] infinitum tempus ab [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] tempus [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] quod [illegible]
[illegible] per [illegible] tempus [illegible]
[illegible] magnitudinis [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

et quodlibet eo quod est maius: quare non transibit per

finitum tempus infinitum. Nichilominus autem aut magnitudo

aut alterum. ... infinitum est eadem ratio

est. Demonstratum est quod neque magnitudo ... infinitum ...

[illegible]

continuum · neque infinitum finitum · neque continuum esse
infra tempus motum. Videtur quod neque motum est
infinitum in finito tempore. Quando enim dicitur motum a
magnitudine vel continuum fieri · necesse enim supponere hoc
infinitum alterum et alterum continuum etc. Queritur
hoc inducto in loco 34

Quoniam autem omne quod movetur in tempore · quod
aptum natum est · quod aptum natum est quiescere
tempore et sic · necesse omne quod stat aut stat moveri
sic enim vel movetur quiescit · sic non quiescit quiescere
quiescit. Hoc autem dicitur ut in medio quod in tempore
motum · quando necessario est in tempore sunt. Dicitur enim
motum in tempore motum · quod autem stat in tempore et omne quod
motum · quando necesse est in tempore stare. Amplius
autem si velocius et tardius in tempore dicitur · stare autem
et velocius et tardius. Semper autem quod stat et
stetit · impossibile est quod necesse sit stare. Quoniam
enim tempus secundum quod in neutra parte stetit · neque
in toto. Quando neque utrumque stat quod stetit. Si
vero in altera vel in toto stetit et secundum
utrumque in hoc stetit secundum dictum est · et in eo quod
motum primo. Quoniam autem quod motum vel in quo primo
motum · sic utrumque neque in quo stetit quod stetit. Enim
stat moveri. Vel enim in quo moveri necesse stare
in toto et primo. Sicut enim dicitur primo stetit in quo et
hoc quod est indivisibile nunc non est etc. Videtur enim

non est impossibile propter hoc quod movetur [illegible]

[illegible] ad [illegible] quod movetur. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] infinitum probabile

non est [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] impossibile [illegible] non [illegible]

[illegible] non motum [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] non

[illegible] impossibile. [illegible] probabile

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] infinitum [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

quiescere, cum in alio et alio ipsius nunc necesse
sit dicere quod idem et ipsum et partes. Si
autem hoc, contingit quiescere motum, quoniam in nunc semper aliquo
est toto simul simul tempore. Semper enim dicimus
bile esse quando nec aliter et ipsum et partes ve
re est dicere quod idem ipsum et partes.
Si enim non sit, sed in uno solo nunc, est tempore
aliquo simul aliquo. Si simul alio tempore. In ipso autem
nunc non quiescit simul aliquo manens. Non enim quiescit
neque enim movetur neque quiescere in ipso nunc. Non movetur
moventem quidem non verum dicere ipso nunc. Et esse simul
aliquo. Neque autem vel quiescit esse simul aliquo quiescit
accidit enim quod fertur quiescere.

Zeno autem de ratione paralogizat.
Si enim semper dicit quiescit omne
movetur autem sit secundum aequale. Est autem semper quod fertur
in ipso nunc, immobilem esse latam sagittam. Hoc autem
falsum. Non enim componitur tempus ex ipsis nunc indi
visibilibus sicut neque alia magnitudo ulla.

Quattuor autem sunt rationes de motu Zenonis ha
bentes difficultatem solventibus. Prima quidem de eo quod
non movetur propter hoc quod prius necessarium esse ad medium venire
quod fertur quam ad finem. De qua divisimus in prio
ribus rationibus. Secunda autem vocata Achilles.
Est autem hec, quod tardius currens nunquam comprehendetur

eum reqs a velocissimo. sed necesse per quietem nec
[illegible] movent [illegible] [illegible] [illegible] necesse
et tardius. Est autem [illegible] [illegible] in accidendo in [illegible].
sed aut in [illegible] [illegible] in [illegible] accepta magnitudine,
velocius enim in quodam tardius accidit et [illegible].
[illegible] aut ad [illegible] in [illegible] [illegible] in utrisque eum
accidit necesse [illegible] ad [illegible] [illegible] quemadmodum magis
[illegible] Ostensum autem [illegible] quod magis velocissimum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tardius
Quare necesse et [illegible] eadem [illegible]. velle [illegible]
[illegible] nec [illegible] [illegible] [illegible] eum [illegible]
nec [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
nec [illegible]. [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible]. quod sagitta [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Accipiet autem [illegible] quod accipiet tempus [illegible]
[illegible] [illegible]. nec dato eum [illegible] nec [illegible] [illegible]
Quare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] studio [illegible]
velle [illegible] magnitudinem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. illos [illegible] in medio [illegible]
velocitate [illegible] accidit [illegible] [illegible] tempore
duplici medio. Est autem [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] motu. [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] magis
[illegible] velle [illegible] velocitate [illegible] [illegible] [illegible]
tempore. [illegible] aut [illegible]. ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] magnitudinem [illegible] [illegible] [illegible] a a a. [illegible]

in quantum ipsum BBB. incipiet tamen a motu contrarium

[illegible] ... ex ... in magnitudine [illegible]

b quantum ipsum CCC ab ultimo contrarius motus [illegible]

magnitudine [illegible] ... ipsum B [illegible]

b [illegible] ... et [illegible] ... quiescere

Accidit autem ipsum ... [illegible] ... quiescere ipsum

ad B. [illegible] medium a. quando movetur [illegible] tempore. [illegible]

[illegible] ... accidit

ipsum B [illegible] ... infinitum ... [illegible]

[illegible] ... B et [illegible] ... [illegible] tempore

ad [illegible] ... ipsum B. quantum ... ipsum

a. [illegible] ... tempore [illegible] ipsum a [illegible]

[illegible] ... accidit autem ad [illegible]

[illegible]. Necesse autem omne mutabile [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... non album in

album [illegible] ... in neutro [illegible] ... necesse

album esse. necesse non album. [illegible]

totum in quibus ... non album. [illegible] non album.

Album enim [illegible] non album. [illegible] ...

[illegible] partes ... non [illegible]

[illegible] ... totum [illegible]

[illegible] ... et in aliquo quae

[illegible] ... [illegible] ... [illegible]

in alterum oppositorum. in neutro autem semper totum

[illegible]

quod accidit ipsi quiescenti. et eodem loco secundum tempus quando
fuit et ipsum et plus [illegible] quiescit fuit et moveri
bene. Preterea quod eodem plus vel [illegible] eodem
velocitate. per ipsa et toto [illegible] ad alterum. vel
eadem eadem [illegible] ipso [illegible] et aliorum [illegible]
secundum [illegible] non sit [illegible] et [illegible] accidit
[illegible] altera ad alterum et [illegible]
[illegible] eodem [illegible] et ad [illegible] et ad aliquid
[illegible] movendi.

Ostensum est ad [illegible] quod [illegible] vel
[illegible] moveri [illegible] [illegible]
motu [illegible] magnitudinem [illegible] sicut [illegible]
est quod [illegible] modo [illegible] motu. [illegible]
[illegible] motu [illegible] ad [illegible] secundum [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] motu [illegible]
secundum secundum [illegible]. et secundum [illegible] motu [illegible]
debet ad [illegible] [illegible] [illegible] vel
eadem [illegible] est velocitatis [illegible]
[illegible]. [illegible] secundum vel [illegible]
[illegible] motu [illegible] [illegible]. [illegible]
moveri [illegible] secundum [illegible] secundum [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] ex [illegible]
ex magnitudine [illegible] magnitudinem. sed ex [illegible]
secundum [illegible] [illegible] ad sit [illegible] motu
[illegible] [illegible] secundum [illegible] tempus
[illegible] [illegible] [illegible] hoc

aliud vero in altero. Et cum quod movetur sic se
habeat. In utroque quidem non erit aliquid com-
parabile cum ex utroque [illegible]. Unde necesse [illegible]
motum [illegible] esse. [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in a b est [illegible] quod movetur tempore. [illegible]
erit ergo in toto [illegible] est [illegible] tempore quando [illegible]
est [illegible] vel contingit comparabile moveri necessario
[illegible] [illegible]. [illegible] cum sic [illegible] [illegible] [illegible]
tempore [illegible] ex [illegible] [illegible]. Et semper cum in [illegible] [illegible]
[illegible] motu [illegible] [illegible]. [illegible] movetur [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. motu [illegible] [illegible] [illegible]. Hoc autem quod impossibile est
[illegible] [illegible]. necesse cum ex [illegible] [illegible] tempore necesse [illegible]
ex [illegible] [illegible]. necesse motum ex [illegible] [illegible]
cum aliud [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] motu ex [illegible] impossibile
[illegible] sic tempore ex [illegible] [illegible] ad magnitudinem ex [illegible]
[illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] quod necesse [illegible]
necesse aliud [illegible] [illegible] contingit moveri. Et
cum quod [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] movetur [illegible]
[illegible] ad [illegible] ad minus. Et [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible]. ad [illegible] movetur [illegible] [illegible] [illegible]
impossibile et [illegible] et [illegible] movetur [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] est [illegible] ex [illegible]. Et semper
cum [illegible] [illegible] motu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible] et. [illegible] movetur [illegible] impossibile
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] modo [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

aliquod tempus nunc consequens [illegible] quo movetur secundum motum.

~~Consequens [illegible] motus~~ quantitas continua motus et ideo quaelibet

eius est tempus illius motus. Consequens ergo quod motus est tempus

Tempus non est divisibile et continuum [illegible]. Non

praedictus motus est aliquod tempus nunc [illegible] motus

et [illegible] et hic medio eius necesse et nunc [illegible]

[illegible] quare est divisibile in nunc indivisibile. Sed hoc

tempus in tempus. Solutio eius motus est probabile et divisibile

[illegible] sic est in [illegible] nunc [illegible] movetur aliquo

[illegible]. Exemplum eius [illegible] in [illegible] nunc movetur et

[illegible] aliquod movetur. Utrum [illegible]

necesse una [illegible]. Utrum eius est ex [illegible]

[illegible]

[illegible] contrariorum [illegible] et negationum [illegible]

[illegible] quod est [illegible] est [illegible]

[illegible] eius [illegible]

quare sit alteratio [illegible]. Ex [illegible] eius [illegible]

et alteratio [illegible] est augmentum et decrementum.

Augmentum quod [illegible]

magnitudinis. Decrementum est [illegible] ab hac [illegible]

[illegible]. Non est motus sic quod non est motus.

Non eius [illegible] quantitas quod [illegible]

[illegible] est [illegible] divisibile est. Utrum

eius [illegible] divisibile [illegible] eius [illegible] sic divisibile [illegible]

[illegible] divisibile [illegible] est [illegible]

[illegible] motus [illegible] divisibile

Iste est liber fr(atr)is [illegible]

ab aliquo alterum quod movetur. Natura et ipso si aliquid primum
aut quod movetur, continuatio aliquid alterum hic ab alterum
moveri. Hoc autem manifestum sic est necessario et omne quod
movetur ad divisibile movetur ab aliquo. Quoniam enim ac-
ceptum est a b quod movetur divisibile esse. Omne enim
quod movetur divisibile est. Dividatur igitur a b in c.
Ergo b c quiescente quiescet et a b. Si enim
non, accipiatur moveri b c et quiescente move-
batur utique c a. Non igitur movetur quod ab ipso
primum. Sed suppositum movetur primum. Manifestum est igitur
quod b c quiescente quiescet et b a. Et ideo pausabit
quod movetur. Sed si aliquid in quiescendo aliud stat et pau-
sat, hic movetur ab altero. Manifestum est igitur
quod omne quod movetur ab aliquo movetur. Et non est Omni-
sibile enim omne quod movetur. Et parte quiescente quiescit
totum. Quoniam autem omne quod movetur ab aliquo movetur, necesse
est et quod movetur a loco moveri ab altero. Et mo-
vens iterum ab altero, quoniam et ipsum movetur. Et iterum
hoc ab altero, non autem in infinitum abibit. Sed stabit
alicubi et erit aliquid quod primum est motum.
Quoniam enim non, sed in infinitum procedat, sit a quod
ab ipso b movetur, b vero ab ipso c, c autem ab
ipso d, et hic ipsum non in infinitum procedat. Quoniam
igitur simul movens et ipsum quod movetur movetur,
quoniam simul movetur a et b (sicut enim movet b mo-
vebitur a et sicut movetur a et ipsum c, et ipsum d

Erit ergo simul motus q(uod) est a [illegible] ab et illud [illegible]

[illegible] et accipe ergo [illegible] potentia[m]

[illegible] [illegible] ab uno [illegible] motu [illegible]

[illegible] [illegible] motu [illegible]

[illegible] [illegible] q(uod) motus [illegible] ex quo ad [illegible]

[illegible] motu. Aut enim [illegible] accidit eidem [illegible]

[illegible] [illegible]. Unde [illegible] ergo [illegible] motu[m]

q(uod) [illegible] [illegible] [illegible] tempore eodem [illegible]

ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

tempore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]. Adhuc ad motus [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

eodem [illegible] [illegible]. Ut ex albo [illegible]

bono [illegible] malo. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] motus [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]. [illegible] motus [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] tempore [illegible]

[illegible] [illegible] tempore motus [illegible]

[illegible] motus [illegible] [illegible]

[illegible] tempore [illegible] [illegible]

motus [illegible] [illegible] motus [illegible]

[illegible] eodem motu [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] motus [illegible] tempore [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

quod est apud nos si dividatur ergo hoc quod videtur continuum
accidit. Contingit enim in infinito tempore infinitum motum
esse. Vel non cuiusdam unius sed alterius et alterius motum et
infinitum motum quod quidem accidit et dicitur quia nunc.
Sed si quod movetur per se secundum locum et corporale motum ne-
cesse est tangi aut continuum esse movente. Similiter autem vide-
tur quod ex omnibus contingere fieri unum aliquid u-
num quod continuum aut contiguum. hec enim consequentia accipi-
atur. Et sit magnitudo quidem aut continuum in qua
a b c d, cuius autem motus est e f g h. Differt autem
nichil magnitudinem finitam aut infinitam esse. Similiter enim
eum in finito tempore quod est e movebitur aut finita aut
infinita. Contingit autem simul utrasque in parte esse. Illa
infinitus erit quod simul habet aliquid et non aliquid ... ab-
erit quod est ab alio, similiter aliquo quod simul move-
bitur. Nichil autem differt ... quare hoc dividitur.
Contingit enim ... potest accidere.

Primum autem movens non sicut quod cuius causa,
sed unde principium motus, simul cum eo quod
movetur. Dico autem simul quia nichil ipsorum me-
dium est. Hoc enim commune in omni quod movetur et moven-
te est. Quoniam autem tres sunt motus, qui secundum locum et
qui secundum qualitatem et qui secundum quantitatem, necesse est et mo-
ventia tria esse: quod fert, et quod alterat, et quod
augmentat vel decrescere facit. Primum igitur dicemus de loci muta-

[illegible] enim primum motum [illegible] quod
ferens. aut simul esse cum eo quod movet aut ab altero.
Si quidem igitur a se ipso movetur manifestum quod ipsum movens
inest sed medium nihil est. Que autem ab alio
moventur, quadrupliciter: quattuor enim species motus
qui ab altero motum [illegible] sunt. pulsio, tractio,
vectio, vertigo. Et namque omnes alii reducuntur in
eo accidit. Pulsionis quidem quod alia impulsio,
alia expulsio. Impulsio quidem quando movens
ei quod movetur non deficit. Expulsio vero cum expellens
deficit. Vectio autem in tribus est motibus. oportet quod
enim vectum non per se movetur, sed secundum accidens
motu enim quod in eo quod movetur aut super id quod movetur
movetur ipsum. Vehens autem movet aut pulsum aut
tractum aut circumductum. Manifestum est quod
vectio in tribus motibus est. Tractio autem est
cum ad ipsum vel ad alterum velocior fuerit mo-
tus trahentis non separatus ab eo quod trahitur. Et
namque ad ipsum est tractio et ad alterum. Reliquae
tractiones idem specie conveniunt, ut inspiratio
et exspiratio et sputatio et [illegible] emissivae
aut receptivae et contractiones et [illegible]. Similiter
et quod [illegible] congregativae aut disgregativae. Omnes enim
motus qui secundum locum congregationes et
disgregationes sunt. Vertigo autem composita est ex
tractu et pulsione. Movens enim pellit

illud autem trahit. Vectio autem est quando fit quod pel-
lens et trahens motum quod pellitur et trahitur nunc me-
dium cum quo ad motum et movens est. Hoc autem ma-
nifestum ex dictis. Pulsio quidem enim est a se ipso aut
ab alio ad alium motum. Tractio autem ab alio ad quod
aut ad alium et adire autem [illegible] et congregatio disgregatio
Privatio autem quod velocior motus fiat [illegible]
motus [illegible] pulsionem aliquando [illegible]
accidit [illegible] motus cum [illegible]
Vectio quidem quod motum et movens [illegible] Autem
medium [illegible] Alteratio neque alterati neque alte-
rantis [illegible] Hoc autem manifestum ex inductione
omnibus enim [illegible] accidit alterans ultimum et pri-
mum alteratum. Dicimus enim alterari eo quod sensibilia.
Sensibilia autem sunt quibus differt corpus a se ipso
ut gravitas levitas durities mollities sonus
non sonus albedo nigredo dulcedo amaritudo
humiditas siccitas densitas raritas et horum me-
dia. Similiter autem et [illegible] sub [illegible]
et calor et frigus et levitas et asperitas. Ha-
ec enim sunt passiones subiecte qualitatis. Differt enim
differentia corporis [illegible] horum magis et
minus et [illegible] Calefactum enim et frige-
factum et dulcefactum et amaricatum [illegible]
[illegible] sensibilia et animata corpora et inanimata [illegible]
materia [illegible] et ipsa sensibilia alterantur.

Palam autem [illegible] autem [illegible] motus [illegible]

[illegible] generacio [illegible]. [illegible] augmentacio

alteracio [illegible] augmentacio [illegible] alteracio [illegible]

[illegible] augmentacio alteracio. [illegible] alteracio [illegible]

[illegible] autem [illegible] alteracio. Et latet [illegible] alte-

racio [illegible] augmentacio [illegible] augmentacio [illegible].

[illegible] alteracio [illegible] contingit [illegible] alte-

[illegible] passionibus [illegible]

[illegible] alteracio. Et [illegible] passio

[illegible]

[illegible] alteracio [illegible]

[illegible] augmentacio [illegible]

[illegible]

[illegible] augmentacio [illegible]

[illegible] augmentacio [illegible]. [illegible] autem [illegible]

[illegible] autem [illegible]

[illegible] alteracio. alte-

racio [illegible] alteracio [illegible]

[illegible]

[illegible] autem [illegible]

[illegible]

[illegible]. [illegible] autem [illegible]

terminatione· non enim est neque in hiis que fiunt [illegible] in eo quod

alteratio· Demonstratum enim est in [illegible], in eo [illegible]

[illegible] in [illegible]· Alteratio autem non est [illegible]

quod enim est [illegible] [illegible]· neque [illegible]

[illegible] et latere· [illegible] [illegible]

quod enim· illud [illegible] [illegible] [illegible]

alterari [illegible]. Et quod enim [illegible] [illegible]

forte in [illegible]. Et non [illegible] [illegible]· [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]· [illegible]

que alteratio [illegible] [illegible] [illegible]

in [illegible] alteracionem· Amplius autem [illegible]

[illegible]· [illegible] enim [illegible] alteratio [illegible]· in [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]· [illegible] [illegible]

in [illegible] [illegible] alterationes [illegible]· [illegible] [illegible]

in [illegible] [illegible]· [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] non [illegible] [illegible]· [illegible] [illegible]· [illegible]

enim virtutes et malicie [illegible]· Virtus autem [illegible]

[illegible] autem [illegible]· [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] autem [illegible]

autem [illegible] [illegible] autem [illegible]· [illegible]

enim [illegible] [illegible] autem [illegible]· [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]· [illegible] [illegible]

[illegible] malicie [illegible] autem [illegible] [illegible]

neque [illegible]· neque alteratio [illegible]

[illegible] [illegible] alterationem [illegible] [illegible]

[illegible] tamen cum autem virtutes ad malicias
[illegible] eius quoad affectio est. Secundum quidem [illegible] sic
maxime perfectum est cum attingit propriam virtutem. Et tunc
est maxime secundum naturam, cum maxime conclusit. Malicia
non ad [illegible] horum est et remocio est [illegible]
[illegible] alterationis. Et acceptio virtutis et remocio
malicie alteratio non [illegible]. [illegible] ad alte
[illegible] ad aliquid [illegible] virtutes quedam sunt impassibilitates
quedam et ad passibile sic est. Malicia ad passibile
et contrarie passio virtutis est. Et totaliter virtutes
circa proprias voluptates et tristicias accidit. Aut
enim secundum actum aut voluptatis aut per memoriam aut
a spe. [illegible] secundum actum [illegible] Si vero a per
memoriam aut [illegible] ab spe est; aut enim qualia passi
sunt memorantibus voluptas aut qualia patientur spe
rantibus. Neque [illegible] intellective partis est alteracio
[illegible] eius ad aliquid maxime [illegible] ad maxime
[illegible] eius [illegible] motus [illegible]
[illegible] quando fit eius [illegible] est secundum partem
[illegible] acceptio [illegible] Recipere actum
generatio est nisi quis aspectum et tactum generationem
dicat [illegible] actum. Recipere ad scientiam acceptionem
[illegible] neque generatio neque alteratio. In quiescendo
[illegible] eius [illegible]
[illegible]

[illegible] formam ordinem secundum [illegible] in sciendo: quemadmodum pueri
non potentes ut et senes sensum agere [illegible]
perturbatione [illegible]
[illegible]
[illegible]
necesse [illegible] ad scire [illegible]
[illegible] multa enim per-
turbatio est et motus. Statur autem et quiescit ad
quaedam quidem a natura, ad quaedam vero ab aliis. In
utrisque autem accidit alteratis aliquibus eorum quae
sunt in corpore sicut in usu et actione, quando
[illegible] Manifestum igitur quod alterari et alteratio in sensibilibus et in sensitiva
parte animae. In alio autem nullo nisi secundum accidens.

Dubitabit autem utique aliquis. Utrum omnis
motus omni comparabilis sit aut non. Si enim omnis
comparabilis est, et aeque velox quod in aequali tempore
aequale movetur, erit circularis quaedam aequalis recto, et ma-
ior utique et minor. Amplius alteratio et latio aequalis
quando aequalis in aequali tempore, hoc quidem alteratum,
hoc vero motum. Erit ergo passio aequalis longi-
tudini. Sed impossibile. Sed ergo quando in aequali tempore
aequale movetur, tunc aeque velox est. Aequalis autem non
passio est longitudini. Quare non est alteratio
lationi aequalis neque minor. Quare non omnis compara-
bilis. [illegible]
[illegible]

et hoc in toto. Sed maior nisi et aliqua velocitas tardior
fiet. Si hoc concesso, hoc est finis. Ampliusque in
[illegible] conferret in toto si aliquid essent necessarium
esse velocitas maior aliqua tardior motu. Et est aliqua maior
et minor circularis toto tempore. Et cuiuslibet secundum a.
tempore b. transit aliud ab tempore c. maius est
b tempore c. sed eadem velocitas est [illegible]. [illegible]
[illegible] velocitas 3. [illegible] aliqua [illegible] tempus
a. in quo tempus b. circula transibit [illegible] toto a. tempus
c. [illegible] si sunt comparabiles accidit motus rectus [illegible]
[illegible] est rectus circula. [illegible] comparabiles sunt [illegible]
motus. Et [illegible] non [illegible] comparabiles sunt.
[illegible] non comparabile. [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] comparabile est. [illegible]
[illegible] accidit [illegible] ergo non [illegible] velocitas
[illegible]. [illegible] ad [illegible] in alteratione.
[illegible]. Aut [illegible] hoc non [illegible] est.
[illegible] si non sunt [illegible] comparabiles. [illegible]
[illegible] aqua [illegible]. et non sunt comparabiles. Sed [illegible]
non [illegible]. [illegible] ad [illegible]. et non compa-
rabiles sunt. Aut [illegible]. Et [illegible] non
[illegible] est. [illegible] sunt. [illegible]
[illegible] est [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

subiecti contrarium si ad hec tunc dicitur. Ad .4m. dicendum quod

appropriabilia dicuntur que sunt [illegible] non. Sed quod

est unum [illegible]. Ad aliud quod [illegible] susceptivum

contrariorum quod [illegible] accidentium appropriabilia sicut [illegible]

album. [illegible] superficies [illegible]

[illegible] subiecto. Ad [illegible] ad hoc vox non [illegible]

[illegible] subiectum suum. Ad [illegible]

[illegible] sed [illegible] unum. [illegible] ad unum [illegible]

[illegible]. quod [illegible] album [illegible]

[illegible] susceptivum [illegible] accidentibus non [illegible]

[illegible]. sed unum [illegible]. [illegible] non

[illegible] appropriabilia non [illegible]

[illegible] color

[illegible] non [illegible] appropriabile [illegible]. Ut [illegible]

[illegible] sicut album [illegible] nigrum [illegible]

[illegible] non [illegible]. Aliquid colorem [illegible] color

[illegible] album.

Post hec dicendum [illegible] motu [illegible] velox quod [illegible]

tempore [illegible] longitudine [illegible]

[illegible] ad aliud quod alteratio [illegible]. aliud [illegible]

[illegible] quod [illegible] alteratio [illegible] velox [illegible]

[illegible]. Contra ad [illegible] motus [illegible]

[illegible] velocitas

est [illegible]. Utrum ergo [illegible]

[illegible] linea [illegible]. [illegible] quod [illegible]

[illegible] sed [illegible]

numero. Oportet enim secundum quod aliquid semper quod movetur aliquid
ad aliquid, ut si perambulat ad albedinem. Sed alie velocitates.
aut non. Si similiter loci mutationes aut aequales, prius
moventur super eadem magnitudine aeque velocia. Si
idem indivisibile specie et motus indivisibilis specie, quare hoc con-
siderandum quae differentia motus. Et significat ratio haec quod genus
non unum aliquid, sed praeter hoc latent multa. Sunt autem
aequivocationum aliae quidem multum distantes, aliae vero
habentes quandam similitudinem, aliae vero propinquae aut genere
aut similitudine, unde non videntur aequivocationes esse.
Rursus ergo alterum species est, si idem in alio, aut si aliud in
alio. Aut quis terminus, aut quo discernimus quod idem album et
dulce, aut aliud quia in alio videtur alterum, aut quia omnino
Quoniam autem alteratio et quomodo erit aeque- [non idem]
velox altera alteri. Si itaque est sanari
alterari, est autem hoc quidem velociter, aliud tarde sana-
ri, et simul quaedam, quare erunt alterationes aeque
velox: in aequali enim tempore alteratum est. Quid? aequale enim hic
non dicitur, sed sicut in quantitate aequalitas, hic similitudo. Sed si
sit aeque velox quod mutatur idem in aequali tempore aeque velox. Utrum igitur
in quo passio aut passiones oportet comparare. Hic quidem ergo quoniam sa-
nitas eadem est, est accipere quod neque magis neque mi-
nus, sed similiter existit. Si autem altera passio sit, puta
alteratur quod fit album et quod sanatur, his nihil
idem neque aequale neque simile, secundum quod iam haec species facit alte-
rationes et non una, sicut neque loci mutationes, unde

[illegible interlinear glosses]

consequenter videtur [illegible] quod [illegible] alteratur et sic loca [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] motum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] motum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
passio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] velocitatem
alterationis. [illegible] alteratum [illegible] [illegible] [illegible]
alteratio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] passio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] velocitas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] tempore [illegible] [illegible] velociter
[illegible] [illegible] [illegible] tempore alteratur. Nos enim [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] alterationis [illegible] dissimilitudo. [illegible] [illegible]
[illegible] maior [illegible] minor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] passio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Quoniam autem movens movet semper aliquid et in aliquo et usque ad aliquid.
Dico autem in aliquo quidem quia in
tempore, usque ad aliquid autem quia quantum aliquod longitudinis.
Semper enim simul movet et movit. Quare quantum aliquid erit
quod motum est et in quanto. Si igitur a quidem movens,
b autem quod movetur, quantum autem motum est longitudinis c,
in quanto autem tempore in quo d, in equali tempore equalis
potentia que a medietatem ipsius b duplicem ipsius c mo-
vebit, in medietate autem ipsius d ipsum c. Sic enim erit ana-
logia. Et si eadem potentia eundem in hoc tempore tantum movet
et medietatem in medietate movebit [illegible] [illegible]
[illegible] movebit [illegible] tempore equale ut ipsius a potentie

[illegible marginal notes]

sit A medietatem [illegible] ipsum Δ [illegible] sic erit [illegible]
[illegible] et si virtus A [illegible] analogum [illegible]
[illegible] et [illegible] tempore movebit. Et si E [illegible]
movet [illegible] non necessarium est E [illegible] tempore
duplum [illegible] movere [illegible] medietatem [illegible]
B movebit [illegible] tantum quantum [illegible] medietas [illegible]
quod est E [illegible] non movebit in tempore Δ [illegible]
neque aliquid [illegible] analogum ad totum
sicut A ad E. Omnino enim si sic accidit non movebit in
nihil. Non enim si tota virtus tantum movit, medietatem
non movebit neque quantumcumque neque in quantocumque; unus enim
moveret navem, si et nautarum virtus secetur in nu-
merum et longitudinem quam omnes moverunt. Propter
hoc Zenonis ratio non est vera, quod sonet milii quaelibet pars;
nihil enim prohibet non movere aerem in nullo tempore
hunc quem movit cadens totus modius. Neque etiam
tantam partem quantam moveret totius si secundum se sit,
non movet [illegible] in toto. Si vero
duo, et utrumque horum utrumque tantum in tanto, et composite
potentie compositum ex gravibus equalem longitudinem et
in equali tempore analogum enim.

Similiter autem in alteratione et in augmentatione. Aliquid
quod auget et quod augetur, et in quo et quantum augetur
in quanto tempore, et quantum aliud quod auget, aliud quod
augetur. Et alterans et quod alteratur similiter [illegible] quantum
et magis et minus alteratum sit secundum rationem in tanto tempore. In duplo
duplum et duplum in duplo. Dimidium autem in medio tempore
aut in medio medium; aut in equali duplum. Si vero alterans a

[illegible] in toto tempore. et [illegible]

[illegible] augetur. et alteratio [illegible]

[illegible] augmentationi

et alterationi. [illegible]

V[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ut [illegible]

[illegible] motu [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] motu. [illegible]

[illegible] motu [illegible]

[illegible] motu [illegible]

[illegible]

[illegible] Aut [illegible]

[illegible]

[illegible] tempore motu [illegible]

Aut [illegible] tempore [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] sed ad [illegible] necesse sed [illegible]. Sed

ad [illegible] motum [illegible] causa [illegible] quod [illegible]

[illegible] motus [illegible] primo [illegible]

Consideranti [illegible] quod [illegible]

[illegible] ad [illegible] consideracionem [illegible]

[illegible]

Incipiens ad [illegible] diffinitionem motus [illegible]

[illegible] ad motum [illegible]

[illegible] motus [illegible] mobile. Et [illegible] ad [illegible]

[illegible] utrumque [illegible] necesse [illegible]

[illegible] movens [illegible] motus necessario

[illegible] movens [illegible] movens [illegible] motum

ut alterativum alterabile. [illegible] ad [illegible] mobile.

[illegible] et [illegible] combustibile [illegible] comburere. [illegible]

[illegible] comburere. [illegible] necessario [illegible]

[illegible] ad [illegible] Sed [illegible]

mobilium [illegible] necessario [illegible] accepto [illegible]

[illegible] motus [illegible]

motum [illegible] moveri. Sed [illegible]

[illegible] mobile [illegible]

Alterum [illegible] necessarium [illegible]

[illegible] Sed [illegible] mobilibus [illegible]

motivum [illegible] movens. [illegible]

[illegible] motum [illegible]

[illegible]

[illegible] Aliud

[illegible] movere [illegible]

[illegible] fuerit aut non.

Sciencia autem videtur contrariorum esse una. videtur autem et in illis
aliquid esse simile. frigidum enim calefacit conversum quodammodo
et abscedens. Sicut et sciencia peccat volens cum
e contrario utitur sciencia. Sed tamen quecumque possunt facere
aut pati aut movere aut moveri. non omnimodo pos-
sunt. sed sic se habencia et approximata ad
invicem sunt ad approximandum. Quare cum appropinquant
movet. et sic est ut sit hoc quidem motivum. aliud vero mobile.
Si ergo non semper movebatur. manifestum quod non sic se habe-
bant sicut possibilia hoc quidem movere aliud autem moveri
sed oportebat mutari alterum ipsorum. Necesse enim hoc in
ad aliquid hec accidere ut si non cum sit duplum
mutatum si non utraque alterum. Erit ergo quedam mutacio
prior. Adhuc autem prius et posterius quomodo erit tempore
non existente aut tempus non existente motu. Si enim tempus est numerus
motus aut motus quidam. siquidem tempus semper est
necesse et motum perpetuum esse. At vero de tempore preter
unum omnes videntur concorditer dicere. Ingenitum enim esse di-
cunt. Et propter hoc Democritus demonstrat impossibile
omnia esse facta. Impossibile enim et tempus esse factum.
Plato autem tempus generat solus. Simul enim cum
celo factum esse. Celum autem factum esse dicit. Si ergo impos-
sibile est esse et intelligere tempus sine ipso nunc.
nunc autem est medietas quedam et principium et finis simul
simul. principium quidem futuri. finis vero preteriti.
necesse est semper esse tempus. Ultimum enim sumpti temporis

in aliquo ipsorum nunc erit. Nichil enim est accipere in
tempore praeter nunc. Quare quod est et finis et principium necesse
simul. necesse est ex utraque parte ipsius semper esse tempus. At
vero si tempus, manifestum est quod necesse est et motum esse.
Siquidem tempus est passio quaedam motus. Eadem autem ratio
est et de eo quod incorruptibilis sit motus. Sicut enim in
generatione motus accidit priorem quandam esse mutationem, sic
hic posteriorem posteriori. Non enim simul cessat et quod
movetur et quod mobile est, et quod comburitur et quod combustibile.
Contingit enim combustibile esse quod non comburitur, nec
quod motum et movens. Et corruptibile etiam necesse
erit corrumpi cum corrumpatur. Et hoc corruptum est
posterius. Corrumpetur
enim mutatio, quare et simul hoc impossibile. Manifestum
est quod est perpetuus motus. Sed nunc aliquod quidem esse,
aliquid autem non. Et magis assimilatur sic dicere fig-
menti magis. Similiter autem et dicere. Quare aptum
sic esse, et hic oportet opinari esse principium, sicut videtur
utique Empedocles dicere quod tenere et movere adinvicem
amicitiam et litem ex parte discordiam, quiescere vero ex necessitate
quiescere autem in medio tempore. Fortasse autem et unum principium
facientes sicut Anaxagoras sic utique dicerent.

Hoc autem nichil determinatum est quod non
et sine causa. Vnumquodque enim ordinatum
natura, infinitum ad ... nullam rationem habet. Or-
dinatio autem omnis ratio. Infinitum autem tempus quiescere

p(ro)p(ri)a motu(m) c(ausa)e alicui(us). sunt et nec(essari)o una dicit(ur)

c(ausa)e. Quare [illegible] [illegible]. Respectiva alicuius

ordinatione [illegible]. vel eciam [illegible]. Valet eciam p(er)

placeat sic [illegible] q(uo)d [illegible]. et vel aliquid q(uo)d sic.

aliquid unum [illegible]. ut [illegible] sumpsio [illegible]. Quod

aliquid [illegible]. aliquid unum vel. ad [illegible] q(uo)d [illegible] sunt

Quare [illegible] compendiose. Et si q(ui)s aliter

dixerit sic [illegible] omne et [illegible].

[illegible] eciam [illegible] quando aliquis. Or. et [illegible]

[illegible] vel affirmare solum. [illegible] ipsum dicit. Quod

[illegible]. neq(ue) velle dignitatem [illegible].

[illegible] [illegible] sic. Dicit q(uo)d [illegible]

parte sunt. neq(ue) [illegible] adiunc(ti)o v(e)l diminucio c(ausa)e

Or. [illegible] q(uo)d aggregat. [illegible] disgregat Or.

unum [illegible] q(uo)d [illegible]. [illegible] sic [illegible].

[illegible] q(uo)d aggregat [illegible] adiunctio. et

[illegible] diminucio [illegible]. Hoc eciam supposito [illegible]

toto c(ausa)e. [illegible] eciam [illegible] sic [illegible]

[illegible] indiget aliquo [illegible]

[illegible] sufficienter. q(uo)d [illegible] sic.

[illegible] sic. vel [illegible] operari. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] vel [illegible]. Et [illegible] eciam [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

cale. quod motum non est. sed non cale. tercia conclusio.

Contraria autem quibus non differre et solum vide-
bitur autem et hiis considerantibus contingere maxime mo-
tum esse aliquid. eo non et contra. primum quidem. quia neque
prima extrema immutabilia. Utrumque enim hoc apta
nata et ex quodam in quoddam. necesse est et esse
immutabile [illegible] esse contraria in quo sit. Possu-
mus autem movere aliud. Amplius videtur possibile esse
moveri. neque quod movetur. sed quod [illegible] movetur. neque [illegible]
in se ipso. neque unum motum ut in [illegible]. quia
neque [illegible] [illegible]. neque [illegible] movetur. sed [illegible] movetur
quodque. Contingit autem aliquid movens. aliquid [illegible]. [illegible]
non sit eo sit motum. Videtur autem [illegible] [illegible] esse in
[illegible] [illegible] et [illegible] unum [illegible] in nobis eo sit
motum. aliquid [illegible] ~~[illegible] movetur quodque. Contingit autem~~
~~[illegible] movens. aliquid [illegible]~~ [illegible] ~~non sit eo sit~~
motum [illegible] [illegible] movente aliquid. et sit in nobis
ex nobis ipsis [illegible] motum aliquid. et si [illegible]
moveat [illegible] eo [illegible] [illegible] est non videtur solum.
[illegible] movet ipsum aliquid exterius alterum. Aliquid
autem [illegible] [illegible] ipsum se movere [illegible] [illegible] quod
esset aliquid [illegible] [illegible]. motum utrumque sit ex
ipso et non ab [illegible]. [illegible] autem [illegible] [illegible] possibile [illegible]. quod
[illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] est. [illegible] [illegible] [illegible]
do sit. [illegible] [illegible]. et sit [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] toto.

H[illegible] autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

circa tertium dicendum quod cum fortassis quod necessarium

sit sequitur vel esse unum et eadem esse parte et eadem

quod unum motum. Dico autem utrumque unum esse unum

eodem tempore. Alia autem est aliter similiter se habere et mo

vere. Sicut tres [illegible] se [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] eadem esse. Quod [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] esse. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] autem

quod vel motum [illegible] [illegible] [illegible] aliquid quod sit [illegible]

[illegible] movens. Aliquid autem vel [illegible] [illegible] [illegible] utrumque

est [illegible] Dico autem ut et [illegible] ab eodem mo

tore [illegible] aliquid quod movens aliquid autem vel. [illegible]

[illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

vel est [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] movens.

[illegible] autem utrumque [illegible] [illegible] [illegible]

quod sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible]

movere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] autem [illegible]

[illegible] cum est aliquid motum [illegible] [illegible]

[illegible] autem motum vel ad [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] autem [illegible] [illegible] movens [illegible] vel [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] autem

fortassis necessarium [illegible] corpore motum [illegible] motum

[illegible] [illegible] autem [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] movens [illegible] autem [illegible] [illegible] movens [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] quod cum [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] motum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

dicte dubitationis. quare quedam entium quandoque
aliquando quidem moventur. aliquando autem quiescunt iterum.
Necesse autem est aut omnia quiescere semper. aut omnia semper moveri.
aut hec quidem moveri. hec autem quiescere. Et iterum
aut que moventur moveri semper. que vero quiescunt quiescere
semper. aut omnia apta nata sunt simul moveri et
quiescere. aut aliquid amplius a tertio. Contingit enim hec qui-
dem semper immobilia esse entium. hec vero semper mo-
veri. hec autem utrisque accipere. quod quidem nobis
dicendum est. Hoc enim habet solutionem omnium dubitatorum
et finem negotii huius. Omnia quidem igitur quiescere
et horum querere rationem dimittentem sensum infirmitas quedam
est intellectus. Et de toto aliquo. sed non de parte. Ad[?]
dubitatio[?] et neque solum ad physicum. sed ad omnes sci-
entias. ut est dicere et omnes opiniones. propter omnes u-
ti motu. Amplius autem sicut de principiis obiectiones
in doctrinis[?] nichil sunt ad mathematicum[?]
ad mathematicum. Similiter autem et in aliis sic neque de
eo quod nunc dictum est ad physicum. Supposito enim princi-
pium motus esse naturam. Fere autem et omnia dicere
moveri. falsum quidem. minus autem hoc preter artem. ponitur
quidem enim et in physicis principium esse motus quemadmodum et quie-
tis. ad physicum motum. Et dicunt quidam moveri en-
tia non solum hec quidem. alia vero non. sed omnia et semper
sed latere hoc nostrum sensum. ad quos licet non
determinantibus quem motum dicunt. aut omnes non difficile
est obviare. Neque enim augeri neque minui possibile
continue. sed est [illegible]

quare et gutte concavant et nascentia lapides scin-
dunt. Non enim si tantum effodit et amovit gutta
et medium in medio tempore prius. Sed sicut naves trahentes
et gutte tot tantum movent. Partem autem aliquam in
tempore tanto. Dividitur quidem igitur quod amotum est in plu-
ra, sed nullum eorum motum est seorsum, sed simul. Manifestum
igitur quod non necessarium est aliquid abire quia dividitur
divisibile in infinitum, sed totum aliquando. Simili-
ter autem et in alteratione quacumque. Non enim si partibile in
infinitum est quod alteratur, propter hoc et alteratio, sed re-
pente fit multotiens sicut congelatio. Amplius cum
infirmatur aliquis, necesse est tempus fieri in quo sanabitur,
et non in termino temporis mutari. Necesse autem in sani-
tatem mutari et non in aliud nullum. Quare dicere
continue alterari multum est manifestis dubitare.
In contrarium enim alteratio est. Lapis autem neque duri-
or fit neque mollior. Et secundum quod fertur mirabi-
le est si lateat lapidem deorsum latum ut ma-
neat in terra. Amplius autem terra et aliorum unumquodque
ex necessitate permanet in propriis locis,
movetur autem violenter ex his. Si igitur quedam in
ipsis sunt, necesse est non omnia in loco moveri.
Quod quidem igitur impossibile est aut omnia mo-
veri aut omnia quiescere, ex his et aliis huiusmodi credet aliquis.

At vero neque alia quidem semper quiescere, alia
[illegible] semper moveri. [illegible]
[illegible]
[illegible]

eius in eodem sit ... nunc ... [illegible]
propinquat manifeste dubitas. Neque
augmentum neque ... motus in movendo
... contrarie ... [illegible]
... quod ... ferre ... movens ... quod
quidem ... videtur ... [illegible]
... sit ... hoc ... [illegible]
hoc ... madidum ... alia ... mo-
nentis ... alia ... quando aliquando.

Omnia autem velle aliquid ... [illegible]
autem moveri ... ad ... [illegible]
... [illegible]
... quod ... aut ... eadem
... autem movetur ... quod ...
... autem movetur ... Et si ... quod ...
... movetur ... autem ...
... quod ... aliquid ... movet ...
... quod ... autem ... alia
aliquid ... aliquid ... movet ... [illegible]
... ad ... in ... [illegible]
... infinitum ... mo-
bile ... movens ...
... quod ... [illegible]
... At ... phantasia ... [illegible]
... alia ... phantasia ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

mouens et mediu, et per se et accidentale et natur

debile. Et primum et non primum. Habet autem hec comparatio

et. Et omne movens aut ut [illegible] est. Ad omne enim

sufficit et una [illegible] videtur enim quod aliquid

[illegible] aliquid quod movet. [illegible] et

[illegible] sic [illegible] omne [illegible]. Et omne movens continue

[illegible] quod [illegible] movetur. aut [illegible] sep

Reliquum autem consideravi [illegible] omnis [illegible]

movens et [illegible] primum. [illegible] aliquid

[illegible] a quo movetur. [illegible]

Movetur vero et [illegible] movens [illegible] vobis

necesse. alia quod movetur et movens

[illegible] accidens. alia autem [illegible] per se ipsum. [illegible] accidens [illegible].

Ut quando [illegible] movens [illegible]

moventis et [illegible]. alia autem [illegible] se ipsum

[illegible] movente. [illegible] movetur

[illegible] aliqua [illegible] movetur a [illegible]

[illegible] movens [illegible]. alia quod ab ipso. alia vero

ab alio. et alia quod natura. alia vero violentia. Et ex

[illegible] enim ipsum a se ipso natura mouetur. ut quodlibet

animalium. movetur enim ab a se ipso [illegible]

[illegible] motus [illegible] natura [illegible] movetur.

Vel ad quod [illegible] natura [illegible] se ipsum movet. Corpus

[illegible] et corpus [illegible] et natura et extra naturam

movetur. Differt autem [illegible] motus [illegible] movetur

[illegible] et ex quibus elementis [illegible]

[illegible] ab alio. alia quod movetur [illegible]

extra naturam. Extra naturam autem terra sursum, et ignis
deorsum. Amplius autem et partes animalium multotiens mo-
ventur extra naturam, praeter positiones et modos motus. Et
maxime manifestum quod movetur ab aliquo in his quae extra
moventur, quia manifestum est id quod movetur quod ab alio
moveri. Post ea autem quae praeter naturam, in his quae secundum
naturam ipsa a se ipsis, ut animalia. Hic enim non in-
certum est utrum ab aliquo moveantur, sed quomodo oportet accipere
ipsum movens et quod movetur. Videtur enim quemadmodum [illegible]
in navibus et in his quae non natura subsistentibus,
sic et in animalibus divisum esse movens et quod movetur, et
sic totum se ipsum movere. Maxime autem dubitatur in reli-
quo dictae ultimae divisionis. Eorum enim quae ab alio
moventur haec quidem extra naturam ponimus moveri, illa autem
relinquuntur contra ponere quod natura. Haec autem sunt quae du-
bitationem afferunt a quo moventur, ut gravia et levia. Haec enim
in oppositos locos violenter moventur. In propria autem leve
quidem sursum, grave autem deorsum natura. A quo autem non
adhuc manifestum, sicut cum moventur extra naturam. Etenim
ab ipsis dicere impossibile: vitale enim hoc
et animatorum proprium. Et stare utique possent ipsa a se
ipsis; dico autem ut si causa est ipsi ambulandi et non
ambulandi. Quare si in ipso est sursum ferri igni,
manifestum quod in ipso et deorsum. Irrationabile
et secundum unum motum moveri
solum ab ipsis, si ipsa se ipsa movent. Amplius quomodo contingit
continuum et connaturale aliquid se ipsum movere? Et cum

quod unum et continuum motum [illegible] sunt hec [illegible]

[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] motus [illegible]

aliud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

specie movetur [illegible] eundem [illegible] [illegible] eundem [illegible]

continuum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] moveri [illegible]

ad eam quam modo [illegible] [illegible] [illegible] movetur

[illegible] [illegible] specie.

Accidit autem et ab aliquo [illegible] moveri

[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] motus [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] motus [illegible] alia [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

eundem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] movetur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] motus

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

vel consideravisti ante prius et sensisti quocumque modo. Sed
vel sensu et non addiscis. Velut qui sic habent se
aliqui vel prohibent aspectui et considerationi. Aut etiam ex
contrariis agreguntur. Scilicet ut qui se habent et in
prohibitionibus fugiant eum prius et calefiunt. Et ut
sunt mutatio vel ignis et aerat eum non aliqui prohi-
beant et operetur. Scilicet aliqui se habent et circa leve et
grave. Leve enim fit ex gravi. Ut ex aqua aer
hic enim prius fuit. Vel leve et operabitur mox nisi
aliqui prohibeat. [illegible] ad leve et [illegible] sic
si prohibetur ut [illegible] sunt. Scilicet
se habent et quale est [illegible] quod quidem in
prius leve movetur grave et leve. Scilicet ut et
quare aliqui non sunt et hic et gravi et levi. Et hic quid
eum sursum deorsum ut eorum deorsum [illegible].
Potentia ut et leve et grave multipliciter dicitur.
Cum enim fit aer aqua prius quodammodo et le-
ve et aer et adhuc prius [illegible] enim operatur vel
sursum est, sed si auferat impedimentum agit. Et
sursum fit, scilicet ut et quale ad actum [illegible].
Mox enim assideat sursum nisi aliqui prohibeant. Sursum
vel ut et prohibens movens et sursum movet. Est
ut sursum vel ut et [illegible]
lapidis movens. Et a vase aqua [illegible] accidit
eum movet. [illegible] prius vel apparet
motor et apparet [illegible] movet [illegible]
movet sic enim [illegible]

movebatur necesse [illegible] [illegible]. Si vero omnia que
moventur a natura moventur. aut extra naturam et violentia.
et que extra naturam omnia ab alio et ab aliquo. Que autem
na(tura). iterum quedam a se ipsis moventur ab aliquo moventur
et quedam non a se ipsis ut levia et gravia. aut enim a
generante et faciente leve et grave aut ab [illegible]
et prohibentia solvente. Omnia ergo que moventur ab aliquo.

Hoc autem dupliciter. aut enim non propter ipsum quod movens
se ipsum et movens. sed propter alterum quod
movet movens. aut propter ipsum. Et hoc aut primum
post ultimum. aut per plura. ut baculus movet
lapidem. et movetur a manu mota ab homine.
Hic autem non adhuc eo quod ab alio movetur. Utraque
enim movere dicimus. et primum et ultimum moventium.
Sed magis primum. illud enim movet ultimum sed non
hoc primum. Et sine primo quidem ultimum non movebit. illud
autem sine hoc. ut baculus non movebit non movente
ab homine. Si ergo necesse est omne quod movetur ab aliquo
moveri. et aut ab eo quod movetur. aut ab alio aut non.
Et si quidem ab alio quod movetur. necesse aliquid esse mo-
vens quod non ab alio primum. Si autem huiusmodi primum. non
necesse est et alterum. Impossibile enim [illegible] esse ab ipso
movens et quod movetur ab alio ipsum. infinitorum enim
non est aliquid primum. Si ergo omne quod movetur ab aliquo movetur.
primum autem movens movetur non ab alio autem. necesse
ipsum a se ipso moveri. Amplius autem et sic
ipsam hanc eandem rationem est accipere. Omne enim

mouens a quo quod mouet[ur] q[uo]d p[ri]mo. Et eodem a se
ip[s]o mouens mouet a[utem] ab alio. Ut homo ipse ho[mo]
baculo. Et ut[rum]q[ue] [illegible] a[utem] ip[s]e a[utem] lapidem q[ui]dem
mouet simpliciter a[utem] [et] mouet, siue ip[s]o mouente
et agente eo quo mouet[ur], non n[ecess]e [illegible] ad
q[uod] mouet. Sed q[uo]d sit alterum eo q[uod] mouet [et] ab
quo q[uod] sim[ul] se ip[s]um mouebit, non [illegible]
si se ip[s]o a[utem] i[n]finitum abibit. Si ergo q[uod] mouet[ur] ab
ip[s]o mouet, n[ecess]e [est] p[ri]mum [illegible] i[n]finitum abire.
Si enim baculus mouet eo q[uod] mouet[ur] a manu, et
manus mouet baculum. Si a[utem] [et] hec aliud mouet
et ip[s]um alterum a[utem] ip[s]o mouens, [illegible] mo-
uens esse alterum. n[ecess]e [est] p[ri]mum ip[s]um mouens. Si
a[utem] mouet[ur] quidem non ab alio a[utem] mouens ip[s]um, ne-
cesse ip[s]um se ip[s]um mouere [illegible]. Et sim[ul] hec ra[tio]ne
q[uod] mouet[ur] a[utem] [illegible] ab ip[s]o mouente mouebit[ur] a[utem]
uel a quo [illegible].

Adhuc autem et sic hec eadem contingent
hec. Si enim ab eo q[uod] mouet[ur] mouet[ur] q[uo]d
mouet, aut [illegible] existit s[ecundu]m accidens, aut non
[illegible] q[uo]d mouet[ur] non [illegible] q[uo]d mouet[ur]
ip[s]um. [illegible] si [illegible] s[ecundu]m accidens
non n[ecess]e [est] moueri q[uo]d mouet[ur]. Sed ab [illegible] mouebit[ur]
[illegible] mouet[ur] [illegible]
[illegible] et accidens [illegible]
[illegible] accidens [illegible]
[illegible] non [illegible]

per se hoc. quod necesse immobile esse. Et rationabiliter
hoc accidit. Cum tria enim necesse sit esse quod movetur et
movens et quo movet. Quod quidem igitur movetur necesse quidem
moveri. Movere autem non necesse. Quo autem movet et mo-
vere et moveri. Commutatur enim simul hoc. et secundum idem
existens ei quod movetur. Manifestum autem in his que moventur secundum
locum. Tangere enim necesse est adinvicem secundum aliquid usque ad
aliquod. movens autem sic ut sit non quo movet immobile.
Quoniam autem videmus ultimum quod movetur quidem posse moveri
tum autem principium non habens, quod movetur quidem non ab alio
sed a seipso. rationabile est et non necessarium tertium
esse quod movet quidem autem sit immobile.
Unde et Anaxagoras recte dicit intellectum esse
impassibilem dicens et immixtum esse. quoniam quidem mo-
tus principium ipsum facit esse. sic enim utique solum mo-
vebit immobile ens. et vincet immixtum ens.
Alterans autem si non secundum accidens, sed ex necessitate movens
moveretur. aut quod movens non movet. necesse est mo-
vens si movet et moveri. sic secundum eandem speciem
motum. aut secundum alteram. Dico autem quod calefa-
ciens sit calefieri. et sanans sanari. et fer-
ens ferri. aut sanans ferri. ferens autem augeri.
Sed manifestum quoniam impossibile. Oportet enim usque ad
individuum dividentem dicere. ut si aliquis docet
geometriam. hic docetur geometriam. aut si
generat proiciens secundum eundem modum proiectionis. aut
sic quidem non sed aliud ex alio genere. ut quod fert

augeri. secundo aliud est alio quia hoc est augens et auctum
alterari ab alio. hic autem alterans simul quod alteratur
movens motum. secundo necesse est quod primum. consimiliter enim primum
motum. alteratur enim complete et alterans simul primum
est simul. Et si non dicunt simul sensu. Item
est dicere: videlicet enim quod movetur. Et a sensibili motum
motore quod movet est. Et nihil est medium inter movens. Et
vero quod est ipsa. Dicitur enim accidit aliquo
quod est qui sentit. necessario ad quod simpliciter
ad hoc nihil movebile. quod accidit et est moveri
in mobilibus. secundum quod ab eo quod movet movere est quod
movet. Et enim motum sic sensibili dicitur. quod
sensatum et sentiens sensibile est. et consentiens
consentibile et movens. ad quod per plura. Dico autem sic
sicut motum quod est ab alio et est motum. secundum non simul est
est motum motore quod movet approximari. secundum simul alteratum
ut sensatum et discipulatum. secundo hic consideratur
nichil aliquid ad eadem species. sicut dicitur quod hoc
quod est in quantum ipsa. aliud autem figuratum et privatum
enim alteratum ex necessitate est augmentabile
Videlicet necesse est ipsum motum quod movetur ab alio et ad
hic quod movet probabit ergo dicere ad quod ipse movebitur
quod movet primum. ad ipsum sic ipsum movebitur primum.
alteratum si est considerare. videtur enim motum sic ergo proprie
ipsum sic ipsum movetur ad quod ab alio. videlicet
in primo ipsum quod quod est sic. primum et
quod simul alterantur. Et est ipsum sic. quare est consideratum

et cum partibus [illegible] primum sit aliquid movens se ipsum

se ipsum quod movet. et secundum quid movetur. Rursus

id quod a quo movetur est divisibile aut indivisibile. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] quod quidem

se movet continuum. impossibile [illegible] ipsum movens se

ipsum [illegible] movere ipsum se ipsum. Deinde

eadem [illegible] utrumque. et faciet simul eadem [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et alterum

[illegible] [illegible]. quare docebit utrumque et doce-

bitur simul. et sanabit et sanabitur simul eadem

sanitate. Amplius [illegible] [illegible] motum movere. hoc

autem [illegible] motum non actus [illegible] autem et potentia

[illegible]. Est autem motus actus mobilis imper-

fectus. movens autem iam actu est. ut calefaciens calidum

et omnino generat habens speciem. quare simul idem et secundum

idem calidum erit et non calidum. similiter autem et aliorum

unumquodque [illegible] moventium [illegible] et hoc [illegible]

[illegible] hoc quidem movet. aliud autem movetur ipsum se ipsum

movens. [illegible] autem non contingit ipsum se ipsum movere

sic. ut utraque ab utroque moveantur ex [illegible]

[illegible]. Rursus enim [illegible] moventis [illegible] si [illegible]

quod movebit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] movendo [illegible]

se ipsum. [illegible] movebit [illegible]. Amplius eandem [illegible]

[illegible]. aliud quidem quod ab alio movetur ipsum. aliud

autem a se ipso. Probatum autem et prius [illegible]

[illegible] motus [illegible] [illegible] [illegible] Amplius [illegible]

[illegible] moventis moveri [illegible] a se ipso [illegible]

ergo contramovet alterum. Adhuc quemadmodum dictum
[illegible]
est nec movere. ipso est aliud quod quod movetur aliud
ab movens et movente. Amplius nec necesse est mo-
[illegible]
veri quod movet quod motum. sed ad seipsum movere neces-
se ipsum a se ipso moveri. Si quod necesse [illegible] movetur
[illegible]
est. Amplius quod movet motum et movendo utique
quiete [illegible]. Aliud neque quod ipsum
se ipsum movens. neque unum [illegible]. neque plures
moventur ipsum se ipsum utrumque. totum enim se movet
ipsum a se ipso. ab aliquo [illegible] ipsum movebit
ab toto a toto. Si quod est [illegible] movendo [illegible]
parte ipsum a se ipso. hoc utique erit quod ipsum se
ipsum movens. Separatum quod enim hic quod mo
vebit ipsum se ipsum. totum ab non enim se ab toto
toto movebit [illegible] utique movebitur [illegible] ipsum se
ipsum. [illegible] si non sit necessarium. amplius
non movere se ipsum. [illegible] aliud movebit an
immobile sit. [illegible] ab movendo. solum enim sic per
sese et contra ipsum movetur est. Amplius si quod [illegible]
ipsa se ipsam movet. et quod movebit ipsum.
illud ab movebit. Ergo a b. a se ipso quod move
bit et ab a.

Quoniam ab movetur aliud quod quod movetur ab
alio. aliud ab non sit immobile et movetur sic
quod movens. aliud ab moveri movens ipsum se ipsum
movens necesse [illegible] movetur ab [illegible]
est [illegible] movetur non [illegible] ab [illegible]. [illegible]

[illegible marginal glosses]

erit cum a movetur quod est immobile ad b. quod movetur
ab a et movetur quod et quo c. hec ad motum quod a
b vel movetur ad nullum. Deinde cum et per plenum
videtur aliquod de c. sit ergo per unum solum videtur quod
a b c. ipsum se ipsum movet. Si si iunctum c ab
ipsum se ipsum movebit a. quod et movetur. Verum
quod movetur c ab vel movebit ipsum se ipsum. necesse
permutatim movebitur. Alterum necesse b c movebit
ipsum se ipsum sive a b cum movet de eo quod movetur
ab eo. vel quod a sit ipsum parte aliqua ab. ergo
solum ipsum se ipsum movet. Verum tamen necesse ipsum
se ipsum movens habere movens immobile ad quod
movetur. necesse ad movendum ex necessitate. Coniuncta
ad utraque abducere. Et ab altero alterum. Deinde
continuum movens. Quod cum movetur continuum
necessarium est. manifestum quod totum ipsum se ipsum
movet. vel eo quod ipsum aliquid tale sit. Ut ipsum
se ipsum movens. Si totum movet ipsum se ipsum
vel totum ab eo movetur. et quod ipsum aliquid movetur
et aliquid motum. Vel cum totum movet necesse totum
moveri. Si movet quod est ab a movetur tunc. Si c ab ipso
b. vel etiam impossibile cum. Dubitabit aliquis si aliquis
ferat aliquid quod ab ipso a. Si continuum movens
quod est immobile ad a ab ipso b. quod movetur reliquum vero
ipsum a. movebit reliquum vero ipsum b movebitur
Si cum hec non utraque est [illegible] quod movetur a se ipso quod

a b. et motus eius ab a b. Nunc mouebitur secundum
[illegible] a b et partem quod [illegible] utrasque
et alterum quod motum divisibile est. [illegible] indivisibile.
Si autem dividatur [illegible] est [illegible]
[illegible] ex indivisibilibus [illegible]
est unum [illegible] ex [illegible] quod primum mouens
immobile. Quoniam enim necesse est quod motum ab aliquo aut
motum aut immobile primum. Si vero quod motum quidem [illegible]
aut se ipsum mouens [illegible] utrisque accidit primum
mouens [illegible] est motus immobile.

Quoniam autem [illegible] motum est et non [illegible]
necessarium [illegible] quod primum mouens [illegible]
[illegible] primum mouens immobile [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] immobile [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

vel magnum vel parve. si mobile modo insensibile movetur

ad neque unum necessitatis [illegible]

[illegible] [illegible] commensurabile [illegible]

[illegible]

[illegible] ad [illegible]

[illegible]

[illegible] ex necessitate [illegible] ad infinitum [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] mobilibus [illegible] motus ad [illegible]

[illegible] motus commensurabiles [illegible]

mobile [illegible] movet [illegible] mobile

[illegible]

[illegible] commensurabile [illegible]

[illegible] motus [illegible]

[illegible] motus [illegible] movetur [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] infinita [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] motus [illegible]

[illegible]

[illegible] motus [illegible]

[illegible]

[illegible] motus [illegible]

[illegible] motus [illegible]

a quibus est aliquid secundum motum immobile scilicet terra quasi dicat
quia moventium est quodlibet quae cum sint quae per se
moventia [illegible] aliud a quo est consistit mota
secundum quod et [illegible] motu secundum quod neque omne moventia
neque omne consistit neque est moventia [illegible] consistit [illegible]
neque sunt mutabilia [illegible] sunt [illegible]
quod movens aliquid vero [illegible]
ad [illegible] motu sunt volunt [illegible]
[illegible] neque quod sit [illegible] immobilia aut quae
est moventia [illegible]
quod motum ab aliquo movetur et hoc [illegible] immobile et quod motum
[illegible] motum [illegible]
accipere quod cum moventia [illegible] quod motum quod vel
quod ipsum se ipsum movet cum ad immobile [illegible]
[illegible] est [illegible] movetur ipsum se ipsum ut [illegible]
[illegible]
[illegible] motum [illegible] [illegible]
[illegible] immobilia [illegible]
moventia [illegible] accipere quod sit
[illegible] motum ipsum movet [illegible]
[illegible] se ipsum [illegible] motum [illegible]
[illegible] moventia se ipsum ut [illegible]
[illegible] motum [illegible]
[illegible] motum a se ipso motum [illegible]
[illegible]
[illegible]

numeri diuersificato aut surgeret a mouente se ipso.
vel secundum partem extra se. Vnde non [illegible] continue
a se ipsis. Aliud enim est mouere ipsum quod idem [illegible] quod mouet
et mutatur et vniuersaliter mouentur se ipsum secundum eundem
ad hoc modo secundum mouetur. Et est ipsum se ipsum
mouentis a se ipso secundum actum tamen. mutatur eundem
modo corpus. Quare enim et quod in corpore existit. Et necessa-
rio mouetur se ipsum. Et quibus constat. Et si ad hec
in mobilibus quod mouetur. Quod et ipsum in secundum actum mo-
uetur. Impossibile est continuum motum mouere. Propter quod si ne-
cesse est quod continue esse motum. Et omnis quod secundum mo-
uetur in mobile et non secundum actum [illegible]
in hoc quod sit esse necessarium quod et immobiles motum.
Et mouens enim ipsum in se ipso et non [illegible] primo enim
mouente necesse est ad mouere quod continuum et ad primum.
Relinquitur autem idem mouere secundum actum a se ipso et
ab altero. Ab altero quidem enim in est et corpus quod sunt in
celo conseruati principaliter [illegible] secundum planetas secundum
motum. alterum ab corruptibilibus solum. Alterum s.
[illegible] mouetur quidem. immobile autem ipsum et
perpetuum necesse est secundum quod non ab aliquo perpetuum est.
Hec autem manifesta quidem. Et ex eo quod non est possibile aliter
generationem et corruptionem et infinitam [illegible] mouere
ab quod mouetur immobile quod enim eodem modo se habet mouere
hoc eodem modo et vnum motum. [illegible]
tempus ad eo quod mouet. Quod autem mouet ab eo quod mouet quidem.

moto autem ab immobili eo quod semper id quod aliter et aliter se
habet ad res non eodem motu erit causa. Sed semper id quod
in contrariis locis aut speciebus fit unumquodque aliorum contrarie prebebit motum
unumquodque aliorum. Et aliquando quidem quiescere, aliquando autem moveri.
Manifestum autem et factum est ex dictis et quod in principio du-
bitabamus. Quare non omnia aut quiescunt aut moventur. Aut alia
quidem semper moventur, alia vero semper quiescunt. Sed causa quare aliqua
quiescunt, aliquando autem non. Causa autem est nunc manifesta.
Quod alia quidem ab immobili movente perpetuo. Unde semper mu-
tantur. Alia vero ab eo quod movetur et mutatur. Quare
et hec necessarium est mutari. Immobile autem, sicut dictum est,
sic simpliciter et similiter et in eodem permanens uno
et simplici movebit motu.

At vero et aliud facientibus principium magis erit de
his manifestum. Considerandum enim est utrum
aliquem motum contingit esse continuum aut non. Et si contingit
quis hic. Et quis primus motuum. Manifestum enim quod si semper
necessarium est motum esse. Primus autem hic et continuus quod
primum movens movet hunc motum, quem necessarium
est unum et eundem esse et continuum et primum. Tribus autem ex-
istentibus motibus, eo qui secundum magnitudinem et eo qui ad
secundum passionem et eo qui secundum locum, quem vocamus la-
tionem, hanc necessarium est primam esse. Impossibile enim esse
augmentum esse alteratione non preexistente. Quod enim aug-
mentatur est quidem ut simili, est autem ut dissimili augmentatur. Et at
contrarium enim alimentum dicitur contrario. Adest autem omne factum simile

[illegible marginal notes]

simul. Necesse est igitur alterationem [illegible] esse mutationem

Amplius si alterabitur, manifestabit esse alterationem [illegible]

[illegible] calido actu calidum. Unde et primo

[illegible] nec simul [illegible] alterationem [illegible]

longius [illegible] alteratur. Hoc autem sine loco mutari

vel contingit esse. Si ergo necesse est [illegible] motum esse. Necesse est

et loci mutationem esse [illegible] motum. Et in loco mutare

simul [illegible] prima. Alia vero [illegible] Am-

plius ad omnem passionem similiter densitas et rari-

tas est grave quidem et leve et molle durum.

Et calidum et frigidum densitatis videtur esse et

raritatis quidem. Densitas autem et raritas congregatio

et disgregatio sunt, secundum quas generatio et corruptio

dicuntur. [illegible] ad congregationem et disgregationem necesse

est secundum locum mutari. Amplius si eius quod augmentatur et

decrescentis oportet mutari secundum locum magnitudinem.

Amplius et sicut considerantibus est manifestum quod loci mutatio

prima. [illegible] et simul [illegible] motum [illegible]

utrumque [illegible] multiplicare multiplicatur. Dicitur autem prius quod

vel [illegible] vel [illegible] alia. Illud vero [illegible] reliquorum.

Et quod secundum [illegible] et quod [illegible] quando motus [illegible]

necesse est continuum esse [illegible] continue [illegible] continuum [illegible]

[illegible] [illegible] continuum et [illegible] continuum [illegible]

[illegible] [illegible] potest et

potest [illegible] [illegible] [illegible]

ad [illegible] supponere. Quoniam necesse [illegible] potest esse.

Sed ad loca motus [illegible] primus · neque enim

eius necessitatem · neque augmentum · neque alterationem quod

[illegible] · neque fieri a corruptione · [illegible] ad neque [illegible]

contingit · non continuum sit quod movetur [illegible] Ad

[illegible] primum perfectum eius accidit secundum motum simpliciter.

Si vero quod ad [illegible] [illegible] loca mutatione

esse [illegible] postremum motus est · Prius enim quod fieri [illegible]

alterationem et augmentum Si loci mutatio perfectorum motus

Si alterum necesse motum esse prius loci mutatione · prius quod

a generatione [illegible] est quod fiunt non [illegible] ut generatione [illegible]

quod generatur [illegible] videtur utique generatio esse prima motuum

propter hoc quod fieri oportet [illegible] quod [illegible]

quod fiunt sic se habet · simpliciter alterum necesse est prius aliquid movens

quod fiunt · [illegible] non [illegible] alterum [illegible]

eius [illegible] generationem impossibile est esse primum · [illegible]

quod movetur corruptibilia · [illegible] neque continuum mo-

tus · neque unum simpliciter · [illegible] augmentum · [illegible]

[illegible] alterationem et [illegible] · [illegible] posse

[illegible] generatione [illegible] · [illegible]

[illegible] · neque aliquid · neque [illegible]

ad [illegible] quod sit imperfectum [illegible] ad [illegible]

quod [illegible] primum [illegible] · Ultimum ad loca

motum [illegible] quod [illegible]

[illegible]

[illegible] · [illegible] motus.

Dicitur si magis proprie motus loci mutatio magis proprie dicitur [illegible]

[illegible] et motus quam primus aliorum [illegible] secundum [illegible]

[illegible]. Et quod [illegible] [illegible] [illegible] quod motus mo

[illegible] quam [illegible] Secundo eius [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] cum quod alteratio quale, cum [illegible] quod

augmentum et decrementum [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] movens [illegible] se [illegible] [illegible] movet

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

que movens et movetur [illegible]. [illegible] [illegible]

quod movens [illegible] se [illegible] movens [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Secundo [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible] continuus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Quod [illegible] aliorum motuum continuus [illegible] [illegible]

contingit [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] augmento et decremento [illegible]

magnitudo [illegible] parvitas [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] Secundo [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] simpliciter et singulare singulare.

Quare si impossibile est sicut nunc oppositum. nec est
continua mutacio secundum medium est corpus tempore. Verum
enim dicit contra quod non diuisa est secundum contradictoria [illegible].
Si solum impossibile sit eodem sed [illegible] esse [illegible]
medium utile est. nec si non nisi et quare contradictionem
necesse et immediate quieti contrarie. Non enim fortassis quiescit
quod non est. contradictio autem non est. Si solum medium
sit tempore. eius non est numerus continuum. Nec enim in
propriis motibus contrarietas utile sunt. Si non contingit
sed etc. Non quia aut turbam. quod vel pluribus est contrarie
ut motum a statu et motui qui et contrarium. Si hic sit
et accipe quod apparet quiescens et motui contrarie mo
tus contrarius. sed quare et inseparabile [illegible] et ca
quod [illegible]. Et non contingit sed oppositorum neque
motum neque [illegible] et Quoniam aut in continuo et
contemporaneum a pluribus recedens et [illegible]
factum motum necesse et contradictioni. et nec tempore permanens
Quare et quod utrique factum aliquid fuit perpetuum
enim et quod fieri sit esse in [illegible]. Quod autem contingit esse unum
eundem motum infinitum unum existentem continuum. Et hic
declarare inde decet. Quod quidem enim quod non fertur
a circulari, a secundum rectitudinem, a mixtus. Quare si neque
illorum altera continuum et neque ex utrisque possibile continuum
et Quod autem fertur secundum rectum a finitum non fertur
continue manifestum. reflectitur enim [illegible] aut

sim[pliciter] [illegible] post motum modo. Contrarii enim
sim[pliciter] [illegible] qui [illegible] et qui [illegible] et [illegible]
et qui [illegible]. et qui ad [illegible] et qui ad [illegible]
[illegible] enim [illegible] ad [illegible]
[illegible] motus [illegible] differentiis. et qui [illegible]
[illegible] tempore et [illegible] sim[pliciter] [illegible]. Contraria
[illegible] modo. ut [illegible] et [illegible] tempore. et
[illegible]. [illegible] loco. et passione et [illegible]
et magnitudine. Contraria enim [illegible] [illegible]
[illegible] sunt [illegible] et [illegible]. [illegible]
[illegible] qui [illegible] ab a ad b et qui [illegible] ab [illegible] ad
a [illegible] et [illegible] sunt [illegible].
[illegible] [illegible] ut qui [illegible] ab a in b. et qui [illegible] ab
a in c. [illegible] enim et [illegible] sunt. et [illegible]
sunt [illegible] ad [illegible]
[illegible] et qui [illegible] et qui [illegible].
[illegible] ad [illegible] et [illegible] et
[illegible] motu. et [illegible]
vel [illegible] et [illegible] vel
enim [illegible] sunt [illegible] enim [illegible]
[illegible] motus. [illegible] ad [illegible]
[illegible] motus [illegible] et [illegible]
[illegible] vel [illegible] sim[pliciter] [illegible]
[illegible] enim [illegible] motus [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible]

que in sta sunt horum [illegible] . si igitur p[illegible] quael
[illegible] medium . a ea ad med [illegible] dividit [illegible] .
[illegible] et [illegible] . tertia [illegible] [illegible] . [illegible] ad [illegible]
[illegible] fit a [illegible] . [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] . [illegible] ad ut si quod fit ab a . [illegible] b [illegible]
[illegible] tertia [illegible] in c . [illegible] ad [illegible] [illegible] . [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] p[illegible] z a [illegible] b . [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] . [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] divisio [illegible] in [illegible] a b c . [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible] a quod [illegible]
[illegible] eius z a fit ad [illegible] in b a ab [illegible] a [illegible]
[illegible] a alio [illegible] [illegible] z [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] medio [illegible] [illegible] a [illegible] b [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] . [illegible] eius [illegible] a [illegible] . [illegible] ad [illegible] a
quod [illegible] [illegible] b medio a [illegible] a [illegible] [illegible] z
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] . [illegible] [illegible] si a
intelliget . si ab a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
c ad [illegible] . [illegible] [illegible] a [illegible] .

[illegible] a ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] eius fit quod z c a
quod [illegible] z equale . a [illegible] [illegible] ab c [illegible]
ad c [illegible] ad fit a d b . [illegible] . [illegible] [illegible]
[illegible] a z [illegible] ad [illegible] [illegible] a [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] videt [illegible] [illegible] a
[illegible] c . [illegible] eius [illegible] z [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

necesse et verum quod propositio affirmativa et negativa [illegible]

[illegible] pariter simul. Sed eadem propositio non [illegible] simul

affirmativa et negativa [illegible] ergo [illegible] et [illegible]

[illegible] sive [illegible] propositio [illegible] et [illegible]. Sed

eadem affirmativa et negativa est [illegible] ab [illegible] non sola [illegible]

[illegible] et non [illegible] contradictoriae [illegible] et [illegible]

[illegible] in [illegible] negativa et [illegible]

[illegible]. Sed eadem [illegible] et [illegible] non [illegible] et [illegible]

[illegible] sola [illegible] simul [illegible]

[illegible] uno [illegible] ut duobus [illegible] negativa

et [illegible] propositio affirmativa et [illegible] eadem propositio [illegible]

non [illegible] ab [illegible].

A[illegible] sola [illegible] non [illegible] et non eadem

[illegible] propositio [illegible] sit [illegible]

in [illegible] non affirmativa ab [illegible] negativa

et eadem [illegible] et non [illegible]

[illegible] et [illegible] ab [illegible]

[illegible] propositio ab [illegible] ergo [illegible].

negativa et ergo [illegible] non ergo [illegible]

[illegible] est. [illegible]

[illegible] et ad [illegible] et [illegible]

et [illegible] sic [illegible] ut ad [illegible]

[illegible] ab [illegible] et. [illegible]

[illegible]

[illegible]

sicut unum post aliud factum medium, quare absolute
totum infinitum accidit numerare numerum. Hoc autem confesse
sic impossibile est. In primis igitur de motu rationibus
solvimus per tempus habere in se ipso infinita; nihil enim inconveniens
medium si in infinito tempore infinita transit aliquis;
similiter autem infinitum est et in longitudine et in tempore. Sed
haec solutio ad interrogantem quidem sufficienter habet.
Si autem aliquis dimittens magnitudinem et interroga-
tionem si definito tempore contingit infinita transire, in-
terroget in ipso tempore eadem; habet enim tempus infinitas
divisiones; non adhuc sufficiens erit solutio, sed
verum dicendum quod nunc diximus. Si enim aliquis
eam continuam dividat in duo media, hic
uno signo utitur ut duobus; facit enim ipsum
principium et finem. Sic autem facit et qui numerat et qui di-
vidit in dimidia. Sic autem dividente non erit continua
neque linea neque motus. Continuus enim motus conti-
nui est; in continuo autem insunt infinita media, sed
non actu sed potentia. Si vero faciat actu, non faciet
continuum sed stabit; quod in numerante media
manifestum quod accidit: unum enim signum necesse est ipsum
numerare ut duo; alterius quidem enim finis, alterius
autem principium erit, si non unum numerat con-
tinuum sed duas medietates. Quare dicendum
ad interrogantem si contingit infinita transire aut in

tempore autem in longitudine. et ideo sic est [illegible]

non sic actu eum cum sit. non contingit. ponere

ad contingit. [illegible] eum continue motu fiunt motum necessario

mutari [illegible] simpliciter ad non. Accidit ad [illegible]

infinitis mediis etc. [illegible] albedo in A etc.

Nam sciendum est quod si aliquis faciat

[illegible] continuo sicut secundum A [illegible].

[illegible] [illegible] non est [illegible] est A non est. et etiam

est A non est. et quod fuit non et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] A [illegible] A [illegible] et

[illegible] non [illegible] [illegible] eum [illegible]

[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] eum tempore [illegible] a b c [illegible]

[illegible] [illegible] tempore albedo. [illegible] non albedo.

[illegible] ergo albedo A [illegible] albedo [illegible] eum [illegible]

[illegible] albedo. [illegible] tempore [illegible] albedo.

A b non albedo. [illegible] [illegible] ergo [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

non [illegible] A [illegible] albedo. A [illegible]

[illegible] albedo [illegible] A [illegible] [illegible] A corruptio [illegible]

[illegible] albedo [illegible]. A non albedo [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]. [illegible] corruptio est

[illegible] [illegible] albedo A non albedo. A [illegible] [illegible]

non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. A [illegible] [illegible] non [illegible]

[illegible] et melancolia tempore [illegible] tempore. Et [illegible]
a tempore [illegible] fiebat [illegible] febris et [illegible]
[illegible] tempore. [illegible] fiebat [illegible]
[illegible] quando [illegible]
[illegible] tempore [illegible] fiebat [illegible]
[illegible] et [illegible]. [illegible] tempore
quo fiebat [illegible]
[illegible]
[illegible] tempore
[illegible] fiebat
[illegible] fiebat [illegible] fiebat [illegible]
[illegible] fiebat [illegible]
[illegible] Hec [illegible]

R[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] incipit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] vel [illegible] motui [illegible] motu [illegible] enim [illegible]

motus a quo [illegible] motum. Et [illegible] aliqua

[illegible] oppositarum [illegible]. nec [illegible]

aliq[illegible] [illegible]. quod [illegible] non [illegible] motus [illegible]

motus. [illegible] autem quiescens [illegible] alterius [illegible]. et non

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

opposita quieti. Quies enim [illegible] motus.

[illegible] quod motus [illegible] [illegible]

[illegible] non contingit [illegible] [illegible]. quod [illegible]

[illegible]. non [illegible] [illegible]. et ab [illegible]

[illegible] non [illegible] [illegible]. motus [illegible]

motus. [illegible] quiete [illegible] [illegible] enim

opposita [illegible] [illegible] motui [illegible]

[illegible] non [illegible] motum

Amplius [illegible] motus [illegible] [illegible]

[illegible] enim corruptio [illegible] non album.

et [illegible] album. [illegible] contraria [illegible]

ad album ex non albo. et ex albo [illegible] non

album non [illegible] tempore. [illegible] corruptio [illegible] non al-

bum. [illegible] album. [illegible] non album.

[illegible] enim est [illegible] tempore. Amplius non [illegible] contrarium

[illegible] tempore et motu [illegible] [illegible] est [illegible]

[illegible]. ut album [illegible] nigrum [illegible].

Quoniam autem in [illegible] est [illegible] [illegible]

[illegible] enim impossibile contingit. [illegible] [illegible]

[illegible] motus [illegible] a [illegible] eadem [illegible]

In quod enim venit et movetur in hoc et ex hoc, sed non solum
motibus contrariis necesse opponi. Non enim que ex hac in hanc
ei que ex hac in hanc necesse opposita, sed contrarie [illegible]
posite. Contrarie enim que [illegible] secundum rectam. Ut que secundum dia-
metrum; distant enim plurimum. Opposita autem que secundum
eandem longitudinem. Quare nichil prohibet moveri con-
tinue et nullo tempore deficere. Circularis quidem enim
motus est ab eodem in idem, rectus autem ab eodem in aliud.
Et qui quidem in circulo nequaquam in eisdem est, qui autem secundum rectam
sepe in eisdem. Eam ergo que in alio et alio fit contingit moveri continue;
que vero in eisdem multotiens non contingit: necesse
enim simul moveri contrariis. Quare neque in semicirculo
neque in alia circumferentia nulla neque una contingit
moveri continue. Multotiens enim necesse eadem moveri
et contrarias mutare [?] mutationes. Non enim copulat
principio finem; que autem circuli copulatur et sola perfecta.
Videtur autem et ex hac divisione quod neque con-
tingit alios motus esse continuos. In omnibus enim
accidit eadem moveri multotiens, ut in alteratione
[illegible] media, et in quantitate mediis magnitudinibus [?],
et in generatione et corruptione similiter. Nichil
enim differt paucas aut multas facere in quibus mutatio,
neque medium ponere aut auferre. Utrobique enim
accidit eadem moveri multotiens. Videtur autem
et ex his quod neque physiologi bene dicunt omnia
sensibilia moveri semper dicentes. Moveri enim necesse

aliquis corporeus motus. et maxime secundum alterationem et alte-
rari. Simul enim accidit et esse contrarium. Amplius autem et ge-
nerationi et corruptioni alteratio opponitur. sed ad nunc dic-
tum videtur quod ad motum quod secundum aliquem motum contingit mo-
veri continue extra quod circulo. Quare neque secundum alte-
rationem neque secundum augmentationem. Propter quod igitur neque infinitam
esse mutationem sit neque unam neque continuam extra circula-
rem motum nobis dicta sint tanta.

Quod autem lationum circularis sit prima manifestum
est. Omnis enim secundum locum motus sicut et prius diximus aut circu-
laris aut recta aut mixta. Has autem necesse est priores esse
illis. Ex illis enim constituitur. Recta autem circu-
laris simplex enim et perfectior magis. Infinitam
enim non est rectam ferri. sic enim infinitum non est. sed
neque si esset, moveretur utique nichil. non enim fit
impossibile. Pertransire autem infinitam impossibile est. Eius
vero que in finita recta reflexa quidem composita est et duo
sunt motus. Non reflexa autem imperfecta et corrup-
tibilis. Prius autem et natura et ratione et tempore perfectum
quam imperfectum, corruptibili autem incorruptibile.
Amplius prior est quam contingit perpetuam esse quam non
contingit. Circularem quidem contingit perpetuam
esse. aliorum autem neque lationem neque aliam neque
unam contingit perpetuam esse. Stare enim oportet, si au-
tem steterit, corruptus est motus. Rationabiliter
autem accidit circularem unum esse et continuum

et non vertatur finis eius quod in recto declinatur et principium
et finis et medium. et eius hic sit esse ipsi. Linee et non
incipiet quod motum. et ubi finit et. Aperte autem
consequitur. a unde et ubi. Circulatio autem mediatum
naturam fecit. Quoniam enim nihil quod est tanquam est infi-
nita. Similiter enim unumquodque principium et medium est
et finis. ut et semper quiescat et in principio et in fine.
et nunquam. Unde modo et quiescit quodammodo sphera. et
est enim opertet locum. Causa autem quod eius hic autem
eius centro. principium enim et medium magnitudinis medium est
finis et linee. Quare propter id quod extra ipsam circulatio
nunquam et ubi quia ferente quiescit. sed enim semper fertur
circa medium. sed non ad ultimum. Quare propter hoc autem mo-
vet et semper quiescit quodammodo totum et movetur con-
tinue. Accidit autem convertibiliter et nunquam quod mensura
motuum circulatio prima necesse et ipsam esse. Omnia
enim mensurantur primo. et quia prius mensura aliorum.
Amplius autem et regulare quoniam circulatio est sola.
Que enim a recto apud irregulariter feruntur
et ad finem. Omnia enim quanto distant quiete plus
acquiescere feruntur velocius. Circulatio autem soli
neque finis neque principium in ipsa aptum natum esse.

Quod autem sit loci mutatio [illegible] semper extra.
[illegible]
[illegible]

mouentur secundum locum motum. Disgregatio autem et

congregatio motus secundum locum sunt. Sic enim mouetur

quod dicitur et disgregatur. Nec quod enim disgregat,

aut congregat. [illegible] ad intellectum aut a[illegible]

[illegible] disgregare mouentis [illegible] Videtur

autem et secundum tempus quod [illegible] unum continuum. Ipsi

[illegible] ad moueri dicitur. Et [illegible] secundum locum

motum [illegible] mouentur dicunt. Videtur enim ipse [illegible]

[illegible] in loco. aliorum

autem [illegible] unum [illegible] primum corporibus [illegible]

sicut et [illegible] Augmentatio enim et [illegible]

[illegible] et alterari congregatis et disgregatis aliorum

[illegible] corporibus [illegible] ad [illegible] ipsi

[illegible] densitate et raritate [illegible]

et [illegible] congregationem et disgregationem [illegible]

apparuit. Amplius autem et [illegible]

[illegible] motus [illegible] Sic [illegible] enim mouens

[illegible] mouentur. Videbitur autem

[illegible] secundum enim [illegible] secundum locum [illegible]

[illegible] Et ipse ad moueri [illegible] solum quod

mouetur secundum locum motum. Si autem quiescunt que in se

ipsis augmentantur aut decrescunt [illegible]

aut alterantur [illegible] mouentur [illegible]

ad mouendum [illegible] motus [illegible]

[illegible] motum [illegible]

Sicut autem quaecumque motorum principium. Et quod movens primum tunc attingit ex solo. Et prius movebit quod movetur. Ad necesse et impartibile esse et nullam habere magnitudinem primum movens, opponentibus primum de prioribus ipsius. Horum autem unum quidem est quod non contingit et nullum finitum movere infinito tempore. Tria enim sunt: quod movet, movetur, tertium in quo tempus. Haec aut finita omnia, aut infinita similiter omnia, aut quaedam ut duo aut unum. Sit igitur A movens, quod autem movetur B, tempus infinitum in quo C. Sumatur igitur D movens aliquam partem ipsius B quae E. Non igitur in aequali ipso C; in pluri enim maius movet. Quare non infinitum tempus quod est ipsius Z. Sic itaque ipso D consumam auferens ipsum A, et ipso E ipsum B. Tempus autem non auferens semper aequale consumabit; infinitum enim erit. Quare et a toto B movebit infinito tempore ipso C. Non igitur possibile est a finito moveri nihil infinitum motum. Quod quidem igitur non contingit finitum infinito tempore movere manifestum est. Quod autem omnino in finita magnitudine non contingit infinitam esse potentiam ex hiis manifestum est. Sit enim plus potentia semper quae aequale faciet in minori tempore, ut calefaciens aut dulcefaciens aut proiciens et omnino movens. Necesse igitur et a finito quidem, infinitam autem habente potentiam, pati aliquid et plus quam ab alio.

plus eius in infinita proportione. Alioquin tempore motus [illegible]

git esse nullus. Secundo enim in aliquo a. tempore [illegible] quo

infinites virtus calefaceret [illegible] [illegible] [illegible]. Ita quod

a b finitus [illegible] ad [illegible] maiorem [illegible] accipiens

finitus valorem. Alioquin [illegible] in [illegible] a. tempore mo-

tus [illegible]. [illegible] finita [illegible] [illegible] excellens esse

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. In [illegible] ergo tempore

moveret finita [illegible] infinita. Hic [illegible] [illegible]

[illegible] finitas [illegible] infinitas potentia [illegible] ne-

[illegible] infinitas finitas. [illegible] [illegible] [illegible] mag-

[illegible] [illegible] potentiam esse. Secundo adhuc magis

[illegible] [illegible] plurima [illegible] [illegible] a b. infinitas.

[illegible] b c. [illegible] potentiam [illegible] quod [illegible] tempore movet

[illegible] [illegible] tempore [illegible] [illegible] e z. Secundo [illegible] b c [illegible]

accipias. [illegible] [illegible] moveret tempore [illegible] e z. Sed

eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] movebit [illegible] [illegible]

accipientes ab quod [illegible] [illegible] Tempore

ad dato [illegible] minimum accipiendum; infinita ergo po-

tentia est. [illegible] [illegible] eius finita potentia esse

[illegible]. [illegible] ad finite potentie [illegible] [illegible] finita est

tempore. Secundo eius in [illegible] [illegible] maior [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ad movebit tempore [illegible] [illegible]

[illegible] infinita eius [illegible] potentiam. [illegible] [illegible]

[illegible] magnitudo excellens eius finita [illegible]

[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentia

eandem quidem ei quae est in infinita magnitudine
in infinita magnitudine excedit. quare necesse finitam
esse quae est in infinita magnitudine finitam po-
tentiam. Quod quidem igitur nec contingit infinitam esse po-
tentiam in finita magnitudine neque finitam in infinita
ex his palam est.

De his autem quae feruntur bene se habet dubitationem
quandam determinare prius. Si enim omne quod
movetur movetur ab aliquo, quaecumque non ipsa se ipsa mo-
vent, quomodo movebuntur aliqua continue non tangente eo
quod movet, ut proiecta. Si autem simul movet et
aliud aliquid quod movet, ut aerem, qui motus movet,
similiter impossibile primo non tangente neque movente
moveri, sed simul omnia moveri et quiescere, cum primum mo-
vens quiescat, et si faciat sicut lapis, ut moveat
quod movet aliud. Necesse autem hoc quidem dicere quod primum
movens facit potens movere aut aerem huiusmodi aut aquam
aut aliud aliquid huiusmodi quod aptum natum est movere et mo-
veri. Sed non simul cessat movens et quod movetur, sed
quod movetur quidem simul cum movens cessat movere, motum
adhuc est. Unde movet aliud consequenter. Et de hoc eadem ra-
tio est. Cessat autem cum minor movendi fuerit virtus
in consequenti. Cessat autem cum non amplius faciet
quod prius movens, sed motum solum. Haec autem necesse
simul quiescere, et quod movet et quod movetur, et totum mo-
tum. Hic autem quidem in non continuis fit motus

ad quod quidem movetur. a quo quidem consequenter fit motus et
non continuus. sed videtur. Ab eodem enim continuus est ab utroque
enim. Non enim unum movens. sed habita adinvicem sunt.
Unde et in aere et in aqua fit talis motus. quem dicunt
quidam antiperistasim esse. Impossibile autem aliter opposita
solvere nisi dicto modo. Antiperistasis autem facit omnia simul
moveri et movere. quare et quiescere. Videtur autem unum
aliquod continue motum a quo. Non enim ab eodem.

Quoniam autem in hiis que sunt necesse est motum ab eterno
et esse continuum. hic autem unus est.
Necesse autem unum magnitudinis alicuius esse. Non enim movetur
quod non habet magnitudinem. et unius et ab uno. Non enim erit continuus
sed habitus alter alteri et divisus. Movens ergo si unum
aut motum movet aut immobile existens. Si quidem
igitur motum subsequi oportebit et ipsum mutari
simul autem et ipsum moveri ab aliquo. quare stabit et veniet ad
moveri ab immobili. Hoc enim non necesse est simul
mutari. Sed poterit movere semper. Indefessum enim
sic movere. Et regularis iste motus aut
solus aut maxime. Non enim habet mutationem. neque
movens. Oportet autem neque quod movetur ad illud habere
mutationem. ut sit similis motus. Necesse autem
aut in medio aut in circulo esse. Hec enim principia. Velocissime
autem moventur que propinque moventi. Talis autem est
circuli motus. ibi ergo movens.

Habet autem dubitationem si contingit aliquod motum movere
continue. sed non sicut impellens iterum et iterum

et eternum in consequenti esse continue. Dicat autem aliquis

impelle[n]te et trahente et utraque circulare aliquid alium

tangens aliud ab alio. Sicut olim dicebatur, et de hiis

que proiciuntur. Et aer et aqua quedam sibi aliis sunt acti[va]. Et

aqua movet. Si sicut sursum motum utrobique autem

non possibile est motum unum esse sed habitum. Solus utique

continuus et quem movet inmobile. Semper enim similiter

se habens et ad eo quod movetur similiter se habebit et continue.

Determinatis autem hiis manifestum est quod impossibile

primum movens et immobile habere magnitudinem. Si enim

magnitudinem habet, necesse est aut finitam ipsam esse aut infi-

nitam. Infinitam quidem igitur quod non contingit magni-

tudinem esse ostensum est prius in phisicis. Quod autem

impossibile est finitam habere infinitam potentiam, et quod

impossibile est a finito aliquod moveri infinito tempore

demonstratum est nunc. Primum autem movens perpetuum

movet motum et infinito tempore. Manifestum est igitur

quod indivisibile est et impartibile et nullam

habens magnitudinem.

Explicit finis libri et sit finis

manibus scriptoris illius deo gratias

Iste est liber cuius subiectum est anima

[B]onorum honorabilium opi-
nantes notitiam magis autem
alteram
a[ltera aut] ex eo quod meliorum quidem et
mirabiliorum. Propter utraque hec anime historiam
utique in primis ponemus. Videtur autem et ad veritatem
omnem cognitio ipsius multum proficere. Maxime autem ad
naturam. Est enim tamquam principium animalium. Inquirimus autem
considerare et cognoscere naturam ipsius et substantiam. Postea
accidunt circa ipsam quorum alie proprie passiones
videntur. alie autem communes ipsis et animalibus inesse.
Omnino autem et penitus difficillimorum est accipere aliquam
fidem de ipsa. Cum enim sit questio communis multis aliis
dico autem eam que circa substantiam et eam que quod quid est for-
tassis alicui videbitur una quedam methodus esse
de omnibus de quibus volumus cognoscere substantiam. sicut et
accidentium propriorum demonstratio. Quare
erit querendum methodum hanc. Si autem non
una quedam et communis methodus de eo quod quid est
difficilius fit negotiari. Oportebit enim accipere
circa unumquodque quis modus. Si autem manifestum sit
[illegible]

[illegible]

Primum autem forsan necessarium [illegible] dividere [illegible]

[illegible] utrum hoc aliquid [illegible]

[illegible] aut quale aut quantum aut aliqua alia divisarum predicationum

amplius autem utrum eorum que in potentia sunt aut magis endelechia quedam. differt enim non parum.

Considerandum autem et si partibilis aut impartibilis, et

utrum omnis anima eiusdem speciei sit aut non; si vero non,

utrum specie differens aut genere. Nunc quidem enim dicentes

et querentes de anima de humana solum videntur intendere.

Verendum autem ut non lateat utrum una ratio ipsius sit

sicut animalis, aut secundum unumquodque altera, ut equi, canis, hominis,

dei; animal autem universale aut nichil est aut posterius; similiter autem et

si aliquid aliud commune predicetur.

Amplius autem et si non multe anime sed partes,

utrum oportet querere prius totam animam aut partes. Difficile autem et harum

determinare que apte nate sunt differre ab invicem,

et utrum partes oportet querere prius aut opera ipsarum, ut

intelligere aut intellectum, et sentire aut sensitivum; similiter autem et in aliis.

Si autem opera prius, iterum utique dubitabit aliquis si opposita

[illegible] ut sensibile sensitivo et intelligibile [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

fantasiam de omnibus aut pluribus [illegible]

[...] habebimus dicere [...] optime [illegible]

principium [...] quod quid est [...] quare secundum [illegible]

non contingit accidentia cognoscere sed nec [illegible]

[...] ipsis facile. Manifestum quod dicte [illegible]

Dubitationem adhuc habent et passiones [illegible]

utrum sint omnes communes et habentis an sit [illegible]

aliqua et anime propria ipsius. Hoc enim accipere quidem necessarium

non leve autem. Videtur autem plurimorum nichil sine [corpore]

pati neque facere. ut irasci confidere et desiderare

et omnino sentire. Maxime autem assimilatur proprio intelligere

Si autem est et hoc fantasia quedam aut non sine fantasia

continget utique neque hoc sine corpore esse. Si quidem igitur

est aliquid anime operum aut passionum proprium, continget utique

ipsam separari. Si vero nullum est proprium ipsius, non utique

separabilis, sed sicut recto inquantum rectum multa accidunt

tangere eneam speram secundum punctum, non tamen tanget ab[...]

separatum rectum. Inseparabile enim siquidem semper cum

corpore aliquo est. Videntur autem et anime passiones [illegible]

ira mansuetudo timor [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ad [illegible]

[illegible] passio[n]e[m]

[illegible] ad [illegible]

[illegible]

[illegible]

Et [illegible] ad [illegible]

[illegible]

Afferat ad dissimiles [illegible]

[illegible]

[illegible] appetitus dant [illegible]

ut fervore [illegible] ad alium

[illegible] alia vero [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] cum [illegible]

ut [illegible] lapidum [illegible] latera et ligna. alia vero

[illegible]

[illegible] ad [illegible]

[illegible] ad [illegible]

[illegible]

... [illegible] ... ut ... [illegible] ...

ut constructor ... [illegible] ... separabilia ... [illegible]

ut non talis corporis passiones ... [illegible] ...

sunt ut separata primus philosophus. Sed [illegible] ...

sermo. Dicebamus autem quod passiones

a physica materia animalium sic inseparabiles sunt [illegible] ira

et timor, et non sicut linea et planum. Speculantes

autem de anima necesse est simul dubitantes de quibus oportet

procedentes, priorum opiniones simul accipere quicumque

de ipsa enuntiaverunt, ut bene quidem dicta accipiamus.

Si vero aliquid non bene, hoc vereamur.

Principium autem quaestionis apponere quae maxime videntur

inesse ei secundum naturam. Animatum enim ab inanimato duobus maxime

differre videtur, motu et sentire. Accepimus autem et a progenitoribus

fere duo haec de anima. Dicunt enim quidam et maxime et primum animam esse movens.

Existimantes autem quod non movens ipsum non contingit movere alterum,

eorum quae moventur aliquid arbitrati sunt animam esse. Unde Democritus ignem quendam et calidum

ait ipsam esse. Infinitis enim existentibus figuris et atomis, sphaericas ignem et animam

dicit, ut in aere vocata decisiones, quae videntur in

radiis qui per fenestras, quarum omnem seminum elementa dicit totius naturae. Similiter autem et

Leucippus. Harum autem sphaericas animam, propter quod maxime possunt per omne penetrare huiusmodi

figuras et movere reliqua, mota et ipsa, arbitrantes animam esse quae

praebet animalibus motum. Unde et terminum vivendi esse respirationem. Continente

enim quod circumdat corpora et extrudente figurarum eas quae praebent animalibus motum, propter id quod neque

ipsae quiescunt umquam, auxilium fieri deforis ingredientibus aliis talibus in respirando.

Prohibere enim ipsas et quae insunt animalibus disgregari, simul reprimentes contrahens et figurans,

et vivere autem quousque possunt hoc facere. Videtur autem et quod a Pythagoricis dicitur

eandem habere intelligentiam. Dixerunt enim quidam ipsorum animam esse

quae in aere decisiones, alii autem quod has movet. De his autem dictum est, quia continue

videntur moveri, etsi sit tranquillitas omnino [illegible] ...

Hic est secundus liber de Alani parabolis

Que preced' cap° [illegible] tractata p'ori

[illegible]

[illegible]

Et que [illegible]

[illegible]

[illegible]

De diffinitione anime

[illegible] partes [illegible] simplicia ut [illegible]

Organa et plantarum partes sunt

ut folium pericarpii operimentum.

pericarpium fructus. Radices vero ori simile. utrumque

enim trahunt alimentum. Si autem aliquid commune in omni anima oportet dicere.

erit utique actus primus corporis physici organici. Unde

et non oportet querere si unum anima et corpus. sicut neque ceram et figuram

neque omnino uniuscuiusque materiam et id cuius materia. Unum enim

et esse cum multipliciter dicatur. proprie actus est.

Universaliter quidem igitur dictum est quid sit anima.

Substantia enim que secundum rationem. hoc autem quod quid erat esse

huiusmodi corpori. sicut si aliquod organorum physicum esset

corpus. ut dolabra. erat quidem enim dolabre esse substantia

ipsius et anima hec. Separata autem hac non amplius

dolabra erit nisi equivoce. Nunc autem dolabra est.

Non enim huiusmodi corporis quod quid erat esse et ratio anima.

sed physici talis habentis principium motus et status

in se ipso. Considerare autem et in partibus oportet

quod dictum est [illegible]

proportionaliter enim se habet sicut pars ad partem

toto sensitivo corpore. secundum quod huiusmodi

partes sic totus sensus ad totum corpus

huiusmodi. Est autem non abiciens animam

vivat. sed quod habet. semen autem et fructus potentia tale

sicut igitur incisio et visio. sic et vigilatio actus

sicut autem visus et potentia instrumenti anima.

corpus autem quod potentia est. sed sicut oculus pupilla et

visus. et ibi anima et corpus animal. quod quidem igitur non

sit anima separabilis a corpore aut partes quaedam ipsius

si partibilis apta nata est non immanifestum est. quarundam

enim actus partium est ipsarum. at vero secundum quasdam nihil

prohibet propter id quod nullius corporis sunt actus. amplius

autem immanifestum si sic corporis actus anima sicut nauta navis. figuraliter

quidem igitur sic determinetur et describatur de anima

Quoniam autem ex incertis quidem certioribus autem fit certum

et secundum rationem notius temptandum iterum sic

aggredi de ipsa. non enim solum quod quia oportet diffinitivam rationem

ostendere sicut plures terminorum dicunt sed et causam inesse et de-

monstrari. nunc autem sicut conclusiones rationes terminorum sunt. ut quid est

tetragonismus. aequale altera parte longiori rectangulum

esse aequilaterum. talis autem terminus ratio conclusionis. qui autem dicit

quod tetragonismus est mediae inventio rei dicit causam

...

Et secundum locum motus et status secundum locum. am-
plius motus secundum alimentum et decrementum et augmentum.
Propter quod et vegetabilia omnia. videntur vivere. videntur enim in seipsis habentia
potentiam et principium huiusmodi per quod augmentum et decrementum sus-
cipiunt secundum contrarios locos. non enim sursum quidem augentur.
deorsum autem non. sed similiter in utroque et undique quecumque alimentum
[illegible] quousque possunt accipere alimentum. Separari autem
hoc quidem ab aliis possibile est. alia autem ab hoc impossibile in mortalibus.
Manifestum est autem in his que vegetantur. nulla enim ipsis
potentia alia inest anime. Vivere quidem igitur propter principium hoc inest viventibus.
Animal autem propter sensum primum. et enim non moventia neque mutantia locum
habentia autem sensum animalia dicimus et non vivere solum. Sensuum autem primum
inest omnibus tactus. Sicut autem vegetativum potest separari a tactu
et omni sensu, sic et tactus ab aliis sensibus. Vegetativum autem
dicimus huiusmodi partem anime qua et vegetabilia participant.
Animalia autem omnia videntur tactum sensum habentia. propter
quam autem causam utrumque horum accidit posterius dicetur. Nunc
autem in tantum dictum sit solum, quoniam est anima horum dictorum principium
et his determinata est vegetativo sensitivo intellectivo motu.
Utrum autem unumquodque horum est anima aut pars anime
Et si pars, utrum sic ut sit separabilis ratione solum aut et loco

Separata [illegible] ... [illegible]

d(e)t ... plato ... [illegible] ut plus [illegible]

Sed drap[illegible] ... vnde ut in [illegible] ... Etc.

Vltra [illegible] ... [illegible]

et appetitus ... sed cum [illegible]

Sequi ad h(oc) (es)t ex necessitate et considerandum [illegible]

Appetitus [illegible] ... manifestum [illegible]

ad hoc et solum [illegible] separatis [illegible] appetitus

Relinque ad [illegible] manifestum est [illegible] non [illegible]

[illegible] Ratione ad quod alterare [illegible]

cum et et [illegible] alterans [illegible]

[illegible] sicut et [illegible] ... [illegible]

Quod ad [illegible] ... [illegible]

quod [illegible] altera vnus solus [illegible]

[illegible] ... [illegible]

[illegible] accidit [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... necessaria [illegible] tactus.

[illegible] et [illegible] ... [illegible]

ad hoc [illegible] ... [illegible]

ad [illegible] ... [illegible]

[illegible] ad et toto [illegible] ... [illegible]

[illegible] actus [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... et [illegible] actio [illegible]

[illegible] ... [illegible]

De diffinitione formalis actionis

[illegible]

De potentiis anime in generali

Potentiarum autem dictarum quibusdam
insunt omnes. aliis vero quedam harum. quibusdam vero
una sola. Potentias autem diximus. vegetativum. sensitivum. ap-
petitivum. motivum secundum locum. et intellectivum. Inest autem plantis
vegetativum solum. alteris autem hoc et sensitivum. Si autem sensitivum
et appetitivum. appetitus quidem enim desiderium et ira et vo-
luntas sunt. Animalia autem omnia unum habent sensuum scilicet tactum.
Cui autem sensus inest. huic et leticia et tristicia et dulce et
triste. quibus autem hec et concupiscentia. delectabilis enim appe-
titus. Adhuc autem alimenti sensum habent. tactus enim alimenti.
Siccis enim et humidis et calidis et frigidis aluntur omnia
viventia. horum autem sensus tactus. aliorum autem sensibilium secundum accidens.
Nichil enim ad alimentum confert sonus. neque color. neque

[illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] alter [illegible] est [illegible]

Wadit [illegible] est [illegible] una virga

[illegible] cum [illegible]

[illegible] est [illegible]

[illegible]

Sola ut [illegible]

[illegible] et de alteris [illegible] cum [illegible]

[illegible] individua [illegible] dimittatur [illegible]

[illegible] ut se [illegible] de [illegible]

[illegible]

[illegible] intra [illegible]

Crescendo [illegible] et que [illegible]

Et que [illegible] ut [illegible]

[illegible] cum vegetatio [illegible]

ut [illegible] vegetatio [illegible] ut [illegible]

[illegible]

Multa cum ardua [illegible]

[illegible] et sensitivo [illegible]

[illegible]

De potenciis anime in ordine ad obiecta

[illegible]

N[illegible] debentur [illegible] potenciarum

[illegible]

[illegible] concupiscencie. [illegible]

[illegible] intellectiva [illegible] sensitiva [illegible] vegetativa. [illegible]

[illegible] sentire. [illegible] eadem pot[encia]

[illegible]

[illegible] Sic [illegible] utique oportebit

[illegible] alimento [illegible] intellectibile.

[illegible] alimento et generacione [illegible] vegetativa [illegible]

[illegible]

[illegible] alimento [illegible]

Rat[illegible] et

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

et alimento [illegible] [illegible] quod videtur [illegible] et

[illegible] [illegible] augmentum [illegible] complectetur in

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

De obiecto potentie vegetative

Q[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vegetative ge-

nerative [illegible] alimento [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] potentie [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] augmentum [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

alimentum [illegible] [illegible] [illegible] alimentum [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] alimentum [illegible] alimentum [illegible] alimentum [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] augmentum

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] alimentum [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] alimentum [illegible] [illegible] [illegible] alimentum [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] alimentum [illegible] [illegible]

[illegible]

De obiecto potentie sensitiue

[illegible]

tamen sit idem pati et moveri et agere et movere. dicitur

sicut motus actus quidam imperfectus tamen sicut in

aliis dictum est. Videtur autem pati et moveri ab activo

et actu ente. Unde est quidem sicut a simili pati. est autem ut

a dissimili. Patitur quidem enim cum dissimile. passum

autem simile est. Dividendum autem et de potentia et actu. nunc enim simpliciter

Quod sensus dicatur de potentia ad actum

Dicimus quod habens scientiam. Est quidem enim sicut

ut de potentia ad actum secundum aliquid. sicut si dicimus hominem scientem. quod homo est de numero

scientium et habentium scientiam. Est autem sicut iam dicimus scientem

grammaticam. Utrumque autem horum non eodem modo potens est.

Sed hic quidem quia genus huiusmodi et materia. ille autem quia volens speculari

nisi aliquid prohibeat exterius. ille autem qui iam considerat actu

Ambo quidem

eo quod est forma a quadam [illegible]

Nota autem simpliciter neque [illegible]

corruptio [illegible]

privatio ab eo quod actu. Est enim sic [illegible]

ad actum. Speculans autem fit [illegible]

secundum alterationem. In ipsum enim [illegible]

nec est alteratio vel alterius genus alterationis est. Unde

sapientem cum sapiat alterari. Sicut [illegible]

ad consistentem in actum ipse quod intellectus ex potentia [illegible]

sed intelligere et sapere non doctrinam sed alterum genus

doctrinae imponere esse. Et potentia autem ente

et accipiendum scientiam ab actu ente et docente [illegible]

pati dicendum sicut dictum est aut duos esse modos alterationis

et eam quae in privationes dispositiones mutationem et eam quae

in habitus et naturam. Sensitivi autem prima quidem fit mutatio

a generante. Cum autem generatum est habet iam sicut

scientiam et sentire. Et quod secundum actum similiter dicitur ipsi

considerare. Differt autem quia huius activa operationis

exteriora sunt visibile et audibile. Similiter autem et alia

sensibilia. Causa autem quia particularium qui secundum actum est

sensus. Scientia autem universalium. Haec autem in ipsa quodammodo sunt

anima. Unde intelligere quidem in ipso est quandocumque velit, sentire

non est in ipso. Necessarium enim est esse sensibile. Similiter

[illegible] sensibilium [illegible]

Sensitivum autem potentia est quale sensibile iam actu. patitur quidem igitur non simile exsistens passum autem assimilatum est et est quale illud.

De quibus sensus in speciali

Dicendum autem secundum unumquemque sensum de sensibilibus primo.

Dicitur autem sensibile tripliciter. quorum duo quidem per se dicimus sentire

unum vero secundum accidens. Duorum autem hoc quidem proprium est uniuscuiusque

sensus. aliud autem commune omnium. Dico autem proprium quidem quod non

contingit altero sensu sentire. et circa quod non contingit errare. ut visus

coloris et auditus soni et gustus humoris. Tactus autem plures habet differentias.

Sed unusquisque iudicat de his. et non decipitur quod color. neque auditus

quod sonus. sed quid coloratum aut ubi. aut quid sonans aut ubi.

Sensibile

Commune

Huiusmodi quidem igitur dicuntur propria uniuscuiusque. communia autem motus quies numerus figura magnitudo. Huiusmodi enim nullius sunt propria sed communia omnibus. et enim tactu motus aliquis sensibilis est et visu.

Secundum accidens autem dicitur sensibile. ut si album sit Diarus filius. Secundum accidens enim hoc sentit. quoniam accidit albo hoc quod sentitur. Unde et nihil patitur

De proprio et communi obiecto

Visibile

Diaphanum

lumen

[illegible] visibile [illegible]

[illegible] diaphanum [illegible] visibile [illegible] lumen [illegible]

[illegible] diaphanum [illegible] aer et aqua [illegible] diaphanum [illegible] color [illegible] diaphanum [illegible]

[illegible] diaphanum [illegible] lux [illegible] tenebre [illegible] tenebra [illegible]

[illegible] diaphano [illegible]

Et non recte empedocles [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] colore est diaphanum. Et visibile

[illegible] videtur [illegible] ad diaphanum

Visibile [illegible]

[illegible] diaphanum [illegible] Est autem non [illegible]

Non autem omne visibile in lumine. sed quoddam

[illegible] in luce [illegible] non [illegible]

[illegible] ut que ignea videntur et lucentia. Non autem

[illegible] uno nomine. ut fungus cornu capita piscium

[illegible] et squame et oculi. sed nullius horum videtur proprius color. propter

[illegible] videtur. alia [illegible] Nunc autem tantum manifestum est quod

in luce videtur color. unde non videtur sine lumine. Hoc enim

erat ipsi colori esse motivum esse secundum actum diaphani. actus autem

diaphani lux est. Signum autem huius manifestum. si quis enim ponat

habens colorem super ipsum visum non videbit. sed color movet

diaphanum. puta aerem. ab hoc autem continuo existente

movetur sensitivum. Non enim bene dicit Democritus opi-

nans si fiat vacuum medium videri utique certe

et si formica in celo esset. Hoc enim impossibile est. patiente enim

aliquo sensitivo fit videre. Ab ipso quidem igitur quod videtur

colore impossibile est. relinquitur ergo a medio. quare necesse est aliquid

esse medium. Vacuo autem facto non quod certe sed omnino nichil vi-

debitur. Propter quam quidem igitur causam colorem necesse est in lumine videri

[illegible] est et in [illegible] et in [illegible] videtur. Necessario. propter

a proprio ipsorum apparet.

De tactu autem et gustu similiter quidem se habet, non videtur autem ...

... causa autem posterius erit manifesta ...

odor autem et sonus ... Causa enim ...

diaphanum colorem. Sic et habentis odorem ...

Medium enim audientis aerem ... odoris ...

... ...

... autem de tactu ... ...

[N]unc autem primum de sono et auditu determinemus.

Est autem duplex sonus. Hic quidem enim actus quidam, ille vero potentia.

Alia enim non dicimus habere sonum, ut spongiam, lanam; alia vero, ut

aes et quaecumque solida et plana et lenia sunt, quia possunt

sonare. Hoc autem est inter medium et auditum facere sonum actu. Fit autem

qui secundum actum sonus semper alicuius ad aliquid et in aliquo; percussio enim

est faciens. Unde impossibile et uno existente fieri sonum; alterum enim

est verberans et quod verberatur. Quare sonans ad aliquid sonat.

Tangit enim aliquid. Percussio autem non fit sine motu. Sicut autem

diximus, non quorumcumque percussio sonus est; nihil enim facit lana

sonum si percutiatur, sed aes et quaecumque plana et concava. Aes

quidem quia lene; concava autem repercussione faciunt multos ictus post primum, non potente

exire eo quod motum est. Amplius auditur in aere et in aqua,

sed minus. Non est autem soni dominus aer neque aqua, sed oportet solidorum

percussionem fieri ad invicem et ad aerem ...

Ut color videtur quid est

De potentia media et potentia eius

Echon quid sit

[illegible] ad [illegible] aer [illegible] sicut spera repercussio [illegible]

[illegible] repercussi [illegible] videtur. Echon autem

fit cum ab aere uno facto propter vas determinans et prohibens

diffundi iterum aer repellatur sicut spera. Videtur autem

semper fieri echo sed non certa. accidit enim in sono sicut et in lumine

et enim repercutitur semper lumen. neque enim fieret penitus lux. sed

[illegible] sed non sic repercussum sicut ab aqua aut aere

aut aliquo alio lenium. quare tenebrae sunt quam lumine

[illegible]. Vacuum autem recte dicitur proprium audire. videtur

enim vacuum aer. hic autem est qui facit audire cum moveatur

continuus et unus. sed propter id quod friabilis est non sonat nisi leve

sit quod percutitur. tunc autem unum fit simul cum propter planum unum

enim est leve et planum. Sonativum igitur est quod motivum est

unius aeris continuatione usque ad auditum. Auditui autem connaturalis

aer. propter id autem quod in aere est moto exteriori interior movetur.

Propter quod non ubique animal audit neque ubique pertransit aer.

Non enim ubique habet aerem movenda pars et animata.

ipsa quidem igitur insonabilis aer propter id quod

facile fragilis est. Cum vero prohibeatur diffundi huius motus

sonus est. Qui autem in auribus coedificatus est ad hoc ut immobilis sit

ut certe sentiat omnes differentias motus. Propter hoc autem et in aqua

audimus. quia non ingreditur ad ipsum connaturalem aerem. Sed neque

in aurem propter anfractus. Cum autem hoc accidit non audit

neque si membrana laborat.

Semper enim quod movetur ipso motu aer movetur interius

sed sonus extraneus et non proprius. Et propter hoc dicunt

audire vacuo et sonante quoniam audimus habente

determinatum aera. Verum autem sonat velut quando percutitur

verberatum ab utroque, non autem alio. Est enim sonus

motus possibilis moveri hoc modo quo salientia

a levibus ab aequalibus cum aliquis percutiat. Verum igitur sicut dictum est

non omne sonat quod verberatur et verberans, ut si obviaverit

acus acui. Sed oportet percussum regulare esse ut aer

subito dissiliat et moveatur. Differentiae autem sonantium

in sono secundum actum ostenduntur. Sicut enim non videntur

colores sine lumine, sic neque sine sono acutum et grave.

Haec autem dicuntur secundum metaphoram ab his quae tanguntur.

Acutum enim movet sensum in pauco tempore multum.

Grave autem in multo paucum. Non [?] velox

acutum, grave autem tardum, sed fit hoc quidem propter

velocitatem huius motus, illud autem propter tarditatem.

Et videtur proportionale habere ei quod est circa tactum acutum et he-

bes. Acutum enim quasi pungit, hebes quasi pellit.

Propter id quod hoc quidem movet in pauco, illud autem

in multo, quare accidit hoc quidem velox esse, illud autem tardum [illegible]

De sono quidem sic determinatum sit.

Vox autem sonus quidam est animati. Inanimatorum enim
nullum vocat, sed secundum similitudinem dicitur vocare, ut ti-
bia et lyra et quecumque alia inanimatorum extensionem
habent et melos et locutionem. Assimilatur enim
quia vox hec habet. Multa autem animalium vocem non habent,
ut que sunt sine sanguine, et sanguinem habentium
pisces. Et hoc rationabiliter, siquidem aeris motus sonus quidam est.
Sed que dicuntur vocare, ut qui in Acheloo sonant branchiis
aut quodam altero huiusmodi. Vox autem est sonus animalis et
non qualibet parte. Sed quoniam omne sonat verberante ali-
quo et aliquid et in aliquo, hoc autem est aer, rationabiliter utique
vocem habent hec sola quecumque suscipiunt aerem. Iam
enim aere respirato utitur natura in duo opera, sicut lingua
et in gustum et locutionem, quorum quidem gustus necessa-
rium est (unde et pluribus inest), interpretatio autem est
propter bene esse. Sic et spiritu et ad calorem interiorem
tamquam necessario (causa autem in alteris dicta est) et ad vocem,
ut quod sit esse bene. Organum autem respirationis
vocalis arteria, cuius gratia est pars pulmo. Hac
enim parte plus habent calorem gressibilia quam alia.
Indiget autem ad respirationem et qui circa cor locus primus.

Sed necesse est interim respirantem ingredi aerem.
Huius percussio aspirati aeris ab anima que est in hiis
particulis ad vocatam arteriam vox est. Non enim
omnis animalis sonus vox est, sicut diximus (est enim et
lingua sonare et sicut tussientes), sed oportet animatum
verberans et cum ymaginatione aliqua: significativus
significativus enim quidam sonus est vox, et non re-
spirati aeris sicut tussis, sed hoc verberat eum qui est
in arteria ad ipsam. Signum autem est non posse vo-
care respirantem neque expirantem sed detinentem:
movet enim hic detinens. Manifestum autem et quare pisces
sine voce: non enim habent guttur. Hanc autem partem
non habent quia non recipiunt aerem neque respirant. Sed
propter quam quidem causam, alterius est sermo.

De odore autem et odorabili minus bene
determinabile est quam de dictis: non enim manifestum quale quid
sit odor, sicut sonus aut visibile vel lux. Causa
autem est quia sensum hunc non habemus certum, sed peiorem
multis animalibus. Prave enim homo odorat et nihil sentit
odorabilium sine tristitia et delectatione, sicut
non existente certo eo quo sentimus. Rationabile autem sic

et sentiunt omnium colores sentire et non per mani-

festum ipsis et differentias colorum nisi terribilem et non

terribilem sic autem et odores hominum genus. Videtur

enim et analogiam habere ad gustum et similiter species

saporum ad eas que sunt odoris sed certiorem habemus

gustum propter id quod ipse tactus quidam est hunc autem hoc

sensum certissimum habet homo in aliis enim deficit ab animalibus multis

secundum autem tactum multum ab aliis differt certificando unde et prudentissimum

animalium est. Signum autem et in genere hominum secundum sensitivum ingeniosos

et non ingeniosos esse secundum autem aliud nullum. Duri enim carne

inepti mente molles autem carne bene apti. Est

autem sicut sapor hic quidem dulcis ille vero amarus

sic et odores sunt. Sed alii quidem habent proportionabilem

odorem et saporem dico autem ut dulcem odorem et dul-

cem saporem alii vero contrarium. Similiter autem et acer et

austerus et acutus et pinguis est odor. Sed sicut

diximus propter non multum manifestos esse odores

sicut sapores ab his acceperunt nomina secundum similitudinem

rerum. Dulcis quidem enim croci et mellis acer autem

thymi et huiusmodi. Eodem autem modo et in aliis

Aliquid autem sicut auditus et visus sunt per se sensus quod [illegible] visibilis et non audibilis alie vero visibilis et non visibilis et olfactus odorabilis et non odorabilis. Non odorabile autem aliud quod [illegible] impossibile [illegible] odorare aliud [illegible] et [illegible] gustabile [illegible] est et olfactus per medium ut aere et aqua. Et namque aquatica videntur odorem sentire similiter autem et [illegible] sanguinem et sine sanguine sicut et que in aere [illegible] quedam alonge [illegible] ad [illegible] movente. Unde et [illegible] videtur [illegible] odorem [illegible] non [illegible] odorant non respirant [illegible] non odorant neque alonge neque [illegible] in naso [illegible] et hoc [illegible] sentire insensibile [illegible] non sentire [illegible] homini [illegible] sanguineis non habentibus [illegible] non respirant alterum [illegible] quedam [illegible] sensus [illegible] impossibile [illegible] non sentire odorabilis [illegible] et malo odore

humecti et sicci odorabili olfactus. Amplius

autem et corpori videtur a sensibilibus odorabilibus esse

quibus hoc corporibus et insectis et ipsi olfactu

quidem igitur habere necessarium est si non respirantia

Videtur autem hominibus differre hoc sensitivum ad ea

que aliorum animalium sicut oculi ad ea que duros

oculos habent. haec enim habent tegumenta et sicut

velamen palpebras quas nisi aliquis moveat neque

extrahat non videt. Duros autem oculos nihil

habere huiusmodi sed mox videre que fiunt in lucido. Sic igitur

et odorativum aliquibus quidem sine operculo esse sicut

oculus, aliquibus vero aerem recipientibus habere operculum

quod inspirantibus discooperiri ampliatis

venis et poris. et propter hoc respirantia non odorant

in aqua; necessarium enim est odorare respirantem

hoc autem facere in humido impossibile. Est autem odor

sicci sicut sapor humidi. Odorativum autem sensitivum potentia huiusmodi est.

Gustabile autem est quoddam tangibile, et haec

causa quare non est sensibile per medium extraneo

corpore; neque enim tactu. et corpus in quo sapor

gustabile in humido sicut in materia. hoc autem quoddam

tangibile. Unde et si in aqua essemus

sententia utrique apparentia videtur. Non autem oportet

hoc nobis sensibus per medium fieri in eo quod mixtum

quemadmodum sicut in potu color autem non sic videretur

in eo quod mixtum neque defluxionibus. Ut sic

igitur medium nihil est. Ut autem color visibile

sic gustabile sapor est. Nihil autem facit gustus

motum sensum sine humiditate, sed habet actu aut potentia

humiditatem ut salsum. Bene enim liquescibile est ipsum

et lingue factivum lingue. Sicut autem visus visi

bilis est et tenebre, et invisibilis est. Iudicat

autem et hoc visus. Adhuc autem et valde splen

didi est. Etenim hoc invisibile est, alio autem modo quam te

nebra. Similiter autem et auditus sonique et silentii,

quorum aliud audibile, aliud autem non audibile, et magni

soni sicut visus splendidi. Sicut enim parvus sonus

inaudibilis quodammodo, sic et magnus et violentus.

Invisibile autem aliud quidem omnino dicitur sicut et in

aliis impossibile, dicitur autem et aptum natum non

habere, sicut et sine pedibus est et sine

cortice dicitur. Sic autem et gustus gustabilis est et non gus

tabilis. Hoc autem est quod parvum aut pravum habet saporem

aut corruptivum gustus. Videtur autem principium esse potabile et impotabile

Et non potabile. Instrumentum enim gustus aliquo. Quia

humidum ut sapidum et corruptivum gustus. Aliud autem

quia non est ad eum tactum et gustum potabile.

Quoniam autem humidum quod est gustabile, necesse est sen-

sitivum ipsius neque humidum esse actu neque impossibile esse

humidum. Patitur enim aliquid gustus a gustabili secundum

quod gustabile est. Necessarium est ergo humectari posse

sensitivum humectatum salvatum, non humidum autem

gustativum sensitivum. Signum autem neque siccam existentem

linguam sentire neque multum humidam. Hic enim tactus

fit primi humidi. Sicut cum aliquis praegustans

forte humorem gustet alterum. Et ut laborantibus

amara omnia videntur, quia lingua plena

tali humiditate sentiunt. Species autem

humorum sicut et in coloribus simplices quidem contrariae

sunt, sicut dulce et amarum. Habita autem sunt

huic quidem pingue, illi vero salsum.

Media autem horum acre et austerum et pungitivum

et acetosum. Fere enim hae videntur differentiae humorum.

Quare gustativum est potentia huiusmodi. Gustabile autem factivum

actu ipsius. De tangibili autem et tactu eadem ratio.

Si enim tactus non est unus sensus sed plures, ne-
cessario et tangibilia sensibilia plura esse.
Habet autem dubitationem utrum plures sunt aut unus
et quid sit sensitivum tangibilis, utrum caro et
in aliis proportionale aut non, sed hoc quidem medium,
primum autem sensitivum aliud quoddam est intus. Omnis et-
enim sensus unius contrarietatis esse videtur, ut visus
albi et nigri, auditus acuti et gravis, gustus
amari et dulcis; tangibili autem multe insunt contra-
rietates, calidum frigidum, humidum siccum, durum
molle et aliorum quecumque sunt huiusmodi. Habet autem
ad solutionem quandam ad hanc dubitationem
et quod in aliis sensibus sunt contrarietates plures,
ut in voce non solum acumen et gravitas sed et
magnitudo et parvitas et lenitas et asperitas
vocis et similia alia. Sunt autem et circa colorem differentie
altere. Sed quod sit unum subiectum sicut auditui
sonus sic tactui non est manifestum. Utrum autem sensi-
tivum intus aut non sed mox caro, nihil videtur esse signum
fieri sensum simul tangentibus. Etenim nunc si circa
carnem circumtendat ut hymen faciat, similiter sensum

mox tactus consimiliter. et hec constat quod non secundum hoc

sensitivus est. ad et eo naturale fieri animal utrumque

contingit sentire. Sed et sic taliter per colores

videre sic se habere sicut si corpus aut nobis aptum

natum esset aer. videremus enim uno quodam

sensu et sonum et odorem et colorem. et unumquodque

quidem sensu est auditus et visus et olfactus.

Nunc autem quia determinatus est quod si sunt motus medii

extra sunt predicti sensus alter est, scilicet tactus. autem

hoc quidem nunc indeterminatus est. Ex aere quidem enim aut

aqua impossibile est constare animatum corpus. oportet enim

firmum esse. Relinquitur autem mixtum ex terra et ex hiis

esse ut vult enim et componibile esse necessarium

est et corpus esse quod medium tactus aptum natum

est quo fiat sensus eo quod plures. Demonstrat

autem quod plures sunt quam in lingua tactus. Videmus

tangibilia sentit secundum eandem partem et humorem. Si

quidem igitur et alia caro sentiret humorem. videretur

unum et idem esse sensus gustus et tactus. nunc autem

sunt duo quia non convertuntur. Dubitabit autem aliquis

si omne sit corpus profunditatem habens hoc autem est tertia magnitudo

medio quod est ad corpus medium et aer et aqua prout
non contingit ipsa adinvicem se tangere humidum est
non in sine corpore necesse humectatum. sed necesse est aquam
esse circa superficiem aquam. que non tangentia adinvicem dicitur
in sicca extrema sint necesse est aqua superficiem medio
quo repleta sit ultima. si autem hec vera impossibile
est tangere alterum alterum in aqua. eodem autem modo et in
aere. Similiter enim se habet aer ad ea que sunt in ipso et
aqua ad ea que sunt in aqua. latet autem magis
nos. sicut et que sunt in aqua animalia. si hu-
mectum tangit humectum. Utrum igitur omnium similis
sit sensus an aliorum aliud. sicut nunc videtur gus-
tus quidem et tactus in tangendo. alii autem a longe.
hoc autem non est. sed durum et molle per altera sentimus
sicut et sonabile et visibile et odorabile. sed ha-
ec quidem a longe alia vero prope. propter quod latet. quoniam
hec sentimus per medium omnia. sed in hiis latet. et hoc
sicut diximus prius. et si per pellem sentiremus omnia tan-
gibilia ignorante eo quod prohibet. similiter utique
haberemus. sicut et nunc et aqua et aere. puta-
mus enim nunc ipsa tangere et nichil esse per medium

Differt tangibile a visibilibus et sonativis

quoniam sentimus ex eo quod medium movet aliquid nos.
Tangibilia vero non a medio, sed simul cum medio,
sicut per clipeum percussi; non enim clipeus percussus
percussit, sed accidit utraque percuti simul. Videtur
caro et lingua, sicut aqua et aer ad vi-
sum et auditum et olfactum se habent, sic se habere
ad sensitivum sicut illorum unumquodque. Ipso autem sensitivo
tacto neque ibi neque hic fiet utique sensus, ut si
quis ponat corpus album in ultimo oculi. Quare et
manifestum quod intus sit tangibilis sensitivum. Sic enim
utique accidet quod et in aliis. Apposita enim super
sensitivum non sentiunt, super autem carnem posita sen-
tiunt. Quare medium tactivi caro. Tangibiles quidem
igitur sunt differentiae corporis secundum quod corpus. Dico autem
differentias quae elementa determinant, calidum fri-
gidum, humidum siccum, de quibus prius diximus in
his quae de elementis. Sensitivum autem ipsorum quod tactivum
et in quo sensus vocatus tactus est primo, quod potentia
talis pars est. Sentire enim pati quoddam est.
Quare faciens quale ipsum actu, tale illud facit, cum
sit potentia. Unde similiter calidum et frigidum aut durum

et molle non sentit, sed excellentias, tamquam sensu velut medietate quadam existente eius que in sensibilibus contrarietatis. Et propter hoc discernit sensibilia. Medium enim discretivum est: fit enim ad utrumque ipsorum alterum extremorum. Et oportet sicut debens sentire album et nigrum, neutrum ipsorum debet esse actu, potentia vero utrumque, sic autem et in aliis, et in tactu neque calidum neque frigidum. Amplius autem sicut et visibilis et invisibilis erat quodammodo visus, similiter autem et reliqua opposita, sic et tactus et tangibilis et intangibilis. Intangibile autem est quod omnino habet parvam differentiam tangibilium, ut passus est aer, et tangibilium excellentie, sicut corruptive. Secundum unumquemque quidem igitur sensuum dictum est figuraliter.

Oportet autem universaliter de omni sensu accipere quod sensus quidem est susceptivus specierum sine materia, ut cera anuli sine ferro et auro recipit signum. Accipit autem aureum aut eneum signum, sed non inquantum aurum aut es. Similiter autem et sensus uniuscuiusque ab habente colorem aut humorem aut sonum patitur, sed non inquantum unumquodque illorum dicitur, sed inquantum huiusmodi et secundum rationem. Sensitivum autem primum in quo huiusmodi potentia est idem ...

idem sunt re sed esse alterum est. Magnitudo quidem enim erit

id quod sensum patitur. Verumtamen sensitivo esse neque

sensus magnitudo est sed ratio quaedam et potentia illius. Manifestum

autem ex his et propter quid sensibilium excellentiae

corrumpunt sensitiva. Si enim fuerit fortior sensitivo

motus, solvitur ratio. Hoc autem erat sensus, sicut et

symphonia et sonus percussis fortiter cordis. Et

propter quid plantae non sentiunt habentes quandam

partem animalem et patientes aliquid a tangibilibus. Etenim

frigefiunt et calefiunt. Causa enim non habere medietatem

neque huiusmodi principium possibile recipere species sensibilium, sed

pati cum materia. Dubitabit autem aliquis si possit pati

aliquid ab odore quod impotens est odorare aut a colore

quod non potest videre. Similiter autem et in aliis. Si autem

olfactibile odor, si aliquid facit olfactum, odor hoc facit.

Quare impotentium olfacere nullum possibile pati

ab odore. Eadem autem ratio et in aliis, neque possibilium

sed inquantum unumquodque sensitivum. Simul autem manifestum est

et sic: neque enim lumen et tenebra neque sonus neque

odor nihil faciunt corpora, sed in quibus sunt. Ut aer

qui cum tonitruo scindit lignum. Sed tangibilia

et humores faciunt. Si enim non, a quo utique paterentur

Indicta et alterabilis. Ergo nec et alia faciunt aut
non omne corpus passivum ab odore et sono. Et passiva
tia indeterminata et non manent, ut aer. Facit enim
sicut patiens aliquid. Quid igitur est odorare praeter pati aliquid?
Aut odorare sentire, aer autem patiens cito mox sensibilis fit.

Quod autem non sit sensus alius praeter quinque
(dico autem hos: visum, auditum, olfactum, gustum, tactum),
ex his credet aliquis. Si enim omnis cuius sensus
tactus est et hunc sensum habemus (omnes enim tangibi-
lis inquantum tangibilis passiones tactu nobis
sensibiles sunt), quae extrinsecus habemus, necesse est
haec per media et non ipsis tangentibus sentimus.
Dico autem ut aerem et aquam. Habet autem sic, ut si quidem
per unum plura sensibilia, altera ab invicem
genere, necesse habentem huiusmodi sensitivum utrorumque sensi-
tivum esse, ut si ex aere est sensitivum et est aer
medium soni et coloris. Si vero plura eiusdem sunt,
ut coloris et aer et aqua (utraque enim diaphana),
et alterum ipsorum solum sentiet id
quod per utraque. Simplicium autem ex
duobus his sensitiva sola sunt, ex aere et aqua
(pupilla quidem enim aquae, auditus vero aeris, olfactus
autem alterius horum), ignis autem aut nullius…

Vnctual eius sine valore sensitiuo est. Certa vero

nulli est a d tactu maxime misceri. vnde creditur

esse sensitiuum ex aere et aqua. sicut est et nunc

quedam que audiunt. Neque sensum habentia

imperfecte neque orbata. vnde eius talpa sub

pelle sicut oculos inuenit. si non aliter aliquis corpus

et passio que nulli sunt corpori que sunt in corpore neque

vnius vtrique deficiet sensus. Aliud neque aliquem

preter hec sensuum deficiet. quinque neque sensus

sentimus non secundum accidens. vt motum statum figurae

magnitudinem numerum vnum. hec enim omnia motu sentimus

vt magnitudinem motu quare et figuram. magni-

tudo enim quedam et figura est. quiescens autem eo

quod non mouetur. numerum vero negatione continui et

propriis sensibus enim sentit. sensus vnde manifestum est

quod impossibile est aliquibus propriis sensum esse horum vt motus.

Sic enim est sicut nunc visu dulce sentimus.

hoc autem quod amborum habentes existimus sensum quo

et cum coincidant cognoscimus. Si vero non neque ergo vtrique

sed secundum accidens sentiebamus. vt cleonis filium

non quod cleonis filius est sed quod album est. hinc autem acci-

dit filium cleonis esse. communia autem habemus iam sensum com-

non secundum accidens igitur est proprius neque enim vtique sentire

Sed quod sic sicut dictum est accidit filium non videre.

adinvicem enim propria secundum accidens sentiunt sensus non

secundum quod ipsi sunt sed secundum quod unus cum fit sensus

in eodem. ut colerem quod est amara et rubeum. Non

enim alterius dicere quod ambo unum ipsa sunt et decipitur

et si sit rubeum coleram existimat. Inquiret

autem aliquis cuius causa plures habemus sensus sed non

solum unum. Aut quatenus minus lateant consequentia et communia

ut motus et magnitudo et numerus. Si enim esset visus

solum et iste albi laterent utique magis et viderentur

eadem esse omnia eo quod consequuntur se adinvicem

sed color et magnitudo. Nunc autem quoniam in altero sensi-

bili quae sunt insunt manifestum facit quod aliud quidem unumquodque

ipsorum est. Quoniam autem sentimus quod videmus et audimus

necesse est aut visu sentire quod videt aut altero. Sed autem

aliquis eius erit quod videt aut altero. Sed idem erit visus et subiec-

ti coloris. Quare aut duo eiusdem erunt aut ipse eiusdem.

Amplius autem si et alius sit visus sensus aut in infinitum

procedet aut aliquis ipse sui ipsius erit. Quare in

primo hoc faciendum est. Habet autem dubitationem. Si enim

visu sentire videre est, videtur autem color aut habens colorem,

si videbit aliquis quod videt et colorem habebit primum videns.

Manifestum est igitur quod non est unum visu sentire. Et

videtur cum non videmus visu discernimus et tenebras

et lumen sed non similiter. Amplius autem et videns est ut

coloratum; sensitivum enim susceptivum sensibilis sine ma-

teria unumquodque. Unde et abeuntibus sensibilibus insunt sensus

et fantasie in sensitivis. Sensibilis autem actus et sensus

idem quidem est et unus, esse autem ipsorum non idem. Dico autem ut so-

nus secundum actum et auditus; habentem enim auditum contingit non audire, et

habens sonum non semper sonat. Cum autem operatur potens audire et

sonet potens sonare, tunc simul secundum actum auditus fit

et secundum actum sonus, quorum dicet utique aliquis hic quidem

auditionem esse, hic autem sonationem. Si igitur est motus et actio

et passio in eo quod agitur, necesse est et sonum et auditum qui

secundum actum in eo qui secundum potentiam esse. Activi enim et

motivi actus in patiente fit. Unde non necesse est movens

moveri. Sonativi igitur actus est sonus aut sonatio,

auditivi autem auditus aut auditio. Duplex enim auditus

et duplex sonus. Eadem autem ratio est et in aliis sensibus

et sensibilibus. Sicut enim actio et passio in patiente

sed non in agente, sic et sensibilis actus et sensitivi in sensitivo.

Sed in quibusdam quidem nominatum est, ut sonatio et auditio, in aliis autem innominatum alterum. Visio

enim dicitur visus actus, coloris autem sine nomine est.

Quoniam autem unus quidem est actus sensibilis et sensitivi, esse

autem alterum, necesse est simul corrumpi et salvari sic dictum

dictus auditus et sonus. Et similiter autem et gustus

et alia sensibilia. Dicitur autem secundum potentiam non necesse est.

Sed priores physiologi hoc non bene dicebant nichil opinantes

neque album neque nigrum esse sine visu, neque saporem

sine gustu. Hoc quidem enim dicebant recte, hoc

autem non recte. Dupliciter enim dicto sensu et sensibili,

hoc quidem secundum potentiam, illo vero secundum actum, de hoc

quidem accidit quod dictum est, in altero autem non accidit.

Sed illi simpliciter dicebant de dictis non simpliciter.

Si autem symphonia vox quaedam est, vox autem et audi-

tus est sicut unum, et est sicut non unum autem idem, proportio

autem symphonia, necesse est et auditum rationem quan-

dam esse. Et propter hoc et corrumpit unumquodque excellens,

acutum et grave auditum, et in saporibus gustum,

et in coloribus visum forte fulgidum et opacum, et in

olfactu forte odor, et dulce et amarum, tamquam ratione quadam

sit sensus. Unde et delectabilia quidem sunt cum deducuntur

sincera et mixta extra ad rationem ut acutum aut dulce

aut salsum, delectabilia enim tunc. Omnino autem magis

mixtum symphonia quam acutum et grave, tactui autem

ad calefactibile et frigidabile. Sensus vero est proportio.

Excellentia autem contristant aut corrumpunt.

Unusquisque igitur sensus subiecti sensibilis est, existens in sensitivo

sensitivo et discernit subiecti sensibilis differentias ut album

producere et ingredi. visus dulce vel et actu proprium

sensibile ad se ipsum sic et ad aliquod. Quoniam autem et album et

dulce et unumquodque sensibilium unumquodque discernimus

quodam et sentimus quia differunt. necesse sensu. sensibilia [propter quandam et virtute]

hec enim sunt. quare et manifestum quod caro non est ultimum

sensitivum. necesse enim erat tangentes ipsum discernere discernens.

Neque utique in separatis contingit discernere quod alterum

sit dulce ab albo sed oportet aliquo uno utraque manifesta

esse. Sic enim et si hoc quidem ego illud autem tu sentias

manifestum utique erit quod altera ab invicem sunt. oportet

autem unum dicere quod alterum. alterum enim dulce ab

albo. dicit ergo idem. quare sicut dicit sic et intel-

ligit et sentit. quod quidem igitur non possibile separatis

iudicare separata palam. Quod autem neque in separato

tempore hinc. Sicut enim idem dicit quod alterum bonum et ma-

lum, sic et quando alterum dicit quod alterum et al-

terum non secundum accidens ipsum quando dico ad presens nunc

dico quod alterum, non tamen quod nunc alterum, sed sic dicit

et nunc et quod nunc. simul ergo. quare inseparabile et

et inseparabili tempore. Sed sicut quidam dicunt punctum

quod est unum et duo, sic et indivisibile. secundum quod indivisibile

est indivisibile unum discernit et simul; secundum vero quod divi-

sibile, bis utitur eodem signo simul. secundum quod ergo duobus

utitur termino, duo iudicat et separata sunt sicut separato

sensitiva uero unum uno et sed de principio potest
dicere. Si enim quod duarum posse scire ad contradictoria
Quoniam autem duabus differentiis diffiniunt maxime animam
motu qui secundum locum et in eo quod est intelligere et discer-
nere et sentire. Videtur autem et intelligere et sapere sicut
quoddam sentire esse. In utrisque enim his iudicat anima mani-
festat aliquid et cognoscit eorum que sunt. Et antiqui sapere
et sentire idem esse aiunt, sicut Empedocles dixit
ad presens voluntas augetur et hominibus et in aliis unde
eis semper sapere altera prestat. Hoc autem idem hiis vult
et quod Homeri: Talis enim intellectus est in terrenis
hominibus qualem ducit pater virorumque deorumque.
Omnes enim hii intelligere corporeum sicut sentire
opinantur et sentire et sapere simile simili sicut
principio rationibus determinavimus. Et tamen oportuit simul
et de decipi dicere. Magis enim proprium est animalibus
et plurimum tempus in hoc perficit anima. Unde necesse aut sicut
quidam dicunt omnia que videntur esse vera, aut contrariorum tactum
deceptionem esse. Hoc enim contrarium ei quod simile simili cognoscere.
Videtur autem et deceptio et scientia contrariorum eadem esse.
Quod quidem igitur non idem sit sapere et sentire manifestum.
Hoc quidem enim omnibus inest, illud autem paucis animalium.
Sed neque intelligere, in quo est recte et non recte, recte
quidem et prudentia et scientia et opinio vera, non recte

Verum hoc est idem ei quod sentire. Sensus quidem propriorum
semper verus est, et omnibus inest animalibus; intelligere
autem contingit et falso, et nulli inest cui non et ratio. Fan-
tasia enim altera est et a sensu et ab intellectu. Et
hec non fit sine sensu, et sine hac non est opinio. Quod
autem non est eadem fantasia et opinio manifestum. Hec enim
passio in nobis est cum volumus. Ante oculos enim est facere,
sicut in memorativis ponentes et idola facientes.
Opinari autem non in nobis; necesse enim vere aut falso
dicere. Amplius autem cum opinamur aliquid difficile aut
terribile, statim compatimur; similiter autem et si confidens;
secundum fantasiam autem similiter nos habemus sicut si considerantes
in pictura difficilia et confidentia. Sunt
autem et ipsius acceptionis differentie scientia et opinio et prudentia
et contraria horum, de quorum differentia alter sit sermo.

De intelligere autem quoniam alterum est a sentire,
huius autem aliud fantasia videtur,
aliud opinio, de fantasia determinantes sic et
de altero dicendum. Si igitur fantasia est secundum quam fan-
tasma aliquid nobis fieri dicimus, et si non quid secundum
metaphoram dicimus, una quedam potentia est horum aut habitus
secundum quam discernimus et verum aut falsum dicimus. Huiusmodi autem sunt
sensus, opinio, scientia, intellectus...

sensus. Imaginatio autem ipsa est. Sensus quidem enim aut potentia
aut actus est, ut visus et visio. fantasia autem aliquid
et nullo horum existente, ut que in somnis. Postea sensus
potentia sensus quidem semper adest, [illegible] et non existente
fantasia autem non. Si vero actu idem, contingeret utique
bestiis fantasiam esse. videtur autem non bestiis,
ut formice aut api aut vermi. Postea hi quidem veri
semper, fantasie autem plures false. Amplius autem neque dicimus
cum operemur certe circa sensibile, quoniam videtur hic nobis homo,
sed si magis cum non manifeste sentiamus, tunc et aut verum
aut falsum. Et quod quidem dicebamus prius, apparent et dormi-
entibus visiones. At vero neque semper vere dicentium
neque una erit, ut scientia aut intellectus. Est enim fanta-
sia et vera et falsa. Relinquitur igitur videre si opinio
sit. fit enim et opinio et vera et falsa. sed opinionem
consequitur fides. Non enim contingit opinantem
quibus videntur non credere. bestiarum autem nulli inest fides,
fantasia autem multis. Amplius si omnem opinionem consequitur
fides, fidem autem persuasum esse, persuasionem autem ratio. bes-
tiarum autem quibusdam fantasia inest, ratio vero non. Manifestum
est quod neque opinio cum sensu neque per sensum neque complexio
opinionis et sensus erit fantasia. propter hec et manifestum
quod non alia quedam est opinio sed illius cuius et sensus

Dico autem quod albi opinio et sensus complexio fantasia est;
non enim ex opinione quidem et albi ex sensu autem bon-
Apparere enim erit opinari quod quidem sentit non secundum accidens.
Apparent autem et falsa de quibus simul accipiunt veram existimationem,
et videtur sol unius pedis, creditur autem esse maior ha-
bitabili. Accidit igitur aut abiecisse propriam veram opinionem quam
habebat, salvata re, non oblitum neque decredentem;
aut si adhuc habet, eandem necesse veram et falsam. Sed falsa
facta est cum latuerit transmutata res. Neque ergo unum aliquid
horum est, neque ex his fantasia.

Sed quoniam accidit moto hoc moveri alterum
ab hoc, fantasia autem motus videtur esse, et non sine sensu
fieri, sed his quae sentiunt et quorum sensus est; est autem
motum fieri ab actu sensus, et hunc similem necesse
esse sensui; erit utique fantasia ipse motus, non sine
sensu contingens, neque non in sentientibus inesse. Et multa
et secundum ipsam facere et pati habens, et esse veram et
falsam. Hoc autem accidit propter haec: quia sensus propriorum quidem
verus est aut quam paucissimum habens falsum. Secundo autem
accidere haec, et hic iam contingit mentiri; quod quidem enim
album non mentitur, si autem hoc album aut aliud, mentitur.
Tertio autem communium et consequentium accidentia, quibus insunt propria.
Dico autem ut motus et magnitudo accidunt sensibilibus.

circa que est maxime decipi. Secundum autem
motus qui ab actu factus differt a sensu ab hiis
tribus sensibus et primus quidem presente sensu verus,
alii autem et presente et absente erunt utique falsi
et maxime cum longe fit sensibile. Si igitur nichil
aliud habet que dicta sunt quam fantasia, hoc autem est quod dictum est,
fantasia utique erit motus a sensu secundum actum
factus. Quoniam autem visus maxime sensus est, et
nomen a lumine accepit, quoniam sine lumine non est videre.
Et quia permanent et similes sunt sensibus, mul-
ta secundum ipsas operantur animalia. Alia quidem propter
non habere intellectum ut bestie. Alia vero propter ve-
lari intellectum aliquando passione aut egritudine
aut sompno ut homines. De fantasia quidem igitur
quid est et propter quid est dictum sit in tantum.

De parte autem
anime qua cognoscit
anima et sapit sive
separabili existente sive
non separabili secundum magnitudinem sed secundum rationem
considerandum quam habet differentiam et quomodo fit
quidem intelligere. Si igitur est intelligere sicut

sentire aut pati aliquid utique erit ab intelligibi-
li aut aliquid huiusmodi alterum. Impassibile igitur oportet esse,
susceptivum autem speciei et potentia huiusmodi sed non hoc.
Et similiter se habere sicut sensitivum ad sensibilia,
sic intellectum ad intelligibilia.

Necesse est itaque quoniam omnia intelligit immixtum
esse sicut dixit Anaxagoras ut imperet, hoc autem est
ut cognoscat. Intus apparens enim prohi-
bebit extraneum et obstruet. Quare neque ipsius
esse naturam neque unam sed aut hanc quod possibilis sit. Vo-
catus itaque anime intellectus (dico autem intellectum
quo opinatur et intelligit anima) nihil est actu eorum
que sunt ante intelligere. Unde neque misceri est rationabile
ipsum corpori; qualis enim utique aliquis fiet aut ca-
lidus aut frigidus, aut organum aliquod erit sicut sensi-
tivo; nunc autem nullum est. Et bene iam dicentes
animam esse locum specierum, nisi quod non tota sed intellectiva
neque actu sed potentia species. Quoniam autem non similis sit im-
passibilitas sensitivi et intellectivi manifestum est in
organis et sensu. Sensus enim non potest sentire ex
valde sensibili, ut sonum ex magnis sonis

necesse ex fortibus odoribus et coloribus necesse [illegible]
necesse odorare sed intellectus cum intelligit deus nullum in-
telligibile. non enim intelligit inferiora sicut et nisi sensi-
tivum corporale cum non sine corpore sed hic est separatum est
Cum autem sic singula sint. ut sensus dicunt. quod sine actu
hoc est actu conceptus unitatis non possit operari quod se ipsum
est quando et tunc potentia quodammodo. non tamen similiter
et ante addiscere aut invenire. et ipse autem se ipsum tunc po-
test intelligere.

Quoniam autem aliud est magnitudo et magnitudinis esse et aqua et aque esse et sic in aliis multis non autem in omnibus. in quibusdam enim idem est esse car-
nis et carnem. aut alio corpore aut aliter habente. discernit
tactum enim non est sine materia sed sicut simum hoc in hoc sed
sensitivo quidem igitur calidum et frigidum iudicat. et quorum
ratio quedam. caro autem aut separato aut sicut circumflexa
se habet ad se ipsam cum extensa sit carnis esse discernit
iterum autem in hiis que abstractione sunt rectum sicut
simum. cum continuo enim est. quod quid autem quod quid erat
esse si est et alterum recto esse et recto alio. Sit enim
dualitas alterum itaque aut aliter habente se iudicat.
Omnino quoniam sicut separabiles res a materia sic et
que circa intellectum sunt. Dubitabit quis

dubitabit aliquis si intellectus simplex est et impas-
sibilis et nulli nihil habet commune sicut dicit Anaxa-
goras quomodo intelliget si intelligere pati aliquid
est. In quantum enim aliquid commune utrique hoc quidem agere vi-
detur illud pati videtur. Amplius autem si intelligibilis
et ipse est. Aut enim aliis inerit intellectus si non secundum aliud
ipse intelligibilis est, unum autem aliquid intelligibile specie. Aut
sit mixtum aliquid habebit quod facit intelligibile ipsum sicut alia.
Aut pati secundum commune aliquid divisum est prius quoniam potentia
quodammodo est intelligibilia intellectus sed actu
nihil antequam intelligat. Oportet autem sic sicut in
tabula nihil est scriptum actu, quod quidem accidit in
intellectu. Et ipse autem intelligibilis est sicut intelligibilia.
In his enim quae sunt sine materia idem est intellectus et quod
intelligitur. Scientia enim speculativa et sic scibile idem est.
Non autem semper intelligendi causa consideranda. In
habentibus autem materiam potentia unumquodque est intelligibilium. Quare
illis quidem non inerit intellectus, sine materia enim potentia est
intellectus talium. Illi autem intelligibile erit.
Quoniam autem sicut in omni natura est aliquid hoc quidem
materia unicuique generi. Hoc autem est quod potentia omnia illa. Alte-
rum autem causa et factivum quod in faciendo omnia ut ars ad materiam

subsistunt necesse et in anima has esse differentias. Et est hic intel-
lectus hic quidem talis in omnia fieri, ille vero in omnia
facere. sicut habitus quidam et sicut lux; quodam enim
modo et lux facit potentia existentes colores actu colores.
Et hic quidem intellectus separabilis et impassibilis et
immixtus, substantia actu ens. Semper enim honorabilius
est agens patiente et principium materia. Idem autem est secundum
actum scientia rei. que vero secundum potentiam tempore prior
in uno est, omnino autem neque tempore; sed non aliquando quidem
intelligit aliquando autem non intelligit. Separatus autem est solum
hoc quod vere est. et hoc solum immortale et perpetuum.
Non reminiscimur autem. quia hoc quidem impassibile. pas-
sivus vero intellectus corruptibilis. et sine hoc nichil
intelligit anima. Indivisibilium quidem igitur intelligentia
in hiis circa que non est falsum. In quibus autem et falsum
iam et verum est. compositio quedam iam intellectuum est
sicut entium unum ens. Sicut empedocles
dixit ubi multorum quidem capita sine cervice ger-
minaverunt postea composita sunt. Ut assimetrum
et diametrum. et ut simetrum et diametrum.
Si autem factorum et futurorum tempore cointelligens
et componens. Falsum enim in compositione semper est. et namque
si album non album composuit. Contingit autem et divisionem
dicere omnia. Est autem non solum falsum vel verum quod albus

cionem ex his et quod ea ad ea unum aut faciens hoc
intellectus et unumquodque. Indivisibile autem quoniam
dupliciter potentia aut actu est. nihil prohibet intelligere
indivisibile cum longitudinem intelligit et indivisibili
enim actu aliquid et in tempore indivisibili similiter enim
tempus divisibile et indivisibile longitudini est. Non
enim est dicere aliquid in medio intelligere utrumque. Non
enim est nisi dividatur sed aut potentia seorsum aut utrumque
intelligens dividens. dividit et tempus simul tunc
et in longitudine. Si vero sicut ex utrisque et in
tempore quod est in utrisque. Quod autem non secundum quantitatem
indivisibile sed specie intelligit et indivisibili tempore
et indivisibili anime. Secundum accidens autem et non secundum quod
ea divisibilia. quo intelligit et in quo tempore sed secundum quod
indivisibilia inest autem utrisque huius aliquid indivisibile.
sed forte non separabile. quod facit tempus unum
et longitudinem. Et hoc similiter in omni est et continuo et tempore
et longitudine. Punctum autem et omnis divisio. et
sic indivisibile monstratur sicut privatio et similis ratio in aliis
est ut quomodo malum cognoscit aut nigrum. contrario
enim quodammodo cognoscit. Oportet autem potentia esse
cognoscens et esse in ipso. Si vero alicui non est contrarium
ipsum cognoscit seipsum et actu est et separabile

Est autem dictio quidem aliquid de aliquo affirmatio
vera et falsa omnis. intellectus autem non omnis. sed qui est
ipsius quod quid est secundum hoc quod quid erat esse verus est et
non aliquid de aliquo. sed sicut videre proprii verum est.
si autem homo album aut non. non verum semper. sic se
habent quaecumque sine materia sunt. Idem autem est
secundum actum scientia rei. quae vero secundum potentiam tempore prior
est in uno. omnino autem neque tempore. sunt enim ex actu ex-
istente omnia quae fiunt. Videtur autem sensibile ex potentia
existente sensitivo actu agere. non enim patitur neque
alteratur. propter quod alia species motus. motus enim imperfe-
cti actus. simpliciter autem actus alius qui perfecti.
Sentire quidem igitur simile est ipsi dicere solum et
intelligere. cum autem delectabile aut triste quasi affirmans
aut negans prosequitur aut fugit et est delectari et tris-
tari agere sensitiva medietate ad bonum aut malum
inquantum talia. et fuga autem et appetitus hoc quod secundum
actum. et non alterum appetitivum et fugitivum neque
ab invicem neque a sensitivo. sed esse alterum. Intellec-
tivae autem animae phantasmata ut sensibilia sunt. cum autem
bonum aut malum affirmat aut negat et fugit aut prose-
quitur. propter quod nequaquam sine phantasmate intelligit anima.
Sicut autem aer pupillam huiusmodi fecit. ipsa autem

aut alterum. et indiuisum simul. Sed vltimum unum

et una medietas. Sed ad ipsum plura quo ad

differunt. pro dulce et calidum. dicitur

prius et posterius ... ad et tunc. quod eum aliquid

unum sit ad et tempus. Sed hec oppositorum. ad unum

enim unum loco se ad utrumque. sicut alia addimus

pro eum est vel hoc genera indiuiso quod contrarium ut

album quod nigrum. Sit igitur sicut a album ab b nigrum

G. ad d sicut alia addimus. quare et permutatim

B sicut igitur g d unum sunt erunt sic se habebunt

sicut et ab eadem quidem erit ad non eadem. et aliud simul

tamen ut hoc et si a quidem dulce sit. et b vero

album. Species quidem igitur intellectiuum in fantasmatibus

intelligit. et sicut in illis determinatum est ipsum imitabile et

fugiendum et extra sensum. cum in fantasmatibus sit

movetur ut sentiens quod fugibile est quod ignem cognoscit

communi videns quod movetur. pugnandum est. aliquando

et que sunt in anima fantasmatibus aut intellectibus

et tamquam videns ratiocinatur et deliberat futura ad

presentia et cum dixerit ut ibi delectabile aut triste hic fugit

aut sequitur. Et omnino in actione et quod sine actione est

verum et falsum in eodem genere sunt cum bono et malo. Sed

differunt simpliciter differunt et aliquando

Abstractiones autem dicta intelligit sicut simum
secundum quod simum non separate, secundum quod concavum si
quis intelligeret actu, sine carne intelligeret in qua
concavum. Sic mathematica non separata sicut separata intelligit cum
intelligit illa. Omnino autem intellectus est qui secundum actum res
intelligens. Utrum autem contingit aliquid separatorum intel-
ligere ipsum existentem non separatum a magnitudine aut non
considerandum posterius. Nunc autem de anima dicta recapi-
tulantes, dicamus iterum quoniam anima ea quae sunt quodammodo omnia
est. Aut enim sensibilia quae sunt aut intelligibilia.
Est autem scientia quidem scibilia quodammodo, sensus autem sensibi-
lia. Qualiter autem hoc sit oportet inquirere. Secatur enim scientia
et sensus in res. Quae quidem potentia est in ea quae sunt potentia,
quae vero actu in ea quae sunt actu. Animae autem sensitivum et
quod scire potest potentia haec sunt, hoc quidem scibile, illud vero
sensibile. Necesse autem aut ipsa aut species esse. Ipsa quidem
enim non sunt, non enim lapis in anima est sed species. Quare
anima sicut manus est. Et enim manus est organum organorum, et
intellectus species specierum, et sensus species sensibilium.
Quoniam autem nec res nulla est praeter magnitudines,
sicut videtur, sensibilia separata, in speciebus sensi-
bilibus intelligibilia sunt, et quae in abstractione dicuntur

et quecumque sensibilium habitus et passiones. et ob
hoc neque non sentiens nichil, nichil utique addisceret
neque intelligeret. sed cum speculatur necesse simul fantasma
aliquod speculari. fantasmata enim sicut sensibilia sunt preter-
quam sine materia. Est autem fantasia altera ab
affirmatione et negatione. complexio enim intellectuum
est verum aut falsum. Primi autem intellectus quid dif-
ferent ut non fantasmata sint. aut neque alii fantas-
mata. sed non sine fantasmatibus.

Quoniam autem anima secundum duas diffinita est
potentias. que animalium est et discretione que intelligentie
opus est et sensus. et adhuc movendo secundum
locum motu. de sensu quidem et intellectu determinata
sint tanta. De movente autem quid forte anime sit consi-
derandum. utrum una quedam pars ipsius separabilis
aut magnitudine aut ratione. aut omnis anima. Et si pars aliqua
utrum propria quedam sit preter consuetas dictas et dictarum
aut harum una aliqua sit. Habet autem dubitationem
mox quomodo oportet partes anime dicere et quot. modo enim
quodammodo infinite videntur. et non solum quas dicunt
quidam determinantes rationabilem et irascibilem et
concupiscibilem. hii autem rationem habentem et irrationabilem.

Secundum eundem modum et quasi habent separata et
alie videntur partes maiores ipsius anime habentes.
de ipsis et nunc dictum est. Vegetativa autem quam plante
habent et omnibus viventibus et sensitiva. quod neque
sicut irrationabile neque sicut rationem habens ponet quis
utique facile. Amplius autem et fantasia que
est et quidem ab omnibus alterum est. Cui autem horum
vel alterum sunt habet multam habet dubitationem. si aliquis
ponat separatas partes anime. Amplius autem et appetitivum
que et ratione et potentia alterum videtur utique et ab omnibus
et inconveniens utique hoc separare. In rationabili enim
voluntas fit et in irrationabili concupiscentia et ira.
Si autem tria in anima in unoquoque erit appetitus. Et circa
de quo nunc sermo instat quid forte movet secundum
locum animal. Secundum augmentum et decrementum
motum in omnibus videtur. videbitur utique movere generativum
et vegetativum de inspiratione autem et expiratione et
somno et vigilia posterius perscrutandum. habent enim multam
dubitationem. Sed de motu secundum locum quid sit
movens animal secundum progressivum motum considerandum. Quod
quidem igitur non vegetativa potentia motiva. semper enim propter aliquid
motus hic et aut cum fantasia aut appetitu. Nichil enim
non appetens aut fugiens movetur si non violentia. Amplius
et plante utique motive essent et utique haberent aliquam

partem organicam ad motum localem. Similiter autem
neque sensitivum. multa enim sunt animalia que sensum
quidem habent. manentia ac et immobilia sunt per finem.
Si enim natura nichil frustra facit neque deficit in
necessariis nisi orbatis et imperfectis. huiusmodi autem
animalium perfecta et non orbata sunt. Signum autem
quia generativa sunt et augmentum habent et decre-
mentum. quare et haberent utique partes organicas
progressionis. At vero neque ratiocinativum et vocatus
intellectus est movens. speculativus quidem igitur nichil
speculatur actuale neque dicit de fugibili et perse-
quibili. Semper autem motus aut fugientis aut persequentis
aliquid est. Sed neque cum speculatur tale aliquid iam iubet
persequi aut fugere. puta sepe intelligit
terribile aliquid aut delectabile. non iubet autem
timere. cor autem movetur. si autem delectabile alteram aliquam partem.
Amplius et precipiente intellectu et dicente
intelligentia fugere aliquid aut persequi non movetur sed secundum
concupiscentiam agit ut incontinens. et totaliter videmus
quod habens medicinalem non sanat tamquam altero existente principali
faciendi secundum scientiam sed non scientia. At vero neque ap-
petitus huius motus dominus. Abstinentes enim appe-

tinentes et continentes non operantur. quod appeti-
tum habent sed consequuntur intellectum. Videntur autem duo
haec moventia aut appetitus aut intellectus si aliquis
fantasiam ponat sicut intellectum quendam. multi enim
preter scientiam sequuntur fantasias. et in aliis
animalibus non intellectus neque ratio est sed fantasia. utra-
que ergo haec motiva secundum locum intellectus et appetitus.
Intellectus autem qui propter aliquid ratiocinatur. et qui practi-
cus est. differt autem a speculativo secundum finem. et ap-
petitus propter aliquid omnis est. Cuius enim appetitus hoc
principium practici. intellectus ultimum autem principium
actionis. quare rationabiliter haec duo videntur mo-
ventia appetitus et intelligentia practica. Appeti-
bile enim movet. et propter hoc intelligentia movet
quia principium huius est quod appetibile. et fantasia autem
cum moveat non movet sine appetitu. unum
enim movens quod appetitivum. Si enim duo intel-
lectus et appetitus moverent secundum communem utique aliquam
speciem moverent. nunc autem intellectus non videtur
movens sine appetitu. voluntas enim appetitus est.
cum autem secundum rationem movetur. et secundum voluntatem movetur. appe-
titus enim movet preter rationem. concupiscentia enim appetitus

Intellectus quidem igitur [illegible]

ergo verum quod appetitum est et fantasia vera
et non vera. unde semper quidem movet appetibile
quod est bonum aut apparens bonum. non omne autem practi-
cabile bonum. Actuale autem est contingens et aliter se habe-
re. quod autem ipsum primum movet aut quod vult appe-
titum manifestum est. Dividentibus autem anime partes se-
cundum potentias dividunt et separant. valde
multe fiunt. vegetabile sensitivum consiliativum
adhuc appetitivum. hec enim plus differunt abinvicem
quam concupiscibile et irascibile. Quoniam autem appe-
titus fiunt contrarii abinvicem. hoc autem accidit cum
ratio et concupiscentia contraria fuerint. fit autem in sensi-
bilibus habentibus intellectum. Intellectus quidem igitur propter futu-
rum retrahere iubet. concupiscentia autem propter ipsum
iam. videtur enim quod iam delectabile et simpliciter
delectabile et bonum simpliciter. propterea quod non videt
quod futurum. Specie quidem igitur unum erit
movens appetibile aut appetitivum. primum autem
omnium appetibile. hoc enim movet non movens
eo quod sit intellectum aut imaginatum. numero autem plura
moventia. Cum autem tria sint unum quidem movens secundum
autem quo movet et tertium [illegible]

Aliud quidem inmobile, aliud quod movetur.
Est autem inmobile actuale bonum, movens autem
et quod movetur appetitivum. Movetur enim quod appetit
secundum quod appetit, et appetitus actus quidam motus
quidam est. Quo autem movet iam est quod vero movet
organo appetitus, iam hoc corporeum. Unde in
communibus anime et corporis operibus considerandum
est de ipso. Nunc autem ut in summa dicatur movens
organice ubi principium et finis idem [illegible]
[illegible] hoc est gibbosum et concavum. Hoc quidem finis,
illud vero principium. Unde aliud quiescit, aliud
vero movetur, ratione quidem altera entia, magni-
tudine vero inseparabilia. Omnia enim pulsu et
tractu moventur; propter quod oportet sicut in circulo
manere aliquid et hinc incipere motum. Omnino
quidem igitur sicut predictum est, quod appetitivum
animal, sic ipsius motivum est. Appetitivum autem non sine
fantasia. Fantasia autem omnis rationalis aut sensibi-
lis est. Hac quidem igitur et alia animalia participant.
Considerandum autem et de inperfectis, quid movens
est quibus tactus solus est sensus, utrum contingat
fantasiam inesse hiis aut non, et concupiscentiam, [illegible]

lectiva et tastiva intell. s. aut hec et composite

eius actus fantasia ad quod utraque est. que sunt

moventia indebitate et hoc est quod indebitate ad

impetum. Sensibilis quidem igitur fantasia sicut dic-

tum est et in aliis animalibus inest. deliberativa vero insit his

que hoc. eis rationalia opus est et necesse uno mensurare

maius enim prosequitur quare potest unum ex pluribus

fantasmatibus facere. et causa hec eius quod opinionem non vi-

detur habere quod eam que ex syllogismo non habet. hec autem illam habet

propter quod deliberativum non habet appetitus. Vincit autem et

movet aliquando deliberationem. aliquando autem movet sicut spera

sicut spera appetitus appetitum. cum incontinentia fiat.

natura autem semper que superior principalior est et movet. iam

tribus lationibus iam movetur. Scientificum autem

non movet sed manet. quoniam autem hec quidem universalis ex-

istimatio et ratio. alia vero particularis. hec quidem enim

dicit quod oportet talem tale agere. hec autem quod hoc quidem tale

et ego talis. iam hec movet opinio. non que universalis

aut utraque. sed hec quidem quiescens magis. hec autem non.

Vegetativam quidem igitur animam necesse habere omne quod-

cumque vivit et habet animam a generatione usque ad corruptionem

[illegible] enim [illegible]

et statum et decrementum. Hec autem sine alimento
est impossibile vivere. Igitur inest vegetabile omnibus
in orbibus generationis corruptibilibus. Sensum
autem non necesse in omnibus viventibus, neque enim quorum
simplex corpus contingit habere tactum, neque sine hoc
possibile est nullum animal, neque quecumque non susceptiva
specierum sine materia. Animal autem necesse sensum habere
si nichil frustra facit natura. Propter aliquid enim omnia
que sunt natura subsistunt, aut consequentia sunt eorum
que sunt propter aliquid. Si igitur est gressivum corpus
non habens sensum, corrumpetur utique et ad finem
utique veniat quod est nature opus. Quomodo enim ali-
mentabitur? Quidem enim quedam existit quibus ingenerabi-
lia. Non est autem corpus habere animam et
intellectum discretivum, sensum autem non habere non
mansivum existens generabile autem. Atvero neque ingenera-
bile. Quare enim non habebit? aut enim anime melius
aut corpori. Nunc autem neutrum est: hec quidem non [illegible]
intelliget, hec autem nichil erit [illegible]
aliud ergo habet animam corpus non [illegible] sine sensu.
Atvero si habet sensum, necesse corpus aut simplex esse aut [illegible]
[illegible] impossibile [illegible]

cum non habeat. Quoniam autem necesse corpus habere [illegible]

corporis animati. Omne autem corpus animatum

compositum et non est intangibile. Tangibile autem

est sensibile tactu. Necesse et animalis corpus

tactivum esse, si debet salvari animal. Alii enim

sensus per altera sentiunt, ut olfactus, visus,

auditus; tangendo autem, nisi habeat sensum, non

hec poterit quedam fugere, illa autem accipere.

Si vero hec, impossibile est salvari animal. Propter

quod et gustus est sicut tactus quidam; alimenti

enim est, alimentum autem corpus tangibile. Sonus autem et color

et odor non alunt, neque faciunt augmentum neque

decrementum. Quare et gustum necesse est tactum esse,

propter id quod tangibilis et vegetativi sensus

est. Hi quidem igitur necessarii sunt animali, quoniam et

manifestum quod non possibile sine tactu animal esse.

Alii autem propter bene et generi animalium non

cuilibet, sed quibusdam, ut progressivo, necesse esse.

Si enim debet salvari, non solum oportet tangentem

sentire, sed et a longe. Hoc autem erit, si per medium

sensitivum sit, eo quod illud quidem a sensibili patiatur

et moveatur, ipsum autem ab illo. Sicut enim movens

secundum locum usque alicubi permutare. sicut
et depellens alterum facit ut pellatur et per
medium motum. et primum quidem movens depellit
et non depellitur. ultimum autem solum depellitur non pel
lens. medium autem utraque. multa et media sunt
in alteratione. quia quod quidem manens in eodem loco
alterat. ut si in ceram tinxerit aliquid usque ad
id motum est usque quo tinxit. lapis autem nichil sed
aqua usque quo profundum. aer autem ad plurimum
movetur et facit et patitur si maneat et unum
sit. unde et de refractione est melius quam visum [illegible]
exeuntem recipiunt aerem pati a figura et colore [illegible]
quousque quidem sit unum. In levi autem unum est. propter
quod iterum hic visum movebit sicut utique si in cera
sigillum ingrederetur usque ad finem.

Quod autem impossibile sit simplex esse animalis
corpus. manifestum est. dico autem puta igneum aut aereum.
Sine quidem enim tactu nullum contingit aliud
sensum habere. corpus enim omne animatum tactivum
sicut dictum est. alia autem preter terram sensitiva quidem
utique fient. omnia autem [illegible] alterum sentire
faciunt sensum. [illegible] medium tactus autem est in

tangibilia propter quod per se et habet hic non et tenue

aliqui sensus tactus sentiunt. sed per alterum hic ad vero

solum per se ipsum. quare hoc de ambobus nullum

corporum est corpus medium. necesse itaque decernere. omnium

enim tangibilium tactus. sicut mediator et sensus

exterius sensuum. non solum quecumque differentie terre sunt

sed caliditas et frigiditas et alia omnia tangibilia possi-

bilium et propter hoc ossibus et capillis et huiusmodi partibus

non sentiunt quia terre et plante et ob hoc neque

unum habent sensum. quia terre sunt. sine autem tactu

necesse unum possibile esse aliud. hic ad sensum non est

per terram necesse aliquid ex ambobus nullum. Manifestum

igitur quod necesse hic solo privata sensu animalia

mori. neque enim habere possibile est habere non animal,

ex quo necesse est sunt animalia animalium natura est habere

preter hunc. Et propter hoc quidem alia sensibilia excel-

lentiis non corrumpunt animal. ut color et odor et

sonus. sed solum sensus nisi per accidens. puta si simul

[illegible] fiat et ictus. et propter hoc et odore

alia [illegible] tactus corrumpunt et hunc ad sensum quod

accidit sub tactum est sic corrumpit tangibilium

vel excellentia. ut caliditas et frigiditas et duritia

corrumpit animal. Ipsa quidem enim sensibilium
superexcellentia corrumpit sensitiva animal et ipsum tactus
per tactum. Hoc autem tactu determinatum est vivere animal. Sine
enim tactu monstratum est quod impossibile est animal esse.
Unde tangibilium excellentia non solum corrumpit
sensum sed animal, quia necesse solum habere hunc.
Alios autem sensus habet animal, sicut dictum est,
non propter esse sed propter bene, ut visum, quia in
aere et in aqua ut videat. Omnino autem
quoniam in diaphano; gustum autem propter delectabile
et triste, ut sentiat quod in alimento et
concupiscat et moveatur; auditum autem ut significetur
aliquid ipsi; linguam autem habet quatenus
significet aliquid alteri.

[illegible] librorum 3 anime finis

De primis quidem igitur
causis nature et
de omni motu naturali adhuc
autem de hiis que secundum superiorem
lationem ornata sunt astris
et de elementis corporalibus quot et que et de ea que in invicem
transmutatione et de generatione et corruptione communi dictum est prius.
Reliqua autem pars huius methodi adhuc consideranda
quam omnes priores metheorologiam vocabant. Hec autem sunt
quecumque accidunt secundum naturam quidem inordinatiorem tamen
ea que primi elementi corporum circa locum maxime proximum lationi
astrorum de lacte et cometis et ignitis et motis
fantasmatibus et quecumque ponemus utique aeris esse communes
passiones et aque. Adhuc autem terre quecumque partes et
species et passiones partium ex quibus et de spiritibus et terre
motibus considerabimus causas et de omnibus que fiunt secundum motum
horum in quibus hec quidem dubitamus, hec autem attingimus aliquo modo.
Adhuc autem de fulminum casu et tyfonibus et incensi-
onibus et aliis circularibus quecumque propter congelationem
accidunt passiones eorundem corporum. Pertransientes autem
hec de hiis speculabimur si quid possumus secundum inductum modum
assignare de animalibus et plantis universaliter et sigillatim; fere
enim hoc dicto finis utique factus erit omnis eius que
a principio nobis electionis.

Hic igitur in principio dictum est de ipsis primo sunt de-
declarata scilicet prius a nobis unum quidem primum
corporum ex quibus constat circularis lationis corporum na-
tura alia quattuor corpora propter quattuor principia quorum du-
plicem esse dicimus motum hunc quidem a medio hunc
autem ad medium. Quattuor autem existentibus hiis igne et
aere et aqua et terra omnibus quidem hiis superenatans
esse ignem subsistens autem terram. Duo autem que ad ipsa
hec proportionaliter se habent: aer quidem enim igni propinquior
aliis, aqua autem terre. Cosmus itaque circa terram totus
mundus ex hiis constat corporibus de quo accidentia
passiones dicimus esse sumendas. Est autem ex necessitate
continuum esse superioribus lationibus ut omnis ipsius
virtus gubernetur inde. Unde enim motus principium
omnibus illam causam putandam primam. Adhuc autem hoc quidem
perpetuum et finem motus non habens loco sed semper in fine.
Hec autem corpora omnia finita distant loco abinvicem. Quare
accidentium circa ipsum ignem quidem et terram et congenera
hiis ut in materia horum causam que fiunt causas oportet
putare subiectum enim et passivum appellamus hoc modo.
Causam autem sicut unde motus principium eam que semper mo-
torum consimilium virtutem.

Reassumentes igitur causas que a principio positas
et declaratas prius declarationes dicimus
et de lactis fantasia et de cometis et aliis quecumque

existente hiis singenea entia. Quaeque itaque ignem
et aerem et aquam et terram fieri continue et unumquodque
horum ex unoquoque existere potentia, sicut et aliorum quorum
unum aliquid et idem subiectum, ultimum autem resolvuntur. Iterum
Primo quidem igitur dubitabit utique quis de vocato
aere, quid oportet accipere ipsius naturam in mundo ambientem
terram et quomodo se habet ordine ad alia dicta elementa cor-
porum. Moles quidem enim utique terre quanta quidem utique
sit ad ambientem magnitudinem non latet. Iam enim per
astrologicas theorias a nobis visum est multo minor et quorundam
astrorum. Aque autem naturam consistentem et separatam neque
videmus neque contingit segregatam esse ab ea que circa
terram locato corpore, preter a maribus et flu-
minibus. Et utique si quid supra profundum manifestum nobis est.
Ad intermedium utique terre et ultimorum astrorum utrum
unam aliquam putandum esse naturam corporis aut plures,
et si plures quanta et ubi determinata sunt loca.
Nobis quidem igitur dictum est prius de primo elemento quale
secundum virtutem est, et quoniam totus qui circa superiores lationes
mundus illo corpore plenus est. Et hanc opinionem
non soli nos existimamus habentes, sed videtur et antiqua
que existimatio ipsa et priorum hominum. Etenim ether
aliquam accepit appellationem. Quod Anaxagoras
quidem igni idem putasse mihi videtur significare.
Superiora plena igne esse, et ille eam que ibi potentiam
etherem vocandum putavit. Hoc quidem recte putavit.

Celi enim [illegible] corporis orbicularis [illegible] et [illegible] secundum [illegible]
vel si sit existere et declinarent [illegible] ethera parte
tres multi [illegible] apud nos existit. Non enim utique de-
terminata sensibilia neque visibilia neque radio [illegible] operationes [illegible]
factas in talibus super infirmitatis. Conveniebat igitur [illegible]
esse [illegible] et non solum [illegible] Celi autem [illegible]
[illegible] terre et astrorum acre [illegible] utique nunc [illegible]
[illegible] mathematicorum sufficiens forte utique desisterent ab hac
predicta opinione valde enim simile [illegible] utique
laterum esse [illegible] magnitudinibus que videntur apparentibus
hinc nobis sic [illegible] et post in [illegible]
super [illegible] theorematibus [illegible] enim [illegible]
et nunc [illegible] enim et distantie plene igne [illegible]
ex igne [illegible] adnichilata utique esset [illegible] aliis
elementorum [illegible] neque aere solo plena [illegible] enim
utique excedet equalitatem [illegible] analogie ad [illegible]
tam corpora [illegible] duobus elementis [illegible]
[illegible] terre et celi [illegible] Nulla enim ut [illegible]
terre [illegible] aqua [illegible] est et [illegible] aque [illegible]
[illegible] ad ambientem magnitudinem [illegible] enim non [illegible]
magnitudine [illegible] excessu [illegible] aqua [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible] aere [illegible] totum ad
totam aquam [illegible] ad [illegible] si [illegible]
non [illegible] enim [illegible]
[illegible] magnitudinem [illegible]

utrisque si facta additione existerent. Nec ipse igitur neque aer
neque ignis tantum implent intermedium locum. [illegible]

Reliquum autem considerantibus dicere quomodo ordinata sunt duo ad
positionem primi corporis, dico autem aerem et ignem
et propter quid causa caliditatis a superioribus astris fit circa que
circa terram loca. De aere igitur dicentes primo sicut supposuimus
dictum sit et de hiis iterum. Si itaque fit aqua ex aere
et aer ex aqua, propter quid ipse causa non consistunt nubes in
superiori loco. Conveniebat enim magis quanto remotior
a terra locus et frigidior, quia neque sic propter astra calida existens
est, neque propter radios a terra refractos. Prohibet propter quid
consistere disgregantes caliditate consistentias. Fiunt enim
nubes congregationes ubi desinunt iam radii propter dispergi in
immensum. Aut igitur non ex omni aere nata est aqua, aut
si similiter ex omni, qui circa terram non solum aer est sed velut vapor
propter quod iterum consistit in aquam. At vero si tantus existens aer
omnis vapor est, videbitur utique multum excedere quantitatem natura
et que aque, si quidem superiorum distantie plene sunt cor-
pore aliquo, et ignem quidem impossibile, quia exsiccarentur
utique alia omnia; relinquitur autem aere et eo qui circa terram
toto aqua; vapor enim aque disgregatio est. De hiis quidem
igitur dubitatum sit hoc modo. Nos autem dicimus simul et ad
dicenda determinantes et ad [illegible] dicta, quod enim
superius et usque ad lunam dicimus corpus alterum ab
igne et aere, quodammodo et in ipso hoc quidem purius esse
hoc autem minus sincerum et differentias habere, et maxime qua de-
sinit ad aerem et ad eum qui circa terram mundum. Lato autem primo

elementi calidi et corporibus que disposita sunt [illegible]
inferiori mundi et corporis motu diffusi [illegible] accidit
et fiat calidum. Oportet autem intelligere sic et hec manifeste
quod cum sub celo sint superficie conlocate corpora. velut ista que
[illegible] sunt et ponuntur calida et frigida et sicca et humida et quodam
alia [illegible] assequendo passiones sit calidum et a motu et immo-
bilitate [illegible] et quidem [illegible] in medio ponitur
ignis et terra medium [illegible] calidissimum et frigidissimum. Secun-
gatur terra et aqua. Circa hec autem et supra hec aer [illegible]
[illegible] vocamus ignem. Non est enim ignis [illegible] calidum
et velut fervor est [illegible] ignis. Sed oportet intelligere dicti [illegible]
aerem [illegible] velut humidum et calidum [illegible]
vapor est exalatio habet terre [illegible]
[illegible] et siccum [illegible] vapores enim [illegible] humidum et calidum. Exala-
tionem autem calidum et siccum. Est autem vapor [illegible]
velut aqua exalatio autem [illegible] velut ignis. Enim [illegible] ignis
[illegible] loco non [illegible] nubes. Hac existimatione
[illegible] est aer solum [illegible] velut ignis [illegible]
[illegible] ignis [illegible] autem prohibet et eo quod [illegible]
[illegible] nubes consistere [illegible] loco [illegible]
[illegible] in [illegible] aere [illegible]
[illegible] ut et terra [illegible] sit totum [illegible] enim
[illegible] in [illegible] loco terre et non [illegible]
[illegible] fluit autem aer [illegible]
[illegible] ignis [illegible] enim [illegible]
[illegible] ignis autem aer [illegible]
prohibet [illegible] aqua [illegible]

contrario in superiori loco calido secundum se frigido alia autem [illegible]
sed secundum se frigido exalato igne · et sic continue hoc pars conserva-
vat aere pleno ... sic autem igne et per aliud et aliud fit
unum continuum corpus. De eo quod ignis [illegible] non fiunt nubes · neque
in aqua congregatio, et quod oportet accipere de loco intermedio astrorum
et terre · et quod iste corpus plenum · tactum dicta sunt. De
sole autem caliditate quam exhibet sol magis quod secundum se ignitum
et calidum [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]. Calidum enim passio quedam sensus
propter quod autem cum fit non [illegible] [illegible] [illegible] secundum [illegible] [illegible] et tunc
[illegible] motus per quod disgregatur aere et igne · ut et lapis
liquefacta videntur sepe · cum ergo ignis [illegible] fiat [illegible] et calidum
sufficienter [illegible] et solis latio tantum velocitatem [illegible] et [illegible] longe
[illegible] · quod ergo astrorum velox quidem longe autem · quod autem lune [illegible]
tarda autem · quod autem solis [illegible] hoc sufficienter [illegible] magis sed
cum sole ipsa caliditate rationabile similiter [illegible] et hoc [illegible]
non sunt · etiam hoc violentia latio [illegible] magis fit calidum
et hoc rationabiliter accidit · maxime enim motus solis disgregat [illegible] ·
propter hoc igitur cum contingit ad hunc locum calidum · et propter adherentem
igneum per aerem [illegible] motus frequenter et sub [illegible] violenta secundum
Regionem autem sufficienter propter quod superius locum non fit calidum neque igneum
[illegible] astrorum · ubi [illegible] enim non fiunt · secundum se autem [illegible] magis
moventur et circa igni autem circa. Adhuc autem [illegible] magis esse
videtur calidum · videtur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dici
[illegible] propter quod cum flamma [illegible] [illegible]
et discretio [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] fit [illegible] et propter [illegible] [illegible] [illegible] et minimi
[illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] enim [illegible]
sole exalacio [illegible] fiunt non fiunt · Ut quidam putant

sit duplex · hec quidem magis vaporosa · hec autem magis fumosa ·
causa quidem eius est in terra et super terram humiditas vaporosa hec autem ipsius
terre existens sicut fumosa · et harum fumosa quidem supereminet
propter caliditatem · humidiorem autem subiacet propter ponderositatem · Et propterea hic non
[illegible] est in [illegible] · propter quod eius sub [illegible] calore [illegible]
[illegible] et [illegible] · quod [illegible] commixtio eius est [illegible] fumo
si [illegible] · et tamen [illegible] nature [illegible] · propter hec existit corpus
sic necessario ut [illegible] · sub hac autem [illegible] Oportet autem
intelligere velut hypersarcoma [illegible] est [illegible] ordinatio
[illegible] apparere quam [illegible] · ut modico motu [illegible] extra
[illegible] eius flegma [illegible] sicut [illegible]
[illegible] sic habent [illegible] per [illegible] motu
[illegible] Differt autem [illegible] secundum hypersarcomatis
[illegible] eius latitudinem habent et longitudinem
hypersarcoma [illegible] accensa sicut flegma [illegible]
[illegible] autem secundum longitudinem [illegible] vocant [illegible] et [illegible] et [illegible] ·
[illegible] hypersarcoma sunt secundum longitudinem et latitudinem · quod quidem [illegible]
[illegible] Hoc autem fit propter [illegible] secundum medium · quidem
[illegible] vocant · quod autem sine hac passione [illegible] ·
quod [illegible] exhalationis per medium et multiplici [illegible] sunt
[illegible] et [illegible] secundum [illegible] [illegible] sunt ·
Aliquid [illegible] exhalatio existit [illegible] · aliquid autem
sub [illegible] extendere et segregare caliditatem propter
[illegible] et [illegible] magis [illegible] existit [illegible]
[illegible] velut [illegible] sub [illegible] exhalatio a
[illegible] flegma [illegible] in [illegible] eius [illegible]

velocitatis et stelle scintillationes [illegible] non ut alie et ab facto [illegible]
a scintillationibus eius a celi corporibus sunt discrete. Videtur itaque propter [illegible]
[illegible] sicut aliena sit et quare propter [illegible] grandinis. Videntur
que ex [illegible] [illegible]. ut et in hieme et autumno videtur [illegible]
et nocte et per diem serenitate existente videtur. Descensus autem [illegible]
per coagulationem ad descensum mediate propter [illegible]. propter [illegible] et pruina
descensus [illegible]. Cum enim horam grandinis non existere [illegible]
[illegible] ab [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ascensus [illegible]
ferri [illegible] [illegible] [illegible] supremo loco [illegible]
[illegible] sunt exhalationes [illegible] ad dimissionem [illegible] propter [illegible]
et infrigidationem humidiorem exhalationum. [illegible] enim congregationem descensus
tendentis propter [illegible] et descensus sunt [illegible] [illegible]
propter [illegible] ad exhalationem [illegible] contingat [illegible] latitudine [illegible]
[illegible] sic [illegible] ad ascensum a descensum a [illegible] latitudinem. pruina [illegible]
ad latitudinem propter [illegible] ferri [illegible]. violenta [illegible] descensus
[illegible] ad ascensum. Unde enim [illegible] dyametrum [illegible] [illegible]. propter
[illegible] et differentiam [illegible] pruina obliqua fit [illegible]. Cum
itaque horam [illegible] ut [illegible] exhalatio. ut ad [illegible] [illegible] ascensus
[illegible]. aliquid ad [illegible] [illegible] coagulationes. Unde ad [illegible] [illegible] sunt
Signum autem apparendi ipsos velocitatis [illegible] [illegible] [illegible]
grandinis [illegible] non sunt [illegible] velocitatem [illegible]
astra et sole et luna. Apparet autem aliquid [illegible] serenitate
existente [illegible] multa [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et sanguinei coloris. [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] ascensum ut [illegible] [illegible] aliquid
[illegible] fit ut [illegible] videtur [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] coloratur [illegible] [illegible]
[illegible] coloribus. [illegible] transparentem [illegible] refractione

suscipiens aer condensationem colores faciet varios et puniceos aut
purpureos. Quia ubi magis ex igneo et albo apparet permixtum
secundum superappositum velut oriencia et occidencia si fuerit cauma et
per fumum puniceum apparet. Et refractionem autem faciet, cum spe-
culum fuerit tale ut non figuram sed colorem suscipiat. Cum autem
autem non multo tempore maneant causa consistencia. In velox confusio latens
autem discerpto lumine ex obscuro et nigro facit profundum aliquid
presentare. Multociens autem ex talibus et dalis cadunt. Cum congre-
gatur magis, coacto autem ampliori vorago videtur. Omnino autem nigro
album multas facit varietates velut flamma in fumo. De die quidem
igitur sol prohibet, nocte autem excepto puniceo alii propter similes
colores non apparent. De discurrentibus quidem igitur astris et igni-
tione autem et si aliqua fantasmatibus talibus consimiliter sunt
passiones, has existimare oportet causas.

De cometis autem et vocato lacte dicamus dubitatis prius
ad dicta ab aliis primo. Anaxagoras quidem igitur et de-
mocritus aiunt esse cometas symphasim erraticarum stellarum
cum propter prope venire videantur tangere invicem. Italicorum autem
quidam vocatorum pythagoricorum unum dicunt ipsum esse erraticarum
stellarum, sed per multum tempus fantasiam ipsius esse et excessum ad
modicum, quod accidit et circa mercurii stellam. Propter enim modicum
ascendere multis deficit apparere temporibus, ut per tempus appareat multum.
Similiter autem hiis [illegible] ypocratem chium et discipulum eius
eschilum [illegible] ipsum non ex ipso aiunt habere sed errantem
propter locum [illegible] refracto nostro visu ab attracto humore
ab ipso ad solem [illegible] et discedunt tardissime tempore apparet
propter tempus plurimum aliorum astrorum quam cum apparet
secundum precessionem per totum semicirculum deficit ad ipsum et ad arcticum et

ad austrum. In medio quidem igitur loco tropicorum non attin-
gere aquam ad ipsum. quare conscripta est [illegible] ad austrum autem
non fieri cometam quia circa [illegible] [illegible] sed et prima [illegible]
caeli in superficie terrae. quae autem ad occasum [illegible]. Non [illegible] eorum
fractum fieri ad solem. neque appropinquante tropico loco. neque
in estivis [illegible] existente sole [illegible] loca [illegible]
sed cometam ipsum. quod vero ad boream [illegible] existere accipere
comam quare magis est perfecta quam de super orizontem. hinc autem subtus
per [illegible] parva. facile enim visum eorum pertingere [illegible] ad solem.
Videtur autem hiis hec [illegible] contingit accidere dicere impossibilia quam autem separatim
Primo quidem igitur dicentibus quod erraticorum est una stellarum cometa.
erratice enim occidunt in circulo [illegible] subdecisionem. cometae autem multi-
[illegible] sunt extra circulum. Deinde et plures uno simul facti sunt [illegible]
Adhuc autem si quidem per refractionem comam habent sicut et hippocrates
oportebat aliquando apparere et hanc comam stellam [illegible] sub
[illegible] quare et ad alia loca. comam autem habet non utique. Nunc autem
nullam visam [illegible] stellas [illegible] autem [illegible] sed [illegible] ele-
vate apparet super orizontem. Et [illegible] autem [illegible] ipsis [illegible]
et non apparentibus [illegible] [illegible] existentibus [illegible] solem. nichilominus
cometae apparent facti saepe. Amplius neque [illegible] in loco
ad arcticum fit cometa solum sed et sole existente circa tropicos
estivales. magnusque enim cometa factus circa [illegible] in achaia
terrae motum. et circa fluctuum ascensum [illegible] equinoctialibus
ortum sunt. et ad austrum [illegible] principe
autem atheniensium [illegible] [illegible] cometa
stella mense gamelion sole existente [illegible] et
[illegible] [illegible] factum est et ipsum [illegible]
[illegible]
[illegible]

s et nos vidimus cometam vero qui inferiorem traxit stellas quae
comam habet debile tamen habebat qui cometam super ipsam debile
sed sunt hic ascendebat et visus fuisse per Adhuc autem
quod apparet nobis sic cometa dispiciebat de loco super orizonte
conspecti paulatim ut ut unius stelle delinquens corporis plicadum
cometam et magis stella de qua prius per meridiem apparuit quod
de cheme et in gelu et secunde a vespere sub aspectu prope
et sic post dies non apparuit tamen precipiendi cum sol supponit
et apparuit quando conjunctio ultimum ad electum fuit et hic
nox omnibus hic ad extendit usque ad caudam partem celi signi
quod fit versa fuit via. Extendit autem ad zonam orizontis et ibi
dissoluta fuit. Et quod demonstrant opinionem per suam opinionem aut
[illegible] apparuisse dissolutas cometas stellas quasi Dicit enim
[illegible] in contrarium si aliquod ad nos prius Adhuc autem Aegyp
[illegible] et ad se ipsas et alias sic quedam et nos ipsa
[illegible] stellas cometis in geminis subeunte quoniam et dispersa
facta est non cometam factam. Adhuc autem et ex vocibus maxime
stelle et si maiores et minores appareant et visibiles ac per se
[illegible] cometam tamen autem et si determinatas comae magis talem
utique [illegible] maiore. et sic quod non sunt quod videtur
ad [illegible] et quibus [illegible] videntur maiores secundum magnitudinem
[illegible] de ipsis tale fieri extentas si non per plura
[illegible] cometam autem de dimensionibus sensum propterque
[illegible] ad [illegible] continua ex hiis quae tunc ap
[illegible] de hiis sic maxime accidit. Cum igitur
[illegible] terram factam sub circulis et lacteum partem
[illegible] et calidam Igitur autem [illegible] et habet se ipsa
[illegible] ad [illegible] fit conductum terram se ipsam et motum circulare
[illegible] [illegible] conjunctio hic dimensionibus existit saepe
[illegible] fiat et dispersam faciat [illegible] in

talem condensacionem inclinant propter superiorem motum quia primum separatur
neque fit multum valde et ideo cum multum comprimitur neque debile
ut extinguatur cito sed plus et minus. Sed quia secundum substantiam videtur esse
de genere corporum exalatorum sic fit stella cometes quibusdam exalationibus
competentibus exalatis figuratis. Secundum vero causa comete solis cometes [illegible]
quia ad longitudinem [illegible] [illegible]. Sed quia [illegible] lumen stelle manifestum
[illegible] vero quod fit velut signum in palatiis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ignis dicitur primum motum. Videtur vero
solis et siderum disposicionem [illegible] [illegible] vero propter aptitudinem [illegible]
[illegible] succedit in longitudine. [illegible] itaque sic manent et non
[illegible] [illegible] maxime densatur [illegible] [illegible] fiet [illegible]
primum [illegible] [illegible] [illegible] comete [illegible] stella velut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in ipso [illegible] et primum. Sed [illegible] [illegible] in ipso
[illegible] loco primum [illegible] fuerit [illegible] apparet comete.
Sed quia sub astris [illegible] non erraticis [illegible] [illegible]
[illegible] cometes fit [illegible] ad [illegible]. Vero apud [illegible] [illegible]
fit sed quemadmodum halo circa solem apparet et lunam [illegible]
et [illegible] [illegible] ... sic fuerit condensatus aer. Ut passio
hec fiat sub solis [illegible] sic et coma astri [illegible] halo [illegible]
[illegible] halo fit propter refractionem talis [illegible] [illegible]
ipsius exalacionibus color apparet [illegible]. Sed [illegible] [illegible] [illegible] stellas
fiat talis [illegible] [illegible] manifeste [illegible] et motus co-
mete. [illegible] stella. Sed quia [illegible] per se [illegible] sub-
[illegible] videtur [illegible] vero [illegible] [illegible] [illegible] sic vero
maxime [illegible] non [illegible] refractionem [illegible] ut halo
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad solem [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] halo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Valde enim quod sunt multe insimul et non segregate propter siccitatem
necessarium est accidere et disgregatam et dissolutam evaporationem
spiritus a natura calida exhalationis ut non consistat faciles
aqua manifestum autem dictum et de hac passione quod et dicta sunt
tibi dicendi sicut tempore quo quidem igne ardente et multi apparent
sic dictum sicut et spirituosi sunt admodum notabiles sed aut
videntur et terminantur magnitudine velut quidem non sit tale attamen
ut frequenter fit aspice ventosi quidem secundum tempus ad summum magnitudine
sed et quod in egypto fluminis cecidit lapis ex aere a spiritu
elevatus cecidit per diem accidit autem et tunc cometis stella
factus a vespere et cum magnus stellas cometas sicut erat yemale
et boreales et sicut multi quidem hec factus fuit
in sinu quidem enim obtinuit ex aere auster flabat
magnus r.[illegible] autem sub principe nichomaco factus fuit parum
[illegible] circa equinoxiale cometus non a vespere faciens
[illegible] eo tempore erat sunt autem quidem non fieri
multos sepe cometas et magis extra tropicos quam intra causa quod
et astrorum motus non solum segregati calidum fit et disgregatum
et consistit manifestum autem est quod plurimum de lacte congregat regione
Valet enim et multi quidem tota sit et quod lac dicunt quidam.
Per sermonem autem et de hoc quo ab aliis dictum sit primo
Ventorum quidem eorum qui pythagorici quidam aiunt viam esse hanc
[illegible] astrorum secundum dictum sub phetonte
[illegible] dilatatum esse aliqui aiunt velud
[illegible] loco circa quod aliud tale passione
[illegible] inconvenientibus autem non intelligentes quod
[illegible] et zodiacum circulum sic habentem et
[illegible] circa eum quod ipse secundum ex natura et
non solum sole manifestum autem nobis tota circuli semper in ipsa
manifestum [illegible] nihil videtur tale passione.

nisi si quis copulat propter ipsum. De lacte autem sicut qui et circa
anaxagoram et democritum lumen esse lac aiunt astrorum quorundam
Solem enim sub terra latum non aspicere quedam astrorum. Quecumque quidem
igitur aspiciuntur ab ipso, horum quidem non apparere lumen, prohiberi enim
a solis radiis. Quibuscumque autem obstruit terra, ut non aspiciantur
a sole, horum proprium lumen aiunt esse lac. Manifestum autem quod et hoc impossibile.
Lac quidem enim semper in eisdem est astris. Apparet enim maximus circu-
lus. A sole autem semper alteris que non aspiciuntur, quare non deberet in eodem
loco. Oportebat igitur translato sole transferri et lac. Nunc autem
non apparet hoc factum. Adhuc autem si quemadmodum ostenditur nunc in
hiis que circa astrologiam theorematibus, solis magnitudo ma-
ior quam que terre, et distantia multo maior que astrorum ad
terram quam que solis. Nunc utique longe alicubi astra coniunget sol
mittit radios. Neque utique umbra terre quam nunc vocant,
astra. Si autem solem omnia astra aspiciet et nullum ipsorum esse
sistere. Amplius autem est tertia quedam suspicio de ipso. Dicunt enim
quidam lac esse refractionem nostri visus ad solem sicut et stellam
cometam. Impossibile autem et hoc. Si quidem enim visus et speculum
et omne apparebit utique propter emphasim. Si autem movetur
speculum et hoc videtur in eadem quidem distantia ad nos et speculum,
et addunctum quod neque esse velocitas, neque in eadem sunt distantia, sed
ipsius autem nos et equaliter. Sed quidem enim medius noctibus celi
physis ostendit aquam autem delineatio. Partem autem lactis eadem ma-
nent omnino propter et quod non opo[...]
si non in eisdem adhuc esset [...] noc-
te de aqua et talibus speculis lac [...] tibus
visus autem refractus ad solem quod apparet [...] neque utique
planetarum utique, neque lumen quod non aspiciuntur astrorum, neque refrac-
tio ex hiis manifestum. Fere autem hec sunt que usque nunc tradita sunt.

Capitulum quartum in quo philosophus declarat de galaxia secundum opinionem propriam et ponit ... ad differentiam galaxie

ab aliis. [N]os autem dicamus resumentes supposito nobis primo
dictum enim est quod ultima pars exterioris dicti aeris potentiam habet ignis
ut motu disgregato aere segregetur talis consistentia qualem et co-
metas stellas esse dicimus. Talem itaque oportet intelligere factum quod
illis cum non ipsum per se fiat tale segregatum sed ab aliquo astrorum
aut fixorum aut erraticorum. Tunc enim hec videntur comete quia asse-
quuntur ipsorum lationem quemadmodum soli accidit talem concretionem a
qua propter refractionem halo apparere dicimus cum sic fiat dis-
positus aer. Et enim quod in uno accidit astro hoc oportet

accipere factum circa totum celum et superiorem lationem omnem. Ratio-
nabile enim superioris utique motum et eum quod omnium fixe ...
et accipere eum circulum. Adhuc autem in quo loco acerrima et
plurima et maxima existunt etiam astrorum. Rursus autem
propter solis lationem et planetarum dissolvunt talem consistentiam
propter [illegible] multi cometarum extra tropicos fiunt. Adhuc
[illegible] circa solem fit coma. Citius enim disgre-
gant [illegible] ut fiat talis consistentia. Hic autem circulus in quo lac apparet
[illegible] maximus et positus sic ut multum
tropicos excedat. Adhuc autem locus plenus astris maximis et
[illegible] disseminata vocant. Et oculis videre
manifestum est. [illegible] et propter hoc omnem aggregari concretionem.
Signum autem: et enim ipsius circuli lumen duplex ... in altero semicirculo
[illegible] enim plura et crebriora sunt astra quam
in altero [illegible] causa fieri lac...
[illegible] circulo fit in quo plurima ponimus
astra [illegible] magis videri spissa esse et magis
[illegible] Hac ratione solem consistere ... ...
[illegible] ... at celum et quod ipsius astra ex suis
[illegible] ... at ... ... est ordinare

sed multas quam stelle sunt vero propter positionem madidam [illegible] aliud
ad apparentiam quedam et in solo enim aer calorem in medio planetarum
stellarum astrorum et in aliis ad desertum madidam Similiter [illegible] et
de apparentia comete accipitur circa [illegible] mediocriter et de
lacte enim non existimandum hoc est enim ibi circa vero passio
comma hic circa quod calidum quodam accidit [illegible] lac ut
de dicto vero ut differentia [illegible] segregatio
comma [illegible] multi nam saepe sunt
comete quam [illegible] segregatum et segregant sunt [illegible]
[illegible] loco [illegible] De facto [illegible]
[illegible] terra modo [illegible] De [illegible]
[illegible] astrorum et igniti [illegible] Adhuc autem de comete et
vocato lacte sit enim per tot passiones [illegible] loco [illegible]

De loco autem posito [illegible] et circa
[illegible] enim locum [illegible] aque et aeris [illegible]
[illegible] circa [illegible] gradatim [illegible] ad [illegible]
[illegible] principale et [illegible]
[illegible] et [illegible] manifeste [illegible]
gregandi et aggregatis in [illegible] loquitur [illegible] et
[illegible] ad terra quod circa [illegible]
et ab alia [illegible] super calidi [illegible] vaporans [illegible] Cali
ditate [illegible] et [illegible]
[illegible] ad superiorem locum [illegible] et [illegible]
loquitur aere qui super terra [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
aere [illegible] ad terram [illegible]
[illegible] vapor [illegible] aqua [illegible]
[illegible] aqua [illegible]
[illegible] aquarum [illegible] enim [illegible] nebula [illegible]

efficit ad conclusionem scilicet unitatis solidi conclusi Sed circa illa ad plenum

... primum et est sursum et deorsum Oportet autem intelligere

hunc velut ferventem fluctum conclusum sursum et deorsum quemadmodum accidit

et aque. Ipse quidem enim existente sole vapore sursum fervet fervens

... elevato autem aque deorsum Et hic indefinite vult scilicet fervorem

... similitudine cinematizabat decurrens circulus forte utrumque

... fervendo dicebat conclusum fluctum circulum elevato autem sursum

... caloris virtute et iterum lato deorsum propter infrigidationem

... ad terram ipse vocant passionibus nomina conveniens seriosum ...

... quidem enim secundum modicum facta ... secundum autem secundum maius

... pluvia vocant Ex eo autem quod de die evaporat quando

... non sursum ferens ... penetrative sursum ducatur ipsum

igneum ad eam que elevat aquam iterum deorsum latum. ... infri-

gidatum fuerit nocte. vocant rorem et pruinam Pruina quidem

... vapor congelatus prius quam in aquam concretus iterum efficit

autem yeme et magis in hiemalibus locis. Ros autem cum concretus

fuerit in aquam vapor Et neque sic fuerit estus ut exsiccaret

sursum ductum neque sic frigidum ut congelaret vapor ipse

[illegible] locus calidior aut tempus. Efficit enim ros magis in

... et in temperatis locis. Pruina autem sicut dictum est contrarie pa-

... enim quod vapor calidior aqua habet enim elevantis

adhuc ignem quare amplioris frigiditatis opus congelare.

Efficiuntur [illegible] serenitate et tranquillitate Neque enim elevabuntur

non [illegible] neque constare potuerunt utique vento flante

[illegible] Ipse quod non longe sursum fertur vapor

[illegible] non fit pruina Causa autem una quidem

[illegible] ex summissis et ... loci quare

[illegible] sursum ducatur caliditatis ...

non potest elevare ipsum ad multum locum altitudinis. Ipse dicunt

tat iterum. Alia autem quae et fluunt iterum materie aer frigidus in alto

quae dissolvunt constrictam calor. Fit autem ros ventis australibus non bo-

realibus, pruina in opposito. Sed autem circa borealibus ... enim fit au-

stralibus autem non fit. Causa autem solidi solum quia tepere facit hye-

me autem non. Auster enim calidum tepere facit, boreas autem hyeme

confrigidum enim. quare et hyeme exhalationem exstinguit calid[um]

In oppositis autem auster quidem non sic facit tepere ut fiat vapor.

Boreas autem propter frigiditatem antiperistasis facit calidum con-

gregat. quare plus vaporat magis. Saepe autem hoc accidere ...

videmus locis quidem videre factum. Vaporant enim propter borealibus

magis quam australibus. Sed borealia quidem exstinguunt antequam

consistat aquae multitudo, australibus autem sinunt congregari

exhalationem. Aqua autem aqua non coagulatur sicut quemadmodum in

eam nubes loco. Inde enim terra vedit congregationem per

infrigidationem aqua et nix et grando. Omnia autem ...

comparabilia sunt propter causas easdem sunt hiis quae inferius ...

sunt magis et minus et raritate et paucitate. Nix enim et

pruina ... et pluvia et ros. hoc quidem multa ... autem

pauca. Pluvia quidem enim ex multo vapore fit infrigidato.

Causa autem et locus multus et tempus ... vapor ... aer ...

multitudo. Simile autem et pruina et nix. Cum enim congelatur

nubes nix est. Cum autem vapor pruina. Propter quod ...

a regionibus frigidis ... frigide. Non enim ... congelatur

adhuc multum existit caloris. ...

In nube enim adhuc est multum ...

quae evaporatur fuit ex terra ...

Grando autem ibi ... fit.

Ordine hoc deficit. Sicut autem enim ... quare

ubi nix hic fit pruina. ros ut autem ubi grando ... non ...

solidum. Causa autem eius ... grandinis ... oportet

aut accipe sed q accidit cum grandines ipsi necesse non secundum ea
et gnosi est manifesta. Sed quod cum grando cristallus coagu-
latio est aque hieme. grandines autem fiunt vere et autumno
maxime. deinde autem et tempore estivo. hieme autem raro et quando
minus fuerit frigus et ubi autem fiunt in sicco locis frequentius
est et congelatio aque de eo quod suspenso loco necesse eam congelatam
esse prius quam ferri sit aqua nec aqua in illo tempore possibile
manere elevata existente. Utrumque necesse quemadmodum gutte cadunt
... quod maxime propter puritatem immoratur autem in aere
sicut et de aqua terra et auri propter parvitatem sepe sup-
natant sicut in aere aqua. Condensatis autem multis primum mag-
ne ... fierent ... Hoc enim non contingit sed grand-
ine. Non enim congelatum continuari quemadmodum liquida. palam
ergo quod suspensa erat aqua multa. non enim utique congelata
suspensa erat tanta. ... quod quidem videntur passionis causa huius et
... fuerit nubes in superiorem locum magis
... frigescente propter ... ubi ... radios
a terra et redeuntes ubi aqua congelata propter quod et estate
... grandines ... calidam
... pellit a terra nubes. Accidit autem in valde alte
... grandinem. quemadmodum oportebat quemadmodum et nunc
... alte maxime fieri. Adhuc autem sepe vise
sunt ... cum sono multo ... terra. ut ter-
... et videntibus ... admirandum.
... talibus visis nubibus grando fit
incredibilis ... rotunda.
... fit ... terra factum
... Utrumque necessarium ab
... congelationem maximas fieri grandines cris-
tallus ... et hec ... magne autem fiunt ...
figure non rotunde ... figurandi ... fit congelata propter terram.

llate enim de longe propter ferri loste eo quod ultime sunt. frigidissime
rotunde et magnitudine maiores. Et ipse igitur non expulsi
in superiore loco frigidum coagulatum accidit quod aliud frigidum
undique quod fit ab antiparistasi calido et frigido circumstante propter quod in
estatibus frigida inferiora terre et calida conglutinantur. quod quidem
et ideo quod superius fit loco circumstante in calidioribus temporibus antipa
ristasi passum intra frigidum propter quod in contrario calidum.
Aliquid quidem cito aquam ex nube facit propter quod et gutte multo
maiores in calidis fiunt diebus quam in hyeme. Sed rariores
quidem enim dicendum eo subito fieri tote magis subite et propter ve
locitatem coagulationis. sicut et fit apud quosdam. quemadmodum
aiunt ut Anaxagoras dicit. Hic quidem enim eo infrigidum con
ascendit et maxime eo maxime. Sed et adhuc magis antiparistasi
patiatur intus frigidum ab extra calido aque
et faciens coagulavit et fit grando. Accidit autem et
eo circa facientem coagulationem quam aque latum descendit fre
ferie. quidem dicto enim tempore. frigiditas et vehemens
in modo coagulationem nichil prohibet elevationem quidem in fine co
gulationem in modo facit tempore quam que descendit latum et subito
velocius quidem fiet et magis subito fiat coagulatio et aque
labrotere sunt et gutte et grandines maiores et iterum quod
brevem ferantur loco et non crebre gutte et magne circumdati
propter causam eandem. Minus autem estate fit quam vere et autumno
magis autem quam hyeme. propter siccior estate. In vere autem adhuc
madida et autumno autem iam humectata
dictum est. et immaturos fructus
Confert autem adhuc ad celeriter coagulari
esse aquam. citius enim infrigidatur
infrigidare cito volentes aquam ad solem ponunt et quod
circa pontum cum glaciem habitacula faciunt ad pisces ve
natione. Vendunt enim circumdant glaciem aquam calidam

calamitas considerantibus propter quod circa coagulationem velocius eius glacies
fit praecalefacta ut quae sunt calamorum. Calida autem fit cito [illegible] aqua
[illegible] et temporibus calidis [illegible] autem et circa Arabiam et Ethio-
piam aestate aquae fiunt et non hieme, et hae vehementes et eadem die
saepe propter eandem causam [illegible] enim infrigidatur antiperistasi quae
fit propter calidam esse regionem valde. De pluvia quidem igitur et
rore et nive et pruina et grandine propter quam causam fiunt
et quae natura ipsorum dicta sint tantum.

De ventis autem et omnibus spiritibus adhuc autem
et de fluminibus et mari dicamus primo. Et dubitemus
[illegible] ad nos ipsos. Sicut enim et de aliis sic et de istis
nichil accepimus dictum tale quod non et quilibet dicat utique. Sunt
autem quidam qui dicunt vocatum aerem motum quidem et fluentem ventum
esse, consistentem autem eundem hunc iterum nubem et aquam, tamquam eadem
natura existente aqua et spiritu, et ventum existente motum aeris. Propter
quod et eorum qui sapienter volunt dicere quidam unum aiunt ventum
esse omnes ventos, quia accidit et aerem motum unum et eundem esse
omnem, videri autem differre nichil differentem propter loca unde accidit
existere fluxum ipsius, similiter dicentes quemadmodum utique si quis
putet et flumina omnia unum flumen esse. Propter quod et melius
[illegible] dicunt sine disciplina quam cum inquisitione sic dicentes.
Si quidem enim ex uno principio omnia fiunt et ipsum spiritum, eodem
modo consistens dicent utique aliquis dicentes sic. Quod autem solum
[illegible] palam quia hoc leve dictum est utique meditantibus.
Sed [illegible] considerandum quid est ventus et quomodo fit
et [illegible] principium ipsorum. Et utrum quemadmodum
[illegible] fluente ventum et [illegible] adunata fluxu
[illegible] velut ex utribus emissum
[illegible] pergunt ex ipsis principium emittentia
[illegible] et de quidem fluminibus omnia [illegible] clamantium
enim a sole aquam iterum pluviam congregatam sub terra fluere
ex ventre magno, et omnia ex uno et aliud ex alio [illegible] vel

fieri aquam nullam fore collatam ex hyeme in talia susceptacula
hac enim indiget fluviorum. Propter quod et maior pars hyeme fluit
quam estate et hos quidem perpetuos esse, hos autem non perpetuos [illegible]
susceptacula. Propter privationem aque exeuntis [illegible]
nat de celo [illegible] vase [illegible] modum [illegible] velut
[illegible] velut susceptaculis pendulis cotidiane aque [illegible]
[illegible] multitudine [illegible] magnitudine [illegible]
molis [illegible] non multum deficit [illegible]
Et palam quod accidit quod et intra terram in multis locis terre [illegible]
solum [illegible] et [illegible] non permittit propter quod [illegible] aquam ex
aere fieri. Propter quod [illegible] super terram et in terra [illegible]
et [illegible] propter frigiditatem [illegible] vaporans vapor in aere et
ab eo que intra frigiditate [illegible] et [illegible] accidit [illegible]
non solum segregatam aquam [illegible] et hanc fluere [illegible]
Adhuc autem non [illegible] exeunte aqua [illegible]
ex [illegible] fluviorum. Velut sub terra [illegible]
[illegible] et in eo [illegible] terram loca [illegible]
[illegible] et iterum [illegible] in aliis [illegible]
[illegible] plurima aqua [illegible] et intra ex [illegible]
velut [illegible] terre [illegible] fluviorum [illegible]
[illegible] aque [illegible] et
de [illegible] colligere ac si [illegible] terra [illegible]
Propter quod et [illegible] fluminum ex montibus [illegible] et
plurimi et maximi fluvii fluunt ex [illegible] montibus.
[illegible] et fontes plurimi montibus [illegible]
In campestribus autem sine fluviis [illegible]
[illegible] et alii loci velut [illegible]
modum [illegible] in multis [illegible] locis [illegible] aquam
susc[illegible] aque magnam multitudinem [illegible]
[illegible] et [illegible] quemadmodum [illegible]

terra vero enim velut spongia mole suspendit et colligit et ascendere
vaporem infrigidari et congregari iterum in aquam. Propter quod quemadmodum
dictum est maximi fluviorum ex maximis videntur fluentes montibus.
Palam autem et hoc considerantibus terre periodos. Has enim ex inqui-
rere a singulis sic descripserunt quorum non accidit ipsos inspectores
fuisse dicentes. In Asia quidem igitur plurimi ex Parnaso vocato
monte videntur fluentes et maximi fluvii. Hic autem mons dicitur esse
maximus omnium qui ad orientem hyemalem. Ascendenti enim ipsum iam
apparet quod extra mare, cuius terminus non palam his qui hinc. Ex hoc quidem
igitur fluunt alii fluvii et Bactros et Choaspes et Araxes.
Ab hoc autem Tanais scinditur pars exiens in Meotidem paludem.
Fluit autem et Indus ex ipso omnium fluviorum rivus plurimus.
Ex Caucaso autem alii fluunt multi et secundum multitudinem et secundum
magnitudinem excedentes et Phasis. Caucasus autem maximus mons
est eorum qui ad orientem estivalem et multitudine et altitudine. Signa
autem [illegible] quod videtur et a remotis profundis et anima-
libus in stagnis. Adhuc autem illustrantur ipsius summitates
usque ad tertiam partem noctis et ab oriente et iterum a vespera.
Multitudinem autem quod multas habet sedes in quibus gentes habitant
multe et stagna esse aiunt magna. Attamen omnes manifestas esse
aiunt usque ad ultimum verticem. Ex Pyrenea autem
(hic autem est mons ad occidentem equinoctialem in Celtica) fluunt
Hister et Tartessus. Hic quidem igitur extra columnas, Hister autem
per totam Europam in Pontum exiens. Aliorum autem fluviorum plurimi
ad arctum [illegible] Arcyniis. Hi autem et multitudine et altitudine
[illegible] sunt circa locum istum. Sub ipsa autem arcto super ultimam
[illegible] Ripe, de quarum magnitudine valde dicuntur
[illegible] fabulose. Fluunt igitur plurimi et
maximi [illegible] aliorum fluviorum hic ut aiunt. Similiter autem
et circa Libyam, hi quidem ex Ethiopicis montibus et Egon

et Ulixes maximi autem [illegible] Chremetes vocatus qui in
exteriorem mare fluit. Et alii fluvii plurimi ex Arcynio monte
circa autem quam climata ... Achelous quidem ex Pindo et
Inachus. Strymon autem et Nessus et Hebrus omnes tres
exeuntes ex Scombro. Multi autem fluvii et ex Rhodope sunt. Similiter
autem et alios fluvios inveniet quis utique speculans. Sed testi-
monii gratia hos diximus. Quoniam et quidam ipsorum fluunt ex palu-
dibus, paludes sub montibus positas esse accidit omnes fere
aut sub locis altis ex processu. Quod quidem igitur non oportet putare
sic fieri principia fluviorum ut ex determinatis ventribus manifestum.
Neque enim utique locus sufficeret terre ut dicatur sicut neque
que nubium, si existentem oportebat fluere solum et non hoc quidem
deficere, hoc autem fieri, sed semper ab existente accipiebat. Et sub mon-
tibus esse fontes attestatur quod non confluunt [illegible] et pau-
latim ex multis [illegible] distribuunt loca et fiunt sic
fontes fluviorum. Non solum sed et talia esse loca habentia multitudinem
aque velut stagna nichil inconveniens. Sed non ad tantum ut hoc
accidat nichil magis quam si quis putet quod manifesta esse fontes
fluviorum; fere enim ex fontibus plurimi fluunt fluvii. Similiter
igitur illa et hoc putare esse corpus aque omne. Quod autem sunt tales
fontes et voragines terre, manifestant absorpti fluviorum.
Accidit autem hoc multis locis terre, puta Peloponnesi plurima
talia circa Arcadiam sunt. Causa autem quod montuosa existens
non habet effluxum ex alveis in mare. Repleta enim loca et
non habentia effluxum ipsis inveniunt transitum in profundum cogente
desuper veniente aqua. Circa [illegible] [illegible] [illegible]
sunt [illegible] sub Caucaso [illegible]
mare. Aliter enim multi fluvii [illegible]
non habentes effluxum manifestum derivat [illegible]
circa [illegible] profunda ponti. Aliter autem [illegible] multa que mare
[illegible]. Nullus enim utique [illegible] potuit [illegible]

inveniunt. Quare et Celtice circa se ad tercia stadia potabilem
reddunt aquam ad minimum locum non [?]. Secundum tractus partes
Et circa Ligusticam non minor Rodano absorbetur quidam flumine
et iterum egreditur secundum alium locum. Rodanusque flumine navigabilis.

Non semper autem eadem loca terre neque aquosa || transmeabilis
sunt neque arida, sed permutantur secundum fluminum generationem
et defectionem. Propter quod et que circa continentem et mare. Quod non
semper hec quidem terra, hec autem mare perseverat omni tempore, sed fit mare quidem
ubi erat arida, ubi autem nunc mare, iterum hic terra. Secundum
quendam tamen ordinem oportet putare hec fieri et periodum. Principium autem
horum et causa quia et terre que intra sunt sicut corpora plantarum et anima-
lium florentiam habent et senectutem. Sed illis quidem non secundum partem hoc
accidit pati, sed simul totum in statu esse et deteriorari. Propter ne-
cessitatem corrupte autem hoc fit secundum partem propter frigus et caliditatem.
Hec quidem crescunt et minuuntur propter solis circulationem. Propter hanc
autem et virtutem partes terre accipiunt differentiam, et usque ad tempus
aquosa potest permanere, deinde exsiccantur et senescunt. Iterum
alia autem loca vivificantur et aquosa fiunt secundum partem. Necesse
autem locis factis siccioribus fontes exterminari, hoc autem accidente
flumina primo quidem ex magnis parva, deinde tandem fieri
sicca. Fluminibus autem transmutatis et hic quidem exterminatis, in aliis
autem proportionaliter factis permutatur mare. Ubi quidem enim crea-
tum a fluminibus abundavit absistens, aridam facit necessario.
Ubi autem fluminibus abundans exsiccabatur ad terram iterum hic stagnare
[illegible] vallem circa terram generationem. Sed in necessitate et
[illegible] neque vitam latere longitudinem et [?]
[illegible] fiunt transmutationes [?] [illegible]
[illegible] fiunt. Ubicumque [?] transmutationes fiunt
et [illegible] permutationem [illegible] secundum [illegible]
[illegible] que autem [illegible] magne

generationem et transmigrationem. Propter quod et hii qui contermini sunt regionibus

sibi ad commemorationem usque ad hoc. Donec vicinorum ad amplius processit

alicui regio, in dicere nulla. Ipsa igitur desertam ad ultimam

vadunt sunt longa tempora, ut illa mediorum. Sed salutaribus adhuc

permanentibus oblivionem factam esse propter tempus modicum. Secundum

autem modum et primum et habitationem latet. Quod primum facte sunt

generationes singulorum, eorum primitus et facti sicci ex paludosis

et aquosis. Etenim hii paulatim ex multo sunt tempore addunt,

ut eorum fit memoria quod primum. Et quod et qualiter habitantes loca venerunt. Velut accidit et circa Egyptum. Etenim hic locus semper siccior videtur factus, et tota regio fluminis alluvio

Nili. Propter ante paulatim exsiccatis paludibus propinquos

inhabitare, et temporis longitudine ablatum est principium.

Videtur igitur et ora omnis excepto uno canobico manufacta

fuisse, et non fluminis esse. Et antiquitus Egyptus Thebe vocata

insinuat autem et Homerus sic recenter existente. Ut enim dicam ad

talem permutationem, illius enim loci fuit memoria. Non enim

nempe existente, aut totaliter aut non taliter. Et locat ubi vadunt

sic accidit. Restituunt eorum loca superioribus primum habitata

sunt paludosa eorum ad amplius tempus necessarium est. Propter

attenuatam propter stagnationem in ultimis [illegible]

autem hic et iterum apte hic, secundum eorum loca venire ad

bene temperata sive ad propria bene temperata existentia, aliquid sunt

tendunt. Quod quidem accidit et Elladi et circa Argolicam et Mice

nicam regionem. Sub troicis enim [illegible] paludo

sa erat et paucos poterat alere [illegible] habere

propter quod honorabiliorem erat. Nunc autem [illegible]

[illegible] eorum dictum est, et siccam [illegible]

[illegible] propter stagnationem dictum [illegible] sicut regionem

hic locus accidit existere primo, et operari [illegible] accidere.

Et enim magis locorum et regionum totius. Rursum quare igitur horum prouenit ad
modicum tempus putandum talium esse passionum tamquam corruptionem totius
mundo esse simul et mare minus fieri aiunt tamquam exsiccatum quia plura
loca apparent sicut prius ipsa nunc. Est quidem igitur habet ad hoc verum hoc
et non verum. plura enim sunt que prius aquosa nunc et arida. non
solum sed et contrarium in multis enim locis considerantes inveniunt superve-
nisse mare. Sed huius causam non mundi generationem putandum est. Derisibile
enim propter parvas et momentaneas mutationes movere totum.
Terre autem moles et magnitudo nichil omnino est ad totum celum. Horum
omnium causam existimandum quia fit per tempora fata velut in tempo-
ribus anni hyems sic periodo quodam magna magna
hyems et excessus ymbrium. Hoc autem non semper secundum eadem loca
sed quemadmodum vocatum sub Deucalione cataclismum. Etenim
hic circa Grecum locum factum fuit maxime et huius circa Helladem
antiquam. hec autem est circa Dodonem et Achelous. iste enim multis
in locis fluenta permutavit. Habitabant enim Selli et vocati
tunc Greci nunc autem Hellenes. Cum igitur tale factum fuerit
excessum ymbrium putandum est ad multum tempus sufficere et sicut
nunc [illegible] perpetuos quosdam fluminum. hos autem non.
[illegible] aiunt causam esse magnitudinem sub terra voraginum.
nos autem magnitudinem altorum locorum et spissitudinem et frigidi-
tatem [illegible] ista enim plurimam et continent aquam et susci-
piunt et faciunt [illegible] ad parva ex parvis [illegible]
[illegible] et lapidose et argillose [illegible]
[illegible] utrumque [illegible] fuerit [illegible]
ut [illegible] locorum [illegible] tempore at [illegible]
[illegible] alta ad [illegible] aquosa [illegible]
[illegible] periodi [illegible]
[illegible] permutatur [illegible]
[illegible] loca
[illegible]

Egyptios enim antiquissimos dicimus esse hominum quorum regio
tota facta videtur et existens fluminis opus. Et hoc circa regionem
ipsam aspicientibus palam est. Et que circa rubrum mare argumentum
sufficiens. Hoc enim regum quidam aggressi acceperunt fodere. Videbatur enim
proficuum utique esse ipsis navigabilem totum locum factum esse.
Dicitur autem primus Sesostris conatus fuisse antiquorum. Sed invenit
mare excelsius alia terra existens. Propter quod ille prius, et Darius posterius
cessavit fodiens, ut non corrumperet fluentum fluminis commixto
mari. Manifestum igitur quod mare omnia unum continuum erat.
Propter quod et que circa Libiam Ammoniam regionem humiliora
videntur inferiore regione. Palam enim quod alluvione facta
facta sunt stagna et arida. Tempore autem facta derelicta et stagna
aqua desiccata iam annihilata. Amplius et que circa Meotidem
paludem acciderunt alluviones fluminum tantum ut multo
minoris magnitudinis naves nunc ducuntur ad operationem quam anno
sexagesimo. Quare et hinc facile considerare quod et principio
sicut multa stagnorum et hoc opus fluminum. Et tandem necesse
omne siccum fieri. Adhuc autem Bosphorus propter quod fluit semper alluvione
et adhuc hoc oculis videre quomodo accidit nunc. Quemcumque enim ab Asia
in litore [illegible] faciebat fluxus propter parvum stagnum factum fuit primo,
postea deinde exsiccatum fuit utique. Postea autem ab hac in [illegible]
et stagnum ab hoc et hoc semper similiter sic accidit. Hoc autem facto sepe
necesse tempore procedente velut fluminum fieri, tandem autem et hoc
siccum. Manifestum igitur quoniam quod tempus non deficit et totum [illegible]
quod neque Tanais neque Nilus semper fluxit, opus enim habet ipsorum
finem. Tempus autem non habet. Similiter autem et de aliis fluminibus congruet
utique dicere. Amplius siquidem et flumina fiunt [illegible] non
semper eadem loca terre aquosa et mare necesse permutari [illegible]
descendente hoc autem superveniente semper mare quod non [illegible] semper eadem
hoc quidem semper mare, hoc autem arida semper sed permutari secundum tempus. [illegible]
[illegible] semper eadem neque mare neque terra [illegible]
[illegible]

De mari autem et que natura ipsius et propter quam causam tam salsa tante aque multitudo adhuc autem et de ea que a principio generatione dicamus. Antiqui quidem igitur et versantes circa theologias faciunt ipsius fontes ut ipsius sint principia et radices terre et maris. Magis tragicum enim sic et venerabilius existimaverunt forte esse quod dicebant terre magis partem hanc esse omnis existentis et reliquum celum totum circa hunc locum consistere et huius gratia existens honorabilissimum et primum. Qui autem sapientiores humana sapientia faciunt ipsius generationem. Esse enim primo humidum omnem locum qui circa terram, a sole autem exsiccatum esse quod evaporavit spiritus et versiones solis et lune aiunt facere, reliquum autem mare esse propter quod et minus fieri exsiccatum putant et tandem forte aliquando totum siccum. Quidam autem ipsorum aiunt calefacta a sole terra velut sudorem fieri, propter quod et salsum esse, etenim sudor salsus. Quidam autem salsedinis terram causam esse aiunt. Sicut enim et que per cinerem colata salsa fit, eodem modo et hanc salsam esse mixta ipsa tali terra. Quod quidem igitur fontes maris impossibile esse propter existentia considerare oportet. Aquarum enim in ea circa terram hee quidem fluxibiles existunt entes, hee autem stationarie. Fluxibiles quidem igitur omnes fontales. De fontibus autem dictum prius, quod oportet intelligere non tamquam ex vase derivato principio esse fontem, sed adunata semper facta et confluente quod est primum. Stationariarum autem hee quidem collatie et subsidentes velut paludose et quecumque stagnales multitudine et paucitate differentes, hee autem fontales. Has autem omnes manufactas, dico autem velut puteales. Omnium enim oportet superius esse fontes. Propter quod et ... fluunt fontales et fluviales ... hee autem indigent operatione. Differentie quidem igitur tot et tales aquarum sunt. His autem determinatis impossibile fontes esse maris ... enim ... possibile est ipsum

neque enim transmeabile et neque manifestum [illegible] ad [illegible]
alterum posse sunt [illegible] ad totum undique videtur similiter
se facere. Adhuc autem quod contraria sunt maria ad invicem non communicantia
secundum multa loca, quorum rubrum videtur secundum modicum communicare ad id quod
extra columnas mare, Hyrcanum autem et Caspium separata ab hoc et habitata
in circuitu, ut non utique laterent fontes si secundum aliquem locum
ipsorum essent. Fluxus autem ad maria videtur secundum angustias ubi propter
adiacentem terram in modicum ex magno coarctatur pelagus. Propter balancer
hinc et illinc saepe. Hoc autem in magnitudine maris immanifestum,
propter angustias autem, propter modicum occupare locum, necessarium est
modicam librationem ibi apparere magnam. Quae autem intra Herculeas co-
lumnas totum secundum terrae concavitatem fluunt et fluxus propter flumina.
Meotis quidem enim in Pontum fluit, iste autem in Egeum. Eorum autem quae extra
pelagi minus faciunt hoc evidens. Illis autem et propter fluminum multi-
tudinem accidit hoc. Plures enim fluvii in Euxinum fluunt
et Meotim quam multiplex regio ipsius, et propter brevitatem profunditatis.
Semper enim videtur profundius mare et Meotide quidem
Pontus, hic autem Egeum, Egeo autem Siculum, Sardonium vero et Tyr-
renum profundissima omnium. Quae autem extra columnas brevia quidem
propter lutum, sine flatu autem sunt, ut in concavo mari existente. Sicut
igitur et secundum partes ex altis fluvii apparent fluentes, sic et
totius terrae ex altioribus quae ad arctum fluxus fit plurimus. Ut hic quidem
propter effusionem non exsiccari, quod autem exterius pelagus exsiccatur [illegible]
At quod ad arctum sunt terrae alta, signum opinio et multorum anti-
quorum meteorologorum solem non ferri sub terra, sed
circa terram et locum hunc, disparere autem et facere noctem propter excelsam esse
quae ad arctum terram. Haec quidem igitur neque fontes posse esse
maris et causa propter quam sic videtur fluere, tanta nobis dicta sunt.

De generatione autem eius, si factum est, [illegible] et propter quam causam
salsedinem et amaritudinem [illegible]
fecit quidem priores putare mare principium esse et [illegible] totius aquae
videbitur enim utique rationabile esse quemadmodum et aliorum elementorum est
congregatum molem et principium propter multitudinem, unde [illegible] transmutatur
et miscetur aliis [illegible] in superioribus locis aeris

aut multitudo propter ignis locum. Tale autem corpus dicimus [illegible]

posita sunt madide [illegible] palam quod sicut [illegible] et de aqua

neque [illegible]. Tale autem aliquid accidere videtur [illegible] totum sed sicut

et aliorum elementorum propter magnitudinem. Quoniam enim fluminis neque

totum sed neque stabile. Sed ut [illegible] videmus cotidie [illegible]

dubitationem quidem [illegible] et aque potabilis et maris [illegible]

[illegible] et flumina non solum in hoc sed [illegible] aliud quidem [illegible]

[illegible] sed est salsum potabile. Opponitur autem alteri adhuc [illegible]

dubitationem [illegible] non consistit aqua que potabilis [illegible]

aque et salse. Causa autem et [illegible] dubitationis solutio erit et

de mari [illegible] accipere existimationem necessarium [illegible]. Aqua enim [illegible]

terram [illegible] sicut [illegible] et [illegible] que [illegible] ignis [illegible]

[illegible] sine ut plurimum [illegible] ut nos. Naturalis

sole [illegible] et ipsum primum [illegible] exire

[illegible] subtilissimum et dulcissimum [illegible] singulos dies

et [illegible] disgregatum et vaporatum in superiori loco [illegible]

[illegible] infrigidatione [illegible] terram [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] solem [illegible] humido [illegible]

[illegible]. Non enim [illegible] posse [illegible] alimentum.

necessarium [illegible] accidere [illegible] Item [illegible]

ignem [illegible] alimentum usque adhuc [illegible] ignem

[illegible] alimentum solum [illegible] usque ad solem [illegible]

[illegible] sit [illegible] flammam [illegible]

[illegible] et de sole [illegible]

[illegible] sole. Flamma [illegible] enim [illegible] continue [illegible] et [illegible]

[illegible] fit [illegible]. Non enim [illegible]

[illegible] accidere [illegible] alio [illegible]

[illegible] palam quod et sol non solum [illegible]

[illegible] a sole [illegible]

[illegible] aquam [illegible] igne. [illegible]

alio [illegible] sole [illegible] existimare [illegible] omnes

calefaciendo evaporare facit aquam. Similiter autem et solum [illegible]
vasis de sole. Aliorum autem astrorum propter necessitatem salsitatem. Talis et
multitudine et magnitudine existentibus, quod autem accidit et [illegible]
et dicebant pro humido existente terra et mundo, quod cum terra a sole ca-
facta aere et calefactum est et totum [illegible] et sic [illegible]
exhibe[illegible] et visiones ipsius fecit. Videtur autem [illegible] sursum ductum videri
descendere iterum aquam. et si non [illegible] et [illegible]
ignorandum solis. [illegible] in aliquibus contradictis temporibus [illegible]
[illegible] velut neque aliis superioribus [illegible] hoc [illegible] manere aere
[illegible] per generationem, quia ad facto et corrupto iterum in aquam. Pota-
bile quidem igitur et dulce propter levitatem sursum ducitur [illegible]
sum ad sublimia [illegible] et propter [illegible] ut in [illegible] [illegible]
loco propter [illegible] putandum dubitatum est [illegible] [illegible]
enim si non [illegible] aque [illegible] et alterum elementum [illegible]
est solliciti [illegible] enim videri locum [illegible] maris. [illegible] non [illegible] maris
sed solum aque. Videtur ad mare [illegible] salsum quidem [illegible] maris
propter pondus. Dulce autem et potabile sursum ducitur propter levitatem
quemadmodum in animalium corporibus. Etenim in hiis alimento ingre-
diente dulci humidi, alimenti [illegible] et [illegible] apparet
amarum enim et salsum. Dulce enim et potabile [illegible] calore
attractum in carnem et in aliam compactionem venit per naturam ut
quelibet nata est. [illegible] si quidem potabile alimenti
non putet locum esse ventrem solum [illegible] [illegible]
quia hic videt subsidens non [illegible] bene [illegible]
et in hiis. Est quidem enim sic [illegible] iste locus aque propter
[illegible] fluminum flumina [illegible] et [illegible] que fit aqua [illegible]
enim [illegible] maris [illegible] fluviorum et mare tale [illegible]
[illegible] sursum fit cito propter solem [illegible] ad [illegible]
propter dictam causam. [illegible] autem antiquis [illegible] propter quod [illegible]
titudo aque [illegible] apparet [illegible] fluminum
fluentibus innumerabilibus et magnitudine [illegible] mare
fit amplius [illegible] dubitare [illegible] non [illegible]
multitudine [illegible] enim multitudo aque [illegible]
se [illegible] non [illegible] terre [illegible] ut hic [illegible]

permanent per totum orbem. Hoc autem quemadmodum sensus superueniens magnam
differentiam aque ostendens sunt [illegible] ex proprietatibus utrumque commixtum totum
quod utrumque et cum fluminibus accidit. Extreme enim fluctibus sunt totum
[illegible] per [illegible] ad medium et latum locum exeunt cito et latent [illegible] aut
scriptum secundum in [illegible] de fluminibus a mari impletur. Quorum enim
[illegible] sub terra [illegible] est et [illegible]
[illegible] uentus [illegible] medium aque que multitudo
[illegible] et fluentia et non fluentia [illegible] Circumfluentia
[illegible] ad singula [illegible]
Non habent enim [illegible] semper circa medium [illegible]
[illegible] effusiones [illegible] Hoc autem [illegible]
[illegible] stagnum quale [illegible] apud nos [illegible] mare [illegible]
[illegible] ad [illegible] unde incipiunt fluere [illegible]
[illegible] eorum loco [illegible]
si fluere incipiunt de subtus desuper ingredi [illegible] ad
medium [illegible] De [illegible] enim ad [illegible] lacunas.
Proponit autem [illegible] terre aquam [illegible] utrumque [illegible]
[illegible] aut fluminis fluere [illegible] ad eundem locum [illegible]
[illegible] enim ad medium influunt [illegible] nichil [illegible]
fluere [illegible] subtus [illegible] desuper [illegible] tendentes fluctuationes [illegible]
[illegible] hoc accidere sunt [illegible] fluminum [illegible]
impleri [illegible] que sit aqua [illegible]
[illegible] est hoc totum [illegible] necessarium [illegible] salina [illegible]
[illegible] enim [illegible] fluunt [illegible] fluunt ad [illegible]
[illegible] ad mare [illegible] non [illegible]
[illegible] et si [illegible] magna [illegible] fluminum
[illegible] sunt [illegible] Multorum enim [illegible]
[illegible] longe [illegible]
et nichil [illegible] sunt [illegible] in hoc mare [illegible] et de
fontibus [illegible] fluminum [illegible] in
eodem [illegible] et [illegible] accidere [illegible]
et mare [illegible] non [illegible]
[illegible] potabile [illegible]

et est ibique magis aque quam prius in mari quemadmodum [illegible] respondebunt
suspensum aliunde et est et mare quod [illegible] sit [illegible]

Ortum de salsedine aut ipsa [illegible] et utrum sit
liberum a vasis aut vasis est si deficiat. Iterum sic patet
quoniam hoc quod [illegible] non fuit [illegible]. [illegible] sit [illegible]
sed cum ipsa [illegible] palam quod [illegible] esse
et de mari existimandum putare aut nunquam fieri [illegible] sic
aut demonstrando et [illegible] ab Esopi fabulis michi
differre videtur [illegible] sic. Iterum ille fabulose posuit quod
[illegible] quod Charibdis et Scylla [illegible] primo fuit [illegible]
ad insulas [illegible] ad [illegible] fuerit [illegible] quod
[illegible] cognoscebat nato ad portum tale dicit fabulam ve
[illegible] aut quecumque [illegible] quod cum [illegible] sit [illegible]
[illegible] ut ad quandam [illegible] prope [illegible]
[illegible] sine et [illegible] aliud [illegible] palam quod [illegible] hic [illegible]
navigandum et aliquid tempus ipsum. Aut cum [illegible]
[illegible] aquam a sole videt iterum [illegible] hic est necessarium
[illegible] sequimur fuerit hic remanet mare et iterum
[illegible] aliud propositum quod potabile [illegible]
[illegible]. Iterum cum producit [illegible] ipsum quod [illegible]
[illegible] cum dicit michi semel [illegible] a sole [illegible]
sole [illegible] fuerit quod [illegible] quod est [illegible]. Sed ad [illegible]
[illegible] potabile fiunt [illegible]
[illegible] dimittet ad iterum [illegible] ad [illegible]
[illegible] de mari. Ex eo quod multis locis apparet [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] iterum est [illegible]
quod [illegible] fuerit [illegible] iterum et hic sic necessarium
[illegible] cum sic [illegible]
hic [illegible]. Sed de [illegible]
[illegible] sermo de salsedine aut [illegible] semel
[illegible]
[illegible] a sole [illegible]
[illegible] aqua et [illegible]
[illegible] talem michi [illegible] advenerit

uterum aqua. que evaporavit in aere calido extra et interius et
postea [illegible] si neque [illegible] neque [illegible] salsum [illegible] Similiter et primo con-
fessum est [illegible] et sed [illegible] si non et tunc [illegible]
et nunc patet [illegible] et quodque [illegible] omnes [illegible] salsedinis
commixtio [illegible] eius autem [illegible] sapores [illegible] ut assimilando
sed [illegible] propter mixturam facit salsum. [illegible] non et
[illegible] salsum [illegible] Similiter eum [illegible] in mari [illegible] interius aque
[illegible] sic [illegible] mixtura talis [illegible] evaporantur [illegible] non
palam eum [illegible] mare [illegible] fluminalis aqua. [illegible] eum sufficiebat
[illegible] eo quod salsum fit assimilando [illegible] in locum aque
[illegible] sed [illegible] Similiter autem [illegible] et si [illegible] sudorem
terre [illegible] mare [illegible] plenum dixisse. sicut Empedocles
ad poesim [illegible] eum sic [illegible] forte [illegible] sufficienter. Metha-
phorice eum poetice. ad cognoscendum autem naturam non sufficienter.
Utrumque eum sic palam [illegible] ex duplici [illegible] salsum fit sudor.
[illegible] abscedere [illegible] solum [illegible] dulcissimo [illegible] permixto [illegible]
sicut in [illegible] aquis. Videtur autem [illegible]
[illegible] collatio [illegible] aliud amarum et salsum fit
[illegible] in alimento humido dulci existente [illegible] quemadmodum
[illegible] aqua fit amara. et adhuc [illegible] urina [illegible]
sed [illegible]
salsedo [illegible] sudor autem [illegible] segregatum ex carnibus [illegible]
[illegible] ex corpore existente humido palam [illegible] in mari [illegible]
[illegible] humido [illegible] salsedinis [illegible] quod igitur fit [illegible]
[illegible] propter indigestionem [illegible]
[illegible] aque [illegible]
[illegible] segregatum [illegible] Ad-
huc propter [illegible] non [illegible] sed [illegible] sed
[illegible] sudat [illegible] sudor fit amarum. [illegible] et
[illegible] humida [illegible]
existente [illegible] patet [illegible] Similiter igitur [illegible]
[illegible] existente [illegible] sudat [illegible]
[illegible] plurimo [illegible] humido. propter [illegible]
[illegible] mare [illegible] existente [illegible] Similiter [illegible]
[illegible] salsedinem [illegible] diffugere videntur rationem.

Nos autem dicamus primum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. quod enim propter
et duplicem esse exalationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] palam
[illegible] hic primum [illegible] esse talem. Et utraque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
necessario. Utrum et mare [illegible] [illegible] eandem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aer et [illegible] [illegible]
ignis. Semper enim [illegible] et aliud sit [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mare [illegible] que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] probabile. [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] velocitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sit se habentibus [illegible] [illegible] et de [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sapor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] enim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
saporem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ubi enim utraque non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] mare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. sicut enim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exalationem [illegible].
[illegible] enim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vaporosa exalatio et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ut contingit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in aqua ut dictum est. Et [illegible]
[illegible] aque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Auster enim [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] parvo vapore [illegible] [illegible] [illegible] enim [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] incipit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] exalationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vaporosi. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

in oppositum autem aquosum. Calidi et austri secundum hoc [illegible] [illegible]
ventus in decursu lata aqua confert per tale. Et [illegible] late aque
[illegible] enim commissa [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] terre [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Et calidum autem mare [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] ad [illegible] et
calor et si cinere et hypostasis [illegible] a [illegible] et [illegible] calo-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calidissima et hypostasis. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] semper sunt alterata. Item [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dulcis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] falsa et lata dulcis [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]. Quod autem sit vaporatum potabi-
le et non in mare [illegible] vaporatum quod constituit iterum [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible]. Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vapo-
ratur iterum in humidum non constituit aqua [illegible]. Alie enim passiones
aque sunt propter qualitatem commixtionis. Et [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] tale sit saporem. [illegible] [illegible] [illegible] in aliis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Vinum autem [illegible] [illegible] per mare existe-
[illegible] [illegible] [illegible] et fit potabile et [illegible] in [illegible] descendit
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] subsidet potabi-
le. Et [illegible] [illegible] non descendit sicut flumina [illegible] [illegible]. [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] neque terre
neque mare. [illegible] [illegible] [illegible] moles. Item [illegible] terra [illegible] [illegible] [illegible]-
[illegible] [illegible] enim [illegible] [illegible] autem [illegible] descendit et loca [illegible]
et [illegible] supernatantia et [illegible] descendentia iterum. Quod autem [illegible] [illegible]
[illegible] salsedo palam ex [illegible] [illegible] [illegible] et si quis vas cereum for-
matum posuerit in mare [illegible] [illegible] ut non [illegible] [illegible] aqua
intret et mare. [illegible] enim ingreditur per parietes cereos fit pota-
bilis aqua. [illegible] enim [illegible] terre [illegible] [illegible] [illegible] et faciens
salsedinem propter commixtionem. [illegible] enim [illegible] [illegible]. Plus enim
habet salsa [illegible] [illegible] et grossitiei. Item grossitiei [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pondere [illegible] flumine [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aqua in
flumine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] grossiori [illegible] [illegible]. [illegible] enim [illegible] aqua salsa [illegible]
valde [illegible] [illegible] supernatent [illegible] et si sit plena [illegible] [illegible]

lutea fit tota sicut corpulenta materia maris. Hec autem sunt opera dei
et eius salubritas. Sunt autem et fontes sabulosi sicut in palestina tale stagnum
in quo sunt quedam insule colligata habens a submissione supernatans et non
submergi aquam [illegible] utique est absque dubio. Dicitur enim amarum sicut
et stagnum et salsum ut nulla piscis habitare. Respondet autem fontibus
sunt quorum humectatus providens. Sunt autem et alia signa dicitur quod salsi
sentiunt fiunt corpora densa et tristitie quod sibi existit. Frigidissima enim super
aque late. Efficit hic autem flumina que dulces pisces et non ha-
bentes elegerunt enim ut quibus sabulosi, predicte dicta ab [illegible]
quo vel [illegible] ab [illegible] bonum salsuginem piscibus qui sunt ipsius
ex fonte. Quemadmodum enim aque [illegible] aquam per potum et fit
frigida vel [illegible] humida vel calida salsa vel grossa [illegible]
laxi et subtili sicut [illegible] virtute debilitatis aliqua et [illegible]
lateribus [illegible] et color vel [illegible] albi. Calefacit autem alteram fit in arabia. Est
enim [illegible] locus ubi [illegible] calamus et [illegible] de [illegible]
[illegible] aquam [illegible]. Sunt autem [illegible] aquam per aque [illegible]
infrigidata [illegible] fit [illegible]. Sunt autem fontes salsi [illegible] flumina
et fontium plurima que calida aqua et [illegible] putride. [illegible]
extinguunt ignem. Per quam autem penetrat terram adhuc manens exire velud
calor et sulfure. Sunt autem in multis locis et fontes et [illegible] flumina
[illegible] habentes saporem quorum [illegible] per [illegible] et quod per
virtute ignis. Existit enim terra [illegible] et [illegible] accipit
formam et saporem et colorem. Propterea enim [illegible] et aliorum talium
fit plena virtutibus que per penetrationem aque exeuntis [illegible]
[illegible] et hic quod [illegible] fuit quemadmodum que [illegible]
Ibi enim [illegible] fit et [illegible] sunt [illegible] ad quod [illegible]
Est autem [illegible] fons [illegible] aque [illegible]
[illegible]. Sunt autem [illegible] ab ipso flumine [illegible] facit [illegible]
[illegible]. Dicitur autem hoc inde [illegible] saporis ex quibus sunt [illegible]
[illegible] et ab ipsis [illegible]. De aqua [illegible] et
[illegible] et semper [illegible] fit et [illegible]
[illegible] ad quasdam passiones [illegible]
[illegible] plurimis.

[illegible] aut [illegible] notabiles
[illegible] Sunt enim due [illegible] exalationes [illegible]

siccus autem fumus. Vocatur autem hoc quidem vapor, hoc autem fumus totum quod in medio
eo autem quod in ipse nomine [illegible] vel appellat ipsum velut fumum. Est
autem neque humidum sine sicco neque siccum sine humido. Sed omnia hec dicuntur secundum
excessum. Elevato itaque sole dicto et eo quod propter quam est calidum elevatur
humidum. Loquens autem sicut propter refrigerationem consistere iterum seorsum
dicto vapore de aqua propter quod hyeme magis fiunt aque et nocte quam
per diem. Sed non videtur propter latere nocturne magis quam diurne congregationes itaque
aqua distribuitur omnis in terra. Existit autem in terra multum ignis et multa
calefactio et sol non solum supernatantem terre humidum trahit sed terram
ipsam desiccat calefaciens. Exhalatione autem sicut dictum est duplici existente hac
quidem vaporosa, hac autem fumosa ambas necessarium fieri. Dicit autem
quod quidem humidi plus habens multitudinem exhalatione principium pluvialis aque
sicut dictum est fieri. Siccum autem principium ventorum et natura omnium. Hoc autem
quod sic non necessarium accidere et ex ipsis operibus palam sicut
exhalationem differre necessarium. Et sole et eo quod in terra caliditatem
hec facere non solum possibile sed necessarium. Sed cum autem altera utrisque
specie maxime quod differunt et non eadem quod ventorum natura et que pluvie aque
sicut quidam aiunt. Eundem enim aerem motum quidem ventum esse, consistentem
autem iterum aquam. Aer quidem igitur sicut in prioribus autem diximus fit
ex his. Vapor quidem enim humidum et frigidum bene terminabile. Hoc
quidem enim ut humidum, sicut autem aque frigidum. Propter natura sicut aqua
non calefacta. Fumus autem non calidum et siccum. Sicut quidem componitur ex sym-
bolis consistit quod simul sit aer humidus et calidus. Iterum quidem si quidem
frigefactus condensatus aer iste fit motus principium ut videtur conceptus
motus. Verum est sed non fiunt plurima existentium non equalia
et aque fluvialis. Neque si habeant [illegible]. Sed omnes fontes et [illegible] fit.
Fiunt enim et de venti [illegible]. Monstrabunt enim utrique magna multitudine aeris
ab aliquo magno casu non habent principium neque fontes. Attestantur autem que
fiunt accidentia. Secundum enim tempora secundum magis autem et minus et maior
et minor fit [illegible] propter nubes et propter [illegible] fiunt secundum tempora unumquamque
ut natura fit. Secundum autem aliquid quidem vaporosa fit indeterminata
aliquid autem sicca et fumosa. Quandoque quidem pluviosus annus fit et humidus quandoque
autem ventosus et siccus. Aliquando quidem siccitates accidunt et pluvialitates et multitudines
in regione autem [illegible] fiunt et secundum totam secundum regionem. Aliquando autem secundum partes

Sepe enim que inferior regio accipit [illegible] imbrem et redit
in aquam ad partem suam et sunt alternatim sub regione. Aliquando autem [illegible]
hiis [illegible] est. Aliquando autem frigidum eo quod [illegible] et medio [illegible]
aquarum [illegible] et magis sicut unum aqua propter aque corpus sed accipit
multitudinem. Et adhuc ut sunt plurima corpora causa passionis ad plu-
rimam contingere [illegible] regione. quia solis [illegible] ad solem [illegible]
[illegible] habent propter. Secundum [illegible] sunt [illegible] parte
secundum exalacionem [illegible] et aere pluvie. sunt alia autem vapor [illegible] aqua [illegible]
[illegible] Et ipsa autem [illegible] utraque [illegible] regionem
exalacionem [illegible] sicut [illegible] sunt propter [illegible] regionem. Sunt [illegible]
[illegible] ad [illegible] loco [illegible] appellatur.
Aliquando autem [illegible] magis [illegible] Et accidit hoc sepe [illegible]
[illegible] si [illegible] sicut [illegible] ad [illegible]
et hoc sicut [illegible] superiorem et frigidum sit et [illegible] loco [illegible]
[illegible] exalacionem. Adhuc autem [illegible] imbrem [illegible]
ut sunt [illegible] loci sunt que contingit [illegible] imbrem
et [illegible] aqua facta. [illegible] enim [illegible] dicta [illegible]
Sed enim pluvie [illegible] ab eo [illegible] et ab eo [illegible]
exalat hoc est [illegible] Et eo [illegible] segregare [illegible] et [illegible]
[illegible] segregari [illegible] et [illegible] superiorem loco
[illegible] vapor [illegible] frigidatur et fit aqua. Et eo [illegible] appellatur imbrem et
[illegible] frigiditas aque et frigidat [illegible] exalacionem
Cessat [illegible] igitur aque facte [illegible] ipse [illegible]
[illegible] Adhuc autem [illegible] maxime [illegible] et meridie [illegible]
pluvium enim borce et austro [illegible] Sol enim sola [illegible] loca non [illegible]
[illegible] adhuc et ab hiis. [illegible] autem et super orientem semper
[illegible] imbrem [illegible] lateralibus et fit [illegible] exalacionem
humidam. Absecedente autem ad [illegible] loco aque et hyemem [illegible]
[illegible] igitur [illegible] ad tropicum et [illegible] fit [illegible] hyemem
[illegible] aqua et fit [illegible] Sunt autem plurima [illegible]
aqua [illegible] loci [illegible] Et [illegible] ad arctum et
meridie. ubi autem plurimam aquam terra [illegible] plurimam neces-
sarium [illegible] exalacionem [illegible] ut [illegible] videlicet [illegible] exalacionem
autem [illegible] [illegible] fit [illegible] exalacionem
[illegible] forte autem [illegible] plurimam

et nec medium temporis et eo quod non omnino factus sit exaltatus et eo quod precedat
exaltatus circa [illegible] adveniente. Indifferenter et differentia oriens et
videre et occidens et oriens quod comprimit tempus accidit autumpni et orta estate
et yeme et propter magnitudinem constrictio sit pluralitas communiter
aer [illegible] habitare plane propter medietatibus sunt Ethiopie aer flat per
[illegible] nam tunc quo magis ipse fuerit sol nam quo
longe adiacet [illegible] flat noctibus aer [illegible] aer quod ipse [illegible] pre
[illegible] aer [illegible] fuit exaltatus [illegible] aer [illegible]
[illegible] sit exaltatus et calefactus ut congelate aque liquefacte
et terra [illegible] a [illegible] caliditate et ab [illegible] solis [illegible]
Notte aer [illegible] congelate liquefactus [illegible] ipse frigiditate noc
tis [illegible] aer nam congelatus nam [illegible] habent
[illegible] calefactus exaltat. Dubitatur aer quod ipse quod
ipse sunt [illegible] quod [illegible] Ethiopia per estivalis tropicus
[illegible] aer sic non sunt per yemalem habet aer non [illegible]
sunt enim [illegible] tempore [illegible] sunt [illegible]
ipse [illegible] sunt [illegible] aer [illegible]
flat [illegible] plena aque et nunc sunt multa [illegible] a sole per
[illegible] Ethiopie [illegible] enim et suffo
[illegible] sunt non quo magis [illegible] aer [illegible]
[illegible] tempore [illegible] aer ipse [illegible] aer et per yemalem [illegible]
flat [illegible] sunt [illegible] aer et [illegible]
[illegible] flat Septentrionalis enim sic incipiunt flat
ipse longe [illegible] sole [illegible] aer [illegible] flat
[illegible] in [illegible] et debilia [illegible] aer [illegible]
congelatam [illegible] calefactum ipse per [illegible] flat
[illegible] estivalibus [illegible] Ethiopie [illegible]
[illegible] flat [illegible] aer [illegible]
flat et [illegible] ab [illegible] ura. Dualiter enim [illegible]
[illegible] habitatur [illegible] quod ad superiorem polum [illegible]
[illegible] aer ad alterum et ad medium et utrumque [illegible] velut [illegible]
[illegible] enim figuram [illegible] [illegible] et [illegible] ducte et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] aer [illegible]

ab arcto boree [illegible] a meridie austri [illegible] oblique [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] de supra [illegible] de subtus [illegible]

flat [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

de subtus [illegible]

[illegible] et [illegible] de subtus [illegible] et

[illegible] valet [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et de [illegible]

et [illegible] et [illegible]

[illegible] de [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

umbra ad meridiem quoque subiectas a frigore inhabitabilia efficerat
et contra sunt hic modo. zodiacus enim semper accipit sectam nobis eum
fecit sunt medium modo. Propterea et admodum senserunt unde quidam
terre describunt eum circulare habitatam hic ad eius oppositum et sunt
appendicem et sunt vero spacium eum omnem quam ad latitudinem que declaratur
est. Circulo ad tropicum contingit semper temperatam unde eum excedunt
esse et frigida sunt longitudine secundum latitudinem. Similiter si non aliorum probat
sed mare multitudo totius perambulabile et sunt appendicem cum
navigatione et itinere. Multum enim longitudo dicit alatitudine. Est enim
ab equinoctiali circulo usque ad medium orbem per ethiopiam ad
meroem et eptenia sive loca plus quam ipsius ad terra sunt magis
minus est. Quod navigantibus radicitus et vias. contingit accipere
talem continuam. Est ipse ad latitudinem usque ad habitabilia sunt habitanda.
Hec ipse enim semper frigida nec ea habitare hic ad semper estum. Sunt autem
ex medio circulo equinoctiali semper mare vel videtur tropicum
per continuam ex omni habitabile. Sunt et similiter hic vero locum quidam
ad alterum polum sicut quo nos habitamus ad eum quam semper non
palam per proportionalem habebunt. aliaque et vetus existeram. Similiter
quemadmodum hic borealis est et nulla ab ipsa quibus vero aquilo ventus
sic eius qui noticiam pote pertingere hinc. quod neque borealis esse
nec est hic habitationem omnium est. Est enim venit a progenie procedens
borealis dicunt borealis esse et ad eam quam habitamus fuit. sicut habitamus
esse ad arcticum polum prendimus boree flant. Similiter et quam esse
differunt et non potest longe pervenire. Sunt etiam ea que est habitabilis
australe quemadmodum hic boree et austri flant. sic ibi contrarii et in con-
tinuo succedentibus contrarium semper flant. Est ipse itinere austri vero ad alterum
polo flatus venti corrupta. Sunt ad neque ille neque quam ab hyemali
occasu contrarium spiratur enim utique aliud ab equinoctiali est occasu sic
enim proportionabile assignabit. Sunt ad non vero enim solis neque
flatus excedunt loca. Similiter vero eum quam ab eius loco flatus
ventus est austrum sicut ad locum ... sed invenimus nullus equalis
neque proportio quam semper hic situationem fecit describendum. Semper nullam maior
et longitudine et ipsa sunt et amplior neque venire venti et austri boreas
et perfigit neque ... ille sunt semper est et veteris et quod sic hinc
addunt dicendo et

De positione autem ventorum [illegible] et quorum sunt [illegible]
et quorum non. Ad huius autem [illegible] expositione [illegible]
et ad quos [illegible] passionum [illegible]
[illegible] nunc dicamus. Oportet autem de positione [illegible]
considerare. Describatur igitur ut [illegible]
[illegible] oportet autem intelligere [illegible]
a nobis habitam [illegible]
[illegible] secundum locum [illegible] plurimum distantia secundum locum [illegible]
[illegible] plurimum distantia secundum speciem. plurimum autem [illegible] secundum
locum posita [illegible] secundum dyametrum [illegible]
[illegible] contrarie autem sunt loco [illegible]
dyametro [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dyametro [illegible]
plurimum [illegible] secundum locum [illegible] secundum locum plurimum [illegible]
[illegible] secundum dyametrum [illegible]
[illegible] secundum dyametrum [illegible] secundum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] secundum dyametrum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dyametrum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] secundum dyametrum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

secundum diametrum eius ipso transeunte. Flat enim utrumque ab [illegible]
secundum secundum diametrum [illegible] ab ipso et ad medium flat [illegible]
que venit [illegible] loco illo phenomena principalissime [illegible]
et [illegible] ventus [illegible] et ab occidente sunt [illegible] Eurus autem
[illegible] ventus aliorum ad arcticum [illegible] ab alio [illegible] ad meridiem [illegible] habi-
tabile [illegible] loco. et [illegible] et [illegible]
[illegible] parte. [illegible] sub sole sunt [illegible] loco [illegible]
in [illegible] et calefaciet a sole et [illegible] [illegible] et ad [illegible]
re loco [illegible] [illegible] hac [illegible]. Est autem dictorum ventorum
boreas quidem aparctias principalissime et thrascias [illegible]
[illegible] et boree. Notus autem [illegible] a meridie et libs.
Apeliotes autem qui ab oriente equinoctiali et eurus. Phenicias autem
[illegible]. Zephirus autem [illegible] et argestes ventus. [illegible]
[illegible] boreales [illegible] vocantur. [illegible] australes. Opponuntur
autem zephiro quidem eurus [illegible] qui ab occidente flat de-
[illegible] [illegible] et [illegible] sic nominantur.
[illegible] enim qui ab oriente [illegible] qui ab occidente. [illegible]
sub sole sunt qui ab oriente. [illegible] autem ab occidente [illegible]
[illegible] loco [illegible]. Sic autem [illegible] ventus [illegible]
[illegible] flat [illegible] secundum diametrum enim alteri
[illegible] [illegible]. [illegible] sic autem positis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] flat. [illegible]
ad [illegible] secundum [illegible] [illegible]. [illegible] autem [illegible]
[illegible] maxime flat [illegible] equinoctium [illegible] et
[illegible] ultra [illegible] autumnale autem libs.
[illegible] autem [illegible] zephirus [illegible] hyemalis [illegible]
[illegible] autem aliorum maxime et frequentius flant. Aparctias et
thrascias et argestes. Maxime enim [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] flant maxime [illegible] [illegible] serenissimi [illegible]
[illegible] enim [illegible] maxime [illegible] aliorum ventorum frequentius
flant et [illegible] [illegible] frequenter serenant si non
[illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] non serenis-
simi enim fuerint [illegible] [illegible] magnum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] autem non serenus [illegible] in
se ipsum. [illegible] [illegible] [illegible] et se ipsum ut

et cecias nubes. Libonotus autem sunt ipsorum comprehendere in ...
ferunt sed turbationes. quomodo maxime secundum predictum. predicto autem ... modo
ventorum ut sol. Solutivi autem ... faciunt ... pruina ...
libs et cecias quae ... venit ...
Quidam autem argestes et eurus a predicto autem esse ... consimiliter autem
aeris. Nubilosi autem meses et aparctias magis. Isti enim sunt
contrarii. Serenativi autem aparctias et thrascias et argestes. Aquo-
si autem auster et zephyrus et eurus. Nubibus autem replent autem ce-
cias quidem valde. lips autem rariores. Cecias quidem propter reflecti
ad ipsum. et quod communis est borree et euro. quare propter infrigidare et congre-
gare vaporativum aerem constituit sole. Semper autem loco aparctias est ce-
cias multum nubes et vapores quae appellat ... autem aparctias et thra-
scias argestes ... autem dictorum per contrarium autem per ... maxime
maxime quae a mese ... enim ... ipse flat frigidum ... ipse ...
... autem fulgurativi sunt. segregantur enim consistentibus nubibus ipse ...
et quae orientem ... fulguratio ... sunt. Cito enim ... ipse autem
sunt ... maxime. Sed non et maxime aparctias et
thrascias et argestes ... autem ... maxime ...
... aliqui ... autem maxime ... alius ...
... dictorum et ... per ... autem ... habitationibus ...
ex aparctias in cecias et argestes et ... aparctias
enim zephyrus ... ab ... terminatus autem a longe
... autem quae ad orientem ... usque ad apeliotem. De ventis ...
et ... quae apud ... ipsorum et ... et ... passionibus
... et ... unumquemque ... nobis dicta sunt.

De agitatione autem et motu terre post hec dicendum. Causa enim
huius passionis habita similis est generibus. Sunt autem tradita
usque ad presens tempus tria et ab aliis. Anaxagoras enim Clazomenius
et prius Anaximenes Milesius enuntiaverunt et hiis posterior Democritus
Abderites. Anaxagoras quidem igitur ait ethere nato sursum ...
incidente autem in inferiora terre et concava movere ipsam ...
conferta ... propter imbres. quoniam natura omnem similiter esse spongiosam ...
... quae superiora ... et ... totius ... et ... quae ...
... hac quidem ...

multis [illegible] terram valde spongiosam existentem sursum enim et deorsum sic
putare habere ut non [illegible] ipse undique ferantur ad terram gravia corpora
sursum autem levia et ignis stultum et hec videntem existente habitabili
quam nos scimus altera [illegible] inclinatam terram existentem gibbosam et
[illegible] et dicit [illegible] magnitudinem aeris [illegible] Agitans autem dicit
[illegible] per [illegible] adhuc ad nullum reddere accidentium circa terre motum.
Nunc enim [illegible] temporibus quibusdam participat huius passionis. Demo-
critus autem ait terram plenam aqua existentem et suscipientem multam alteram
pluvialem aquam ab hac moveri. Ampliore enim facta quam non possint susci-
pere ventres vim inferentem facere terre motum et exsiccatam trahentem
in vacua loca ex plenioribus transeuntem incidentem movere. Anaximenes
autem ait plenam terram et exsiccatam rumpi et ab aquis superhumecta-
tam decidere. Oportebat autem hoc accidente residentem multis apparere terram.
Adhuc autem propter quid crebro circa quosdam locos sepe fit hec passio nullam differentiam
excessum talem ad alios habentibus et tamen oportebat. Totaliter autem sic existimantibus
necessarium dicere minores semper terre motus fieri et tandem cessare aliquando compressam.
Quare si hoc impossibile palam quod impossibile
et hanc esse causam. Sed quoniam manifestum quod necessarium et ab humido et a sicco
fieri exhalationem sicut diximus in prioribus necesse existentibus hiis fieri terre motum.
Existit enim terra quidem per se sicca propter imbres autem habens in se
humiditatem multam ut et a sole et ab eo qui in ipsa igne calefacta multum quidem
extra multum autem intra fiat spiritum et hic aliquando quidem continuus extra fluit
omnis aliquando autem intra omnis aliquando autem et partitur. Si itaque impossibile hoc aliter
habere quod post hoc considerandum utique erit quale maxime motivum erit
corporum. Necesse enim quod ad plurimum natum ire et vehementissimum
maxime tale esse. Vehementissimum quidem igitur ex necessitate quod velocissime fertur.
Percutit enim maxime propter velocitatem. Ad plurimum autem natum est
pertransire quod per omne maxime potens ire. Tale autem quod subtilissimum. Quare
siquidem spiritus natura talis maxime corporum spiritus motivus. Etenim ignis
cum spiritu fuerit fit flamma et fertur velociter. Non igitur aqua neque
terra causa utique erit sed spiritus motus cum intra fluxerit quod extra exhalatum
est. Propter quod fiunt tranquillitate plurimi et maximi terre motuum. Conti-
nua enim existens exhalatio consequitur ut plurimum impetum principii. Quare
aut intra simul aut extra fertur omnis. Quosdam autem fieri et spiritu existente nihil
inconveniens. Videmus enim aliquando simul pluribus flantes ventis quorum cum in
terram ferat alius erit propter hunc terre motus. Minores autem hi magnitudine

sunt. Propter quod dimissis partibus et circa ipsos nocte et plures et ma-
iores fiunt terrae motus. Sunt autem et die circa meridiem. Tranquillissi-
mum enim est ut in pluribus diei meridies. Sol enim tunc maxime obtinens
claudit exalationem in terra. Obtinet autem maxime circa meridiem. Et noctes et
dierum tranquilliores propter absentiam solis. Quare intus fit iterum fluxus
sicut refluxus contrarius ei qui extra diffusioni, et circa diluculum maxime
terrae enim et spiritus nati sunt incipere flare. Si igitur intus extiterit
permutatio et spiritus ipsorum, sicut Euripus, propter multitudinem fortiorem
facit terrae motum. Adhuc autem circa loca talia fortissimi fiunt terrae motus
ubi mare fluxibile aut regio spongiosa et subcavata. Propter quod et circa
Ellespontum et circa Achaiam et Siciliam et Euboeae circa hos locos. Videtur
enim penetrare sub terram mare. Propter quod fiunt et Achipsi quae circa calidissima
a talibus facta sunt. Circa dicta autem loca terrae motus fiunt maxime propter
angustiam. Spiritus enim factus vehemens et propter multitudinem maris affluentis
repellitur iterum in terram, qui natus est efflare ex terra. Regiones autem quaecumque ha-
bent quae sub terra loca multa suscipientia spiritum multum magis moventur. Et
vere autem et autumno maxime et pluviosis et in siccitatibus fiunt propter
eandem causam. Ventosissima enim hae horae. Aestas enim et hiems
hoc quidem propter gelu, hoc autem propter aestum facit immobilitatem. Hoc quidem enim valde
frigidum, hoc autem valde siccum est. Et in siccitatibus quidem spiritus magis fiunt aer
hic spiritus enim secundum aestimationem quod amplior exalatio sicca fiunt
quam humida. In pluviosis autem ampliorem facit exalationem sicca (?) fieri
quam humida. Cum quae intus exalatur ex eo quod intercipitur in angustio-
ribus locis et propellatur comprimendo in loca tali segregata et plena ...
tatibus, a qua cum incipit obtinere ex eo quod multa in parvum locum compressa
fortiter movet fluctuans terram et offendens. Oportet enim intel-
ligere quod sicut in corpore nostro et tremorum et pulsuum causa est spiritus
intercepta virtus, sic et in terra spiritum similia facere. Et hunc quidem terrae mo-
tum velut tremorem esse, hunc autem velut pulsum. Et sicut accidit
saepe post urinationem, per corpus enim fit velut tremor spiritu transsal-
to spiritu a foris intus subito. Talia enim fiunt et circa terram. Quam
autem habeat spiritus virtutem, non solum ex his quae in aere fiunt oportet
considerare. Hoc quidem enim propter magnitudinem aestimabit utique aliquis talia
posse facere, sed et ex his quae circa corpora accidunt animalium. Tetani enim et spasmi spiritus
quidem sunt motus, tantam autem virtutem habent ut multi simul conantes
non possint obtinere motum infirmantium. Tale utique oportet intelligere fieri

et motu. ut apparet ad sensum maxime. Signa autem horum ad nostrum sensum
saepe facta sunt. Iam enim terrae motus in quibusdam locis factus non prius cessavit
antequam erumpens ventus qui fecit eum super terram exiit. ut Heracleae exivit in
monte ventum quale et circa Heracleam quod in Ponto nuper factum fuit
et prius circa sacram insulam. Haec enim est una vocatarum Eoli insularum.
In hac enim intumuit quaedam terrae et ascendit velut collis mollis cum
sono. Scissa autem erupit spiritus multus et favillam et cinerem ele-
vavit et Lipareorum civitatem existentem non longe omnem involvit. et
ad quasdam in Italia civitates venit. Et nunc ubi sufflavit palam est.
Etenim facti ignis in terra hanc putandum esse causam. cum conscisso aere
primo in parva disiecto aere. Signum autem est quod fluant sub terra fontes
et quod fit circa quasdam harum insularum. Cum enim ventus debeat flare
Auster praesignificat per [illegible]. Sonant enim loca ex quibus fiunt exsufflationes
propterea quod mare propellitur iam de longe. ab hoc quod ex terra exsufflatum
repellitur iterum intus. quia praecedit subingrediens mare. hoc facit sonum
sine scissione propter amplitudinem locorum. effunditur enim in immensum extra propter
profunditatem repulsi aeris. Adhuc fit sol caliginosus et obscurior
sine nube et ante matutinos terrae motus aliquando tranquillitas et
frigus forte. Signum dictorum est. Solem enim caliginosum et obscurum
necessarium esse incipiente spiritu ingredi [illegible] dissolvente aerem et
disgregante. Et circa auroram et matutinos tranquillitatesque et frigora. Tran-
quillitatem quidem enim necessarium ut plurimum accidere quemadmodum dictum
est propter velut refluxu intro facto spiritu et magis ante maiores terrae
motus. Non disiecto enim hic quidem [illegible] sed totum latum ne-
cessarium valde magis. frigora autem accidit propterea quod exhalationem introductam
naturaliter calidam existentem per se. Non videntur autem venti esse calidi quia movent
aerem existentem plenum multo et frigido vapore sicut spiritus per os
exsufflatus. Etenim hic de prope quidem calidus sed non ita [illegible]
propter paucitatem non similiter manifestus. De longe autem frigidus propter eandem
causam venti. deficiente autem intra terram virtute quae [illegible]
vaporosa confluens facit frigus et frigus accidit locis fieri hanc passionem.
Fit autem et tale signum consuetum aliquando fieri ante terrae motum. Aut enim per diem
aut paulo post occasum serenitate existente nubecula subtilis apparet
porrecta et longa velut lineae longitudo sub plurimum directa propter
deficiente propter translationem. Simile autem accidit et circa mare circa litora. Cum
enim fluctuans movetur vehementer grosse et diffuse fiunt [illegible]

Cum autem plures fuerint conclusa per poros non sit sufficiens subtilitas
et sicca. Cum ergo iam mane eius fit [illegible] quando contine[illegible]
caliginem vt quia fuerint simul tranquillitatem aeris circa et subtilitatem celi
quando [illegible] nubecula sit [illegible] aeris [illegible] circa autem et eius eclipsis
aliquando lune accidit circa terre motum. Cum enim in [illegible] fuerit [illegible]
et non [illegible] fit alio defectus luminis et quia a sole [illegible]
in autem marcescatur tranquillitas fit cum [illegible] spiritum in terra quo
fit terre motus cum eclipsis sepe [illegible] noctis cum eclipses
medie noctis vel media autem nocte cum [illegible] accidit autem hoc
[illegible] calidum per a luna cum ipse [illegible] fuerit simul locus
quo fuerit est eclipsis. Recesso igitur [illegible] detinebatur aer et refre
bat iterum modo et fit spiritus tardior eclipsis tardior. Cum autem
fortes facti fuerint terre motus non mox [illegible] ad se mel [illegible] agi
tant sed [illegible] primo quod vsque ad quadraginta dies agitant postea autem
et ad vnum et ad duos annos notum fuit eius loca. Causa autem magni
tudinis quod et multitudo spiritus et locorum figure per [illegible] fuerit
erit. Cum enim quod [illegible] fuerit et non facile [illegible] mouere
contigit et intus retinetur [illegible] a [illegible] videlicet agi non po
tens [illegible] quia fit [illegible] non [illegible] cito sed per moram marcescit [illegible] passio. Et per [illegible] aque simul [illegible]
fuit et ortum spiritum palam quod non mox [illegible] [illegible] [illegible]
fuit ventus quem vocant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] agitare debilem autem et vsque ad hoc [illegible] [illegible]
sit exaltatus quod non possit mouere [illegible] fit autem et [illegible] sub terra
fuerit spiritus [illegible] et cum terre motu et sine autem terre motibus [illegible] [illegible]
facta sunt sub terra [illegible] enim et [illegible] aer [illegible] emittit sonum
sicut [illegible] [illegible] vnde [illegible] enim [illegible] [illegible] enim [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible]. Preuenit autem sonus motum quia subtiliorem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] penetrat sonus spiritum. Cum autem minor fuerit quam vt moueat
terram propter subtilitatem propter facile quia penetrare non potest mouere [illegible]
autem offendit ad solidas moles et [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] emittit sonum. Vt aliquando videtur quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] terram. [illegible] autem et aque [illegible] facte terre motibus
sed non propter hoc aqua [illegible] motum sed [illegible] fuerit ex [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non

flatibus ventorum. Quoniam et terra sic utique propter consimilem passionem
entium enim agitatur quemadmodum aque effusio enim confusio quidem est secundum
altitudinem quidem omnia ut materia. paucies enim secundum non agunt. Superius autem ut
pulsus. Ubi autem fiunt vero terre motus simul facti sunt. Et que circa [illegible] fiunt
fuerunt spiritus. [illegible] autem fit vero agitatur terra secundum spiritus latum autem [illegible] spiritum
maxime expellere quidem quod non possit expelli autem et mortales adidem
congregati multum tunc enim necessario victo hoc spiritu simul
multum preliso accedit spiritus et cadere et facit cataclismum. Fuit autem
factum hoc et circa Achaiam. Et que enim circa [illegible]. Ibi autem Boream terra
tranquillitate autem facta et fluctu intrante vento facti sunt et fluctus
et terre motus simul. Et magis quia mare non dedit exhalationi expulso facta
entis sub terra spiritum sic obsistere. Impetum enim inferentia invicem spiritus hic quidem
terre motum facit, conversio autem spiritus cataclismum. Secundum partem autem fiunt
terre motus terre et sepe ad modicum locum. Venti autem non secundum partem quidem.
enim exhalationes que secundum locum ipsum et vicinale conveniunt unum fit
et siccitates diurne fiunt et pluvie secundum partem. Et terre motus quidem fiunt
propter hunc modum. Venti autem non. Que enim in terra principium habent ut
ad unum omnes impetum. Sol autem non similiter potest [illegible] autem suspensa
magis ut ferantur. Cum principium acceperint a solis latione secundum distans
locorum ad unum. Cum quidem igitur fuerit multus spiritus movet terram
ut autem tremor ad latum. Fit autem raro et secundum quendam locum velut pulsus
sursum deorsum subtus. Propter quod et minime agitat hic modus. Non enim facile
multum convenire principium. Ab exhalatio enim multiplex eius que a profundo exha-
latio. Ubicumque autem facti fuerint tales seismi egressi multitudo lapidum
sicut bullientium in caldariis. Hoc enim modo factum seismo qui circa [illegible]
[illegible] eversa sunt et vocatum Phlegreum et que circa Ligusticam regionem
[illegible] in insulis autem pontice minime fiunt terre motus quam in hiis que circa terram.
Multitudo enim maris infrigidat exhalationes et prohibet pondere
et vim infert. Adhuc autem fluit et non agitatur terra obiecta a spi-
ritibus. Et quia multum occupat locum non in hac sed ex hac exhalationes
fiunt et has assequuntur que ex terra. Que ut [illegible] terram propter quod fiunt terre
motus [illegible] enim [illegible] [illegible]. Potentia autem non [illegible] movere
[illegible] [illegible] [illegible]. De terre motibus quidem igitur et qua-
et propter quam causam fiunt et aliis accidentibus circa ipsos dictum est fere de maximis.

De choruscatione autem et tonitruo adhuc autem de typhone
et incensione et fulminibus dicamus. Eorundem hoc idem principium
existimare oportet omnium. exhalationem ut diximus existente duplici hac quidem
humida hac autem sicca. Et aere habente ambo hec potentia et consis-
tente in nubem sicut dictum est prius. Adhuc autem spissiori consistentia
nubium facta ad ultimam finem [illegible]. qua enim deficit calorem disgregatum
in superiorem locum. Hac spissiorem et frigidiorem necesse est consistere
propter quod et fulmina et tiphones et omnia talia feruntur deorsum quamvis in-
natum sit sursum calido ferri. Sed ad contrarium impressionem necessarium
sed extrusionem velut pyrenas a digitis exsilientes. Etenim hec
pondus habentia feruntur sepe sursum. Segregatum quidem igitur caliditatem in
superiorem disgregatum locum. Quecumque autem incidit sicca exhalatio in
transmutatione infrigidatis aeris expellitur coeuntibus nubibus segre-
gata. Vi autem lata et offendens ad continentias nubium facit percussi-
onem. cuius sonus vocatur tonitruum. Fit autem percussio eodem modo ut compa-
retur maiori minorem passioni ei que in flamma fit sono quem vocant qui-
dam vulcanum ridere. Ipsi autem vestam. ipsi vero quinimmo [illegible]. Fit autem
quando exhalatio in flammam confracta fertur rupta et siccata lignorum.
Sic enim et in nubibus facta spiritus segregatio ad spissitudinem nubium
incidens facit tonitruum. Omnimodi autem soni propter irregularitatem sunt
nubium et propter medios vacuos. Qua continuitas deficit spissitudinis.
Tonitruum quidem igitur hoc est. et fit propter hanc causam. Exprimitur autem expres-
sus multa quidem igitur subtili et debili ignitione. et hoc est quam vo-
camus choruscationem qua utique velut excidens spiritus coloratus apparet.
Fit autem post percussionem et posterius tonitruo. Sed videtur prius. quia visus
antecipit auditum. palam autem in remis triremium. Iam enim retrofe-
rentibus iterum remos primus pervenit sonus remi percussionis. [illegible]
quidem dicunt quod in nubibus fit ignis. Hunc autem Empedocles quidem ait
esse interceptum de solis radiis. Anaxagoras autem de eo quod desuper ethere
quem et ille vocat ignem delatum a superioribus deorsum. Micationem quidem igitur
huius ignis esse choruscationem. Sonum autem intus extincti et stridorem tonitruum
tamquam sicut videtur et ita fiat et prius choruscatio sit quam tonitruum. [illegible]
rationabile autem et ignis interceptionem utroque modo. magis autem detractio-
nem de desuper ethere. Causam enim ferri deorsum natum sursum oportet
dici et quare propter quid non solum fit in celo [illegible] quod nubiloso fiente [illegible]

tum. Si non quiescente se secernente exiret non fit. Hoc enim non videtur
dictum esse sermone. Quibus autem aliud dicunt eam quam [illegible] includi interceptum
in nubibus esse horum autem non probabile. Etenim iste sermo irrationabilis
dicitur valde segregatum enim necessarium esse ab ipsis et declaratum et
quod tonitruum et quod choruscationem et aliorum talium et fieri. Hoc autem est
[illegible] similiter enim et utique superius potest aqua et nive et grandine
non descendere sed prius segregatam et non fieri. Velut hypotam [illegible] facere
sed generare unde singula ipsorum. Quare enim non et illa generans [illegible] differe-
ntiam existimandum esse similiter. Si alterum horum non sunt, si sunt de am-
bobus, eadem contingunt ratio [illegible] utrique magis alterum dicet
[illegible] incidentibus in [illegible] Etenim aqua a sole et ab igne fit
calida. Si [illegible] non iterum [illegible] et [illegible] aqua magna [illegible]
accidit fieri tale contradictionem illi dicunt [illegible] oportebat sem-
per magnum [illegible] fervore fieri [illegible] ab igne [illegible] enim
[illegible] spiritum. Neque illi sermo servore fiunt. Si fieri [illegible] et
et [illegible] [illegible] similia enim [illegible] [illegible] [illegible] obtinuerit.
[illegible] sunt [illegible] quidam [illegible] coruscationem fieri et videmus
non esse [illegible] assimilatur [illegible] passio [illegible] fit. et quod [illegible]
[illegible] percusserit videtur enim aqua effulgens nocte. sed [illegible]
[illegible] apparentia fulgoris esse coruscationem [illegible] igitur non
[illegible] exteriori [illegible] refractionem [illegible] videtur [illegible].
Videtur enim aqua fulgere percussa refractione ab ipsa visu ad [illegible]
fulgorem. [illegible] et fit magis hoc nocte. Die enim non videtur quia
[illegible] [illegible] [illegible] dici [illegible]. Sunt igitur [illegible] ab aliis
et de tonitruo et de choruscatione hec sunt. [illegible] quia refractio co-
ruscatio [illegible] autem quia ignis [illegible] coruscatio. tonitruum
autem extinctio non [illegible] facto [illegible] [illegible] passione ignis [illegible]
in existente. Nos autem dicimus esse eandem naturam super [illegible] ventum. in terra
autem terre motum. in nubibus autem tonitruum. Omnia enim esse [illegible]
exalationem [illegible] [illegible] ventus. sic autem facit terremotum
in nubibus autem disgregationem [illegible] congregatur [illegible] aquam.
tonitruaque et choruscationes. Et [illegible] alia [illegible] [illegible]
et de tonitruo et coruscatione dictum est

Querentibus autem utrumque corporibus segregatio
nis fundamento et non sicut corporis
enim si segregatum per modicum quod et spar
sum defficit et saepe satis et procedat et sub
tilioris corpus cuius terminata fulgurans
nubes erat multum sed et pressior. unde
autem segregatur subtilis. Et nephias vento fit propter hoc et violen
celeritas enim segregationis fit valitudine. Unde quod igitur circa
multa et continua segregatio. cum fit non quiescit sed ceteris
quando amovetur tunc enim pluvia et aque fit multitudo. Existere
quod igitur dicit quod potentiam secundum magis. Cum autem plurimum simul fiunt
modicis coniuncta contrario ex mora. Cum quando autem fiunt multitudo corpus
amplior. duplex et fit hic quod imber. hic autem alterum est nephias
Cum autem segregatum spiritus qui in nube aliquid non pervenit sic ut
quod ex amplo in angustum auferens ventum portae a via. Accidit
enim saepe in talibus expulsio per partem fluentis corporis propter non
succedere ad propter altitudinem. ad propter oppositum spiritus ambulans et volvens
fieri spiritum. hic quidem enim in anteriori prohibet procedere. hic autem post
expellit. quare appellatur a latere quod non prohibet fieri. et sic semper
donec utrumque unum fiat. hic autem est turbo. Circumit enim una lacus
figura hic vocatur turbo. Corpus tunc igitur propter hic fiunt convolutiones
et duabus simul fieri plurimum. Dicitur quod sicut quod et nephias
facta fiunt per nubes segregatio et fit continua ventus. et sic in ipsa
continua aspectus nubes. propter spissitudinem autem non potens segregatus
spiritus ex nube. Vertitur autem turbo quod propter hoc circulatur cum descendat
scito quod per nubes inspissata accidit calidum. Vocatur autem aliquo
loquendi fiunt quod passio typhon ventum existens velut ecnephias
indigestum. Borealibus autem non fit typhon neque nivosis habitibus
ecnephias. propter hoc quod omnia hec spiritum sunt. spiritum autem siccum et calidum
sit exalatio. Aliud et frigus propter obtinere extinguit mox factum
adhuc principium. Quod autem obtinet palam. neque enim utrique nivosi sunt
neque borealia humida. Hoc enim accidit et obtinere frigiditatem
esse. Quod igitur typhon fit ecnephias facta non possit segregari
a nube. Est autem propter compulsionem circumactum. cum autem terminus declinans fiunt
revolvens sed descendens nubes non potens absolvi. quare fit simul ducitur
fiat hac propter moventem circulum motum et deorsum fertur.

cineribus incidit vim infringens. Sed ad detractum ignis [illegible] alicuius ex
subtiliori genere fumi fit que vocatur incensio. Contingit enim aliquem ignem
esse [illegible]. Sed ad in ipsa nube multum et subtile continetur spiritum
hoc fit fulmen. Quoniam valde subtile non admiscetur propter subtilitatem
quod poete argeta vocant. Sed ad nunquam admiscetur quod psoleta
vocant. Sic quidem enim propter subtilitatem sed propter velocitatem ad prevenit
pertransiens antequam ignitur et moram faciens denigret. Sed tardior
[illegible] quod contingit ad nos. Sed prevenit propter ipsum et resistencia
que patiendo [illegible] ad nos nichil. Jam enim eris clipeorum liquefactum
fuit, lignum ad nichil passum fuit. Propter raritatem enim
prevenit spiritum porositates et pertransiens. Et per vestimenta similiter non
combussit sed velut attenuavit. Sunt [illegible] spiritum palam et
ex talibus. Et ad aliqua et oculis vide, velut et nunc accidit circa
templum in Ephesso combustum. [illegible] enim [illegible] flamma ferebatur
[illegible] separata [illegible]. Sed quod enim fumus spiritum et ardet [illegible]
[illegible] et [illegible] in alterum. Sed ad [illegible]
[illegible] videt spiritum [illegible]. Sed [illegible] in [illegible] ignitionibus
videtur et tunc multa [illegible] fiebat multo [illegible] lignum
[illegible] spiritum erat multum [illegible] sed quia [illegible] et
ferebatur [illegible] ignitum. Ut videt flamma [illegible]
Semper enim [illegible] fulminibus spiritum et [illegible]. Sed non
videntur. Quia [illegible] propter [illegible]
[illegible] spiritum et tonitrua ad [illegible]
non [illegible] segregatum [illegible] plagam facit et sonum spiritum
[illegible] dividit. Exivit ad nos. De tonitruo igitur
et choruscatione et typhone. Adhuc ad de [illegible] et typho-
nibus et fulminibus dictum est. Et [illegible] informum.

De halo ad et vide quod [illegible] sit [illegible]
et de parelijs et virgis. [illegible] hec propter eandem sunt causam
omnia. [illegible] passiones [illegible]
[illegible] igitur halo apparet sepe [illegible] et fit circa solem et
lunam et circa splendida [illegible] astrorum. Adhuc ad nichil minus
nocte [illegible] die et meridie [illegible] sero. [illegible] ad [illegible]
[illegible] ad [illegible] fit [illegible] major [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible]
Et [illegible] quem [illegible] in [illegible]

hoc fit dici. In estiuo autem non fit circa meridiem licet diebus plurimis
videatur non fieri sed. Causa autem tricolor sicut utraque et colores eosdem
et aequales secundum numerum licet diuersae. Obscuriores autem exterioris [illegible]
positos secundum positionem. Sunt quidem enim intra primus [illegible] circulus
ad primum sunt autem exterioris interiora appropinquissime autem ad [illegible]
et aliorum proportionaliter. Sunt autem colores hi tres soli quos fere non possunt
facere pictores. Commiscent enim ipsi [illegible] puniceum autem et viride et
alurgum non fit mixtum. Medius autem horum trium colorum. Sunt autem puni-
ceum et viride apparet saepe ex [illegible]. Parelii autem et virgae
fiunt ex latere semper et neque desuper neque ad terram neque ex opposito neque
autem nocte sed semper circa solem. Adhuc autem eo ascendit aut descendit semper
secundum plurima autem ad occidentem. In medio autem raro ut in [illegible]
aliquid accidit. Per totum enim diem [illegible] duo parelii [illegible]
fiunt usque ad occasum. Sunt quidem igitur circa unumquodque ipsorum accidunt
haec sunt. Causa autem horum omnium eadem. Omnia enim haec refractio sunt. Diffe-
runt autem modis et a quibus. Et quomodo accidit fieri refractionem ad solem
aut aliud aliquid fulgidorum. Et per diem quidem unum fit. Nocte autem a luna
ut quidam antiquorum putant non fiebat. [illegible] autem [illegible] propter [illegible]
latebat enim ipsos. Fit tamen raro autem fit. Causa autem in tenebris
latent colores et alia multa [illegible]. Et oportet in die una mensis.
In plenilunio enim fieri necesse si debeat fore. Et tunc aut oriente
aut occidente. Propter quod [illegible] quinquaginta [illegible] apparuit
solum. Et quia igitur visus refranguntur sicut et ab aqua sic et ab
aere et ab omnibus [illegible] superficiebus planis. [illegible] circa visum [illegible]
sit [illegible]. Et per specula [illegible]
figurae apparent [illegible] colores solum. Talia autem sunt [illegible]
parva specula et nullam sensibilem habent divisionem. In hiis
enim figuram impossibile apparere [illegible] divisibilem. [illegible] enim
figura sed [illegible] figura [illegible] et divisionem habet. Cum autem appa-
rere aliquid necessarium [illegible] autem impossibile. [illegible] colorem solum appa-
rere. Color autem aliquid [illegible] clarum [illegible]. Aliquid autem [illegible] propter [illegible]
[illegible] speculi aut propter debilitatem visus alterius coloris efficit fantasiam.
[illegible] autem [illegible] nobis speculatum [illegible] propter [illegible]
[illegible] autem [illegible] visum [illegible]

D

De iride autem et figuris halo dicamus et quale [illegible] fit circa
solem aut lunam. Similiter autem et de aliis astris [illegible] enim

in orbem attingit unde efficitur quod ignis est in spatio visus consistere acie
et vapore in nube. Sed singulare et proprium hic proprium consistit ex istis.
Ergo et signum est quod aque est in distractione et maris ...
neque quod serenitatis distractiones aut spiritus sint nec maris
aut neque distrahere sed primo parte ista aque signum visibile
est in firmamento eius eo quod tale consistens per quam tranquillitate accipit
impressiones necessario in aquam veniet. Ergo et nigrae sunt colore
et maris alia sed ut distractio partium signum. Dimissio eius apparet
facta et eo quod certe non tantum ut patet. Signum ut signum quod hoc
sit verum videmus quod facta sicut descriptio manifestum ut similiter
sic eius non potest aequalis sicut aer. Ut obtinet in aspectu colorum
neque veniet impressione aquosa patet quod sic vapor segregatur
et est ab aequalitate sicut sicut ... quod ut patet ... signum.
Secundo propterea habetur ut sit in spatio dictum est. Secundum ut consistere
colligere circa solem et lunam visum. Ergo quod non est opposito sicut visibiliter
apparet. Verumtamen ut solis in spatio non est circulus est a diversa parte ab
eius signo et ab signum ... superficiei lineam ... sit
eius a signo quod a ad b facta quae a g b et q a z b et q a d b equa-
les ut hic a g a z a d dimetiens et q ad b dimetiens puta g b z b d b et
protrahatur a e b quae triangulorum ... ... super ... a e b demonstrando
ut ... ad e ex angulo a g ... g e a z ut z e ad ut d e equalis
utrique hic inaequalibus eius triangulo ... plano ... ad ...
eius ... et quae a e b et ad unum signum e copulabo. Circulus
igitur est. Descriptio circuli ut e est igitur b ... sol a ut visus. Sicut ut
circa g z d periphericam nubis a qua ... visus ad solem. Oportet
ut nubes continua speculum ... ...
... ut ... orbem unde est videre ... ... apparet ut ... ...
sol ... ... apparet ... ...
... ... visus ... ut ... ...
... ... ut hic nigra habita peripheria ... albedine
visa est nigrior. Semper ut fiunt halo circa lunam quod sol calidior
existens ... dissolvit consistentias aeris. Circa ceteras astra autem fiunt
quod ... ... non ... ut ... ...
... consistentiam ... non ... ... ut ... est in spatio
dictum est primo.

Qualis autem quedam refractio sit et propter quam causam singula fiunt
accidentium circa ipsum dicendum nunc. Refrangitur quidem igitur visus ab omnibus
levibus planis. Horum autem est et aer et aqua. Fit autem ab aere quando contingit factus
fuerit consistens. Propter visus autem debilitatem saepe et sine inspissatione facit
refractionem, qualis aliquando accidit cuidam passio debilitate et non acute videnti.
Semper enim idolum videbatur praecedere ambulantem ipsum et oppositum aspicere
ad ipsum. Hoc autem patiebatur quia visus refrangebatur ad ipsum. Sic enim debi-
lis omnino et tenuis valde ab infirmitate ut speculum fieret et propinquus aer
et non posset repellere, sicut qui longe et inspissatus. Propter quod et promontoria (?) et summi-
tates elevatae videntur in mari et maiores magnitudines omnium cum eurus fla-
verit. Et quae in caliginibus velut et sol et astra orientia et occidentia
magis quam in medio caeli existentia. Ab aqua autem maxime refrangitur et ab incipi-
ente fieri magis adhuc quam ab aere. Singulis enim partibus consistentibus fit
consistentibus (?) speculum necessarium est magis colligere (?). Cum autem et in
manifesto (?) et ... in talibus speculis color tantum apparet, figura
autem indivisibilis, necessarium est pluere cum incipit pluere et iam consistunt (?)
roratio (?) quod in nubibus aer non autem iam pluat, si ex opposito fuerit
sol aut aliud quid sic fulgidum, ut et fiat speculum nubes et refrac-
tionem fieri ad fulgidum ex opposito, facere emphasim coloris non
figurae. Unoquoque speculorum existente parvo et indivisibili. Continuo autem ex hiis
ipsius continuitate magnitudinis visa necesse continue magnitudinis eiusdem
apparere colorem. Unumquodque enim speculorum eundem reddit colorem continue.
Quare quod hoc contingit accidere, cum habeant sic et sol et nubes
et nos simus in medio ipsorum, erit propter refractionem emphasis
quaedam. Videmus et videtur tunc et non aliter habentibus fiens iris.
Et quod iris fit refractio visus ad solem manifestum. Propter quod et ex oppo-
sito semper fit, halo autem circa ipsum; utrumque autem refractio. Sed hic (?)
colorum varietate differt. Haec quidem enim ab aqua et nigro fit refractio
et de longe, haec autem de prope et ab aere albiore secundum naturam. Apparet autem
fulgidum per nigrum aut in nigro puniceum. Videre enim licet ex prunarum (?)
videre autem licet viridium lignorum ignem quam rubeus sit propter fumum. Flamma
per fumum multo mixtum ignis fulgidus existens et albus. Et per ca-
liginem et fumum sol apparet puniceus. Propter quod iridis quidem
refractio quae prima talem habet visum colorem. Contingit enim primum
fit refractio. Circa autem ipsum halo non. De aliis autem coloribus posterius
dicetur. Adhuc autem circa ipsum solem talis non fit mora multo consistere (?)

sed perfecit dissolutus. Propter quod et in incendio quando aqua fit
spissa tempore. Cum autem spissa fit, fiet utique colorata halo sicut iris.
Verum autem totum quidem non faciet tale habens emphasis utique circulo
parva autem et secundum partem que vocantur virge. quod si fieret talis
caligo qualis fiet utique ab aere et aqua et aere alio nigro sicut
dictum est apparet utique totum sicut que circa lucernam. Circa hanc enim secundum
plurima australibus [illegible] fit hyeme. Manifesta autem maxime
fit humidos habentibus oculos. horum enim visus cito propter debi-
litatem refrangitur. Fit autem et ab humiditate aeris et ab evaporatione
a flamma defluente et mixta. Tunc enim fit speculum. et propter nigre-
dinem enim fumosa evaporatio illa. Lucerne autem lumen non album sed
purpureum apparet circulo et iriale. puniceum autem non. Est enim
visus qui paucus qui refrangitur et nigrum speculum. Sed autem a remis
[illegible] lata ex mari posita eodem modo fit modo et que in celo.
Color autem similis et que circa lucernam. Videtur enim puniceum sed purpu-
reum [illegible] colorem videtur. Refractio autem a parvissimis quidem con-
tinuus autem fit gutte. Hec autem aqua segregata fit iam perfecta. fit
autem et si quis subtilibus [illegible] in aliquem talem locum, que
posita autem sole visus fit. et hec quidem sol illustrat. hec autem
umbra fit. In tali enim si quis intus [illegible] stans [illegible]
[illegible] et fiunt umbram apparet iris. Modus autem et colorum
similis et [illegible] que a remis. Manifestum enim [illegible] utique
[illegible]. Sensus autem colorum [illegible] puniceum [illegible] colorum [illegible]

Oportet enim intelligere sicut dictum est et ex his
supponentes primo quidem quod fulgidum in nigro aut per nigrum
colorem facit puniceum. Secundo autem quod visus extensus debilior fit et minor.
Tertio quod nigrum velut negatio est. Propter deficere enim visum appa-
ret nigrum. propter quod que longe omnia nigriora apparent propterea quod non
pertingit visus. Considerentur quidem igitur hec ex his que circa sensus accidunt.
Proprie enim de his sermo. Nunc autem quantum necesse dicere solum
[illegible]. Apparet igitur propter hoc [illegible] et que longe nigriora et minora
et planiora. et que in speculis. Et nubes nigriores apparentibus
in aqua quam ipse nubes. et hoc valde [illegible] propter refractionem
enim pauco visu apparent. [illegible] videre puniceum
[illegible] visum utique enim [illegible]. Adhuc et [illegible]
accidit enim ad [illegible] nubes propter solem [illegible] refracti

medium apparet coloratum per comparationem albi. Quapropter et cadere habet medium
colorem [illegible] aliquid [illegible] qui videtur. Palam igitur quod visus sicut et nigrum
factum propter debilitatem nigrum facit apparere et album minus album et accedit
ad nigrum. Fortem quidem igitur [illegible] in puniceum colorem permutat.
Sequens autem in viridem. Adhuc autem debilior in alurgum. Quod autem plures non
apparent quam in tribus speciebus et aliorum plurimorum, et horum habent finem
alterum autem insensibilis permutatio. Propter quod et iris tricolor apparet
utraque quidem opposite autem. Prima quidem exterior puniceum habet. A
maxima enim peripheria plurimus incidit visus ad solem. Maxima autem
autem quae extra. Habebit autem et [illegible] proportionaliter. Quare si quod colorum
phantasia dictum fuit bene, necesse tricolorem esse irim. Et hiis coloribus
coloratam solis. Xanthum autem apparet propter simul iuxta apparere puni-
ceum enim iuxta viridem album videtur. Signum autem huius: In nigerrima
nube maxime pura fit iris. Accidit autem talis iris xanthum esse me-
dii quam puniceum. Fit autem xanthum in iride color inter puniceum et
viridem colorem propter [illegible] ad eas quae in circuitu nubes totum irim
apparet quasi puniceum album. Adhuc autem marcescente iride [illegible]
facto soluto puniceo. Nubes enim alba existens admota fieri vi-
de puniceo in xanthum. Maximum autem signum horum quae a luna iris. Apparet
enim alba valde. Fit autem hoc quia in nube obscura existente apparet et
nocte. Sicut igitur ignis super ignem nigrum ad nigrum facit debiliter
album penitus apparere album. Hoc autem est quod puniceum. Fit autem et hic passio
manifesta in floribus. Intextorum enim et variatorum valde differunt
secundum phantasiam aliqui secundum alia posita colorum. Velut et purpurea in
albis et in nigris [illegible]. Sunt autem diversa talia et talia propter quod et va-
riatores aiunt peccare operantes ad lucernam saepe circa flores et accipi-
entes aliquos pro aliis. Quare quidem igitur tricolor et quod ex hiis
apparet coloribus solis iris dictum est. Dupla autem et obscurior colo-
ribus quae ambit et posite coloribus ex opposito secundum positionem propter eandem ca-
[illegible] enim [illegible] visus sicut longius videt. Et quia [illegible] modo
debilior et ab extremiori refractio fit. Quare a minori fit refractio.
Quare minor [illegible] colores fiunt obscuriores apparere [illegible] quare amplior
minori [illegible] peripheria [illegible] ad solem [illegible] in visum [illegible]
[illegible] a peripheria [illegible] propinquissimae [illegible] extrema
minima peripheria. Quare et habebit colorem puniceum. [illegible] et
[illegible] secundum [illegible]. [illegible] colores autem [illegible]

In primis [illegible] in [illegible] Xantochal apparet
in quo [illegible] ad non admittit [illegible] neque plures videntur [illegible] sit obser
vator, ut et [illegible] distinctio valde [illegible] fiat [illegible] sit [illegible] ad

Quod ad neque [illegible] patet [illegible] neque maiorem [illegible]
semicirculo [illegible] aliquibus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] meridiano hemisperio enim [illegible] super orizontem [illegible] in quo
a [illegible] ad quoddam orientem signum [illegible] linee [illegible]
[illegible] fiat [illegible] ad m [illegible]
[illegible] ab hemisperio ad h super maiorem angulum ad [illegible] perfectam
[illegible] a [illegible] semper in oriente [illegible] in occidente [illegible] distinctio fiat. Se
micirculus [illegible] ab orizonte [illegible] super [illegible] sit [illegible] ad [illegible] maior
semicirculo [illegible] ad [illegible] meridie [illegible] sit enim in oriente [illegible]
h [illegible] distinctio sit [illegible] m ab h [illegible] plenum [illegible] sit [illegible] trigono
[illegible] h [illegible] m [illegible] igitur [illegible] [illegible] maior [illegible] sit [illegible]
enim [illegible] super [illegible] h secundum trigonum [illegible]
linee [illegible] semicirculi [illegible] ad [illegible] aliud signum
[illegible] enim [illegible] data sunt [illegible] in data [illegible]
[illegible] ei [illegible] m h ad m [illegible] igitur perfectam [illegible] in
[illegible] hoc [illegible] enim [illegible] perfectam data [illegible] aliud ad
[illegible] m enim perfectam ab [illegible] signum [illegible] plano [illegible]
[illegible] igitur [illegible] linea [illegible] b [illegible] ut m h ad m [illegible] ad b
maior ad [illegible] m h [illegible] m quam super maiorem angulum [illegible]
[illegible] sub maiori enim angulo subtenditur [illegible] m [illegible] b trigoni [illegible]
[illegible] igitur ad [illegible] b [illegible] ut sit [illegible] ad b [illegible] b z ad d [illegible]
[illegible] ad [illegible] b ad aliud fiat [illegible] linee [illegible] est enim [illegible]
[illegible] z ad [illegible] b ad [illegible] p [illegible] ad p m [illegible] enim sit [illegible]
[illegible] ad maiorem [illegible] p m [illegible] enim [illegible] ad p v [illegible] h v
[illegible] p [illegible] p v [illegible] habebunt quam [illegible] b z [illegible] b z [illegible]
[illegible] quam [illegible] ad b [illegible] z b ad d [illegible] p h
ad p v [illegible] p v ad [illegible] p h [illegible] igitur ab [illegible] h [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] habebunt [illegible] p t [illegible]
h n p [illegible] p t ad [illegible] v [illegible] habebit [illegible] h p
ad [illegible] p v [illegible] m h ad [illegible] enim [illegible] ad [illegible]
b [illegible] ad h [illegible] signum [illegible] m n [illegible]
[illegible] habebit [illegible] [illegible] [illegible]

neque admittitur eo quod in p. neque ad maius spatium eius diminutio. palam quod eo
quoniam utique est quod ipse sit inaequalis in p. sicut est quod hoc quod in p ad p
k. quod p h ad p m [struck through: sicut est ... quod in p ad p k quod sit igitur] in eo
in p p. polo utique. Describatur autem a, d quo in p circulus secabit ... attingit
angulorum quorum constitute faciunt ... at vero spatium ostendetur ... [illegible]
... quod alibi et alibi semicirculi continetur quia ... est ... igitur
... semicirculo in quo a. circa dyametrum d quo h k p q ab h k
constitute ... quo in d ... planum spatium habebunt. taliter faciunt
angulum quod k in h. atque faciunt angulum in h p et in p ... h p.
semper equalis igitur est triangulus igitur super ... quod h p et k p equales ... q h
in p et k in p constituit. Sicut autem ... quoniam ... secundum ... quod
h p et equales erunt ... ad o. centrum ... circulo semicirculi autem ...
n m. absciditur ab orizonte. Iterum sit orizon ipse inquo a g. describatur
autem super ... axis autem sit ... h p. alia ... igitur ... spatium
ostendetur ut et prius. polus autem circuli inquo ... sub orizonte eo d quo
a in quo h. ... autem et polus et centrum circuli o. ... erit
... sit enim iste inquo h p ... autem super dyametrum utique est
sub orizonte ... a g in ... h p linea in quo o. ... minor
est superior ... semicirculo ... sit ... enim ... semicirculo
... Unde autem ab ... ab a g orizonte ... utique ... differentia
erat ... elevato sole ... autem ... meridie ... enim ...
... in ... et polus centrum circuli est ... autem ... diebus ...
diebus ... equinoctium ... contingit ... [illegible]
... autem diebus ... quod ab equinoctio altero ad equinoctium alterum
circa meridiem non sit ... quod autem arcum ... maioris
semicirculo. et ... ad maiorem semicirculum ... autem ... et ...
... autem ad meridiem ... equinoctialem. quod ipse ...
... quod autem sub terra magna et ... maior ... que in ...
quod ad estivalem ... diebus ... magnitudine ... ad ...
... et ad meridianum ... sit p ...
... meridie ... magnitudine ... autem quod ad
hyemales ... diebus. ... non ... super terram ...
... sit ... enim elevato in ... in meridie sit sol.

[C]... autem ... equinoctialem ... et ... parallelum ...
... sit enim ... ad solem ... [illegible]

propterea quod incidit talis extensio visus qualem diximus propter quod cum prope solem
existentibus nubibus ab aliquo refrangitur visus secundum ad nubem. propter quod cum prope
quod inequalitate nubium sicut dictum apparatum in rorationibus de aqua ad virgulas
plena nubes. videntur enim tunc quod per aquam videtur nubes. certe virgule
et super ipsas nubes fiunt. et hec cum irregularis fuerit nubes consistens
et hec quidem compressior hec autem rara, et hec quidem magis aquosa hec
autem minus. refracto enim visu ad solem figura quidem non videtur, color autem
cernitur. at cum irregulariter apparet fulgidus et albus sol ad quem refrac-
tus est visus. hoc quidem primum videtur. hic autem videtur albus xanton.
Color enim medius. paralius videtur ab utrisque refractus. utroque enim non
apparet colore solis. quare si ab illo non primum est isto. Virgule autem
ipse sunt propter irregularitatem speculi non figura sed colore. Paralia autem
quando maxime regularis fuerit aer et compressus similiter. propter quod apparet
album. regularis enim speculum sole unum emphasis colorem. Re-
fractio autem propter toto visu propter sol incidit ad caliginem compressa
existente caligine et non dum quidem existente aqua propter autem aquam propter
extensio apud solem colorem facit apparere sicut ab ere polito speculo.
Propter compressionem cernatur quod color solis albus. Propter hoc et parelius
apparet albus. propter hoc autem et magis aque signum parelius quam virge.
Vlterius enim accidit aerem esse operosum hunc ad generationem aque.
et australis autem borealis magis. quia magis australis aer in aquam per-
mutatur quam autem arcticus. fiunt autem sicut diximus circa occasum et circa ortum.
et neque desuper neque deorsum sed a lateribus. et virge et parelii.
Et neque prope solem valde neque longe per[illegible]. prope enim existente sole
dissolvit consistentiam. longe autem existente visus non refrangetur a parvo enim
speculo longe extensus debilis fit. propter quod et halo non fit ex oppo-
sito solis. Sursum quidem igitur si fiat et prope dissolvit sol; si autem
longe minor visus extensio quam ut faciat refractionem non videbit. Sub latere
autem [illegible] tam distare speculum ut neque sol dissolvat. visus autem unde
solus vadat quia ad terram latus non dispergetur. sicut quando in[illegible] latus sub
sole autem non fit propter prope terram dissolvitur utique a sole. superius autem
medio celi visus dispergitur. Et totaliter neque quod latere medio celi fit visus autem
non ad terram fertur ut parvum perveniat ad speculum. et refractio fit omnino
debilis. Secundum quidem igitur opera accidunt consequentia superius in locis his qui
super terram sunt fere sunt tot et talia.

Quecumque autem in ipsa terra inclusa fiunt, ex quibus operantur cum fiant
enim duas dictas exhalationes [illegible] quemadmodum [illegible] [illegible] procedunt
et in alto. Duae quidem enim exhalationes, haec quidem vaporosa, haec autem fumo-
sa, ut diximus est. Duae autem et species horum que in terra fiunt, haec quidem enim fossi-
bilia, alia autem metallica. Sicca quidem igitur exhalatio que igniens facit fossi-
bilia omnia, puta lapidum genera illiquabilia et vermiculum et sandaracam et
minium et sulfur et alia talia. Plurima autem talium fossilium sunt, haec quidem
pulvis coloratus, haec autem lapis ex tali constitutione factus, velut cinnabaris.
Exhalationis autem vaporose quecumque metallica et sunt aut fusilia aut ductilia,
puta ferrum, aurum, es. Faciunt autem haec omnia exhalationes vaporose inclusae et
maxime in lapidibus propter siccitatem in unum coartata et congelata velut ros
aut pruina cum segregata fuerit. Hic autem ante segregationem generantur. Pro-
pter quod sunt quidem ut aqua, haec sunt autem ut non, potentia quidem enim materia aque
erat, et erat non adhuc neque ex aqua facta propter quandam passionem,
sicut humores. Neque enim sic fit hic quidem es, hic autem aurum. Sed eorum fit
congelata exhalatione singulum horum fit. Propter quod omnia et igniuntur omnia et terram
habent. Siccam enim habent exhalationem. Aurum autem solum non ignitur. Communiter
quidem de omnibus his dictum est, de singulis autem considerandum intendentibus
circa unumquodque genus.

Quoniam autem quatuor cause determinate sunt
elementorum, harum autem secundum coniugationes et
elementa quatuor accidit esse, quorum duo quidem
factiva, calidum et frigidum, duo autem passiva,
siccum et humidum. Fides autem horum ex inductione.
Videtur enim in omnibus calefactio quidem et infrigidatio
terminantes et congregantes et permutantes, et homogenea et non homogenea
et humectantes et exsiccantes et indurantes et mollificantes. Siccum autem
et humidum terminata et aliis dictis passionibus patientia ipsaque secundum se
et quecumque ex ambobus corpora constant. Adhuc autem ex rationibus quibus
ipsa determinamus naturas ipsorum. Calidum quidem enim et frigidum ut factiva
dicimus, congregativum enim sicut factivum aliquid est. Humidum autem et siccum pas-
siva. Facile terminabile enim et difficile terminabile in pati aliquid per naturam
ipsorum dicitur. Quod quidem igitur haec quidem factiva, haec autem passiva, manifestum.
Determinatis autem his sumendum utique erit operationes ipsorum quibus operantur
activa et passivorum species. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] simpliciter generationem et naturalem
permutationem [illegible] [illegible] [illegible] et oppositam [illegible] corruptionem secundum naturam [illegible]

igitur plantis existentibus et animalibus et partibus ipsorum pro eo sunt ad finem et
naturalis generationis terminatum ab hiis virtutibus. Cum habeant vero esse subiecta
materia unicuique nature que ad partes virtutis passive generentur ad calidum
et frigidum obtinentia materiam. Cum autem non obtinent secundum partem ipsam molificatio
et indigestio fit. Simpliciter autem generationi contrarium maxime quod putrefactio.
Omnis enim secundum naturam corruptio in hanc viam est, puta senectus et marcor.
Finis autem omnium aliorum horum putredo, nisi aliquid violentia corrumpatur naturaliter
consistentium. Est enim et carnem et os et quodcumque [illegible] finis secundum
naturam corruptionis putrefactio est. Propter quod humida primo sicca fiunt cum
fiunt putrefacta. Ex hiis enim [illegible] et [illegible] fiunt humido [illegible]
[illegible] [illegible]. Fit autem corruptio cum id quod [illegible] obtineat. Propter
[illegible] [illegible] singulariter dicimus putrefactionem [illegible]
secundum partem [illegible] cum separatur a natura. Propter quod et putrescunt omnia
alia excepto igne. Etenim terra aer et aqua putrescunt. Omnia enim
[illegible] materia igni. Putrefactio autem est corruptio que in unoquoque humido
proprie secundum naturam caliditatis ab aliena caliditate. Hec autem est que ambientis [illegible]
quod secundum indigestionem proprii calidi [illegible] autem tali caliditate [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] erunt et putrefactionem [illegible] passio frigiditatis
que proprie et caliditatis aliene. Propter hoc enim et [illegible] fiunt putrescentia
et [illegible] terra et [illegible]. [illegible] enim proprio calido evaporat [illegible]
[illegible] et trahit humiditatem non [illegible] autem enim trahit propria caliditas
et infrigidatur, ac minus putrescunt [illegible] in estate. In hyeme [illegible] enim
[illegible] in ambiente aere et aqua calidum quod [illegible] potest
in estate ac amplius et neque est coagulatum. [illegible] enim frigidum [illegible]
aer calidus [illegible] igitur obtinet. [illegible] autem [illegible] neque [illegible] quam
calidum. [illegible] enim [illegible] in aere quod non [illegible] neque [illegible]
[illegible] neque [illegible]. [illegible] autem et [illegible] [illegible] et [illegible] minus putrescit [illegible]
non [illegible]. [illegible] enim fit [illegible] ab [illegible] in aere calidum
[illegible] in [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] autem [illegible]
[illegible] minus [illegible] putrescit. In maiori enim amplior est [illegible]
[illegible] et frigidum [illegible] obtineat [illegible] [illegible] propter quod [illegible]
secundum partem [illegible] putrescit [illegible] autem non. Et [illegible]
[illegible] et in [illegible] que putrescunt fiunt animalia. [illegible] [illegible] calidum
naturale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
quod corruptio dictum est.

p Separatis autem a digestione predicta digestio cum elementis in petrare
prius preparatis ... Secunda autem digestio que fit in ore precipue
est quod semina in principio possunt efficere talem alterationem que ipsum elementum
in aliquid efficitur sicut dicunt ... prius ... quod preparatis a naturali calido
... autem preparata et alia multa digestione secundum eadem ... speciem
metaphoris autem ... quod non ... sicut dictum est ... quod secundum ...
quod ... efficitur cum ... a naturali calido et frigido est
autem que mastica(n)tur et firmantur ... preparatis a naturali calido di-
gestio ... cum ... vel ... primo ... quod
... aquosa ... et ... subtilibus ... compressi-
one sunt prius passa sunt. Et ... secundum hoc ...
autem cum dicit preparatis ... secundum ... autem ... Contra
autem preparatis ... digestio ... principio ... autem ...
... aquosa ... cum ... preparatis ... que ... autem pre-
paratis ... que ... in ... autem ...
... calido ... preparatis ...
Nullus autem ... secundum se preparata sunt ... aqua cum
non ingrossatur sola ... autem ... sit ...
... multum ... subtilis ... coctione ... sunt et
frigidi ... calidi et ... autem ...
... multum ... et ... Secundum ...
... cum ... non sit ... accidente ... est
... appellatur ... autem ... et ... homo ... et
alia multa ... accidente non passa sunt.
... aqua ... autem non ... non ingrossatur.
preparatis ... dictum ... et ... preparatis.

Applicatis autem ... secundum totam ... digestio accidente ... sive
... est ... autem non ... elixatio. ... autem utrumque
... sicut dictum est ... aquose digestio autem fit ab ... ipse
... cum ... ab ... cum calido ... autem ...
sunt illud ... ipsum ... autem ... ipsum sunt ...
... cum ... accidente ... In ... sic-
tiora que ... passa sunt ... non cum ... ipsum ...
... que ... ... est ... cum ... et ...
... autem ... utrumque ... est autem non ... sunt
... passibile ... velut ...
... impossibile obtineri velut ... velut in ... [illegible]

corporis [illegible] humiditate passibile ab eo q(uod) in humido [illegible] et
et [illegible] complexum pati [illegible] talia [illegible] non adh-
uc [illegible] Non enim [illegible] et humida ad complexum pati
[illegible] velut lac et [illegible] in humido [illegible] primo
[illegible] igne [illegible] non [illegible]
[illegible] ad non [illegible] digestio [illegible]
[illegible] ad aliud oportunitate [illegible]
et [illegible] coagulatio [illegible]
[illegible]
[illegible] lac in [illegible] coagulatio [illegible]
[illegible]

putrescit autem infusum frigiditate. propter quod et coctum est dulce et al-
molinsis autem igitur quasi contraria. Est autem ut optesis dicte digestioni
contraria quaedam ad oppositum scilicet. innominata autem est et utrique autem propter quam
calida extrinseco igni. quare propter indigentiam aque quam in eo est optesim
patitur. similiter enim plus calidum est quam ut non moveat. minor autem quam ut digerat
similiter calidum igitur digestio et indigestio et putrefactio et zeme scilicet
et optesis et optesis. Aliqua talium dicenda est

Passiones autem humidi et sicci dicendum. Sunt autem principia quidem
corporum passiva humidum et siccum. Alia autem mixta quidem
ex his. Cuiuscumque autem magis horum natura sit magis sunt. puta hec quidem sicci
magis. hec autem humidi. Omnia autem hec quidem actu erunt. hec autem oppositi. Habet
autem sic liquefactio ad liquabile. Sunt autem humidum quidem terminabile. siccum
autem difficile terminabile. simile autem pulmento et condimento ad invicem
patiuntur. humidum enim sicco est causa terminari et utrumque utrique velut colla
fit. sicut et Empedocles fecit in physicis: farinam aque conglutinans.
Et propter hoc ex ambobus est terminatum corpus. Elementorum autem elementa maxime
sicci quidem terra. humidi autem aqua. propter hoc omnia terminata corpora hic non sine
terra et aqua. Cuiuscumque autem plus secundum potentiam horum manifestum videtur.
Et in terra et aqua animalia sola sunt. in aere autem et igne non sunt
quia corporum materia hec. Corporalium autem passionum has primas necesse existere
terminato durum aut molle. Necesse igitur quod ex humido et sicco aut durum
esse aut molle. Est autem durum quidem quod non cedit in se ipsum secundum superfici-
em. Molle autem quod cedit non antiperistasi, quemadmodum aqua enim. non mollis.
Non incedit impressione superficiei secundum profundum si quis tangat superficie-
tenus. Absolute quidem igitur durum aut molle quod simpliciter tale. ad alterum autem quod ad aliud
tale. Ad invicem quidem igitur indeterminata sunt per magis et minus. Simul autem
ad sensum omnia iudicamus sensibilia. palam quod et durum et molle
simpliciter ad tactum determinavimus tamquam medietati utentes tactum propter quod
excedentia quod ipsum durum. deficientia autem molle esse dicimus.

Necesse autem durum aut molle esse terminatum corpus proprio termino aut durum
enim cedere aut non. adhuc coagulatum esse. hoc enim terminatum. Similiter
quoniam omne quod terminatum et consistens aut molle aut durum. Hec autem coagulatione
sunt. omnia utique erunt composita et terminata non sine coagulatione.
De coagulatione igitur dicendum. Sunt itaque causae preter materiam due
faciens et passio. faciens quidem igitur ut unde motus. passio
autem ut species. Similiter et coagulationi et dissolutioni et eius quod
exsiccari et humectari. facit autem faciens duabus virtutibus et patitur

passionibus dictis sicut dictum est. Fiunt quidem calido et frigido. Passio
autem a privatione et absentia caloris aut frigoris. Similiter autem coagulatio exsic-
catioque non est. De hiis autem que patiuntur utraque et humidum et siccum et
ex hiis passim et humido aqua. sicut autem terra. Hec enim humidi
et sicci passiva. Propter quod et frigidum passivum magis de hiis enim est.
Item terra et aqua frigida supponuntur. Effectivum autem frigidum ut
corruptivum et per accidens sicut dictum est prius. Aliquando enim et comburere
dicitur et calefacere frigidum non ut calidum sed in se ducendo et in
circumstans calidum. Desiccantur autem quecumque sunt aque et aque species et sunt
aque sive supernatantia sive connaturalia. Dico autem supernatantia quecumque
velut in lana. Connaturalia autem velut in lacte. Aque autem species que talia
vinum urina serum et totaliter quecumque nullam aut paucam habent hypostasim non
propter viscositatem. Quibusdam enim autem non subsistentie aliqua viscositas sicut
oleo et pici. Desiccantur autem omnia aut calefactione aut infrigidatione. Ambo autem calido
et ab intrinseco caliditate aut extrinseco. Etenim que infrigidantur
sicut sunt vestimenta si fuerit separatum ipsum per se ipsum humidum
ab intrinseco calido sed evaporante [illegible] humidum desiccatur. si paucum
[illegible] humidum existente caliditate circumstante frigido. Desiccantur
quidem igitur sicut dictum est omnia aut calefactione aut infrigidatione et omnia calido
aut intrinseco aut extrinseco coevaporante humidum. Dico autem extrinseco sicut que
elixantur. Intra autem quando ablato [illegible] consumptum fuerit
[illegible]. De siccatione quidem igitur dictum est.

Humectum autem est unum quidem aqua fieri [illegible]. Unum autem
liquefieri coagulatum. [illegible] autem [illegible] frigefacta.
Deliquefactio autem sit et de coagulatione erit palam. Coa-
gulantur autem quecumque coagulantur aut aque aut terre aut [illegible] aut fri-
gido aut calido aut sicco. Propter quod et solvuntur a contrariis. Quecumque solvuntur a
calido coagulata et a frigido. Similiter quecumque enim a sicco calido coagu-
lata sunt ab aqua solvuntur. Que autem humido coagulantur quedam non
utique putrefiunt ab aqua ut mel elixatum. Coagulantur autem non
ab aqua sed ab [illegible] non coagulantur ab igne. Solvuntur enim ab igne
[illegible] [illegible] si non est [illegible] contrarium [illegible] abscedente autem calido
coagulantur. Quare palam per ingrediendo solvuntur. Similiter autem frigi-
do coagulata. Propter quod et non ingrossantur [illegible] coagulantur. Ingrossa-
tio enim humido [illegible] sicco autem constante. Aqua autem humido
non ingrossatur sola. Quecumque autem sunt terre et aque et ab igne coagu-

lantur et a frigido. Ingrossantur autem ab ambobus. Est quod ut aliqua
non est aut ut aliqua. Calido quidem humidum educente coagulantur enim
humido ingrossatur siccum et constat. A frigido autem calidum exprimente cum
humidum simul exit coevaporans. Liquefiunt quidem igitur mollia sine
humida non ingrossata. Coagulantur a frigido humida velut assata lac.
Liquefiunt autem humida mixtorum et ingrossantur velut lac. Multa autem
et humectantur propter quod et grossa et frigida prius erant. Cuncta
quemadmodum et later propter quod cum assatur vapor et mollior fit propter
quod et putrescunt in [illegible]. Liquefiunt quidem igitur a frigido coagulata
communiter terre et aque plus autem humidum terre quam in calido egrediente
coagulatur. Hec liquefiunt calido ingrediente iterum calido velut
lutum cum [illegible] fiunt. Liquefiunt autem propter infrigidationem et calido
sed cuncta cum sit insolubilia fiunt non superabundantia calidi. Sed
mollificata velut ferrum et cornu. Liquefit autem elaboratum ferrum
ut humidum fiat. et iterum coagulatur et calibes vero fiunt. Sco-
ria subsidet enim subtus et purificatur scoria. Cum autem sepe patiatur
et purum fiat hoc calibs fit. Non faciunt autem sepe [illegible] propter absenciam
fieri multum et pondus minus purificatum. Est autem melius ferrum quod
licet minore purificatione. Liquefit autem et lapis pyromachus ut stil-
let et fluat. Cum autem coagulatur cum fluxerit iterum fit durum et mol-
le liquatum ut fluat. Fluxus autem coagulatus color sicut nigrum
solidum fit calce. Liquefit autem et lutum et terra. Liquefiunt autem a sicco
calido coagulata et quod insolubilia et autem solubilia humido later
quidem igitur et lapidum quorundam genera [illegible] ab igne terre combusta
fiunt velut molares insolubilia. Nitrum autem et sales solubilia
humido non omni autem sed frigido propter quod aqua et quecumque aque propter liquef-
iunt. oleum autem non liquefiunt [illegible] enim calido contrarium frigidum hu-
midum. Si igitur coagulant alterum solvit alterum [illegible] contrariis
contraria. Ingrossata quecumque ab igne soluta quidem aque plus habent
quam terre. Coagulata autem quidem terre propter quod et nitrum et sales terre plus
magis et lapis et later. Dubitatur autem de natura olei [illegible]. Si enim
aque oportebat coagulari a frigido ut glaciem. Si autem terre plus
ab igne ut later. Nunc autem coagulatur neutro ingrossatur
autem ab ambobus. Causa autem quia plenum est aeris propter quod et in aqua superna-
tat. Etenim aer [illegible] frigidum quod ex eo [illegible] eduxerit spiritum
aqueum faciet ingrossat. [illegible] enim [illegible] fuerit oleum et aqua

ambobus fit grossum ab igne autem et tempore ingrossatur et albescit. albescit quidem evaporante aqua si quidem dealbat. Ingrossatur autem propter mixtionem aeris in olivo cum autem fit aqua. Utraque igitur ignis causa fit per ipso et propter ea ... non ... Ingrossatur quidem igitur ab ambobus desiccatum autem a neutro. Utraque enim sol neque frigus desiccant. non solum autem quod viscosum sit et propter aerem ... desiccatur autem aqua et neque ... ab igne. quod non vaporat propter viscositatem. Quecumque autem mixta aque et terre sunt pluralitatem utriusque dicendum dici. vinum enim quoddam et coagulatur et consumitur patitur velut mustum. Abscedit autem ab omnibus humidis desiccatis aqua. Signum autem quod aqua vapor enim constat vaporans si quis velit colligere. Similiter quecumque relinquitur illa sunt terre. Similiter autem eorum et a frigido sunt coagulata quidem... ingrossatur quidem et desiccatur. frigidum enim non solum coagulat sed exsiccat quidem aquam. Ingrossat autem aerem aquam efficiens. Coagulatum autem dictum est quidem desiccatum. Quecumque quidem igitur non ingrossantur a frigido sed coagulantur aque sunt magis velut vinum urina et acetum et lixivium et serum. Quecumque ingrossantur non evaporata ab igne hec quidem terre hec autem communia aque et aeris. mel quidem terre oleum autem aeris. Sunt autem hec lac et sanguis ambobus quidem communia et aque et terre magis autem quod multa terre ... et consistentia humidis. unde fit et sales et lapides ... ab igne ... consistunt et coagulata sunt ... serum ... coagulum ... separatum ... serum non adhuc ingrossatur ... sunt aqua ... lac non habuerit caseum ... aque ... frigidum autem solidum. Coagulatum enim ... non ... autem non coagulatum velut ... aque magis et frigidi ... non ... eadem enim sunt terre et solidum. quare et extracta non coagulatur. hic autem ... non desiccatur ... velut lac caseo ablato. sanguis autem coagulatur enim sanguis ... coagulatur velut ... neque hic ... sanguis et aqua propter indigestum est et ... Amplius autem hec quidem solubilia sunt velut nitrum hec autem insolubilia velut luter et lapides et cornu hec quidem mollificabilia velut cornua hec autem non mollificabilia velut lutum et lapides. Causa autem quod contraria

contrariorum enim quae quidem coagulantur ambobus frigido et sicco necesse
solvi calido et humido. propter quod igne et aqua. contraria enim haec. quaecumque
quidem igne solo, igne autem quaecumque frigido solo. Similiter si ambobus ac-
cidat coagulari. haec dissolubilia maxime. Similiter autem talia quaecumque cale-
facta deinde frigido coagulantur. accidit enim cum calidum exeundo
et egrediens plurimum humidum comprimi iterum a frigido ut neque humi-
do det penetrationem. et propter hoc neque calidum solvit. Similiter
enim a frigido coagulata solo haec solvit neque ab aqua. Similiter
enim a frigido coagulata non solvit. sed quaecumque a calido sicco so-
lo. efferrum autem liquefactum a calido frigefactum coagulatur. ligna
autem sunt terrae et aeris propter quod combustibilia et non liquabilia neque
mollificabilia et in aqua supernatant praeter hebenum. hoc autem non
alia. quae enim aeris habent plus. Ex hebeno autem nigra evaporavit
aer. et est plus in ipsa terrae. lateres autem terrae solum propter quod coagulan-
tur coagulatur secundum modicum. Neque enim aqua imbibitur per quae
modicum solum spiritus exivit. neque ignis coagulavit enim ipse.
quidem quibus dictum est coagulatum et liquefactum. et propter quod et quot generibus

Ex his autem manifestum quod a calido et frigido constant dicta
corpora. et haec autem inspissativa et coagulativa faciunt opera-
tionem ipsorum. Propter quod quae ab his constituta sunt in omnibus inest caliditas
aliquibus autem et frigiditas quia deficit. Similiter quod haec quidem exeunt propter
facere humidum autem et siccum propter pati. principalia ipsis quidem omnibus
ex aqua quidem igitur et terra omoiomera corpora consistunt et in plantis et in
animalibus. et quae metallantur velut aurum et argentum quaecumque alia
talia ex ipsis et ex exalatione inclusa in utrisque sicut dictum est
in aliis. Differunt autem omnia ab invicem et his quae ad sensum propriis omnia
et in posse aliquid facere. album enim et bene odorans et sonativum et
dulce et calidum et frigidum in posse aliquid facere in sensum sunt. et
aliis magis propriis passionibus quaecumque in pati dicuntur.
Dico autem puta liquabile et coagulabile et flexibile et quaecumque
alia talia. Omnia enim talia passiva. sicut humidum et siccum. his
autem differunt os et caro et nervus et lignum et cortex et lapis
et aliorum unumquodque omoiomerorum quidem naturalium autem corporum. Dicamus autem
primo numero ipsorum quaecumque secundum potentiam et impotentiam dicuntur. Sunt autem
hoc coagulabile et incoagulabile, liquabile et illiquabile

mollificabile non mollificabile intingibile et non intingibile. flexi
bile inflexibile. frangibile non frangibile. ductile non ductile
comminuibile incomminuibile. impressibile non impressibile. forma
bile informabile. compressibile non compressibile. tractabile non tra
ctabile. fissibile non fissibile. sectibile non sectibile. vis
cosum frangibile. compassibile non incompassibile. ustibile non ustibile
exalabile non exalabile. Plurima quidem igitur corpora his differunt
passionibus. Quod autem unumquodque horum habeat potentiam dicamus. De
coagulabili quidem igitur et incoagulabili et liquabili et illiquabili dic
tum est prius universaliter, attamen dicamus et nunc. Corporum enim quecumque
coagulantur et indurantur, hec quidem a calido patiuntur hoc, hec autem a frigi
do. A calido quidem desiccante humidum, a frigido autem exprimente calidum.
Quecumque quidem humidi absentia, hec autem calidi hoc patiuntur, quecumque
quidem aque, calidi, quecumque autem terre, humidi. Que quidem igitur humidi absentia
ab humido liquefiunt, nisi sic convenerint ut minores relicti sint
pori quam aque moles, velut later. Quecumque autem non sic, hec humi
do solvuntur, velut nitrum, sales, terra que ex luto. Que autem calidi
privatione a calido solvuntur, velut glacies, plumbum, es. Que quidem igitur
coagulabilia et liquabilia dictum est, et qualia illiquabilia. Inco
agulabilia autem quecumque non habent humiditatem aqueosam, neque
aque sunt, sed plus calidi et terre, puta mel et mustum, velut
fervorem enim habent. Et quecumque aque quidem habent, sunt autem plus aeris,
sicut oleum et argentum vivum, et si quid viscosum, velut gluten.
Mollificabilia autem sunt coagulatorum quecumque non ex aqua, velut
glacies aque, sed quecumque terre magis, et neque evaporavit totum humidum
sicut in vitro aut sale, neque sic coagulatum sicut later. Sed et tractibi
lia non existentia formatabilia et ductilia non existentia aque et non
liquefactibilia ignee, velut ferrum et cornu et ligna. Sunt autem liquabilium
et illiquabilium hec quidem intingibilia, hec autem non intingibilia, velut es inti
gibile liquefactibile existens. lana autem et terra intingibilia. madefacti
enim. et es quidem liquabile, non autem aqua liquabile. Sed ab aqua
liquabilium quedam non intingibilia, velut nitrum et sales. Neque enim aliquod
intingibile nisi quod non mollius fit madefactum. Quedam autem in
tingibilia existentia non liquabilia sunt, velut lana et fructus. Sunt
autem intingibilia quecumque terre existentia habent poros maiores aque
molibus existentibus duriora aqua. liquabilia autem aqua quecumque per

totum. Item quedam autem terra similiter et liquescit et mollificatur ab humido velud
autem liquescit similiter mitigatur autem non quia in vitro que ... porro. Sunt
quedam utique suscipientia dictas passiones. Sunt autem et hec corpora
flexibilia et directibilia velut calamus et vimen. Alia autem inflexi-
bilia corpora velut testa et lapis. Sunt autem inflexibilia similiter
et indirigibilia quorum quodlibet corpus non potest secundum longitudinem in rec-
titudinem ex periferia et ex rectitudine in periferiam mutari. Et flecti
et dirigi est in rectum aut periferiam transmutari aut moveri. Flectuntur quidem
in flexione enim. Sive quidem igitur ad convexitatem aut concavitatem motus
longitudine salva flexio est. Sunt enim et directiones utique sed flectentes
et recta. Quod similiter impossibile rectum flecti est. Et si flecti est aut re-
flecti aut deflecti ... hoc similiter ad convexum vel ad con-
cavum transmutatio non utique est. Et que ad rectum laxatio similiter inflexio et
rectificatio aliud et aliud. Et hec sunt flexibilia et rectificabilia
et inflexibilia et non rectificabilia. Et hec quidem comminuibilia et fra-
gibilia simul et singillatim velut lignum quidem frangibile, comminuibile
autem non. Glacies autem et frangibile et comminuibile. Est autem fractio
quidem in magnas partes divisio et separatio. Comminutio autem divisio
et plures quam duas. Quecumque quidem sic coagulata sunt ut multos
habeant ... poros comminuibilia, ipsa enim ... ad plura,
quecumque autem ad multa frangibilia, quecumque autem ambo. Et hec quidem
impressibilia velut es et cera. Alia autem non impressibilia velut later
et aqua. Est autem impressio superficiei secundum partem depressio aut (?)
sio impulsione aut percussione totaliter aut tactu. Sunt autem talia et
mollificabilia velut cera ... alia superficie secundum partem
transmutantur et dura velut later. Non enim cedit impressio superficiei
et humida velut aqua cedit quidem sed non secundum partem sed ea transmu-
tatur. Impressibilium autem quecumque manet impressio compressa. Et hec
impressibilia manu. Et hec quidem formabilia. Alia autem non formabilia impressibilia
velut lapis aut lignum, aut hec impressibilia quidem non manet autem impressio
velut lana aut spongia, non formabilia sed compressibilia hec sunt. Sunt
autem compressibilia quecumque pulsa in se ipsa coeunt super depressionem super-
ficie ... non divisa et transposita alibi alia parte velut
aqua facit. Hoc enim est transferri. Est autem compressio motus a movente
qui fit a tactu. Pulsio autem ... Compressibilia autem quecumque poros habent

varios conatus corporum et compressibilia que quandoque possunt in se ipsa coitum [?] co-
nire. Aliquando autem compressos poros velut madefacta spongia plena enim ipsa prius [?]
Sed secundum quod poros plenos faciunt moliora [?] quam ipsa quia natura coire
non [?] inscriptum [?]. Compressibilia quidem igitur sunt velut spongia. Enim corpo-
ra non compressibilia autem que non nata conveniunt per pressionem in eos quos ipsa
porosa [?] ... que sunt non [?] ... plenos. Sferrum [?] enim non
compressibile et aqua et lac et alia humida. Trahibilia autem sunt secundum que
per ea ad latus transferri suspensiones [?]. Trahi enim est transferri ad man-
num planum servando continuitatem. Sunt autem et quaedam trahibilia velud
pilus corrigia [?] nervus pasta et gluten. Alia autem non trahibilia
velut aqua et lapis. Alia quidem igitur eadem sunt trahibilia et com-
pressibilia velut lana. Alia autem non eadem velut flegma compressibile
quidem non [?] trahibile autem. Sunt autem et quaedam ductibilia velut es. Hec
autem non ductibilia velut lapis et lignum. Sunt autem ductibilia velut
que quandoque eadem per pressionem possunt simul in latum et profundum secundum su-
perficiem transferri secundum partem. Non ductibilia autem que quandoque non possunt.
Sunt autem et quaedam ductibilia omnia et impressibilia. Impressibilia autem non omnia
ductibilia velut lignum. ut [?] ... quodque [?]. Compressibilia
autem et quaedam ductibilia alia autem non. Cera quidem et lutum ductibilia.
Lana autem [illegible] neque aqua. Sunt autem et alia quaedam fissibilia velut lignum. Alia
autem non fissibilia velut lapis [?]. Et alia later. Est autem fissibile quod
potest dividi ad plus quam dividens dividit. Scindi enim est ad plus
dividi quam dividens dividit et precedit divisio. Indestruccione [?]
autem non [?] ... non fissibilia autem quaecumque non possunt ... neque
molle nullum fissibile. Dico autem simpliciter mollium non admixtum [?]. Sed
quidem enim et secundum est molle neque durum omnia. Si quandoque neque humida
sunt neque [?] impressibilia neque comminuibilia. Talia autem sunt [?] quaecumque
secundum longitudinem habent poros secundum quos adinvicem [?] divisibilia [?]. Sed non secundum
latitudinem. Decidibilia [?] autem sunt consistentia dura vel mollia quaecumque
possunt neque ex necessitate precedere divisionem neque comminui divisa. Que-
cumque autem humida sunt talia decidibilia. Quaedam autem sunt
eadem et decidibilia et fissibilia velut lignum. Sed ut ad multum fissi-
bile quidem secundum longitudinem. Decidibile autem secundum latitudinem. Cum enim
dividatur unum scissum in multa, quanto [?] longitudine multe [?] ... unum scissile. Se-
cundum autem latitudinem multe ... unum decidibile hoc.

Viscosa [?] autem ... non trahibile et humidum et durum [?] molle sunt

tale fit coagulatum quecumque velut calthene compositum compri-
mitur enim ad invicem propter extendi et angustari. Frangibilia autem non sunt
frangibilia. Commassabilia autem quecumque receptibilium madefactionis ca-
rent compressione. Et hec quidem resolubilia sunt, hec autem indissolubilia, velut hec quidem
quidem resolubile et lana et os, lapis autem et glacies indissolubile. Sunt
autem resolubilia quecumque habent poros susceptivos ignis et humidi
[illegible] secundum directum poris debiliorem igne. Comburibilia autem non sunt
a [illegible] velut glacies et que valde [illegible] indissolubilia.
Exalabilia autem sunt corporum quecumque humiditatem habent [illegible] sic autem habent
ut non evaporet ab igne forsan. Est enim vapor que a calido res-
tituto in aere et spiritu segregatio et humidi madefactiva. Exala-
bilia autem tempore in aere segregantur et hec quidem disparentia fiunt, hec
autem terra fiunt. Differt autem hec segregatio quoniam neque madefacit
neque spiritus fit. Est autem spiritus fluxus continuus aeris ad longum. Exa-
latio autem est que a calido adustivo segregatio simul et humidi aeris.
Propter quod non madefacit sed colorat magis. Est autem quidem lignei
corporis exalatio fumus. Dico enim et ossa et pilos et hec talia in
eodem. Non enim nomen [illegible] secundum analogiam. tamen in eodem omnia sunt sicut
et Empedocles ait. Hec pili et folia et avium plume pisse et
squamia sunt supra solida membra. Pinguium autem exalatio fumus
unctuosus. Propter hoc oleum non patitur [illegible]
[illegible] exalabile et non evaporabile. Aqua autem non exalabilis
sed vaporabilis. Vinum autem quidem dulce exalat. pinguius enim [illegible]
[illegible] oleo. Neque enim a frigore coagulatur [illegible]. Est autem nomine
vinum [illegible]. Non enim vinosus humor. Propter quod non inebriat.
quecumque autem vinum [illegible] exalant, propter quod [illegible] inflam-

Ustibilia autem videntur quecumque mixture [illegible] compositio-
nis [illegible] quecumque coagulata sunt a calido aut
ab ambobus frigido et calido. Hec enim videntur obtineri ab igne [illegible]
[illegible] lapidum qui sigillum vocatur carbunculus. Ustibilium autem
hec quidem inflammabilia sunt hec autem non inflammabilia. Horum autem
que carbonabilia sunt. Inflammabilia autem quecumque humida existentia
exalabilia sunt. [illegible] oleum [illegible] aliud [illegible]
sunt inflammabilia [illegible] Carbona-
bilia [illegible]

bilia enim non inflammabilia sunt velut es. inflammabilia
non liquabilia velut lignum. hec autem ambo velut thus. Causa autem quod lig-
num quidem per totum humidum et per totum continuum est ut permeet. Et fiat
secundum unam partem [illegible] non continuum autem et [illegible] ut inflammabilia
sint. thus autem hoc quidem sic hac autem illo modo. Inflammabilia autem
sunt exalabilium quecumque non liquabilia sunt propter magis esse terre. Habens
enim [illegible] calidum si fiat siccum ignis fit. propter hoc
flamma [illegible] fumus ardens [illegible] lignorum quidem exalacio fumus
Cere autem et thuris et talium et picis et quecumque habent [illegible] lig-
num. Olei autem et quecumque oleaginea [illegible]. Et quecumque minime ardent
sola quia parum sicci habent. [illegible] autem per hoc [illegible] alterum autem [illegible]
sed. sic enim [illegible] pingue siccum unctuosum. Exalacio [illegible] humi-
dorum humidi magis ut oleum et pix. ardentia autem sicci.

His autem passionibus et differentiis omiomera corpora sic distingu[illegible]
[illegible] abdinea sunt tactu. Et adhuc saporibus et odoribus
et coloribus. Dico autem omiomera velut que metallata es aurum argen-
tum stagnum ferrum lapidem et alia talia. et quecumque ex hiis sunt segre-
gata. et que in animalibus et plantis. velut carnes ossa nervum pel-
lis viscus pili vene. ex quibus iam constant anomiomera. puta
facies manus pes et alia talia. et in plantis lignum cortex folium
radix et quecumque talia. quod autem hec [illegible] ab alio [illegible] consistunt. ex quibus
autem hec [illegible] siccum et humidum. quare aqua et terra. hec enim
evidentissimam habent potenciam utrorumque utrisque. factiva autem calidum
et frigidum. hec enim consistere faciunt et coagulant. ex illis acci-
piamus omiomerorum. qualia terre species et qualia aque et aqualia quecumque
sunt utrisque corporum communia. hec quidem humida hec autem mollia hec autem dura
[illegible] autem quecumque dura et mollia coagulacione dictum est prius [illegible]
[illegible] quecumque evaporat aque. Consistunt autem non aut
terre aut aque terre et aque et aeris velut oleum. Et quecumque [illegible]
calido coagulata sunt. Dubitabit autem utique de vino humidorum.
Hoc enim evaporabit utique et ingrossari fiunt [illegible]. Causa autem quod
[illegible] non unius speciei dictum [illegible] et quod aliud aliter. Novum enim magis
terre [illegible] quare et ingrossatur maxime calido et coagula-
tur a frigido. habet enim et calidum multum et terre sicut [illegible]
[illegible]. sic [illegible] a fumo [illegible] ut [illegible] coaguletur. Si autem [illegible]
[illegible] sic utique [illegible] terre et aque et [illegible]. Consistunt autem
a frigido ingrossata terre [illegible] ab [illegible] plurimum.

velut oleum et mel et dulce vinum. Constituuntur autem quecumque quidem
igitur coagulata sunt a frigido aque et sunt aquea velut gla
cies nix grando pruina. Quecumque autem a calido terre, velut la
teres vitrum sales. Quecumque autem ab ambobus, terra autem sunt
quecumque infrigidatione. Hec autem sunt quecumque ab utroque privatione et calidi
et humidi per egredientis cum calido. Sales quidem enim humidi solius
privatione coagulantur et quecumque sincera terre. Ebenum autem calidi
solius. Que autem amborum [illegible] et ab ambobus et habebat [illegible]. Quecumque
enim que igitur toto exiccantur, velut later et electrum. Etenim
electrum et quecumque dicuntur ut lacrime infrigidatione sunt, velut
mirra thus et gummi. Et electrum autem huius generis videtur et congre
latum. Intercepta enim animalia in ipso videntur. Assumpto autem calido
exiens velut cocti mellis in aquam dimissum evaporat humi
dum. Hec omnia terre. Et hec quidem illiquabilia et inmollificabilia, velut
et electrum et lapides quidam, velut pori qui in speluncis. Etenim
hec similiter sunt hiis. Non velut ab igne, sed ut a frigido exeunte
calido coexeunt humidum ab ipso exeunte calido.
In aliis autem ab exteriori igne. Quecumque autem non toto terre [illegible]
mollificabilia autem velut ferrum et cornu. [illegible] autem et alia [illegible]
ligna vaporat. Sunt igitur liquabilia ponenda et quecumque liquescunt
ab igne. Hec sunt aquosiora. Quedam autem et communia velut cera.
Quecumque autem ab aqua hec terre. Quecumque autem neque ab alio [illegible]
terre aut amborum. Quoniam igitur omnia aut humida aut coagulata, quod
autem hec in dictis passionibus et non est intermedium, omnia utique erunt
dicta quibus discernimus utrum terre aut aque aut plurium quod, et utrum
ab igne consistunt aut frigido aut ab ambobus. Aurum quidem [illegible] et argentum
et es et stagnum et plumbum et vitrum et lapis [illegible] innominati
aque. Omnia enim hec liquescunt calido. Adhuc vina quedam et uri
na et acetum et lixivium et serum et liquores aque. Omnia enim co
agulantur frigido. Ferrum autem et cornu et ungues et ossa et ner
vi et lignum et pili et folia et cortex terre magis. Adhuc elec
trum mirra thus et omnia dicta lacrime et pori et fructus, velut
legumina et frumentum. Sunt enim talia quidem ut que valde, hec autem minus
horum, attamen terre. Hec quidem enim mollificabilia, hec autem exalabi
lia et frigidatione facta. Adhuc nitrum sales lapidum genera quecumque
neque infrigidatione neque coagulabilia. Sanguis autem et genitura

quia terre et aque et aeris. Frigidum quidem humidum minus magis terre. quanto plus
frigore coagulantur et humidos repercutiunt. Non habentia autem plus aque quam
terre et non coagulata. Permanentia autem coagulata infrigidata calefacta

Quecumque autem calida et frigida coagulata, humido non calido
terre et frigidiorum humidorum consistente coagulantur. Quecumque
quidem igitur aque ut ad multum frigida, si non alienam habent calidi-
tatem, velut lixivium, urina, vinum. Quecumque autem terre ut ad multum
calida propter calidi operationem, velut calx et cinis. Oportet autem accipere secundum
materiam frigidissima quidem esse. Cum enim siccum et humidum materia sit enim
passiva. Horum autem corpora maxime terra et aqua sunt. Hec enim fri-
giditate determinata sunt. Palam quod omnia corpora quecumque utriusque simul
elementi frigida magis sunt si non habeant alienam caliditatem,
velut fervens aqua aut que per cinerem colata. Etenim hec habet que ex
cinere caliditatem. In omnibus enim ignitis est caliditas aut amplior aut minor,
propter quod et in putrefactis animalia generantur. Inest enim caliditas que
corrupit uniuscuiusque caliditatem. Quecumque autem habent caliditatem
constant enim plurima caliditate quam digessit. Quecumque putrefacta
sunt velut superfluitates. Quare habent quidem secundum naturam caliditatem sangui-
nis et genitura et medulla et lac et omnia talia. Corrupta autem
et egressa a natura non adhuc. Relinquitur enim materia terra existens
aut aqua, propter quod ambo videntur [illegible]. et hii quidem frigida hii autem
calida. Hoc autem est. Videtur enim quod quecumque natura fuerint calida quod
autem separata fuerint coagulata. Habet quidem igitur sic sicut determinatum est. ex
quibus materia aque secundum plurimum frigida. Opponitur
enim maxime hec igni. Gravia autem terre et aeris caliditatem. Accidit
autem quandoque [illegible] fieri frigidissima et calidissima alienam caliditatem.
Quecumque enim maxime coagulata sunt et solidissima sunt, si frigi-
da maxime sunt privata caliditate et urunt maxime, si ignita,
velut aqua fumo, et lapis aqua urit magis.

Quoniam autem de his determinatum est, secundum unumquodque dicamus. Eo-
rum quidem enim alia quidem opus aliorum omiomerorum. Habemus
enim quibus omiomerorum natura constituit genera ipsorum. Ex genere namque
[illegible] ex eo quod habet determinatum est. Singulum enim omiomerum est ex his. Et ut
materia enim opera natura. Omnis autem est ut quod est materia et determinatum, ut autem
secundum [illegible] semper autem magis palam [illegible] ... quod determinatum

organa et quodlibet huiusmodi. Universaliter enim palam quod in mortuis equivoce. Sic
igitur et manus mortui equivoce, quemadmodum et si fistule lapidee dicantur.
Velut enim et hec organa que videntur esse. Universaliter autem in carne et ossa
talia minus. Adhuc autem in igne et aqua minus. Cuius enim est gratia mi-
nime hic palam ubi plurimum materie. Sicut enim et si extrema accipiantur,
materia quidem nichil aliud preter ipsam, substantia autem nichil aliud quam ratio. Intermedia
autem proportionaliter eo quod prope sit unumquodque. Sicut enim et horum quodlibet est
gratia cuius non omnino verum dicere aqua aut ignis, sicut carnem aut
viscera. Quibus autem adhuc magis facies et manus. Omnia enim sunt determinata opere.
Ea que enim possunt facere ipsorum opus vere sunt unumquodque, puta
oculus si videt; qui autem non potest equivoce, puta mortuus aut lapideus. Neque
enim serra que lignea nisi ut imago. Sicut igitur et caro. Sed opus
ipsius minus palam quam quod lingue. Similiter autem et ignis. Sed adhuc forte
minus manifestum naturaliter quam carnis opus. Similiter autem et que in plantis et
inanimatis, velut es et argentum. Omnia enim potentia quadam sunt aut faciendi
aut patiendi, sicut caro et nervus, sed rationes ipsorum non certe. Quare
quando existunt et quando non, non facile cognoscere nisi valde corrupta
fuerint et figure sole relinquantur, velut antiquorum mortuorum corpora
subito cinis fiunt in sepulcris, et fructus senes figura solum, sensu autem
non; videntur incrassati valde, et ex lacte coagulata. Caliditate quidem igitur et frigi-
ditate et frigiditate et motibus ab hiis contingit fieri coagulatum calido et
frigido. Dico autem consimilium velut carnem, os, pilos, nervum et
quecumque talia. Omnia enim differunt predictis differentiis tensione, tractione, fra[n]gibilitate,
duritie, mollitie et aliis talibus. Hec autem a calido et frigido et moti-
bus fiunt mixtis. Constituta autem ex hiis que non consimilia [illegible] propter adhuc
videbitur, velut caput et manus et pes, non sic et fieri [illegible] es et argentum.
Et frigiditas et caliditas et motus autem fieri faciunt serram et phialam et
arcam, non adhuc. Sed hic quidem ars, ibi autem natura vel alia causa. Sic itaque
consimilium unumquodque ex omeomeris accipientes, similiter unumquodque quid est, puta
quid sanguis aut caro aut sperma et aliorum unumquodque. Sic enim scimus unumquodque
propter quid et quid est, si materiam aut rationem habeamus. Universaliter autem generationis et cor-
ruptionis et unde principium motus. Manifestis autem hiis similiter consimilia
consideranda et tandem ex hiis constituta, velut hominem, plantam
et alia talia.

Explicit quartus liber metheororum

Iste est primus liber naturalis qui intitulatur De celo et mundo

De natura scientia fere plurima videtur circa corpora et magnitudines et horum existens passiones et motus amplius autem circa principia quecunque talis substantie sunt. Naturaliter enim constantium hec quidem sunt corpora et magnitudines hec autem habent corpus et magnitudinem hec autem principia habentium sunt. Continuum quidem igitur est quod divisibile in semper divisibilia, corpus autem quod omniquaque divisibile. Magnitudinis autem que quidem ad unum linea que autem ad duo planum que autem ad tria corpus. Et preter has non est alia magnitudo propter tria omnia esse et ter omnino. Quemadmodum enim aiunt et pythagorici totum et omnia tribus determinata sunt. Consumatio enim et medium et principium numerum habent eum qui omnis. Hec autem eum qui trinitatis. Propter quod a natura accipientes tamquam leges illius et ad sanctificationes deorum utimur numero hoc. Assignamus autem et appellationes modo hoc. Duo enim ambo dicimus et duos ambos. Omnes autem non dicimus, sed de tribus hanc primum dictionem dicimus primum. Hec autem quemadmodum dictum est propter naturam ipsam sic inducentem sequimur. Itaque quoniam et omnia et totum et perfectum non specie differunt ab invicem sed siquidem utique in materia et in quibus dicuntur

Corpus vero est magnitudinum perfecta solum, quoniam
definitur tribus. Hoc autem est omnia. Quod vero tripliciter
est divisibile omniquaque est divisibile. Aliorum
autem hoc quidem ad duo, hoc autem ad unum. Ut enim
numeri adepta sunt, sic et divisionem et continui-
tatem. Hoc quidem enim ad unum continuum, hoc autem ad duo,
hoc autem omniquaque tale. Quecumque quidem igitur divisi-
bilia magnitudinum et continua hec sunt; an autem
et continua omnia divisibilia nondum manifestum ex
hiis que nunc. Sed illud quidem palam non est in aliud
genus transitio, quemadmodum ex longitudine in superficiem,
ex superficie vero in corpus. Non enim adhuc talis
perfecta erit magnitudo. Necesse enim fieri excessum
secundum defectionem. Non autem possibile perfectum deficere;
omniquaque enim est. Particularium igitur quidem corporum
secundum rationem unumquodque tale est. Omnes enim habet dimen-
siones. Sed terminatum est ad proximum tactu; propter quod modo
quodammodo multa corporum unumquodque est. Totum autem cu-
ius hec partes perfectum necesse est esse, et quemadmodum
nomen significat omniquaque et non hoc quidem hoc autem non. De
toto quidem igitur natura, sive infinitum est secundum magni-
tudinem sive finitum secundum totam molem, posterius considerandum.

De hiis autem que secundum speciem ipsius particulis
nunc dicamus principium facientes hoc. Omnia enim physica
corpora et magnitudines secundum se ipsa mobilia
dicimus esse secundum locum. Naturam enim principium motus esse
dicimus ipsis. Omnis autem motus secundum locum quem

vocamus leuem a centro, circularem circa centrum,
mixtum. Simplicium enim hi duo soli. Causa autem
quia magnitudines iste simplices sole sunt, scilicet recta
et que circa circulare. Circulatio quidem igitur est que circa
centrum medium, recta autem sursum et deorsum. Dico
autem sursum quidem eum qui a medio, deorsum autem eum qui ad
medium. Itaque necesse omnem esse simplicem lationem
hanc quidem a medio, hanc autem ad medium, hanc autem
circa medium. Et videtur consequi secundum rationem hec ipsis
a principio. Etenim corpus perfectum est in tribus, et motus
ipsius. Cum autem corporum hec quidem sint simplicia,
hec autem composita ex hiis. Dico autem simplicia
quecumque principium motus habent secundum naturam, puta
ignem et terram et horum species et cognata hiis,
necesse et motus esse hos quidem simplices, hos autem
mixtos aliqualiter, simplicium quidem simplices,
compositorum vero mixtos, moveri autem secundum pre-
dominans. Siquidem igitur est simplex motus,
qui circularis iste corporis, et simplex motus simplicis
corporis. Etenim si compositi fuerit, secundum predominans
necesse est necessarium esse aliquod corpus simplex
quod natum est ferri circularem motum secundum suam
naturam. Violentia quidem enim contingit eum qui alterius
et alterum, secundum autem naturam impossibile, siquidem unus
uniuscuiusque motus qui secundum naturam simplicium. Adhuc
si qui preter naturam contrarius ei qui secundum naturam, et unus uni
contrarius necesse, quod circulo simplex [illegible] vel est [illegible]

naturam latio corporis praeter naturam contraria est. Si igitur

contrarium [illegible] aliquod aliud talium quod circulo [illegible]

[illegible], quod secundum naturam contraria utique latio esset contra-

ria [illegible] praedictarum [illegible]. Similiter autem [illegible]

sed et diversa [illegible] contraria. Si autem alteri aliquod

[illegible] latio circularis praeter naturam est, aliquid impossibile

motum secundum naturam. Si autem est impossibile. Si igitur eum [illegible]

sed contrarium est aut [illegible] Si autem [illegible] diversa [illegible]

Quare necessarium est talem lationem primam [illegible]

[illegible] eum [illegible] [illegible] imperfecta. Circularis autem

perfecta, recta autem linea numquam; una numquam eum [illegible]

infinita habet enim [illegible] finem aliquem. Quare si

motum numquam una omnium est [illegible]

eum [illegible] [illegible] prior motum

prior [illegible] corporis, quae autem [illegible] prior

quod autem [illegible] simplicium corporum [illegible] eum [illegible]

ad [illegible] simplicia sursa et terra [illegible] ad

medium [illegible] circularem motum [illegible] simplicium esse

corporum [illegible] eum [illegible] [illegible]

[illegible] mixtam simplicium. Ex hiis quod utique

manifestum [illegible] corporis alia praeter

[illegible] constitutas dignior et prior hiis omnium

Et utique si quidem [illegible] [illegible] simplicia

motum [illegible] secundum naturam [illegible] praeter naturam, et eum [illegible] praeter

alteri secundum naturam [illegible] et [illegible]

sed [illegible] [illegible] eum [illegible] praeter

naturam et secundum naturam [illegible] [illegible]

modo quod est hic pt nat alteri coniuncta est
sim nat. Adhuc ut sequitur [illegible] calor [illegible]
cui locus sim nat. palam quod utique p[illegible] erit
a quo corpus simplex et quod p[illegible] natura
quemadmodum ignis sursum et terra deorsum. et [illegible]
deferri sim nat. [illegible] at pt nat [illegible]
eius sim perfectam [illegible] et [illegible]
solum est [illegible] motum et sempiternum
existente pt nat [illegible] eius [illegible]
me [illegible] quam pt nat [illegible]
quod deferetur quemadmodum [illegible] quod [illegible]
pt nat motum esse [illegible] qui deorsum [illegible]
eius motum videtur esse a medio sim [illegible]
Propter quod est [illegible] utique hiis [illegible]
[illegible] cedat quod [illegible] pt corpora [illegible]
eius nos alteram segregatam tanto honorabilior
ut [illegible] nat [illegible] quod [illegible] elongatum est ab
[illegible] que [illegible] Cum [illegible] quod supponimus
[illegible] at est [illegible] [illegible] sunt. [illegible]
leuitate neque grauitate [illegible] corpora toto. Oportet
at supponere quid dicimus grave et quid leve
nunc quod sufficiat ut ad presentem necessitatem
diligentiam [illegible] eius [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] sit quod ferri natum [illegible]
[illegible] leve at quod a medio [illegible] at quod
[illegible] substat deorsum [illegible] leuissimum [illegible]
[illegible]
[illegible]

quod ambo sed ad locum unde adinvicem ut patet in figura

et luna [illegible] ad aquam et ad terram que-

Sed ut dispersio corporum simplicium sive continuitate

a leuitate natura eius secundum naturam neque preter naturam

querere ipsum moueri ad medium vel a medio.

Corpus naturale quod de necessitate ipsum quod in certo latere terra

eius [illegible] superiori [illegible] est et alio

sit latere preter naturam quod sursum est secundum naturam. Sed ut

si sursum sit preter naturam quod deorsum secundum naturam.

Posuimus enim contrariarum unum alteri preter naturam

alterum esse secundum naturam. Quoniam autem in eodem fertur

totum et pars secundum naturam, ut tota terra et parua

gleba, accidit secundum quidem neque leuitatem habere

ipsum neque grauitatem. Aut enim utique

ad medium aut a medio posset ferri secundum suum ipsius

naturam. Deinde quod impossibile moueri [illegible] secundum locum

motu aut sursum aut deorsum detractum. Neque enim

secundum naturam contingit ipsum moueri motu alio, neque preter

naturam, neque ipsum neque particularum nullam. Eadem enim

ratio de toto et particula. Similiter autem rationabile

et putare et quod ingenitum et incorruptibile et inaugmentabile

[illegible] propter fieri quidem omne generabile ex contrario,

et subiecto quodam et corrumpi similiter supposito quodam

~~et a contrario et subiecto quodam et corrumpi similiter~~

supposito quodam a contrario in contrarium, quemadmodum

in primis sermonibus dictum est. Contrarie autem et

lationes contrariorum [illegible] propter fieri quidem omne

generabile ex contrario et subiecto quodam et corrumpi

~~Similiter supposito quod celum et aliquid ad ...~~

Quoniam autem nullus contrarius motui circulari ostensum est eo quod circulationi
alium non est contrarium motui, recte videtur natura facere id
ens ingenitum et incorruptibile eximere a contrariis.
Et quia eius generacio et corrupcio. At vero et quod
tale est augetur a cognato adveniente et in ... resolu-
to in materiam. Hunc autem non est ex quo factum est. Si autem
est neque augmentabile et indiminuibile, eadem speculacio
et insenescibile et inalterabile esse. Est enim
alteracio motus secundum quale. Qualitatis autem habitus
et disposiciones non fiunt sine ... que secundum pas-
siones fiunt transmutacionibus, puta sanitas et lan-
gor. Secundum passionem autem omnia transmutata
phisica corpora habencia videmus et augmentum et de-
crementum, puta animalium corpora et partes ipsorum
et plantarum, similiter et elementorum. Itaque siquidem cir-
culare corpus neque augmentum habet neque decre-
mentum, racionabile et inalterabile esse. Quod
igitur sempiternum et neque augmentum habens neque
decrementum, sed insenescibile et inalterabile et im-
passibile est primum corporum, si quis suppositionibus credit,
manifestum ex dictis est. Videtur autem et racio apparentibus
testificari et apparencia racioni. Omnes enim homines
de diis habent existimacionem, et omnes eum qui sursum deo
locum attribuunt et barbari et greci quicumque
putant esse deos, palam ut immortale immortali coaptatum.
Impossibile enim aliter. Si quidem igitur est aliquid divinum
... et nunc ...

dictum sunt bene. Amplius autem ad hec et [illegible] sensus

[illegible] ut ad [illegible] dicere sunt [illegible] principio

hec sunt tractata [illegible] mathematica [illegible] motum [illegible]

[illegible] non sunt totum [illegible] nec sunt

[illegible] opinionum nullam [illegible] ad et non [illegible]

[illegible] [illegible] ad [illegible] principium hic non existimare

[illegible] quo [illegible] et non [illegible]. Non enim semel neque

[illegible] infinita oportet putare [illegible] [illegible]

[illegible] ad nos [illegible] alterum quodam excedere

[illegible] puta terram et ignem et aerem et aquam ethera

appellaverunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] tempore ponetur [illegible] Anaxagoras [illegible]

[illegible] hic non bene nominat enim ethera pro igne. Amplius

ad [illegible] [illegible] et [illegible] impossibile est plures [illegible]

corporum simplicium. Simplices quidem enim [illegible]

motus simplices [illegible] circularis ad hoc [illegible] simplici

[illegible] enim [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

hic quidem a medio, hic autem ad medium. [illegible] ad non

[illegible] contrarium alia [illegible] ex multis [illegible]

[illegible] accipiet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] maxime [illegible] [illegible] et [illegible] non

solum [illegible] [illegible] videtur. [illegible] et [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aqua [illegible]

[illegible] [illegible] maxime [illegible] contrarium [illegible]

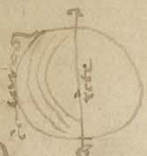
[illegible] motus [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

que ab a ad b lacionem continua ei que ab ad a
ea que i recto deal hec enim finite sunt secundum
ad infinite utriusque enim eo ad signa [illegible]

ad et que d semicirculo uno puncta a [illegible] ad a et
ad d ad f [illegible] enim d[illegible] que i diametro et [illegible]
enim unum [illegible] distinc secundum rectam [illegible]
ante et utriusque si [illegible] facies eo que i altero
semicirculo [illegible] ponat ei que i altero
puncta in toto circulo eo que ab [illegible] e ad z [illegible]
i semicirculo ei que a z ad e in semicirculo [illegible]
et esse contrarium [illegible] que ab a ad b [illegible]
[illegible] contraria ei que ab a ad f [illegible] enim in
[illegible] motus contraria ad [illegible]
[illegible] in [illegible] ad et esset [illegible] enim ei

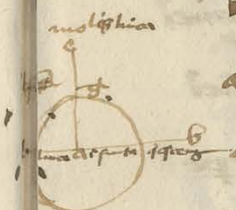

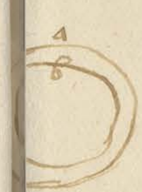
enim contraria · frustra utriusque esset alterum [illegible]
enim [illegible] [illegible] inducit magis [illegible]
[illegible] contraria loci [illegible] loci [illegible]
sursum et deorsum ante retro et dextrum a sinistrum
[illegible] ad [illegible] secundum locum [illegible]
[illegible] enim [illegible] esset [illegible] utriusque [illegible] motus [illegible]
[illegible] ad alterum motus [illegible] alterum utriusque non esset
[illegible] si ad [illegible] esset · frustra utriusque esset alterum
corpus non motum [illegible] motum frustra enim [illegible]
[illegible] hec [illegible] [illegible]
et [illegible] faciunt frustra [illegible]
de [illegible] et [illegible] [illegible]
et corpus infinitum · [illegible]
[illegible] [illegible] hec [illegible]
[illegible]

differre sunt et omnia ad unam partem dicere videtur speculacionis. Dicere enim hic omnium primum contradicentium eorum qui dixerunt de tota natura et finita et infinita utrum. Sequitur de modico transgressum fieri a veritate sic ledge plus distantes multum. puta si quis minimum aliquam dicat esse magnitudinem sic enim minimum induceret maxima utique amoveret mathematicorum. Causa autem est quia principium virtute maius quam magnitudine. Propter quod in principio modicum, in fine fit multum magnitudine. Infinitum autem principii habet virtutem et quantitatis maximam. Itaque nichil inconveniens neque irracionabile ymaginabile esse dicere. Ex eo quod sumitur quod aliquod corpus infinitum. Propter quod de ipso dicere a primo est simul et dicere. Itaque omne corpus aut simplicium esse aut compositorum. Quare et infinitum aut simplex erit aut compositum. Sed adhuc et quod finitis simplicibus necesse finitum esse totum compositum palam. Ex finitis enim et multitudine et magnitudine esse compositum finitum est et multitudine et magnitudine existentibus eius est ex quibus componitur. Restat igitur videre utrum contingit aliquod simplicium infinitum esse magnitudine aut hoc impossibile. Per argumentacionem autem de primo corporum sic intendamus et de reliquis. Quod quidem igitur necesse corpus quod circulariter fertur finitum esse omne ex hiis palam. Si enim infinitum quod circulariter fertur corpus, infinite erunt que a medio egredientes. Infinitorum autem distantia infinita. Infinitum autem distantiam dico linearum quam extra nullam est sumere magnitudinem tangentem lineas. Hanc igitur necesse infinitum esse. finitum

eum semper esse finitum. Adhuc autem si est data maiorem
accipere. Itaque quemadmodum neque numerum infinitum quia
maximum non est, eadem ratio et de distantia. Si igitur
infinitum non est neque contingit infinitum esse, neque
distantiam infinitam esse. Non utique contingeret circumferri
celum. At videmus circumvolvi, et ratione determinavimus quod
et alicui circularis motus. Adhuc autem si a finito tempore si au-
feratur finitum tempus, necesse reliquum esse finitum et
habere principium. Si autem tempus incessus habet principium,
principium et motus habet et magnitudo quam mota est.
Similiter autem hoc et in aliis. Sit itaque linea infinita
in qua ACE, ad alteram partem que E, in qua autem BB
ad utramque partem infinita. Si itaque describat circulum

que ACE circa centrum C, quidem secabit circulum
per eam que BB aliquando tempore finito. Finito enim semper
in quo circulo latum est celum finitum est, et ablatum tempore
quo movens secabat. Erit ergo aliquod principium quo primum tangat
que est eam quam BB movebit. Si impossibile utique contingit circu-

lum infinitum, quare neque mundum, si erat infinitus.
Adhuc autem et ex his manifestum quod infinitum impossibile moveri. Sit enim que A lata media, eam que B finita media,
finitum, necesse est simul et eam que A ab ea que B et eam que B ab ea que A
absolvi; ad similitudinem enim alteram accipiet altera et altera
tum sequitur contra se moventur, et si non velociter
utique. Si autem media movetur secundum tangere
eadem velocitate mota ... media ... Si
magnitudinem, si impossibile infinitum pertransire finito tempore
[illegible]

ante michael et finita ferri nisi infinita. Et infini-
ta nisi alia. Contradictio alia primum nisi illa scilicet
motu et non motu. Verum nisi motu movetur alie
velocitas absoluta. Quamvis apud michael prohibet motum
nisi perfectum velocitatis proprie [illegible] sine motu. Si
tu facit contra motus quod absolutus latum lente
Et et quod nisi procedit multo alia velocitas latum [illegible]
[illegible] ad [illegible] impedimentum. Et nisi [illegible] quod [illegible] mo-
tus [illegible] que a nisi motu [illegible] tempore [illegible]
tempore. Si igitur infinitum tempore [illegible] finitum absolutum
motu et [illegible] infinita per infinitum movebitur [illegible]
infinitum est impossibile et infinitum per infinitum moveri
tempore. Sed [illegible] et per medium movetur [illegible] infinitum fieri
tempore [illegible] et [illegible] tempore [illegible] tempore
finito. Similiter [illegible] tempore [illegible] [illegible]: puta
est que ab finito impossibile et infinitum est [illegible]
motu. Adhuc quemadmodum lineam [illegible] finitum est impossibile
est infinitum. Si [illegible] ad [illegible] et [illegible]
scilicet [illegible] non contingit. [illegible] infinitum
puta tetragonum infinitum [illegible]
modum neque pedale infinitum. Si igitur neque [illegible]
neque tetragonum neque circulum est infinitum. Non [illegible]
[illegible] et [illegible] neque utrumque [illegible]
ad neque infinito [illegible] neque utrumque est infinitum
sed neque circulum infinitum est, nec utrumque movebitur
circulariter infinitum tempore. Adhuc ad sic [illegible] sit quod
ad a b infinitum et que [illegible] infinitum et
que est motu [illegible] absolutum ab e [illegible] semper

se habebit quodammodo [illegible] e medio et [illegible] 3 vel 4 corpus
erunt circumlatio que infinita. Adhuc si corpus infinitum
tum celum moveatur circa in tempore finito infinitum erit
pertransitum et cum hoc spatium movetur celum infinitum. hoc
autem est motum equale. Itaque si corpus circumlatum finitum
eum infinitum equale spatium pertransiret in tempore finito
sed hoc erat impossibile. Est autem et convertibiliter. Si enim
finitum tempus quo revolutum est et magnitudinem [illegible] pertran-
sitam esse necesse est finitum. equale autem spatium pertrans-
iit finitum ipsum et ipsum. Quod quidem circulo motum
vel 3 corporibus [illegible] neque infinitum sed habet finem manifestum.
Quare neque quod ad medium neque quod ad medium neque
quod a medio fertur infinitum erit. contrarie enim loci
[illegible] sursum et quod deorsum contrarie autem ad contrarios locos.
Contrariorum autem si alterum determinatum est et alterum determinatum erit.
medium autem determinatum est. Si enim [illegible]
ferri deorsum quod subsistit vel aliquid pertransire locum
medio loco determinato [illegible] medio loco et cum [illegible] sursum
locum necesse determinatum esse. Quare et locos determinatos sunt
et finita corpora eorum finita. Adhuc si sursum et
deorsum determinata sunt et intermedium necesse determinatum
esse. Si enim non sit determinatum, infinita utique erit
motus. hoc autem quod impossibile ostensum est prius. Determina-
tum igitur est medium. Quare et quod in hoc corpus aut existit
aut fieri [illegible] quod sursum et deorsum fertur determinatum. Com-
[illegible] fertur. necesse est cum hoc quod a medio
movetur. hoc autem ad medium. Et ex hiis itaque manifestum
quod non aliquid corpus est infinitum. [illegible]

nec [illegible] finita neque utraque habet corporum aliud est

infinitum. Verumtamen eius infiniti corporis infinitas est

et quantitas eius ut ipsum est et in secundo huius. eiusdem infi-

niti quantitas et levitas si infinitum sit corpus suppositum

[illegible] ut et [illegible] Quare eius finita et similiter infi-

nitum [illegible] corpus quo a b quantitas ut [illegible]

Sufficit igitur ab infinito finita magis [illegible]

b d et quantitas eius sit [illegible] c itaque corpus

minus est [illegible] eius quantitas minor [illegible]

ad minus [illegible] et ut quantitas minor ad [illegible]

b d ad b z fiat [illegible] eius [illegible] ab infinito

[illegible] igitur [illegible] magnitudinis quantita-

tibus [illegible] ad quantitas maior [illegible] magnitudinis [illegible] ma-

[illegible] maioris utraque est [illegible] igitur est finiti et infi-

niti quantitas. Adhuc ut si maioris corporis maior

quantitas [illegible] b maior est quantitas quam z b.

Similiter finiti quantitas est maior quam infiniti. Etiam

[illegible] magnitudinum eadem quantitas est [illegible]

eius finita infinita. Verumtamen ut [illegible] quantitatis

[illegible] et [illegible] eterna non est

[illegible] exemplum [illegible] est [illegible] puta si [illegible]

[illegible] excedit quam quantitate magnitudinis

eius b d [illegible] totius [illegible] maior est quantitas

quam [illegible] Similiter [illegible] est impossibile. Adhuc ut eius

[illegible] finita. Verumtamen eius [illegible]

[illegible] quantitate [illegible] a magnitudine.

puta si [illegible] quantitate [illegible] non

[illegible] est [illegible] puta si in

tertio modo infinitas excedit quantitate magnitudinis
tibi enim b d tibi totius simplex maior est quan-
titas quam eius quod est sumere ad est impossibile Adhuc
ad hoc contingit quem finitatem sumere [illegible] enim
dicitur in [illegible] continue et a magne puta si sumatur
quem finitata quantitas ei quod est c g ei quod est c e et ab
infinito auferatur semper eandem quantitatem puta d b
Deinde ut quantitas ad quantitatem b d ad aliam fiat
magnitudinem puta ad b z Contingit enim infinita
excedere magnitudinem quantitatibus ablatis [illegible]
enim simplex quem finitate erunt magnitudines et [illegible]
nitatem inire Non utique magnitudine omnino
mensurata est a communicabili nichil differt a
quantitatione Respondeo est sumere talem quantitatem
ea ei quod est e b d ab infinito quantitatibus a
auferendis a apponendis Secundum magnitudinem [illegible]
dicitur quod non est infiniti corporis finita
quantitas infinita est si esset hoc impossibile et
infinitum ad quod est corpus impossibile Et adhuc
quod infinitum esse quantitate impossibile est [illegible] ma-
nifestum Si enim tota quantitas totum in hoc tempore
mouet totum stadium a minori et analogiam
quam quantitatem [illegible] tempora e contrario habebunt
puta si media quantitas in hoc duplo in equali-
tate eius Adhuc finita quantitas [illegible] finita
tas mouet in quod est tempore finito Non [illegible]
[illegible] si [illegible] infinita quantitas [illegible]
[illegible]

Mirabile est secundum excedentiam movere celestia

ad maiorem ad motum. Mirum est ut velocitas infinita

ad finitam. Minorem ad tempus ad maius finitum

sed minor motum. Minimum ad non. Item si comparetur

velocitas utrumque. Alia enim contra finita fi-

nient cum comparantur infinita ad alteram

maiorem. Itaque quanto aequali tempore aequale utrumque mo-

vebitur infinita finitae. Sed impossibile. Et adhuc ne-

cesse sic quolibet tempore finito movere infinitam.

et aliud corpus finitum quantitatem movere quandam

finitam. impossibile igitur infinitum esse gravitatem aut

et levitatem. Et corpora igitur infinitam quantitatem

habentia et levitatem impossibile. Quod quidem igitur non est

infinitum corpus palam sic per partem speculantibus

hoc modo et universaliter intendentibus non solum per rationes

eas quae in dictis nobis de principiis. Declaratum enim

est ante universaliter prius de infinito quod est et quo

modo est sed nunc et alio modo.

Post hoc autem intendendum utrum et si non infini-

tum quidem corpus quod omne est tamen adhuc tantum quod est ut

possit esse plures celi. Forte enim utique quis

hoc dubitabit, quia quemadmodum circa nos mun-

dus constitutus est, nihil prohibet et alios esse plures

quod uno. non tamen infinitos. Primum autem dicamus

universaliter de infinito. Necesse itaque corpus omne aut infinitum esse

aut finitum. et si infinitum aut anomoiomerum totum

aut omoiomerum. et utrumque si anomoiomerum aut ex

finitis speciebus aut ex infinitis. Quod autem ex infinitis non possibile

ex infinitis medietatibus. si quelibet mobilis sinat manere

primas ypothesis finitis cum primo mobili

bus velocitas quam sesquialtera se(s)quialtera a primo est finitas

sesquialtera quare cum quod sesquialtera a primo mobili sesquialtera

ad finiti motu sunt. Velocitate ex primo motu habe

re circa principium. Et hic sequitur ex finitis est estimate

velocitas sed partium magnitudinis esse infinita. dico autem

puta aquam et ignem. sed impossibile est

quod velocitas sit finita cum levitas et infinita. Adhuc

necessarium infinita magnitudine esse cum locum ponere

similiter et motum infinitum esse. Adhuc ad impossibile

si ponatur velocitas esse primam ypothesim et non

quod corpus ferretur in infinitum contingere ferri

necesse quod sursum ferri sunt eadem ratione. Impossibile

enim fieri quod non contingit factum esse. preterea

et tacto et ubi. Dico autem si impossibile est fieri

album aut cubitale aut in egipto. et fieri aliquid

impossibile simpliciter ergo et ferri illuc. ubi nullum

est quod ferri possibile pervenire. Adhuc si et dis

persum sit. nichilominus contingit utique ex omnibus ignem

infinitum esse. Ignis enim corpus est videlicet densitatem

habens. Utique quod possibile est plura quidem esse

milia. unum ergo sit ad totum infinitum esse. videlicet

enim unum quodque ex infinitis esse. Et adhuc necesse est

corpus omnimodo contingit infinitum esse. primum quoddam

enim non est aliquid preter istos motus. Quare erit

unum horum. si ad hoc accidet aut gravitatem infinitam

aut levitatem esse infinitam. Et adhuc nullum

quod deferretur impossibile cum infinitum corpus in [illegible]

[illegible]

[illegible] q(ui)d e(st) p(ro)p(ter) [illegible] Ex adhuc nec(essari)o [illegible]

infinitum [illegible] moveri [illegible] moveb(itur)

a violentia et [illegible] violentia [illegible]

[illegible] [illegible] impossibile

[illegible] infinitum [illegible] [illegible]

[illegible] motum [illegible] infinitum [illegible]

[illegible] aliquo movet [illegible] motum

[illegible] calefactum [illegible]

[illegible] motum [illegible] in tempore [illegible]

[illegible] numquam [illegible]

tempore numquam movetur [illegible]

alteratum [illegible] finitum [illegible]

[illegible] maxim(um) numquam [illegible] ad maius

[illegible] analogum [illegible]

[illegible] infinitum [illegible] finito moveb(itur)

[illegible] tempore numquam [illegible] movebitur

[illegible] analogum finitum erit

infinitum [illegible] [illegible]

[illegible] infinitum [illegible] tempore movebit finitum [illegible]

[illegible] finitum [illegible] finitum tempore [illegible]

[illegible] movebit [illegible]

[illegible] totum [illegible] habebit [illegible]

[illegible] movebit [illegible] infinitum

[illegible] finitum [illegible] tempore [illegible] impossibile

[illegible] numquam [illegible]

[illegible] finitum [illegible] tempore [illegible]

[illegible] movebit [illegible] tempore [illegible]

[illegible] motum [illegible] finitum [illegible]

[illegible] infinitum [illegible]

nito contingit nichil pati. Sit enim a infinitum, ab

tempus autem in quo passum est b ab a, ipso g; d autem in

quo e infinitum quid passum est totum b passum est non in equali tempore

hoc ipsum movens; supponatur enim in minori tempore moveri

minus; sit enim motum ab a in d, f vero d ad f, e autem

ad aliud eo quod b finitum; hec igitur non ab a motum est

[illegible] tempore, ab omni enim supponebatur in pluribus et minor

in tempore maiori et minori pati; quecumque proportionabiliter tempori

divisa sunt. In nullo igitur tempore finito possibile infinitum

ab infinito motum esse. In infinito igitur; sed infinitum

tempus non habet finem, quod autem est motum habet. Si igitur omne

corpus sensibile habet virtutem activam aut passivam aut ambo,

impossibile corpus infinitum sensibile esse. At vero quecumque sunt

corpora in loco omnia sensibilia. Non est igitur corpus infinitum

extra celum neque usque ad aliquid finitum; neque simpliciter igitur nichil

igitur erit corpus extra celum. Si vero intelligibile, erit in loco; si autem sensibile, et in tempore; extra enim

et intra locum significat. Utique igitur et sensibile, sensibile

autem nullum est non enim in loco est.

Rationabiliter autem hoc accidit et sic; neque enim

in circulo possibile est moveri infinitum omnino; centrum enim

enim, medium quidem enim infinitum non est; extremum autem medium circa

centrum medium motum. Sed et neque in recta possibile moveri

infinitum. Oportebit enim alterum esse tantum locum infi-

nitum in quem feretur secundum naturam, et alium tantum in quem preter naturam.

Adhuc sive natura habet motum eo quod in recto sive [illegible]

[illegible] motum, utrumque enim oportebat infinitum esse moventem

potentiam; que enim infinita infiniti et infiniti infinita.

virtus quare et eius movens infinitum [illegible] autem quod
et de motu, quia [illegible] infinitum virtute finitum tempus necesse
infinitorum finitum. Si igitur fuit utique et plus utique
longius movebit; erit duo infinita. quod esse movens sit
et quantum modo. Adhuc movens esse infinitum, si [illegible]
eius ipsius secundum partem quantum eius. [illegible]
[illegible]. Si autem aliud movens, duo erunt infinita
moventia [illegible] simul sunt forma et virtute. Si autem
non continuum totum, sed quemadmodum dicunt de motu [illegible] et
levium [illegible] necessarium est [illegible]
tum [illegible] sunt esse eius [illegible] necesse autem [illegible]
et ipso [illegible] quemadmodum si [illegible] sit se
congregatum; horum autem quemadmodum dicunt eadem necessarium
est motum. [illegible] eius [illegible] et [illegible]
ignis et scintilla ad eundem locum, quare necesse leve
simul unum esse corporum. Si autem sunt continua, Si autem
levitate. [illegible] unum est simul. Adhuc si continua
[illegible] levitate est et extremum [illegible]
[illegible] impossibile infinito esse [illegible]
medium necesse extremum, necesse [illegible]
[illegible] est [illegible] corpora [illegible]
[illegible] motum non est. [illegible] eius moveri [illegible]
utique [illegible] plus utique [illegible]
[illegible]. Adhuc si plus utique aliud movet aut [illegible]
[illegible] utique [illegible]
[illegible] necesse [illegible] continua
[illegible] levitate [illegible]
[illegible] infinitum [illegible]
[illegible] non possibile [illegible]

hoc enim dicebatur intelligendum . sed quod non sit pri-
tat unde ostensum est quod consequentium quod impossibile est
esse in vacuo . sed per consequens propter quod solum inconveniens
possibile dicta est ratio . Item enim et manet et mo-
vetur secundum naturam et violentia . et secundum naturam quidem quie-
scit non violentia et fertur . et aliquid fertur
manet . in quo ad violentiam et fertur violentia et
in quo violentia fertur et manet . Adhuc si violentia
est latio contraria secundum naturam . Ad medium autem [illegible]
quod si vi fertur terra inde hinc fertur illuc secundum naturam
et si manet hic inde non violentia . et fertur secundum naturam
hic . una enim quod secundum naturam . Adhuc tarde ad medium
et esse et [illegible] . sed quod [illegible] secundum naturam per
adhuc et [illegible] undecumque . necessarium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et in [illegible]
Item enim [illegible] et non secundum [illegible] [illegible]
que [illegible] [illegible] apud [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod hic quod a medio fertur
natum est hic aut ad medium [illegible] . sed quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et aliorum undecumque . quemadmodum
et quod dicit ~~quod a medio fertur~~ [illegible] [illegible] . Item
[illegible] sic sit [illegible] . [illegible] quod [illegible] motum [illegible]
[illegible] . [illegible] enim [illegible] . Et [illegible]
[illegible] secundum quemdam motum . Item [illegible] a motu [illegible]
et [illegible] [illegible] est [illegible] enim . Item [illegible]
fertur et ad hic quod medium [illegible] alio modo [illegible]
et ad hic quod [illegible] . [illegible] [illegible] impossibile . Item enim
hic [illegible] [illegible] fertur [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad medium [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]

forte sunt natura latera ad eo quod extremum [illegible] ipse mundi
deus sit possit adunare. Quod eius non ponendo eadem
est natura simplicium corporum in pluribus celis. Quod dicere
tale sit: non nisi unus mundus necesse est sunt esse et extremum.
sicut est ante [illegible], impossibile est esse mundos plures
uno. Significare ad aliud est natura simplicium corporum
si desistit nisi ad plura assignata loca incredibile est
eius esse tantum esse legitime distincte quod tantum esse
eius sunt [illegible] composito plura tanto magis movendo ipse
eadem. Sed adhuc necesse est esse aliquod motus corporis quod
ipse eius movendo naturalis contradictio in [illegible]
moventem violentia sed [illegible] si quod natura sed [illegible]
moveri impossibile sicut moventi violentia. Sed igitur si aliquod
motus corporis sunt natura necesse est [illegible] quod [illegible]
et singularem ad unum modo locum existente motum, puta
ad [illegible] medium et aliud [illegible] extremum. Sicut ipse
eadem plura ad [illegible] et singularia plura [illegible] ipse ad
unumquodque indifferens. Nec [illegible] ad nos
talis est [illegible] eius esse sunt
ipse indifferentia adunare unus ad alterum [illegible]
[illegible] ad hoc [illegible] adunare [illegible] in
altero mundo [illegible] se habet [illegible], mobile
[illegible] ad [illegible] quod alio aliquo mundo
[illegible] sed [illegible] quod in hoc [illegible]
eius mobile ipse adunare. Itaque necessarium est quod [illegible]
[illegible] suppositionibus quod medium unum est et extremum
hoc ad ante necesse est. Et [illegible] unus solum est et non
plures [illegible] argumenta [illegible] necessitatem [illegible] ad sed aliquid
quod non sed [illegible]

quod motum et quietem in quodam tempore finito. et hic et [illegible]
et in quo ipse dicit. Quod enim finita infinitum [illegible]
quod sanum ex infirmitate in sanitate. et quod augmentum
[illegible] contrarie magnum. et quod fertur in ferri. [illegible]
[illegible] hic fit unde quo. oportet igitur ipse differe
[illegible] natura sed ferri. quemadmodum [illegible] sanum
non ubi contingit. neque ubi vult mouens. et igitur
igitur fit [illegible] non ad infinitum ferendum secundum oppositam
oppositum ad secundum locum sursum et [illegible] deorsum quod
[illegible] ipsi [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
oppositum. [illegible] diametrum. totum autem non est
[illegible] neque unum. quare [illegible] modo quo motus
oppositum et finita. [illegible] igitur aliquid finite [illegible] non
infinitum fieri. Argumentum autem [illegible]. quod non [illegible]
[illegible] ferri [illegible] quod [illegible] utique [illegible] sit
medio velocius ferri [illegible] ad [illegible]. utique [illegible]
[illegible] sursum [illegible] ad infinitum [illegible] infinita utique
et velocitas [illegible] ad velocitatem. et [illegible] [illegible]
[illegible] et enim [illegible] velocitate [illegible]
[illegible] utique [illegible] velox [illegible] infinita [illegible]
additio. et velocitatis additio. infinita utique [illegible]
[illegible] adhuc neque ab [illegible] ferri [illegible] hic quod [illegible]
ad deorsum. neque in quemadmodum [illegible] ante et
[illegible] utique [illegible] maior. [illegible]
sursum. et maior [illegible] deorsum [illegible] locum
[illegible] ad [illegible] maior [illegible] velocius fertur et
maior [illegible] [illegible] [illegible] velocius utique
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ferri. [illegible] unde [illegible]

secundo vero in [illegible] ex hiis [illegible] [illegible]

[illegible] de [illegible] sufficienter. Adhuc autem et [illegible]

ex parte [illegible] [illegible] ostendit, utrumque et ex eo quod

in [illegible] motu, quod necessario sempiternum [illegible]

et hoc est et in aliquo [illegible] palam autem utrumque sic

sit [illegible], quod necesse unum esse celum [illegible]

enim [illegible] [illegible] / tunc enim et locum [illegible]

unum [illegible] subsistentem [illegible] medium aliquid autem [illegible]

[illegible] quod extremorum [illegible] autem quod medium [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] enim [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] enim [illegible] / [illegible] [illegible] enim sine [illegible]

[illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] autem [illegible]

[illegible] habere [illegible] locum non [illegible] / [illegible] quod [illegible]

medium [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliud enim est [illegible]

[illegible] aliud autem non est [illegible] [illegible] immediatum [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] post [illegible] [illegible] corporeum [illegible] [illegible]

[illegible] que [illegible] sunt et [illegible] / et quod [illegible]

locum. Adhuc autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] locum / palam

Quod autem non solum unum [illegible] [illegible] [illegible]

impossibile [illegible] plures. Adhuc autem [illegible] sempiternum [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] enim utrumque [illegible] sit / impossibile

enim unum et solum esse [illegible] [illegible] enim [illegible] [illegible]

et [illegible] quod ab arte [illegible] [illegible] / alterum [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] al-

terum [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] al-

[illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] enim [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

dicitur et si non possunt intelligere nisi sunt ali-
no a quo sunt singularia pro eius intellectus probabit
licet accidente / puta si solum assignatur . . . intellectus eius
materia est aliud . . . et . . . et hoc
quod sunt . . . ad . . . materia et singularitatem . . .
. . . sensibile / singularitatem utique . . . sensibile eius
. . . materia existit . . . autem singularitatem / alterum . . .
. . . hinc quod . . . et . . . alterum . . .
hoc . . . et . . . simpliciter et . . . quod . . . et
forma . hoc ad . . . materie . . . . . .
forma que est . . . quod sunt . . . plura . . .
est singularia sine eius sunt . . . quemadmodum . . .
quidam . . . accidente . sive . . . sit separatum . . .
talium . . . materia . . . eius sic . . .
. . . in materia erit plura . . . infinita . . .
. . . ad sunt . . . / . . . plures .
ex . . . quod . . . utique . . . et . . .
plures . . .

C[onsider]andum autem quod . . . dicitur bene
et quod non bene . alterum quod . . . eius . . . sine
materia . et . . . in materia forme . quod bene dicitur . et sic
hoc verum . . . nisi una . . .
hoc plures . . . / nisi contingit . . . plures
. . . iste ex tota . . . materia / quemadmodum . . . sic eius
forme . . . quod dicitur . . . eius . . . et
. . . naso . . . existat . . . sine
utique intellectus . . . sine . . . solum
. . . autem et si . . . sunt materia / . . . et . . .
si . . . impossibilium
. . . impossibilium . . . nisi utique contingit . . . aliud
. . . ad . . . in alium . . . eius . . .

subiectum in subiecto quodam modo. Secundo necesse sequitur sic

tum est. nec extra quodam modo. Celum autem est singu

lare et omnem quam continet formam substantie nec ex parte ipsius

sunt. sed ex eo est ipsius celo et primo celo alterum est

Unde hic neque utique est aliud neque utique contingit

factum esse plura, propter hoc quod nunc materialia est. Sed cum

ipsum restat ostendere quod ex omni naturali et sensibili constat

corpore. Dicendum autem primo quod dicimus esse celum, et quomodo

ut nobis manifestum magis fiat quod querimus. Unde quoque celum

unum celum dicimus substantiam extremam totius universi aut

corpus naturale quod est extrema circumferentia ipsius totius.

Consuevimus enim extremum et quod sursum maxime ponere

celum in quo et divinum omne dicimus locatum esse. Alio

autem modo dicimus continuum corpus extreme circumfe

rentie totius in quo luna et sol et quedam astrorum, et hoc

celo esse dicimus. Adhuc autem aliud dicimus celum contentum

corpus ab extrema circumferentia totum enim et omne

consuevimus dicere celum. Triplicater autem dicto celo, totum

ab extrema circumferentia contentum ex omni naturali constare

naturali et sensibili corpore, propter nullum esse neque

extra celum corpus neque contingere factum esse. Si enim

est extra extremam periferiam corpus physicum,

naturale est ipsum aut simplicium aut compositorum corporum

et aut secundum naturam habere aut preter naturam. Simplicium quidem

igitur nullum utique erit, quod enim circulariter movetur, quod

non contingit permutare suum ipsius locum. Sed et neque quod a

medio preter neque quod in medio subsistit, secundum naturam quidem

enim non utique erit. Alia enim ipsorum propria loca. Preter

naturam autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex

locus eo eius quam habet sibi nam vlterius ad aliquid

sum nam si non est aliud corpus quod hoc vltra

est quale nimis simplicium celorum corporum. Sed et

non simplicium nam mixtorum. Ultra eum est simplicium

mixto existente. Sed et nam factum est quale a eum sum non

tuum est a quod nam et a simplex a mixtum quare

ideo videtur sermo vniuersaliter eum dicere essentiam est a

factum est quale. Vnde nec et dicit quod nam est celum

nam contingit factum est corpus non esse vltra celum eum

ultima nec totum mundum nec eum est ipsum corporale naturale

sensibile. Itaque neque non sunt principium neque sunt

neque contingit fieri principium si vnum et solum et perfectum

ferunt sed ipsum celum. Simul autem manifestum quod nam locum

nam vacuum nam tempus est extra celum. Nam in omni loco

possibile est existere corpus vacuum autem esse dicunt quo non

existit corpus possibile est factum esse. Et autem tempus numerus

motus autem non sine physico corpore est extra celum autem ostensum

sed est quod nam est nam contingit fieri corpus manifestum

ergo quod nam locum nam vacuum nam tempus est extra

sunt autem quod nam in loco quae ibi apta nata sunt nam

tempus ipsa facit senescere nam vllum nam vnam

transmutationem eorum quae super eam quae maxime extra ordinata

tam lationem. Sed inalterabilia et impassibilia optima

nam habentia vitam et per se sufficientissimam persistunt

toto euo. Etenim hoc nomen diuinitus emanatum est ab

antiquis. Finis enim continens quod tempus vniuscuiusque vite

tempus cuique naturale est extra quem nihil eternum vniuscuiusque

vocatum est. Secundum eandem autem rationem et totius celi finis

et omne tempus et infinitatem continens perfectum

eternus est a semper esse sumens denominationem inmortalis et
divinus. Unde et aliis communicatum est, hiis quidem clarius
hiis autem obscurius, esse et vivere. Etenim quemadmodum
in encycliis philosophematibus circa divina multo-
tiens manifestatur rationibus quod divinum intransmutabi-
le necessarium esse omne primum et summum quod ad sit hiis
testificatur dictis. Neque enim aliud melius est quod moveat
illud enim utique esset divinius. Neque habet pravum nil
neque indigens eorum que ipsius bonorum nullius est. Et inpassi-
bili utique motu movet. Rationabiliter enim omnia ces-
sant que moventur, quando venerint in proprium locum; ab eo autem
cuius idem locus unde incipit et in quo consummat.

Hiis autem determinatis, dicamus postea utrum
ingenitum aut genitum et incorruptibile aut cor-
ruptibile, prius percurrentes aliorum suspiciones.
Solutiones enim demonstrationum dubitationes, et
de contrariis sunt. Simul autem et magis utique erunt credi-
bilia dicenda prius audientibus dubitantium sermo-
num iustificationes. Contrahere enim condempnare videbimur minus
utique nobis existet. Etenim oportet diiudicaturos sed non adversan-
tes esse eos qui veritatem sufficienter. Genitum quidem
igitur omnes dicunt esse. Sed genitum hii quidem sempiternum,
hii autem corruptibile quemadmodum quodcumque aliud consisten-
tium, hii autem vicissim quandoque quidem sic, quandoque autem aliter
habere corruptum, et hoc semper perficere sic, quemadmodum
Empedocles Agrigentinus et Eraclitus Ephesius.
Factum quidem esse quidem sempiternum quidem esse dicere impossibilium.
Sola enim hec ponenda rationabilia quecumque in multis

a obbus vtraque causa. Sed hic ad [illegible] contradic-

cio q(uia) generacio et corrupcio vtraque [illegible]. Ad quod ad non [illegible]

primum eius q(uod) est sic habere. si imperfecte aliter habere. Secunda

et cum secunda imperfecte transmutacio. aut cum aqua

[illegible] si existit. secundo perfecte vtrique aut aliter habere

imperfecte aliter habere. Sed ad aliter habendum consistit

medium. sequitur semper sic se habendum et imperfectibilem

aliter se habere non vtrique sunt. Sed ad factum est [illegible]

et alia perfecta est aliter se habere et non [illegible] sic habere

Itaque contradictio dissolvitur et dissoluta consistit [illegible]

et hoc infinities que sic habebat que perfecte aut. Sed

aut hoc. non vtrique est incompletum. neque si aliter ha-

bebat aliquid neque si perfecte aliter habere [illegible]

[illegible] sibi ipsi [illegible] incompletum [illegible]

est [illegible] aut non est [illegible]. Videtur cum dicunt [illegible]

q(ui) de [illegible] et sic ipsi dixisse de [illegible]

non tamen [illegible] aliquid si [illegible]

[illegible]

Sic ad est quemadmodum dicitur non esse [illegible]

cum [illegible] possit [illegible]

[illegible] ad hoc non esse [illegible] imperfecte que cum

accipimus [illegible] et [illegible] subalternacio [illegible]

[illegible] q(uod) est cum ordinata est facta [illegible]. Sed

ad esse ordinata est et ordinatum imperfecte. Sed [illegible]

[illegible] est separata et tempus [illegible]

ad nichil tempore segregata [illegible] imperfecte est

[illegible] semper [illegible] est [illegible] ad [illegible]

et dissolvi nichil aliud [illegible] est [illegible]

sempiternum quidem secundum determinatam formam quemadmodum si quis
ex precio vicium factum et ex vino precium quodque eum con-
tingere quodque est contingit speculando eum qui et admiranda con-
videntibus ostendit non convenit ordo et conspectum sine
causa. Aliquis et sermone eorum qui dixerunt hunc sermonem qui
de speciebus videlicet tantum extrahendum literaliter si totum compre-
hendimus eum quemque sit quidque ad illos disponendo et aptan-
tesque est conspicua mundique et celum non utique mundum
generatum et accidere sed dispositionem ipsius totalem autem et
factum tempori et non reflecti existere quod uno impos-
sibile est primum quidem eum fieri prius existebat quod autem ipsum
conspectum quam mundum factum non possibile est utrumque infinitum
eum infinite aut entibus mundum videlicet nisi esse si
in et hoc utique impossibile et magnum ex [illegible]
quod ipsum contingere videbit et ingenitum esse eum et corrup-
ti et genitum incorruptibile permanere sicut in thimeo
scribit plato. ubi eum ait celum factum esse non solum
sed fore de cetero sempiterno tempore. ad quod valet quidem
de celo dicendum [illegible] ad [illegible] speculabilia [illegible]

Primum ad dividendum est quod ingenerabilia
et generabilia utraque et corruptibilia et incorruptibilia
multipliciter eum dicit et si illud dicat ad sermonem
fiat necesse ad intellectum consequens habere [illegible]
[illegible] multiplicatur [illegible] eum
secundum quem necesse ipsum accidit quod dictum est. Dicam autem
ingenitum uno modo si sit aliud in nunc prius non exi-
stente [illegible] transmutatione quemadmodum quidem tangi
et moveri dicunt, non eum generatione dicunt neque moveri

uno aut sequendo quidem contingens fieri, ut et propter quod
sit quod quidem aut non impossibile aut dicere possibile aut eum
simul non verum esse dicere quod sit utique aut non facile
neque esse aut bene fore aut non et semper uno quidem
si non eum prius paria sive genitum sive generatum
quoniam quidem non eum aut eum uno aut si posse
sive quod verum declarato possibili semper facile uno
aut si secundum opinionem ex non ente in eum sive ad exi-
stere quod fiet aut existere sive et non esse existere si habet
Et corruptibile autem sive incorruptibile simpliciter sive eum quod
aut quod eius posterius non est aut non contingit corrup-
tibile esse dicimus et adhuc aliud quod facile corrumpitur quod
dicet aliquis ~~eufthartum~~ Et de incorruptibili autem eodem
aut eum quod sine corruptione quidem esse eum quidem aut
non eum puta tactum sive corrumpi prius existentem
~~quidem aut non eum puta tactum~~ postremo non fieri
qua eius quidem, posse aut non esse aut vero futurum aliquando
nunc autem eum. In eum est et tactum nunc, sed tamen
corruptibilem quod est aliquando quidem non verum te dicere quod est
neque hoc tempore. Maxime proprie autem eum quidem impossibile
aut corrumpi sic ut et nunc eum postremo non sit
aut quoniam non est et si non esse corruptum corruptis
aut postremo non esse dicimus et incorruptibile et quod non
facile corrumpitur. Itaque si hec sic habent, considerandum
quomodo dicimus possibile et impossibile. Propriissime enim dictum
incorruptibile eo quod non possit corrumpi neque aliquando
esse et aliquando aut non. Dicimus aut et ingenitum impossibile

et non potencia fiet ut et potencia quando non sit, possibilia

aut sit. puta dyametrum simmetrum. Est itaque aliquid quod

ut numerum studia contraria aut levare pondus plus

dicimus debere, puta talenta levare centum aut studia nec

centum contrarium et centum quod quando intendit sunt, si quidem et super

abundancia et nondum ad finem et excellencie utraque

non est quod potest secundum excellenciam talia et quod minora

posse puta si talenta centum tollere et duo et si

studia centum et duo posse nec, utique ad excellencie

Et utraque si quidem impossibile tantum secundum excellenciam dicatur

tibi, et plura impossibile. puta non potest mille

nec stadia. magis de mille quam unum. Nichil autem

absolute habet determinatum enim secundum excellencie terminum

dictum, quod quamque possibile, sequitur enim instabilit quod

utique qui non nate est contendere, videre enim stadium

non utique quod dictum videbit magis non. Est quidem

magis potest videre parvum quam audire parvum sonum

et maiore habet sensum, si nichil differt ad utraque

determinatum enim quod in virtute quam in re excellencia, quantum

dicitur maxima, visa quod quod minora excedit velocitas

tas at quod maiora.

Possimiliter aut leges, dicitur quod enim magis

Est itaque sunt que possibilia et esse et non esse natura tempora

quod quod declinatum esse plenarium, et cum quod quando esse, et cum

quod non duo ante possibile esse esse, et cum possibile non

esse secundum quandoque possibilitatem puta Godinus aut aliud

ad ... et quod quod ... possibile. Est enim non esse

potentia aliquid sed semper plurium propositio et non est umquam
infinito est tempore corruptibile, est et non est alio infini-
to. Quare hoc impossibile. Propterea autem sit huius impossibile et
falsum non idem. Propter enim ad impossibile sed possibile, et falsum et
verum hoc quidem ex suppositione. Dico autem ut triangulum
impossibile duos rectos habere si hoc, et diametrum commensu-
rabilem si hoc. Sunt autem simpliciter et possibilia et impossibilia
et falsa et vera. Non autem idem est falsum quidem simpliciter
et impossibile simpliciter. Te enim non stantem dicere stare falsum
quidem, non autem impossibile. Similiter autem et citharizantem non
cantantem cantare dicere falsum, sed non impossibile. Simul
autem stare et sedere et dyametrum commensurabilem esse
non solum falsum sed et impossibile. Non itaque idem est supponere
falsum et impossibile. Accidit autem ex impossibili impossibile.
Quare simul quidem stare et sedere simul habet potentiam, quia quando
habet illam et alteram; sed non ut simul sedeat et stet,
sed in alio tempore. Si itaque aliquid infinito tempore plurium
habet potentias, non est in alio tempore, sed hoc simul. Quare si quid
infinito tempore ens corruptibile est, potentiam utique habebit
ut non sit. Si itaque infinito tempore sit, existat quod
potest non esse. Sed ergo est et non est secundum actum. Falsum quidem
igitur accidit utique, quia falsum positum est. Sed si non
impossibile esset, non utique et impossibile esset quod accidit. Omne
igitur semper ens simpliciter incorruptibile. Similiter autem et inge-
nitum. Si enim generabile, erit possibile quandoque non esse.
Corruptibile quidem enim est quod prius ens postea non est, aut con-
tingit aliquando prius non esse, generabile et cetera quod non
contingit prius non esse si non est in illo tempore possibile. Quare semper

eius ut non sit. neque finito neque infinito non esse [illegible]

idem et verum semper quod posse esse et non esse. Et neque

generatum [illegible] dico non potest esse simpliciter [illegible] et [illegible] [illegible]

esse aliquid corruptibile ad esse. [illegible] ad neque generatum [illegible]

[illegible] simpliciter postea [illegible] primo existere [illegible] impossibile

existere et quod postea. itaque [illegible] semper eius non contingit quod

non esse impossibile et generatum esse [illegible] ad negationem eius [illegible]

semper possibile esse non semper possibile esse. neque negationem

ambarum semper ad possibile non esse contradictionem eius negationem

non semper possibile non esse. neque negationem ambarum eadem

existere et esse medium semper entis et semper non entis

[illegible] possibile esse et non esse. utriusque enim negatio quandoque existit

[illegible] non semper sit. quare et non [illegible] non ens et quandoque et

non est. et non semper possibile esse simul. [illegible] quandoque ens. quare

et non esse. [illegible] et possibile esse et non [illegible] est ambo medium.

Ratio ad utrumque hoc. [illegible] a et b non [illegible]

te [illegible] a et b [illegible]. [illegible] itaque [illegible] neque a

existit neque b. [illegible] itaque [illegible] medium

eorum quae a b contradictorum enim [illegible] medium [illegible] itaque

[illegible] ambo existere et [illegible] a [illegible] quare [illegible]

quod [illegible] a impossibile [illegible] existere. [illegible] ad [illegible]

itaque semper [illegible] neque corruptibile neque [illegible] non

enim [illegible] et [illegible] generatum [illegible] corruptibile non semper

[illegible] enim [illegible] possibile semper esse et possibile non [illegible]

[illegible] impossibile [illegible] ingenitum [illegible] enim ad

[illegible] semper [illegible] esse [illegible] incorruptibile enim

[illegible] ad ingenitum et incorruptibile [illegible] ingenitum

enim [illegible] et [illegible] non [illegible] non esse

[N]unc sequuntur haec ad invicem consequentia et quod quidem ingenitum
incorruptibile et quod incorruptibile ingenitum. Necesse est semper
enim utrumque consequi, et sine utroque ingenitum sempiternum
sine incorruptibile sempiternum. Palam autem et quod consequentia ipsorum
eorum necesse, si corruptibile genitum aut ingenitum, si enim ingenitum
incorruptibile supponitur, et si genitum corruptibile necesse enim cor-
ruptibile aut incorruptibile, si si incorruptibile ingenitum supponitur.
Si autem non consequuntur ad invicem incorruptibile et ingenitum non necesse
neque ingenitum neque incorruptibile sempiternum esse. Quoniam autem
necesse consequi ex hiis manifestum genitum enim et corruptibile consequuntur
ad invicem. Palam autem et hic ex prioribus, semper enim ente et
semper non ente est intermedium quod neutrum consequitur.
Hoc autem est genitum et corruptibile, possibile enim est, et non est et
terminatum tempus utrumque. Dico autem utrumque et esse possibile et
tempore quo non est. Si igitur est quod genitum aut corruptibile, necesse hoc
intermedium esse. Sit enim a semper ens, b autem ens non semper [...]
quod enim non est semper, ad neutrum tamen, in quo a non est
aut b est, genitum autem necesse aut actu aut potentia esse [...] que
a b neutro modo [...] igitur [...] et [...] tempore
et [...] iterum non est. Similiter autem et [...] genitum igitur et
corruptibile utrumque consequuntur igitur invicem et genitum corrup-
tibile. Sit itaque in quo e ingenitum, quod autem est et [...] genitum
quod autem in quo i incorruptibile, quod autem in quo corruptibile [...] itaque
[...] ostensum est quod consequuntur ad invicem, est itaque sic posi-
ta ut haec [...] et [...] consequuntur [...] et [...]
eidem [...] alterum, similiter et quae in [...] necesse, et quae
in [...] consequuntur invicem. Sit enim [...]
[...] enim e [...]
[...] supponebatur [...] et ei

pe sicut si habet ingredi in quo e / ad gredi in quo e

et complexum in quo i ad complere de quo t. Dice itaque nichil

penitus factum esse quod incomplete et ingredi quod prius [illegible] sed

existe / sicut quod [illegible] / sicut ad [illegible] primo

e [illegible] ad infinito a quo [illegible] tempore

[illegible] ad factum a [illegible] a esse a non esse et infinito / [illegible]

[illegible] aliquatenus infinitum [illegible] plenius

[illegible] et quo infinitum / neque infinitum neque [illegible] Adverte

[illegible] signo semper [illegible] / [illegible] e

a non [illegible] infinito ad [illegible] [illegible] infinitum

[illegible] ad [illegible] / [illegible] infinito tempore [illegible] [illegible]

et comple [illegible] non esse infinito tempore [illegible]

habebit [illegible] non esse et esse. Hoc quod [illegible]

complete / [illegible] / Itaque si [illegible]

[illegible] oppositum [illegible] existere Adverte ad [illegible] et

[illegible] signo existet / [illegible] infinito tempore [illegible]

esse et esse habebit [illegible] / [illegible] e [illegible] impossibile

e hoc. Adverte si [illegible] existet actu / [illegible] existit tempore

et [illegible] ingenerabile et non [illegible] / infinito tempore [illegible]

possibile [illegible] a non esse / et [illegible] esse [illegible] habebat

et hoc [illegible] esse et [illegible] infinito [illegible] tempore [illegible]

[illegible] et [illegible] incomplete complete [illegible] non complete

e [illegible] semper [illegible] et [illegible] et complete [illegible] complete

[illegible] [illegible] et [illegible] et semper esse a non

[illegible] esse [illegible] complete / et si [illegible]

factum e [illegible] factum esse et non [illegible] quod e esse [illegible]

[illegible] et sic [illegible] incomplete a [illegible] e [illegible]

[illegible] a [illegible] ingenerabile [illegible] et [illegible] neque

[illegible] neque incomplete neque [illegible] esse

Erunt quidem enim casuale et a fortuna. praeter semper et
ut frequenter autem quod aliqua parte est et quod semper et frequenter existit
est vel natura. Aliquid nam et idem potest quod est potest autem non
aliud autem eadem potentia contradictionis et non ens eius per est et
non esse. Itaque verum et si existens actu opposita simul
nam verum dicere nunc quod aliquando possibile quod nunc impossibile
ergo non aliquid per partem sempiternum esse. Habebit enim quoniam
et eius quod est non esse virtutem. Veruntamen non eius per hoc
non esse. Existit enim actu: erit enim sed quod aliquando possibile non esse in prae-
terito tempore. Sic itaque omnia habentia virtutem existentia actu erit et
verum dicere nunc quod non est aliquando prius impossibile. Namque
omnia quae virtutem eius per se facta est. Si eius quod est ab
aeterno est. Videtur autem et sic quoniam enim sempiternum quod
non est habebit enim virtutem. Omnia actus non est. Itaque si
posterius possibile verum dicere nunc quod est aliquando possibile et
videtur in praeterito tempore. Et videtur autem et non videtur inten-
dentibus impossibile autem sempiternum enim sunt corrumpi
posterius. Ab initio non existens postea sempiternum esse.
Corruptibilia enim et generabilia et alterabilia omnia
alterari contrariis ex quibus constant naturam eorum
et ab eisdem ipsis corrumpuntur.

Quod quidem igitur neque factum est
caelum neque contingit corrumpi
quemadmodum dicunt quidam, sed est
unum et sempiternum, principium
quidem et finem non habens totius aevi, habens autem
et continens in se ipso infinitum tempus, ex dictis licet
accipere fidem. Et per opinionem eam quae ab aliter dicentibus
et generantibus ipsum. Si enim sic quidem habere contingit sicut

quod aut modo illi factum esse dicunt aut nunc contingit ille
magnam utique habebit scilicet inclinationem et ad fidem de im-
mortalitate ipsius et sempiternitate. Propter quod bene habet persuasi-
bile se ipsum existimare antiquos. et maxime patrios nostros
veros esse sermones. ut sit immortale quoddam et divinum
habentium quidem motum. habentium autem talem ut nullus sit finis
ipsius. Sed magis ipse aliorum finis. Celestis finis continentium
est et ipsa circulatio perfecta existens continet imperfectas et ha-
bentes terminum et quietem. ipsa quidem nullum neque principium habens
neque finem. sed incessabilis existens infinito tempore. aliorum autem
hoc quidem causa principii. hoc autem suscipiens quietem. Celum autem
et eum qui sursum locum antiqui diis attribuerunt ut
velut existentem solum immortalem. Nunc autem testificatur racio
quod incorruptibile et ingenitum. adhuc autem impassibile omni
mortali difficultate est. Adhuc autem et sine labore propter
neque una indigere violenta necessitate. que detinet prohi-
bens ferri aptum natum ipsum aliter. omnis enim tale
magis laboriosum quanto quidem tempore sempiterniore sit et dis-
positionis optime expers. Propter quod neque secundum antiquorum
fabulam suspicandum habere. qui dicunt. atlante quodam
ipsum opus esse ad salutem. Videntur enim et hunc constituentes
sermonem. eandem habere suspicionem hiis qui posterius.
ut enim de gravitatem habentibus et terrenis omnibus hiis
existentibus supposuerunt ipsi fabulose ne-
cessitatem animatam. neque utique hoc modo suspicandum. Neque
propter circumgirationem velociorem existentem lationem propria melius
adhuc salvari toto tempore quemadmodum Empedocles
dixit. Sed adhuc neque ab anima racionabili cogente manere
sempiternum. Neque enim anime possibile est talem vitam sine tristicia

210

Et beatum necesse esse eum et motum eius violentia exis-
tente sicque movet ferri apto nato deorsum aliter
et movere continue sine vacatione et ab eius dimissione
Propter quod neque sicut eum ut dicunt mortalium animalium est laboriosum
eius somnus facta corporis remissio. Et necessario sus-
tentaculum eique putare et tunc ipsum sempiternum et in-
corruptibile. Si itaque quemadmodum diximus et concedendo
habemus nos de primo latione non solum ipsius de sempiter-
nitate sic existimare melius sed et de divinatione ei
quae de diis solum utique habebimus sermonem confessum consequentem
sermones convenientes. Sed quidem talium sermonum satis
sit nunc. Quoniam autem quidam sunt qui dicunt esse aliquid dextrum et
sinistrum caeli quemadmodum vocati Pitagorici illorum
enim iste sermo est considerandum utrum sic se habet
ut illi dicunt an magis aliter. Siquidem oportet adaptari
corpori omnis haec principia confestim enim primo si dex-
trum existit et sinistrum. Adhuc prius priora existimandum
existere primo in ipso. Determinatum est igitur de ipsis in his
que circa animalium motus propter ipsam naturam illorum est. Manifeste
enim in animalibus existunt videntur quae ipsius talium partium
dico autem puta dextrum et sinistrum. Horum autem quae
plante autem sursum et deorsum solum. Si autem oportet
caelo adaptare aliquod talium et primum quemadmodum
diximus in animalibus existit rationabile existere co-
rum eum entium unumquodque velut principium quoddam
dico autem tria sursum et deorsum et ante et op-
positum et dextrum et sinistrum. Hec autem distantias
rationabile existere corporibus perfectis omnes. Est autem
sursum longitudinis principium dextrum autem latitudinis

anterius autem principium considerantibus. Adhuc autem aliud sunt
motus principia. eius enim hec dico unde incipiunt secundum mo-
tum habentibus. est autem motus a sursum augmentacio. a
dextris autem que secundum locum. ab anterioribus autem que
secundum sensum. anterius enim dico in quo sensus. Propter quod
et non in omni corpore querendum sursum et deorsum et dextrum et sinistrum
et anterius et posterius. sed in quecumque habent motus
principium in ipsis animata entia. inanimatorum enim in nullo videmus
unde principium motus. hec quidem enim non movent. hec autem
movent quidem. sed non a quacumque parte similiter. puta ignis sursum
solum. et terra deorsum ad medium. Sed in hiis quidem est
sursum et deorsum et dextrum et sinistrum ad
nos referentes. aut enim secundum nostram dextram quemadmodum
divinatores. aut secundum similitudinem nostris quemadmodum que
statue. aut que contraria habent positionem. dextrum quidem
eius quod ad nostram sinistram. sinistrum autem quod ad nostram dextram et poste-
rius quod ad nostrum anterius. In ipsis enim nullam
videmus differentiam. Sed eius contraria versa contraria utique
dextra et sinistra. et sursum et deorsum et posterius
et anterius. Propter quod et pitagoricos utique quidem mira-
bitur. quod duo sola hec principalia dicebant dextrum
et sinistrum. quatuor autem relinquentes nichil minus
propria entia. nichil enim minorem differentiam habet que
sursum et deorsum et que anterius et que posterius quam dex-
tra et sinistra omnibus animalibus. hec quidem enim virtute
differunt solum. hec autem et figuris. Et sursum et deorsum omnibus
animatis. similiter et animalibus et plantis. dextrum autem et
sinistrum non existit in plantis. Adhuc autem longitudo

latitudinis corporis. Si sursum longitudinis principium dextrum autem latitudinis. Prius autem principium principio prius utique erit sursum dextro secundum generationem quoniam multipliciter dicitur prius. Adhuc autem si sursum quidem unde motus dextrum autem a quo, ante autem ad quod. et sic utique habebit quandam virtutem principii sursum ad alias species. Adhuc quia deficere propter aliquod principium inesse et ipsos in celo. et quod in ordine hec sunt existere probabat. Nobis autem quoniam determinatum est quoniam in habentibus principium motus talium virtutes existunt. celum autem animatum et habet motus principium manifestum quod habet et sursum et deorsum et dextrum et sinistrum. Non oportet autem dubitare propter esse speciem sphericam. et totam quomodo erit hoc quidem dextrum hoc autem sinistrum similibus entibus partibus omnibus. et motum omni tempore. Sed intelligere oportet velut utique si quis in quibus est dextrum et sinistrum differentia in figuris. deinde circumposuerit speram habebit enim virtutem differentem videbitur autem non propter similitudinem figure. Eodem autem modo et in principio eius quod est moveri. et enim si numquam incepit tamen necessarium habere principium unde incepisset utique si incepit moveri. et unde iterum moveretur si staret. Dico autem longitudinem quidem ipsius polorum distantiam. et polorum hunc quidem sursum hunc autem deorsum. Differentiam enim horum solis videmus hemisperiorum propter non moveri polos. Simul autem et consuetum dicere latera in mundo non quod sursum et deorsum polorum ad hoc quod super nos apparens in deorsum parte. hunc autem nobis contrariari sursum dextrum esse.

Rursum utrisque dicitur unde principium est ei qui secundum locum motus.
celi a principio circulacionis unde ortus astrorum. Quare hoc
utique erit dextrum; ubi autem occasus sinistrum. Si igitur incipit
a dextris et a dextris circumfertur, necesse superiorem esse im-
manifestum polum. Si enim erit qui manifestus, a sinistra erit motus,
quod non dicimus. Manifestum igitur quod immanifestus polus est superior.
Et qui ibi habitant in altero sunt hemisperio, et
apud dextram; nos autem in eo quod deorsum et apud sinistram,
contrarie quam ut Pitagorici dicunt. Illi enim superius nos
faciunt et in dextra parte, illos autem qui ibi deor-
sum et in sinistra. Accidit autem contrarium. Sed tamen secundum circu-
lacionem, puta eam que planetarum, nos quidem in superioribus
et in dextris sumus, illi autem in inferioribus et sinis-
tris. Contrarium enim in hiis principium motus et propter contrarias
esse lationes, ut accidat nos quidem apud principium,
illos autem apud finem. De hiis quidem que secundum dimensiones
partibus et secundum locum determinate tanta dicta sunt.

Quoniam autem non est quies motui circulari contrarius,
considerandum propter quid plures sunt lationes, et
si de longe tentantibus facere questionem. Longe autem
non sunt tanto multo ut magis eo quod accidentium ipsorum admo-
dum paucas habemus sensationes. Attamen dicendum. Causam autem de
ipsis hinc sumendum. Unumquodque est quorum est opus gratia
operis. Dei autem operacio immortalitas, hoc autem est vita
sempiterna. Quare necesse deo motum sempiternum in-
existere. Quoniam autem celum tale, corpus enim quoddam
divinum, propter hoc habet circulare corpus quod natura movetur
semper. Propter quid igitur non totum celum corpus tale? Quia necesse

aq° manet corpora lati erunt q° i mo[tu] l[oca]l[e] nullu
p[er]tale e[st] manet p[er]t[ur]. nec [e]n[im] velle nec[essari]o mo[tum] eternu
si fuit na[tura] cu[m] motu[m] ip[s]i ad mo[tum] i na[tura] ad eternu
manet. nec [e]n[im] vtq[ue] e[ss]e semp[iter]nu[m] tale motu[m] michi
eternu p[er]t[ur] na[tura] semp[iter]nu[m]. p[ro]p[ter] aute[m] q[uod] p[er]t[ur] na[tura]
eo q[uod] fuit na[tura]. et ex q[uo] sunt q[uo]d e[st] in g[e]n[er]ac[i]o[n]e. q[uo]d
p[er]t[ur] eo q[uod] fuit na[tura]. nec[essari]o ip[s]o t[er]ra e[st] q[ue] eternu q[uo]d e[ss]et
i mo[tu]. Vnu[m] q[uo]d e[st] supposuit p[ro]p[ter] ad demo[n]strandu[m]
de ip[s]o. Grauiu[m] t[er]ra nec[essari]o ip[s]e e[st] contrariu[m]
eternu si alteru[m] n[atur]a nec[essari]o ad alteru[m] e[st] n[atur]a. Si vero
sit g[e]n[er]at[ur] et e[st] q[ua]ntu[m] ip[s]i na[tura] e[st] eternu[m] n[atur]a
contrariu[m]. Et g[e]n[er]ac[i]o[n]e p[er] q[uo]d p[ri]mo affirmat Dicat
ad p[er]ta calidu[m] frigidu[m] simul aute[m] et g[ra]uitas
dem[onstr]a[tur] p[er] g[e]n[er]ac[i]o[n]e[m] leuitatis i motus. Grauiu[m]
seq[ui]t[ur] q[uo]d ip[s]e t[er]ra nec[essari]o i i[m]media p[ro]portio
e[st] corp[or]a. contraria eiu[s] vnu[m] e[ss]e ad vnu[m] e[ss]e
corp[us] supposuit aute[m] i q[uo]d i mo[tu] p[ro]p[ter] aute[m]
t[ri]p[li]c[ite]r ostendet. Et aute[m] ex h[is] manifestu[m]
q[uo]d g[e]n[er]ac[i]o[n]e e[st]. eo q[uod] nullu[m] p[ro]p[ri]e p[er]tale e[st]
semp[iter]nu[m]. p[ro]p[ter] eternu[m] aute[m] q[ui]a et corrup-
tibilia o[mn]ia sunt. Adhuc a[utem] n[on] variabile e[st] c[ausa]
mole semp[iter]nu[m]. cu[m] n[on] cont[in]git motu[m] e[ss]e
semp[iter]nu[m]. Amplius et motus finitu[m] q[uo]d vel
nec[essari]o g[e]n[er]ac[i]o[n]e e[st] ex h[is] manifestu[m]. Si a[utem]
cont[in]git g[e]n[er]ac[i]o[n]e[m] nec[essari]o a[utem] alia e[st] causa
a[d] vnu[m] a[d] plures fuit eternu[m] e[ss]e i[n] q[uo] sunt nec[essari]o
sane sp[eci]e et elementa corp[or]a admitt[it]. Dicat aute[m]

de hoc inspiciendum planum. utrum autem diuisibile est

quod quidem omnia plana sunt contenta corpora et necessario quatuor

et quadratice que per punctum et rectitudinem. unde ad alia superficie

et rectam hanc aliam autem et necessario manifestum est. superficie

[F]igura autem perfecta natura est. manifestum est

hec celestis. hec enim est ipsius et prima et ma perspectiua, quod

videlicet superficie per primam et in planum et in soliditate.

Omnis itaque figura plana aut recti lineata aut circularis

et recti linea quidem plurimis continetur lineis contenta

aut ab una, quod est circularis non est in proportionem rotundam

multis. et similiter composita prima utrique planarum figurarum

quarum circuli. Adhuc singula perfecta est numero multis et

finitum. circum quae ipsius autem partis quadratum demonstratur

et punctus et recte quidem appositionem semper contenta autem

neque ipsius. manifestum est perfecta utrique est rotundarum con-

tra. Itaque si perfectum prius imperfecto. et superficie propter hoc

prior utrique est figurarum circulus. similiter autem et sphera so-

lidorum. illa enim sola continetur una superficie recta

linea autem plurimis. sicut enim circulus in planis

sic sphera in solidis. Adhuc autem diuidentibus ad pla-

na. et explanis corpora generantibus testificantur

videntur in hiis. sola enim solidorum non diuidunt spe-

ram. tamen non secundum plures superficies sed una. diuisio

enim ad plana non utrique madent quod in plano diui-

dit quod hoc totum diuidentur sic non secundum aliam alteram

speciem. quod quidem ergo et prima sphera solidorum figurarum palam

Est aut(em) et s(ecundu)m unu(m) creat(ur) assig(n)abil(e) sit possibile vario
nabilissim(um) [illegible] s(ecundu)m unu(m) . [illegible] s(ecundu)m
alitate quod duo [illegible] . si aut(em) s(ecundu)m [illegible] [illegible]
[illegible] non est [illegible] quod est [illegible] s(ecundu)m
ad [illegible] in extrema [illegible] utique [illegible]
[illegible] Et [illegible] speciem [illegible]
[illegible] speciem . [illegible] aut(em) et q(uo)d ad [illegible] hoc [illegible]
a [illegible] [illegible] et [illegible] . tota species [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] eadem que
[illegible] speciem . [illegible] utique est [illegible]
eius [illegible] et [illegible] et [illegible] speciei [illegible]
aut(em) quod videtur et [illegible]
[illegible] aut(em) . [illegible] extreme [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] speciem [illegible]
Si enim est a [illegible] / accidit [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] , si ubi [illegible] est [illegible] non est
et ubi [illegible] non est / [illegible] est [illegible]
[illegible] aut(em) utique si [illegible] alia [illegible], non [illegible]
[illegible] puta [illegible]
[illegible] accidit et [illegible]
[illegible] non enim [illegible] [illegible] Adhuc aut(em) [illegible]
motum [illegible] celi [illegible] et [illegible]
[illegible] et sempiterna / [illegible] quod [illegible]
[illegible] est motu q(ui) velocissimus . velocissimus utique est omni
motum celi motum [illegible] quod [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] s(ecundu)m [illegible] et velocissimo motu
[illegible] et velocissime [illegible]
[illegible] aut(em) utique [illegible] est [illegible]

collectis ex pendentibus partibus se. Si enim aqua sit circa terram.
aer autem circa aquam, ignis autem circa aerem. A superficie circu-
pro sunt eadem. Licet rotunda enim non sint / tantum autem quam
superficies autem aque sphericam est, quod autem sphericam contingunt a
modo circa sphericam ... talem necessarium est. Sint autem suppo-
sita magnitudine sit quam spherica sit circa ... et aque superficiei
talem magnitudinem ex suppositione simmetria, separata ... a centro
aqua ... continue / ... ad quod a centro protendatur.
Ducantur ergo ex centro que ab et que ag et admittatur aqua
b est ducta ergo ad basim brevior est, eadem que ex centro /
... ergo locus. Sint autem confluet aqua donec utique
equata / equalis autem linea que ex centro que ac ...
apud eas que ex centro est aqua / tunc enim quiescet / tantum
... eadem que ex centro ... sphericam ergo aque superfici-
es in qua b est. Sint autem quod ergo spherica ... palam
ex his et quod secundum diligentiam tornata sit / ut nichil neque
... habent / ... neque aliud. nichil ...
in eorum apparentiam. ... enim ... accipit
nichil sit parte ... suscipere et diligentiam ut
... madefactis enim ... aqua
aqua ad terram et plura ... / secundum distantiam ...

Quoniam autem est duo in circulo moveri ...
ab a ... ad b ... ad g ... ergo non
sit ... est ... et si nichil / nec aliquid
neque ... / celum enim se ... et
... ad alterum sit ... ad alterum.
Necesse enim ... primum ... primum ...
quod ergo ... continuum ... [illegible]

et pertransire multa, forsitan utique videbitur esse signum
aut multe stultitie aut multe propensionis. Non tamen iustum
omnibus similiter increpare, sed videre oportet causam dicendi que est,
adhuc autem qualiter habens credit, utrum humane an firmius.
Cum quidem igitur aliquis necessitates perfectiores adinvenerit,
tunc gratiam habere oportet invenientibus, nunc autem quod
videtur dicendum. Si enim natura semper facit optimum,
est autem quemadmodum eorum que in recto lationum que
sursum honorabilior (divinior enim locus
qui sursum eo qui deorsum), eodem modo et que ad ante
ei que ad posterius, si habet dextrum et sinistrum,
quemadmodum dictum est prius, et prius et posterius; hec utique solvet du-
bitationem. Si enim habet ut contingit optime, hec utique
erit dicta causa. Optimum enim moveri simplici motu et
incessabili et hoc ad honorabilius.

De motu autem ipsius quod regularis est et non
irregularis, consequens utique erit pertransire.
Dico autem hoc de primo celo et de prima latione. In inferioribus
enim quod plures ad unum congregate sunt, iam plures. Si enim
irregulariter movebitur, manifestum quod intensio erit
et status et remissio lationis. Omnis enim irregularis
latio et remissionem habet et intensionem et statum. Status
autem est aut unde fertur aut quo aut circa medium, puta
forte his quidem que secundum naturam quo feruntur, his
que preter naturam unde feruntur. Proiectis autem circa medium.
Puta forte his quidem que secundum naturam ad quod feruntur,
his autem que preter naturam unde. Circulationis autem nec circa medium
[illegible] neque unde neque quo neque medium. Neque enim
principium neque finis neque medium ipsius simpliciter. [illegible]
et enim sempiterna et longitudine [illegible]

Sunt si non virtus eius habens necessario regularitatem

et irregularitatem cum sit per remissionem et intensionem. Adhuc quod dicit quod motus ab alio motu, nec

regularitate sed motu a parte mobilis a parte mo

tus a parte ubi, sive mobilis non est eadem virtute

moveat sive motus alteratur et non permaneat idem.

Sive ubi difformitatis nichil prohibet regula

ritatem motus quod motus nichil aliud est quam pars

[illegible] sed [illegible] motus [illegible] et [illegible] similis

et irregularitas et exemplum et [illegible] ins[illegible]bile

velocitas ad motum [illegible] vel irregularitas est equalis

eius [illegible] et [illegible] simplex et exemplum [illegible]

[illegible] et [illegible] motum cum [illegible]

motus non [illegible] [illegible] quod et [illegible]

[illegible] regularitatem [illegible] si fiat regularis et

tota [illegible] et [illegible] quod sit velocior [illegible]

aut tardior [illegible] aut [illegible] eius [illegible]

eius quod non sunt regulares [illegible] cum utres

facta sunt distantia [illegible] in infinito tempore hic

quod velocior motus hic aut tardior non videtur

nichil aliud [illegible] [illegible] [illegible] tota [illegible]

[illegible] remissio cum [illegible] sit per

impotentia, impotentia autem per [illegible]

[illegible] per [illegible] sunt [illegible] senectus

et decrementum [illegible] cum [illegible] [illegible]

ex talibus [illegible] quod [illegible] locus non

cum [illegible] eius habet eam quod [illegible]

[illegible] non [illegible] quod per [illegible] [illegible]

cum et [illegible] et [illegible] et nichil eius

contrarium namque utrique oppositum est, quare namque transmissio. Ad

hinc autem et immobile et infinito tempore potest esse

movens et aut [illegible] alio infinito et de potentia [illegible]

eius modo extra infinito tempore [illegible] impossibile

autem [illegible] / neque equali tempore [illegible] et [illegible]

namque totaliter potest et de potest / [illegible] est [illegible] motum

si infinito [illegible] tempore. [illegible] namque [illegible] alter

[illegible] pole infinitum eius utrique est et [illegible]

[illegible] motum / [illegible] autem [illegible]

Adhuc autem si quis accipiat [illegible] tempus [illegible]

non contingit [illegible] movens celum / sicut eius namque

contrarium namque [illegible] quodam tempore [illegible] non utrique est

[illegible] actum [illegible] tempore ad [illegible]

[illegible] / sic namque movens celum [illegible] tempore [illegible]

si igitur hoc verum / non utrique esse intentio [illegible]

si autem non intentio namque transmissio [illegible] eius [illegible]

et alterum / [illegible] intendere voluntate [illegible]

[illegible] infinito tempore. Relinquitur utrique [illegible]

esse motum ad velocitatem et tarditatem / hoc autem [illegible]

irrevocabile et factum [illegible]. Adhuc autem et non

late in hiis [illegible]. Sensibilium eius [illegible]

posita [illegible] que [illegible] et unum et solum [illegible] celum et ipsum

ingenitum et sempiternum. Adhuc autem motum [illegible]

late intus nobis [illegible] sit.

Enarrare autem astris [illegible] utrique est dicere ex

quibus constant et in quibus figuris et quis motus eorum ra-

tionabilissimum autem et dicere [illegible] nobis [illegible]

[illegible] ex [illegible]

[illegible]

igneum dicentes esse propter hoc dicunt quod superius
corpus ignem esse dicunt, ut rationabile existens unum-
quodque constare ex hiis in quibus unumquodque est, similiter et nos
dicimus. Calor autem ab ipsis et lumen generatur, attrito aere
ab illorum latione. Aptum enim motum ignire et ligna et
lapides et ferrum; rationabilius igitur propinquius igni,
propinquius autem aer, veluti et in latis sagittis. Hae
ipse enim ignescunt sic ut liquescant plumbeae, et quando
ignescunt ipse, necesse et eum qui in circuitu ipsarum aerem
hoc ipsum pati. Hae quidem ipsae incalescunt propter in aere
ferri, qui propter plagam motus fit ignis. Superiorum autem
unumquodque in sphaera fertur, et ipsa quidem non
ignescunt, aerem autem sub circulari corporis sphaera existente
necesse est latum illa incalescere, et hoc maxime ubi sol
affixus est. Propter quod approximante ipso et oriente
et super nos existente generatur calor. Quod quidem igitur neque
ignea sunt neque in igne feruntur, tantum nobis dictum sit de ipsis.

Quoniam autem videntur et astra translata et
totum caelum, necessarium aut quiescentibus utrisque fieri transmutationem,
aut motis, aut hoc quidem quiescente, hoc autem moto. Utraque quidem
igitur quiescere impossibile quiescente terra; non enim fierent
que videntur. Terram autem supponamus quiescere. Re-
linquitur autem aut utraque moveri, aut hoc quidem moveri, hoc
autem quiescere. Si quidem igitur ambo moventur, irratio-
nabile causa velocitatem astrorum esse et circulorum.
Unumquodque enim est aeque velox cum circulo secundum quem
fertur; videntur enim simul cum circulis restituta in idem. Ac-
cidit igitur simul et astrum pertransisse circulum et circulum

ablatus est ea que ipsum [illegible] perfecerit ea que
ipsum perficiunt. Nota est autem variabile cum habet
velocitatem astrorum et circulorum magnitudinem. Circu-
lus quidem enim nichil in se [illegible] necessarium maiorem habere
velocitatem magnitudine [illegible]. Astrorum autem [illegible] quod
in hiis non valde variabile. Sive enim ex necessitate
manentibus circulis [illegible] velocitatem est [illegible] transponi
astra [illegible] circulum hoc quidem est velocius [illegible]
tardius. Sic autem non utique habebunt [illegible] motum [illegible]
utique a [illegible] circulis. Sive [illegible] aliquid [illegible] sic varia-
bile erit et [illegible] circulis [illegible] sit maior et
[illegible] velocior [illegible] astrorum; unum quidem enim in
hunc motum [illegible] nichil in [illegible] erunt autem [illegible] astro-
rum. [illegible] autem [illegible] non est in hiis quia [illegible] ut contingit
neque utique in [illegible] quod astra. [illegible] sedem in
circuli manent, astra autem movent [illegible] erunt
invariabilia; accidet enim velocitatem movere [illegible] et velo-
citatem [illegible] magnitudinem circulorum. [illegible] neque vera
[illegible] movere variabile, neque astrum solum, [illegible] circulum
movere, astra quiescere, et infixa circulis ferri. Solum enim
utique sic nullum invariabile accidit, [illegible]
rem circuli velocitate variabile [illegible]
collocatorum. Sunt enim alius maius [illegible] velocitatem
[illegible], sic et in circulis [illegible] maior enim [illegible]
totum abscissis quo [illegible] maiorem circuli [illegible] invaria-
riabile in [illegible] tempore maior [illegible]
[illegible] accidit et [illegible]
et totum. Adhuc autem quoniam [illegible] astra quemadmodum
et alii dicunt [illegible] ex hiis [illegible]
[illegible]

et considerationem. Si quidem moventur astra ipsa quiescente altero vel
et moventibus ambobus quiescente videtur circumferentia circuli et
moveri eadem et non transferri locum quod et videtur et omnino
dicunt. Adhuc autem et rationabile eodem motu moveri solem
et videtur astrorum sol secundum ortum et occasum et ascendentibus
[illegible] ipsum [illegible] visus propter longe
distantiam [illegible] propter infinitatem quod et forte causa quare scintillant
fixe videntur stellae planetae autem non scintillant planetae
enim prope sunt quare potest extensus visus ipsos [illegible]
admovetur et tremit propter longitudinem protenditur longe valde.
tremor autem ipsius astra facit videri esse motum. nihil enim
differt moveri visum et quod videtur. Quod autem neque volvuntur
astra manifestum. quod enim volvitur [illegible] hanc autem
semper patet esse quod vocatur facies. Itaque quod motu per se ipsa
[illegible] moveri motibus rationabile. Astra autem non videntur
motu [illegible] quod non utique movebuntur per se ipsa. Adhuc autem
irrationabile naturam [illegible] ipsis dedisse neque motum
nihil enim ut contingit facit natura neque de animalibus curasse
sed autem preciosa despexisse. sed videtur quemadmodum studiose
fecisse ex eis auferre omnia per que contingebat procedere per se
ipsa. Et sic aptissimum dicitur ab habentibus organum
ad motum [illegible] quia et rationabiliter utique videbitur totum caelum
sphaericum esse et unumquodque astrorum. Ad quod enim [illegible]
motum speciem figurarum maxime utilem sic enim utique velo-
cissime movebitur et maxime continebit sui ipsius locum. Ad
eum autem qui antea progressivum [illegible] enim per motum
per se ipsa [illegible] enim [illegible] sicut ani-
malia [illegible] [illegible] [illegible]
moveri [illegible] astra non procedere per se ipsa rati-
onabiliter utique [illegible] sic enim utique maxime [illegible] movebuntur

Item at [illegible]

Manifestum autem est per hoc quod et dicere post harum
armoniam sonorum consonis factis sonis, leviter
quidem dictum est et superfluere ab dicentibus, non tamen
sic se habet verum. Videtur enim quibusdam necessarium esse tan-
torum latis corporibus fieri sonum, quoniam et ab his quae
apud nos, neque moles habentibus aequales, neque cum tali
velocitate latis; sole autem et luna, adhuc autem tantorum
multitudine astrorum et magnitudine latorum velocitate
tali latione impossibile non fieri sonum difficilem quemad-
modum quendam magnitudine. Supponentes autem haec et ve-
locitates ex elongationibus habere consonantiarum rationes armo-
nicam dicunt fieri vocem latorum in circuitu astrorum. Quoniam
autem irrationabile videtur non audire nos vocem hanc,
causam huius dicunt esse genitis confestim existere sonum, quare
non permanet esse ad contrarium silentium, ad invicem enim
vocis et silentii diiudicationem. Itaque quemadmodum aurifi-
cibus malleatoribus propter consuetudinem nihil videtur
differre, et sic hominibus idem accidere. Hoc autem quemadmo-
dum dictum est prius, eleganter quidem dicuntur et musice,
impossibile autem hunc habere modum, non enim solum nihil audire
inconveniens de quo solvere assumunt causam et nihil pati
sine sensu. Excellentes enim soni disrumpunt inanimatorum
corporum moles, puta qui tonitrui diffindunt lapi-
des et durabiliora corpora. Tantis autem latis et sono
perveniente ad eam quae fertur magnitudinem, multotiens
necessarium attingere huc et virtutem intollerabi-
lem esse violentiam [f. sonum illum]. Sed rationabiliter neque audimus
neque pati videntur [f. fortiori] corpora violentiam quae nulla

Hec probat quod per eam non pati [illegible]
[illegible] duo

Passionem. Ipsi non sonant? Vel aut est [illegible] horum
manifesta et tibi dominus dictorum nobis sermonum assunt
vel dubitatum cum [illegible] [illegible] Pythagoras dicat
sed simphoniam latorum nobis augmentum [illegible]
[illegible] se ipsa [illegible] faciunt sonum et plagam [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] sed a [illegible] / quemadmodum in navi
[illegible] non [illegible] sonant / neque [illegible] navium) si [illegible]
[illegible] [illegible] eisdem [illegible] utique habebit dicere
[illegible] [illegible] sonos [illegible] navium et [illegible]
sed sonum [illegible] [illegible] navium a [illegible] ipsa navium
mota [illegible] in [illegible] [illegible] sed [illegible] sonum [illegible] [illegible]
[illegible] et sonant. Sonant [illegible] / [illegible]
[illegible] [illegible] sine in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sine [illegible] quemadmodum [illegible] [illegible] facit [illegible]
[illegible] magnum sonum [illegible] aut facto [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] quod non [illegible] [illegible] / neque utique
[illegible] neque [illegible] sed [illegible] [illegible] astrorum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] / quod non [illegible] se habere
[illegible] [illegible] utique [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Ergo quod [illegible] sunt astra et quod non moventur [illegible] ipsa [illegible]
[illegible] aut [illegible] quod [illegible] singula
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et quod se
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] astrologiam
[illegible] [illegible] [illegible] sufficiat. [illegible] aut [illegible]
[illegible] [illegible] motum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

celo sunt sub sphera circulata rationabile est proximam quidem
simplici et prime circulationi in plurimo tempore suum
ipsius circulum, maxime autem distantem in minimo. Aliorum
autem propinquiorem quidem in pluri, distantiorem vero in minori. Pro-
pinquissimum enim maxime vincitur, distantissimum autem maxime
omnium minime propter distantiam; media autem secundum rationem
ad distantiam sunt et ostendunt mathematici.

Figuram autem uniuscuiusque astrorum sphericam
maxime utique quis rationabiliter existimabit.
Cum enim ostensum sit quod non nata sunt moveri per se ipsa,
natura autem nihil irrationabiliter neque frustra facit, palam
quod et figuram talem dedit immobilibus que minime
mobilis. Minime autem mobilis sphera propter non habere orga-
num ad motum. Palam quod sphericam utique erunt moles.
Adhuc autem simpliciter quidem omnia et unum. Luna autem
ostenditur per ea que circa visum quod spherica: non enim utique
fieret crescens et deficiens plurimum quidem lunularis aut
amphicirtos, semel autem dichotomos. Et iterum per astro-
logicas quod non utique essent solis eclipses lunulares.
Itaque siquidem unum tale, palam quod et alia utique
erunt spherica. Duabus autem dubitationibus existentibus
de quibus utique quilibet dubitabit, temptandum
dicere quod videtur, verecundia dignam existimantes promptitudinem
magis quam audaciam, si quis
propter philosophie sitire et parvas sufficientias diligit
de quibus maximas habemus dubitationes. Multis autem
existentibus talibus, non minime mirabile
propter quam causam quidem non semper que plus distant a latione

mouentur pluribus motibus quam intermedia plurimum
rationabile enim utique esse videbitur propter corpore una
lata [illegible] propinquissimum [illegible] mouetur motibus prima
duobus [illegible] ad terminum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] enim solis et lune [illegible] mo
tibus [illegible] [illegible] astrorum quidem [illegible] corpora a medio
et [illegible] [illegible] [illegible] super ipsis [illegible] ad hoc [illegible] [illegible]
enim visu factum est, lunam enim vidimus dechotomon [illegible]
existentem, subintrare autem astrorum martis, et occulta
tum [illegible] [illegible] [illegible] exeuntem autem [illegible] [illegible] et
lucidam. Similiter autem et circa alia astra dicunt qui ab
antiquo observaverunt plurimis annis, egiptii et babilo
nii a quibus multas credulitates habemus de uno quoque
astrorum. Et hoc utique merito dubitabit utique aliquis
Et propter quid utique in prima quidem latione tanta est astrorum
multitudo ut [illegible] [illegible] videatur esse ordo, aliorum
autem unum solum singulare, duo autem vel plura non
videntur in eadem infra lationem. De hiis quidem est quere
bene se habet et ad [illegible] [illegible] ad plus intelligentiam, et quidem
modicas habentes causas et tanta elongatas distantias
ab hiis que circa ipsa accidentibus, hiis autem hiis [illegible]
[illegible] [illegible] irrationabile utique videbitur esse quod nunc dubitatur
Sed nos ut de corporibus ipsis solis et solitariorum [illegible]
[illegible] habentibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic enim [illegible]
videtur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Videtur autem oportere quod
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] propter [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plurimum
procedendum in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Nota [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] luna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plane[illegible] Et hoc [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]

Nota [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]

Nota [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mobile [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pluribus

hoc autem modicum deambulans, hoc autem et cursu indi-
get et aliquo lucta et pugna. Iterum autem aliquid
neque quantumcumque laboranti hoc utique existet
bonum sed alterum autem. Est autem dirigere difficile aut multa in
multis, puta innumeros astragalos chyos iacere
difficile, sed unum aut duos facile. Et iterum quod hoc
quidem indigeat huius gratia operari, hoc autem alterius
et hoc alterius, in uno quidem aut duobus facile adipisci,
quanto autem utique per plura, difficilius. Propter quod oportet
putare astrorum actionem et talem qualis quae anima-
lium et plantarum. Etenim hic hominis plurime operatio-
nes. Multorum enim bonorum potest adipisci, ut et multa
operatur et aliorum gratia. Ei autem ut optime habenti
nichil indiget actione; est enim ipsum cuius gratia.
Actio autem semper est in duobus, cum et cuius gratia sit et quod hu-
ius gratia. Aliorum autem animalium pauciores, plantarum autem
autem parva quaedam et una forte. Aut enim unum quoddam
quod sortiatur utique, sicut et homo. Aut et multa omnia
prima sunt ad optimum. Hoc quidem igitur habet et partici-
pat optimo, hoc autem attingit prope per paucos motus,
hoc autem per multos, hoc autem neque temptat, sed suf-
ficit ad prope extremum venire; puta si sanitas finis,
hoc quidem utique semper sanatur, hoc autem extenuatum, hoc autem
currens et extenuatum, hoc autem ad aliud aliquid operans
currendi gratia, quare plures motus. Alterum autem non possibile
ad sanitatem pervenire, sed ad currere solum aut ad exte-
nuari. Et horum alterum finis ipsis. Maxime quidem
enim illo sortiri fine optimum omnibus; si autem non,
melius est quanto utique propinquius fuerit optimo.

hec autem totaliter circa nos media appropinquantia autem paucioribus

motibus nos eius attinguntur ad extremum secundum numeros quod primi

factorum diminuunt quedam. Primum autem celum ad secundum factum

per unum motum / quartum autem medium primi et extremorum natura

habet quidem per plures autem attingit motus.

[D]ubitationibus autem questionum propter quid in prima

prime lationis maxima multitudo consistit astrorum

stellarum autem secundum unumquodque accipit proprias motus

propter unumquodque vero quod in prima innumerabilibus existentibus

hoc autem existere intelligere eum oportet vite et principium

unumquodque multum excellentia et prime ad aliam secundum

utique actione secundum vero prima quidem eius una ... eius

multa movet corpora divinorum. Multe autem eorum

per unum solum unumquodque. extremum eius unum quod

plurium secundum lationibus. Hac quidem igitur accipiunt natura

et secundum ordine. unum quidem lationum multa habuisse corpora

unum autem corpore multarum lationum. Et adhuc propter hec quidem

habet unumquodque corporum alie lationes quam multa corpora mo

motus quam prime et unumquodque astrum habet in

multis eius superius ulterius speram inferioris ... unamquamque

... sperarum corporum existit eius illa quidem igitur que eadem

hec quidem eius singulariter propria per naturam lationes. Hec de

accidentibus quidem motu lationum astrorum dicta sunt; qualia

autem secundum figuram sunt et secundum figuram et de lationibus

reliquum autem de terra dicere / ubi existit posi

tione et utrum quiescentium est aut motorum, et de figura ipsius

De positione quidem autem non eadem omnibus videtur opinio. Plurimis

quidem in medio iacere dicentibus quicumque totum celum finitum

esse dixerunt, contrarie autem qui circa Italiam vocati autem pythagorici

dicunt in medio quidem enim ignem esse, terram autem
unum astrorum existentem circulariter latam circa medium noc-
tem et diem facere. Adhuc autem oppositam aliam huic construunt
terram quam antichthona nomine vocant, non ad apparentia
rationes et causas querentes, sed ad quasdam rationes et opiniones
suas apparentia attrahentes et temptantes coornare.
Multis autem utique et aliis consonabit non oportere
terre medium regionem assignare, credibile non ex appa-
rentibus considerantibus, sed magis ex rationibus. Honorabilissimo
enim putant convenire honorabilissimam existere re-
gionem; esse autem ignem quidem terra honorabiliorem, terminum
autem intermediis, extremum autem et medium terminos. Quare
ex his ratiocinantes non putant in medio sphere iacere ipsam,
sed magis ignem. Adhuc autem Pythagorici propter
maxime convenire custodire principalissimum totius, medium
autem esse tale, quod Iovis custodiam nominant, hunc habentem
regionem ignem, tamquam medium simpliciter dictum, et quod magni-
tudinis medium et rei existens medium et nature.
Quemadmodum in animalibus non idem animalis et cor-
poris medium, sic existimandum magis et circa totum
celum. Propter hanc quidem igitur causam nichil oportet
ipsos circa totum turbari, neque adducere custodiam ad centrum, sed
illud querere medium, quale quid et ubi aptum natum.
Illud enim principium et medium et honorabile; locale
autem medium assimilatur ultimo magis quam principio; quod enim
determinatur medium, quod autem determinat finis. Hono-
rabilius autem continens et finis quam quod finitur; hoc quidem
enim materia, hoc autem substantia constitutionis est. De loco quidem
terre hanc quidem habent opinionem

Similiter autem et de mansione et de motu non eadem omnes
quidem omnes suscipiunt sed quicumque [illegible] nequaquam in medio
ponunt autem ipsam moveri in circulo circa medium non solum
autem hanc sed et antichthona quemadmodum diximus prius. Simi-
liter autem videtur et pluribus aliis talia contingere sentire
et neque nobis manifesta propter suppositionem terrae propter
quod et lunae eclipses plures quam solis fiunt [illegible] lato
[illegible] eam [illegible] ipsam [illegible] solam [illegible]
[illegible] non [illegible] terra [illegible] distare [illegible] circumferentia totius
[illegible] eam necessarium [illegible] facere [illegible] medio
[illegible] distare ab ipso [illegible] positam
in centro dicunt ipsam [illegible] et moveri circa centrum [illegible]
[illegible] quemadmodum in Thymaeo scriptum est.

Similiter autem et de figura dubitatur. Hi quidem
sphaericam eam videri, hi autem latam et figura
tympanoidem. Faciunt autem argumentum quod occidens et
oriens sol secantem et non circularem occultationem vi-
detur facere a terra [illegible] non attendentes et dis-
tantiam solis ad terram et rotunditatis magnitudinem
quod in apparentibus parvis circulis recta videtur a
longe. Propter hanc quidem igitur phantasiam nihil [illegible] dis-
credere oportet non rotundam molem. Sed et [illegible] Sed ad
hanc apponunt et dicunt propter quietem necessarium figu-
ram hanc habere ipsam. [illegible] et de motu et mansione
dicti modi multi existunt. Accidit quidem igitur omnibus
necessarium [illegible] fortassis autem [illegible]
[illegible] non mirari [illegible] parva particula
terrae quod si [illegible] dimittatur [illegible] et manere non vult
et plus semper velocius tota autem [illegible] si quis dimit-

tat ad elevandum, nam utique sic utique et sursum
totam ferretur. Sed adhuc utique si quidem lat[enter] ferretur [marg.: Hic ponit ... dubitationem ...]
ipsum ante eam admirantur terram factam consequenter
resistere. Similiter stupescere valde factum est philosophis
proxima ad dubium. Solutiones autem has non magis esse [marg.: Hic philosophus ponit ... solutiones ... questionem ...]
volentibus et videre dubitationem mirabilius utique esse
Alii quidem enim propter hoc infinitum quod deorsum terre esse aiunt [marg.: Hic ponit ... solutiones ... dubitationis ...]
quemadmodum Xenophanes Colophoniusque, ut non
habeant querentes causam. Propter quod et Empedocles sic
increpavit dicens: Siquidem infinite terre profun-
ditates et dimensus ether, ut per multorum lingua-
rum dicta vane effusa sunt ore videntium parum to-
tius. Hi autem in aqua iacere. Hunc enim antiquissimum [marg.: Hic ... opinionem ... assignat]
accepimus sermonem, quem aiunt dixisse Thalem
Milesium, propter natare manentem
velut lignum vel aliquid tale alterum. Etenim horum
nihil natum est manere in aere sed in aqua, tamquam non eundem [marg.: Hic philosophus ...]
sermonem existentem de terra et aqua sustinente terram.
Neque enim aqua nata est manere elevata, sed in aliquo est. Ad- [marg.: Hic ponit ...]
huc autem quemadmodum aer aqua levior et terra aqua,
similiter quomodo possibile levius gravius deorsum positum
esse natura. Adhuc autem et siquidem tota nata est manere in [marg.: Hic ponit ...]
aqua, palam quod et partium unaqueque. Ipsum
utique autem non videtur hoc factum, sed quelibet particula
fertur in fundum, et velociusque maior. Sed videntur usque [marg.: Hic ponit ...]
ad aliquid querere, sed non usquequaque ubi possibile dubita-
tionem. Omnibus enim nobis hoc consuetum non ad rem
facere questionem sed ad contradicentem. Etenim ipsum
in se ipso querit usque quo [illegible]

habent extensionem ipse sibi. Propter quod oportet consistentium bene instruere et qui pro adversis instituunt generaliter. Sic autem est omnium considerasse differentias. Anaximenes autem et Anaxagoras et Democritus latitudinem dicunt causam esse manendi ipsam. Non enim dividere sed superoperire aerem qui subtus, quod videntur facientia habentia latitudinem corpora facere. Haec enim et ad ventos habent difficile mobiliter propter resistentiam. Hoc ipsum utique facere in latitudine terram ad suppositum aerem, non habentem autem locum transmutandi sufficientem multo eo quod deorsum quiescere, quemadmodum in clepsedris aquam. Quod autem possit multum continere pondus interceptus et manens aer argumenta multa dicunt. Primum quidem igitur si non lata figura terrae est, propter hoc quidem non utique quiescet. Et quemadmodum in his dicunt non latitudo causa est, sed magis magnitudo. Propter coartationem enim non habens transitum aer manet propter multitudinem. Multus autem est aer propter includi magnitudine multa. Quare hoc quidem existet et si sphaerica sit terra tanta autem secundum magnitudinem; manebit enim secundum illorum rationem. Totaliter autem ad sic dicentes de motu non de parte est dubitatio sed de toto quodam et omni. A principio enim determinandum utrum est aliquis corporibus non existens motus aut non, et utrum natura quidem non est, violentia autem est. Quoniam autem de his determinatum est prius quantum aderat virtutem habentibus utendum ut existentibus. Si enim neque naturalis motus est neque violentus, neque vi neque totaliter nullus movebitur de ipsis

enim quod necessitate accidit declinationem propter. Et adhuc
quod necesse quiescere contingit. Sicut quidem enim motum existit
aut violentia aut natura, sic et quies. Si igitur adhuc secundum quietem
motum secundum naturam non utique violentia est tamen salvato
necesse quietem. Si vero violentia nunc terra manet et
venit ad medium lata propter circumgirationem. Hanc enim
causam hanc dicunt ex ipsis que in liquidis [illegible] accidunt
circulationibus. In ipsis enim semper ferunt maiora et grossiora
ad medium circulationis. Propterea quidem utique et terram omnes quicumque
celum generant ad medium venire dicunt. Sed iam ad
manere querunt causam et dicunt hic quidem hoc modo quod lati
tudo et magnitudo ipsius causa. Hii autem quemadmodum
Empedocles celi lationem circumpositam velociorem la
tione lationem prohibere quemadmodum aquam in ciatho.
Etenim hec in circuitu ciatho lato [illegible] sepius
est facta tamen non fertur deorsum nata ferri deor
sum propter eandem causam quamvis. Necesse [illegible] prohibe
re necessarie latitudinem si supervenientem aerem alicubi
feretur. Admodum quidem enim si violentia fertur et ma
net violentia. Secundum naturam autem necessarium esse aliquam
ipsius lationem. Hoc igitur utrum sursum aut deorsum aut
alicubi est. Esse quidem enim quamdam necessarium. Si autem
nichil magis deorsum quam sursum. Aer autem qui sursum non
prohibebat eam que sursum lationem, neque utique qui sub
terra prohibebit eam que deorsum. Easdem enim causas
necessarium earundem causas esse. Adhuc autem ad Empe
doclem utique illud quod dicetur. Cum enim elementa
distabant ab invicem a lite que causa terre mansionis
erat. Non enim utique et hic consistit circumactione

[illegible] autem et non confert. Quare [illegible] terre ad medium. Unde autem [illegible]
[illegible] habeat ferri ad ipsum. Non enim
[illegible] ad non. [illegible] autem et [illegible] sursum
[illegible] nos enim [illegible] Si autem
[illegible] ferri alicubi natum est, palam quoniam et terra [illegible]
[illegible] gravitatem et levitatem determinatam
[illegible] et lensbus [illegible] ad medium
[illegible] autem sursum [illegible] motum [illegible] et
autem ferri gravitatem [illegible] et levitatem [illegible]
determinata erant et aliqualiter apta nata erat ferri aut
alicubi. [illegible] enim [illegible] et de sursum aut deorsum
determinata sunt autem [illegible] et leve. [illegible]
[illegible] igitur [illegible] terram [illegible] determinata non sunt.

Sunt autem quidam qui propter similitudinem dicunt ipsam manere,
sicut antiquorum Anaximander. Magis enim nihil
sursum aut deorsum aut in plagas ferri convenit quod in
medio collocatum et similiter ad extrema se habens.
Simul autem impossibile ad contraria facere motum, quare
ex necessitate manere. Hoc autem dictum persuasibiliter quidem,
non vere autem. Secundum enim hanc rationem necessarium omne quodcumque
ponatur in medio manere, quare et ignis quiescet.
Non enim [illegible] et non necessarium.
[illegible] enim solum videtur manens [illegible] et lata ad medium
[illegible] enim [illegible] ferri. Et totum
[illegible] autem [illegible] et [illegible] natura
[illegible] similiter se habet ad extrema. [illegible]
ferri [illegible] ad medium [illegible]
[illegible] in medio [illegible]
[illegible] in extremo [illegible]

Hic ponit opinionem [illegible]

Hic [illegible] opinionem [illegible]

Hic [illegible] opinionem [illegible]

Hic [illegible]

locus extremi [illegible] propter necessitatem est [illegible]
et tunc in loco. Si autem non transit iste locus [illegible]
propter necessitatem mutat [illegible]
modum qui de tribus sermo. Si fuerit [illegible]
videlicet tempore quod non distinguet et continue et
sinente valde. Si fuerit autem et [illegible]
et potabilibus equalibus distantie eterno hunc [illegible]
necessitate [illegible]
in extremum mutabile autem et [illegible]
quod declarare autem [illegible] querere propter [illegible]
hic quod finem est. hic autem ad medium [illegible]
decente. Si adhuc neque [illegible]
[illegible] hic verum quod necessitatem manet in medio
de in medio [illegible] illud movens quietem
Si propter hanc vero non mutat in movendo. non
in [illegible] in diversa. [illegible] igitur [illegible]
et in [illegible] posito manet [illegible]
[illegible] fuerit [illegible] habebit ad signum
[illegible] extremorum [illegible] transferet [illegible] medio quod
[illegible] et videtur [illegible] si non [illegible] prohibeat ad
extremum [illegible] non [illegible] unum signum
Hoc enim necessitate solum accidit extra [illegible]
de [illegible] sed proportionata proportione proportionata
extremum [illegible] ad quartam
[illegible] partem [illegible]
[illegible] et si ex magno [illegible]
loco. sic utique ex parvo in maiorem [illegible]
[illegible] utique [illegible] non movens [illegible]
[illegible] si non [illegible] iste [illegible]

ipse igitur existens de figura ipsius suspensum et de
terra et in medio et motu. fere habet [illegible]

[F]iguram autem eiusdem [illegible] habebat motum
et [illegible] quemadmodum eius [illegible]
ipsam unam [illegible] et faciunt [illegible] ad medium ponde-
ris ad [illegible] et [illegible] eius positam [illegible]
[illegible] in parte parva [illegible] primum [illegible]
[illegible] sine [illegible] medio [illegible] sine [illegible] necessarium
[illegible] in [illegible] et motu [illegible] ipsius [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habet
habet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quia non [illegible] sempiternum [illegible] violentum
existentem et [illegible] natura [illegible] at ordo sempiternus
[A]dhuc [illegible] latera [illegible] [illegible] [illegible] videtur
et [illegible] [illegible] una [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] necessarium sine [illegible] medium [illegible] posita
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ne-
cessarium [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] ipsius [A]dhuc autem [illegible] [illegible]
et totius ipsius [illegible] [illegible] ad medium totius [illegible]
utique [illegible] existat posita [illegible] in centro [illegible]
utique aliquid [illegible] [illegible] [illegible] medium [illegible]
[illegible] [illegible] habeat et [illegible] terre [illegible]
[illegible] [illegible] totius [illegible] medium [illegible] terre [illegible]
[illegible] totius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] medium [illegible]
[illegible] medium [illegible] terre et totius [illegible] ad [illegible] terre
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medium [illegible] totius [illegible]

Sunt autem secta et ad terre medium perforata [illegible] lato foramine

ad hoc non nisi diuine secutum sed ex s[illegible]

Sumat ad unum medium secutum et quod terre ubi[illegible]

quod nec a medio est sursum et immobile [illegible]

Set quod vi peracta sursum [illegible]

in eodem loco. Et si infinitum utrumque [illegible]

neque inde neque medium post medium [illegible]

aut quo ducitur patet cum mansionis si eum non videl[illegible]

ferri ex omni parte ad medium quemadmodum [illegible]

a medio iterum ad extremum impetu latum [illegible]

procedat ipsaque a medio non vim passa una cum [illegible]

unique et simplex simpliciter si non contrarie. Sunt autem a

medio ei quod ad medium contraria [illegible] quadam [illegible]

impetu latum esse a medio [illegible]

[illegible] medium quod et totum a terre impetu ad

quod eum quibus natura est ferri et totum alienatum [illegible]

sursum impetu moveri necessarium utrumque esse operatione

nec in medio. Aristotiles autem [illegible] et mathematica [illegible]

eam astrologiam. Apparentia cum accidentibus templatis

quibus declarata est astrorum ordo terre in medio posita terra

De loco quem centrum et mansionem a multis quemadmodum [illegible]

Requiras autem habere [illegible] ne [illegible] sit et ipsa

[illegible] et ipsam unaquaque cum [illegible]

medium et [illegible] per [illegible]

[illegible] et [illegible] alteram alteri [illegible]

utrumque venias ad medium. Oportet autem intelligere quomodo

quemadmodum utrumque si fuerit [illegible] et [illegible]

[illegible] aliud [illegible]

[illegible]

[illegible]

ferri continuitate usque ad medium [illegible]
[illegible] [illegible] ferrum scilicet ex omni parte ad medium
Sine ergo scilicet ab extremis diversis partibus venientibus
ad medium Sine [illegible] aliter habebunt sicut
[illegible] Et [illegible] enim scilicet [illegible] ab extremis lateribus
ad medium [illegible] scilicet sed undique moliter [illegible]
[illegible] enim undique apposito [illegible] non distat a medio
extremum [illegible] aut figura [illegible] [illegible] ad [illegible]
medium [illegible] si non ex omni parte scilicet conveniret ad medium
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] propelleret [illegible]
[illegible] usque ad medium [illegible] habebunt ab [illegible]
[illegible] propellere usque ad hoc [illegible] Et enim utique [illegible]
dubitabit eadem [illegible] [illegible] solutione. Si enim existente in medio
et [illegible] terra [illegible] multo maior [illegible] [illegible]
ad alterum hemispherium non idem erit medium [illegible] terre
[illegible] non maneret in medio [illegible] [illegible] non eius
medium habebit [illegible] [illegible] moveri [illegible] Et [illegible]
dubitare [illegible] [illegible] [illegible] non difficile [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] quantacumque magne
ferri ad medium continuitate habere. Palam enim quod non
usque quo [illegible] [illegible] extremum [illegible] [illegible] quod plus
donec utique [illegible] [illegible] [illegible] medio medium. usque ad hoc
enim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
parte [illegible] [illegible] in tota terra [illegible] enim [illegible] [illegible]
et magne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habente
ad medium [illegible] sive tota ab aliqua parte [illegible] sive
[illegible] parte [illegible] usque ad hoc ferri donec utique
[illegible] scilicet [illegible] medium ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ergo [illegible] [illegible] hoc [illegible]
[illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ipsam sine inclinatione semper sine manere eodem modo habet
quo et gravia utique ferri facta est. Similiter hac itaque causa
necessarium est sphericam speciem ipsam. Adhuc autem secundum quam
omnia ad similes angulos feruntur sed non iuxta se invicem aptum
natum est ad medium sperice. Aut igitur est sperica aut sperica apta.
Oportet autem unumquodque tale dicere quod natum vult esse et
existere, sed non quod vi et preter naturam. Adhuc autem et per apparentia
secundum sensum. Non enim utique luna eclipses tales
haberet decisiones. Nunc enim in hiis que secundum mensem figurationibus
recipit omnes accipit divisiones. Etenim recta fit et amphicirtos
et coniva. Circa eclipses autem semper gibbosam
habet determinantem lineam. Quare quoniam eclipsatur propter
terre interpositionem, terre utique erit rotunditatis figure causa
speciem existens. Adhuc autem per astrorum apparentiam non solum
manifestum quia rotunda, sed et magnitudine non existens magna.
Modica enim facta transmutatione nobis ad meridiem et arcton
manifeste alter fit orizon circulus, ut que supra caput astra
magnam habeant transmutationem et non eadem videantur ad arcton
et meridiem transmutantibus. Quedam enim in Egipto quidem
stelle videntur et circa Cyprum, in hiis autem que ad arcton
regionibus non videntur. Et que semper in hiis que ad arcton
apparent astrorum in illis locis occidunt. Quare non solum
ex hiis palam rotundam esse figuram terre, sed et spere non
magne. Non enim utique sic velociter palam faceret transmutatis
itaque modicum. Propter quod existimantes continuari
qui circa Herculeas columnas locum ei qui circa Indiam et
hoc modo esse mare unum non valde suspicari incredibi-
lia videri. Dicunt autem argumentantes ex elephantibus

quod circa [illegible] locis necessariam extra genera ipsorum est
velut necessario [illegible] admirabile hec passio et
mathematicorum scientias magis vel rationibus atten
tam [illegible] ad quam aspecta [illegible] [illegible]
stantiam ex quibus [illegible] non solum speculari ne
[illegible] necessarium est sed et non magnam ad [illegible] astrorum.

[Q]uoniam de primo quidem igitur | magis
celo et [illegible] amplius autem de
in ipsorum latione astrorum [illegible]
[illegible] et qualia que [illegible]
amplius autem quod [illegible] et
[illegible] [illegible] Restat autem [illegible] que
[illegible] hec quidem sunt [illegible] hec autem operationem et
passiones horum [illegible] autem [illegible] simplicia
corpora puta ignem terram et [illegible] puta [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible]
horum [illegible] et [illegible] que simplicia corpora puta ignem
terram et passiones et opera motus horum [illegible]
et aliorum quorumcumque sunt ista elementa secundum [illegible]
[illegible] ipsorum Amplius autem alterationem et [illegible]
[illegible] que de natura [illegible] plurima accidit
de corporibus [illegible] naturalis [illegible] corpora autem
[illegible] generationem et magnitudinibus [illegible]
[illegible] que sunt [illegible] et [illegible] singula
[illegible] De primo quidem igitur elementorum dictum est
et quale quando secundum [illegible] et quod [illegible]
[illegible] reliquum [illegible] sed [illegible] accidit
[illegible] et [illegible] [illegible] magis.

Generacionem enim aut omnino non est aut solum in hiis elementis et hiis que ex hiis. hoc ipsum autem primum hoc forte primo considerandum utrum est aut non est.

Qui quidem igitur prius philosophati sunt de veritate et ad quos dicimus nunc sermones et ad invicem indifferenter sunt. hii quidem enim ipsorum totaliter auferebant generacionem et corrupcionem. nichil enim neque fieri aiunt neque corrumpi entium sed solum videri nobis, puta qui circa Melissum et Parmenidem quos et si alia dicunt bene, sed non phisice oportet putare dicere. esse enim quedam entium ingenita et totaliter immobilia magis est alterius et prioris quam phisice consideracionis. Illi autem propter nichil quidem aliud preter sensibilium substanciam suspicati esse, talia autem quasdam intelligere primum naturas, siquidem erit aliqua cognicio aut sciencia, sic transtulerunt ad hec per eas que inde raciones. Alteri autem quidam velut studiose facientes contrariam hiis habuerunt opinionem. sunt enim quidam qui aiunt nullum ingenitum esse rerum, sed omnia generari, generata autem hec quidem incorruptibilia permanere, hec autem iterum corrumpi, maxime autem qui circa Hesiodum, deinde et aliorum primi phisiologizantes. hii quidem enim omnia alia aiunt generari et fluere, esse autem firmum nichil, unum quoddam solum subsistere, ex quo omnia transformari nata sunt quod quidem videntur dicere velle alii multi et Eraclitus et Ephesius. Sunt autem quidam qui et omne corpus generabile faciunt componentes et dissolventes ex superficiebus

et ex superficiebus. De alio quod quidem aliquid sit simul
dicentibus et sequitur et omnia corpora constituentibus ex su-
perficiebus quanta quidem alia accidunt dicere contradicentes
mathematicis scientiis manifestum videre. Et quod insecabile est non mo-
vere aut credibilibus mouere ex superficiebus. Adhuc autem pa-
lam quod eque videtur solida quidem ex superficiebus ita
et superficies autem ex lineis, hec autem ex punctis.
Sic autem habentibus non necesse lineae partem lineam esse. De
autem consideratum est prius in libris de motu sermo-
nibus quia non sunt indivisibiles longitudines.

Quecumque autem de naturalibus corporibus impossibilia
accidunt dicentibus indivisibiles lineas
ad modicum considerandum et nunc. Impossibilia enim que in illis
accidunt et naturalibus consequuntur, hec autem
non omnia que ex his, quoniam illa quidem ex ablatione dicuntur mathematica,
physica autem ex appositione. Multa autem sunt que indi-
visibilibus non possunt existere, naturalibus autem necessarium, puta
si quid est indivisibile, in indivisibili enim divisi-
bile impossibile est existere. Passiones autem divisibiles
omnes dupliciter: aut enim secundum speciem aut secundum accidens. Secundum
speciem quidem, puta colorem album aut nigrum; secundum
accidens autem si cui existat sic divisibile. Quare quecumque
simplicia passionum omnia sunt divisibilia hoc modo.
Quare et impossibile in talibus considerandum. Si utrumque
impartibile est, utrumque nullam habebit gravitatem,
ambo habebunt gravitatem. Sensibilia autem corpora omnia
aut quedam gravitatem habent, puta terra et aqua, ut et utrumque ipsi
dicunt. Si quidem punctum nullam habet gravitatem, palam
quia neque linee. Si autem non hee, neque superficies.

quare necesse eorum nullum. Sed et quod punctum non possibile
gravitatem habere manifestum. grave enim erit et gravius
et leve leviusque contingit esse punctum. et gravius ergo et levius
forte non necesse grave aut leve esse quemadmodum et magnum
maius non semper magnum. Videtur enim sicut in parva
etiam simplicitate tamen maius alius sit. Si utique sit
eius grave enim gravius sit necesse gravitatem maiorem
et grave esse divisibile. utique et punctum autem indivisibile
supponitur. Adhuc si grave quidem spissum. leve autem
rarum. Est autem spissum a raro differens eo quod in equali mo-
le plura existere. Si igitur est punctum grave et leve et
si densum et rarum. Sed quod quidem spissum et divisibile punctum
autem indivisibile. Si autem omne grave molle aut durum
necesse est esse. facile ex hiis impossibile aliquid deducere. Molle
quidem enim quod in se ipso cedens. quod autem cedens divi-
sibile. Sed adhuc neque ex non habentibus gravitatem
est gravitatem. quot enim accidit hoc et in quibus
non quomodo determinabunt nolentes fingere. Et si omnis gra-
vitas maior gravitate gravitati accidet et unumquodque
impartibilium gravitatem habere. si enim quatuor puncta
gravitatem habent. quod autem ex pluribus factum est gravi-
us aliquo. quod autem gravius aliquo necesse grave esse
quemadmodum albo albius album. quare et maius uno
puncto aliquo et ablato equali. quare et unum punctum
gravitatem habebit. Adhuc si quidem superficies solum secundum
lineam componi contingit. quemadmodum enim et linea
ad lineam utroque modo componitur et secundum longitudinem et secundum la-
titudinem oportet et superficiem superficiei eodem modo
lineam autem et lineam componi secundum lineam suppositam

non solum appositum sed et superficies et secundum latitudinem con-
tingit corpus esse aliquod corpus quod neque elementum neque
ex elementis compositum et sic componi superficiebus. Adhuc
si superficies nullam gravitatem habent, corpora superficierum, quemadmodum
in lineis contactis et palam quod habebunt et linea et
punctum gravitatem proportionabiliter enim adinvicem habent.
Quemadmodum autem prius diximus, si autem non hoc modo sed
in terra quidem est gravius, ignis autem leve est, et planorum
hoc quidem leve, hoc autem grave. Et linearum utique et punctorum
eodem modo superficies enim terrae est gravior quam que ignis. Totaliter
autem accidit nullam quidem esse magnitudinem aut posse au-
ferri. si quidem similiter se habet punctum ad lineam, linea ad
planum, hoc autem ad corpus. Omnia enim adinvicem resoluta
in prima resolventur, quare contingeret utique puncta sola esse, cor-
pus autem nullum. Adhuc autem et si tempus similiter se ha-
beat, auferretur utique quandoque aut contingeret utique ablatum
esse. Hoc enim nunc indivisibile velut punctum lineae est.
Idem autem accidit et ex numeris componentibus celum. Quidam
enim naturam ex numeris constituunt, quemadmodum Pythagoricorum
quidam. Physica quidem enim corpora videntur gravitatem habere
et levitatem, unitates autem neque corpus facere composite
neque gravitatem habere.

Quoniam autem necessarium existere motum simplicibus
corporibus naturalem aliquem cuilibet ex hiis manifestum.
Quoniam enim mota videntur moveri necessarium ut si non
proprium habent motum violenter moveri et preter naturam. Idem
autem et si preter naturam est aliquis motus naturae est secundum naturam
preter quem hic. et si multi preter naturam eius qui secundum naturam unus
secundum naturam quidem enim simpliciter preter naturam autem habet multos unicuique

Adhuc autem et ex quiete in vacuo eadem questio nam
sicud et vi et secundum naturam. vi autem mouetur vbi et secundum in
et secundum naturam vbi secundum naturam. Similiter igitur videtur quod in va-
cuum in motu sequitur secundum naturam. Similiter igitur videtur aliquod in va-
cuum non mouetur sequitur secundum naturam. palam quod et locus quidem h[illegible]
secundum naturam ipsorum. Si autem in aliquo fertur. prohibetur. sequitur
contrarium eiusdem contingit simpliciter moueri. neque enim [illegible] secundum
naturam est secundum contrarium aut in infinitum. Neque quod sunt
nullum enim sit impossibile. consistit autem prius impossibile
utrumque natura. sicud alicubi quod fertur et non in vacuo
si secundum naturam est. Si autem est quietis secundum naturam est et motus
secundum naturam. quod hunc locum locum proprium et leviora et de-
orsum ducentibus semper mouentur. sicud oportet in va-
cuo et in infinito. Dicendum quoque motum et quietem secundum naturam
ipsorum motuum. Si enim aliud ab alio mouetur violentia
elementorum sicud et secundum naturam est naturalis motus utrumque
prius quam violentus est et oportet primum mouentem non
vi moueri sicud secundum naturam infinitum enim est. Si non aliquo est
secundum naturam mouetur primum sicud semper prius motus vi mouebit

Item autem hic accidit necessario facere utrumque. sicud que
admittit in terminos sequitur est enim factum ac vniuersaliter
mouebatur elementa in ciuitate Utrum enim a violentia
motus a secundum naturam. Si autem secundum naturam mouebatur naturalis motus
quod est sicud attendere velit considerare. tunc enim primum
mouens naturaliter mouetur se ipsum motum secundum naturam et violentia
non violentia in proprijs quiescens locus facit. quod quidem
hunc non connexum secundum causam grauitatem habentia ad medium
que ad leuitatem habentia a medio. hoc ad vniuersaliter
supponitur. Adhuc autem tunc quiescet utrumque aliquid velut possibile
et impossibile est motum deorsum [illegible] in infinito [illegible]

mixtionem que congregatione constat secundum naturam constituta
corpora. Dico autem puta ossa et carnem quemadmodum
Empedocles inquit fieri amicitia. Dicit enim quod multo-
rum capita sine cervice germinaverunt. Constat quod in-
finito vel infinito motu faciunt sicud unum moven-
te necesse unum ferri saltem. quare non inordinate movebuntur.
Si autem infinita moventia et lationes infinitas
necessarium esse. Si enim finite, ordo aliquis est. non enim
ex non ferri in eadem inordinatio accidit. neque enim nunc
videmus ferendo omnia sed quod euntem generatum solum. Adhuc
inordinate nichil est aliud quam preter naturam. ordo enim propria
sensibilium natura est. Sed adhuc et hoc incidens est oportet
infinitum inordinationem habere motum. est enim natura illarum
quarum habet plurima et plurimo tempore. Accidit igitur
ipsis contrarium. inordinationem quidem esse secundum naturam. ordinem
et mundum preter naturam. quamvis nichil ut contingit fit eorum
que secundum naturam. Videtur autem hoc ipsum etiam Anaxagoras
sumere bene. Ex immobilibus enim inchoat mundum facere.
Temptant autem et alii congregantes aliqualiter iterum movere
et segregare. distantibus autem et motu non rationa-
bile facere generationem. propter quod et Empedocles pretermit-
tit eam que in amicicia. Neque enim utique poterat consti-
tuere celum ex segregatis quidem constituens, congregans
autem faciens propter amicitiam. ex disgregatis enim est
constituta mundi elementis. Itaque necessarium fieri ex
uno et congregato. Sed quod igitur est naturalis quidam motus
unicuique corporum quo non vi movetur neque preter
naturam manifestum est ex hiis.

Quod autem quedam habent necessario inclinationem
gravitatis ex hiis palam. Videmus enim [illegible]

necessarium est. Si autem non subsistentia nulla densitate, quod motum
impossibile moveri quod ad medium quod a medio. Sit enim corpus
in quo a non continue. quod autem in quo b continuitate huius sed
autem non continue per eandem quantitatem quod autem b maiori tempore quam
quo est c per maius enim sed continuitate huius. Et itaque
diminuto corpori huius continuitate. velut est c ad eum quo
est d proportionale enim sic se habet ad aliquem eorum quo in ipso
partium. Si totum sed per totum est c parte. necesse in eodem
tempore eum quo est d ferri. Itaque per equale sed non
continue et continuitate habebit. quod quidem impossibile eam autem
ratio et in lenitate. Adhuc autem si est aliquid corporum
motum neque lenitatem neque continuitatem huius necesse
hoc in movendo. quod autem in modo infinito sed motum
secundum enim utrius quam moventur minus et lenius ab
eadem virtute plenius movebitur. Motum sit quod corpus
quo a non continue per eandem quam est e. Sed autem corpus
b continuitate huius. in equali tempore per eandem quam est d semper
so autem continuitate habente corpore et quo est c ad
eam quo est d accidat ablatum a continuitate habente
corpore per quod est c ferri in equali tempore. quod totum febr
per eam quo est d. velocitatem habebit quam inducit ad
hoc quidem maioris a maiori corporis ad minus equale
igitur non continue sed corporis et continuitate habens
in eodem tempore hoc autem impossibile. Itaque quod eam apposito
maiorem movebitur distensionem non continue sed in
finitum utrumque movebitur. Velocitas igitur in necesse eorum
et continuitate habentis et lenitatem habentis quod differentiam

Quoniam autem una est in ipsis extremis motum
primum utrum aut in alio forma quod alium
motum aut et quidem forma non [illegible] [illegible] enim

grauius quidem secundum naturam partem lapidis eius quod deorsum velo-
citatis faciet quam secundum naturam velocitatem. Eius autem quod praeter naturam totum celeri-
tatem aer autem magis oxygeno uero aer. Unusquisque enim horum est
et leuius aere et grauius. Eius autem igitur quod sursum faciet latio
uel secundum quod leuius eius secundum quod et sursum partem aer utile
quam deorsum latum secundum quod grauius. Velut enim instrumentum
habent utrumque. Propter quod et non assequitur eo quod mouetur
sicut in motu. Si enim non tale aliquid actu existens
non utique esset quod in motu. Et eius autem quod secundum naturam
unumquodque mouet continuet eius motum. Quod quidem igitur
est et leue et graue et qualiter propter naturam habent motus
motum ex hiis manifestum.

Quod autem neque ordinem neque graduum neque simpliciter
nullo palam ex dictis. Impletur enim omnis corpo-
ris et quantitatis si non et vacuum esse aliquod partem
separatum. Neque enim erit locus quem nunc continet si fu-
erit isto prius vacuum necessarium esse corpore nullo
existente. Aliud quidem enim ex alio corpus fieri possibile
puta ex aere ignem. Totaliter autem ex nulla alia
praeexistente magnitudine impossibile. Maxime enim utique
ex potentia quodam ente corpore actu fiet utique
corpus. Sed si potentia eius corpus nullum est aliud
corpus prius actu vacuum erit separatum.

Reliquum autem dicere quoniam et quantitatem cor-
porum et propter quid est similiter igitur in omnibus
consequens est primam. Prima autem existentium elementa
ut substantiarum corporum sunt elementa et propter quid
sunt. Deinde post hec quod et qualia quedam horum
dicit et nulla suppositione quod est elementum non
est. Sit itaque elementum corporum ad quod alia corpora

dividendo inexistens potentia aut actu. Hoc enim
utroque modo adhuc indivisibile, primo autem non in-
visibile in altera specie. Quale enim os elementum est
et unum adhuc velut dicitur. Si itaque quod dictum est ele-
mentum necesse esse quaedam talia corporum. In carne
quidem enim et ligno et unoquoque talium est potentia
ignis et terra; manifesta enim haec ex illis segregata.
In igne autem non est caro neque lignum neque secundum po-
tentiam neque secundum actum; segregaretur enim utique. Similiter
autem neque si unum quid solum esset tale, neque in
illo. Non enim si erit caro aut os aut aliorum quodcumque,
nondum dicendum inesse, sed considerandum propter quem modum
generatur. Anaxagoras autem Empedocli contraria
dicit de elementis. Hic quidem enim ignem et terram et coele-
menta his elementa inquit esse corporum et composita omnia
ex his; Anaxagoras autem contrarium: omeomera enim
elementa, dico autem puta carnem et os et unum-
quodque talium, aerem autem et ignem mixturam
horum et aliorum seminum omnium; esse enim utrumque ipsorum
ex invisibilibus omeomeris omnibus congregatum. Propter quod
et fieri esse omnia ex his. Ignem enim et ethera appel-
lat idem. Quoniam autem est omnis naturalis corporis motus
proprius, motuum autem hi quidem simplices, hi autem
mixti, et mixti quidem mixtorum, simplices autem et
simplicium sunt, manifestum quod erunt quaedam corpora simpli-
cia; sunt enim et motus simplices. Itaque palam
et quod sunt elementa et propter quid sunt.

Utrum autem finita aut infinita, et si finita,
quot secundum numerum utique erit considerare, primum

quidem igitur quod non sint infinita quemadmodum putant
quidam[?] et secundum eorum dictum omoiomera elementa
faciunt quemadmodum et anaxagoras. Nullus enim
sic diffiniendum recte facit elementum. Videmus enim mul-
ta eorum mixtorum corporum omoiomera divisa. di-
co autem puta carnem et os et lignum et lapidem
Itaque quod compositum non est elementum. non omne est quod
omoiomerum elementum sed indivisibile ad alterum speciem
quemadmodum dictum est prius. Adhuc autem sic sumentibus
elementum non necesse facere infinita. omnia enim que reddet
enim finitis existentibus si quis sumat. hoc enim fa-
ciet et si duo aut tria solum aut quattuor quemadmodum
conatur et Empedocles. Cum enim et ut ipsi accidit
non omnia fiunt ex omoiomeris. faciem enim non ex fa-
ciebus faciunt. neque aliud secundum naturam figuratorum
nichil. manifestum quod multo melius finita facere princi-
pia et haec ut minima omnia capere similiter ostendi-
quemadmodum significant et qui in disciplinis.
semper enim finita sumunt quidem aut specie aut quantitate
Adhuc si corporum accipere alterum dicitur secundum proprias
differentias. corporum autem differentie finite differunt
enim sensibilibus. hae autem finite sunt. oportet autem
hoc ondi manifestum quod et elementa finita necesse esse
Sed adhuc neque ut alteri quidam dicunt puta leucip-
pus et democritus abderitus rationabilia ac-
cidentia. Inquiunt enim esse prima magnitudinem
multitudine quidem infinita. magnitudine autem indivi-
sibilia. Et neque ex uno fieri multa neque ex multis
unum. sed horum complexione et complexione omnia generari

Modo autem quodam et isti omnia entia faciunt numeros et
ex numeris. etenim si non plane ostendunt tamen hoc volunt dicere.
Et adhuc quoniam differunt corpora figuris infinite autem
figure infinita et simplicia corpora aiunt esse. Qualis
autem et que figura elementorum unicuique determinaverunt
sed solum igni speram assignaverunt. aerem autem et aquam
et alia magnitudine et parvitate diviserunt ut entem
ipsorum naturam velut panspermiam omnium elementorum. Primum
quidem igitur et in hiis hoc peccatum non finita sumere
principia habentibus hec omnia dicere. Adhuc autem si non
infinite elementorum differentie. palam quod non erunt ele-
menta infinita. Adhuc autem necesse oppugnare ma-
thematicas scientias indivisibilia corpora dicentes et
multa probabilium et apparentium secundum sensum interime-
re de quibus dictum est prius in hiis que de tempore et motu. Simul
autem contraria dicere ipsos sibi ipsis necesse. Impossibile enim
indivisibilibus entibus elementis magnitudine et
parvitate differre aerem et terram et aquam. non enim possunt
ex invicem fieri. Deficient enim semper maxima corpora segre-
gata. aiunt autem sic fieri aquam et aerem et terram ex invicem.
Adhuc neque secundum horum suppositionem videbitur utique infi-
nita fieri elementa. quoniam corpora quidem differunt figuris
figure autem omnes componuntur ex pyramidibus. recti-
linee quidem ex rectilineis. spera autem ex octo partibus.
Necesse enim esse aliqua principia figurarum. quare sive unum
sive duo sive plura et simplicia corpora tot erunt
multitudine. Adhuc autem si uniuscuiusque elementorum est
aliquis proprius motus et qui simplicis corporis simplex.
Non sunt autem simplices motus infiniti propter neque sim-
plices lationes plures esse quam duas neque loca infinita

esse neque utroque modo neque sic infinita elementa.

Quoniam autem neque infinita esse elementa considerare utrum
plura esse an non. quidam enim unum solum suppo-
nunt. et hoc hii quidem aquam, hii autem aerem, hii autem ignem, hii autem
aqua quidem subtilius, aere autem spissius, quod continere aiunt
omnes celos infinitum ens. Quicumque quidem igitur unum hoc faciunt
aerem vel aquam aut aqua quidem subtilius aere autem spis-
sius, sed ex hoc spissitudine et raritate alia generantes,
isti latent ipsi sibi ipsis aliquid prius elemento facientes.
Est enim que quidem ex elementis generatio compositio ut aiunt, que
autem in elementa resolutio. Itaque necesse prius esse natura subtilis
partium. Quoniam igitur aiunt omnium corporum ignem subti-
lissimum esse, primum utique erit natura ignis. Differt autem nichil.
Necesse enim unum aliquod aliorum esse primum et non medium. Ad-
huc autem spissitudine et raritate alia generare nichil
differt quam subtilitate et grossitie. Subtile quidem enim rarum,
grossum autem volunt esse spissum. Iterum autem subtilitate et
grossitie idem quod et magnitudine et parvitate. Subtile quidem
enim quod parvarum partium, grossum autem quod magnarum partium.
quod enim extensum in multum subtile tale, tale autem quod ex parvis
partibus constans. Itaque ipsis accidit magnitudine et parvita-
te dividere aliorum substantiam. Sic autem determinantibus omnia acci-
det dicere ad aliquid. et non erit simpliciter hoc quidem ignis hoc autem
aqua hoc autem aer. sed idem adhuc quidem ignis ad aliquid, aliud autem
aliud aer. quod accidit et plura quidem elementa dicentibus.
Sunt enim quidem determinata et unumquodque esse quidem [illegible]
[illegible] magnitudinum partes habentia hec [illegible]
necesse hoc quidem aerem esse, hoc autem ignem, hoc autem terram,
hoc autem aquam propter maiores et minores [illegible]
Qui autem ignem supponunt elementum, hoc quidem distinguunt alia autem

ipsis necessitatem irrationabilia accidere. Adhuc quidem enim propter
figuram accipiunt ignem, quemadmodum pyramidem secundum duos modos. Et
horum hii quidem simplicius dicentes, quod figurarum acutissima
pyramis, corporum autem ignis. Hii autem persuasibilius (?) curiosius
adinvicem, quod corpora omnia componuntur ex eo quod subtilissimarum
partium, figure autem solide ex pyramidibus, quare quoniam
corporum ignis subtilissimum, figurarum autem pyramis
subtilissima et prima, prima autem figura primi corporis, pyra-
mis utique erit ignis. Alii autem de figura nichil enuntiantes,
subtilissimum autem partibus solum faciunt. Deinde ex hoc componito
aiunt facta esse alia, quemadmodum utique si ex limatura
[illegible]. Utrisque autem accidunt difficilia. Si
quidem enim indivisibile primum corpus faciunt, iterum venient prius
dicte rationes ad hanc suppositionem. Adhuc autem non contingit hoc dicen-
tibus naturaliter considerare. Si quidem enim omne corpus corpori
comparabile secundum quantitatem, habent autem proportionem magnitudines
ad invicem simplicium partium, et que elementorum, puta que
est aque ad eam que aeris, et elementi ad elementum, similiter
autem et in aliis. Aer autem plus aqua et subtilissimum
grossissimo, manifestum quod et elementum minus erit aque quam
aeris. Si igitur minor magnitudo existit in maiori divisi-
bile, utique erit aque elementum. Similiter autem et ignis et
totaliter autem subtilissimum. Si autem divisibile, figurantibus
quidem ignem accidet non esse ignis partem ignem, propter non
componi pyramidem ex pyramidibus. Adhuc autem et non omne
corpus esse aut elementum aut ex elementis; pars enim ignis
neque ignis neque alterum elementorum nullum. Magnitudine vero
autem determinantibus, prius aliquid elemento elementum erit, et hoc
in infinitum, si quidem omne corpus divisibile, eorum quod subtilissimarum
partium elementum. Adhuc autem et [illegible] accidit dicere

quare inde ad hoc quod ignis est et ad aliud aut aer aut terra. Si
vero autem contrarium ponentes unum elementum supponentibus
unum solum motum facere naturalem. et adhuc eadem videmus
omnibus esse naturale corporibus motus principium. Si igitur omnia
corpora unum aliquid sunt omnium utique erit unus motus et quanto
plura fiant moventur velocius
quemadmodum et ignis quanto quidem utique maior fiat fertur
velocius sursum cum eo quod ipsius loco
deorsum ferri velocius itaque propter hec
tum quod plures quod plures naturales motus palam quod impossibile
unum esse elementum.

Quoniam autem neque infinita neque unum plura
necesse est et finita. Considerandum autem primum
utrum sempiterna sint aut generata. hoc enim ostenso manifestum
et quanta que et qualia sint. sempiterna quidem igitur
esse impossibile videmus enim et ignem et aquam et unumquodque
simplicium corporum resolutum. necesse autem aut infinitam
esse aut stare resolutionem. Si quidem igitur infinita erit et
tempus resolutionis infinitum et iterum compositionis. unum
quodque enim in alio tempore dissolvitur et componitur partium. quare
accidet extra infinitum tempus aliud esse infinitum tempus
cum illud quod compositionis infinitum sit. et adhuc prius
quod dissolutionis. quare extra infinitum fieri infinitum.
quod quidem impossibile est. Si autem stabit alicubi dissolutio aut
indivisibile erit corpus in quo stetit. aut divisibile
quidem non tamen dividetur unquam quemadmodum videtur Empe-
docles velle dicere. Indivisibile quidem igitur non erit
propter prius dictas rationes. Sed tamen neque divisibile quidem nun-
quam autem dissolutum. minus enim corpus maius facilius
corruptibile. Si quidem et quod multum

tione ut contradicunt in medio. Adhuc autem magis hoc potest
accidere vacuum. Dicebamus autem modis videmus autem
corpora quod contrario autem contradicunt extendi et reponi
in se ipsa transcendere. hoc autem potest vacuum aplenei et
videtur quando utique sit vacuum. Itaque necesse exemplaria
et separabilia esse densitatem corporum. Secundum autem fiet separa-
bilia quod ex non corpore quod ex corpore est separata et si ex cor-
pore quod ex alio quod contrarium. Ex non corpore potest igitur
considerari semper separatum vacuum. Unde autem quod sit
in aliquo sit. Quod sine corpore est impossibile sit separatum aut
habebit corpora. et separatim habebit corpora. Duo simul enim
corpora in eodem. quod quidem fieri et esse potest. Si ex sine
corpore necesse vacuum esse separatum. hoc autem quod impossibile ostensum
est. Secundum autem si adhuc neque ex corpore aliquo contingit
fieri densitatem. Accidit enim aliud corporum separatum esse
densitatem. hoc autem separatim habebit gravitatem et levitatem
densitatem est aliquid. Nulla enim inclinatio mobile est
et motus. Tale autem eius non est in loco. in quo in
quantum contrarium et movetur potest. et separatim in potentia
natura. si autem non in potentia. Separatim igitur est in loco.
alicubi est aliquid densitatem. Si non in loco vacuum ex
ipso est. quod enim fit et contrario fit necesse simul esse. Secundum
autem neque ex non corpore fieri potest. neque ex alio cor-
pore contrarium quod contrarium fieri.

Totum igitur considerantibus quibus modis eorum qui
contrarium separatum dicunt ut Empedocles
dicit et Democritus quod contrariis in superficie resolvitur
quod contrarium aliquid modis ab hiis quod quidem igitur cum Empe-

cles et democritus · latent ipsi se ipsos · non generationem
ex invicem facientes sed apparentem generationem · unumquodque enim
cum existens insit segregatur quemadmodum ex vase
generatione existente · sed non ex quadam materia fieri transmutantem
deinde et sic accidit utrumque irrationabilia quae accidunt ·
eadem cum magnitudine non videtur constrictione fieri gra-
vior. Necesse autem hoc dicere dicentibus segregari aquam ex
aere existentem · cum enim aqua ex aere fiat · gravior est.
Adhuc autem in mixtis corporibus non necesse separatum alterum
semper ampliorem locum obtinere Cum autem ex aqua aer fiat
maiorem occupat locum quod enim subtilissimarum partium
in ampliori loco fit · manifestum autem hoc et in permutatione
vaporante enim et intumescente humido rumpi cooperimenta
molis vasorum propter angustiam Si autem quidem totaliter non
est vacuum neque extenditur corpora · quemadmodum aiunt
hoc dicentes · manifestum quod impossibile Si autem est vacuum et ex-
tensio irrationabile ex necessitate semper ampliorem
locum occupare quod separatur · necesse autem et deficere eam quae
ex invicem generationem · siquidem in magnitudine finita non
insunt infinita finita Cum enim ex terra aqua fiat · ab-
latum est aliquid terre · siquidem segregatione generatur · et iterum
cum ex deficiente similiter Siquidem igitur semper hoc est · accidet
in finito infinita inesse · quod autem hoc impossibile · non utique
semper fiet ex invicem Si quidem igitur non est segregatione
quae invicem transitus dictum est · relinquitur ad invicem transmu-
tata fieri · hoc autem dupliciter aut enim transfiguratione · quemad-
modum ex eadem cera fiet utique spera et cubus aut resolutione
ea quae ad superficies quemadmodum quidam aiunt Empedocles

igitur triangulationes finit. accidit et necessitate indivisibi-
lia dicere corpora indivisibilibus enim existentibus non est igneum [illegible]
igneum neque hic ita ergo ut non est pyramidis pars esse py-
ramidem neque nihil omnino. Sed autem sufficienter assignare
secundum quam inquirunt non omnino graviora esse quando nec dicere ignem
et dicere magis enim rationale unum solum circulum facere
esse triangulationem magis videtur secundum sensum. si sola autem triangu-
lationem admittit. Accidit autem et apparentibus dicentibus neque consonum
dicere apparentibus. Amplius autem et non sumere queque prin-
cipia. propter quam velle ad quasdam opiniones determinatas
reducere. oportet enim forte sensibilium quidem sensibilia
sempiternorum autem sempiterna. corruptibilium autem corrupti-
bilia esse principia. totaliter autem homogenea suppositionibus.
Sed autem propter amorem horum idem facere videntur his qui positiones
in sermonibus servant. Omne enim sustinent accidens tamquam
veri habentes principia tamquam nullis oportunum iudicare ex
venientibus et maxime ex fine. finis autem factive scien-
tie opus. naturalis autem quod videtur semper principaliter secundum sensum.
Accidit autem ipsis maxime terram esse elementum. solam in-
solubilem in aliud corpus. Sed adhuc inutile
resolutionibus triangulorum permissio incorruptibilis. accidit
autem et hoc in aliis quae admittunt triangulationem ergo ex [illegible]
bus [illegible] consistere triangulis. Adhuc autem necesse [illegible]
hoc corpore ex non corpore facere generationem. Si enim ex
superficiebus fiat. non ex corpore est factum. Adhuc
autem necesse non omne corpus dicere divisibile sed oppugnare
certissimis scientiis. Etenim intellectuale quidem divisibile
accipiunt mathematice. Hii autem neque sensibile omne susci-
piunt omne propter velle salvare suppositionem. Necesse enim
quecumque figuram faciunt unumquodque elementorum et hac

determinat figuris corporum nullatenus facit ipsum pyramidem
contra divisa aliqualiter non est quod reliquum fiet pyra-
midem. Quare aut ignem propter hoc non ignem si est aliquid primum
elementum propterea quod est aut elementum aut ex elementis aut non est corporum

Omnino autem tentare simplicia corpora [illegible] dimensibile
quidem figurare irrationabile est. Primum quidem quia ac-
cidet non repleri totum. In planis quidem enim tribus figuris
videntur implere locum trigonum et tetragonum et exago-
num, in solidis autem duo sola pyramis et cubus.
Necesse autem plures his ponere propterea quod plura elementa fa-
ciunt. Deinde videntur omnia quidem simplicia corpora figurari
continente loco, maxime autem aqua et aer. Propterea quidem
figuram elementi manere impossibile. Non enim utique assignaretur
utique continenti toto. Adhuc si transpositione non am-
plius est aqua si figura differebat. Itaque manifestum quod
non sunt determinate figure corporum. Sed videtur natura ipsum
hoc significare nobis, quod et secundum rationem est. Quemadmodum
enim et in aliis subiectum oportet informe et amorphum esse.
Maxime enim utique sic poterit adaptari quemadmodum
in Thimeo scriptum est, omnia recipiens. Sic et elementa oportet
putare quemadmodum materiam esse aliis. Propterea quod et permutantur
ad invicem, separatur autem hiis que secundum passiones differentiis.
Adhuc autem qualiter contingit fieri carnem aut os aut quodcumque
continuum corpus. Neque enim ex ipsis elementis contingit
propterea non fieri continuum ex compositione, neque ex superficierum compositione.
Elementa enim generantur compositione et non que ex elementis.
Quare si quis dicere longum voluerit, [illegible] non ex transfiguratione
utique fiunt elementa ipsorum [illegible] videbitur ge-
neratione ex extremis. Adhuc et ad passiones et vir-
tutes quas motus magis figure [illegible] ad que maxime

respiciatur sic distribuendo. puta quod ignis sit fa-
cile mobilis et est calefactivus et incisivus; sic at-
tribuunt ipsum spere. sic autem pyramidi. hec enim
maxime facile mobilia quia paucissimis tangitur
et nequaquam firmiter iacet, maxime autem calefactiva
et incensiva. quia hec quidem totum est angulus; hec autem
acutissimi anguli. incidit autem et calefacit angulis
Oppositum quidem igitur secundum motum. Ut autem
utrique peccaverunt. Est enim et sunt maxime
facile mobilia, sed significatum si non ignis mobi-
bene mobilia. ignis quidem enim sursum et secundum lati-
tudinem. hec autem facile mobilia eo quod volvuntur
Deinde si est terra cubus, propter firmiter iacere et manere
maneat autem non ubique. sed in suo ipsius loco existens pro-
ut sepe non prohibita. et ignis autem et alia similiter
palam quia ignis et unumquodque elementorum in alieno quidem
loco spera erit aut pyramis. ipso autem cubus. Adhuc autem
si calefacit et ardet ignis propter angulos omnia erunt
elementa calefactiva. magis autem forte altera alteris.
Omnia enim habent angulos. puta et que octo basium et
que duodecim basium et pyramis. Democrito autem
et spera angulus quidem enim ardet. quare differre
eo quod magis et minus. Hoc autem esse palam manifestum.
Simul autem accidet et mathematica corpora ardere et cale-
facere. habent enim et illa angulos et insunt ipsis
indivisibilia et spere et pyramides. et maxime et si
sunt indivisibilia magnitudines. si autem et non. hec autem non diffe-
rent. si non sunt ut sic dicendum est dicunt. Adhuc si
quod ardet ignitur. ignis autem est spera aut pyramis necesse

quod accidit facere speram aut pyramidem. manifestum quod et ignem
et dividere sic rectum et secundum rationem acutie figure. Et
necesse sit aut pyramidem facere pyramidem aut spe-
ram speram partium irrationabile et simile quemadmodum
si quis dignificaret gladium gladio dividi aut serram
serra. Adhuc autem impossibile ad dividendum solum
reddere figuram ignem. videtur enim magis congregare et
ad continuare quam disgregare. segregat quidem enim que
non eiusdem. congregat autem que eiusdem. tamen et congrega-
tio quidem per se est, continuare enim et unire. segrega-
tio autem secundum accidens. Congregans enim [illegible] operatur
alienum. Quare oportebat aut ambo reddere aut magis
ad congregare. Adhuc autem quoniam calidum et frigi-
dum contraria virtute impossibile reddere frigido figuram.
Oportet enim contrarium esse quod assignatur. Nichil autem
contrarium est figure. Propter quod et omnes dereliquerunt hoc
et tamen conveniebat aut omnium configurare figuris aut nullius.
Quidam autem de virtute ipsius temptantes dicere contraria
dicunt ipsi sibi ipsis. aiunt enim esse frigidum magnarum
partium propter constringere et non pertransire per poros. Manifestum
igitur quod et calidum utique erit pertransiens. tale autem semper
subtilium partium. Quare accidit parvitate et magnitudine differre
calidum et frigidum sed non figuris. Adhuc autem si inequales
pyramides magne utique erunt non ignis. Neque causa est
figura eius quod [illegible] [illegible] non figure [illegible]
elementa materia ex dictis. Similiter autem impossibile dicere corpora
[illegible] passiones et operationes et virtutes unumquodque [illegible]
et corpus [illegible] et passiones et virtutes [illegible] utique erit
[illegible] ad unum
[illegible]

De gravi autem et levi quid utrumque et quae natura ipsorum est considerandum et propter quam causam habent potentias has. Est enim de propriis consideratio ipsorum quae de motu sermonibus.

Grave enim et leve in posse moveri physice aliqualiter dicimus. Actibus autem nomina ipsorum non posuerunt nisi si quis putet declinationem esse talem. Propter autem physicam esse negotium de motu, haec autem habere in se ipsis velut scintillas quasdam motus, omnes quidem utuntur virtutibus ipsorum, verumtamen non determinaverunt praeter paucos. Videntes igitur primum ab aliis dicta et dubitantes quaecumque ad considerationem hanc dignum necessaria, sic et nos dicamus nobis de ipsis. Dicitur autem hoc quidem simpliciter grave et leve, hoc autem ad alterum. Habentium enim gravitatem dicimus hoc quidem esse levius, hoc autem gravius, puta lignum aere. De simpliciter autem utroque dictum nihil est dictum ab aliis, sed de dictis ad alterum. Non enim quidem dicunt quid est grave et quid leve, sed quid gravius et quid levius in habentibus gravitatem.

Magis autem erit manifestum quod dicimus sic. Hoc quidem enim semper natum ferri a medio, hoc autem semper ad medium. Horum autem quod quidem a medio fertur sursum dico ferri, deorsum autem quod ad medium. Inconveniens enim est non putare esse in caelo hoc quidem sursum, hoc autem deorsum, quemadmodum quidam dignificant. Non enim esse hoc quidem sursum, hoc autem deorsum dicunt, si quidem undique similiter est et ad oppositum ...

Postquam Aristoteles in 3o libro determinavit de gravi et levi secundum opinionem antiquorum, nunc in libro 4o determinat de eis secundum opinionem propriam. Et dividitur iste liber in tres tractatus. In primo recitat opiniones antiquorum de gravi et levi et dividitur in tria capitula. Et in primo ponit intentum. 2o [illegible]

utrumque plurima facere et minima utrumque esse ex pluribus
eiusdem trigonis. nunc autem videtur contrarium secundum dictum enim
utrumque sit plurimum levius. et sursum fertur velocius ita
sursum autem deorsum parvum fertur eorumque ignis. insuper autem
tardius. Adhuc autem quod partium quae quidem homo
genea levia dicunt. plura autem gravia. Aerem autem
et aquam sicut ignem ex eisdem esse elementis. si differre parvi
tate et multitudine propter quod hoc quae ignis est levius
hoc autem gravius est aqua multitudo aeris quanto minor aqua
est. Accidit autem totum contrarium semper enim plurimum aer
sursum fertur magis. et totaliter quaelibet pars aeris
sursum fertur ex aqua. Et quidem ignis hoc modo de levi et
gravi determinaverunt. Aliis autem non sufficiens visum est sic
distinguere. sed quamvis existentibus antiquis eam quae nunc est
te magis innovate intellexerunt de nunc dictis. Videntur
enim quaedam mole quidem minora corpora existentia ad
maiora pala quidem quod non sufficiens dicere ex aequali
bus primis quae est minima aequalia enim utrumque
esse mole. Primum autem sicut indivisibilia supponentibus
dicentibus ex quibus ista gravitatem haberent corpora de
non enim dicere quibus autem solida magis contingit dicere
magis ex minimis ipsorum. Corpora autem quod non videntur
hoc modo unumquodque habere modum. sed multa graviora videmus
minora mole existentia quemadmodum lana est. Alteram autem
putant et dicunt causam vacuum enim intercipitur alle
viare corpora aiunt et facere quandoque maiora leviora plurimum
enim habere vacuum. Propter hoc enim sicut mole ex maioribus
indivisibilibus ex aequalibus solidis sed minoribus constituta
aut quandoque esse leviora plurimum inesse vacuum.

Dicunt. Quod igitur hic non. Rursus autem apponunt sic de-

terminantibus non solidum rationem habere plura si sit levius

sed et solidum minus. Si enim credat tali analogia

non est levius. Propter hoc igitur quae est aut leviora quam

plurimum habet rationem. Accidet igitur modico igne mul-

tum aerem plus habentem rationem esse levius. Si non

est solidum habebit multo plura quam hic igitur. Secundum

quidem igitur non dicunt esse rationem nichil determi-

nant de levi et gravi, puta Anaxagoras et Empe-

docles. Secundum autem determinant quae non dicunt autem

rationem nichil dicunt propter quid hec quidem simpliciter

levia et alia gravia corpora et feruntur hec quidem

semper sursum hec autem deorsum. Adhuc autem de co-

rporibus quae maiora mole existentia leviora corporibus sunt

minoribus nichil tradiderunt. Sed neque manifestum quod

ex dictis consequentibus accidet dicere ipsos. Ne-

cessarium autem et de igne levitate consequentibus mul-

tis rationem habere fere in eisdem retinere difficultatibus

illis quod enim habebit solidum aliud corporibus et

rationem plura. Sed et est quae ignis multitudo, quo

solidum sit plenum excedit aliqua solida equalia

modica multitudine terre. Si autem dicat et rationem

quod determinant sunt quae. Aut enim plura so-

lidum habere aut minus rationem. Siquidem igitur hic dic-

erit quae multitudo terre sic parva quia solidum

est minus quam in magna multitudine ignis. Simi-

liter autem et si rationem determinant est aliquid levia

sunt levia et lata semper sursum. Quod fertur deor-

sum hic autem impossibile simpliciter enim leve propter levia

[Marginal notes, left, in a later hand:]

Recitat opinionem democriti et leucippi de [illegible] levia indiget aliquo addito

Recitat insufficientiam anaxagore et empedoclis

Recitat opinionem democriti et leucippi et [illegible] ponat solidum [illegible] rationem [illegible] gravitate et levitate

Recitat [illegible] ponat rationem et solidum [illegible] levitate

habebunt gravitatem et descensum latum. Quando autem levia non
sunt levia propter dici quod non habebunt gravitatem alterum altero levius
praeter terram aquam. Sed adhuc non est ratio analoga habe-
ns plenum superfluum solum dictum unum dubitationes accidit
eius quod hic non dicebant solum impletum. Ex pluri enim igne
et minori aere habebit rationem solidum ad inanem. Esset
autem velocius maior superfluus ignis minore. Et descensum autem
[illegible] solidum maior aurum et plumbum. Solidum autem et alio eorum
unumquodque habebunt gravitatem. Non oportebat autem hic [illegible]
sic determinata sunt gravia et levia. Inducendum ut grave
et si propter inanem quod superfluum [illegible]. Quod autem inanem [illegible]
Sed et si inanem quod superfluum natura est [illegible]. Descensum autem
plenum et propter hoc aliquid causalitatem. Volentes [illegible] de
[illegible] oportebat intendere propter quod haec quidem levia
aut gravia corpora. Sed de hiis [illegible] dicere propter quod haec quidem
levia hic autem hiis gravitatem. Adhuc autem quod non distinguere ple-
num et vacuum [illegible] autem a regione vacuo [illegible]
[illegible] non ipsum regio quae eorum. Necessarium autem [illegible]
non vacuum esse [illegible] [illegible]
Adhuc autem quod motum est. Non enim utique vacuum, non enim
ipsum non solidum sed et solidum. Solidum autem accidit et utique
si aliquod aliqua debeat magnitudine et parvitate [illegible] gravio-
ra et leviora alterum altero et alio quodam non [illegible]
Solidum autem [illegible] maior [illegible] [illegible] plus quam [illegible] solidum.
[illegible] quod enim existere non est simpliciter grave et leve. Quod
[illegible] [illegible] [illegible] Considerandum autem [illegible]
quod vacuum et plenum non [illegible] simpliciter gra-
via et levia. Propter quod [illegible] et leviora [illegible]
[illegible] [illegible] magnitudine et parvitate determinare

facto assimilatur maxime certum quod primum celum ad quintum primum

quod est forme differentias priori elementorum. cum igitur ad hoc quod

ante dubitatum est. Utrum autem facere non magnitudinem differe

ens necessitatibus sit ipsum accidere unum facere non. Et neque

sunt est nichil leve neque latum sursum. sed quod deficit a ex

tremo. Et multa quedam parva magis continua est sed ad

hoc est accidere multum aere et multum igne aqua est gra

vior et terra parva. hoc autem est impossibile. Sine quidem igitur ab

aliquibus dicta hec et hoc dicta modo. Nos autem dicamus primum deter

minantes de quo maxime dubitatur quidam. propter quid hec quidem

sursum feruntur. hec autem deorsum corpora. hec semper non. Causa autem

et sursum et deorsum ferri. Et autem est leve et grave et accidentia

circa ipsa passiones propter quid autem utrumque. Deferri quidem

igitur est quod unumquodque locum unumquodque simile estimandum

predicandum et circa alias generationes et transmutationes. Cum enim

sint tres motus. hic quidem secundum magnitudinem. hic autem secundum speciem

hic autem secundum locum in unoquoque horum transmutationem videmus

factam ex contrariis ad contraria et intermedia. quod non in quam

cumque accidit transmutatione. Similiter alterabile et augmentabile alteri

sic augmentatum et alteratum. Eodem autem modo estimandum

et quod secundum locum mobile et motum non quodcumque contingit.

Si igitur ad sursum et deorsum motivum quidem quod generavit factum

et quod leve factum. Mobile autem quod potentia grave et le

ve est. ad quod sursum locum ferri unumquodque ad sui ipsius

speciem est ferri. Et sic magis utique quis accipiet quod anti

qui dicebant antiqui quod simile ferri ad simile. hoc enim non accidit

semper. Non enim si quis transponat terram ubi nunc luna, feretur

partium unaquaque ad ipsam sed ubi quidem et nunc. Totaliter

quidem igitur similibus et indifferentibus ab eodem motu necesse accidere

Itaque ubi natura est una aqua plurimum et totum. Similiter
autem locus est [illegible] et tunc [illegible] autem omnia que
movent sursum et deorsum extremum et medium
autem non quidem sit proportio eius primum locus ferri
ad simile est ferri. Sunt autem eiusdem [illegible] solida sunt [illegible]
preter aquam aer et aer igni contrarius ad extre medium
extremum ad nos. preter aerem quidem aque aquam autem terre
Semper enim quod superius est ad id quod sub ipso est ut species ad
materiam sic se habent ad invicem. Revertere autem ipsum quidem
secundum ignem sursum et terra deorsum. [illegible] quidem
sensibile [illegible] movetur et transmutatur [illegible] quod sensibile
in sanitate venit [illegible] magnitudinem [illegible]. Simul autem et
horum unum [illegible] sic quidem in quali [illegible] eo transmu-
tatur. et in loco. que quidem levia sursum, que autem gravia
deorsum. Similiter autem et quod natura [illegible] videtur habere principium
transmutationis. Dico autem grave et leve [illegible] ad nos [illegible]
extra partem sensibile et augmentabile [illegible]
et sic ex ipsis transmutare et passio facto [illegible]
ex motu. Sic quidem in sanitate venit sic ad augmentum
et quidem idem quod sensibile et quod augmentum sursum
tum ad infinitum. Magis autem grave et leve horum
que sunt ipsis videntur habere principium propter propinquissimam
substantiam horum esse materiam. Signum autem et loci absolutio
est et generatio utrique motum. quare primum utrisque
secundum substantiam hic motus. Cum igitur fiat ex aqua
aer et ex gravi leve venit in sursum. Simul autem
et leve et non amplius sit sibi est. manifestum itaque quod
primum enim est actu leve venit illuc et ad terram et ad
tale et ubi [illegible] et quale et quantum [illegible]
[illegible] autem [illegible] extra et contra totum

et ignem mouetur in ea que ipsius loci nullo impe-
diente. Etenim instrumentum eorum propriorum et separabi-
le eorum reclinatum non sit factum ex ipsius mouente ad quod
a principio fuit et impedimentum eius motus a quo unde re-
siliit quemadmodum dictum est in primis sermonibus. In
quibus declinationem quod nichil horum se ipsum mouet. Propter
quam igitur causam fertur latorum unumquodque et ferri in
suum ipsius locum quid est dictum est.

Differentias autem et accidentia circa ipsa nunc
dicamus. Primum quidem igitur determinatum sit quemadmodum
videtur omnibus grave quidem simpliciter omnibus substans,
leve autem quod omnibus supernatat. Simpliciter autem dico ad
genus respiciens et quibuscumque non ambo existunt. Quale vi-
detur ignis quidem quantacumque magnitudine sursum latum
si non existat contingens alterum, terra autem deorsum. Eo-
dem autem modo et velocius quod plus. Aliter autem grave et
leve quibus ambo existunt. Etenim supernatant
quibusdam et substant, quemadmodum aer et aqua. Sim-
pliciter quidem enim neutrum horum leve aut grave. Terra
quidem enim ambobus leviora. Substat enim ipsis quantacum-
cumque utique sit particula. ~~igne autem gravior. Substat~~
~~enim ipsi~~ supernatat enim ipsi quantacumque ipsorum particu-
la, igne autem gravior. Ad se ipsa autem simpliciter,
hoc quidem grave hoc autem leve. Aer quidem enim quantuscumque
sit supernatat aque, aqua autem quantacumque utique
sit aeri substat. Quoniam autem et aliorum hec quidem habent gra-
vitatem hec autem levitatem, manifestum quia horum quidem cau-
sa omnium incompositorum differentia. Secundum enim illa sortiri hec quidem
plus hec autem minus erunt hec quidem levia hec autem gravia

corporum prius dictis omnium. Alia enim semper [illegible]
quidem deorsum utraque oportet fieri. Et gravius et levius secundum [illegible]
dicitur, et gravius minus leve. Amplius utrique non utrique
secundum totum videtur esse et levius gravius [illegible]. Dico
autem puta de aere quod gravius est talento lignum plum-
bo unius, aqua autem levius. Causa autem quod omnia grav-
tatem habent preter ignem et levitatem necessarium. Aqua autem utrique
preter quam in terra. Aere autem utrique preter quam in aqua et ter-
ra. In eo enim quod in propria regione omnia gravitatem habent preter ig-
nem, etiam aer. Signum autem quod trahit plus inflatus
uter vacuo. Et aerem superat quam aquam licet plus terre
et aque. In aqua autem levius est quanto in aere
aut gravius. Aeri quidem enim non superfertur, aque autem superfertur.
Causa autem quoniam simpliciter leve et simpliciter grave est, dicendum. Dico
autem simpliciter leve quod sursum fertur. Grave autem quod
deorsum natum est fieri non prohibitum. Talia enim sunt et
non quemadmodum putant quidam omnia habere gravitatem. Alte-
re quidem enim videntur gravitatem et omnia alterius sursum feri
ad medium. Et autem similiter et leve. Videmus enim que
ad medium deorsum sunt. Propter terram omnibus substare et
ferri ad medium. Si et declinatur ad medium, si igitur
aliquid quod omnibus superfertur quemadmodum videtur ignis etiam
in ipso aere sursum latum, aer autem quiescens. Palam
quod hoc fertur ad extremum. Quare gravitatem habere possibile
neque ipsum. Substaret enim utrique alii. Quod autem habeat
utrique aliquid quod fertur ad extremum quod omnibus
latis superfertur. Nunc autem nihil proderet. Ignis enim habet
nullam gravitatem, neque terra levitatem. Neque enim
sed quod substat omnibus. Et quod substat fertur ad medium.
Sed adhuc quomodo medium ad quod locum habentibus

grauitate et aqua leuibus madidum ex multis. post
quod si infrigidatum non contingit ferri pluries similiter
uel eciam non est inanimatum impedimentum. sic neque fit. locus et
grauiter. unde quo. Deinde ad similiter procedit agri-
colas eximit quod fuit super latus terre aut deorsum et oc-
casionaliter leuiter similiter natum ferri ad medium hic autem
ultimum accidit ad terre medium. a quo utique. propter hoc

Questionem autem ex substancia fecit ad aliqui sermo
medium nature cuilibet secundum superficiem ferri ad extremum
corporis in qua firmum motum contrahitur eius medium
extremo substancia autem supereminentem. corpus autem sub-
sistere semper ipsum supernatum. Ipsum quod ergo et [illegible]
habet grauare et leuare duo sunt extrema loca duo quidem
medium et quod extremum. Est autem aliquid intermedium
utrorum. quod et ad utraque corpora dicitur alterum. et eius
ut extremum et medium. quare ambobus est nec medium
corpus hoc et aliquid eorum aliud graue et leue puta aqua
et aer. Contingit autem continere corpus ad. continens autem
materie. Est autem in omnibus generabilibus earum differencia
eciam equali et equaliter [illegible] hic quod ut ipsius magis
hic autem ut materia. et in hiis quidem secundum locum sicut eius
quod sursum determinati. quare aut deorsum materie
sicut et ipsam materiam [illegible] contrarium et leuium inquantum
quidem tale potencia et contrarium materiam sequitur autem terre
leuium. Et est quod causa. est autem non eciam quemadmodum
corporum et longitudinem susceptibile et sanabile et
autem medicum ipsius quidem neque infirmabile est et sa-
nabile habet quod aliquid terre magis leue et semper
sursum. contraria ad grauem et deorsum sicut ac
alteracionem quod [illegible] [illegible] ante sic accidunt

ut hec simpliciter et deorsum et sursum lata. Propter
quod aer et aqua terre et leuitate et grauitate utuntur,
et aqua quidem preter terram omnibus substat. Aer autem
preter ignem omnibus supereminet. Quoniam autem unum solum
quod omnibus supereminet, et unum quod omnibus substat, necesse
duo alia esse que et substant alicui et supereminent ali-
cui. Quare necesse et materias esse tot quot et ista, quattuor
quidem. Sic autem quattuor et unam quidem omnium com-
munem. Aliter et si fiunt ex inuicem, sed esse alterum. Ni-
chil enim prohibet contrariorum esse medium unum et
plura, quemadmodum in coloribus. In ea quidem igitur que propria
regione habentium grauitatem et leuitatem unumquodque habet
grauitatem, terra autem in omnibus; leuitatem non habet nisi in
quibus supereminet. Propter quod et subtractis sursum feruntur
in eum qui deinceps deorsum: aer quidem in eum qui aque
regionis, aqua autem in eum qui terre. Sursum autem in eum
ignis, dempto igne, non fertur aer nisi ui, quemad-
modum et aqua trahitur, cum fiat superficies una
et uelocius trahat quam sursum latio, quod fertur aqua
deorsum. Neque aqua in eum qui aeris nisi ut modo
dictum est. Terra autem hoc non patitur, quia non una
superficies. Propter quod aqua quidem in uas ignitum distra-
hitur, terra autem non. Quemadmodum autem neque terra sursum,
neque ignis deorsum fertur sublato aere. Nullam
enim habet grauitatem neque in ea que propria regione,
quemadmodum neque terra leuitatem. Feruntur autem de-
orsum duo sub existente. Quoniam hec quidem simpliciter
grauia est, quod omnibus substat; hec autem ad aliquid
grauia enim in ea que propria regione ad quam supereminet
propter similitudinem materie. Quod autem necessarium

facit aliquod dictis ipsis mediis. sequitur enim una via eodem
puta a vacuo et pleno et magno et parvo [illegible] et ora
sursum et deorsum fecerit alterum ad locum nobis est leve
et leve multum est simul. sicut dicimus et nigro
quod ex mediis sicut corporibus et ex plenis et quae plena
... ad vacua et ... quae sunt deorsum ... et ubi
... fertur sursum. Si autem vacuum et aliquid ... fertur
sursum nobis ... deorsum. Et intermediorum utique
quae erunt deorsum velocius terra. ... multo erit
aeris tangens plena et solida et parva erunt vel
videtur ad nos una particula aeris deorsum lata.
Similiter autem et in levi si illud faciat aliquis superius
... Si autem duo intermedia quae erunt
faciam quae faciunt aer et aqua. puta si quis dicat
ex vacuo et pleno ignem quidem id vacuum ...
quod sursum. terram autem plenum ... quod deorsum. aerem
autem plus igne terram aquam autem terra. erit enim quaedam
aqua quae plus habebit ignem pauco aere et aer multus
pauca aqua terra plenior. similiter oportebit aerem
quandam multitudinem velocius ferri deorsum aqua pauca ...
... impossibile ... ... ignem
sursum quae ... puta vacuum ... ad nos et terram
deorsum quae plenum ... et aerem ... et super ...
quam ... aqua deorsum ... Si autem
erit unum ad alterum et duo alterum ad duo erunt ...
... aqua multitudo ... et aqua
quidem aer paucus ... sursum et aer aqua ... de
orsum quemadmodum dictum est impossibile.
Neque ... est eam quae ferri sunt et de
orsum et sursum. sed ... velocius ...

Propter quam autem causam non difficile videre. Dubitatur
enim nunc propter quid lata ferrea et plumbea supernatant
in aqua, alia autem minora et minus gravia,
si sint rotunda aut longa, puta acus, deorsum feruntur. Et
quare quaedam propter parvitatem ampliata et lata [illegible] et
pulverem utique in aere. De his autem omnibus putare
quidem causam esse quemadmodum Democritus non recte habet. Ille
enim inquit calida ascendentia ex aqua sursum pellere la-
ta habentia gravitatem, stricta autem decidere. Pauca
enim esse quae pulsantia ipsa. Oportebat enim in aere
adhuc hoc magis facere, quemadmodum instat et ille ipse.
Sed instans solvit debiliter. Ait enim non deorsum ipse
tum facere, sermonem dicens [illegible] motum aer quod sursum fe-
rtur corporum. Quoniam autem sunt haec quidem facile divisibilia
terminorum, haec autem minus, divisiva autem eodem modo haec quidem magis,
haec autem minus, has esse putandum causas. Facile divisibi-
le quidem igitur quod bene terminabile, et magis quod magis. Aer
autem magis aqua talis, aqua autem terra. Et minus utique
in unoquoque genere magis decisibile facile divisibile et distrahitur faci-
lius. Habentia quidem igitur latitudinem propter multa comprehendere
supernatant propter non distrahi quod plus. Quae autem contra-
rio modo habent a figuris propter pauca comprehendere
feruntur deorsum propter dividere facile. Et in aere multo magis,
cum facile divisibilis aqua est. Quoniam autem gravitas habet quandam
ad virtutem secundum quam fertur deorsum, et continua ad mo-
tum distrahi, haec etiam oportet adinvicem comparare. Si enim exce-
dat virtus gravitatis eam quae in continuo ad distractionem
et divisionem, compellit deorsum velocius. Si autem debi-
lior sit, supernatabit. De gravi quidem igitur et levi et
circa ipsa accidentibus determinata sint nobis hoc modo.

De celo et mundo librorum finis.

Iste est liber primus de generatione et corruptione

De generatione autem et corruptione natura generatorum et corruptorum similiter de omnibus causas et rationes dividendum eorum; amplius de augmentatione et alteratione quid utrumque et utrum existimandum est eandem esse naturam generationis et alterationis aut separatam sicut determinatum est et nominibus. Antiquorum quidem igitur hi quidem dicunt simplicem generationem alterationem esse, hi vero alterum generationem et alterationem. Quicumque quidem enim unum quid dicunt esse omne et omnia ex uno generant, his necesse generationem alterationem dicere et proprie alterari quod fit; quicumque autem plura materiam ponunt ut Empedocles et Anaxagoras et Leucippus et Democritus, his alterum. Sed tamen Anaxagoras propriam vocem ignoravit; dicit enim quod fieri et destrui idem existit alterari. Multa autem dicit elementa quemadmodum et alii. Empedocles quidem enim corporea quidem quattuor, omnia autem cum moventibus sex numero; Anaxagoras autem infinita et Leucippus et Democritus. Hic quidem enim homoiomera elementa ponit, puta os et carnem et medullam et aliorum quorum unicuique synonima pars est. Democritus autem et Leucippus ex corporibus indivisibilibus alia componi dicunt, hec autem infinita esse et multitudine et morphas, et ex his differre ... et positione et ordine horum. Contrarie autem videntur dicere qui circa Anaxagoram his qui circa Empedoclem; hic quidem enim inquit ignem et aquam et aerem et terram elementa

minor et simplicia esse magis [illegible] carnea [illegible] et [illegible]

solum [illegible] [illegible] que sunt simplicia et elementa esse

terram et aquam et ignem aerem [illegible] aquam [illegible] [illegible]

[illegible] eum esse [illegible] [illegible] [illegible] una eum [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corruptiones aliorum [illegible]

et unum subiectum [illegible] [illegible] ad alterum [illegible]

[illegible] ad [illegible] multa facient differre [illegible] aliorum

concedere [illegible] eum et dissoluta [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] dicit Empedocles [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

solum mistura [illegible] [illegible] mixtorum [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] materiam [illegible] aquam [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] facile videre quemadmodum eum [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] augmentum [illegible] [illegible] [illegible] alterum.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] alteratio. passiones [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] elementorum [illegible] [illegible] [illegible] calidum et

frigidum album et nigrum [illegible] [illegible] [illegible] molle

durum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Empedocles

[illegible] [illegible] [illegible] album videri [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] aquam [illegible] [illegible] nigrum frigidum [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex

igne [illegible] aquam [illegible] ex [illegible] terra [illegible] ex albo

nigrum [illegible] [illegible] [illegible] ex molle durum [illegible] [illegible] [illegible] et

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alterationem et materiam [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

secundum augmentationem et diminutionem sive secundum alterationem. Sim-
pliciter autem plura quam unum esse hec et alterationem. Sed eum
alterationem est et subiecto uno elemento et una omni-
um hiis motibus accidere transmutationem. Et si subiecto uno
necesse alterationem esse. Empedocles quidem igitur videtur contraria dicere et
ad apparentia et ad se ipsum ipse. Simul quidem enim non ait alterum
ex altero fieri elementorum nullum sed alia omnia ex hiis. Simul
autem quando in unum congregaverit omnem naturam preter litem ex uno fieri
rursum unumquodque ex uno fiet segregatis quibusdam differentiis et pas-
sionibus. Quemadmodum dicit solem quidem album et calidum, terram autem a passionibus differentiis et
hoc quidem aqua, hoc autem ignis quemadmodum dicit solem
album et calidum et terram gravem et duram. Ablatis
igitur hiis differentiis, possibile enim auferri facte existentes, mani-
festum quod necesse fieri et terram ex aqua et aquam ex terra,
similiter autem et aliorum unumquodque, et non tunc solum sed et
nunc transmutata passionibus. Sunt autem ex quibus dicit
Empedocles passiones advenientes et separabiles rursum et
aliter et precipue pugnantibus adinvicem adhuc lite et amici-
tia. Propter quod et tunc ex uno genita sunt. Non enim utique
igne et terra et aqua existentibus erat unum omne. Incertum
autem et utrum principium ponendum ipsorum unum aut multa, dico
autem ignem et terram et coelementa horum. Secundum enim quod ut
materia supponitur ex quo transmutantes per motum fiunt
ignis et terra et aqua, unum elementum. Secundum autem
quod hoc quidem ex compositione fit convenientibus illis, illa autem ex se-
gregatione, magis elementalia illa et priora natura.

Universaliter itaque de generatione et corruptione
simpliciter dicendum utrum sit aut non sit et quomodo
sit, et de aliis simplicibus motibus, puta de augmen-
tatione et alteratione. Plato [illegible]

et eo imparem quod existit de [illegible] de generatione

nec eo [illegible] demonstratum quod est eorum [illegible]

fiat [illegible] ossa [illegible] quod talis nichil [illegible]

plurimum necesse de altitudine necesse de magnitudine quod [illegible]

[illegible] sufficientem

de [illegible] consistunt per [illegible]

de ordine [illegible] [illegible] [illegible] et quod [illegible]

differentie de magnitudine est [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] contingentem [illegible] magnitudine

[illegible] est [illegible] necesse de [illegible] necesse de [illegible]

[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] hoc est [illegible] [illegible] [illegible]

demonstrativum est et [illegible] [illegible] figuras [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] faciunt [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] est et [illegible] alterum

[illegible] est [illegible] [illegible] apparendo [illegible]

est [illegible] [illegible] apparere figuras [illegible]

facere [illegible] [illegible] [illegible] videre

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] apparet uno [illegible] [illegible] quedam

et tragedia fit [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] alterum est [illegible] [illegible]

de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Principium autem horum omnium est utrum sit generacio et alteracio
et augmentacio entium et contraria hiis passiones
existentibus magnitudinibus principiis omnium entium indivisi-
bilibus aut nulla est magnitudo indivisibilis differt
enim hoc multum. Et rursus si magnitudines utrum ut De-
mocritus et Leucippus corpora hec sint aut ut in Thimeo
plana. Hoc igitur ipsum ut et in aliis diximus irracionabile usque ad
plana dissolvere. Propter quod magis racionabile corpora
indivisibilia esse. Et hec multam habent irracionabilitatem. Verumtamen
ex hiis alteracionem contingit facere ut dictum est eadem conversione
et contactu transmutando vel differenciis figurarum
quod facit Democritus. Propter quod et colorem hic non esse ait
versione enim colorari. Hiis autem qui ad planicies dividunt
non accidit. Nichil enim fit preter solida ex superficiebus
passionem enim neque temptant generare ullam ex ipsis
Causa autem eius quod minus potentes confessa videre inexperiencia.
Propter quod quicumque magis inhabitaverunt in phisicis magis possunt
supponere talia principia que in multa possunt colligere. Qui autem
ex multis racionibus inspectores existencium non existunt ad pau-
ca respicientes enunciant facile. Videbit autem aliquis et
ex hiis quantum differunt phisice et logice intendentes.
De eo enim quod indivisibiles sunt magnitudines hii quidem dicunt quod
autotrigonum multa erit. Democritus autem utique vide-
bitur propriis et phisicis suasus racionibus. Erit autem
manifestum quod dicimus procedentibus. Habet enim dubitacionem si quis
ponat corpus aliquod esse et magnitudinem omnino divisibilem
et hoc possibile. Quid enim erit quod divisionem effugiat?
Si enim omnino divisibile et hoc possibile et utique simul erit
hoc divisum et si non simul divisum; et si hoc fiat nichil
erit impossibile. Ergo et similiter per medium. Et si
omnino natum est divisibile et si dividatur nichil erit

impossibile nascetur · quod neque si in mille milia sint

et divisum sit nullum impossibile et si nullus utique dividat

Quoniam igitur omnino tale est corpus divisum. Quoniam igitur

erit reliquum magnitudo? Non enim possibile. erit enim aliquid

non divisum. erat autem omnino divisibile. Sed si nullum erit corpus

neque magnitudo · divisio autem erit, aut ex punctis erit

sine dimensione existentia et ex quibus componitur erit aut nihil

omnino. Quare et fiet et erit ex nihilo et erit totum

corpus et non erit existens sed tantum apparens. Similiter autem

si erit ex punctis non erit quantum. Quando enim tangebant

et una erat magnitudo et simul erant

nihil faciebant maius totum. Divisio enim in duo et plura

nihil minus neque maius est priore. Quare et si omnia

componantur nullam facient magnitudinem. At si qua

divisione velut serra fiat corporis et sic ex corpore

magnitudine corporis abscesserit, idem sermo. aliquid

quod divisibile. Si autem non corpus sed aliqua species separabilis

vel passio quae abscessit, et est magnitudo

puncta vel tactus haec passa, inconveniens ex

non magnitudinibus magnitudinem esse. Amplius autem ubi

erunt, et immobilia aut mota puncta. Tactus autem semper unius

est duorum quorundam, quasi existente aliquo praeter divisionem

et tactum et punctum. Si igitur quis ponat quodlibet

totum posse quantumcumque corpus esse divisibile

hoc continget. Amplius si dividens componam lignum

aut quid aliud simile, et unum et aequale. Similiter

manifestum quod et si incidendo lignum secundum aequalia segmenta

aut divisum est potentia. Quoniam igitur est praeter divisionem

... passio ...

...medio et quantum ex hiis a quo sequitur hec.

Similiter quod impossibile ex tactibus a puncto in magnitudine

esse, pars enim et composita indivisibilia et in magnitudine

[illegible] et hec partibus non [illegible] [illegible] impossibile

[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] solum

[illegible] [illegible] [illegible] questionem [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] sensibile et divisibile [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

non [illegible] [illegible] [illegible] eius [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] eius [illegible] et [illegible] non ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et divisio. Si divisio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

est [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ex puncto ex [illegible] [illegible] et

[illegible] quod [illegible] [illegible] quod dividitur [illegible] et [illegible]

in [illegible] magnitudinem et [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dividetur [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

non eius [illegible] [illegible] [illegible] ad quod [illegible] [illegible] [illegible]

existere magnitudinem [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] sermo magnitudinem [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ad latet paralogisans et quod latet

dicimus [illegible] eius non [illegible] punctum puncto [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] divisibile [illegible] [illegible] quale existit

magnitudinibus [illegible] ad quale non [illegible] ad [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] punctum [illegible] [illegible]

[illegible] dividere magnitudinem [illegible] [illegible]

[illegible] punctum [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] ex puncto [illegible]

[illegible] ad [illegible] [illegible] existit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] non [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

secundum medium divisibile et secundum contactum punctum est
divisibile. non autem congregatione. Non enim est contactus contiguum
signum a puncto puncto. Hac autem divisio et compositio secundum
est congregatio et segregatio. Sed non ut aliqui
ut ex alteratione. multa enim impossibilia. Nos autem ut
utrique divisio fiat. Si enim esset contigua puncta
puncto hoc utique esset secundum in parva et minima est
et segregatio ex minimis. Sed non simpliciter et perfecta generatio
congregatione et segregatione, alteratio est. ut quidam aiunt
in continuo vero transmutatio est alteratio. Sed hoc est in quo
fallunt. Est enim generatio et corruptio non congre-
gatione et segregatione. Sed quando transmutatur ex hoc toto
in hoc totum. Hii autem existimant alterationem esse omnem
talem transmutationem. Sed hoc differt. In subiecto enim
hoc quidem est secundum rationem. hoc autem secundum materiam. Quando quidem
igitur in hiis transmutatio generatio erit et corruptio. quando
autem in passionibus et secundum accidens alteratio. Segre-
gata autem et congregata levius corruptibilia fiunt. Si enim in
parvissimas aquas aqua dividatur citius aer gene-
ratur. Si autem congregentur tardius. Manifestum autem erit magis
in posterioribus. Nunc autem tantum determinatum sit quod impossibile
generationem esse congregationem qualem quidam aiunt.

Determinatis autem hiis primo videndum utrum sit
aliquid quod simpliciter generatur et corrumpitur. aut proprie quidem nichil.
Semper autem ex aliquo et aliquid. Dico autem puta ex laborante
sanum et laborans ex sano. aut parvum ex magno et mag-
num et alia omnia hoc modo. Si enim simpliciter erit
generatio. simpliciter utique fiet ex non ente. quare verum erit dicere
quod existit quibusdam

non enim concedo eius gradu ex non ente ad pro-
puta ex non albo album et ex non bono bonum
similiter ad [illegible] simpliciter non ente. si simpliciter et ex non bo-
no et ex non ente a quo [illegible] simpliciter [illegible]
[illegible] predicamento entis et vltime et omnium [illegible]
[illegible] substantie est gradu ex non substantia [illegible] enim [illegible]
existit substantia. manifestum quid neque hoc neque [illegible] vltimum
predicamento. puta neque quale neque quantum neque vbi
separate enim esse per se possibile a substantia. si
ad non enim vltime negatione est vltime [illegible]
ex nullo generari necesse est generatum. De hiis quidem et
aliis dubitatum est et declaratum sex modis simpliciter
ad breuiter et [illegible] quod non quid alio ex non
ente simpliciter generatio. non ad alio ex ente [illegible]
enim ens actu [illegible] non [illegible] est [illegible]
vtroque modo dicitur [illegible] ad ex hiis declarati [illegible]
omne mutabile [illegible] quid ex substantia
simpliciter generatio [illegible] ex proprietate entis sine qualitatibus
Concedet enim quid an est substantie generatio [illegible] et
quale et [illegible] ad vtrumque modo [illegible]
si enim quod generatio. manifestum quod est [illegible] substantia
actu [illegible] non [illegible] generatio est [illegible]
sint quod [illegible] vtrumque id existit [illegible]
actu. Dico ad puta et est quantum et [illegible] et vbi
et potestate enim hoc et enim. similiter ad neque hoc
neque enim si enim nichil [illegible] proprietate et [illegible]
accidit sit non enim [illegible] [illegible] maxime [illegible]
[illegible] predicato [illegible] nichilo generatio [illegible]
[illegible] hoc quod [illegible] substantia non existit [illegible]

ante[m] preteritorum aliquid esse quemadmodum diximus

eius sicut perfectio a substantia. De singulis igitur

quidem talium tractatum est: et quomodo insunt generatio

sit semper et propter quam causam. et quod secundum partem existente

alia quidem una [illegible] primum motum esse dicunt. unam

autem magis causam talem dicendum. De illa quidem eius

dictum est prius in de motu sermonibus. Quoniam autem apparet quidem

continue per omne tempus hoc autem motum. Quoniam autem continuum

quidem alterum prius et posterius [illegible] et plurime oportet.

De moventibus ad alia per continue movens [illegible]

[illegible] quod tale singulariter dictorum est. Unde ut

in materie [illegible] possibile causa dicimus [illegible] generationem

semper et corruptionem non deficere. Quod enim forsan

sit ut hec [illegible] nunc questio quid ergo dicitur

et de simul generatione et corruptione habet autem questionem

[illegible] sufficienter [illegible] generationem. si quod

[illegible] non enim sciret, non enim autem mechile (?).

necesse enim quod necesse esse, necesse quidem necesse ubi quod

non enim. si igitur quod erit necesse sciret [illegible] non

[illegible] et [illegible] et si finibus [illegible]

generatorum sit unumquodque necesse enim [illegible]

[illegible] aliquo generationem non deficit. hec enim [illegible]

Non enim [illegible] actu infinitum potestate autem ut [illegible]

[illegible] oportet hanc esse solam ab [illegible]

[illegible] quod [illegible] nunc autem [illegible]

[illegible] componere alterum [illegible]

generationem et [illegible] generationem alterum [illegible]

[illegible]

Quomodo igitur et corruptio simpliciter alia vero non simpliciter entium
hac existimatione sufficienter dictum est. [illegible]
ad hoc quod simpliciter generatio quaedam alicuius corruptio [illegible]
non simpliciter, reliquum tractandum. Si quidem est generatio quidem
huius corruptio ad huius et corruptio quidem huius generatio [illegible]
ad huius subiecti entis aliquid [illegible] [illegible] entis
corruptio non simpliciter et non solum hoc et huius quidem
generatio simpliciter, hac autem corruptio. Hec autem generatio quidem simpliciter
hec autem non generatio. [illegible] entis [illegible] [illegible]
Sed autem simpliciter non. Secundum modum igitur [illegible]
[illegible] non [illegible] dictum quod quidem et hic [illegible]
ad non. Propter hoc attingit [illegible] differt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] forte quod in [illegible]
generatio simpliciter. Corruptio ad aliquid est [illegible] ignem
sicut [illegible] dicit [illegible] ens et non ens
[illegible] ignem et terram. Hec autem et terram alia [illegible]
nichil differt modum esse primam vel non subsistere
Unde ens et igitur simpliciter corruptio simpliciter
[illegible] simpliciter ad ens generatio simpliciter. [illegible]
[illegible] simile igni et terre simile aliud aliquibus [illegible]
est hic quidem ens, hic autem non ens. Uno igitur modo
dicitur hoc simpliciter generari et corrumpi aut non simpliciter.
Alio autem modo qualitate [illegible] [illegible] [illegible]
quidem ens magis dicit significat hic aliquid magis [illegible]
[illegible] autem privatione non ens [illegible] [illegible]
[illegible] aliquid et [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
ad [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] ad magis [illegible]

quod ipse enim insensatum transmutatum magis generari vel corrumpi

spiritus autem et non magis corrumpi. Terra enim et non ens vel sentire

et non sentire determinant, quemadmodum scibile quidem ens,

ignorabile autem non ens. Sensus enim scientie habet virtutem. Quemadmodum

igitur ille in sentire vel posse et vivere etiam

existimant esse et res non, quodammodo prosequentes veritatem

ad autem dicta non verum. Contingit utique secundum opinionem

et secundum veritatem aliud et generari simpliciter et corrumpi.

Spiritus enim et aer secundum sensum quidem minus sunt. Ideo

et que corrumpuntur simpliciter secundum hanc transmutationem corrumpi

dicunt, generari autem quando in tangibile et in terram transmutantur.

Secundum veritatem autem magis hoc aliquid et species hec quam terra. Simpliciter

propter quid igitur simplicem generationem corruptionem entem

alicuius, corruptionem autem entem simplicem generationem alicuius

dictum est. Propter esse materiam aut quoniam substantia aut quoniam non,

vel quia hec magis, hec vero non, aut quia hec quidem magis sensibilis,

tamen ea ex qua et in quam, hec propter magis. Dicendum

autem hec quidem simpliciter generari, hec autem aliquid solum non ex

alterutrum generatione, secundum quem diximus nunc modum.

Nunc quidem enim tantum determinatum est, propter quid omni generatione

ente corruptione alterius, et omni corruptione ente

alicuius alterius generatione non similiter attribuimus

generari et corrumpi in alterutrum transmutantibus.

Sed autem postea dictum non querit hoc, sed propter quid discipulus(?)

quidem non dicitur simpliciter generari, sed quod generari

sciens et disciplinatus, nascens autem generari. Hec autem

determinata sunt in predicamentis: hec quidem enim hoc aliquid significant, hec

autem quale, hec autem quantum. Quecumque igitur non substantiam significant

non variantur sunt contrarie secundum formam quod fiet [illegible] sunt

in eodem genere contrarii quod sunt in eo [illegible] in alio genere [illegible]

puta in substantia quod [illegible] [illegible] quod non secundum [illegible] [illegible]

secundum species quod non secundum [illegible]. De contrariis [illegible] [illegible]

contrarii. hec autem secundum [illegible] et [illegible] et [illegible]

et per contrariarum [illegible] ut [illegible]

tantum in quarta et de alteratione [illegible]

tum corruptionis et alterationis [illegible] alteratione [illegible]

Utrum necesse quod oportet [illegible]

corruptis [illegible]

ad insensatum [illegible] et non ens. [illegible]

non ente [illegible] ex insensato [illegible] ex ente [illegible]

subiecto [illegible] non generatio ex non ente [illegible]

et generatio et corruptio [illegible] non ens medio [illegible]

desinat. generationes ens [illegible] et corruptiones non ens

corruptiones [illegible] ens [illegible] non ens [illegible]

[illegible] alteratione [illegible]

[illegible] non ens [illegible]

[illegible] et terra ens non ens [illegible]

Et an alia [illegible] non [illegible]

[illegible] ex contrariis [illegible] existunt contraria ignis

terre aque et aeris. [illegible]

qualitas alia [illegible]

[illegible] De [illegible] dicendum est.

De generatione autem et alteratione [illegible]

[illegible]

transmutatio ut sic. quod alteratio quidem est quando manente
subiecto sensato existente transmutatur in suis passionibus aut
contrariis aut mediis ut corpus sanatur et iterum infirma-
tur manens idem et es quandoque rotundum quandoque
angulare idem ens. Quando autem totum transmutatur non ma-
nente aliquo sensato ut subiecto eodem sed ut ex semine
toto sanguis aut ex aqua aer aut ex aere tota aqua. Ge-
neratio iam hic tale. huius autem corruptio. Maxime autem si
transmutatio fiat ex insensato in sensatum aut tactu
aut omnibus sensibus. puta quando aqua generetur ex aere
aut corrumpatur in aerem. aer enim valde insensatus. In his autem
quando si aliqua manet passio eadem contrarietatis in generato
et corrupto. puta quando aqua generetur ex aere aut corrumpatur
in aerem. aer enim valde insensatus. si ambo dyapha-
na aut frigida non oportet huius alteram passionem esse
eius quod transmutatur. Si autem transmutatur secundum totum non erit alte-
ratio. musicus homo corruptus est. homo autem non musicus
factus est. homo autem manet idem. Si igitur huius passio
non esset secundum se musica et immusica. huius quidem ge-
neratio. huius autem corruptio. Propter quod hominis quidem haec passio
hominis autem musici et hominis immusici generatio et corruptio.
nunc autem passio haec manentis. Propter quod alteratio talia.
Quando quidem igitur secundum quantitatem est transmutatio contrarietatis augmentum et
diminutio. quando autem secundum locum latio. quando autem secundum passionem
et quale alteratio. quando autem nihil manet cuius alterum
passio aut accidens omnino generatio. hoc autem corruptio.
Est autem materia maxime quidem et proprie subiectum generationis et corruptionis
susceptibile. modo autem aliquo et aliis transmutationibus
subiectum susceptibile quia omnia aliquomodo contrarietatum

ignibus sine continue ne. aut quod est. et aut alteratione de
tractatus sit hic modus.

De augmentatione autem et aliquo quod differt
differt a generatione et alteratione et quomodo augmentatur
vnumquodque quod augmentatur et diminuitur quod ...
Quantitatis itaque per vtrasque solas ... est ...
... dicta. verbi gratia quod ... transmu-
tatio ut ex potentia quidem in actu subiectum generatio est.
autem circa magnitudinem augmentatio et diminutio
circa passiones alteratio. vtroque autem ex potentia ent...
in actum transmutatio dictorum est. Videtur autem circa modum differre trans-
mutationis. Videtur enim quod alteratum non ex necessitate
mutatur secundum locum neque quod generatur. quod augmentatur
et diminuitur. Alio autem modo ab eo quod fertur. quod fertur
enim vniversum alterat locum quod augmentatur ut
autem quod decidit. hoc enim manente perfecte
tale secundum locum. Vel quemadmodum que sphere.
solum loco transmutatur toto manente. quod autem cuius quod
augetur in ampliorem locum. in minorem autem quod di-
minuitur. Similiter igitur transmutatur dicte non solum paruum
quidem. sicut eius quod generatur et alteratur et augmentatur maius

Circa quod autem est transmutatio augmentationis
et diminutionis. Circa magnitudinem autem videtur esse augmentum
et diminutio qualiter suscipiendum. vtrum ex potentia
... magnitudine et corpore actu autem incorporeo et sine
magnitudine generatur corpus et magnitudo. ... quod dupliciter est
... augmentum ...

ut hec ergo separata eadem eius materia aut nullum possidebit
locum aut velut punctum aut vacuum aut vacuum est et cor-
pus insensibile. horum autem hoc quidem non contingit, hoc
autem necesse in aliquo esse. Semper enim alicubi erit quod factum
est ex eo. quare et illud aut per se aut per accidens.
Si autem in aliquo existet, si erit separatum ita ut neque
per se neque per accidens aliquo sit, contingunt multa et
impossibilia. Dico autem ut si fiat si generabitur aer ex aqua
non aqua est transmutata, sed materia quae ut in vase
aqua vero materia eius. Infinitas enim nichil prohibet
materias esse quare et generari actu. Amplius neque
sic videtur generari aer ex aqua ut exiens mane-
nte. Melius ergo facere omnium inseparatam esse materiam ut eadem
numero et una ratione non una. At vero neque
puncta neque lineas ponendum corporis materiam esse propter easdem
causas. Illud autem cuius haec ultima materia est, quam neque
sine passione possibile esse neque sine forma. Genera-
tur igitur simpliciter alterum ex altero quemadmodum in aliis
determinatum est et ab aliquo autem actu ente aut homogeneo
vel homogenere ut ignis ab igne et homo ab homine aut ab actu.
Durum enim non a duro generatur. Quoniam autem et corporis materia
et corporis talis. Corpus enim commune nullum, eadem
et passionum et magnitudinis ratione quidem separata loco
autem non separata nisi et passiones sint separabiles. Mani-
festum ex dubitatis quod non est augmentatio transmutatio
ex potentia magnitudine actu autem nullam habente
magnitudinem. Separatum enim esset vacuum. hoc autem quod impossibile
dictum est prius in aliis. Amplius autem talis transmutatio

vel augmentationis ipsa sed quantum augmentationem
cum ei existit magnitudo additamentum. dimi-
nutio autem minoratio. Propter hoc et videtur aliquid magis
quod augetur, quamquam nec ex fine magne [illegible]
et augmentatio in actu magnitudinem [illegible]
erit magis corporis vel augmentatio. [illegible]
magis de tangentia questione aperire. quo autem modo
augmentatur et diminuitur de quo querimus. Videtur utique
eius quod augetur quecumque pars aucta esse. Similiter autem et
in diminutione esse. Amplius autem advenientem aliquid aug-
mentari et abeunte diminui. Necesse autem vel incorporeo
augmentari aut corpore. Si quidem igitur incorporeo
erit separatum quod ad impletur magnitudine vacuum
separari vel esse separabile, quemadmodum [illegible]
Si autem corporeo, duo corpora in eodem loco erunt
et quod augetur et quod auget. Est autem hoc impossibile.
Sed neque sic contingit dicere fieri augmentationem et
diminutionem ut ex aqua aer. tunc enim maior
tumor [illegible]. Non enim augmentatio hoc
sed generatio quidem eius in quod transmutatum erit, corruptio
autem contrarii. augmentatio enim neutriusque. sed aut nullius
aut si quid ambobus existit eius quod generatur et eius quod
corrumpitur [illegible] aqua
et necesse aer. [illegible]
corpus autem [illegible]
enim salvare [illegible] et existere eius quod auge-
tur et diminuitur [illegible]
[illegible] eius quod augetur magnitudo [illegible]
[illegible]

ut salvetur quod augetur et maneat. Contingit autem quandoque

cum fiunt ex quo [illegible] non manet. Contingit autem ad alterum

augeri ad minimum vel manet idem quod augetur ad alterum.

Sed tunc quidem passio ad magnitudinem etiam non manet.

Sed utraque est contrarium augmentatione contingit nullo ad

[illegible] neque manente augeri et neque [illegible] omnino

[illegible] et non manere quod augetur sed hoc salvare oportet

certum ad augmentationem. Contingit autem ad aliquam partem

fit quod augetur ut eius [illegible] appositum aliquid. Ubi [illegible] si

[illegible] quod augetur hoc manet quod autem augetur [illegible] non

manet igitur non [illegible] aucta sunt. Manet enim quod

appositum. Et etiam quemadmodum quod miscet aqua

vinum similiter enim plurimum [illegible]. Aut quod tamquam

[illegible] manet substantia tamquam ad non [illegible]

[illegible] Contingit et [illegible] dicatur vel mixtio. Ut quia

vinum fuit enim vinum opus sed non aque [illegible]

mixtura. Similiter et in alteratione si manet caro

enim et quod aliquid est passio ad aliquam existit esset

in ipsa [illegible] quod prius non existebat alteratio

est hoc. Contingit ad alterationem esse hoc. Quod si quidem nihil

passum est [illegible] sed aliud. Sed alteratio prima

[illegible] et quod augmentatio et alteratio [illegible]

[illegible] Contingit et [illegible] secundum utique manet et

accipiendum [illegible] corporis. [illegible] in [illegible] fiat

[illegible] sed [illegible] hic patitur et moveri non [illegible]

[illegible] ad [illegible] sufficienter. [illegible] salvare

[illegible] manere [illegible] quod augetur

[illegible] ad minimum. Amplius ad

[illegible]

nec vacuum est corpus, nec duo in eodem loco magnitudines,
loco nec incorporeo augeri. Sumendum igitur
causam determinantes. Primum quidem quod anomoio-
mera augentur eo quod omoiomera augentur; componitur enim ex his
unumquodque. Deinde quod caro et os et unumquodque
talium est duplex, quemadmodum et aliorum que in materia speciem
habentium; etenim materia dicitur et species caro et os. Eo autem
ergo igitur quamlibet partem augmentatam et advenientem aliquo fieri
secundum speciem quidem contingit, secundum materiam autem non.
Oportet autem intelligere quemadmodum si quis mensuret
eadem mensura aquam; semper enim aliud et aliud fit.
Sic et augmentatur materia carnis, et non cuicumque advenit
omni, sed hoc quidem subterfluit hoc autem advenit; figure autem et speciei
cuicumque parti. In anomoiomeris autem
hoc manifestius, velut manu, quod propor-
tionaliter auctum est. Materia enim alia existens a specie
manifestior hic quam in carne et omoiomeris.
Propter quod et mortui magis videbitur esse adhuc caro et
os quam manus et brachium. Quare est quidem ut quodlibet
carnis auctum est, est autem ut non. Secundum speciem quidem
enim cuicumque advenit, secundum materiam autem non. Maius autem quod totum factum
est, advenientem aliquo quod vocatur alimentum et contrarium,
transmutato autem in eandem speciem, velut si sicco
adveniat humidum, adveniens autem transmutatum est et
factum siccum. Est quidem enim ut simile simili augetur,
est autem ut dissimili ...

Ut. cum generatio [illegible] Vo' [illegible] hic ponit [illegible] scilicet generatio

cum [illegible] non augmentationem [illegible] Cum igitur

passio et alteratio [illegible] a mixtione [illegible] quemadmodum

vino si quis superfundat aquam [illegible] faciet

quod mixtum quemadmodum igitur [illegible] mensura [illegible]

quod augere et carnem actu carnem quod est augmentationis

adveniente potentia carne facit actu carnem [illegible] carnem.

Si cum [illegible] generatio est carnis ita utique faciet [illegible]

[illegible] adiungetur ligna. [illegible] augmentatio

[illegible] at ipsa mixtione generatio est. Sed dubitatio at quia

[illegible] non generatio quemadmodum nec [illegible] nec

[illegible] est singularum. [illegible] ut hic videtur et illic quidem sicut

[illegible] magis [illegible] omnino adveniente

[illegible] alio quanto si non carne quanto actu Secundum

[illegible] quod potentia [illegible] quanta caro

sic auget quidem, etiam quanta et generatio et

quidem [illegible] at quod solum caro nutrit, etiam sic

differt ab aliquo et augmentatio ratione. Ideo nutritur

quidem [illegible] salvatur. et quod diminuitur augmentatur

at non [illegible] et [illegible] Et ad aliud

Secundum cum [illegible] quod adveniet potentia quanta caro aug-

mentativa carnis. [illegible] at quod solum potentia caro non

[illegible] Est at ipsa sine materia ut [illegible] potentia aqua

[illegible] est [illegible] at et aliud [illegible]

[illegible] adveniens materia enim potentia [illegible] habebit

Et quanta potentia hic [illegible] magis [illegible] Si autem

[illegible] faciet non [illegible] sicut aqua vino [illegible]

mixta [illegible] aquam [illegible]

[illegible] faciet quidem [illegible] autem manet.

Quoniam autem oportet primo de materia et de vocatis elementis dicere, sive sunt sive non, et utrum sempiternale unumquodque, an generatum aliquo modo, et si generantur, utrum ex alterutro omnia generantur eodem modo, aut aliquid primum ipsorum unum, necesse utique primum dicere de quibus nunc indeterminate dicitur.

Omnes enim qui elementa generant et que ex elementis segregatione utuntur et aggregatione et facere et pati. Est autem aggregatio mixtio; sed quo modo misceri dicimus non determinatum est manifeste. Sed neque alterari possibile neque segregari et aggregari nullo faciente neque patiente. Etenim plura elementa facientes generant faciendo et patiendo ab invicem. Et ex uno dicere necesse factionem. Et hoc recte dicit Diogenes, quia non utique essent ex uno omnia, non esset facere et pati ab invicem, puta calidum infrigidari et hoc calefieri rursum. Non enim caliditas transmutatur et frigiditas ab invicem, sed palam quod subiectum; quare in quibus facere est et pati, necesse horum unam esse subiectam naturam. Omnia igitur talia dicere non verum, sed in quibuscumque ab invicem sunt.

At vero si de facere et pati et mixtione visum est, necesse et de tactu. Nec enim facere hec et pati proprie que non possibile tangere, neque non tangentia aliquo modo possibile misceri primum. Quare de tactu determinandum est et quid mixtio et quid factio.

[illegible]

quedam vero mixtiva contraria ad invicem hec tangibilia
et si aliquid passibile ad patiendum principalia et huiusmodi
mixtis. Sed non [illegible] determinandum de tactu. Fere quidem igitur ut et
aliorum nominum unumquodque dicitur multipharie et hec
quidem equivoce, hec autem altera ab alteris et prioribus
sic se habet de tactu. Sed tamen proprie dictum existit
in habentibus positionem. Positio autem quibus et locus;
etenim mathematicis similiter assignandum est tactum et locum,
sive est separatum unumquodque eorum sive alio modo. Si igitur
ut determinatum est prius, tangere est ultima habere simul,
hec utique tangent ad invicem quecumque determinatas
magnitudines et positionem habentia simul habent ultima.
Quoniam autem positio quibus et locus existit, loci
autem prima differentia sursum et deorsum et talia opposita,
omnia ad se invicem tangentia gravitatem utique habebunt
aut levitatem, aut ambo aut alterum. Talia autem pas-
sibilia et activa. Quare palam manifestum est quod hec
tangere nata sunt ad invicem, quorum divise magnitu-
dines simul sunt extremitates motiva et mobi-
lia ad invicem. Quoniam autem movens non similiter movet
quod movetur, sed hoc quidem necesse immobile ens movere,
hoc autem et ipsum motum, et in agente dicimus idem:
etenim movens facere aliquid inquiunt
et faciens movere. Sed et tamen differt et oportet determinare.
Non enim possibile omne movens facere, si faciens opponemus
patienti. Hoc autem quibus motus passio.
Passio autem secundum quantum alteratur solum, ut album et
calidum et album. Sed movere in plus facere est.

Aliud igitur inaudi(tum) quod est quidem ut motum in mo-
bilia tangit. est autem ut sic est autem non sic [illegible]
Decimus tangere vult quod [illegible]
hoc mobile. hoc autem motum [illegible] et
motum. [illegible] facere et pati [illegible]
multum tactum [illegible] tangit [illegible] movet
mota [illegible] movet [illegible] et
tactum tangit [illegible] tangit [illegible] et ut [illegible]
[illegible] tangere solum [illegible] tangit autem non
tangere [illegible] tangit [illegible] movens motum [illegible]
[illegible] non videtur [illegible] tangit tangere [illegible]
[illegible] movet in mole [illegible] illud [illegible] tangit
[illegible] illud autem non [illegible]
[illegible] tangere non [illegible] non [illegible] De [illegible]
[illegible] de [illegible] sit hoc modo.

De facere autem et pati [illegible]
[illegible] autem [illegible] accidunt [illegible]
Multi enim [illegible] dicunt [illegible]
[illegible] non [illegible] non [illegible]
[illegible] et alterum ab altero [illegible] enim [illegible]
[illegible] autem et [illegible] facere et pati [illegible]
[illegible] sunt. [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] pati [illegible]
[illegible] enim [illegible] pauca. Demonstrat [illegible]
ultra alios [illegible]
enim [illegible]
[illegible] pati [illegible] aliud
[illegible]

[illegible marginal glosses]

Si quidem igitur idem aliquid existit. Sic et accidere hec eadem.
Quoniam autem utraque sunt. Videntur et hec modo dicentium
subsequentia sermonibus dicere. Causa autem contradictionis
est, quoniam oportet totum aliquid speculari, parte autem aliquid
dicunt ambo. Simile enim et omnifariam et omnino indifferens
irrationabile non pati a simili. Nichil enim magis
alterum est activum quam alterum. Simul quod pati
possibile est, et ipsum a se ipso. Quamvis sic entibus
utique nichil erit neque incorruptibile neque immo-
bile, siquidem simile in quantum simile activum ipsum eorum sed quod
movebit. Quod et omnifariam alterum et nullatenus
idem similiter. Neque enim patietur albedo a linea
neque linea ab albedine, praeter forte secundum
accidens, puta si accidat albam aut nigram esse lineam.
Non enim extra se ipsa ab invicem faciunt quecumque
neque contraria neque ex contrariis sunt. Sed quoniam non
quecumque nata sunt pati et facere, sed quecumque
aut contraria sunt aut contrarietatem habent, necesse est
et faciens et patiens genere quidem simile esse et idem,
specie autem dissimile et contrarium. Natum est enim corpus quidem
a corpore, saporem autem a sapore, colorem autem a colore
pati. Totaliter autem homogeneum ab homogeneo.
Huius autem causa, quoniam contraria in eodem genere omnia, fa-
ciunt autem et patiuntur contraria ab invicem. Quare neces-
se est quodammodo quidem esse idem et faciens et patiens,
quodammodo autem alterum et dissimile ab invicem. Quoniam autem
faciens et patiens genere quidem eadem et similia

[illegible marginal and lower annotations]

ipse aut supplicat. talia autem contraria maxime sunt activa et passiva sibi invicem
sunt contraria et media. Exemplum vero generatio et corruptio [illegible]. Ideo et ra-
tionabiliter calefacere et frigidum infrigidare et vero [illegible] ipsi
[illegible] ipsa contraria [illegible] et patiens [illegible]
[illegible]
generatio est [illegible]
et pati [illegible] subiectum [illegible]
[illegible] alia [illegible] calefacere [illegible] frigidum [illegible]
[illegible] de [illegible] calefacere [illegible]
[illegible] ut anima [illegible] passio [illegible]
[illegible] impassibile [illegible] oportet esse [illegible]

Hoc modo [illegible] facere et pati [illegible]
[illegible] monere [illegible] duplicatur [illegible]
[illegible] motu [illegible] movere [illegible] patiens [illegible]
[illegible] movere [illegible]
[illegible]
[illegible] monere [illegible]
[illegible] necessario [illegible]
[illegible] impassibile [illegible]
non [illegible] faciunt impassibilia omnia [illegible]
faciendo [illegible] animato [illegible]
[illegible] calefacit [illegible] infrigidare [illegible]
[illegible]
[illegible] impassibilia [illegible]
passiva [illegible]
ut [illegible] calefacere [illegible]
[illegible] impassibilia [illegible]
passibilia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] metaphora [illegible]
existit [illegible]
[illegible]
passivum [illegible]
[illegible]
[illegible]

Si autem sunt que dicta in alio utrumque quod dicimus unum quidem
simul et pati et quibus existat et quemadmodum declarandum sit hic unum.
Nomen autem contingit hic accidere [illegible]. Quibusdam igitur videtur pati
unumquodque per quosdam poros ingrediente faciente ultimo et propri-
e. et hoc modo videre et audire nos inquiunt et secundum alios sensus sentire omnes.
Amplius videre per aerem et aquam et transparentia, quia poros habent in-
visibiles quidem propter parvitatem, spissos autem et secundum ordinem, et magis habere
transparentia magis. Et quidem igitur in quibusdam declaraverunt, et quemadmodum
et Empedocles, non solum in facientibus et patientibus, sed et misceri ait,
inquiens quorum pori adinvicem sunt commensurabiles. Et speciose et maxime
et de omnibus uno sermone declaraverunt Leucippus et Democritus principium
facientes secundum naturam que est. Quibusdam enim antiquorum visum est ex necessitate
esse unum et immobile. Vacuum enim esse non ens, moveri autem non posse
non ente vacuo separato, neque rursum multa esse non ente segre-
gante. Hoc autem nichil differre, ut si quis existimet non continuum esse
sed tangi divisum, et forte multa et non unum esse et vacuum.
Si enim ubique divisibile, nichil esse unum, quare neque multa, sed vacu-
um totum. Si autem hac quidem, hac autem non, ficto quidem hoc simile videtur;
usquequo enim et propter quid hoc quidem sic se habet et totum et plenum,
hoc autem divisum? Amplius similiter necessarium esse non esse motionem.
Ex hiis quidem igitur rationibus transcendentes sensum et despicientes
eum ac si ratione oportet sequi, unum et immobile esse dicunt et infi-
nitum quidam; finem enim finire utique ad vacuum. Hii quidem igitur sic et propter
has causas enuntiaverunt de veritate. Amplius autem in sermone quidem
videtur hec contingere, in rebus autem dementie simile opinari ita. Nullum
enim dementium extare in tantum ut ignem unum existimet et glaciem,
sed solum bona et apparentia propter assuetudinem, hiis quibusdam propter de-
mentiam nichil videtur differre. Leucippus autem existimavit habere
sermones qui ad sensum confessa dicentes non interimunt neque
generationem neque corruptionem neque motum et multitudinem entium. Confitebatur
autem hec quidem apparentibus, constituentibus autem unum, ut non sit motus
sine vacuo, vacuumque non ens et entis nichil
non ens inquit esse. Principaliter enim ens plenum ens. Sed esse
quod tale non unum, sed infinita multitudine et invisibilia propter parvitatem
molium. Hec autem in vacuo ferri, vacuum enim esse. Et constituta quidem
generationem, dissoluta autem corruptionem facere. Facere autem et pati secundum quod existunt

tangentia. Secundum eum enim non vacuum est et appositio et compositio generare. Secundum
vero quidem ex non utrisque generari indivisibilibus neque est vere indivisibile vacuum
sed est hoc impossibile. Sed ut Empedocles et aliorum quidam inquiunt partes per
poros ita et omnes alterationes et omnes partes quae non generari simul vacuum
facta dissolutionem et corruptionem fieri autem et augmentationem subintrantibus
solidis. Fiere autem et Empedocli necesse dicere ut Leucippus. Semper
enim est quaedam solida et indivisibilia aut si non utrique pori continui sint.
Hoc autem impossibile. Nihil enim aliud solidum est poros sed totum vacuum.
Necesse ergo tangentia quidem esse indivisibilia, media autem eorum vacua
quos ille dicit poros. Ita autem et Leucippus dicit de facere et pati.
Modi igitur secundum quos haec quidem faciunt, haec autem patiuntur, fere hi dicuntur.
Et de his quidem et quomodo dicunt manifestum. Et ad eorum positiones quibus utuntur
confessione videntur consequenter aliqualiter autem minus. Verum Empe-
docli quomodo est corruptio et alteratio non manifestum. Sunt autem quae in-
divisibilia prima corpora solum figuris differentia solida ex quibus primis componuntur et
in quae ultima dissolvuntur. Empedocles autem alia quidem manifestum quod
usque ad elementa habet generationem et corruptionem. Ipsorum vero horum quo
generatur et corrumpitur coacervata magnitudo neque manifestum neque contingit dicere
ei non dicenti et ignis elementum esse. Similiter autem et aliorum, sicut in
Timaeo scripsit Plato. Intantum enim differt ut non eodem modo Leucippo
dicit quod hic quidem solida, hic autem plana dicit indivisibilia, et hic
quidem infinitis diffiniri figuris indivisibilium solidorum unumquodque, hic autem
diffinitis. Quoniam indivisibilia utrique dicunt et diffinita figuris. Ex his
utrique generationes et corruptiones. Leucippo quidem duo modi erunt utique
per vacuum et tactum, hac enim divisibile unumquodque. Platoni autem secundum
solum tactum et actum, enim non esse inquit. Et de indivisibilibus planis
planitiebus diximus in prioribus sermonibus. Et de indivisibilibus autem solidis
quod quidem consequens dicere, nunc hoc autem relinquatur nunc. Et autem parvum
digredientibus necessarium et impossibile. Unumquodque simul dicere
indivisibilium nec enim possibile pati nisi per vacuum et neque activum
passionis. Neque enim calidum et frigidum ... possibile esse. Similiter autem
hoc inconveniens si et solidum soli attribuere figure calidum necesse enim et contrarium
frigidum aliam aliquam adoptare figurarum. Inconveniens autem si hec quidem existit
dico autem calidatem et frigiditatem, gravitatem autem et levitatem et durities et lenitas
et mollities non existunt. Et tamen gravius secundum excessum dicit esse

democritus unumquodque indivisibilium [illegible] propter et caliditatem. calidi
autem cuivis non pati aliquid impossibile. [illegible] valde excedente
calido levius calidum [illegible] si durum et molle. molle autem impa-
tiendo [illegible] sub actione eius molle [illegible] si nihil constit-
uitur ad solidum [illegible] hic quoque [illegible] hoc autem calidum ut eius una
aliqua esset natura eius. solidum autem impossibile et si multa unum trans-
missibile autem eius in eo habebit passionem [illegible] et si patiatur
[illegible] [illegible] [illegible] et aliud faciet et patietur [illegible] et modo et
de passionibus aliquid [illegible] eius et solida et plenitudine [illegible]
indivisibilia [illegible] ut eius [illegible] in [illegible] est
[illegible] vacuo non [illegible] Amplius autem [illegible] et prima
[illegible] indivisibilia [illegible] magis autem non [illegible] eius [illegible] maiora
magis [illegible] prima [illegible] eius [illegible] facilius [illegible]
[illegible] magis [illegible] [illegible] multe [illegible] autem [illegible] magis [illegible]
magnum [illegible] Amplius autem [illegible] una [illegible] natura illorum
[illegible] alterum ab altero quemadmodum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] eius una natura [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quemadmodum aqua aquam [illegible]
[illegible] nihil eius [illegible] [illegible] alia [illegible] Et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magis [illegible] Amplius
autem [illegible] in natura et utique faciet et patietur [illegible]
Amplius [illegible] modo et [illegible] aliud passivum [illegible] autem ipsum se
ipsum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et non [illegible] natura [illegible] una [illegible] potentia
[illegible] igitur [illegible] poros [illegible] passiones [illegible]
et plenis poris [illegible] poris [illegible] eius [illegible] pati [illegible]
et si non poros [illegible] ipsum [illegible] eius [illegible] modo. Am-
plius autem [illegible] contingit de [illegible] et videre ut dicunt [illegible] eius [illegible]
[illegible] contingit [illegible] per [illegible] ut per poros [illegible] plenus [illegible]
[illegible] [illegible] eius [illegible] non poros habet [illegible] eius sic [illegible] plenum
[illegible] et si vacua [illegible] hec [illegible] in [illegible] contingit
[illegible] [illegible] tantum [illegible] magnitudinem ut non suscipiat corpus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magnum [illegible]

vacuum [illegible] ad vacuum [illegible] [illegible] [illegible] dicendo [illegible]
ut corporis. [illegible] medium quod [illegible] [illegible] timore [illegible]
cat vacuum. Unde [illegible] ad porosi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] tactu ut [illegible] porosi [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] non entibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] natura [illegible] ergo ita dicere porosi ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] medium [illegible] divisibilibus [illegible]
[illegible] entibus porosi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] entibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dicendo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pati [illegible] [illegible]
[illegible]

addunct. Et quod contingit et quod miscetur quod non contingit ...

sed sit hoc modo si aliquid ad unum unde et miscetur hoc simpliciter ...

modo mediante sic enim erit etiam posito apud [illegible] ...

ad quod est mixto et quod miscibile et aliqua existat ...

quod simpliciter ad utrumque ne est mixtio a sic mediatione ...

sensibile enim et aliquid illud altera miscetur sicut dictum est ...

enim non miscere et non alterat non miscet nunc miscetur neque

... alterum ad corrupto non miscetur ad ...

... non est mixtione ad solidi habitum ad ...

ad non et ... precedentibus corruptis et mixtis ...

non enim mixta esse ... enim ... primo ...

... actu mixto a generatione et corruptione ... miscibile

generabile et corruptibile mediatum ... sic ...

quod cuilibet mediatum sit questio solutio utrique ...

igni miscetur ... ne miscetur ...

... sequitur ...

... ne corruptio ... figurati ...

... albi ... passiones ...

mixtio ... galena enim ... ne album ...

... miscetur ne ... separabilem ... dicitur

... sed ... et mixtio ... enim ...

... separabile utrumque mixtorum passione ...

... actu ... contingit

miscetur ... actu ...

ad ... miscetur et non ... enim

... simul ... mixtio ... separate

... separari ... ne ... actu ...

... ne corruptio ne alteri ne ... galena enim ...

... relinquitur.

Quantum ad hanc questionem ... utrum miscio ...

... et ... in ...

et ... sit ... sensim

... miscetur ... sit ...

mistorum ... ordinem misti ...

pri contradictionis secundum contradictionis ponere. Sicut et de corpore divisibile si
e corpus corpori invisibile homiomerum predictum utique oportebit
partes fieri secundum quandoque. Sed ad non idem mixtum dividi vel componi
et mixto. Si aliud madefactum ut sicut Sequi salvata corpora invisibilia
diverse mixta et. Oppositum enim est et non confuso ut mixto nam
habet enim utique nec toto pars divisa ad oporteat si mixtum est
atque mixtum homiomerum et ut quandoque aque partes aqua
est composita. Si ad finem prima quod esset mixto melius
per solum partem mixti ad sensum et est totum partem mixtum si non videt
per unite liquido ad non mixtum vindicabit et
vel quandoque partes impletum enim dividi et vel mixto
et sicut quod attingit virtus sunt. Sed utique ut

Secundus liber de generatione et corrup[tione]

Aqua quantumcumque elementum vocatur. Declaratio racionis dicit quod tamen aliquid
Sed tunc quod licet hoc non sit opus in una corpora prima determinanda licet dicitur principium
et secundum opinionem antiquorum ex materia inseparabili quidem subiecta ad contraria. Neque
calidum materia est frigido neque hoc calido sed subiecta ambobus materia primo quo de
quibus prius corporis sensibilis principium. Secundo ad contrarietatem. Dico autem talem ut
caliditatem et frigiditatem. Tercio autem iam ignem et aquam et talia. Quoniam autem
transmutantur ad invicem non ut Empedocles et alii dicunt. Propter enim non esset
alteracio. Contrarietates autem non transmutantur. Sed nichilominus queritur ut corporis
qualia et quot ipsius principia. Alii enim supponentes utuntur et non dicunt
quare aut quot [illegible]. Quoniam igitur querimus sensibilis sensibilis corporis
principia, hoc autem est tangibile, tangibile autem cuius sensus est tactus, manifestum
quod non omnes contrarietates corporis species et principia faciunt sed solum que secundum
tactum. Et secundum contrarietatem enim differunt et secundum tangibilem qualitatem contrarietatem.
Ideo neque albedo et nigredo et dulcedo et amaritudo, similiter autem
nec aliarum sensibilium contrarietatum aliqua facit elementum. Quamvis prior
visus tactu, quare et subiectum prius. Sed non est corporis tangibilis
passio secundum quod tangibile est, sed secundum aliud, et si contingit natura priorum.
Ad tangibilium differentias que prime dicte sunt contrarietates sunt autem que
tactus secundum tactum hec: calidum frigidum humidum siccum grave leve
durum molle viscosum aridum asperum lene grossum subtile.
Ab hiis grave quidem et leve nec activa nec passiva nec enim [illegible]
aliquid dicuntur nec paciendo ab alio dicuntur. Oportet autem activa et passiva
ad invicem esse elementa. Miscentur enim et transmutantur in invicem. Calidum
enim est quod congregat homogenea. Segregare [illegible] facere
ignem. Congregare est quod eiciat extranea. Contingit enim [illegible]
[illegible]. Frigidum autem quod congregat et congregat similia et similigenea
et non eiciat extranea. Humidum autem indeterminatum propria figura bene terminabi-
le ens. Siccum autem bene terminabile propria figura difficulter autem terminabile. Ex his
autem subtile autem et grossum et viscosum et aridum et durum et mol-
le et alie differentie. Quoniam autem [illegible] sunt. Quoniam enim repletivum est humidum
quia non est determinatum sed bene terminabile autem [illegible] et quod supponitur tangitur,
subtile autem repletivum. Subtilium enim [illegible] et parvarum partium re-
pletivum [illegible] totum tangit. Subtile autem maxime [illegible]
manifestum quod subtile quidem est humidi. Grossum autem sicci. Similiter
autem viscosum quidem humidi. Viscosum enim humidum aliquid passum [illegible]

velut oleum accidit quod siccum. accidit enim per effectum siccum (i. magis et
magis lentum fit propter distractionem partis humiditatis. simpliciter molle
quidem humidi. mollescit enim subiectum in se ipsum et non transmutatur
sicut facit humidum. et ideo non est humidum molle sed molle humidi. durum
autem siccum. durum enim est et magis coagulatum. coagulatum autem siccum. dicitur
autem siccum et humidum multipliciter. opponitur autem sicco et humidum et infusum.
humido autem et siccum et coagulatum. Omnia enim sunt sicci et humidi predica-
ta. quoniam enim humido opponitur siccum. et humidum est quod habet alienam
humiditatem superficialiter. infusum autem quod in profundo. siccum autem quod privatum hoc. ma-
nifestum quod siccum oppositum erit humido. oppositum autem sicco primo sicco.
sicut autem humidum et coagulatum similiter. humidum quidem est quod habet propriam hu-
miditatem in profundo. infusum autem quod habet alienam humiditatem in profundo. coagu-
latum autem quod privatum hac. quapropter et horum est hoc quidem sicci hoc autem humidi.
Manifestum quod omnes alie differentie reducuntur ad primas quatuor. he autem non amplius
in minores. neque enim calidum quod siccum vel quod humidum. neque humidum
quod calidum. neque quod frigidum neque frigidum et siccum neque subordinate neque sub ca-
lido et humido sunt. quapropter necesse quatuor esse has.

Quoniam autem quatuor elementa sunt. quatuor autem sex coniugationes sunt.
contraria autem non nata sunt copulari. calidum enim et frigi-
dum esse idem. et rursum humidum et siccum impossibile. manifestum quod quatuor
erunt elementorum coniugationes. calidum et siccum. calidum et humidum. et rur-
sum frigidum et humidum. et frigidum et siccum. Et assecuta sunt secundum rationem
simplicibus apparentibus corporibus. igni et aeri et aque
et terre. ignis enim calidus et siccus. aer autem calidus et humidus. velut
vapor enim aer. aqua frigida et humida. terra autem frigida et
sicca. quapropter et rationabiliter distribuuntur differentie in primis corporibus.
et multitudo eorum secundum rationem est. Omnes enim qui simplicia corpora
elementa faciunt. hii quidem unum. hii vero duo. hii vero tria. hii autem quatuor.
Quicumque quidem igitur unum dicunt solum. deinde densitate et raritate alia generant.
hiis accidit duo facere principia. rarum et densum aut calidum et fri-
gidum. hec enim demiurgizantia. unum autem supponitur quemadmodum materia. Qui autem
mox duo faciunt. ut Parmenides ignem et terram. media mixta
horum faciunt. puta aerem et aquam. similiter autem et qui tria dicunt.
quemadmodum Plato in divisionibus. medium enim mixtum facit. et fere eadem
dicunt et qui duo et qui tria faciunt. preter quod hi quidem dividunt medium in duo. hi

aut unum solum faciunt sensibile aut et mox quatuor dicunt ut empe-
docles. congregatur aut et hoc in uno tantum enim unum oppositio-
num et ut ignis et aer et unumquodque predictorum per mixtionem simpli-
cia aut talia quidem sunt non tamen eadem. Verbi gratia simile igni igneum
ignis et aer aereum solum aut et in aliquo ignis aut et superabun-
dantia caliditatis quemadmodum glacies frigiditatis. Congelatio aut
et ardor superabundantia quedam sunt. hec quidem frigiditatis hec aut caliditatis.
Si igitur glacies est congelatio humidi et frigidi. et ignis erit ae-
stus calidi et sicci. ideo nihil nec ex glacie generatur nec ex igne.
Existentibus aut quatuor simplicibus corporibus utrisque duobus utrique sunt
ignis enim et aer eius quod ad terminum sunt. terra aut et aqua eius quod ad
medium. et extrema quidem et sincerissima ignis et terra. media aut et mix-
ta magis aqua et aer. et utraque utrisque contraria. Igni quidem enim contrarium
aqua. aeri aut terra. hec enim ex contrariis passionibus constituta sunt.
Sed tamen cum sint quatuor unumquodque unum simpliciter est. terra quidem enim
sicci magis quam frigidi. aqua aut frigidi magis quam humidi. aer aut
humidi magis quam calidi. ignis aut calidi magis quam sicci.

Quoniam aut determinatum est prius quod simplicium corporum
ex invicem generatio simul aut et secundum sensum videtur
ex invicem generata non enim esset alteratio. alteratio enim est secundum
alteratio. est enim quod tangibilium accidentia transmutantur et utrique
et contraria passibile et hec quidem passibile hec aut impassibile. Sensu quidem igitur
omnia sunt accidentia transmutantia manifestum. [illegible]
natura aut et [illegible] elementa aut [illegible] ad invicem [illegible]
quod dictum sunt contraria. hec quidem enim ambo contraria. Verbi gratia ignis
et aque. hec quidem enim siccum et calidum hec aut frigidum et humidum. hec
aut alterum solum. Verbi gratia aeris et aque. hec quidem enim calidum et humidum
hec aut frigidum et humidum. hec alterum solum. Verbi gratia aeris et aque
hec enim calidum et humidum. hec aut frigidum et humidum. quare
velut primum manifestum quod omnia ex omnibus generari innata sunt.
simpliciter unumquodque non difficile videre quomodo quidem generatur
erunt differentie aut in omnibus contraria et tardior et facilior et difficilior
Celerem quidem enim habent symbolum ad invicem velocior hec transmutatio est.
Celerem aut et non habent tardior et facilius unum quam multa
transmutari. Verbi gratia ex igne quidem erit aer altero transmutato. hoc
enim calidum et siccum hec aut calidum et humidum quare si vincatur

siccum ab humido aeri est. similiter ut ex aere aqua est. sicut manifestum
habet a frigido corrumpi. est enim calidum et humidum hic ut frigidum
et humidum. Manifestum transmutatione calido aqua est. eodem modo et aqua
et terra et ex terra ignis. habent enim ambo ad ambo symbola. aqua quidem
humidum et frigidum, terra vero frigidum et siccum. Manifestum adinvicem
de terra est. et rursum quidem ignis calidum et siccum, terra vero frigidum et
siccum. Si corrumpatur frigidum ignis est ex terra. Manifestum magis quod
in circulo est generatio in simplicibus corporibus. et facilius modus transmutationis
quod symbolum consistit. Ex igne autem aqua
et ex aere terra. et rursum ex aqua et terra aerem et ignem contingit
fieri. difficilius autem quia plurium transmutatio. Necesse enim si erit
ex aqua ignis corrumpi et frigidum et humidum. et rursum si ex terra
aerem corrumpi et frigidum et siccum. Similiter autem et si ex igne et aere aqua
et terra. necesse enim ambo transmutare. Hic quidem tardior generatio. Si autem
utriusque alterum corrumpatur facilis quidem non ad invicem autem transmutatio.
Ut ex igne quidem et aqua erit terra et aer. et ex aere et terra ignis
et aqua. Cum enim aque corrumpatur frigidum ignis autem siccum
aer erit. relinquitur enim huius quidem calidum huius autem humidum. Cum autem
ignis quidem calidum aque autem humidum terra erit. quia relinquitur huius quidem siccum
huius autem frigidum. Similiter autem et ex aere et terra ignis et aqua. quando
enim aeris corrumpatur calidum terre autem siccum aqua erit. relinquitur enim huius
quidem humidum huius vero frigidum. Cum autem aeris humidum terre autem frigidum
ignis. quia relinquitur huius quidem calidum huius autem siccum que erant ignis. Con-
fessa autem sensui ignis generatio. maxime enim ignis flamma. hec
autem fumus ardens. fumus autem ex aere et terra. In hiis autem que per
vicissitudinem non contingit corrupto utroque altero corrupto elementorum
fieri transmutationem in corpora. quia relinquuntur in ambobus aut eadem
aut contraria. ex neutro autem contingit generari corpus. Verbi gratia si ignis quidem corrumpatur
siccum aeris autem humidum relinquitur enim in ambobus calidum. Si autem ex utroque
calidum relinquuntur contraria siccum et humidum. Similiter autem et in aliis. in omnibus enim
est in consequentibus hoc quidem idem hoc autem contrarium. Quare simul manifestum
quod que quidem ex uno ad unum transeuntia uno corrupto generantur. que
autem ex duobus ad unum pluribus. quod quidem igitur omnia ex omnibus generantur
et quomodo in invicem transmutatio fit dictum est.

Attamen adhuc et sic speculemur de ipsis. Si enim est naturalium

[cor]porum media. ut videlicet [con]iungantur aqua et aer et quilibet necesse est unum esse aut duo aut plura. Unum quidem utrumque esse non possibile est. Verum ac[tio]

vel omnia aut aquam aut ignem aut terram [illegible] transmutatione [illegible] transmu-

tat in contrarium. Si enim erit aer [illegible] permanente et alteratione erit et

non generatione. Similiter autem neque sic [illegible] ut aqua simul et aer aut terra

[illegible] erit ex aqua [illegible]. [illegible] alterum partem

[illegible] ignem. Verum caliditate [illegible] ut erit ignis aer caliditate alte-

ratione enim [illegible] non generatione. Similiter autem [illegible] si erit aer [illegible]

[illegible]

[illegible]

aera a igne p si ergo a transmutatur d p et rarefactum est oxed ha p sit

h albedo et nigredo sunt p d y a est alia nisi eadem y a p sit

ad frigidum et humidum a qu frigidum y ad humiditatem quare

sequitur albedo existit aqua humida et albo sunt ut nigra est

aqua contraria eius transmutatio Nota et a nigredo albedo est aqua

sed utraque albedo sunt calidi et a p y existit frigidum est et p

igne transmutatio a aqua contraria eius existit igne eius sunt qu

nigredo est secundum ad secundum Palam utique quod omnium elementorum

est transmutatio ad invicem quod d et . existit et aqua ex simbo

lo nisi et humido h eius non quod utique eius ad invicem

nisi simpliciter sit contrarium ostendit ad hec per medium

Si eius utique igne p de transmutatio et non invicem Vbi

y frigidum est inter p et y alia existit per medium

signat [illegible] qualis [illegible] quadratura ad circulum [illegible] dicendum [illegible]

[illegible] corpora divisibilia [illegible] non [illegible] [illegible] in [illegible] potest

[illegible] equale [illegible] [illegible] multiplex

[illegible] plus [illegible] homogenea [illegible] habebit [illegible]

[illegible] secundum Empedoclem [illegible] secundum Anaxagoram [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ambo enim ex elementis aut unum aliquod erit alterationis enim
aut quod erit utique mixtum et iterum similiter mixtum aut non
vero a obliviono? Palam quod si non passiones erunt contrarie?
secundum perfectionem, si autem insensibile corpus simul autem nulla corpus sed
autem horum alterum per hanc contemplacionem. De elementis autem
ex quibus corpora constituta sunt quibus quidem videtur aliquid esse commune aut transmutari
in invicem necesse enim si alterum horum et aliud contingere accidere
non facientibus generacionem ut Empedocles quomodo erit ex ipsis corpora
ex lateribus quod enim ex illis erunt carnes et ossa et aliorum quodlibet
Habet autem hec dicta questionem et consequentem generationibus eorum
quomodo ex eis aliud aliquid preter hec. Dico autem velut ex igne
aqua et hiis generari hoc enim est aliquid commune subiectum. Sed utique
et ex eis generatur caro et medulla. Hec autem utique generantur quomodo
illis enim qui dicunt ut Empedocles quis erit modus. Necesse enim
compositionem esse sicut ex lateribus et lapidibus paries. Et mixtura utique
hec ex salvatis utique elementis erit secundum parva autem adinvicem
composita. Ita utique caro et aliorum unumquodque. Contingit
itaque non ex quacumque parte carnis generari ignem et aquam quemadmodum
ex cera generari utique ex hac quidem parte speram pyramidem
ex alia autem ex alia aliqua sed contingebat ex utroque utraque generari
hoc itaque modo in illo generantur non ex carne ex quibus ambo sed
illo dicentibus non contingit sed ut ex pariete lapis et later alterum
utrum ex alio loco et parte. Similiter autem et facientibus unam eorum
materiam habet aliquam questionem. Quomodo erit aliquid ex ambobus velut ex ca-
lido et frigido aut igne et aqua. Si enim est caro ex ambobus
et neutrum eorum neque rursus compositum salvatorum, relinquitur materiam
esse quod ex illis alterum erit ad ultimum aut alterum facit aut materiam. Similiter
Ergo quoniam est et magis et minus calidum et frigidum, quando quidem simpliciter alterum
sit actu, potentia alterum erit. Quando autem non omnino sed ut quidem calidum
et frigidum, ut autem frigidum calidum, propterea quod misceri corrumpunt excessus
contraria adinvicem, tunc nec materia erit nec illorum contrariorum alterum actu
simpliciter sed medium. Secundum vero quod potentia magis calidum ut frigidum
vel e contrario secundum hanc rationem. Et vice duplici calidum potentia est frigidum
vel triplicatum vel secundum aliquem modum alium. Erunt utique mixta ex
contrariis elementis et ex elementis illa elementa potentia quedam

cuilibet non eo ut materia sit prima contrarietatis et eo quod ista materia
ex illo ut materia sit prima contrarietatis ex quatuor [illegible] ad primam [illegible]
primo [illegible] et enim actu talis [illegible] frigida [illegible]
[illegible] calida [illegible] non [illegible] transmutatio [illegible]
[illegible] et in aliquo [illegible] et [illegible] elementa [illegible] transmutatio [illegible]
[illegible] ossa et que [illegible] calido [illegible] frigido
ad calido [illegible] ad [illegible] medio [illegible] medium et [illegible]
et non [illegible] ad [illegible] frigido [illegible] medio
[illegible] ad [illegible]
[illegible] medium loco sunt [illegible] simplicibus terra
[illegible] et medio [illegible] aqua
[illegible] simplicium [illegible]
[illegible] aqua [illegible] simpliciter ad terra [illegible]
[illegible]
[illegible] terra [illegible] aqua [illegible] sunt [illegible]
ad et ignis [illegible] sunt [illegible] aque terra [illegible] aqua [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] sunt [illegible] alteram [illegible]
[illegible] simplicia [illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] sunt
sola [illegible] ut aqua [illegible]
aque terra [illegible]
[illegible] ad
[illegible] simplicium [illegible]
[illegible]
[illegible] ignis [illegible] ad terra [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] sunt simplicibus [illegible]

Ossa vero sunt que [illegible]
[illegible] medium loco [illegible]
[illegible]
[illegible] aqua [illegible]
[illegible]

[illegible]

necessaria ad generandum duo precedunt et primum ut materia generabi-
libus [illegible] possibile [illegible] esse [illegible] eum necessitate sunt
aut eterna [illegible] at [illegible] impossibile non esse [illegible] at impossibile esse [illegible]
non [illegible] eam necessario aliter se habere. Secundum vero [illegible] esse
possibile quod est generabile et corruptibile [illegible] eum [illegible]
[illegible] necessario generatorum et corruptorum esse eum possibile esse et
[illegible] ut [illegible] generabilibus. Ut autem [illegible] fore
[illegible] Oportet autem addere et [illegible]
[illegible] dicit ad [illegible] sufficiens [illegible]
[illegible] ad generare [illegible] quemadmodum in predicatione
[illegible] aliud ut nichil dicentibus. Supponen-
[illegible] principalia [illegible]
[illegible]
et [illegible] actione [illegible]
necessitate [illegible] generabilium et corruptibilium [illegible]
[illegible]

et secundo probo quod ad aliquem ipse motus et [illegible] Amplius non
[illegible] ut si quis ferre [illegible] instrumentis
attribuat [illegible]
et insensibile [illegible] et in aliis [illegible] quorum [illegible] maior
[illegible] movet [illegible] si quod movet non videt [illegible]
originem [illegible]
[illegible] Amplius [illegible] alterationem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

mensura. Apparet autem et secundum sensum confessa huius quam nobis dictum

sit. Videtur enim quod [illegible] hoc sole generationis et corruptionis ad

diminutionem et magis tempore alterationis. Equale enim tempore generationis et

corruptionis quam secundum viam. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] enim [illegible] et non utique eadem [illegible]

[illegible] [illegible] est et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Cum non [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] generatione aliud generari [illegible]. Semper vero

ut dictum est continua est generatio et corruptio, et numquam deficiet et

[illegible] [illegible] [illegible] causa. hec autem rationabiliter contingit. Cum enim in

omnibus semper quod melius desideratur [illegible] [illegible] melius autem esse quam non esse

[illegible] autem quot modis dicimus in aliis dictum est. [illegible] autem in omnibus existere

continue [illegible] longe a principio distat. Reliquo modo complevit deus

[illegible] [illegible] generatione. Adhuc autem et ut dictum est in motu eius

[illegible] allatio. [illegible] enim continua. [illegible] et alia [illegible] transmutativa

[illegible] secundum passiones et potentias. Velud simplicia corpora imi-

tantur in circulo allationem. quando enim ex aqua aer generatur et ex aere

ignis. et rursum ex igne aqua. in circulo dicimus circuire generationem

quia rursum [illegible] quo et recta allatio assequitur continua. [illegible] circulum

continua est. Simul autem manifestum est [illegible] quod [illegible] [illegible]. Cum autem uno

[illegible] corpore [illegible] [illegible] allato [illegible] infinito tempore non distent con-

[illegible]. Causa enim huius est quod [illegible] [illegible]. Si enim [illegible]

manent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et non transmutatur [illegible] [illegible] [illegible]

utique defecisset [illegible] quod igitur [illegible] allationis simplicis

esse quia transmutantur et non contingit manere unumquodque [illegible]

[illegible] [illegible]. Continua quidem igitur est generatio et corruptio et [illegible] propter quam

[illegible] et quod generabile et quod corruptibile manifestum est ex hiis que dicta

sunt. Necesse autem [illegible] esse aliquid movens. Si motus est ut dictum est

[illegible] in aliis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. et si non continue [illegible]

[illegible] [illegible] et ingenerabile et inalterabile. et si multa

[illegible] circulo motus [illegible] [illegible] [illegible] autem generaliter esse hoc necesse sub

uno principio. Continuo autem existente tempore necesse motum continuum esse. Siquidem

impossibile tempus sine motu esse. continui enim [illegible] tempus [illegible]

[illegible] in circulo [illegible] [illegible] in hiis [illegible] in principio [illegible] [illegible]

Continua autem motus utique quia motum continuum est, aut quia in quo movetur velut locum dico aut passionem. Manifestum est utique quia eo quod id quod movetur unum est passio continua. [illegible] continua est. Si autem et hic quam in quo solo loco continet magnitudinem enim aliquam habet, hunc autem solum circulum continuum, hoc igitur est circulum ipsi sibi ipsi continuum. Hoc igitur est quod facit continuum corpus factum motum et tempus.

Quoniam autem in continue motis secundum generationem et alterationem et omnino transmutationem videmus consequenter ens et factum hoc post hoc ut non deficiat, considerandum utrum est aliquid quod ex necessitate erit, aut nihil, sed omnia contingit non fieri. Quod quidem enim quaedam, manifestum, et statim erit et futurum alterum propter hoc; quod enim verum dicere quod erit, oportet hoc esse aliquando verum quod est; quod autem nunc verum dicere quod futurum, nihil prohibet non fieri: futurus enim ambulare quis non ambulabit. Universaliter autem quoniam contingit quaedam entium et non esse, manifestum quod et fientia sic se habebunt et non ex necessitate hoc erit. Utrum igitur omnia talia, aut non, sed quaedam necesse simpliciter fieri; et est quemadmodum in esse haec quidem impossibile non esse, haec autem possibile, sic et circa generationem? Velut conversiones necesse fieri et non possibile non contingere. Si igitur prius necesse fieri, si posterius erit, velut si domus fundamentum, si autem hoc lutum, utrum igitur et si fundamentum factum est necesse domum fieri? Aut non adhuc, si non et illud simpliciter necesse fieri? Si autem hoc, necesse et fundamento facto fieri domum; sic enim se habebat prius ad posterius, ut si illud erit, necesse illud prius. Si igitur necesse fieri posterius, et prius necesse; et si prius, et posterius necesse, sed non propter illud, sed quia suppositum est ex necessitate futurum. In quibus ergo posterius necesse esse, in his convertitur et semper facto priori necesse fieri posterius.

Si igitur in infinitum vadit ad inferius, non erit necesse simpliciter horum posterius hoc fieri. Sed neque ex suppositione; semper enim aliud ante necesse esse erit, propter quod illud necesse fieri. Quare si non est principium infiniti, neque primum erit necesse [illegible]

[illegible interlinear glosses]

[illegible marginal commentary]

[illegible lower-margin notes]

habentibus [illegible] quod primo non generatur. [illegible] quod sit dandus generans [illegible] si non [illegible] hic accidit [illegible] non [illegible]. Sed contra si est [illegible] septima et si septima [illegible] et si gradus [illegible] [illegible] gradus [illegible] et si [illegible] ex necessitate. Sed [illegible] ex necessitate primus gradus [illegible] et [illegible]. Non [illegible] gradus [illegible] non et si non [illegible] [illegible] si est septima [illegible] ex necessitate [illegible] [illegible] ut ad [illegible] ut ad [illegible]. Non [illegible] ante [illegible] [illegible] non [illegible] contra [illegible] non est [illegible]. Sed [illegible] ex necessitate [illegible] [illegible] non [illegible] et [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] contra [illegible] motu [illegible] gradus [illegible] necessitate primus [illegible]

Et si [illegible] non generatur [illegible] et si non [illegible] gradus [illegible] [illegible] [illegible] apparet [illegible] motu et [illegible] quod [illegible] ex necessitate generandus [illegible] motu [illegible]. Sed [illegible] quando [illegible] in [illegible] movetur [illegible] movet non [illegible] contra [illegible] motus. [illegible] [illegible] [illegible] sic [illegible] ut sit hic [illegible] hic [illegible] generandus [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible] ita videtur [illegible] aqua et aer in [illegible] generatur et [illegible] [illegible] et [illegible] et si [illegible] [illegible] non [illegible] in se ipso ut [illegible] generatur [illegible] non [illegible] si [illegible] generatur [illegible] si [illegible] [illegible] generatur [illegible] ad [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] motu [illegible] quod [illegible] non [illegible] [illegible] ad non [illegible] non [illegible] ad non [illegible] aqua ex aere et aqua ex aere [illegible] non [illegible]. Sed ad [illegible] non [illegible] non [illegible] [illegible] tales [illegible] contingit non esse [illegible] generatio.

[illegible] libri de generatione et corruptione explicit [illegible]

Iste est liber de sensu et sensato Aristotelis

Quoniam autem de anima secundum se determinatum est et de virtute qualibet ex parte ipsius, consequens est facere considerationem de animalibus et vitam habentibus omnibus que sunt propria et que communes operationes eorum. Que quidem igitur dicta sunt de anima subiciantur, de reliquis autem dicamus et primum de primis. Videntur autem maxime et communia et propria animalium esse communia anime et corporis, puta sensus et memoria et ira et desiderium et omnino appetitus et cum hiis gaudium et tristitia. Etenim hec fere omnibus insunt animalibus. Cum hiis autem hec quedam omnium sunt viventium participantium vita, hec autem quibusdam animalium. Existunt autem horum maxime quatuor coniugationes numero, velut vigilia et sompnus et iuventus et senectus et inspiratio et respiratio et vita et mors. De quibus considerandum est quid unumquodque ipsorum et propter quas causas accidit. Physici autem est et de sanitate et infirmitate primas invenire principia. Neque enim sanitatem neque infirmitatem possibile fieri privatis vita. Unde fere physicorum plurimi et medicorum qui magis physice artem persequuntur, hii quidem finiunt ad ea que de medicina, hii vero ex hiis que de natura incipiunt de medicina. Quia autem omnia dicta communia sunt anime et corporis non immanifestum. Omnia enim hec quidem cum sensu accidunt, hec vero per sensum, quedam autem passiones huius entia existunt, hec vero habitus, hec autem custodie et salutes, hec autem corruptiones et privationes. Sensum autem quod per corpus fit anime manifestum et per sermonem et absque sermone. Sed de sensu et sentire quid sit et quare accidit animalibus hec passio dictum est prius in hiis que de anima. Animalibus autem [illegible]

tactum quidem et gustum sequi omnibus ex necessitate, tactum quidem propter dictam causam in libro de anima, gustum vero propter cibum. delectabile enim et triste discernit ipse circa cibum, ut hoc quidem fugiat, hoc autem persequatur. et omnino sapor nutritive partis est passio. Sensus autem qui per exteriora fiunt progredientibus, ut odoratus, auditus, visus, omnibus quidem habentibus insunt causa salutis, ut precognoscentia persequantur alimentum, mala autem et corruptiva fugiant; habentibus vero et prudentiam causa eius quod bene. multas enim annunciant differentias, ex quibus et intelligibilium et agibilium fit prudentia. Horum autem ipsorum ad necessaria quidem melior est visus per se, ad intellectum autem et secundum accidens auditus. multas enim differentias et omnimodas visus annunciat potentia, quia omnia corpora colore participant, quare et communia maxime per hunc sentiuntur, dico autem magnitudinem, motum, figuram, numerum. auditus autem soni tantum differentias, paucis autem et vocis. secundum vero accidens ad prudentiam auditus plurimam confert partem. sermo enim causa est discipline audibilis existens, non secundum se, sed secundum accidens. ex nominibus enim constat, nominum vero unumquodque symbolum est. unde sapientiores a nativitate privatorum utroque sensu sunt ceci mutis et surdis. De virtute quidem igitur quam habet sensuum unusquisque dictum est prius.

In quibus autem corporis organis innasci consueverunt, nunc quidem querunt secundum elementa corporum. non potentes autem ad quatuor ducere quinque existentes, laborant circa quintum.

Contingit enim et moto oculo videri ignem. Hoc
autem in tenebris accidit, ut palpebris superpo-
sitis; fiunt enim et tunc tenebre. Habet autem dubitationem
hoc et aliam. Si enim non est latere sentientem et vi-
dentem visibile, necesse est igitur se ipsum videre oculum. Quare
igitur quiescente illo hoc non accidit? Causa autem huius et dubi-
tationis et putandi ignem visum esse hinc sumenda.
Levia enim in tenebris nata sunt fulgere, non tamen
lucem faciunt; oculi autem vocatum nigrum et medium leve
apparet. Apparet autem hoc moto oculo propter accidere quasi duo fieri
unum. Hoc autem celeritas facit motus, ut videatur aliud
esse videns et visum. Quare et non fit nisi celeriter et in
tenebris hoc accidit. Leve enim in tenebris natum est fulgere,
quemadmodum quedam capita piscium et sepie humor.
Et lente moto oculo non accidit ut videatur simul unum
et duo esse videns et visum. Illo autem modo ipse se videt
oculus, quemadmodum et in refractione. Si enim ignis esset,
ut dicit Empedocles et in Timeo scriptum est, et accideret
videre exeunte quemadmodum ex lucerna lumine, quare non et in
tenebris videret utique visus? Dicere autem propter extingui in tenebris
egredientem, sicut Timeus dicit, vanum omnino. Que enim
luminis extinctio? Extinguitur enim humido aut frigido calidum et siccum,
qualia videntur esse in carbonibus ignis et flamma. Quorum neutrum
lumini apparet existens. Si autem existit quidem, propter parvitatem
latet nos; oportebat per diem et in aqua extingui
lumen et in glaciebus magis fieri tenebras; flamma enim et
ignita corpora patiuntur hoc. Nunc autem nihil tale accidit.
Empedocles autem videtur existimare quandoque exeunte lumine, sicut dictum est,
videre. Ait enim: ut quando quis processum meditans
preparavit lumen hiemale per noctem ignis ardentis
accendens ut omnium ventorum laternas, que ventorum
quidem flatum dispergunt spirantium, lumen autem extra transiliens quanto

mag(is) ex parvis fiunt illustrat quod videmus de nube ra-
dios sic quod [illegible] [illegible] aliquam [illegible] subtilibus
[illegible] [illegible] [illegible] quod pupillam [illegible] aquea [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
quod magis [illegible] fient. [illegible] sic videtur aut-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] videtur [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] ad [illegible] videtur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] oculus [illegible] [illegible] [illegible] videtur
[illegible] passio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] madido [illegible] ut videtur [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quod solus oculus videt nullam [illegible] [illegible]
apparet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] accidit videre [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pupilla [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] madido [illegible]
aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sanguine [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] oculus [illegible] [illegible] [illegible] palpe-
bra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sanguine [illegible]
[illegible] [illegible] oculi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] videtur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
oculis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

quod hoc possibile est. Nec enim speculum indiget cuilibet et
utrique extendi, quod mirabile enim intus est. Et quod
sine lumine impossibile est videre dictum est alibi. Sed sive lumine
sive aere est quod est inter visum et oculum motum [?] per
hoc videre et videbile per interius aquae est. Et aqua in
profunditatem est. Ideo oportet sic extendi, non sic lumine. Ita et
interius profundum oportet esse navem [?] in aqua est
et aere. Sicut enim in extremis oculi aere [illegible]
tunica est super madidum, quod interius quare necessarium
et receptibile luminis quam interius oculi. Et hoc est ab
accidentibus manifestum. Iam enim quibusdam vulneratis in bello in
tempora ita ut absciderentur pori oculi accidit fieri
tenebras, sicut lucerna extincta eo quod praecisus [illegible]
quae abscisa sunt profundum vocatum pupillam
siquidem tunc accidit sicut dictum est manifestum. Quod [?]
[illegible] et assignare [illegible]
singulos unum elementorum, oculum quidem visivum aquae
existimandum, aerem vero sonorum sensitivum, ignem vero
odoratum. Sed enim actu odorans hoc potentia odoratum est.
Sensibile enim facit agere sensum sensuale non ens existentem
potentia prius. Odor vero fumalis evaporatio est. Fumalis
et evaporatio ab igne [illegible] circa cerebrum locum
odoratus proprium sensitivum est. Potentia enim calidi est fri-
gidi materia est. Et oculi ad generationem eius sic habent. Aere
cerebro enim constat. Cerebrum ad frigidum et humidum
odorum partibus corporis. Tactivum autem terrae constitutum [?]
sensibus quae tactus est. Et cum prope cor sensitivum propter
gustum et tactum. Cor enim est oppositum cerebro. Et
[illegible] calidissimum [illegible] et sensitivum [illegible] hoc modo

De sensibilibus autem singulis [illegible] sit dictum
unumquodque sensitivum puta visus coloris et soni et
odoris et gustus et tactus [illegible] dictum est [illegible]

[illegible] q[uod] d[icit] au[tem] et quod apparet s[ecundu]m unu[m] q[uo]d [illegible] sen

sibiliu[m] secundo aut[em] oportebat dicere quibus autem s[cilicet] [illegible] color

quid sonus et odor quid sapor [illegible] tactus co

[illegible] et p[ri]mu[m] de colore. Est q[ui]d[em] [illegible] unu[m] [illegible]

[illegible] dictu[m] [illegible] actu aut [illegible] quod [illegible]

[illegible] colori et sonus et quod [illegible] vel alteru[m] [illegible]

s[ecundu]m actu[m] [illegible] prius visio[n]e et auditione dictu[m] est

[illegible] q[uod] d[icit] au[tem] secundo aut[em] unu[m] [illegible] facit

[illegible] et actu nu[n]c dicamus [illegible] dictu[m] est

[illegible] lumen in aliquo q[uod] sit color [illegible] s[ecundu]m a[ccidens] [illegible]

[illegible] ignitu[m] [illegible] [illegible]

[illegible] tenebre [illegible] dicamus [illegible] n[on] est

[illegible] actu[m] vel aque [illegible] dicto[rum] corporu[m]

[illegible] q[uod] [illegible] corpora [illegible] n[on] est

[illegible] corporibus [illegible]

[illegible] [illegible] corporu[m] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] corporibus [illegible]

[illegible] [illegible] color ex

[illegible] color [illegible] extremitate [illegible]

[illegible] Pytagorici [illegible] colore[m] voca

bat. Est q[uo]d [illegible] corporis extremitate [illegible]

tremitas corporis [illegible] oportet [illegible]

q[uod] [illegible] colora[n]t [illegible] aer

et aqua colorata [illegible]

quod [illegible] accidit [illegible] colore[m] [illegible]

[illegible] [illegible] n[on] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] facit [illegible] [illegible] est

et [illegible] colore[m] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] colore[m] [illegible] [illegible]

[illegible] colores [illegible]

permittatur enim quod in extremitate color utique
extremitas in terminato corpore et ipsorum perspicuorum,
puta aque et si quid aliud tale, et quibuscumque videtur proprius
color inesse, omnibus similiter secundum extremitatem subest.
Est ergo inesse perspicuo hoc quidem quod in aere facit
lumen, est autem non, sed privatur. Quemadmodum igitur ibi
hoc quidem lumen, hoc autem tenebre, ita in corporibus inest al-
bum et nigrum. De aliis autem coloribus iam distinctum
est modis contingit fieri. Contingit enim iuxta se invicem
posita albo et nigro, ita quod utrumque sit invisi-
bile propter parvitatem, quod ex ambobus visibile fit
fieri. Hoc enim neque album possibile videri neque nigrum. Quoniam
autem necesse quendam colorem habere, non autem possi-
bile, necesse mixtum esse et speciem quandam alteram co-
loris. Est quidem igitur sic accipere plures colores esse
preter album et nigrum, multos autem propter proportionem: iacere enim
ad duo et tria ad quatuor, et secundum alios numeros. Hos
autem omnino secundum nullam proportionem, sed secundum super-
abundantiam quandam et defectum incommensurabilem; et eodem
itaque modo habere hec ut et consonantias: etenim qui in nume-
ris proportionalibus sunt colores, quemadmodum ibi consonantie,
hi autem delectabilissimi colorum esse videntur, velut por-
phyreus et puniceus. Pauci autem tales, propter quam et causam
quam et symphonie pauce. Qui autem non in numeris
alii colores. Vel et omnes colores in numeris esse, hos quidem ordinatos,
hos autem inordinatos, et hos ipsos, quando non puri sunt, propter
non esse in numeris tales fieri. Unus quidem igitur modus generationis
colorum hic. Unus autem apparere per alterutrum, quemadmodum
pictores faciunt alterum colorem super alterum
manifestiorem superponentes, quemadmodum quando volunt
in aqua aut in aere facere apparens, et quemadmodum
sol secundum se quidem album videtur ...

secundum primum. Videtur ut et sic erunt colores corporum

non prius dicto. Supposito enim esse utraque talia corpora

in superficie et esse ut superposito. Quia ut sicut non

sed juxtapositio. Dicit ut sicut aliqui de fluxione et

colore et visu ipsi dicunt. [illegible] enim

modis per tactum necesse ipsis facere sensum. Similiter mox

[illegible] per motum [illegible] sensibile sic

sensum [illegible] tactu et de fluxionibus insensibile magnitudine propter

ad possibile non sicut et magnitudine accipere invisi-

bilem. Tunc et tempus insensibile ut lateat motum precedentem

tes et unum putetur esse ipsa simul apparentia. Sed ut illa

[illegible] Sed quod in superficie colorem non esse sit motum

a superposito nec similiter fiet motum quare ut non apparet

bit et nec albedo in nigredine similiter si non contingit

ulla [illegible] esse divisibilem sed quantitatem ab aliquo distan-

tia visibilem et hec quoque utrique colorem commix-

tio et illo ut non michil obstat quod appareat

semper color unus esse. Quia a longe quidem non est ulla magni-

tudo invisibilis. Vel ut quid dimittatur considerandum.

Si ut commixtio sit corporum non sicut quidem hec modo quidem

putant sicut antiqui similia sensibilia possunt minima

[illegible] ut nos ipsi sensu sed non omnino apparet

ex sicut dictum quod de commixtione determinatum videlicet

omnibus illis enim non immixta et solo corpore [illegible]

est dividendo ad minima. Quemadmodum homines quidem

a se [illegible] hominum enim homines [illegible]. Omnia vero quidem

similiter horum sensibilia possunt indivisibilia commixta

[illegible] ipsis utroque homines vero unum cum que

non sicut quidem sensibilis [illegible] non dividendo ad

[illegible] commixtio non [illegible] sed [illegible]

[illegible]

[illegible] sic [illegible] mixtura

dictum est prius. Sed an quae sit necessitas commixtionis
illius et colores misceri mediantibus et hac causa esse plures
quod multi sunt colores et non superationibus neque secundum
imaginem positionem. Non enim est certe quodque. Et quare ad non visum
unumquodque commixtorum colorum sed undecumque visibile est. Et eum co-
lorem quod unusquisque contingit proportionibus permixtorem sibi
diversae commixta. Et sic quidem in [illegible] dicitur quae ad superficiem albedinem
dicendum solum. Et an omnes modo quo quidem dicitur sanguine compo-
sitae coloribus aut in superatione contingit dicere quod de com-
mixtione. Sed quare autem colorum species terminatae et non infi-
nitae sunt saporum et sonorum posterius considerandum. Quid enim
est quod sit color et quare sunt multi colores dictum est.
De sono autem et de voce prius dictum est in his quae de anima sunt dicta.
De odore vero et sapore dicendum. Fere enim
eadem est passio neque in eisdem autem est utrisque
eorum. Manifestiorque autem est nobis saporum genus
quam odorum. Causa autem est quod peiorem habemus
aliis animalibus odoratum et ipsis sensibus qui
in nobis, tactum vero certissimum aliorum animalium.
Gustus vero tactus quidam est. Naturam quidem igitur
aquae volunt saporum esse materiam. Necesse est autem quod ipsam
aquam sine gustu saporum insensibilia propter par-
vitatem habere, sicut Empedocles dicit, vel inesse talem
materiam quemadmodum panspermiam saporum. Et omnia
quidem ex aqua fieri, alia quidem ex alia parte,
vel nullam habere differentiam aquam, facientis autem causam
ac si calidum et solem dicunt. Quorum autem hic
sicut Empedocles dicit, manifestum apud mediacritatem [illegible]
enim commutatum ex colore sapores [illegible] sunt

[illegible] ad solem et exsiccatur [illegible] vel in aqua tra-

hit saporis talem factorem per depurationem [illegible] transmu-

tationem et in sua alteres et coctiones propter terram [illegible]

austeritatem aquilabilem et amaritatem et admodum [illegible]

factorem et contrariam et ad eandem saporum speciem ut est

dicere transmutationem. Videtur etiam ex comparatione [illegible]

est aqua in propria et cum ea videmus sicut et efficaciam

factam aliorum saporum restat [illegible] potest aqua

aquam transmutatam. Cum quidem igitur non accidit

solum dulce accepit sed et dulce quod omnis

saporem maxime est subtilissimum enim omnium liquorum

aqua et est ipso oleo per [illegible] oleum plus et

ipsa aqua propter viscositatem aqua et frigiditatem

et similiter [illegible] et servat aquam in manu

est oleum. quod et calida facta aqua non

apparet viscositas aqua ipsa sola [illegible]

quod alia quam utique erit in saporis causa [illegible]

secundum hunc. nisi calidum et [illegible] apparet

et saporis qualitas quidem in [illegible]

tentes et [illegible] similiter multi antiqui physio-

logorum dicunt tale esse aquam per quale per terram

transeat. et hoc maxime est in salsis aquis manifeste

Sed cum quidem terrestre [illegible] et quae [illegible]

colare ipsum amara exire amarum faciunt

saporem. Sed est fontium inde. hoc quidem amari

alii vero acuti hi et admodum habent [illegible]

potus aliorum saporibus [illegible]

sunt saporum [illegible] Manifestum enim nato est

[illegible] quod etiam et aliorum [illegible]

Primum signum

Secundum signum

Tertium signum

ferrum. quare et ab igne patitur quod [illegible]
igneum terra. Sed quod igneum calidum est. terre vero fer-
eum. sicut dictum est de hiis que dicuntur. Similiter [illegible]
igneum et quia terra michel natum et facit neque potest
nec aliud [illegible] quia est in contractione in uno
[illegible]. hec enim faciunt et patiuntur. Similiter [illegible]
[illegible] qui [illegible] humido colores et sapores tale
faciunt [illegible] aquam. sic et [illegible] ferrum et terram.
et per terram et ferrum colores et [illegible] per calidum
quale quod humidum fit. et hoc est sapor. Sic-
ta [illegible] sapor sicco passio in humido [illegible]
[illegible] potentia alterativa in actu. Quare enim
sensitivum [illegible] potentia preexistens, nec enim
[illegible] sensibilem [illegible] sentire. [illegible]
ad [illegible] sicut [illegible] saporis a passio-
[illegible] simul [illegible] quod nec siccum
absque humido, nec humidum absque sicco. [illegible]
enim [illegible] michel [illegible] solum. Sed
commixtum [illegible] commixtum est
sunt oblati cibi [illegible] tangibilia quedam
sensibilium et augmentum facientia et decrementum
hoc enim [illegible] calidum et frigidum oblatum. Hec
enim faciunt et augmentum et decrementum. [illegible]
autem [illegible] insensibile oblatum [illegible] enim [illegible]
[illegible] dulce vel simul vel commixto. [illegible]
[illegible] in hiis [illegible] in hiis que [illegible]
[illegible] et [illegible]
augmentant et faciunt [illegible]

et calidum. amarum autem et salsum utique ipsi [illegible]
dinem [illegible] sal in extremitatibus corporibus [illegible]
[illegible] ita acidum et [illegible]
nutrimentum dulce. propter quod autem alii sapores ad [illegible]
commiscentur salsus et acutus ut condimento. hec autem ipsi
contrariantur ei quod nimium nutritivum sit dulce et superna[tans]

Quemadmodum autem colores ex albi [et]
et nigri commixtione sunt. ita et sapores ex dulci
et amaro et secundum proportionem et eo quod magis vel minus
sive secundum numeros quosdam mixtionis
et motus sive indeterminate. Qui autem delectationem faciunt
commixti hii in numeris solum. [illegible]
[illegible] dulcis sapor. amarus vero et
salsus fere idem sunt. ponticus vero et austerus
et stipticus et acutus in medio. Fere enim equales
colorum species et saporum sunt. septem enim utrorumque
species si quis ponat sicut rationabile fuscum
nigri aliquid esse et relinquitur flavum quidem
albi esse quemadmodum et pinguis dulcis.
puniceum vero et alurgum et viride et cia-
neum in medio albi et nigri. alii vero mixti ex
hiis. Et quemadmodum nigrum privatio in dya-
phano albi. sic salsus et amarus dulcis humidi nu-
trimentalis. Propter quod et cinis combustorum
omnium amarus. exsiccatum enim est ex ipsis potabile.
Democritus autem et plures physiologorum
quicumque dicunt de sensu inconvenientissimum quid
faciunt omnia enim sensibilia tangibilia faciunt

Videndum si hoc taliter se habet idem ... est talium omnem sensum unumquemque tactum quendam esse. Hoc autem quod est impossibile non difficile cognoscere. Amplius autem communibus sensibus omnium utuntur ut propriis. Magnitudo enim et figura et asperum et lene, amplius acutum et obtusum quae in molibus communia sensuum sunt, et si non omnium, tamen visus et tactus. Unde et de his decipiuntur, de propriis autem non decipiuntur, velut visus de colore et auditus de sonis. Alii autem ad ista reducunt propria quemadmodum Democritus. Album enim et nigrum hoc quidem asperum dicit, hoc vero lene esse, ad figuras autem reducit sapores. Et tamen nullius aut magis visus cognoscere communia. Si autem gustus magis minima certificans sensus et discernere, ... Unde oportebat gustum et alia et sentire maxime et figuras discernere optime. Amplius sensibilia quidem omnia habent contrarietatem, velut in colore nigro album, in sapore dulci amarum, figura autem figurae non putatur esse contraria. Cui enim polygoniorum contrarium circulus? Amplius infinitis existentibus figuris necesse et sapores esse infinitos. Cur enim hic quidem faciet sensum, hic vero non faciet?

De sapore et gustabili dictum est. Alias enim passiones saporum propriam habent considerationem in physicis de plantis.

... de obiecto odoratus ...

aere enchimum siccum facit in aqua similiter.
Est autem diaphanum commune utrisque. est autem
odorabile non secundum quod diaphanum, sed secundum quod ablutiva-
bile vel lavabile enchime siccitatis. Non
enim solum in aere, sed et in aqua, quod odoratus est manifestum
in piscibus et ostracodermis. vi-
dentur enim odorare, neque aere existente in aqua super-
natat enim aer, neque in ipsis, neque respirant.
Siquidem igitur ponat aquam et aerem utraque humida,
erit utique et in humido enchimi sicci natura odor
et odorabile tale. Quoniam autem ab enchimo passio est,
manifestum et ex habentibus et non habentibus odorem.
Elementa enim inodorabilia velut ignis, aer,
terra, aqua, quia sicca et humida eorum achi-
ma sunt, nisi que mixta fuerint. Propter quod et
mare habet odorem, habet enim humorem et siccitatem.
Et sal magis nitro odorabile. Declarat autem
et oleum quod ab ipsis effluit. vitrum autem terre
et magis. adhuc lapides inodorabiles. achima
enim. ligna autem odorabilia. enchima enim.
et horum aquatica minus. amplius autem que
metallorum aurum inodorabile; achimum enim
est. aes autem odorabile et ferrum. quod autem exustum fu-
erit, inodorabilia fiunt. scorie autem odorem. argentum
autem et stagnum horum quidem magis odorabilia,
horum autem minus. aquatica enim. Videtur autem et
fumalis evaporatio esse odor, que est communis terre
et aeris. et omnes declinant ad hoc. Unde ...

Eraclitus dixit vaporem esse principium omnium rerum

Et Eraclitus sic dicat quod si omnia entia fumus fierent

nares utique discernerent. Ad odorem autem omnes deferunt

hi quidem sicut exhalationem, hi vero sicut evapora-

tionem. Neque autem utraque haec est. Est autem vapor

fumalis vero exhalatio fiunt autem [illegible]

et terrae. Et constituitur ex illa quidem aqua, ex hac

vero terra. Quare neutrum horum videtur

vapor enim aquae est. Fumalem vero evapora-

tionem impossibile est in aqua fieri. Odorant enim et

quae in aqua sunt, sicut dictum est prius. Amplius eva-

poratio similiter dicitur exhalationi. Si igitur nec

illa bene, nec ista [illegible]. Quoniam autem contingit

humidum et quod in spiritu et quod in aqua

et pati aliquid ab sicca sapiditate [illegible]

Etenim aer humidus natura est. Adhuc autem similiter

sicut in humidis facit et aer. Quemadmodum

lavaturam [illegible]. Manifestum quoniam proportionaliter est

odor humidis. Sed adhuc sic [illegible] manifestum

Etenim acetosi et dulces sunt odores et austeri

et potici et acuti et amari [illegible] proportionaliter dicunt

[illegible] putridos similiter quemadmodum illa

difficile potabilia [illegible] putrida difficilia [illegible]

sunt. Manifestum ergo quod quod in aqua sapor hoc

in aere et aqua odor. Et propter hoc frigus et con-

glaciatio et sapores hebetat et odores

[illegible] calidum enim quod movet et operatur

[illegible]

et [illegible] quod [illegible] sicut [illegible]

[illegible]

autem quomodo sunt et quomodo non sunt. Hic quidem enim secundum
sapores ordinatus ipsorum, sicut dictum est. Et delectabile
et triste habet secundum accidens. Quoniam enim nutrimenti passiones
sunt, appetentibus quidem delectabiles horum odores. Et satia-
[illegible] odores [illegible] vel delectabiles neque ipsis.
Quare et isti sicut diximus secundum accidens ha-
bent delectabile et triste. Propter quod et communes omnium
animalium. Quidam autem secundum ipsos delectabiles odores
sunt, quemadmodum illi qui florum. Nichil enim magis
vel minus ad cibum provocant neque conferunt ad desi-
derium, contrarium magis. Verum enim est quod [illegible] com-
[illegible] Euripidem vituperans dixit: Cum lente
[illegible] coquitis ne infundatis myrrhon. Qui autem nunc
immiscent ad potationes tales virtutes vi faciunt
per usum delectationem, donec utrisque sensibus
fiat delectabile, quemadmodum unum et ab uno.
Hoc quidem igitur odorabile proprium hominis est. Secundum
autem sapores ordinatus et aliorum animalium
sunt, sicut dictum est prius. Et illorum quidem secundum accidens
habent delectabile, distinctae species secundum sapores
[illegible] non autem propter naturam eorum secundum ipsam delecta-
bile et triste. Causa autem est propter quod hominis talis odoratus
proprius, frigiditas quae circa cerebrum. Frigido enim natura exis-
tente cerebro et sanguine qui circa illud in angustiis
venarum existente subtili et puro, sed [illegible] ad [illegible]
dabile. Propter quod et cibi fumositas [illegible]
propter locum infirmitates [illegible] facit. Hoc [illegible]
propter quod factum est [illegible] [illegible]
[illegible]

cum delectabilibus extrinsecus et siccitas et humiditas immis-
ceantur inflammatur vel fumat ab odore fumus sicut
odor sensui quomodo se habeat videtur [illegible] Sed

Aliud capitulum de modo odorandi

Odorare autem quod sit per comparationem non odorantibus
sed homo et sanguinem habentibus velut quadrupedi-
bus et insuper precipue naribus et aeris attractio-
ne naribus odorabilia ad cerebrum propter levitatem calo-
ris [illegible] ipsius [illegible] huic cum locum huic. Odo-
res [illegible] cum calida el. Velud via comparatio-
nis ad duo. Et expirare quidem ad thoracem ad
interiorem et adductione ad odorem. Comparatione eum
sicut constitutum sit per naris motus. Comparando autem
hominis nec talem consequitur odoris. Quia plus cerebri
et humiditatis habet aliis animalibus ut fit magis
inferiore. Propter hoc eum et solum ut [illegible] dicit aliorum
animalium [illegible] et gaudet florum et talium odoribus
quocumque cum odorum calor et motum ad super-
[illegible] in loco frigiditatis et humiditatis
el aliis vero quadrupedes pulmone habent fac-
comparatione alterum generum odorum sensum recipit inter
ut non duo sensitiva fiant. Sufficit enim quod
[illegible] et in comparatione dualis utrorumque odorabi-
lium hiis alterum solum extrinsecus sensibilium vero
non comparatur. Propter quod habent sensum odorabilium
maiorem [illegible] pisces et [illegible]
[illegible] sentiunt de longe propter [illegible]
[illegible] odorem [illegible] esse [illegible]
[illegible]

... quam vocant quidam semper ... et maxime
eam precipue et alia multa talia animalia amplius
sentiunt esse [illegible] ... quod utique [illegible]
aliquid quod sentiunt odorem. Si respirantibus quidem [illegible]
fit respirare [illegible] hoc enim manifestum in respirantibus
autem omnibus illorum aliud [illegible]. Sentiunt [illegible]
non aliquid preter [illegible] sensus alius. Hoc autem impossibile [illegible]
tabilium eius olfactus; illa vero non hoc sentiunt
sed non forte eodem modo. Sed respirantibus quidem [illegible]
fit [illegible] aufert [illegible]
quemadmodum cooperculum quoddam, sicut non sentiunt
non respirantia. Hoc autem non respirantibus ablatum
est. Hoc quemadmodum et oculis; quedam enim animalia
habent palpebras quibus non revelatis omnino
possunt videre, sicut autem [illegible] duros oculos non habent
similiter non egent ullo quod illa revelet, sed vident
a facultate existente in ipsis statim. Similiter autem et
animalia quedam non indigent [illegible] sentire
fetidorum [illegible] odore, nisi quod accidat corruptiva
existit. Ab hiis autem corrumpi similiter quemadmodum
et homines et carbonis fumo [illegible]
non capite et corrumpi [illegible] sicut et a virtute
sulphure. Et corrumpi [illegible] animalia. Et [illegible]
[illegible] passione [illegible] sensus autem [illegible] non [illegible]
[illegible] multa [illegible]
[illegible]
[illegible]
existit [illegible]

et ipse medium est tactus quemadmodum tactivum et
gustativum aliorum sensibilium velut visus et
auditus similiter et odorabile unde et passio
quedam hec autem in aere fiunt et auditus et [illegible]
tis similiter aut in aere aut in aqua odorabile similiter
est odorabile quod est aque quorum alterum quod et tactum
est et propterea alterum invisibile similiter et odorabile
assimilata est siccitate in humido et frigido velut
tinctura est que est in lotio sensus quod est [illegible]
dicere quod non oportet odorabilem esse [illegible] sit [illegible]
Quidam autem quidem pythagoricorum dicunt non [illegible]
Nutriri enim dicunt quedam animalia odoribus
Primum quidem enim videmus quod cibum oportet compositum
esse. Etenim ea que nutriuntur non sunt simplicia sed composita et
superfluitatem fit cibi aut in ipsis aut extra sicut
in plantis. Amplius neque aqua vult ipsa
sola immixta composita existens. Corporale enim aliquid
oportet esse quod constituitur. Amplius multo minus aerem
aerem corpulentum fieri. Sed [illegible] quod cibum est
animalibus [illegible] cibi aquo quod cibum
[illegible] corpus odorabilem [illegible]
[illegible] in capite et [illegible] naturali [illegible]
mositate similiter ad sanitatem valet [illegible]
locus. [illegible] quod non confert ad [illegible]
rabile [illegible]
et [illegible] similiter [illegible]
[illegible]
[illegible]

Sed cum tangens dubitationes quasdam prestractas de quantitate sensibus

Dubitat aut aliquis si omne corpus in infinitum dividitur et passiones etiam sensibiles ut puta color et sapor et odor et gravitas et frigiditas et calidum et leve et durum et molle. Aut impossibile. activum enim unumquodque est sensus. omnia enim dicuntur per posse movere ipsum sensum. Quare necesse et sensum in infinitum dividi et omnem esse magnitudinem sensibilem. Impossibile enim album quidem videre non quantum autem. Si enim non sic, utique contingit esse corpus nullum habens colorem neque gravitatem neque aliam talem passionem. Quare neque sensibile omnino. haec enim sensibilia sunt. sensibile igitur erit compositum ex non sensibilibus. At necessarium. non enim ex mathematicis. Amplius quo discernimus haec et cognoscimus. an intellectu. sed non intelligibilia. neque intellectus intelligit quae extra nisi cum sensu. Simul autem si hoc sic, videtur testificari illis qui indivisibiles faciunt magnitudines. Sic enim utique solvetur sermo. Sed impossibile. dictum est autem de ipsis in sermonibus de motu. De solutione autem horum simul manifestum et propter quid species finitae sunt colorum et saporum et sonorum et aliorum sensibilium. Quorum enim sunt extrema necesse finita esse quae intra. Contraria autem extrema. Omne autem sensibile habet contrarietatem. ut in colore album et nigrum. in sapore dulce et amarum. et in aliis omnibus sunt extrema contraria. Continuum autem in infinita dividitur

Non sentire sed ad nos sentim se continuum praeexistens forsan
tamen sensibus passionibus quidem ut praeexistens
excessus ad indeterminatum aliquid sentiendo sed
potentia quod actu aliquid. Et propter hoc decem millesima
milii latet visum. quemadmodum visus pervenit. et qui diesis
sonus latet. quemadmodum continuum totum audiens melum.
Distantia vero interius extremi ad ultimum latet. Similiter
autem et in aliis sensibilibus parvae omnino
nullis visibilia quidem actu aliquid quod non separatum
etenim inest potentia in pedali bipedale actu
divisa separata autem iam talis superabundantia
licet utique et resolvendo in continuam velut in mari
sapor mari infusus. quoniam autem neque sensus
superabundantia secundum ipsum sensibilis. nec separata
potentia autem est totum superabundantia. neque eius sensibile
separatum erit actu sentire. sed tamen erit sensibile. potentia
enim et actu erit adveniendo. Quod quidem
igitur quaedam magnitudines et passiones latent
et propter quam causam. et quomodo sensibilia. et quomodo non
dictum est. Sed ad utique inexistentia sic quod excellunt
sunt. ut actu sensibilia sint. et non solum potentia toto
sed seorsum finita necesse esse secundum numerum
et colores et sapores et sonos. Dubitabit autem
utique aliquis utrum perveniunt aut sensibilia vel motus
qui a sensibilibus qualitercumque fiat sensus secundum
actum ad medium prius. quemadmodum odor videtur
facere. Et Empedocles dicit aliquid lumen a sole

ad medium prius sensus ad visum vel ad tactum pertransire

et utrumque hic transmutabilis accidit. Velocius enim motus

ab aqua quam ab aere similiter motus quemadmodum tempore est. Et quemadmodum

motus ab altero in alterum tempus autem est divisibile, propter

quod [illegible] non videtur. Similiter se habet vel simul

in motu. Et si omnes simul vident et audiunt et olfaciunt

et sentiunt, et non sunt quemadmodum hoc sic aut absque successione.

Sed nihil tamen quemadmodum sonus ab facto ictu

videtur apud audientes. Manifestat autem hoc et littera

transfiguratio quemadmodum facta littera in motu. Non enim

eundem videntur audivisse quam transfiguratum aerem delatum.

Et ideo simul et color et lumen. Non enim eo quodam modo habet

hic videt hic vero videtur quemadmodum aequalitas sed est. Nihil

enim oportet alicubi utrumque esse aequalibus enim factis

nihil differt vel tangere vel longe adinvicem esse. Velocius enim so-

num sonare et odorem hic accidit transmutabile. Quemad-

modum enim aer et aqua continua quidem propelluntur

ab utroque motum. Ideo et primum et quidem ut idem au-

diunt primum et extremum et odorant. Sed alii quidem non

videntur ab quibusdam de alteratione et de his simpliciter

enim dicunt quod aliud quam aliud idem alteratur a in-

vicem et odoratur. Et recipiens enim primum quam vel

[illegible] proprium puta totum simul vel [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

vel sine corpore. De lumine autem alia ratio. propter esse enim
aliquid lumen est. sed non motus aliquis. Omnino autem in alteratione
et se habet et latione. lationes quidem rationabiliter ad medium
primum attingunt. Videtur autem sonus latio esse alicuius motus
quecumque vero alterantur non amplius similiter. Contingit enim simul
totum alterari et non dimidium prius velut congelari
simul omnem aquam. Attamen si fuerit multum quod cale-
fit aut congelatur habitum ab habito patitur. primum autem
ab ipso faciente transmutatum necesse et simul alterari et
subito. Esset autem utique sicut gustus quemadmodum
si in humido essemus et diuisionem ante tangere senti-
remus. Rationabiliter autem quorum est medium sensitivorum non
sed omne patitur. quod in luce propter predictam causam. propter hoc
autem et eadem videre. lumine autem sol videre.

Est autem et alia questio de sensu. utrum
contingit duo simul sentire in eodem et indivisibili tempore
vel non. Si autem semper maior motus minorem expellit
propter quod delata sub oculis non sentiunt si fuerint valde
vehementer considerantes aut intendentes vel timentes vel audi-
entes multum sonum. hoc itaque supponatur. et quod
unumquodque magis est sentire simplex existens quam mix-
tum. velut vinum intemperatum et mel et colorem
et notam solam quam in diapason. quia obscurant
se invicem. hoc autem faciunt ex quibus unum fit. Si
itaque maior minorem motum expellit. necesse si
simul sit et ipsum minus sensibile esse quam si
[illegible]

simplicia magis sensibilia sunt. ergo aliquid
fiunt alterum contrario. neutrum est sensibile. obscurat
enim alterum alterum. simplicia autem non, et sentire enim
a unius esse sensibile vel alterum ex utrisque. quare oportet
et utrumque fieri ex quantitatibus, quomodo commisceri
enim ex his fit. quod desit adeo ex quantitate vero
non fit. ideo autem quae sub alio sensu commisceri
est quomodo velut contraria. vel est ad album autem
te unum fieri. et secundum actum. si non fiunt ex acuto
et gravi simphonia. ergo nec sentire contingit
quo simul. equales enim contraria, quoniam motum
extrahunt invicem. quod unum non fit ex illis.
si vero inequales, melior faciet sensum. Adhuc
si magis simul duo sentiet. utique ab uno sensu
contraria unum sensu velut acutum et grave magis
simul motum unum ipse ipsum quam duorum. puta
visus auditus. uno autem simul duo non contingit sentire si
non mixta fiunt. Mixtura enim unum vult esse.
unius autem simul unus sensus. unum autem simul ipse sentire
necesse mixtum simul sentire. quod uno sensu secundum ac-
tum sentit. unum quidem enim unus, qui secundum actum unum,
simul autem qui secundum potentiam unum et si unum ergo sensus
secundum actum unum illud dicit. et miscet ergo necesse
unum esse. ergo non fiunt mixta duo enim simul secundum
secundum actum. si secundum unum potentia [illegible]
unum necesse esse quoniam unum enim sensum [illegible]
[illegible]

duo simul sentire uno sensu. Alterum quidem igitur [...] que sub
eodem sensu simul impossibile si sunt duo palam quod [...]
utique. quod simul duos sensus contingit simul sentire.
velut album et dulce. videtur enim quod [...] unius
anime nihil alio dicit [...] quam quod simul. Sed ad simul unum
indivisibili sensu et [...]. dico autem hoc. quod forte al-
bum et nigrum alterum quidem specie eodem iudicarent [...] dulce
et amarum. eodem quidem ipso. ab illo autem aliquid. si aliud
utrumque contrariorum sensus autem non [...] ipsius coelemen-
ta puta sicut gustus dulce. ita visus album. et
sicut iste nigrum. ita ille amarum. Amplius si con-
trariorum motus contrarii. simul autem contraria in eodem et
athomo non contingit esse. sub sensu autem uno contraria sunt
velut dulce et amarum. non utique contingit sentire
simul. similiter autem palam quod neque que non contraria. hec enim
albi sunt. hec vero nigri. et in aliis similiter velut
saporum. hec quidem dulcis. hec vero amari. neque que
commixta simul. proportiones enim sunt oppositorum. velut
diapason et diapente. nisi sicut unum sentiantur
sic autem una proportio extremitatum fit. aliter autem non
erunt enim simul hec quidem multi ad paucum. vel
impar ad par. hec autem pauci ad multum vel
par ad impar. Si igitur plus adhuc distant ab in-
vicem et differunt coelementa dicta quam que in alio
autem genere quam que in eodem genere. dico autem puta dulce
et album vocare coelementa. genere autem alia. dulce
vero a nigro multo amplius differt. quam album [...]
utrique [...] contingit ipsa simul sentire quam que genere

sonat si non hanc nec illam. Sed aut omnis [illegible] quidem

qui est in symphonia. quare non [illegible] quod [illegible]

sonum. videtur autem latere et tempus insensibile

fieri. totum enim contingit aut non. forte enim utrumque

dicit aliquid. et cum est hoc putabit sed videre et

audire. quare nullum medium tempus latebit. [illegible] si non

[illegible] nunc contingit tempus esse insensibile omnino namque

latet. si enim quandoque contingit sentire seipsum et quod

ipse se ipsum sentit vel aliud in continuo tempore non

contingit tunc latere, quia est nunc aut aliquod in continuo et

tunc quidem non insensibile est. manifestum quod tunc latebit

utrumque si est ipse ipsum et quod videt et quod sentit

et si sentit. amplius nec utrumque est. nec tempus

nec res vel quod sentit in quo non sit. quare in continuo aliquo

vel quod ipsum aliquid videt. Similiter et aliquam magnitudinem

et tempus et res insensibiles omnes propter parvitatem

si enim totum videt et sentit eodem continuo tempore.

non eo quod in continuo aliquo [illegible] b in quo non

sentiebat. Non ergo in continuo aliquo vel ipsum aliquid. ve-

rum tamen videt totum. quod hic ipsum et [illegible]

ambulat quod in hac parte ipsius [illegible]

sentit eo ergo quod in continuo aliquo sicut ab sentit. dicitur

totum sentire ab et totum [illegible] et [illegible]

enim in aliquo [illegible] totum aut non [illegible] sentire ab

Quod quidem [illegible] falsa sunt. Si non videtur quod [illegible] sunt.

Solutio [illegible] magnitudo [illegible]

[illegible] si aliquid visibile [illegible] non visibile

[illegible]

[illegible] insensibile [illegible]

[illegible]

Est autem dicta obiectio [illegible]

unum contingat [illegible] plura simul [illegible]

at dicere unum indivisibile [illegible]

[illegible] unum [illegible]

[illegible] sentire [illegible] non indivisibile [illegible]

[illegible]

[illegible] unum [illegible] velut dico visu [illegible]

[illegible] aliud et aliud colorem [illegible]

partem habebit [illegible]

[illegible]

michael [illegible]

[illegible] unum [illegible] et una operatio [illegible]

[illegible] unum [illegible] ex ambobus aliud [illegible]

[illegible] habebit

amplius et sensitivum [illegible]

[illegible] indifferentem [illegible]

sine unitate [illegible]

[illegible] hoc unum et indivisibile [illegible]

[illegible] et alia [illegible]

plura [illegible] alterum [illegible]

alia vero album [illegible]

[illegible] sentit parte [illegible]

unum [illegible] non unum [illegible] una [illegible]

[illegible] sensitivum [illegible] partes [illegible]

[illegible] existit unum [illegible] unum [illegible]

[illegible] sentit sicut [illegible]

[illegible] aliud [illegible] indivisibile [illegible]

unum [illegible] dulce et album [illegible]

[illegible]

[illegible] unum [illegible] album et dulce [illegible]

et alia [illegible]

sed est alterum utrumque magis sensibile quam ponderum et ...
acuta, et ideo aliud unum et aliud sensitivo omnino ...
alterum et alterum. Hoc quidem ... hoc vero
sentiat et sentiat ... sed eadem uno ...
tale autem non eodem. Utrum autem sensibile omnem magnitudine
dividi et non sit indivisibile sensibile, magnitudine
eam unam quae non videtur infinita distantia.
Visus et videt infinita ... aut audibile et
odorabile, quandoquidem non ipsa tangentes sentiunt.
Est itaque aliquid ultimum distantiae quo non videt
et primum unde videt. Hic itaque necesse indivisibile
esse quo in ultimo quidem non contingit sentire ...
alterutro autem necesse sentire. Si itaque aliquid erit indi-
visibile sensibile, supponatur in ultimo unde est
ultimo quidem non sensibile, primo autem sensibile. Sed
accidet visibile esse et invisibile. Hic autem impossibile. De
sensitivis quidem igitur et sensibilibus quomodo habent et
communiter et secundum unumquodque sensitivum dictum est. Reli-
quorum autem primo considerandum de memoria et re-
miniscentia et somno.

Capitulum primum de Memoria et Reminiscentia, quid memoria et cuius anime passio sit ostendens, cum solutione quorundam dubitationum circa eandem.

De memoria autem et memorari
dicendum quid est et propter quam
causam fit, et cui anime partium
hec accidat passio et re-
miniscentia. Non enim eidem sunt memorativi et reminiscibiles.

Sed ut frequenter memorabiliores quidem tardi sunt, re-
miniscibiliores autem veloces et bene disciplinati.

Primo igitur accipiendum est qualia sunt memorabilia,
multotiens enim decipit hoc. Neque enim futura contingit
memorari, sed est opinabile et sperabile. Erit autem utique
et scientia quedam sperativa, quemadmodum quidam divinativam
esse dicunt. Neque presentis est, sed sensus; hoc enim neque fu-
turum neque factum cognoscimus, sed sensu solum. Memoria
autem factorum est. Presens autem cum adest, ut hoc album cum ali-
quis videt, nullus utique dicet memorari, neque quod con-
sideratur cum considerat et intelligit, sed hoc quidem sentire
dicit, illud autem scire solum. Sine actibus
autem cum scientiam et sensum habeat, sic memoratur quod anguli
trianguli duobus rectis equales, hoc quidem quod didicit aut spe-
culatus sit, illud autem quod audivit aut vidit aut
aliquid tale. Semper enim cum secundum memorari agat, sic
in anima dicit quod prius hoc audivit aut sensit aut intellexit.

Est quidem igitur memoria neque sensus neque opinio,
sed horum alicuius habitus aut passio cum factum fuerit
tempus. Ipsius autem nunc in ipso nunc non est memoria, sicut
dictum est, ... quapropter cum tempore omnis memoria. Quare quecumque
tempus sentiunt, et quo hec sola animalia memorantur et
quo sentiunt.

Quoniam autem de fantasia dictum est prius in hiis que de
anima, et intelligere non est sine fantasmate, accidit
enim eadem passio in intelligendo que quidem et in describendo
[illegible]
[illegible]

Et si non intelligat quantum, ponit ante oculos quan-
tum, intelligit autem secundum quod quantum est solum. Si autem natura
quantorum infinitorum autem, ponit quidem quantum determinatum,
intelligit autem secundum quod quantum solum. Propter quam quidem
causam non contingit intelligere sine continuo, neque
neque sine non temporis entia. Alia ratio. Magni-
tudinem autem et motum cognoscere necesse quo et tempus,
et phantasma communis sensus passio. Quare manifestum
quod primo sensitivo horum cognitio est. Memoria autem et
que est intellectualium non sine phantasmate. Quare
intellectivi secundum accidens utique erit, per se autem primi sen-
sitivi. Unde et alteris quibusdam inest animalium, et
non solum hominibus et habentibus opinionem aut prudentiam.
Si autem intellectivarum aliqua partium esset, non utique
inesset multis aliorum animalium, forte autem nulli mortali-
um, quoniam neque nunc omnibus propter non omnia tempus
sentire. Semper enim cum agat memoria, sicut et
prius dixi, quoniam vidit hoc aut audivit aut didicit,
sentit quod prius; prius autem et posterius in tempore est.
Cuius quidem igitur anime sit, manifestum quod hec memoria est. Memo-
rabilia quod cuius et phantasia est. Et sunt memorabilia
per se quidem quorum est phantasia, secundum accidens autem quecumque
non sine phantasia. Dubitabit autem utique aliquis
propter quid quidem passione presente, re vero absente, me-
moratur quod non presens. Manifestum enim quod oportet intelligere
tale quid factum per sensum in anima et in parte corporis
habente ipsam velut picturam quandam passionem

cuiusque habitum esse memoriam. factus enim motus
imprimit velut figuram quandam sensibilis sicut
sigillantes anulis. unde et hiis quidem in motu
multo propter passionem aut propter etatem fiunt non fit me-
moria tamquam utique in aquam fluentem incidente motu
et sigillo. aliis vero propter frigiditatem sicut antiqua
edificia. et propter duritiem recipientis passionem
non fit impressio. propter quod valde iuvenes et
senes immemores sunt. fluunt enim hii quidem propter augmentum
illi vero propter decrementum. similiter autem et valde
veloces et valde tardi neutri videntur memores. hii quidem
enim sunt humidiores quam oportet. illi vero
duriores. hiis quidem igitur non manet fantasma
alios vero non tangit. Sed si quidem tale accidens circa
memoriam utrum huius memoratur passionis aut illius
a quo facta est. Si quidem enim huius absentium ni-
chil utique memorabimur. si vero illius quomodo sen-
tientes hoc memoramur quod non sentimus absens.
Et si est simile sicut figura aut pictura in nobis huius
ipsius sensus propter quid utique erit memoria alterius
sed non huius ipsius. agens enim memoriam speculatur
hanc passionem et sentit hanc. quomodo igitur non presens
memorabitur. erit enim utique et quod non presens videre
Aut est ut contingit et accidit hoc. ut enim in tabula
scriptum animal. et animal est et imago. et idem unum
ipsum est ambo. esse tamen non idem ambobus. et est specu-
lari et sicut animal et sicut imaginem. sic et quod in nobis
fantasma oportet suscipere et ipsum quid secundum se esse
et alterius fantasma [illegible]

Speculamur ut fantasma est. In quantum vero alterius ut ymago et memorabile. Unde et cum agat motus ipsius, si quidem secundum quod ipsum secundum se est sic sentit, velut intelligibile aliquod aut fantasma videtur advenire. Si autem in quantum alterius, et sicut in pictura ut ymaginem considerat, et qui non vidit Coriscum ut Corisci ymaginem. Hec alia passio huius speculationis, et quando sicut animal pictum considerat, et in anima hoc quidem fit sicut intelligibile solum, hoc autem ut ibi quod ymago memorabile. Et ob hoc aliquando nescimus factis nobis in anima huiusmodi motibus ab eo quod prius sensimus, si secundum sensisse accidit, et si memoramur aut non dubitamus. Quandoque autem accidit intelligere et reminisci quod audivimus prius aut vidimus. Hoc autem accidit quando speculantes ipsum ut ipsum permutet et consideret sicut alterius. Fit autem et contrarium ut accidit Antiferonti et aliis extasim passis. Fantasmata enim dicebant ut facta et ut memorantes. Hoc autem fit cum quis non ymaginem tamquam ymaginem considerat. Meditaciones autem memoriam salvant reminiscendo. Hoc autem est nichil aliud quam speculari multociens sicut ymaginem et non secundum se. Quid quidem igitur est memoria et memorari dictum est, quoniam fantasmatis ut ymaginis cuius fantasma habitus, et cuius particule earum que in nobis, quoniam primi sensitivi et quo tempus sentimus.

Capitulum de reminiscentia differentia et memoria

De reminisci autem relinquitur dicere. Primum quidem igitur quecumque in argumentativis

quemadmodum vero sub[...] ponere et consuescere [...]
memoriae est resumptio reminiscentia neque acceptio.
Cum enim primum addiscat aut patiatur, neque resumit ullam
memoriam, neque enim ulla antefacta est,
neque a principio accipit. Cum autem factum fuerit habi-
tus aut passio, tunc memoria est. Quare cum passione
fit non fit. Adhuc autem quando primum factum est in indivi-
duo et ultimo passio quidem iam inest patienti
et scientia, si oportet vocare scientiam habitum aut passionem.
Nihil enim autem prohibet secundum accidens memorari quaedam
quae scimus. Memorari autem per se non prius quam factum tempus.
Memoratur enim nunc quod audit aut videt aut passus
fuit prius, non quod nunc passus est memoratur nunc. Am-
plius manifestum quod memorari est non nunc reminis-
centem, sed a principio sentientem aut patientem. Sed cum resu-
mit quam prius habuit scientiam aut sensum aut cuius
quidem habitum memoriam dicimus, hoc est et tunc remi-
nisci est unum eorum quae dicta sunt aliquid. Memorari
autem accidit et memoria sequitur. Neque autem haec simpliciter sunt,
si vero ante esset iterum fiat, sed est ut est, aut ut non.
Bis enim eundem discere et invenire contingit eadem.
Oportet igitur differre reminisci ab hiis et inesse
plures principio quam ex quibus addiscunt reminiscentes. Contingit
autem reminiscentiae, quoniam aptus natus est hic motus fieri post
hunc. Siquidem ex necessitate, manifestum quod movebitur
illo, hic movebitur. Si autem non ex necessitate sed ex con-
suetudine ut ad multum movebitur. Accidit autem
quosdam semel consuescere magis quam alios multo-
tiens motos. Unde quaedam semel videntes magis

memoriam propter illud multociens. Cui igitur
commiscetur. movent sensum quendam permotionis
motus. quoniam sunt velut moventur. post ille
consonant. unde et consequentes veniunt mo-
dulationes a uno [illegible] alio atque ut a primo [illegible]
a primo. et [illegible] hic fit commixtura. Motus
eius [illegible]. hoc quod est idem [illegible] ad [illegible]. Aliorum
aut [illegible] habet quae reliquum [illegible] quod mo-
tus [illegible] post illud sequitur quod igitur sic et non
[illegible] aut sic commiscendo. eo per alterum motum
ille fiat ut aut [illegible] alterius facile mo-
tus qualem dixi fiebat ille. [illegible] autor
[illegible] que [illegible] sunt quod movent. Si non
que [illegible] eius [illegible] aliqualiter dico
ad quod dicat [illegible] non [illegible] magis commis-
[illegible] consonante eius [illegible] motum [illegible] hinc
fit eo igitur commiscere voluerit. hic faciet quod
accipere primum motum per quod ille erit. Unde
[illegible] sunt a [illegible] commiscere. Sicut
eius se habet [illegible] quod sit motus
Et sic neque commiscibilia quemadmodum ordinatur
[illegible] aliqua sicut mathematica sine ad plane
[illegible]. Et hic commiscere [illegible] ab iterum addere
[illegible] quandoque movetur in eo [illegible] per primum.
[illegible] non [illegible] aliud non adhuc moverit.
Multociens ad id quod non potest commisceri. [illegible]
ad [illegible] et [illegible]. hic ad fit multa moventia
si moveant [illegible] motum que [illegible] [illegible]
ne eius [illegible] poterit moveri. hic ad [illegible] ut

ipsa est. Et quibus habent motibus moveantur sicut dictum est.

Oportet autem accipere principium. Propter quod a locis
videntur reminisci aliquando. Causa autem est quia velociter ab
alio in aliud veniunt, ut a lacte in album, ab albo in aerem,
et ab hoc in humidum, a quo memoratus est autumnum hanc quaerens horam.
Videtur autem universaliter principium et medium omnium. Si enim non prius,
per hoc veniet reminiscens, aut nequaquam aliunde. Ut si
quis intelligeret in quibus a b g d e z i t. Si enim non in e
reminiscitur, in t memoratus est. Hinc enim ad utrumque moveri
contingit, et in d et in e. Si vero non horum aliquid quaerit,
veniens enim reminiscetur si in g aut z. Si autem non, in a. Et
sic semper. Causa autem quare ab eodem aliquando reminiscuntur,
memorantur aliquando autem non, causa est quod contingit
plures moveri ab eodem principio, ut ab ipso g in z aut in d.
Si igitur non per antiquum moveatur, in magis consuetum movetur.
Sicut enim natura iam consuetudo est. Unde quae multotiens
intelligimus, cito reminiscimur. Sicut enim natura hoc post hoc est,
sic et operatio. Hoc autem multotiens naturam facit. Quoniam autem sicut
in his quae sunt natura, sic et praeter naturam et a fortuna, adhuc
magis in his quae propter consuetudinem sunt, quibus non similiter
similis est natura. Movetur aliquando et ibi et alicubi aliter,
et cum retrahat ipsum consuetum. Et propter hoc enim cum oportet
recordari nomen, reminisci difficile, propter simile in illud solecizant,
reminisci. Quare igitur hoc accidit modo.

Maxime autem oportet cognoscere tempus aut mensurate
aut infinite esse. Est autem aliquid quo iudicat maius
et minus. Rationabile autem sicut et magnitudines.
Intelligit enim non extendens illuc intelligentiam...

sicut visum dicunt similia. Et nichil refert nec sic similiter
intelliget si non proporcionales motus. Sicut enim in ipso
suscipit figuras et motus sic eciam dicit et maiores in-
telliget aut quod illa intelligit aut minora. Omnia enim
intus minora et proporcionabilia et que extra. Est autem
forte sicut et speciebus et proporcionale accipere sic in
ipso sic et distanciis. Sicut igitur si in ipso a b b e movetur
facit c d; proporcionale enim et a c et c d. Quid igitur magis
c d quam z i facit? aut sicut a c ad a b se habet sic ...
t ad te ... sicut hec ad ... movetur ... simul
z i velit intelligere eam que ... b e similiter intelliget
... in intelliget. Hec enim se habet sicut
a ad ba. Cum igitur rei simul fiat motus et temporis
tunc memoria agit. Si autem putet non faciens memo-
rari nichil enim prohibet mentiri quemadmodum et vi-
deri memorari non memorantem accidit. Cum memoria
non contingit si latet memorari vere est. Hoc enim erat
ipsum memorari. Sed si quidem rei fiat sine eo quod
temporis aut ipse sine illo non reminiscitur. Cum
vero est temporis duplex est. Aliquando quidem enim mensura
non meminit ipsum ut quod tercia die quando aliquid fecit,
aliquando autem et mensura. Sed memoratur quamvis non men-
sura. Consueverunt enim dicere quod memorantur quidem
quod tamen nesciunt quando, quando non cognoscunt quantitatem
temporis. Quod quidem igitur non idem sunt memorativum et
reminiscitivum prius dictum est; differt autem memorari
a reminisci non solum secundum tempus sed quod ipso quidem
memorari et aliorum animalium participant multa

sed misericordia multum. Ut dicit Aristoteles [illegible] audiunt a hoc

Cui ad quod misericordia et non sillogizat [illegible] Sed enim [illegible] valet

quod audiunt quod aliquorum passiones sunt sillogizat misericordiam

et quod non questio quia [illegible] ad [illegible] et deliberationem [illegible]

non [illegible] audit et nec deliberare sillogizat [illegible] Sed ad

corpore quod passio misericordia [illegible] intensionalis

sequitur turbari [illegible] non potest misericordia et valde ad

habilitas intellectum et [illegible] adhuc [illegible] misericordia

melancholici [illegible] et maxime melancholici. Hoc enim sunt

intensive moventur maxime. Sed ad [illegible] non [illegible]

quod misericordia [illegible] sunt [illegible] non [illegible]

sic [illegible] misericordia et intelligentes [illegible]

[illegible] moventur [illegible] passio [illegible] Maria ad [illegible]

[illegible] fuerit [illegible] videmus [illegible]

[illegible] motu [illegible] superveniat [illegible]

motu. Unde et [illegible] timores [illegible] contramonent

et [illegible] non sedabit [illegible] ad [illegible]

[illegible] Et [illegible] passio [illegible] melancholici

[illegible] valde. [illegible]

[illegible] voluntatibus [illegible]

Sed ad [illegible] superius [illegible] non [illegible]

[illegible]

et [illegible] motu [illegible] dissolvit

[illegible] misericordie [illegible] procedunt. Sed

ad nomen [illegible] motu [illegible]

[illegible] augmento [illegible] Am

plius ad [illegible] et ad [illegible]

De memoria [illegible] memoriam [illegible] et

[illegible] memorativa [illegible] misericordia

[illegible]

Capitulum primum de somno et vigilia in quo philosophus quedam que circa somnum et vigiliam ostendit

De somno autem et vigilia considerandum est quid sint et utrum anime vel corporis propria sint vel communia, et particule anime vel corporis, et propter quam causam insunt animalibus. Et utrum communicant omnia ambobus ipsis aut alia quidem somno alia vero altero solum vel alia quidem neutro alia vero utrisque. Adhuc autem quid est somnium et propter quam causam dormientes aliquando quidem somniant, aliquando autem non, vel accidit quidem semper dormientibus somniare sed non meminerunt, et si hoc fit, propter quam causam est. Et utrum contingat futura previdere aut non contingit, et qualiter si contingit, et utrum futura ab homine agibilia solum, et utrum agenda ab homine solum vel quorum demoniis causa et utrum natura fiunt.

Primum quidem igitur hoc manifestum quod eidem sensitivo quod eidem animalium vigilia et somnus est. Opponuntur enim et videtur somnus vigilie privatio. Semper enim contraria in aliis et in naturalibus circa idem susceptibile videntur fieri et eiusdem passiones esse, dico autem velut sanitas et egritudo, pulchritudo et turpitudo, fortitudo et debilitas, auditus et surditas. Amplius autem et ex his manifestum: quo enim vigilantem cognoscimus hoc et dormientem; sentientem enim vigilare putamus, et vigilantem omne quod aliquid sentit vel extra aut in ipso motuum aliquorum. Si igitur vigilare in nullo alio est quam sentire, manifestum quod quo sentit hoc vigilant vigilantia et dormiunt dormientia [illegible]

sensus neque corporis, cuius enim est potentia eius
et actio. Similiter vero dicitur sensus et actio motus ...
per corpus autem est passio quaedam animae. quod neque est
passio propria neque animae neque corporis est sentire
Sed ad declarandum secundum primum est aliquid est hoc quod dicendum
particulare autem et de intellectu quod si accidit separari ab aliis
in corporibus habentibus vitam. aliorum vero non sine
hoc existere manifestum est. quod sicut vinctum annexum
diminui commixtione principalis solum, quod in ipso non est somnus
neque enim vigilia velut planta. neque enim habet
particulam sensitivam. neque si separabile neque si non
separabile planta enim et est separabile secundum
quod manifestum est quod nichil est quod semper vigilet et
dormiat secundum eandem ipsam animam utraque passione hec
neque enim sic est animal quod sensum hic contingit neque
dormire neque vigilare. utraque enim passio hec
circa sensum primi sensitivi. neque contingit autem naturaliter
tenendo semper dare eidem velut aliquid esse
animam quod dormire neque semper vigilare. Amplius
quorumcumque est aliquod opus finem non habens quod excesserit tempus
in quo potest aliquid facere vel aliquid circa finem tempore
facere. necesse deficere ut oculus videntes et deficere
facientes hoc sed ad manum et aliud omne cuius
est opus aliquod. si ita alicuius aliquod opus sentire et hoc
utrumque excedat quanto aliquo tempore potens sentiens
tunc deficiet et non amplius faciet hoc. Si igitur
vigilare diffinitur solutione sensus ... vero hoc
quod non est aliud autem aliud vero non vigilare
... est quod est dormire ... et necessitudinem aliquam ...

inest necessarium utrique esse dormire. Si enim quaedam
passio sensus somnus sit ac impotentia propter excessum vigi-
landi vigilia ac excessus quidem quandoque absque egritu-
dine, quandoque absque egritudine sit, quare et impotentia
et dissolutio similiter erit. Necesse est quod vigilat con-
tingere dormire, impossibile enim semper agere. Similiter autem
neque dormire semper contingit. Somnus enim pas-
sio sensitivi quaedam est ut vinculum et immobilitas
quaedam. Similiter necesse est omne dormiens habere sensitivum,
sensitivum autem quod possibile sentire secundum actum.
Agere autem sensu proprie et simpliciter impossibile est
dormientem. Quare necessarium est somnum omnem excitabi-
lem esse. Alia quidem igitur pene omnia somno communicant
et natatilia et volatilia atque gressibilia.
Etenim genera piscium omnia et mollium et
malacostracorum visa sunt dormientia, et alia omnia
quaecumque habent oculos. Etenim durorum oculorum
insecta manifesta dormientia. Brevis autem somnus
est omnium talium; quare multotiens et latebit utique
quis utrum participent somno vel non. Testaceorum
secundum sensum quidem nondum factum est manifestum si dormiunt.
Si cui vero persuasibilis dictus sermo est, sic persuadebitur.
Quod quidem igitur somno communicant omnia animalia manifestum est
ex eo, quod in sensu dormire definitur, aliqua
immobilitate et velut vinculo somnum
esse et quasi solutionem ac dimissionem vigilie.
Amplius autem ut ita possibile, quod quidem natura
talis passio, neque sine sensu quod non existit
somnus neque vigilia. Similiter vero est sensus et sensitivi

et gaudent quedam vero hec comprehensa placet et
michi horum ... Signum autem quod ... [illegible]
et ... [illegible] ... magis ... in
... [illegible] ... maxime
melancholici ... ad hoc sensum.

Capitulum ... sensus ... et sompnus passiones ...

Quare autem dormiunt et vigilant animalia
et propter qualem quendam sensum vel quos si
pluribus considerandum. Quoniam vero quedam animalium habent
sensus omnes, quedam vero non omnes, ut visum, tactum
autem et gustum omnia habent, nisi si quod animalium imper-
fectum. Dictum est autem de his in his que de anima. Impossibile autem
simpliciter sensum sentire quando dormiunt ad
[illegible] ... necessarium esse eandem passi-
onem que vocatur sompnus. Si enim huic quidem, huic autem
non, hoc dormiens sentiet. Hoc autem impossibile. Quoniam
autem existit singulo unicuique sensui et aliquid
proprium et aliquid commune, proprium quidem velut visui
videre, auditui audire et aliis singulis eodem mo-
do; est autem et communis potentia que sequitur omnes, qua et quod
videt et audit sentit. Non enim utique visu quod
videt quia videt et iudicat. Itaque et quod dulcia
... alia ab albis neque gus-
tu neque visu neque ambobus, sed quadam communi particula om-
nium sensitivorum. Est enim quidem sensus unus et
principale sensitivum unum, esse autem sensum generis uniuscuiusque
alterum, velut soni et coloris. Hoc autem simul tactui
maxime existit; hoc enim et separatur ab aliis sensitivis,
alia vero ab hoc inseparabilia. Dictum est autem de his
in his que de anima ... [illegible] ... passio

vigilia et sompnus. Amplius propter quod omnibus inest animalibus nam
tactus solus omnibus communis est. Cum si eo quod patiatur
aliquid sensus fiat dormire inconveniens. Si convenit
neque necesse neque possibile esse aliquo modo agere sed
hoc vero sed in immobilitate existente communi cum ea
[illegible] accidit esse quod sed sentire quemadmodum nunc
[illegible] sed et de [illegible]. Non est proprie
aliorum omnium sensitivorum et ad quod concurrunt alia propria
[illegible] aliquid corporis necessarium et ultimum quod [illegible]
ad eum aliquid impotens sit. Non necesse est hec impotens
sed videtur et expirantibus quod non in sensu sine
operari [illegible] et non uti ipsis sompnum est. Necesse [illegible]
non posse sentire. Non et in [illegible] defectibus
talis quod accidit. Propter eandem sensum
quod defectio fuit [illegible] et amentie que [illegible]
amplius et quibus [illegible] venis apprehendit [illegible]
[illegible] fuit [illegible] quod [illegible] neque sensitivo
[illegible] quemadmodum [illegible] quemadmodum dictum est nunc
[illegible] presentit [illegible] cum hic [illegible] impotentiam
[illegible] necesse est et sensitivo [illegible] impotentiam [illegible] sen-
tire. [illegible] illorum [illegible] necesse [illegible] quod
[illegible] accidit dormire et [illegible] passio [illegible]
[illegible] modo [illegible] fuit [illegible] unde
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quod [illegible] quod [illegible] [illegible] facit. Sic
[illegible] [illegible] natum est moveri [illegible]
non possit semper continue moveri [illegible]
necessarium [illegible] utile [illegible] [illegible]

veritatem accipiat methaforam hanc. tempus enim quoddam est
sed sensus quiete propter salutem animalibus existit. Vigilia
vero finis. nam sentire et sapere omnibus finis quibuscumque
est alterum eorum. optima enim hec. finis vero optimum.
Quare ad necessitatem unicuique animalium inest somnus.
Dico autem ex suppositione necessitatem. quoniam si animal erit habens
suam naturam ex necessitate esse quedam ei oportet et his
existentibus alia existere. Amplius autem quali motu et
actione in corporibus accidit vigilare
et dormire animalibus post hec dicendum. Aliis quidem
animalibus quemadmodum non habentibus sanguinem existi-
mandum accidere passionem vel causam vel eandem vel proportionalem
animalibus sanguinem vero habentibus quemadmodum habentibus quare
ex his omnibus speculandum. Quod quidem igitur sensus principium
fit ab eadem parte animalibus a qua et motus
determinatum est prius in aliis. in aliis vero et tribus determina-
torum locorum quod medium capitis et dorsi ventris
habentibus quidem igitur sanguinem hoc est que circa cor pars.
Omnia enim habentia sanguinem cor habent et principium
motus et sensus precellentis hinc est. motus quidem igitur
et spiritus manifestum quod principium et aeris et infrigidatio omnino
est hinc. et respirare autem et humido refrigerari ad
salutem eius quod est in hac particula caloris natura adaptata
est. Dicetur autem de ipsa posterius secundum se. Non habentibus
vero sanguinem et entomis et non suscipientibus
spiritum in proportionali proportionatum spiritum infrigidatum et re-
sedatum videtur. palam autem hinc est quod hiis que sunt totaliter
puta vespis apibus et muscis et quecumque

hanc quod sit sompnus et motus proprie actio sensus facere sine

respiratione vel extra pulsum(?) respirare et sine spiritu extractione et

suspirabilia spiritu in spiratione vel respirabilia vero

in anhelitu eius et volatilia alata vero. ad

moventur autem quedam operativa offendunt ad quedam

autem volatilia. Moventur autem ad que a sensu facto

sensu vero aliquo in hoc sensitivo. Quare vero et sompnus et

vigilia passio particule huius. In quo autem loco primo et in

qua particula primo fit sompnus et vigilia maxime.

Moventur autem quidam autem dormientes et faciunt multa

vigilativa sunt vero non sine fantasmate

et aliquo sensu. Sompnium enim est quodammodo sensatum

dicendum autem postea de quibus experrecti sompnia memorantur

memorari experrecti vigilantium vero actionum non

memorantur in probleumaticis dictum est.

Capitulum de causa sompni

Consequens autem est querere quid causa sit propter

quod fit et unde principium passionis

sit vigilandi et dormiendi. Palam itaque quod quoniam

necessarium animali cum sensum habeat tunc primo nu-

trimentum suscipere et augmentum. Nutrimentum autem

omnibus extremum est sanguis quidem in sanguinem habentibus san-

guineis. In non habentibus vero in sanguineis non sunt proportiona-

le. Locus vero sanguinis vene. Harum autem principium cor.

Palam autem ex hiis que sunt ex anathomis descriptionibus.

Ipsum quidem igitur alimentum ingrediente in suscipientia loca

fit evaporatio ad venas. Ibi vero permutatum et in

sanguinem vertitur et vadit ad principium. Dictum est autem

de hiis in hiis que de nutrimento. Nunc autem repetendum est

de ipsis [illegible]. ut prima motiva speculemur.
et quia parvitate particula sensibus accidit vigi-
lia et somnus. Non enim omnis somnus quelibet impotentia
sensitivi ut dictum est. Etenim amentia et suffocatio
animi et animi defectio faciunt huiusmodi impotentiam. Iam autem facta
fuit fantasia quibusdam defectum animi patientibus fortiter.
Hoc quidem igitur aliquam habet dubitationem. Si enim contin-
git obdormire defectionem animi patientem, contingit
utique somnum esse et fantasma. Multa autem sunt que
dicunt qui animo deficiunt et qui visi sunt mortui esse.
De quibus eadem ratione opinandum est. Non est enim ut dixi-
mus somnus impotentia omnis sensitivi, sed ex evapo-
ratione circa cibum fit hec passio. Necesse enim
quod evaporatur usque ad aliquid impelli, deinde
converti et permutari sicut euripum. Calidum vero uni-
uscuiusque ad superiora natum est ferri. Cum autem in supe-
rioribus locis fuerit multum simul iterum convertitur. Fertur
deorsum et convertendo repellit calorem, et ideo max-
ime fiunt somnia ex cibo. Nam tunc multa
humiditas et corpulentia fertur sursum. Consistens quidem
gravat et facit dormire. Cum vero inclinaverit deorsum
et convertens repellit calorem, tunc fit somnus et animal
dormit. Signum autem horum et somnifera; omnia enim gra-
vedinem capitis faciunt et potus et cibi, ut papaver
et mandragora, vinum et lolium. Et qui deorsum feruntur
et qui dormitant hoc videntur pati, et non possunt le-
vare caput et palpebras. Et post cibaria maxime talis
somnus; multa enim que a cibis evaporatio. Amplius

ante ex laboribus conversio enim labor quidem colli-

quativum. Colliquatio vero sit quemadmodum nutri-

mentum indigestum si non frigidum sit. Et aegritudines

quaedam quemadmodum aliquid idem faciunt quaecumque ex super-

fluitate calida et humida ut accidit febricitanti-

bus et lethargicis. Amplius autem prior aetas. Pueri

enim dormiunt vehementer eo quod in nutrimento sursum

fertur omne. Signum autem quod magnitudo superiorum

inferiora excedit in prima aetate eo quod adhuc

fiat augmentum. Propter hanc vero causam et epileptici

fiunt. Simile enim est somnus epilepsiae et est quodammodo

non somnus epilepsia. Et ideo accidit multis principium

huius passionis dormientibus et dormientes quidem

capiuntur vigilantes vero non. Cum enim multus fe-

rtur spiritus sursum descendens rursum venas tume-

facit et coarctat poros quo respiratio fit. Ideo

pueris non confert vinum neque nutricibus. Differt

enim nihil ipsos forsitan bibere vel nutrices. Sed

oportet bibere aquatum et modicum. Spirituosum

enim vinum et huius magis nigrum. Ita vero superiora

adeo plena sunt nutrimento pueris quod sex mensibus

neque vertunt collum. Quemadmodum enim ebriis sursum

fertur humiditas multa. Rationabile autem hanc pas-

sionem esse et circa quae in matrice embrya

primum. Et ideo ad totum somnolenti qui occultas habent

venas et nani et magna capita habentes. Nam

horum venae angustae et non facile descendere quod defertur

humiditatem. Nanis vero et magna capita habentibus

sursum impetum multum et evaporatio fit. Illa

manifestatur vero habentibus venas non sensibiles

propter amplitudinem venarum nisi aliquid aliud pas

sionem habeant contrariam. neque melancolici. Infri

gidatum enim est locum intra quare non fit ipsis multi

tudo evaporationis. propter quod et edaces dicuntur exi

stentes. quemadmodum enim nullo fruentes afficiun

tur corpore. nigra vero colera cum natura sit frigida

et intus locum frigidum facit et alias particu

las ubicumque existit prediche huiusmodi superfluitas. Quare

manifestum ex hiis que dicta sunt quod somnus est quedam congregatio

caloris intrinsecus et naturalis circumstantia propter predic

tam causam. Ideo motus multus dormienti. Cum autem

deficiat infrigidatur. et propter frigiditatem cadunt

palpebre. et superiora quidem infrigidantur et exte

riora. interiora vero et inferiora calida. velut

que circa pedes et que intrinsecus. Quamvis utique du

bitabit aliquis. Et per cibum fortissimus fit somnus

et somniferorum vinum et alia huiusmodi caliditates

habentia. Est autem non rationabile somnum quedam esse in

frigidationem causam ad dormiendum caliditatem. Utrum

ergo hoc accidit? Quemadmodum venter vacuus

cum fit calidius est. Repletio vero infrigidat

propter motum. Sic et que in capite loca infri

gidantur sursum lata evaporatione. Vel quemad

modum confusis calido subito tremor fit et in

ascendente caliditate congesta caliditas infrigidat

et per se ipsum non calidum facit languescere ac securitate

Amplius autem multo incidente nutrimento quod calor

sublevat. quemadmodum eius impossibile liquidi
infrigidari quoniam digeritur. sit enim semper que-
admodum dictum est cum completum fuerit ferventem cum
caliditate per venas ad caput. cum vero complendo
non posset per indigestionem excedit quod elevatum est
iterum expellatur. et corpus fluit. ideo cadunt homines
subtracto calore quo firmum fuerat. Scilicet enim uni-
versum factum et madentem quod desiccatum fuit. primo
vero saturatum. vel dicite quod unum simul
contingit quod fit. ut fiat infrigidatio. Secundum
immo et corpus et locum quo cum cerebrum quemadmodum
dictum est de aliis. Cum vero quod corpore frigidus
fuerit cerebrum. non habebat vero quod equivalens
fuerit. quemadmodum igitur humidum quod evaporat
a solida caliditate cum venerit ad supremum locum
propter frigiditatem sua infrigidatur. et congestum corpus
ferventem factum vertitur aqua. Sed elevatione caliditatis
ad cerebrum superflua que evaporatio fleuma
recongitur. ideo et catarri videmus ex capite fieri
Multitudo vero et non exportatio corpus ferventem
congestio et refrigerat calidum. Ad infrigidationem
vero et non facile insuspicatur evaporationem confert
et terminatio et angustia cum cerebrum venerit
infrigidatione. quod igitur hec est. quemadmodum evapo-
ratio transcendat caliditatem. Exemplo autem
digestio facta fuerit et obtinuerit quod impacta
fuerit caliditas et augustio multa ab eo per [illegible]
stabat et distractum fuerit ad pulcriorem sanguinis
[illegible] est [illegible] terminus [illegible] quod sanguis

et purissimus quidem qui in capite. densissimus autem et turbidissimus
qui in inferioribus partibus. Omnis vero sanguinis principium est
declaratum est hoc autem aliubi cor. Utrumque autem distinguitur ex utrisque
thalamis quod est in medio. prebet enim utrisque accipere ex utra-
que vena. et ex ea que vocatur magna et que aorta. in medio
vero fit discretio. Sed determinare quidem de hiis alterius sermo-
nis est convenientius. quia vero fit maxime sanguis indiscretus post ci-
bum oblatum. indiscretus sompnus fit. donec separetur sanguinis
purissimus hic quidem in superius. turbidissimus autem in inferius.
Cum autem hoc acciderit expergiscuntur absoluti ex alimenti
gravitate. Que igitur causa dormiendi dictum est quia a
corpulento quod sursum fertur ab ingenito calore simul
ad primum sensitivum. et quid sit sompnus quoniam primi sensitivi re-
tentio ut non possit agere ex necessitate quidem factus non
enim contingit animal esse nisi adsint que perficiunt
ipsum. propter salutem vero est. salvat enim quies.

Post hec autem querendum est de sompnio et primum cuius
anime passio hec est. videtur enim utrum intellec-
tive particule passio hec est vel sensitive. hiis enim solis
cognoscimus aliquid eorum que in nobis sunt. Si igitur usus
visus est videre et auditus audire et omnino sensus sentire. communia autem
sensuum velut figura et motus et magnitudo et alia huius-
modi. propria vero velut color sonus sapor. Sed privati
claudentes et dormientes videre. Similiter autem et de aliis
manifestum. quod non sentimus nichil in sompnis. Non ergo sensu
sompnium sentimus. At vero neque opinione. eum solum ad
accedentem dicimus hominem aut equum sed et album aut pulchrum
quorum opinio sine sensu nichil utique dicet neque vere
neque false. in sompno autem accidit animam hoc facere similiter

sentimus quod album est et quod [illegible] · quod accedentes videre
non videmus. Amplius preter somnium alia aliquando intelligimus
quemadmodum vigilantes sentientes aliquid. Quod enim percipimus
sepe etiam intelligimus aliquid. Sic et in somniis preter phantasmata
alia aliquando intelligimus. Videbitur autem alicui hoc si quis atten-
dat intendens et tentet memorari surgens. Iam vero quidam viderunt
somnia talia, velut qui videntur secundum memorandi preceptum pone-
re proposita. Accidit enim eis aliud quid preter somnium pone-
re ante oculos in locum phantasma. Et quod intelligitur quod opinio
[illegible]. Palam autem quod non omne phantasma [illegible] quod etiam prope
vigilantes in egritudinibus decipiuntur hoc idem in somno faciunt
passiones et sanis vero et scientibus [illegible] bipedalis sol
videtur esse. Sive autem idem sive diversum phantasticum aut sensi-
tivum [illegible] non fit absque videre et sentire aliquid. Preter videre
sentire autem et preter videre audire videntem vere aliquid an-
[illegible], neque quod arbitrabatur. In somno autem putatur
et [illegible] videre atque audire neque omnino sentire. Igitur non videre
vere [illegible] autem pati sensum non contingit vere. Sed contingit et
visum pati aliquid et alios sensus. Singulum autem ho-
rum quemadmodum vigilanti adveniet quodammodo quemadmodum
non sic autem ut vigilanti. Et quandoque quidem opinio dicit quod falsum
quemadmodum vigilantibus, quandoque vero detinetur et sequitur phantasma.
Quod quidem igitur non est opinativi neque intellectivi passio hec
quam vocamus somniare manifestum. Sed neque sensitivi simpliciter;
videre enim utique et audire simpliciter. Sed qualiter oportet et secundum quem
modum considerandum. Ponatur ergo quod et manifestum est quod est se-
sitivi passio et somnium. Non enim alicui animalium est somnium,
alii vero alicui somniare sed eidem. Quoniam vero de phantasia
in hiis que de anima dicta est, et est idem quidem sensitivo phantastico

Quid autem est somnium et quomodo fit, ex hiis que circa somnium ac-
cidunt, esse ad sensitivum et fantasticum alterum est. Ante
fantasia que a sensu secundum actum fit motus. Somnium vero fan-
tasma quoddam, sed videtur vel simpliciter sensitivi esse vel somniare
hoc autem secundum quod fantasticum. Quid autem est somnium et quomodo fit
ex hiis que circa somnium accidunt maxime utique speculabitur.
Sensibilia enim secundum singulum sensitivum nobis efficiunt
sensum, et que fit ab eis passio non solum inest sensitiviis
dum sensus agunt, sed et abeuntibus. Similis enim passio in hiis
et in hiis que feruntur videtur esse. Etenim in latis cum quod movebat
non ulterius attingit movetur. Movens enim quod motum fuit mo-
vit aerem quendam et iterum hic motus aliud. Et hoc utique
modo quousque stet facit motum et in aere et in humidis.
Similiter autem oportet opinari hoc et in alteratione. Nam quod cale-
factum est a calido proximum calefacit et hoc distribuit usque
ad principium. Quare et in quo est sentire, quoniam est alteratio quedam
et secundum actum sensus, necesse est hoc accidere. Ideo passio est non solum
sensibus in sentientibus, sed et in desinentibus et in profundo et in superfi-
cie. Palam autem cum continue sentiamus aliquid, transmutantibus
enim secundum sensum sequitur passio, velut de sole ad tene-
bras accidit enim nichil videre propter adhuc subsistentem
motum in oculis a lumine. Et si ad unum colorem multo tempore aspi-
ciamus aut album vel viridem, eiusmodi videtur quodcumque
utique visum permutemus. Et si ad solem aspicientes vel aliud
splendidum concluserimus, observantibus secundum
directionem qua accidit visum videre, primum quidem huiusmodi co-
lore, deinde in puniceum permutatur, deinde in purpureum,
quousque in nigrum veniat colorem et evanescat. Et ab hiis
que moventur permutantibus, velut a fluminibus, maxime
autem ab hiis que velocissime fluunt, videntur enim quiescentia moveri.

Sunt ac et a magnis sonis obsurdescere. Sunt ac et a valde odoribus difficile odorare similiter. Itaque manifeste accidunt et non est ut sensitivo et medietatis contrariorum sensibilium. Sequitur quod speculum accidit.

De prio autem inspiciens visus quod accidit ...
... quod quemadmodum visus patitur sic et facit aliquid. In speculis enim valde puris cum menstrua supervenientibus mulieres inspiciant in speculum fit superficies speculi sicut nubes sanguinea. Et si quidem novum sit speculum non facile est abstergere huiusmodi maculam. Si vero vetus facile. Causa vero ut diximus quod non solum visus patitur ab aere sed et facit aliquid et movet quemadmodum splendida. Nam visus splendidorum est et habentium colorem. Oculi quidem igitur rationabiliter cum fuerint menstrua afficiuntur. Sicut et alia pars quelibet corporis. Natura enim existunt pleni venarum. Ideo cum fiunt menstrua propter turbationem et inflammationem sanguineam nobis quidem differentia immanifesta est. Inest autem. Natura enim eadem est seminis et menstruorum. Aer quidem movetur ab ipsis et eum qui in speculis est aerem continuum existentem qualem quendam facit et talem velut ipse patitur. Ipsius vero speculi superficiem. Quemadmodum enim vestium que maxime munde sunt citissime inquinantur. Nam purum diligenter manifestat quecumque susceperit et purissimum minimos motus. Es vero eo quod planum sit qualecumque tactum maxime sentit. Oportet vero intelligere tactum aeris velut confricationem et abstersionem. Propter munditiam vero manifestum fit quantumcumque sit. Non cito exceditur vero novis speculis quia purum sit et planum. Sed per eum per hoc quod profundum et undique talibus.

Nec eo sic quod primo est infirmitatem eo ut plenum oleo
in vetribus vero nondum maturis quod nec sicuti solebat mixtura
per suffocationem ignis. Similiter sicut ignis et aqua circa
sit motum et quod ceteris sunt sensibilis et quod non sunt ...
et contra facit colorum sensibilium mixtum et ipsis. Ma-
nifestum autem ipsis quod dictum sunt et quod circa vina et quod circa per-
necta eveniunt. Neque ... et oleum. Alio tempore
permixtorum odores. et vina hoc ipsum patiuntur. Nec
solum eorum que dimittuntur vel commiscentur. Sed et
in terre vasa ponuntur vel nascuntur. Recipiunt odorem
Adhuc vero in ex predictis consideracionibus ponendum quod
quod ex hiis que dicta sunt. palam quod accidente sensibile et
recedente manent simulacra que sensibilia sunt. Adhuc
autem quod facile decipimur circa sensus. in in passionibus
existentes. alii autem in aliis. velut timidus in timoribus
et quod amat in amore. ita ut videatur a modica si-
militudine hic quidem hostes videre. ille vero dilectum.
et hec utique quanto passibilior fuerit tanto a
minore similitudine videtur. Eodem vero modo et in ira et omni-
bus concupiscentiis facile decipiuntur omnes. et magis quanto magis in pas-
sionibus fuerint sicut si vehementer non laborant. non latent
quod falsum est. Si maior sit passio et motus ad ipsum
Causa vero ut hoc accidat est quia non secundum eandem potentiam
iudicant principale et quod phantasmata fiunt. Huius vero signum
quod sol videtur pedalis. Contradicit autem aliud aspectui sepe ad
phantasiam quod permutatis digitis unum duo videtur. attamen non
dicimus quod duo. dignior enim tactu visus sit. vero ipse tactus
solus ... unum duo ... videretur ...
... sensibile ... ipsum ... sensu

Capitulum de somnii proprietate secundum diffinitionem et eius explanationem tractans

ipse moventur sine corpore motu quemadmodum a sensibilibus

O[illegible] autem velut terra videtur navigantibus moveri, dum motus visus ab alio. Ex his itaque manifestum quod non solum in vigilando motus a simulacris fiunt et qui extrinsecus a sensibus sunt. Sed hec quidem sunt passiones tamen quae vocantur somnia. et magis tunc apparent. Sub die enim quiescentibus dum operantur sensus et intelligentia exterminantur, quemadmodum iuxta magnum ignem minor, et et tristitie et delectationes parvae iuxta magnas. Cum vero cessent, superveniunt et parva simulacra. Noctu vero propter vacationem particularium sensuum et impotentiam agendi, eo quod ab exterioribus ad interius frigus fiat caloris, deferuntur ad principium sensus, descendunt et fiunt manifesta sedata turbatione. Oportet autem accipere sicut vortices in fluminibus fiunt, sic motum unumquemque fieri continue, saepe quidem similiter permanentes, saepe vero dissolutos in alias figuras propter repercussionem. Ideo et post nutrimentum et omnino tenellis existentibus, velut pueris, non fiunt somnia. Multus enim motus est propter eam quae ex nutrimento est caliditatem. Ut quemadmodum in humido, si vehementer moveat quis, quandoque quidem nullum apparet idolum, quandoque vero apparet quidem distortum autem omnino, ut appareat alterum quam sit; quod si quiescat, pura et manifesta. Sic et dormiendo fantasmata et reliqui motus contingentes a simulacris, quandoque quidem omnino disparent, vehementiore existente dicto motu. Quandoque vero conturbate apparent visiones et monstruose et debiles somnia, ut his qui melancolici et febricitantibus et vinolentis. Omnes enim huiusmodi passiones cum spirituose sint, multum faciunt motum et turbationem. Sedato autem et discreto

sanguine in habentibus sanguinem observantur simula-
cionem motus ab unoquoque sensibilium valida sunt sensoria
et apparere et videre. Propterea quod quae a visu descendunt
videre. Propter vero quod ab auditu audire. Similiter autem ab
aliis sensitivis. Ex eo enim quod inde perficiuntur motus
ad principium motus ad principium pertinent videre et audire et
sentire. Quia ad visum videtur moveri vero quam non vero motum
ut dicitur et quod tractus duos motus amovant quod unum
duo videntur. Omnino quidem ab unoquoque sensu dicit prin-
cipium. Et alii dignior contradicit. Apparet quod ergo
semper pertinet ad non sensum quod apparet. Sed quod domina-
tur non detinetur. Vel enim movetur ipso motu quae
admodum vero dicitur. Quapropter ipse aliam passionem sensale
decipiendo. Ita dormientibus ipse sensu. Et quod movent
sensitiva et alia acta dicta sensum sensuale modicam
sunt similitudinem videre aliud. Sed enim dormientibus descendente
dicte plenitudinis sanguinis ad principium descendent et movent
qui insunt motus hii quidem potentia alii vero actu. Sic autem
se habent ut in motu hii quidem supernatant ex ipso motu.
Sed vero hii corrumpunt et hii assimilantur ut ipse quem-
admodum facti ranunculi ascendentis in aqua lique-
facto sale. Ita insunt potentia. Cedente vero quod prohibe-
bat agunt et solute descripto aliquo sanguine sensi-
tivis movebantur, similitudines quemadmodum in nubibus
in similes dicunt hominibus et centauris cito permutantur. Horum
ad unumquodque est sicut dictum est, reliquia existens quod in
actu simulacri. Et abeunte vero est verum dicere quod
hoc quale choriscus sed non choriscus. Sed ad sentire
non dicebat choriscus quod aliquod quod et dissimilabat

si per hoc illud contingere videtur. Si itaque sentiendo dicit
esse hoc, si non eo iudicat quo principaliter sena/
cum hec non amotis que sunt in sensibus et videtur quod est
sicut ipsum esse quod videtur et eadem sompnii potentia quod sensi/
bi latet. Sive dormiens ignorat si apparet latens supposita digi/
tis oculo non solum apparebit sed et putabitur esse duo
quod est unum. Si vero non latet quod dormit, nihil
contradicat phantasie. Sed autem verum dicamus et est sicut motus
phantastici a sensibus in actu. Si quis attendat fiet
manifestum quod patimur dormientes. Quare et expergefacti
servabimus eum qui apparet ydola dormientibus aspicientes ex
expergefactum esse motum in sensibus. Sensibus quidem enim minores
et eorum perspicientibus et si sint tenebre ydola apparent
plura quam moventur, ita ut velut frequenter tinctum.
Ex hiis itaque manifestum est syllogisare quod sompnium phantas/
ma quidem aliquod est et in sompno. Nam que non dicimus sunt ydola
non sunt sompnia neque si quid aliud sensibile solutum
videtur neque quod in sompno phantasma omne. Nam primum quidem
aliquibus accidit et sentire aliquo modo et sonum et lumen
et saporem et tactum languide quidem et velut de longe.
Iam enim in dormiendo aspicientes et modicum excitati quod
debile videbatur lumen lucerne dormientes ut ar/
bitrabantur expergefacti statim cognoverunt quod lucerne
esset et gallorum et canum debiles audientes
voces expergefacti cognoverunt manifeste. Similiter vero et res/
pondent interrogati. Contingit enim et vigilare et dormire
simpliciter alterum quidem et alterum aliquo modo inesse,
quorum neutrum sompnium dicendum. Sed neque quecumque in sompno fi/
unt vere intelligentie preter phantasmata. Sed phantasma quod

a motu simulacrorum in moriendo fit et in eo qui dormit hoc est somnium. Sed iam vero quibusdam accidit ut nullum somnium videant in vita. Raro quidem hoc est, accidit tamen. Et his quidem per generale semper vero et nullum generaliter et aliis accidit cum prius nullum somnium viderent. Causam autem quare non fiat similem aliquid oportet arbitrari quod neque post cibum dormientibus neque pueris fit somnium. Quibuscumque enim hoc modo consistit natura et ita ut multa descendat evaporatio in superiorem locum, que iterum deorsum lata facit multitudinem motus quietem, his utique non apparet fantasma. Procedente vero etate nichil inconveniens apparere somnia. Permutatione enim aliqua facta vel per etatem vel per passionem necessarium accidere contrarietatem hanc.

Capitulum de divinatione que fit per somnum

De divinatione vero que in somniis fit et dicitur ex somniis accidere neque contempnere facile neque persuaderi. Nam omnes aut plures existimant habere aliquid significativum somnia, prestat fidem tamquam ab experientia dictum. Et quod de quibusdam sit divinatio in somniis non est incredibile. Habet enim aliquam rationem. Ideo et de aliis somniis similiter utique quis arbitrabitur. Nullam vero rationabilem causam videre secundum quam utique fiat hoc deterret fidem. Nam deum esse mittentem cum aliqua irrationabilitate et non optimis et prudentibus sed quibuslibet mittere inconveniens. Ablata vero que a deo causa nulla alia videtur esse causa. De his enim que apud Herculeas columnas aut que in Boristene previdere aliqua super nostram videtur esse prudentiam invenire principium. Necesse igitur somnia vel causas esse vel signa vel accidentia vel omnia vel aliqua horum vel unum solum. Dico autem causam ut lunam solis defectus [illegible] vel laborem febris, signum vero defectus stellarum [illegible]

si simul accidat apparere, neque signum solis deficientis aut causa vero
neque deambulare deficere solem. Neque enim signum defectionis
hoc neque causa, neque defectio deambulationis. Propter quod accidentium nullum
neque semper fit neque ut frequenter. Utrum igitur somniorum hec
quidem causae, haec autem signa, velut eorum que circa corpus accidunt. Di-
cunt enim et medicorum gratiosi quod oportet valde intendere so-
mnis. Rationabile autem sic existimare et artificibus non consi-
derantibus, sed philosophantibus. Nam qui in die motus
nisi magni valde fuerint et fortes latent secundum ma-
iores qui in vigilando sunt motus. In dormiendo autem contra-
rium: parvi enim magni videntur. Manifestum autem est his
que in somniis accidunt: frequenter enim arbitrantur ful-
gura cadere et tonitrua fieri parvo sonitu in auribus
facto, et melle et dulcibus saporibus exigui humoris
flammate defluente, et ambulare per ignem, et calefieri
vehementer parva caliditate circa quasdam partes facta.
Expergefactis autem manifesta hec modo sic habentia. Quoniam
autem principia omnium parva, manifestum quia et egritudinum
et aliarum passionum que in corporibus future fiunt. Mani-
festum igitur quod necessarium hec in somnis esse manifestiora
quam in vigilando. At vero quedam que in somnis
fantasmata causas esse operationum unicuique actionum non est
inconveniens. Quemadmodum enim debentes agere et in acti-
onibus existentes aut iam agentes sepe talibus circa somnia
utimur et agimus. Causa autem quia preparatus existit
motus a principiis. Sic et rursus necesse
esse eos qui in somno sunt motus, sepe principium esse
diurnarum actionum, eo quod preparata fit rursus et horum
intelligentia in fantasmatibus nocturnis. Sic igitur contingit

somniorum quedam sunt signa et causas esse. Plurima vero ac
cidentibus assimilantur maxime ut extravagantia omnia et
quorum non est origo in nobis sicut de navali bello et de
longe positis accidentibus sunt. De hiis enim eodem modo se
habere verisimile est velut cum memoratur aliquis de aliquo contingit
hoc fieri esse. Quid enim prohibet et in sompnis ita. Magis
autem verisimile multa talia accidere. Sicut igitur nec me
minisse de aliquo neque signum neque causa accidendi est
sic nec ibi eventus sompnium videnti neque signum neque
causa, sed hoc simptoma. Ideo multa sompniorum non eve
niunt. Simptomata enim neque semper neque ut frequenter
sunt. Omnino autem quoniam et aliorum animalium sompniant que
dam, vero utique missa non erunt sompnia neque facta sunt huius
gratia. Daimonia tamen; natura enim daimonia non di
vina. Signum autem valde enim stulti homines previden
tes sunt et tanquam sompniatores tamquam deo non immittente, sed
quorumcumque quasi loquax natura est et melancolica, multimo
das visiones vident. Eo enim quod multa et multiformia
moventur, accidunt similitudinibus expertes sicut in hiis sicut
quidam rapiunt ... Velut quemadmodum et dicunt
in multa capiunt aliquas disparitates. Et cum hoc
accidit. Sicut autem non eveniunt multa sompniorum, ratio
nabile est. Neque enim eorum que in corporibus sunt signorum
et celestium velut aquarum et ventorum. Si enim
alius vehementior isto accidit motus a quo futuro
non fit signum. Et multa consulta bene que fieri oporte
bat dissoluta sunt per alios digniores princi
pios. Omnino enim non omne fit quod futurum erat neque
idem quod erit et quod futurum erit, verumtamen dicuntur
futura. Verumtamen principia dicenda est ...

non quia facta sunt et signa et significata sunt hec a principio
vel quia non fiunt de ipsis non somniis quia non habent huiusmodi origi
nem sed coincidentia vel temporibus vel locis vel mag
nitudinibus vel horum nullo. Nihil tamen habentibus il
le ipso principium qui videt somnia nisi principium fiat ab acci
dente. Sed utrum est magis quod ut dicit Democritus ydo
la et defluxiones causas faciat quemadmodum enim cum quis
moverit aquam vel aerem hoc aliud movet et cessante
illo accidit huiusmodi motum procedere usque ad aliquid illo quod
movit non presente sic nihil prohibet motum aliquem
et sensum pervenire ad animas somniantes ab hiis a quibus ydo
la facit et defluxiones et quocumque modo contingit pervenientes
magis sensibiles esse noctu eo quod que in die deferuntur
dissolvuntur magis plus enim sine turbatione aer noc
tis eo quod silentiores sunt noctes et in corpore faciunt sensum propter
somnum eo quod et parvos motus interius sentiunt dormientes
magis quam vigilantes. Hii autem motus fantasmata faciunt
ex quibus providentur futura de huiusmodi. Et ideo accidit passio
hec quibuslibet et non prudentissimis. Interdiu enim
fieret et sapientibus si deus esset qui mitteret. Sic autem consequens
quibuslibet provideant. Non enim intelligentia horum non est omnium
asserta. Sed tamquam deserta et vacua ab omnibus et non
ab his moventibus ducitur. Et quod quidam extatici provident causa est
quia proprii motus non infestant sed longe repelluntur.
Extraneos igitur maxime sentiunt. Quod autem quidam somniant valde
somniatores esse notorum de notis maxime providere
accidit eo quod quia notorum maxime consciencia solliciti
sunt. Quemadmodum enim procul entium maxime cognoscunt et

senciant sic et motus secundum accidens eius non per se motus. Melancolici autem propter vehemenciam, quemadmodum iaculantes longe bene coniectant et propter permutacionem cito habitum imaginantur ipsum. quemadmodum enim philegidis poemata et qui furiosi sic habita similia dicunt et intelligunt, velut venerem et venerem, et sic copulant et ad ante quod longe. Amplius autem propter vehemenciam non repellitur eorum motus ab alio motu. Utique autem maxime sompniorum quod per se sompniabilia ipsa similitudinibus videre. Dico autem similitudines quod secundum similia accidunt fantasmata ad se invicem quemadmodum dictum est prius in aqua si vehementer moveatur, sic et si quidem fiat motus non secundum sit apparicio et visio. Veris expressione verum est emphasis nisi eius invertere. Qui cito turpiter sentire dissipata et distorta videntur. Quod est homo vel equus et alia. Et tunc et sicut sompnium hic motus eius impedit recto sompnio. Quid autem est sompnus et sompnium et propter quam causam utrumque homini fit, amplius autem et de ea que in sompniis est divinacione dictum est.

Capitulum primum libri de longitudine et brevitate vite quod continet prohemium

propositio determinatio et solucio questionum dubitacionum continentur.

De eo autem quod est hoc quidem esse longe vite animalium, hec autem brevis vite, et de vite totaliter longitudine et brevitate considerandum causas. Principium autem consideracionis necess[e]

sanum sit ex eo quod est dubitare de ipsis. Non enim est
palam utrum alterum an idem est omnibus animalibus et
plantis eius quod est hec quidem esse longe vite, hec autem breuis.
Et plantarum hec quidem parui temporis, hec autem multi
multum dissimilabiles huic vita. Adhuc autem utrum eadem
que longe vite et sane secundum naturam sanatiua constituta
an separata sint. Et quod breuis vite et languorosa
aut secundum quosdam quidem languiditates appropinquant lan-
guorosa secundum naturam corpora hiis que breuis vite,
secundum quosdam autem nichil prohibet languorosos esse
longe vite existentes. De sompno quidem igitur et vigilia
dictum est prius. De vita autem et morte dicendum est
posterius. Similiter autem de languore et sanitate quantum
attingit naturali philosophie. Nunc autem de eo quod est hec
quidem esse longe vite, hec autem breuis vite, sicut dictum.

Habet autem habitam dubitacionem scilicet primo quidem cunctorum
hec tota autem tota genera et contra quod sub una specie
alterum ad alterum. Dico autem singularia quod differentie
ut homo ad equum. Longioris enim vite genera
hominum scilicet quam equorum, secundum species autem homines ad homines.
Similiter enim et hoc est quod longe vite, hoc autem
breuis vite alteri secundum alteram totam distancia
sicut quidem enim et calidis existentibus longioris vite,
sicut autem in frigidis breuioris vite, et habitantium
autem eodem loco differentie similiter accipiunt hac dicta differentia.

Oportet autem accipere quid facile et non cor-
ruptibile constitutiuo et quid non facile corruptibile.
Ignis et aqua et hiis cognata non habentia

causae contrarie existunt quaecumque et corrumpuntur contra-
riis simpliciter et quolibet aliorum ex hiis enim et contrarie-
tas proprietas horum non variabile Quare [illegible]
opposita et multe sunt ut domus de lignis [illegible]
alterabilis [illegible] eum et [illegible] compositiones multe exi-
stunt ut scientia sanitas et egritudo. Hec enim contra-
riis eam non corrupte sunt susceptibiles salvate
et ignorantie quidem corruptio reminiscentia, et doctri-
na ad oblivionem et deceptionem Secundum accidens [illegible]
quidem naturalibus que aliorum corruptiones corrupte
enim animalibus corrumpuntur et scientia et sanitas [illegible]
libus. propter quod et non irrationabiliter quis putaverit et [illegible]
Si enim est non aliter quemadmodum scientia in anima sic et non
in corpore, erit utique perpetua et alia corrumpuntur preter corrup-
tionem quam corrumpuntur corrupto corpore simpliciter quod non
videtur talis existens. et aliter utique habebit ad corporis
corruptionem. Forte autem utique quis dubitabit rationabi-
liter utrum est ut incorruptibile aut quod corruptibile. ubi
ignis superius. ubi non est contrarium [illegible]
qui quod inexistunt contrariis secundum accidens corrum-
puntur. Subsistentibus enim contrariis abduntur secundum
accidens autem nichil contrariorum in substantiis corrumpitur propter
de nullo subiecto predicari substantiam enim non est
contrarium. et ubi non est incorruptibile utique erit cor-
ruptio. Aut enim erit corrumpentia [illegible]
quod corrumpi accidit solis hec enim non [illegible]
[illegible] verum est. [illegible]

eius neque habeat non existens aliqualiter contrarium

Omnino quidem eius inest calidum aut rectum contingit. Omne autem

est impossibile aut calidum aut rectum aut album. Erunt enim

passiones separate. Si igitur quando simul fuerit factivum et

passivum, hoc quidem semper facit, hoc autem patitur, impossibile non

permutare. Adhuc si necesse superfluum facere, superfluum

autem contrarium. Ex omni enim permutatione superfluum autem

reliquum contrariorum. Si autem omne expellit quod actu contrarium,

et si hic corruptibile utique sit aut non? Si accidentaliter

corrumpitur, in superfluitatibus et dicere. Si autem non superflu-

um omnino est a quo actu contrarium. Et superfluum

sit tamen quod et minor flamma comburitur a multa sive

a [illegible] alimentum quod illa in multo tempore consumit, similiter

hec flamma multa cito. Propter quod omnia semper in motu

sunt et fiunt aut corrumpuntur. Contingit autem cooperari

aut operari. Propter hoc respondent durabiliora quedam sunt

et pauciora duratiora. Alia autem neque quibus quidem

[illegible] Confestim eius in materia contrariorum [illegible] sequitur

[illegible] neque [illegible] permutant. Si autem quanto sunt

[illegible] descendentes sicut ad passiones alterationes.

Causa autem de causis longitudinis et brevitatis vite

Est autem neque maxime incorruptibilia

est eius habens brevioris vite neque [illegible]

eius multa extremorum. Neque plante totaliter animalibus.

[illegible] eius quidem plantarum neque sanguinem habentia

[illegible] eius durabiliora quecumque sanguinem habentia

neque exanguia [illegible] eius [illegible] quedam

[illegible] neque [illegible] plante [illegible] et

alia corruptibilia. neque que dicuntur maiora. Etenim ubi que
brevis vite et osteatrum et malatia. Quod ad
longissime vite in plantis sunt ut palma et cupressus.
Et in sanguinem habentibus animalibus magis quam exanguibus
nibus. et magis gressibilibus magis quam aquatilibus sim-
pliciter et communiter in sanguinem habentibus et gressibi-
libus quod longissime vite animalia sunt ut homo et elephas
et utique que quidem maiora ut ad plurimum dicere
minoribus longioris vite. Etenim aliis accidit hoc
quod longioris vite magnitudo esse sicut dictum est.

Causam autem de hiis omnibus huic utique quis considerare
plantis. Oportet enim accipere quod animal est humidum
et calidum et vivere tale. Senectus autem frigidum et sic-
cum et quod mortuum. Videtur enim sic esse corpora existentium
hoc calidum et frigidum et siccum et humidum. Necesse igitur
senescentia desiccari propter quod oportet non facile desiccabi-
le esse humidum. Et propter hoc pinguia imputrescibi-
lia. Causa autem quod aeris aer autem ad alia ignis. Ignis
autem non fit corruptibile. Neque sicut parvum esse
esse humidum facile siccabile enim parvum propter
quod et magna et animalia et plante et ut universaliter dicere lon-
gioris vite ut quemadmodum dictum est prius. Racionabile
enim maiora plus habere humidum. Non solum autem
propter hoc longioris vite desiccantur. Due enim cause
quod quantum et quod quale. Quare oportet non solum multum
esse humidum. sed hoc et calidum. ut neque facile con-
gelabile sit. Et propter hoc homines longioris vite

magis comparanda in animalibus longitudinis vite defectum

multotiens videmus si plures vite excedat secundum quale quantum

deficiat secundum quantitatem. Est autem aliquis quod calidum propter

quod sit sit non facile scensibile et non facile infrigida-

bile. quod autem animalium sunt humores. Ideo oportet

ferrum esse non leviter corruptibile neque superfluum. Unde

unum eius quod tale est longevum est natura contra est superflu-

itatis vitium et corruptivum. hoc ipse natura. hoc autem probabile

propter quod coitum et multum spermatizantia senescunt cito. Sperma

enim est superfluum et adhuc deficiunt emissione. et

propter hoc est multum longioris vite equus et asinus. ex quibus

generantur. Et femelle masculis si coitum sunt masculo

propter quod et passeres masculi brevioris vite femel-

lis. Adhuc autem quedam laboriosa masculorum propter laborem

senescunt. magis enim desiccat eum labor. senectus autem

siccum est. Natura autem est ut ad esse est dicere masculi femel-

lis longioris vite. Causa autem quod calidius animal masculus

est quam femella. Eadem autem in calidis longioris vite sunt

[illegible] frigidis locis propter eandem causam propter quam quidem

et [illegible] et maxime notabilis magnitudinis animalium

frigidorum secundum naturam. propter quod et serpentes et sauri et

folidoti in calidis locis. et in rubro mari ostraco-

derma augmentatur eius calida humiditas causa et vite.

In frigidis autem locis magis aquosa humiditas quod in

animalibus est propter quod facile congelabile. Similiter hoc

quod non sunt animalium vel parva sanguinem

[illegible] habentia in locis [illegible]

gressibilia in terra. namque aquatilia de mari exeunt ac
sunt quidem minora ac breuioris vite. Amplius in
congelacionem augmentum. alimentum autem non similiter est plan-
te et animalia corrumpuntur consimiliter enim corrumpi se apud
quadrupedia enim multa flegmata [illegible]
paruam. eo quod alimentum consumitur. sicut [illegible]
digestiuum consimiliter namque quia et aquatilia ac gressi-
bilibus minus longe vite. non quod humida sunt simpliciter sed quia aquo-
sa solum ac humidum facile corruptibile. quia frigidum et
congelabile dissoluunt et extinguit propter hoc. sed non
magnitudinem [illegible]. namque enim pinguedine
namque dulce et animali enim quod pingue dulce propter quod
apes longioris vite alterum maioribus animalibus

In plantis autem sunt que longissime vite magis
quam de animalibus primo quidem quia aquosa minus sunt et
non facile congelabilia. Deinde habent vnctuositatem
et frigiditatem et siccitatem terrestria existencia non
tamen ac habent facile siccabile et humidum. Deinde
ac quod quidem arborum est diuturnitatis [illegible]
accipere oportet habet enim causam ad animalia praeter ad
autem homines [illegible] enim semper plante sunt propter
quod multi temporum [illegible] enim alteri germinantes hec
ac senescunt et radicem [illegible]
quod solum stipes et rami [illegible]
[illegible] sed [illegible] ac sic fuerit [illegible]
generacio et sic [illegible] hec quod [illegible]
ac [illegible] vite [illegible]

plante autem inuicem sicut dictum est prius diuise enim sunt
uirtute et duo et multa fiunt ex uno. Entoma autem usque
ad unum pertingunt multum autem non possunt tempore. Uolentium enim
habent organa neque faciunt potest ipsum principium in uno propter
quod ut in plantis potest utique enim habere radicem et germen potentia.
Propter quid autem hoc sit consequens hic quidem non; hic autem senescentia
medicus a quo distat in eo longe vite sic quemadmodum que
ab supplantatum. Etenim in supplantatione modo aliquo dicet utique
aliquid tale accidere. Particula quedam enim que abscisa est in
plantatione quedam in separato hoc accidit. Causa autem proxime
est autem quod est utique principium in parte existens. Accidit autem
idem in animalibus et plantis. Etenim in animalibus enim longioris vite
masculi ut in pluribus. Superiora autem superiora maiora quam
inferiora. Magis enim validum masculus quam femella. Est
superiori autem calidum et frigidum in inferiori. Et plantarum
que in capite grandia longioris vite. Talia autem que non campe-
stria sed arborosa. Superius enim plante est caput radix.
Cetera autem ad inferiora et fructum accipiunt augmentum.
Sed de hiis quidem secundum se in aliis quod plantis determina-
bitur. Uniuersaliter autem de aliis animalibus dicta et causa de magnitudine
vite et de vite breuitate. Relinquitur autem nobis con-
siderare de iuventute et senectute et vita et morte.
Hiis enim determinatis finem utique habebit que de
animalibus methodus.

Explicit parvorum naturalium finis

Iste liber prime philosophie metaphysicalis appellatur

Omnes homines natura scire desiderant. Signum autem est sensuum dilectio. Preter enim utilitatem propter se ipsos diliguntur, et maxime aliorum qui est per oculos. Non enim solum ut agamus, sed et nihil agere debentes ipsum videre pre omnibus aliis eligimus. Causa autem est quia maxime sentire nos hic facit, et multas differentias demonstrat.

Animalia quidem igitur natura sensum habentia fiunt. Ex sensibus autem quibusdam quidem ipsorum memoria non inest, quibusdam vero inest. Et propter hoc alia quidem prudentia sunt, alia vero disciplinabiliora non potentibus memorari. Prudentia quidem sunt sine addiscere quecumque sonos non audire potentia sunt, ut apes, et utique si quod aliud huiusmodi genus animalium est. Addiscunt autem quecumque cum memoria et hunc habent sensum. Animalia quidem igitur alia imaginationibus et memoriis vivunt, experimenti

[illegible]

ante [illegible] principal [illegible] ad [illegible] et [illegible]

Est ut ex medicis [illegible] experimentales. [illegible]

[illegible] medicine [illegible] expediens [illegible]

ad finem et sic [illegible] simplices experimentales

[illegible] et arti [illegible] ad [illegible] et [illegible] expediens

[illegible] experientia [illegible] cum arte facit sicut

ut ptolomeus [illegible] inexpediens [illegible]

Est ut [illegible] cum [illegible] multe experimentalibus [illegible]

[illegible] una sit [illegible] de [illegible] acceptis.

Accipere quod cum [illegible] platus et socrati hac

[illegible] laboratibus hec [illegible] et [illegible]

singulariter experimenti [illegible] et [illegible]

sine una spes hac [illegible] laboratibus [illegible]

ut flegmaticus [illegible] febricitantibus

arte [illegible] quod [illegible] expediens [illegible] ab arte

[illegible] magis [illegible]

sine experientia [illegible]

[illegible] quod singularum [illegible]

Actus [illegible] et [illegible]

[illegible] cum medicus [illegible]

Similiter aut forte aut aliquem sic dictorum cui ac-
homini accidit. Si ergo sine experimento rationem quis
habeat et universale quidem sciat, in hoc autem singulare ig-
noret, multotiens peccabit in cura. Singulare
namque magis curabile est. Sed tamen scire et obviare
magis arti quam experimento esse arbitramur. Et arti-
fices expertis sapientiores esse opinamur, tamquam
quod secundum scire sapientiam. Experti quidem ipsum quia s-
ciunt sapiente, hoc autem quia hi vero sciunt, illi non.
Hi autem propter quid et causam cognoscunt. Propter quod et archi-
tectores circa unumquodque honorabiliores et magis scire ma-
nu artificibus putamus et sapientiores, quia factorum
causas sciunt. Alii vero sicut quaedam inanimatorum faciunt
quidem, non scientia autem faciunt quae faciunt, ut ignis
exurit. Inanimata quidem natura quadam unumquodque horum
faciunt horum. Sed manu artifices propter consue-
tudinem, tamquam non secundum practicos esse sapientiores
sint, sed secundum quod rationem habent ipsi et causas cognos-
cunt. Et omnino signum scientis est posse docere. Et
ob hoc magis artem experimento scientiam existima-
mus: possunt enim hi docere, hi autem docere non possunt. Am-
plius autem sensuum nullum existimamus sapientiam esse, quamvis

rie et horum singularium cognitiones maxime sint pro-

sed propter quid de nullo dicunt. ut propter quid calidum ignis

sed quia calidum solum sit. Primum quidem verisimile est quemcumque

communes artem invenientem ultra quoscumque sensus ab hominibus

mirari non solum propter aliquid inventorum utilitatem

sed tamquam sapientem et ab aliis differentem. Pluribus

autem repertis artibus et aliis quidem ad necessaria

aliis vero ad introductionem existentibus semper tales

illis sapientiores arbitramur, propter scientias suas

ad usum non esse. Unde iam omnibus talibus institutis

que non ad voluptatem nec ad necessaria scientiarum reperte

sunt et primum in his locis ubi vacabant. Unde circa

Egyptum mathematice artes primum substiterunt. ibi namque

gentis sacerdotum vacare dimissa est. In moralibus

quidem igitur que sit artis et scientie differentia et similium ge-

nerum dictum est prius. Cuius autem gratia nunc sermonem

facimus hoc est quia nominatam sapientiam circa primas causas

et principia existimant omnes. Quare sicut dictum est prius

expertus quidem quemcumque sensum habentibus sapientior

esse videtur. artifex autem expertis. architecton autem

manu artifice. speculative autem magis activis.

Quod quidem igitur sapientia circa quasdam causas et principia sit

scientia manifestum.

Quoniam autem seorsum hoc genus, eorum quae elenchorum

sunt et eorum quae videntur sapientie et seorsum sit hoc

utrumque considerandum est. Quod utrumque accipiatur de primo

existentium quantum ad sapientem habentem facultatem

ex hiis manifestum est. Primum utrumque sapientie sive eius

maxime et contingit accipiamus vel singulariter sive

eius virtute, ipsa sufficienter agnoscere potest.

Lemma hodie nostre hunc sapientem dicimus. Quemadmodum

enim est de causa simile et non sophisticum

et hec vero est magis eius quam sapientie, eius

necesse est sophisticus et sophisticas maxime eius in se

esse et facile eius eligendum est magis eius sap

ientia quam eius videntur eius et pulchriore subsis

tentie magis esse sapientem. Vel eius ordinatio sub sap

ientie ordinatione oportet nos hunc ab altero sed

hoc magis sapientie secundum dicere quod in est evidens

et tot de sapientia et sapientibus habemus sicut ad

hoc genus eius adiacet substantie sub ad et sufficienter

sed ex hiis ad agnoscendum q̄ maxime sit

non a seorsum sed demonstrationibus, verum non esse

sed quod maxime primum sed vel quod sit ex primo

eius quod eius sit ex ad eius dicit. Ut ad sunt in

et geometria. Atque et doctrinalis quae causarum speculativa

magis. Hii namque docent qui causas dicunt de singulis.

Scire autem et nosse et scire ipsorum gratia maxime

inest ei quae maxime scibilis scientiae. Nam qui scire propter se

desiderat, eam quae maxime scientia maxime desiderabit;

talis autem est quae maxime scibilis. Maxime autem scibilia

prima et causae. Nam per haec et ex his alia co-

gnoscuntur, sed non haec per subiecta. Maxime vero princi-

palis et magis principalis subservienti quae cognoscit

cuius causa sunt agenda singula. Hoc autem est bonum uniuscuiusque,

totaliter autem optimum in natura omni. Ex omnibus

ergo quae dicta sunt in eandem scientiam cadit quaesitum nomen.

Oportet enim hanc primorum principiorum et causarum esse speculativam;

et enim bonum et quod cuius causa unum causarum est.

Quia vero non activa ex primis philosophantibus

palam. Propter admirari homines et nunc et primum inceperunt

philosophari, a principio quidem in promptu dubitabilium

mirantes, deinde paulatim sic procedentes et

de maioribus dubitantes, ut de lunae passionibus et de his quae circa solem et astra

et universi generatione. Qui vero dubitat et admiratur

ignorare videtur, quare et philomitus philosophus aliquo modo

est; fabula namque ex miris constituitur.

ad ignorantiam fugiendam sunt philosophati

palam quia scire studebant propter scire et non usus alicuius

causa. Testatur autem ipsum accidens. Nam fere omnibus existentibus

sunt necessariis et ad voluptatem et ad quietem

huiusmodi prudentia inquiri incepit. Palam igitur quia propter

nullam ipsam quaerimus utilitatem aliam. Sed ut homo dicimus

qui suimet et non alterius est, sic et haec sola libera

Propter quod et iuste non humana putetur esse

Multipliciter ad hominum natura serva est. Unde secundum Simo-

nidem solus deus hunc habet honorem. Virum vero non

non quaerere quae secundum se scientiam. Si vero ut

illi quidem poetae quod divinum natum invidere,

hinc contingere maxime verisimile et in fortunatos esse omnes

superfluos esse. Sed nec divinum invidum esse contingit,

sed secundum proverbium multa mentiuntur poetae. Nec talis

aliquam honorabiliorem existimare. Nam divinissima et maxime

honorabilis. Talis autem dupliciter utique est sola.

Quam enim maxime deus habet divina scientiarum est et si

si qua sit divinorum sola. Ad istam ambo haec sortita

Dignior vero nulla est et ipsa quodammodo

et tale ad solum autem maxime deus habet necessariorum

Quae omnes non dignior vero nulla. Oportet autem

[illegible] animum ad [illegible] vel [illegible]

[illegible] questionum [illegible] ut dix-

[illegible] ex admiratione et [illegible]

nomina [illegible] speculationum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

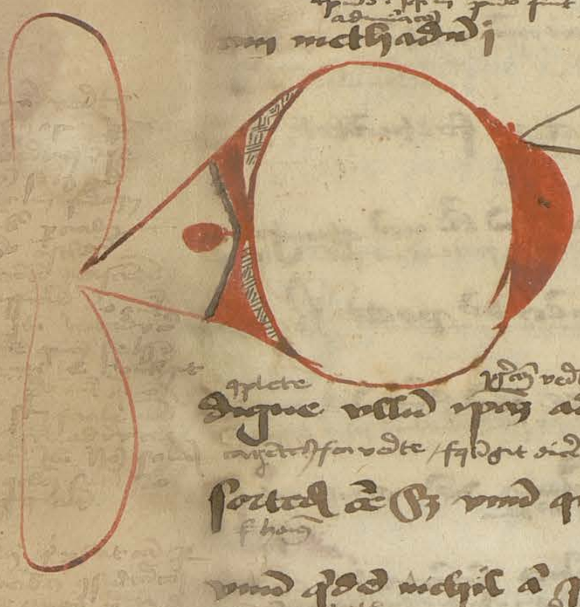
[illegible] et [illegible] nichil [illegible]

[illegible]

[illegible] questione [illegible]

[illegible] quam [illegible] questionem [illegible]

[illegible] methaphisi[illegible]

P[illegible] theori[illegible]

sic [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] adipisci posse [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] nichil [illegible] et [illegible]

[illegible] magni[illegible]

[illegible] vt [illegible]

[illegible] delinquit sic [illegible]

[illegible] et [illegible] posse [illegible]

Forsan autem et difficultate secundum duos existente modos
non in rebus sed in nobis est eius causa. Sicut enim
nicticoracum oculi ad lucem diei se habent sic et anime
nostre ad ea que sunt omnium natura manifestissima. Non so-
lum autem hiis debemus gratias iustum est quorum aliquis communicaverit
opinionibus sed et hiis qui superficialiter enunciaverunt
etenim hii conferunt aliquid nam habitum ante exercitaverunt
nostrum. Nam si Thimotheus non fuisset multam
melodiam non haberemus. Si autem non Phrinis Thimo-
theus non fuisset. Eodem vero et de enunciantibus veri-
tate. A quibusdam vero opiniones quasdam accepimus, alii
et hiis forte causa fuerunt. Recte vero philosophia
scientia dicitur veritatis. Theorice enim finis veritas
practice vero opus. Etenim quomodo se habet
intendunt non causam secundum se sed ad aliquid et ad nunc
speculantur practici. Nescimus autem verum sine causa.
Unumquodque vero maxime ipsum aliorum secundum quod et aliis
inest univocum puta ignis est calidissimus. Etenim
et aliis huius caloris causa. Et verissimum quod posteri-
oribus est causa ut sint vera. Quapropter semper existentium principia
semper esse verissima. Non enim aliquando vera nec illis causa aliqua est eius.
Sed illa aliis causa ut sint. Quare unumquodque sicut se habet
ut sit ita et ad veritatem.

Adhuc quod fit primum procedendo et indivisi-

bile continuum necessario indivisibile necessarium [illegible] partes prius

et unum est ex una. Et hoc infinitum pergendi [illegible]

impossibile [illegible] ex [illegible] ex ad [illegible]

ex [illegible] et [illegible] simul. Item unde primum motum

ut [illegible] ab [illegible] motu et [illegible] ipsius [illegible]

[illegible] et [illegible] simul. [illegible] aliud [illegible]

[illegible] impossibile. Item quod similitudine [illegible]

[illegible] et [illegible] aliquid et [illegible] aliud

[illegible] esse et [illegible] esse [illegible]. Medium enim

est quod aliud ultimum et primum [illegible]

[illegible] [illegible]. Vel si [illegible] oportet [illegible]

[illegible] et primum [illegible]. Vel enim [illegible] ultimum [illegible]

enim [illegible] est medium. Vel [illegible]

[illegible] est [illegible] infinita ad finita

[illegible] enim primum [illegible] infinitum [illegible]

[illegible] medie [illegible]

[illegible] toto [illegible] primum ex

toto [illegible] Adhuc necesse [illegible] impossibile

infinitum [illegible] habere primum [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] aliud [illegible] Amplius enim fit [illegible]

Ex hoc non ut hic dicimus post hoc ut ex isthmiis

olimpia sed ut ex puero mutato vir et aer

ex aqua. ut quidem ergo ex puero virum dicimus

fieri ex eo quod fit factum, perfectum [illegible]

semper enim est medium et non est generatio [illegible]

et non ens. est autem addiscens [illegible]

Et hoc est quod dicitur quia fit ex addiscente

Et hoc est quod dicitur quia fit. hic vero ut ex aqua

aer corrupto altero. propter quod illa quidem non

reflectuntur ad invicem nec fit ex viro puer. Non

enim fit ex generatione quod fit sed post generationem

Sic enim et dies ex aurora quia post hanc. propter

quod nec aurora ex die. altera vero reflectuntur.

Utroque autem non possibile ire in infinitum. Existentium

enim mediorum necesse finem esse. Haec vero

ad invicem reflectuntur. Alterius enim corruptio al-

terius generatio est. Simul autem impossibile primum sem-

piternum corrumpi. quoniam enim non infinita est generatio

sursum, necesse ex quo primo corrupto aliquid factum

non sempiternum. Amplius autem quod cuius causa finis

tale vero quod non alterius causa sed alia illius. quare

siquidem fuerit tale non [illegible] omnino causa est

Sed quia infinitivo fuerint [illegible] verbi [illegible]

[illegible] non et nullum [illegible] facere ad

[illegible] non [illegible] verum [illegible] est [illegible]

Vel [illegible] alium [illegible] sit [illegible]

[illegible] est eorum [illegible] Sed

[illegible] quod [illegible] ad aliud

[illegible] Tempus eorum [illegible]

[illegible] quia [illegible] Vel eorum [illegible] ad [illegible]-

[illegible] non [illegible] Amplius [illegible]

[illegible] non eorum [illegible]

[illegible] et [illegible] non

Vel [illegible] infinita quod [illegible] intelligi

Vel eorum [illegible] non

[illegible] non [illegible] quod

non [illegible] Sed

[illegible] in eo quod [illegible] et infinito [illegible]

[illegible] non [illegible] non [illegible] infinito

Sed si infinitum esset [illegible] non

[illegible] Unde eorum [illegible]

[illegible] infinitum [illegible]

[illegible] non [illegible] in [illegible]

A[illegible]

entibus illa et [illegible] [illegible] dignus erat et

[illegible] nec falsa videri [illegible] ipse [illegible]

nota minus et maius [illegible] [illegible]

Quadrata vero vim habet et [illegible]

ordine [illegible] fabulosa et

quod valet ingenio [illegible] ipse

Ipso si non mathesis quid dicat non [illegible]

dialectis Aliis si non certare et [illegible]

iudicii [illegible] est illi [illegible] [illegible]

flebile [illegible] ipse [illegible] [illegible]

a ipse microcosmia [illegible] [illegible]

ut quemadmodum in simbolis et [illegible]

liberas esse quibusdam [illegible] [illegible]

quod singula sunt [illegible] et absurditas [illegible]

querere [illegible] et modum [illegible] est ad [illegible]

facile accipe Arithmologia [illegible] mathematica non

[illegible] [illegible] si non [illegible] ipse

[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] presentabo quod non [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et si [illegible]

[illegible] a [illegible] et [illegible] [illegible]

Necesse est ad quesitam scien-
ciam nos aggredi primum
de quibus dubitare primum opor-
tet. Hec autem sunt quecumque de hi-
is aliter susceperunt
quidam et si quid preter hec ex-
titit omissum. Est autem investi-
gare volentibus preopere
bene dubitare. Posterior enim euporia solutio
prius dubitatorum est. Solvere autem non est ig-
norantes vinculum. Sed mentis dubitatio hoc de re
ostendit. In quantum enim dubitat in tantum similiter ligatis
patitur. Impossibile enim utrisque procedere ad quod
ante. Propter quod oportet difficultates speculari omnes prius
et horum causam. Et quia querentes sine dubitare
primum similes sunt ignorantibus quo oportet ire. Et adhuc neque
si quando quesitum invenit aut non cognoscere. Finis enim huic
quidem non manifestus, ei vero qui ante dubitavit manifestus. Amplius
autem melius necesse est habere ad iudicandum eum qui tamquam
adversariorum et dubitantium omnes audivit rationes.
Est autem dubitatio prima quidem de quibus in prohemialibus dubita-
vimus. Utrum unius aut multarum scientiarum est speculari
causas. Et utrum substantie principia prima scien-
tie est videre solum aut et de principiis ex quibus demonstrant omnes, ut
utrum contingit idem et unum simul affirmare et negare aut non
et de aliis talibus. Et si circa substantiam, utrum una circa
omnes aut plures. Et si plures, utrum omnes cognate
aut harum has quidem sapientias oportet dicere illas vero aliquid aliud
sunt. Et hoc ipsum necessarium querere. Utrum
sensibiles substantias solum esse dicendum est aut et preter has alias
et utrum unum genus aut plura sunt substantiarum ut
facientes species et mathematica intermedia horum et sensibilium.
De hiis inquam ut diximus considerandum. Et
utrum circa substantias solum speculatio est et circa accidentia
per se substantiis. Adhuc de eodem et diverso et simili et dis-
simili et contrarietate et priore et posteriore et aliis omnibus talibus
circa que dialectici temptant intendere ex probabilibus solum

[illegible interlinear gloss]

Presentationes [illegible] practicam [illegible] theoricam [illegible] Aristoteles

[illegible] ad [illegible] esse [illegible] se [illegible] et non

solum [illegible] videtur [illegible] Secundo videtur primo [illegible]

primi [illegible] Et videtur [illegible] et [illegible]

a [illegible] communi [illegible] singularis Et [illegible]

quod [illegible] et [illegible]

actus [illegible] et [illegible]

[illegible] et tractatus [illegible]

[illegible] se a [illegible] Et hec separabile [illegible]

[illegible] Et videtur [illegible]

[illegible] ad [illegible] a [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] Et videtur [illegible]

[illegible] et [illegible] Et videtur [illegible]

et incorruptibile [illegible] Et videtur [illegible]

[illegible] corruptibile [illegible]

ad [illegible] difficilium et [illegible]

[illegible] videtur primo et [illegible]

[illegible] et plato non [illegible]

ut [illegible] amore [illegible]

[illegible] Et videtur [illegible]

[illegible] Et [illegible]

[illegible] et [illegible]

et [illegible] Et [illegible] videtur [illegible]

[illegible] De [illegible]

non solum difficile [illegible]

[illegible] videtur [illegible]

[illegible] et non

[illegible] Amplius ad [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

et quod impossibile est secundum quod omnes eam et unum
[illegible] horum existit eam et unum unumquodque utrumque
eius ut nullam aliae artes. Sed ad quod eam [illegible]
quod oportebit aliquam ipsam esse sublectam. Et si quidem
partes illa uero dignitatis eam. Ulterius quod [illegible]
demonstrationibus imperfecta. Ulterius eam [illegible]
et tam aliquam et aliorum demonstrativa [illegible]
differentia est unum aliquam demonstrationem eius eam
indemonstrabiles dignitatibus utrum. Ulterius si alia
quod scientia et que de hiis quam earum prior et [illegible]
cerere ultra eam magis [illegible] eam sunt
nitatem et si non est [illegible] primi unumque est
quod ipsius speculari veritatem et falsitatem. Totaliter
utrum una omnium aut plures sunt. Si ergo non
unumquodque sunt ponenda scientia. [illegible] non
non est rationabile et non demonstratio una quod
est utrumque autem. Utrumque ergo demonstratio [illegible]
aliquam sublectam speculari per se accidentia ex quibus op[illegible]
Et tamen est igitur generum accidentia per se eius [illegible] speculari
ex eisdem opinionibus. Unde tamen ipsum quod unumquodque et
unumquodque sunt eadem sunt aliquam [illegible] accidentia sunt in specu-
landum aut ex hiis una. Amplius autem utrum eam
substantias solum theorematum aut tamen praeter et accidentia [illegible]
aliter ut si solidum quidem substantia et linee et super-
ficies utrum eiusdem sunt [illegible] et [illegible] et [illegible]
tamen unumquodque [illegible] mathematice [illegible]
utrum si eadem demonstrativa [illegible] et quod [illegible]
non aliter [illegible] demonstrativa. Sed vero
esse quod est speculari tamen sunt accidentia. Hoc enim
videre est valde difficile. Amplius autem utrum
sensibilia sola dicere sunt. Aut [illegible] et praeter
eam alie. Et utrum unum genus aut plura [illegible]
[illegible] sunt et dicentes species intermedia tamen [illegible]
mathematicam dicunt esse substantiam. Quod [illegible]
[illegible] [illegible] sunt se dicimus non in [illegible] ex [illegible]
ipsis sermonibus. Multipliciter autem non [illegible]
facultatem nullam unumquodque [illegible] dicere [illegible] aliquam
[illegible] ac [illegible] est [illegible] sunt dicendo [illegible]

eadem dicere sensibilibus nisi quod haec quidem sempiterna illa vero corruptibilia. Nam per se hominem aiunt esse et equum et sanitatem, aliud autem nihil, simile facientes hiis qui deos quidem esse dicunt humane speciei. Nec enim illi aliud fecerunt quam homines sempiternos nec isti species quam sensibilia sempiterna. Amplius autem si quis praeter species et sensibilia intermedia ponat, multas habebit dubitationes. Palam enim quia similiter lineae praeter ipsas et sensibiles erunt et unumquodque aliorum generum. Quare quoniam astrologia una harum est, erit quoddam caelum praeter sensibile caelum et sol et luna et alia similiter quae sunt circa caelum. Et quomodo oportet credere? Neque enim immobile rationabile esse, moveri vero omnino impossibile. Similiter autem et de quibus perspectiva tractat et quae in mathematicis armonia. Et enim haec impossibile esse praeter sensibilia propter easdem causas. Nam si sensibilia intermedia et sensus, palam et animalia erunt intermedia ipsorumque et corruptibilium. Dubitabit autem aliquis et circa quae entium oportet quaerere has scientias. Nam si hoc differt geometria a geodesia solum quia haec quidem eorum quae sentimus, illa vero non sensibilium, palam quia et praeter medicinam et aliam erit scientiam et praeter ipsam medicinam aliquam inter ipsam medicinalem et hanc medicinalem. Et quomodo hoc possibile? Etenim salubria quaedam utique erunt praeter sensibilia et ipsum sanum. Simul autem nec hoc verum quia geodesia sensibilium est magnitudinum et corruptibilium. Ita nec corruptis corrumperetur. At vero nec sensibilium erit magnitudinum astrologia neque huius caeli. Neque enim sensibiles lineae tales sunt quales dicit geometra, nihil enim rectum sensibilium sic nec rotundum; tangit enim circulum regula non secundum punctum sed ut Prothagoras dicebat arguens geometras. Nec motus nec revolutiones caeli similes de quibus astrologia sermones facit, nec astra easdem naturas habent. Sunt autem aliqui qui dicunt esse quidem intermedia dicta inter species et sensibilia, non tamen extra sensibilia sed in hiis. Quibus accidentia impossibilia omnia quidem plurimi sermonis est pertransire, sufficit autem et talia speculari. Non enim in talibus rationabile se habere sic solum, sed palam quia et species contingit in sensibilibus esse eadem enim ratio horum est. Amplius autem duo solida in eodem necesse loco esse et non esse immobilia in motis existentia sensibilibus. [illegible] quorum gratia ponunt ea esse [illegible] sensibilibus.

eadem enim [illegible] in quibus est [illegible] sunt [illegible]
eum celum [illegible] celum non [illegible] in corpore [illegible]
[illegible] magis [illegible] de [illegible] [illegible]
quod [illegible] predicta [illegible] videtur [illegible]
[illegible] elementa et prima [illegible] magis
[illegible] [illegible] primum ut vult de
mixta et prima [illegible] [illegible]
[illegible] primis [illegible] non [illegible] et [illegible]
ea [illegible] elementa [illegible] [illegible] sunt
[illegible] [illegible] Amplius
[illegible] dicit [illegible] plura elementa et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] prima dicit [illegible] ut
[illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] sunt [illegible]
mixta [illegible] [illegible] sunt [illegible] sunt Et a
[illegible] et ad [illegible] vult [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et quod [illegible]
[illegible] et [illegible] non sunt prima
[illegible] Et si [illegible] [illegible]
prima [illegible] sunt [illegible] et [illegible]
prima [illegible] Et si [illegible] sunt [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] prima sunt [illegible] [illegible]
[illegible] elementa [illegible] unum [illegible] magis
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
utrobique prima [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] sunt Adhuc [illegible] si [illegible] prima sunt
[illegible] [illegible] [illegible] prima [illegible]
[illegible] et de [illegible] elementa [illegible]
[illegible] sunt [illegible] prima [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
tot [illegible] erunt prima quot et [illegible]
[illegible] et unum prima et [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] erunt [illegible]
unum [illegible] unum [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] si unum [illegible]
[illegible] unum [illegible] [illegible]
Amplius [illegible] que sunt [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible] ... ut [illegible] ad nos [illegible] Adhuc ...
amplius [illegible] sed [illegible] et si hec
[illegible] insinuata [illegible] sed [illegible] eius [illegible]
[illegible] et si [illegible] predicamentum [illegible] si [illegible]
[illegible] predicamentum [illegible] fit unum et unum ad [illegible]
[illegible] indivisibile [illegible] sed [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] simplicia
[illegible] et unum [illegible]
[illegible] Amplius [illegible] et [illegible]
[illegible] nostra [illegible] ad [illegible]
et si [illegible] [illegible] qualitatis non est [illegible]
[illegible] et [illegible] figura [illegible]
figuratio si [illegible] et [illegible]
[illegible] maxime [illegible]
[illegible] et [illegible] Amplius [illegible] melius [illegible]
[illegible] melius [illegible] habet [illegible]
[illegible] Item quod [illegible]
[illegible] et [illegible] ab eo [illegible]
[illegible] cum et [illegible]
[illegible] predicamentum et [illegible] ab eo [illegible]
[illegible] substantia [illegible] substantia [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] substantia [illegible]
[illegible] Item [illegible] habita [illegible] et omni
[illegible] et [illegible] maxime necessaria [illegible]
[illegible] non [illegible] nostra [illegible]
[illegible] substantia [illegible] quod accipere
[illegible] [illegible] unum [illegible] idem
et eius [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] substantia [illegible]
[illegible] Amplius [illegible]
[illegible] maxime [illegible]
[illegible] oportet
[illegible] et [illegible]
[illegible] intellectuale [illegible] et [illegible]
intellectuale sed omnia sensibilia et [illegible]
[illegible] quod [illegible] Amplius [illegible]
[illegible] non [illegible] sensibilia omnia

corruptibilia et in motu sunt. Si semper ...
intellectus nec generationem possibile esse. Necesse enim
aliquid factum esse ex quo fit et horum ultimum ingenitum
si stat et ex non ente generari impossibile. Amplius
autem eo sit generatio et motus, finem esse necesse est. Nullus
enim est infinitus motus, sed omnis finitus. Generari
impossibile quod impossibile factum esse, quod autem generatur
necesse quando primum factum est. Amplius autem si materia
est ingenita, multo rationabilius substantiam esse quam
aliquando sit. Nam si nec hoc est nec illa, nihil
omnino. Si vero hoc impossibile, necesse aliquid esse praeter sinolum
formam et speciem. Si vero hoc ponat, et in quibus non,
tamen etiam aliquorum ponet duobus in quibus hoc ponet et
quibus non; nam quod omnibus non contingat manifestum, non
enim ponemus domum aliquam praeter domos aliquas.
Adhuc autem utrum substantia una omnium erit, ut hominum?
Sed impossibile; unum enim omnia quorum substantia una.
Sed multa et differentia? Sed et hoc irrationabile. Simul autem et
sit materia horum singularum et sinolon eadem ...
plura. Et de principiis hoc dubitabit; nam si
sunt unum, nihil erit numero unum, nec unum
ipsum et ens. Et scire quomodo erit, si non aliquid
fuerit in omnibus? Sed si numero unum et unumquodque principiorum
unum, et non quemadmodum in sensibilibus alia
aliorum, ut huius syllabae existentis et principia specie
eadem, etenim ea sunt numero diversa, si sunt non ita,
sed quae sunt entium principia numero unum sunt, non erit
praeter elementa nihil aliud. Nam dicere numero unum
aut singulare differt nihil. Sic enim dicimus
unumquodque numero unum, universale vero quod in his. Sicut
si vocis elementa numero essent determinata, tot litteras
esse necesse erit quot elementa, duobus eisdem non
existentibus nec pluribus. Non minor autem dubitatio
derelicta et prioribus et modernis, utrum eadem corrupti-
bilium et incorruptibilium sint principia aut diversa.
Si enim eadem sint, quomodo haec quidem incorruptibilia, illa
corruptibilia, et propter quam causam? Qui quidem igitur circa
Hesiodum et omnes theologi solum curaverunt ad ipsos
persuasionem, nos vero neglexerunt ...

natura et machina mundi [illegible] fecta [illegible]

[illegible] quod [illegible] nova [illegible] exprimere [illegible]

[illegible] semper [illegible] voluptas

[illegible] mundi natura et machina [illegible]

[illegible] mundi quod eius sempiternum [illegible]

[illegible] fabulose [illegible] dignum [illegible]

[illegible] nec [illegible] ex [illegible]

[illegible] quae ex [illegible]

sempiterna [illegible]

[illegible] at nec [illegible]

habere palam [illegible] nec [illegible]

[illegible] quod [illegible] ab [illegible]

[illegible] esse [illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible] ex [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] et [illegible] et

[illegible] et [illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] palam [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] aliquid [illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible] et [illegible]

et [illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] amor [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] exempla [illegible]

[illegible]

[illegible] ex

[illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible] ens [illegible] complexa [illegible] complexa [illegible]

[illegible] necessario et [illegible] ex [illegible] [illegible]

[illegible] ex [illegible] quae [illegible] [illegible]

[illegible] sicut stat [illegible]

[illegible] ad quod ens complexa [illegible]

vel incomplexa [illegible] ex [illegible] incomplexo

ex [illegible] complexa ens ex [illegible] complexa

ens [illegible] [illegible] multa [illegible]

[illegible] conatus [illegible]

[illegible] substantia [illegible]

[illegible] accipiendum [illegible] ad [illegible]

difficultatem et ad cognoscendum [illegible] maxime

[illegible] unum et ens [illegible] entium [illegible] et utrum

[illegible] ens [illegible] quod unum [illegible]

[illegible] quod [illegible] unum [illegible] ens et unum

[illegible] [illegible]

[illegible] Plato [illegible] et Pitagorici [illegible]

ens [illegible] unum [illegible] [illegible]

[illegible] unum [illegible] et ens [illegible]

Empedocles ut [illegible]

ens [illegible] ens [illegible] amorem [illegible]

[illegible] unum [illegible] [illegible]

[illegible] unum [illegible] et ens et [illegible] entia [illegible]

[illegible] et [illegible] plura elementa ponunt [illegible] et [illegible]

tot [illegible] ens et unum [illegible] [illegible]

[illegible] non [illegible] quaedam [illegible] unum et ens

[illegible] [illegible] maxime [illegible]

[illegible] unum [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] complexa [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

ab [illegible] separata [illegible] [illegible]

[illegible] unum [illegible] unum et ens [illegible]

[illegible] unum [illegible] ens [illegible] ens [illegible]

[illegible] [illegible] ens [illegible] et [illegible]

unum [illegible] quod [illegible] [illegible]

[illegible] ad quod ens uno [illegible] entia [illegible]

ab ente [illegible] quae [illegible] parmenides [illegible]

[illegible] unum [illegible] entia et [illegible] ens [illegible]

[illegible] unum [illegible] [illegible] unum [illegible]

[illegible] non [illegible]

[illegible] ens [illegible] et [illegible] ente et [illegible]

[illegible] unum [illegible] ens [illegible]

[illegible] unum [illegible]

[illegible]

extrem(is) ... vel non extremis. Nolo ut medie ...
dimensio(n)is ... et ... ...
quantitas ... ... unde ... ...
continuit(atem) ... et ... alteri medio ... ...
dat ... ...
... et ... cum ... ...
... ... dimensio(n)is ... ...
quae ... quere ... ... ut ...
intermedia ... ...
... ... plura ...
... ... quemadmodum ...
... ...
... ...
... ... et ... que ...
infinita ... et illic ... ...
... ... qualia ...
... ... una ... et ... ...
... ... alia ... ...
... ...
... ...
... ... singul(is) ...
... non ... ...
... ... et non ... ...
... ... quale ... ...
... a aliquo alio non ... in actu ...
... ...
... ... non se habe(n)t ... ...
... ...
... ... et ... ...
... ...
... ...
... non ... ...
... ... hoc ... ...
et ... quod ... ... multa ... ...
... ... et ... ... et ...
... ...
non ... ... quasi ... non ... ...
... ... quare ... ...
... ... :

Est scientia quaedam quae speculatur
ens in quantum ens et quae
huic insunt secundum se. Haec autem
vero nulli eadem in parte dictarum.
Nulla enim aliarum intendit universaliter de ente in quantum ens,
sed partem eius aliquam abscindentes circa hanc speculantur
accidens, velut mathematicae scientiarum. Quoniam autem
principia et extremas causas quaerimus, palam
quia naturae cuiusdam ipsas necesse est esse secundum se. Si igitur
et elementa existentium quaerentes haec principia quaerebant, necesse
et elementa entis esse non secundum accidens, sed in quantum
ens. Quapropter et nobis entis in quantum ens primae causae
sunt accipiendae. Ens autem multipliciter quidem dicitur, sed
ad unum et ad unam quandam naturam et non aequivoce,
sed quemadmodum et salubre omne ad sanitatem, hoc quidem ad
conservationem, illud vero in actione, aliud quia signum
est sanitatis, hoc autem quia susceptibile,
et medicinale ad medicinam; hoc enim in habendo medicinam
dicitur medicinale, illud vero susceptibile esse eius, aliud
vero in actus esse medicinae. Similiter autem et alia
accipiemus dicta. Sic autem et ens multipliciter
quidem, sed omne ad unum principium. Haec enim quia substantiae
entia dicuntur, alia vero quia passiones substantiae, alia
quia via in substantiam aut corruptiones aut privationes aut
qualitates aut factiva aut generativa substantiae aut ad substantiam dictorum

a generatione horum negationis a [illegible] et in eodem

esse eadem [illegible] inducamus per salvationem eorum unum

secundum speciem simul hoc esse et in aliquibus unde eadem [illegible]

primo dictorum unumquodque secundum speciem praedicatur secundum eos unum [illegible]

totum magis sicut eadem omnes species eius unum [illegible]

vel ergo quae entia unumquodque secundum speciem praedicantur [illegible]

Ipse vero rationes primi secundum speciem ex [illegible]

esse et ipsa quidem dicunt [illegible] secundum [illegible]

oportet quidem [illegible] ponere primum unum. Dicit et

unumquodque et separata unum et species ut generatur [illegible]

eadem [illegible] ipsa [illegible] materiae et

consequens secundum eadem [illegible] ipsa [illegible] unumquodque secundum speciem

et ipsa [illegible]. Hic eadem et unum esse et [illegible]

causa non quae ad [illegible] ut primum et [illegible]

Sed non ut unum [illegible] Michael ad [illegible] ne se [illegible]

suscipiunt se primi [illegible]. Dicit eadem unum hoc

et eadem hoc et hoc et non [illegible] aliquid [illegible]

in primis [illegible] unum secundum hoc et hoc et unum

hoc [illegible] quod non separantur ut [illegible] ut

[illegible] et ad unum [illegible]

[illegible] hoc [illegible] et [illegible] ad unum [illegible]

plus ad [illegible] secundum [illegible] non [illegible]

et quod eadem [illegible] unum [illegible] tot [illegible]

De quibus quidem est [illegible] sicut [illegible] specialibus [illegible]

[illegible] ut de omne et [illegible] et aliquibus [illegible] et se ad unum

[illegible] ad primum aliud specialia [illegible] ad omnia aliquo

[illegible] in esse quod precedit | et tot [illegible] sunt [illegible]

[illegible] primo nature et [illegible] habere [illegible]

[illegible] et unum [illegible] / [illegible] et [illegible]

[illegible] ut [illegible] dictum [illegible] omnia [illegible]

[illegible] et [illegible] et secundum [illegible] et [illegible]

[illegible] ad utrumque [illegible] specialis [illegible] una op-

[illegible] et negatio [illegible] privatio utrumque specialis

[illegible] utraque specialis unum utrumque negatio et privatio

[illegible] ad [illegible] pluralitati [illegible] non [illegible] ut [illegible]

[illegible] una dicta [illegible] in negatione [illegible] eius

[illegible] negatio est in privatione [illegible] subiecta [illegible]

[illegible] de qua dicta privatio [illegible] pluralitas oppo-

[illegible] opposita dicta [illegible] et [illegible] et [illegible] aequale et

[illegible] alia dicta ad [illegible] pluralitati et unum et dicte

[illegible] sicut [illegible] unum [illegible] contrarium [illegible] dicta

[illegible] quod contrarium est et dicta [illegible] quod

[illegible] et omnia [illegible] dicta [illegible]

[illegible] dicta cognoscere. non enim aliter [illegible]

[illegible] si [illegible] unum non [illegible] unum [illegible]

[illegible]

unum dicitur ad primum unum. Similiter dicendum quod et de

eodem et diverso et contrariis se habet. Quare divisis

quotiens singulum sic reddendum est ad primum in singula

predicatione, quomodo ad illud dicitur. Hec enim habere

illud, alia vero facere, alia vero secundum [illegible]

modos. Palam ergo quod in questionibus dictum est [illegible]

unius est de his et de substantia sermonem habere [illegible]

unum dubitationum. Et philosophi est de omnibus

posse speculari. Si enim non philosophi, quis erit qui perscrutabitur si

Socrates sedens et Socrates idem, aut si unum uni contrarium aut

quid est contrarium aut quotiens dicitur. Similiter et de aliis talibus. Quoniam ergo

inquantum est unum et entis inquantum ens per

se passiones sunt, sed non inquantum numeri aut linee aut

palam quod illius scientie et quid sunt que de eis cognoscere et

accidentia. Et non peccant qui de eis intendebant

non philosophantes, sed quia prior est substantia, de qua

nichil audiunt. Quare sicut sunt et numeri et quantitatis

numeri proprie passiones sunt ut imparitas et paritas

et commensuratio, equalitas, excedentia et defectus et ea

secundum se ad invicem insunt numeris. Similiter autem et solido et

[illegible] et immobili et levi et gravi alia propria sic entis

inquantum ens est quedam propria et ea sunt de quibus philosophi [illegible]

inde verum. Signum autem: dialectici namque et sophiste [illegible]

[illegible]

sophistica et [illegible] de quibus disputat [illegible] ad [illegible]

[illegible] disputat [illegible] et [illegible] sophistice [illegible]

[illegible] vel [illegible] et sophisticam et [illegible]

[illegible] ab hac quod non [illegible] ab illa

[illegible] fit [illegible] rectitudo [illegible]

[illegible] sophisticam [illegible] non

[illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] non [illegible] ad unum et ad pluralitatem

[illegible] unitatem et [illegible] pluralitatem. Contra [illegible]

[illegible] ex [illegible]

[illegible] non [illegible] et [illegible]

[illegible] calidum et frigidum [illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] vel alia [illegible] ad

unum et pluralitatem [illegible] a nobis

[illegible] vero [illegible] ad unum et

[illegible] unitatis [illegible]

[illegible] unum [illegible] non ut [illegible]

[illegible] ex

[illegible] vero [illegible] unum et [illegible]

[illegible] unum [illegible] et si [illegible] unum ad [illegible]

[illegible] et [illegible] hoc si non [illegible]

[illegible] unum [illegible] separabile ut [illegible]

[illegible] ad unum [illegible] vel [illegible]

[illegible]

Perfectum quod unum quod ens quod idem quod diversum cum ceteris

Ergo et universaliter cum quantitate cum [illegible]

relationi et qualitati insunt et quantitate cum mediate et

et non solum scientiae sed actionis cum theorica et

doctrina et de potentia et posteriori et de genere et

specie et toto et parte et talibus aliis

totum commune quod diversae scientiae de necessitate

indeterminatis et specialiter speculandi est et pro

quae sunt praedicta et de aliis praesentando

consideratur exemplis sed non quantum [illegible] speculando ab

[illegible] et veritas omnes et entis quantitate [illegible]

[illegible] cum [illegible] verum [illegible] cum quantitate

Sufficienter hic ad quantitate [illegible] de quo omnium

[illegible] quae quod mediate sed quantitate sunt cum

[illegible] hic cum esse sed [illegible] de ente quantitate [illegible]

[illegible] et de [illegible]

[illegible]

et non neque geometria neque arithmetica [illegible]

[illegible] et medio hac facultas soli [illegible]

de toto non [illegible] et de ente [illegible]

[illegible] ente [illegible]

[illegible] et [illegible] theorice et de [illegible]

[illegible] est et sophistica quae [illegible]

[illegible]

oportet non capere propter ignorantiam amphibolias

hoc facere oportet eum qui scit praedicare sophistice [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] Consequens [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] praemissas [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] sunt [illegible] [illegible] praemissas [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] necessariam [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] sunt praemissarum [illegible] non [illegible] sunt [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] eum [illegible] et non [illegible] [illegible] et [illegible]

et [illegible] alia [illegible] [illegible] sunt [illegible] ad [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] praemissarum [illegible] [illegible]

[illegible] eum [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] non eum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

320

Mutuans oportet quod hic ꝫ indebite [illegible] [illegible]

Emendatores vero hac deinceps ultra opera [illegible]

patrum et aliarum dignitatum hac [illegible] [illegible] [illegible]

et ut decet [illegible] [illegible] [illegible] et non [illegible]

tradere [illegible] [illegible] ad [illegible] hac [illegible] [illegible] [illegible]

Nos ad [illegible] accepimus, quod [illegible] [illegible] [illegible]

et non [illegible] et per hic [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] voluit ac et hic emendare [illegible]

[illegible] Est enim [illegible] non [illegible] [illegible]

[illegible] emendatores et [illegible] [illegible] totaliter [illegible]

Et emendare ꝫ [illegible] non in [illegible] [illegible]

[illegible] facere emendatores. Sed vero [illegible] non [illegible]

[illegible] quere [illegible] potuit [illegible] ac tele [illegible]

non [illegible] [illegible] Est ac emendare [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Sed [illegible]

[illegible] [illegible] ꝫ querere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ac [illegible] emendare [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et emendare [illegible] [illegible] [illegible]

Sed nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et non

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]

[illegible] [illegible] a non [illegible] [illegible] enim [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] Sed [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

et aliquis est enim nam [illegible] si dicant aliquis [illegible] enim non eius

[illegible] vtrumque non est forma nec corpus ad se [illegible] nec ad

alium [illegible] [illegible] et [illegible] est [illegible] [illegible] enim est

a [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] a non [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] vnum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad vnum [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ne [illegible] [illegible] [illegible] dicat [illegible] [illegible] ad [illegible]

[illegible] [illegible] n vtrumque [illegible] [illegible] non [illegible] ad [illegible]

non dicat [illegible] vnum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vnum

[illegible] vna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad et alie [illegible]

[illegible] [illegible] vno [illegible] n vtrumque [illegible] non [illegible] vna

[illegible] [illegible] [illegible] ad non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicat

[illegible] [illegible] non vtrumque est [illegible] [illegible] non vnum [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] ad [illegible] [illegible] ad

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad et ad se [illegible]

[illegible] enim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vnum si ad

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non et [illegible] vnum non [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] vno [illegible] et vnum [illegible]

enim [illegible] [illegible] vnum [illegible] [illegible] vno [illegible] [illegible]

utraque nimirum et album et hoc unum fuerint / quare

unum omnia erunt [illegible] et non erunt [illegible]

et non esse idem in fine contradictionum [illegible]

utrumque aliquid non homo vocat [illegible]

hec [illegible] et non esse [illegible]

[illegible] at non [illegible] alterum hoc et [illegible]

[illegible] ab esse hoc [illegible]

esse unum eum erunt hec eum sit unum esse [illegible]

et indeterminato [illegible] unum [illegible]

sit hoc esse et non hoc [illegible] alterum

utraque [illegible]

[illegible] hoc [illegible] hec [illegible]

non esse hec [illegible] hec eum sit [illegible]

non esse homine [illegible] et esse homine [illegible]

esse et non hoc esse alterum sit [illegible] album esse

homini esse alterum [illegible] eum oppositum [illegible]

sit [illegible] et album [illegible]

[illegible] quod [illegible] unum [illegible]

et non solum opposita [illegible] non [illegible]

[illegible] interrogatio [illegible]

[illegible] interrogatione [illegible] et [illegible] non [illegible]

interrogatio [illegible] eum [illegible] et [illegible]

album et [illegible]

[illegible] ... [illegible]

Quare si [illegible] dicte [illegible] et non [illegible]

unum [illegible] et non [illegible] quod et alterum et

[illegible] eorum incomplete in substantia [illegible] quod

[illegible] aut [illegible] per [illegible] aliud [illegible] et si

[illegible] et non [illegible] non [illegible] [illegible]

[illegible] si [illegible] per [illegible] et non [illegible] Sed non et in

[illegible] sunt [illegible] [illegible] sunt non [illegible]

[illegible] non faceret non [illegible] Sed vero [illegible]

[illegible] et [illegible] Sed non [illegible]

[illegible] non [illegible] non [illegible] non

[illegible] non esse [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] aliquid [illegible]

[illegible] vero substantia quod non aliud [illegible]

Sed [illegible] [illegible] esse [illegible] non

[illegible] esse esse [illegible] aliud est [illegible] [illegible]

[illegible] quod [illegible] est [illegible] accidens

[illegible] [illegible] [illegible] accidens

[illegible] [illegible] quod [illegible] non [illegible] Sed vero

[illegible] aliud est [illegible] Sed ad

[illegible] de subiecto [illegible]

[illegible] incomplete [illegible] plura [illegible]

[illegible] accidens [illegible] non accidit [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

accidunt aliqui alteri vni igitur hec quidem alteri alteri

vero alteri non accidit accidens quoniam sic accidit ut

album sortitus non contingit iustitia esse. Sic superius dictum

sociati albo album aliquid accidit. Non enim fit unum

ex ambobus nec etiam albo est aliquid album

ut musicum Ticheolus ut musicum hoc alteri

accidit et sed declaratum est quod hec quidem

hanc autem ut musicum sociati quoniam vero fit

dicitur accidit accidens quod quoniam alteri non quidem

finem accidentium dicitur esse ut aliquod est ut

simul hec ad hec confusum est impossibile est

Amplius si contradictiones sed de eodem vere sunt

tur quod omnia unum erunt erunt eum tricem et

et hec si de omni aliquid aut affirmare aut negare contingit

quemadmodum et ratione dicentibus verbis pitagore

Ulterum si videtur non tricem hec palam quod non

tricem quidem et est si contradictio vera et fit

anaxagore sed res omnes sunt ut melissus vere fit

et indeterminatum dicere videntur et putantes dicere

non ente dicunt non potentia eum et non eum

indeterminatum Atque dicendum est ipsum de omni affirmationem

et negationem quidem alteri quod nullum eo dicitur ut

Verum quia dicitur homo est [illegible] non homo [illegible] falsa quia est non homo [illegible]

[illegible] si affirmatio vera et negatio [illegible] ad non ex[illegible]

[illegible] affirmatio negatio autem [illegible] [illegible] [illegible] sua [illegible] et si

[illegible] quod [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] si ad [illegible] et affir-

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Et quae non ne-

[illegible] negatio vera si vera [illegible] [illegible] et non

[illegible] quae nec [illegible] nec non [illegible] est non [illegible]

[illegible] negationis [illegible] ad [illegible] et [illegible] et [illegible]

[illegible] est opposita. Amplius ad eam [illegible] se [illegible] [illegible]

album et non est album, et iustum et non iustum, eam [illegible]

[illegible] et negationis [illegible] [illegible] ad non et eam [illegible]

et [illegible] non eam [illegible] hic [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] eam [illegible] ad [illegible] [illegible] et negatio [illegible]

[illegible] negatio non [illegible] [illegible] et si sic est

est [illegible] [illegible] non iustum et [illegible] est [illegible] [illegible] Et

si [illegible] non [illegible] ad [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

est [illegible] opposita negatio [illegible] vera negatio falsa et

[illegible] [illegible] [illegible] negatio [illegible] [illegible] ad [illegible]

[illegible] vera [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]

[illegible] album et [illegible] quod non album ad non et [illegible] non

[illegible] [illegible] non [illegible] hic et [illegible] [illegible] non [illegible]

ad [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]

erunt verum ut communiter dicitur quod et idem est hoc et [illegible]

et tercium et quod contradictorie [illegible] si [illegible]

michil differt dicendo [illegible] non quia si differt est [illegible]

verum et quod [illegible] ad si [illegible] [illegible] verum [illegible]

accidit quod dicitur quod Adhuc quod omne dicit verum et [illegible]

necesse et ideo ipse [illegible] falsum dicit [illegible]

[illegible] quod [illegible] adhuc [illegible] michil [illegible]

nec erunt quod ita nec ita dicit si ita et non ita et [illegible]

hoc negare autem quod nec ita nec non ita non si [illegible]

utrumque est [illegible] Amplius si quando [illegible]

verum et negare [illegible] falsum et si verum affirmare falsum

est utrumque [illegible] si [illegible] dicit hic [illegible] quod [illegible]

Amplius quod ad [illegible] [illegible] existimabit [illegible] non [illegible]

mentitur [illegible] verum [illegible] verum dicit [illegible]

[illegible] verum non [illegible]

dicit si [illegible] verum dicit [illegible] existunt [illegible]

sic habebunt [illegible] et verum utrumque est et non [illegible]

non verum [illegible] si et omne mentitur et verum [illegible]

ut [illegible] quod nec [illegible] habet [illegible]

hic dicit [illegible] existunt

et non existunt et [illegible] habebit [illegible]

et maxime manifestum quod [illegible]

[illegible] hac [illegible] et non [illegible]

[illegible]

contingat si aliquid sit sed videtur timens tamquam non similiter pu-
tans non bonum esse incidere et bonum. Palam ergo quod hoc
quidem melius existimat illud autem non melius. Si vero et hoc quidem hominem
et non hominem necesse est et hoc dulce aliquid et hoc quidem liquens
hoc autem non liquens et hoc quidem dulce illud vero non dulce
est praeter hoc necesse. Non enim ex aequo existimat quod proferunt
omnia et dicit cum opinetur bonum esse bibere aquam et videre hominem deinde quaerit ipsa
quamvis oportebat si idem esset similiter homo et non homo. Sed ut dictum est
nullus est qui non videtur haec quidem cavere illa vero non
quare ut videtur omnes existimant esse simpliciter, si non de omnibus
at de meliori et deteriori. Si vero non scientes sed opinantes
multo magis curandum erit veritatis quemadmodum
et infirmo magis quam sano sanitatis. Etenim qui opinatur
ad scientem non salubriter disponitur ad veritatem. Amplius autem si quam
maxime omnia sic et non sic se habent, sed magis et
minus inest in natura existentium. Non enim similiter dixerimus duo
paria esse et tria, nec similiter mentitur qui quattuor quinque putat
et qui mille. Si ergo non similiter, palam quia
alter minus, quare magis verum dicit. Si ergo quod magis propinquius,
erit utique aliquid verum cui propinquius magis verum. Et si non est,
sed tamen iam est aliquid firmius et verius, et a ratione liberati erimus
intemperata et prohibente aliquid mente determinare.
Est autem ab eadem opinione et quae Protagorae
ratio, et necesse similiter ambas aut esse aut non esse.
Si enim opinata omnia sunt vera et apparentia, necesse omnia

si videntur vera et similiter multi necessario contraria sibi invicem
existimant et non eadem opinantes sibi ipsis mentiri
putant quare necesse est idem esse et non esse et si hoc est necesse
opinata omnia esse vera opposita namque opinantur
mentientes et verum dicentes si ergo sic se habent entia
verum dicent omnes quod quidem sibi ab eadem sunt intelligentia
utique uterque sermo palam. Est autem non idem modus
obviationis hi quidem persuasione egent illi vero vi quicumque
sic existimaverunt ex dubitatione horum facile curabilis ignorantia
non enim ad sermonem obviatio ipsorum sed ad mentem
quicumque vero orationis causa hoc dicunt huius in
voce et in nominibus redargutio medicina. Venit autem dubitantibus
haec opinio ex sensibilibus quod quidem contradictiones
et contraria simul existere videntibus ex eodem facta contraria
si igitur non contingit fieri non ens praeexistebat similiter res ambo entia
ut et Anaxagoras omne in omni mixtum dicit et Democritus
etenim hic vacuum et plenum similiter in quacumque existere parte
et tamen hoc quidem ut ens illud vero ut non ens. Ad
eos quidem igitur ex his existimantes dicemus quia quodam modo recte
dicunt et quodam modo ignorant. Ens enim dupliciter dicitur
quare est ut contingit fieri aliquid ex non ente est autem ut
non et simul idem esse ens et non ens sed non secundum idem
Potentia quidem enim contingit simul idem esse contraria actu vero non
Amplius [illegible] dignificabimus [illegible] existimare et aliam substantiam [illegible]

[illegible] nec motum existit nec corruptionem nec generationem sed

habitat et quod eam apparatum vestium [illegible] ex

sensibilibus vero sed [illegible] non pluralitate [illegible]

tali operte ne penetrare [illegible] vero [illegible]

[illegible] vero [illegible] vel amarum [illegible] si [illegible] laborem

[illegible] dissipare [illegible] non [illegible]

[illegible] intellectum habent [illegible] quod videri laborare et

[illegible] vero non [illegible] ad multa aliorum

[illegible] videri et nobis et ipsa aut unionem

[illegible] non ad eam [illegible] sensu [illegible] videtur quem [illegible]

[illegible] non [illegible] eum [illegible]

[illegible] demonstrari aut a [illegible]

[illegible] non [illegible] vero [illegible]

[illegible] sensu et [illegible] alterius [illegible]

[illegible] sensu [illegible] ex necessitate vero [illegible]

[illegible] et [illegible] et [illegible] non [illegible]

[illegible] operationibus facti [illegible]

[illegible] habitu [illegible]

[illegible] ad [illegible] Et [illegible]

[illegible] alterius sufficienti [illegible] et [illegible]

alterius [illegible] vero [illegible] non

et non [illegible] habuerit membrorum [illegible] multe

[illegible] et [illegible]

[illegible] membrorum [illegible] et [illegible] et [illegible]

plus et intelligentia. Anaxagore fertur apoph-

thegma ad quosdam socios quod talia erunt eis

entia qualia utique existimaverint. Dicunt autem et Ho-

merum hanc habere quia fecit Hectorem ut extasim

fecit a plaga iacere alia sapientem tamquam sapientes

et desipientes sed non eadem. Palam quia

quare si utique prudentie et entia sed sic et

habere. Amplius et gravissimum accidens et vero [illegible]

maxime contingens verum videre, hi autem sunt

querentes ipsum et amantes, hi tales [illegible]

talia enuntiant de veritate quod non [illegible]

philosophantes conatibus vola volantes persequi

utique verum invenire. Causa autem opinionis [illegible]

quod de veritate intendebant, entia vero putabant

sensibilia solum esse; in hiis vero quod indeterminata na-

et que entis sunt [illegible]

non verum. Sic dicunt Epicharmus in [illegible]

Xenophanem ad Xenophanem. Amplius autem omnem [illegible]

hanc moveri naturam, de permutante autem nihil [illegible]

verum dicere [illegible] permutantem non contingere verum dicere.

Ex hac existimatione pullulavit summa opinio dic-

torum quam et dicentium Heraclitizare et qualem Cratylus

habuit qui tandem opinabatur nihil oportere dicere

[illegible] mouebat solus Et [illegible]

[illegible] non [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] non [illegible]

[illegible] et

[illegible] et [illegible] quod [illegible]

[illegible] et sic [illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible] non [illegible]

[illegible] quod non [illegible] secundum quantitatem et secundum

[illegible] secundum quantitatem [illegible] sic non [illegible]

[illegible] Amplius ad [illegible]

[illegible]

[illegible] toto [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] ut [illegible]

[illegible] fuisset [illegible]

[illegible] Amplius ad [illegible] quod [illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible] Et [illegible]

[illegible] et non [illegible]

[illegible] non [illegible]

[illegible] quod non [illegible]

[illegible] non [illegible]

dignum mirari si hec dubitant utrum tante sint
magnitudines et colores tales quales apparent a pro-
cul aut de prope et utrum talia sanis aut qualia la-
borantibus, et graviora utrum talia dormientibus aut talia
vigilantibus. Quod quidem enim non putant palam, nullus
ergo si putaverit de nocte athenis esse ens
in libia vadit ad odeum. Amplius autem de futuro
ut et plato dicit nequaquam similiter propria medici
et ignorantis velut de futuro sanum fore aut non.
Amplius autem et non similiter in sensibilibus propria alieni
et proprii aut propinqui et eius quod ipsius et de colore
quod visus non gustus de saporibus sic gustus non
visus. Quorum unusquisque eodem tempore circa idem numquam dicit simul sic
habere sed nec in altero tempore circa passionem dubitat
sed circa id cui accidit passio. Dico autem puta quod
quidem idem vinum aut mutatum vinum aut corpore
mutato quandoque quidem dulce esse quandoque vero non dulce, quale
sed quod sit dulce numquam mutavit sed semper verum dicit de ipso
et ex necessitate futurum tale dulce. Quamvis et hoc
hee rationes omnes destruunt quemadmodum et substantiam nul-
lius esse nec ex necessitate nichil. Necessarium enim
non contingit aliter et aliter se habere quare si quid est ex
necessitate non habebit sic et non sic

[illegible] sicut actu sensibile solum [illegible]
[illegible] est [illegible] non [illegible] non est
[illegible] et non est [illegible]
[illegible] passio [illegible] non
est [illegible] et [illegible]
[illegible] quod [illegible] est
[illegible] cum modo [illegible] natura
Et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] est [illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] passio [illegible] cum [illegible] non [illegible]
[illegible] cum [illegible] non [illegible]
[illegible] est cum non [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible] est [illegible]

omnia que apparent esse vera aut quia sunt facta ad aliquid [illegible]
ipsi et observandum verum in sermone sensibilibus sed ad
instantiam sermonis signum fecerunt quod non quod apparet
sed quod apparet cui apparet et quod apparet et quan-
do et ut. Secundo ad sustinentem quid sermonem non sunt [illegible]
[illegible] accidet ad ipsos contraria ab eo dicere. Contingit [illegible]
eidem secundum visum quod mel apparet gustui vero non [illegible]
differentes quia ad disposicionem ipsorum contraria [illegible]
verum esse et ipsi secundum omnia falsa esse sed [illegible] [illegible]
[illegible] esse apparentia contingit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dicit indigentes ratione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et secundum [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] verum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et ad [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Secundo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] omnia ad [illegible] Amplius [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] non ad [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] Secundo [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] sed [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

In contradictione sed est verum et [illegible] palam quod nec [illegible] co-
ntraria [illegible] contingit [illegible] verum alterum et contrarium [illegible]
[illegible] simul et contrarium negacionem et ab [illegible] [illegible]
[illegible] Sed id impossibile et contrarie et negacione verum [illegible]
et [illegible] sed [illegible] sed et [illegible] alterum verum alterum quod alterum ve-
rum Aliud ut contradictio [illegible] inter [illegible] contingit inter
medios est contingit secundum necessarium et dicere et negare
[illegible] vero contrarias palam est primum quod affirmationem [illegible]
[illegible] et falsum dicere neque enim non est verum contrarie et [illegible]
[illegible] et non verum dicit et [illegible] Sed neque enim dicit
[illegible] et neque non enim Amplius est [illegible] contradictio
[illegible] quemadmodum albi passionem et nigri et quod
[illegible] verum [illegible] et contrarii Sed quod et sic non primum
[illegible] non et non bono de bono primum et [illegible] non bono
[illegible] et [illegible] videtur. Nota enim [illegible] [illegible] sed
[illegible] et medium et sic utrum [illegible] est de albo non ex albo
contrarium [illegible] et non videtur Amplius est intellectuale
et intelligibile [illegible] et affirmat et negat [illegible] [illegible]
[illegible] palam est verum dicit et [illegible] [illegible] et sic
[illegible] et negacionem verum dicit [illegible] et sic non [illegible]
Amplius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicit
contrarie et non [illegible] dicit et [illegible] et [illegible] enim et non enim
est contrarie et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] Amplius [illegible] [illegible] [illegible] negacionem [illegible]

dd tu [illegible] est et d[e] minus vel par ne d[illegible] minus

impossibile est dicere vere propositionem Amplius d[e] [illegible]

et non solum d[e] impossibilia que sunt [illegible] sed plura [illegible]

hic negare ad dicere et negationem hic est aliquid vel [illegible]

ex parte eorum alia Amplius quod contradictio [illegible]

dicunt quod nichil aliud negarunt quod ipsum est [illegible]

verum et non est. Circa ad confusionem ex opinione [illegible]

d[e] opinatorum quod solum non pertinet modis [illegible]

dialecticum eorum affirmat verum est [illegible] sillogis[illegible]

hic tollit omnia dicere hic vel [illegible] in[illegible]

cipiunt ad [illegible] et dicere. Sed non fit ex [illegible]

necessarium est. Sed non [illegible] sequendo [illegible]

ad exactam eius [illegible] omnia est et non est omnia

sunt quod non [illegible] est aliquid [illegible]

eius sed non [illegible] et [illegible] nec non [illegible]

mixtum quod nichil dicit verum [illegible] ad [illegible]

propositio per uno dicta et de eodem opposite est sicut

dicunt [illegible] quod nichil [illegible] sunt verum est. Vnde

eius [illegible] dicunt sic omnia est sicut [illegible]

inseparabile est illi non omnia vera. Sed non [illegible]

rationem [illegible] exacto [illegible] quod omnia sunt

et omnia sunt [illegible] dicunt [illegible] vtraque [illegible]

sed sunt impossibilia illa et hic impossibile est. Amplius ad

videndum [illegible] sunt [illegible] non [illegible] est [illegible]

nec utraque falsa est. et quod probabis magis [illegible]

ex dictis sed et omnes tales orationes non [illegible] praedicationi

in [illegible] secundum modum [illegible] [illegible] est [illegible] non est

si [illegible] [illegible] [illegible] ex dicto [illegible] [illegible]

[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible]

[illegible] alterum [illegible] est verum. [illegible] est [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] alterum

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] utraque et [illegible] forma

[illegible] [illegible] [illegible] se [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] non dicit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ut non dicit [illegible] est verum [illegible] non [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] dicit [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] dicit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] dicit [illegible] [illegible] non [illegible] et [illegible] non [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

Margin notes: [illegible]

[illegible]

Principium dicitur quidem unde aliquid rei movebitur primum ut longitudinis et vie hinc quidem hoc principium ex opposito autem alterum. Aliud vero unde unumquodque fiet optime ut doctrine non a primo et rei principio inchoandum est aliquando sed unde facillime addiscet. Aliud unde primum fit inexistente ut navis sedile et domus fundamentum et animalium alii cor alii cerebrum alii quodcumque tale ponunt. Aliud unde fit primum non inexistente et unde primum motus natus incipere et permutatio ut puer ex patre et matre et bellum ex convicio. Aliud cuius voluntate mobilia moventur et mutabilia mutantur ut in civitatibus principatus et potestates et regna et tyrannides et artes et harum maxime architectonice. Amplius unde cognoscibilis res est primum et hoc principium dicitur rei ut demonstrationum suppositiones. Totiens autem et cause dicuntur. Omnes enim cause principia. Omnium quidem igitur commune principiorum est primum esse unde aut est aut fit aut cognoscitur. Horum autem hec quidem inexistentia sunt illa vero extra. Quapropter et natura principium et elementum et mens et voluntas et substantia et quod cuius gratia. Multorum enim et cognitionis et motus principium bonum et malum.

Causa vero dicitur uno quidem modo ex quo fit aliquid inexistente ut es statue et argentum fiale et horum genera. Alio vero species et exemplar. Hec autem est ratio ipsius quod quid erat esse et horum genera ut eius quod diapason duo ad unum et totaliter numerus et partes que in ratione. Amplius unde principium permutationis primum aut quietis ut consiliator causa et pater pueri et omnino efficiens facti et permutans permutati. Amplius ut finis. Hoc autem est quod cuius gratia ut ambulandi sanitas. Quare enim ambulat dicimus ut sanus sit et dicentes ita putamus reddidisse causam. Et quecumque moventia alio intermedia fiunt finis ut sanitatis attenuatio aut purgatio aut pharmaca aut organa. Hec enim omnia finis gratia sunt. Differunt autem ab invicem tamquam hec quidem existentia opera illa vero organa [illegible]

[illegible]

[illegible] dicte consilio et industria [illegible] vel
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] sed [illegible]
[illegible] ut [illegible] vel ut [illegible]
[illegible] ut laborare [illegible] et [illegible]
[illegible] vel [illegible] ut [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] et [illegible] ut [illegible]

Omnes vero artes dicte [illegible] cadunt
modos [illegible] vel elementa [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
et [illegible] ut [illegible]
et [illegible] ut [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] vel et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] vero ut [illegible] et [illegible]
vult et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ut [illegible] et [illegible]
[illegible] ut [illegible]
et [illegible]
[illegible] et [illegible] ut [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible] ut [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] ut
[illegible] ut [illegible]
[illegible] et [illegible]
ut [illegible]
[illegible] et [illegible]

simplex amplius ut accidit et forma [illegible]
[illegible] et [illegible] et illa [illegible] ut [illegible]
[illegible] factor [illegible] [illegible] factor [illegible]
[illegible] [illegible] simplicitate [illegible] [illegible]
aut [illegible] ut singulare [illegible] ut [illegible] et [illegible]
[illegible] accidit [illegible] ut [illegible] [illegible] ut [illegible]
ut simplex dicta amplius ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] singularia
[illegible] et non [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
elementa [illegible] [illegible] [illegible]
aut non [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] elementa [illegible] [illegible]
[illegible] elementa et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] elementa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad elementa [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] elementa [illegible]
[illegible] [illegible] elementa [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] elementa [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
elementa [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et si [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] amplius
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] ... aliqui ignem, alii terram, alii aquam, alii aerem ... aliud tale dixerunt. Alii ... Amplius ad alios dicit ... ut Empedocles dicit ... mixtio et permutatio ...

[illegible]

continuum cum motus sit continuus et semper [illegible]
plus quod non contingit aliter se habere necessarium dicitur sic
se habere et semper hoc necessarium et hoc dicendo quod [illegible]
necessaria violenta non necessarium dicitur quod facere [illegible]
et secundo quod non contingit semper [illegible]
hoc necessitate existente [illegible] quod non contingit aliter et [illegible]
universaliter [illegible] et bonum [illegible] non contingit
[illegible] bonum [illegible] et [illegible] hoc
necessaria et necessitas [illegible] simpliciter [illegible]
necessarium [illegible] quod non contingit aliter se habere [illegible]
[illegible] sic [illegible]
se habere ex [illegible] secundum [illegible]
[illegible] necessarium [illegible] aliud [illegible]
ex necessitate [illegible] semper et [illegible] necessarium [illegible]
[illegible] non contingit pluribus modis se habere [illegible]
aliter vel aliquando [illegible] pluribus modis [illegible]
sunt sempiterna et immobilia [illegible]
[illegible] aliud semper accidit [illegible]
[illegible] accidit [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] semper accidit [illegible]
et [illegible] per se accidentia [illegible]
[illegible] alterum alteri accidit [illegible] et non [illegible]
[illegible] vel [illegible] quod alterum [illegible]
alteri accidit [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] accidit [illegible]
[illegible] accidit [illegible] sic [illegible]
[illegible] accidit [illegible] et [illegible]
[illegible] per se accidit [illegible]
[illegible] accidit [illegible]
non [illegible] quidam [illegible] ut [illegible]
[illegible] ut [illegible] passio [illegible] et ergo [illegible]
[illegible] semper accidit dicitur [illegible] non dicitur [illegible]
se [illegible] dicitur [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et non

[Marginal notes, right margin:]
[illegible] necessarium [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

per se alicui unum ad omnem indivisibilia indivisibi-
lium ut [illegible] tempore [illegible] sicut ad continua [illegible] non
tantum sunt unum. Vel si sic triangula ligna non di-
cuntur unum esse nec lignum nec corpus nec aliquid continuum
nullo continuatur sed sunt continua unum dicuntur quia
reflexionem habent et adhuc magis quae non habent
reflexionem ut tibia et crus [illegible] sunt talia quae contingit
unum esse motum sunt talia quae recta quam flexa magis
unum sunt recta vero et angulum habentia una et non
una dicuntur quia contingit et non simul esse motum eius et simul
[illegible] vero semper simul et nulla partium habentium magnitudinem quae
[illegible] quae vel [illegible] quiescere reflexa. Amplius

Hic ponit primum modum unius per se

aliud est quod subiectum sit specie vel forma indivisibile continuum
vel secundum indivisibile [illegible] subiectum. Subiectum autem
[illegible] aut [illegible] ad [illegible] unum esse unum dicunt et quia
una conditio indivisibilis secundum speciem et secundum quae liquores
quae unum dicuntur ut oleum et vinum et similia. Quae omnium
ultimum subiectum idem ut aqua et aer omnia quae sunt

Hic ponit 2m modum unius per se

dicuntur ad unum sunt [illegible] [illegible] et quae dicuntur
omnia aqua sicut unum quae [illegible] unum quod subiectum est
secundum [illegible] ut [illegible] quae communes unum quae per se quae omnia [illegible]
[illegible] et non ultimum sed solum sicut una una differentia
quando ita unum dicuntur quorum [illegible] supponere quae
est eadem si sunt ultima [illegible] supponendum [illegible]
et [illegible] et [illegible] sunt una et eadem
figura quae ab illo triangulo sed triangula [illegible] non idem

Hic ponit 3m modum unius per se

Amplius ad unum dicuntur quaecumque [illegible] quae quod
[illegible] est [illegible] indivisibilis et ad aliud significa-
tione quod est [illegible] [illegible] eum sicut sic [illegible]
indivisibilia [illegible] autem [illegible] [illegible] unum [illegible]
[illegible] una [illegible] in sufficientia quae [illegible]

Hic ponit 4m modum unius per se

Omnino vero quorum intelligentia indivisibilis intelligentiam
[illegible] est et non potest separari neque tempore loco neque
ratione maxime est unum et horum quaecumque sunt substantiae [illegible]
enim [illegible] non [illegible] divisionem in quibus non [illegible]
sicut unum ut si in quantum homo non habet divisionem unum
homo. Si vero in quantum animal unum animal et si in quantum magni-
tudo una magnitudo. Plura [illegible] unum dicuntur
[illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] aut ad [illegible] esse unum
sunt ut [illegible] dicuntur unum [illegible] una [illegible]

[illegible]

compositum mixtum est a mixtis consequentie hominis
est sequitur quod accidens homine hic ad et in dicto homo
sed mixtum dicitur et mixtum homo ad aliud mixtum
homo habitum quod predicatur quod alio eodem accidente illud
vere quod entis accidat sicut ad mixtum homo quod homine
mixtum accidit sic ad mixtum et aliud est quod ens ac
... alie quod hunc quidem ergo sim accidens est dicendum sic
dicendo a ... quod est entis alio ... ad quod entis illud de
a quod ... quod ... de ... quo ... sed dicendum se vero
est dicendo ... sunt ... ...
... dicendo ... est sit ... ergo ... da quidem ...
... alia ... alia ... a ... a ...
... a ... a ... homo ... est sequitur
... ...
... ad ... ... vel ... ...
homo ... vel ... sic ad et ... alia ...
... est et ... quod vel ... ad quod ... vel
... sic et in affirmativa et negativa ut ...
... mixtum quod ... quod ... vel ...
... quod vel sic ad ... ...
... ... et sit et ... quod ...
... ... vel actu ... ... in est ...
et ... ... et quod est actu et ...
sit et potest ... et ... et ... et
... ... sic ... ...
... ... in ... dicitur est et ...
... et ... vel ... sed vel potest
et quod vel ... ...

Substantia dicitur vel simplicia corpora ut
terra et ignis et aqua et quecumque talia
et vel corpora et ex his constantia animalia
et demonia et partes horum ... est ... dicendo
substantia quod vel de subiecto dicendo sed ... alia
aliter ... sunt ... vel ... in
... in ... quod vel dicendo de subiecto ut
... ... amplius quod ... ...
... sunt in ... et ... et ... ad quod
... ... destructis destruitur totum ut
superficie corpus ut ... dicunt et superficies lineam
et ... ... est ... ... vel destructo
uno ... ... est et ... ...

talium. Similiter autem et ens et unum multipliciter dicuntur, sequi necesse est et alia quaecumque secundum haec dicuntur, quare et idem et diversum et contrarium, ut sit diversum secundum unamquamque cathegoriam. Diversa vero specie dicuntur quaecumque eiusdem generis existentia non subalternatim sunt, et quaecumque in eodem genere existentia differentiam habent, et quaecumque in substantia contrarietatem habent. Et contraria diversa specie ab invicem aut omnia aut dicta primo, et quorumcumque in ultima generis specie rationes aliae, ut homo et equus individua genere, rationes autem ipsorum aliae; et quaecumque in eadem substantia existentia habent differentiam. Eadem vero specie opposite hiis dicta.

Priora vero et posteriora dicuntur quaedam quidem, ut existente aliquo primo et principio in unoquoque genere, eo quod propinquius principio alicui determinato aut simpliciter et natura aut ad aliquid aut ubi aut a quibusdam; ut secundum locum quidem eo quod sunt propinquiora aut natura alicui loco determinato ut medio aut ultimo, aut ad quod contingit, quod vero remotius posterius. Alia vero secundum tempus; haec quidem enim in eo quod longius a nunc, ut in factis: prius enim Troica Medicis, quia longius distant a nunc; alia vero in eo quod propinquius ipsi nunc, ut in futuris: prius enim Nemea Pythiis, quia propinquius nunc, utens nunc ut principio et primo. Alia vero secundum motum: quod enim primo moventi propinquius prius, ut puer viro prius; principium vero et hoc quoddam simpliciter. Alia vero secundum potentiam: quod enim excedit potentia prius et potentius, tale autem est secundum cuius electionem necesse sequi alterum et posterius, ut non movente illo non moveri et movente moveri; electio vero principium. Alia vero secundum ordinem; haec autem sunt quaecumque ad aliquod unum determinatum distant secundum rationem, ut parastata tristata prius, et paranete nete; ibi enim corypheus, hic vero media principium. Haec quidem igitur priora hoc modo dicuntur. Alio vero modo quod cognitione prius tamquam et simpliciter prius. Horum autem aliter quae secundum rationem et quae secundum sensum. Secundum rationem quidem enim universalia priora, secundum sensum vero singularia. Et secundum rationem accidens toto, ut musicum musico homine; non enim erit ratio tota sine parte; quamvis non contingit musicum esse non existente aliquo musico. Amplius autem priora dicuntur priorum passiones, ut rectitudo levitate; haec quidem enim lineae secundum se passio, illa vero superficiei. Haec quidem igitur sic dicuntur priora et posteriora. Alia vero secundum naturam et substantiam, quaecumque contingit esse sine aliis, et illa non sine illis; qua divisione usus est Plato. Quoniam autem esse multipliciter, primum quidem subiectum prius, propter quod substantia prius. Deinde aliter quae secundum potentiam et secundum actum

Cadent

Vel alia potentia que sunt quasi secundum actum vel secundum
potestatem que dividitur toto et per se toto et vel
secundum actum vel propter vel dissolventi secundum actum
vel etiam quod sint et propter dicto secundum
dicendo hec quod secundum quadam sine aliquo et convenit
ut toto partibus hec secundum convenientiam ut per se toto
sole et alia.

Potestatem quidem dicitur hec quod principium motus
et mutationis in alio vel in quantum aliud ut edifi-
cativa potestas est que non existit in edificanti,
sed ars medicativa potestas existens existit in sana-
to sed non in quantum sanatus. Igitur totaliter principium
mutationis et motus dicitur potestas in altero vel in quantum
alterum. Secundum quam enim patiens patitur aliquid, quandoque
si secundum quodcumque patitur fit posse dicimus ipsum possibile pati,
quandoque autem non secundum omnem passionem sed ad melius.
Adhuc autem que bene efficiunt secundum voluntatem; quandoque
solum vel tantum ambulantes vel loquentes non bene autem
non ut vellet non dicimus posse loqui aut ambula-
re. Similiter autem et in pati. Amplius autem quecumque habitus se-
cundum quos impassibilia omnino et immobilia aut non facile
in peius mobilia dicuntur potestates. Frangi quidem
et conteri et curvari et omnino corrumpi non
posse sed per non posse et deficere in aliquo. Impassi-
bilia vero talium que vix et modicum patiuntur propter
potentiam et posse et aliqualiter se habere. Dicto vero
potestate et totiens et potens uno quidem modo dicetur
habens principium motus aut mutationis etenim alterius potens
agere aliquid in altero vel in quantum alterum. Uno autem si aliquid
ab ipso aut potestatem habens tale. Sed aliud si habet principium
et quibus potestates sunt in peius sunt in melius. Et corrumpi
vero esse posse contradictionem dicere. Ergo non posse ad aut ut
contradicti si esset impossibile. Nunc autem dispositiones quidam
habet et causa et principium talis passionis. Aliquid quidem
propter hoc aliquid videtur aliquid per habitudinem esse. Sed aliud pri-
vatio est potentia aliquid erit dicendo utique aliquid eius
esse et habere vero dicimus quod habendo habitu-
quedam et principium et posse et dicendo habere privationem
si contingit habere privationem. Immo vel non habendo ipsius
potestatem aut ipso in aliquo in quantum habet corruptiva.

Hic patet (?) ... secundum modos [illegible] ad 37 q.

Hic patet declarat quod potestas [illegible] secundum quod ... potestas est ... et hic [illegible] ... (margin note, partly illegible)

Hic patet 24 ... posse q.

Hic patet 27 ... posse q.

Hic patet ... posse q.

Hic quandoque ... posse ... (margin note, partly illegible)

Hic patet 27 ... per quod contradictoriae posse (?) per posse

Hic patet 27 ... per quod contradictoriae ... posse; quod non posse ... [illegible]

Amplius autem quia a[liqua] in solis accidit fieri aut non fieri,
aut ut habere vel non habere talia secundum substantiam ut in organicis
alia autem dicitur posse sonare [illegible] aliud non potest secundum non
habere sonativum potentiam et principium potentie et tale principium
substantiam [illegible] dictam secundum aut omnino aut apto nato habere
quod aptum natum est non fuit dicitur impossibile
[illegible] privatum et non [illegible] Amplius autem secundum [illegible]
[illegible] oppositum ei quod solum motum et ei quod bene
[illegible] et impossibile [illegible] potentiam [illegible] dicuntur
[illegible] aliquas puta possibile et impossibile. Impossibile quidem enim con-
trarium ex necessitate verum vel [illegible] incommensurabile
est secundum possibile vero [illegible] quod non solum verum
[illegible] et necesse non commensurabile. Est ergo commensurabile non [illegible]
falsum sed ex necessitate falsum. Contrarium vero huic possibile
quod non necesse falsum [illegible] [illegible]
possibile non ex necessitate non [illegible] secundum [illegible] possibile
quod [illegible] secundum quod non ex necessitate falsum
[illegible] alio vero non vel verum secundum alio [illegible]
[illegible] impossibile [illegible] [illegible] dicitur [illegible]
[illegible] possibile non [illegible] vero [illegible] potentie
[illegible] dicuntur [illegible] unum [illegible] principium mutativum
[illegible] alio [illegible] alia [illegible] possibile [illegible]
[illegible] aliud [illegible] [illegible] habendo alio
[illegible] habendo [illegible] et impossibile [illegible] [illegible]
[illegible] potentie utique erit principium in alio [illegible] aliud.
Quantum vero dicitur [illegible] divisibile [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] natum [illegible] multitudo
[illegible] [illegible] mensuratum fuerit magnitudo autem
[illegible] fuerit [illegible] multitudo quidem divisibile
[illegible] [illegible] magnitudo [illegible]
magnitudo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] continuum
[illegible] autem ad duo latitudo [illegible] ad tria profunditas
[illegible] autem pluralitas [illegible] finita [illegible]
[illegible] longitudo finita linea latitudo superficies et
profunditas corpus. Amplius autem [illegible] quantitas
dicuntur [illegible] secundum accidens ut linea [illegible]
secundum se [illegible] secundum accidens [illegible]
[illegible] secundum se [illegible] [illegible] ut linea quantum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
passiones et [illegible] [illegible] [illegible] sunt multum
et paucum et [illegible] et breve et latum et
strictum et [illegible] et [illegible] et grave et leve
et [illegible] alia [illegible] et [illegible] et [illegible]
et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

omnes passiones sunt sic transeuntes et ad alia [illegible]

Secundum vero aliquorum doctorum opinionem [illegible] ad sic dicendum [illegible] debent [illegible] et [illegible] quod et albus [illegible] qui [illegible] ut motum et [illegible] eternum [illegible] quod dicendum et [illegible] cum [illegible] sensibilia [illegible] sunt [illegible] sunt [illegible] passiones [illegible] non [illegible] motus non [illegible] et [illegible] et motum [illegible] tempus [illegible] scilicet motum.

Quale dicitur quod sunt [illegible] ut quale [illegible] quod [illegible] ad [illegible] et [illegible] que figura [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] ut anima et [illegible] qualitas [illegible] et non [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] ut [illegible] non [illegible] [illegible] sunt [illegible] ad [illegible] passiones [illegible] ut calor et frigiditas et albedo et nigredo et [illegible] et [illegible] sunt que dicuntur [illegible] non [illegible] sunt virtutes et vicium et [illegible] sunt bonum et malum [illegible] dicit quale [illegible] et [illegible] ad sic et que [illegible] motus [illegible] sunt motus [illegible] ad passiones motus [illegible] et motum dicit [illegible] ad [illegible] que dicitur [illegible] motum et actum [illegible] quod faciunt [illegible] bene [illegible] sunt [illegible] ad sic [illegible] bonum [illegible] ad sic et [illegible] bonum et malum [illegible] et [illegible]

Et alias dicendum [illegible] ut [illegible] et [illegible] ad [illegible] ad [illegible] et [illegible] ad [illegible] alia ut [illegible] ad [illegible] et [illegible] ad [illegible] et [illegible] ad passiones alia ut [illegible] ad [illegible] et [illegible] et [illegible] ad [illegible] sunt [illegible] ad [illegible] et [illegible]

ad dimidium quod est ad unum quod est numerus determinatus multiplex
vero secundum numerum ad unum non determinatum aliquem numerum
aut hunc. Superexcedens autem et subexcedens secundum numerum indeterminatum
omnino. Superexcedens autem sub superexcedente secundum numerum indeter-
minatum ut numerus ad unum. Continens autem ad contentum
omnino indeterminatum secundum numerum. numerus enim commensurabilis
secundum non commensurabile autem numerus non dicitur. Omnia vero
hec ad aliquid dicuntur. Et adhuc sic ut equale simile et idem
[illegible] eius [illegible] quod ad equale et ad simile dicitur [illegible]
[illegible] secundum numerum dicuntur et numeri passiones. Et adhuc equale
et simile [illegible] secundum aliud vero secundum eius unum dicitur omnia
eadem [illegible] quorum una est substantia. Similia vero quorum
qualitas est una. Equalia quorum quantitas est una.
Unum autem numeri principium et mensura. Quare
omnia hec ad aliquid dicuntur secundum numerum non tamen eodem modo.
Activa vero et passiva secundum potentiam activam et
passivam sunt eius [illegible] actiones potentiarum ut calefactivum
ad calefactibile quia potest. Et iterum calefaciens ad
id quod calefit et sectivum ad id quod secatur tamquam agentia.
[illegible] vero que sunt secundum numerum non sunt actiones nisi aut quod
[illegible] dictum est. Que autem secundum potentiam et secundum tempora dicuntur
ut quod fecit ad quod factum est et faciens ad fa-
ciendum. Sic enim pater filii dicitur pater. Hoc quidem enim fecit illud autem
passum quiddam. Amplius autem privationes potentie
ut impossibile et talia. [illegible] Alia vero ut
mensurabile ad mensuram et scibile ad scientiam et sensibile ad sensum
[illegible] ad aliquid eo quod ipsum quod quid est alterius dicitur ipsum
[illegible] non eo quod aliud ad ipsum dicitur. Mensurabile vero et
scibile et intellectuale eo quod aliud ad ipsum dicitur ad
scibile eius [illegible] ad aliud intellectuale sicut quod ipsum
intellectum [illegible] est intellectus et hic eius intellectus
[illegible] in visu est [illegible] visus
[illegible] visus [illegible]
colore [illegible] et ad aliud [illegible] dicit visus
[illegible] visus [illegible] se quod [illegible] ad aliquid
[illegible] illa vero [illegible] genera sunt talia
ut medicina [illegible] ad aliquid quia ipsius genus scientia
videtur esse que est ad aliquid quia ipsius genus scientia [illegible]
[illegible] ad aliquid. Amplius secundum [illegible] habentia [illegible]
ad aliquid ut equalitas [illegible] et similitudo [illegible] similis
Alia vero secundum accidens ut homo ad [illegible] quia ei accidit
duplex esse [illegible] ut album [illegible] accidit eidem album
et duplex esse [illegible]

[illegible]

mediam calliditatem secundum se [illegible] ad [illegible] eius quia
de calliditate. Amplius si disponitur [illegible]
ut sufficienter alia secundum se et [illegible] secundum se [illegible]
[illegible]
Amplius [illegible]
[illegible] secundum se [illegible] Amplius [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
secundum [illegible] secundum [illegible]
ad [illegible] et [illegible] dispositio. Habitus vero
[illegible] habet et habitus ac
[illegible] et habere [illegible] et
habere vestem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et
[illegible] secundum [illegible]
[illegible] Amplius [illegible]
[illegible] habitudinem [illegible]

[illegible] et ut albedo et [illegible] et amaritudo
[illegible] et [illegible] Alio
[illegible] et [illegible] Amplius [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] Amplius [illegible]
passiones dicuntur. Primum [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] Alio [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] secundum [illegible]
secundum se. Amplius si aptum natum et quod aptum natum
[illegible]
[illegible] aptum natum [illegible]
[illegible] et secundum [illegible] et ad [illegible]
et ut si non [illegible] aptum natum [illegible] Amplius [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] aptum natum [illegible]
et [illegible] non habent [illegible] et [illegible]
[illegible] non habent [illegible] et [illegible]
[illegible] Amplius et [illegible] habent [illegible]
[illegible] et [illegible] Amplius

quod non facile aut non bene, et incisibile non solum quod non
inciditur sed quod non facile aut quod non bene. Amplius quod omnino
non habere; caecum enim non dicitur monoculum sed quod in ambobus non
habet visum. Propter quod non omne bonum aut malum aut iustum aut
iniustum, sed et medium.

Habere dicitur multipliciter: uno quidem modo ducere secundum suam
naturam aut secundum suum impetum, propter quod dicitur febris habere
hominem et tyranni civitates et vestimentum induti. Alio
modo in quo utique aliquid existit ut susceptibili, ut aes
habet statuae speciem et infirmitatem corpus. Alio ut continens
contenta; ab hoc dicitur ut lagena humidum et civitas homines et
navis nautas; sic autem et totum habere partes. Amplius prohibens
secundum suum impetum aliquid movere aut operari habere dicitur
hoc ipsum, ut columnae ponderosa superposita, et ut poetae Atlantem
faciunt caelum habere tamquam casurum super terram, quemadmodum et
physiologorum quidam dicunt. Hoc autem modo et continens dicitur quae
continet habere, tamquam separata secundum suum impetum singula. Et in aliquo
esse similiter dicitur et consequenter ipsi habere.

Ex aliquo esse dicitur uno quidem modo ex quo est ut ex
materia, et hoc dupliciter: aut secundum primum genus aut secundum
ultimam speciem, ut est quidem ut ex aqua omnia liquabilia, est autem
ut ex aere statua. Alio vero ut ex prima movente principio, ut ex quo
pugna? ex convitio, quia hoc principium pugnae. Alio vero ut ex composito ex materia et
forma, ut ex toto partes et ex Iliade versus et ex domo
lapides; finis enim est forma, perfectum autem habens finem.
Alia vero ut ex parte species, ut homo ex bipede et
syllaba ex elemento; aliter enim hoc et statua ex aere; nam
ex sensibili materia composita substantia, sed et species ex speciei
materia. Alia vero sic dicuntur cum secundum partem aliquid horum
existit modorum, ut ex patre et matre puer et ex terra plantae,
quia ex aliqua parte ipsorum. Alio vero post quod tempore, ut ex die nox et ex serenitate hiems,
quia hoc post hoc. Horum autem haec quidem per habere transmutationem
ad invicem sic dicuntur ut quae et nunc dicta sunt, alia vero secundum
tempus solum, ut ex aequinoctio facta est navigatio quia post aequinoctium
facta est, et ex Dionysiis Thargelia quia post Dionysia.

Pars dicitur uno quidem modo in quod dividitur quantum qualitercumque;
semper enim quod aufertur a quanto inquantum quantum pars
dicitur illius, ut trium duo pars quodam modo dicitur.
Alio vero modo mensurantia talium solum

duo [illegible] sunt [illegible] ut [illegible] [illegible] sunt [illegible] ut [illegible] Amplius
[illegible] que diuiditur [illegible] sine quantitate et [illegible] partes
[illegible] diuidit [illegible] [illegible] [illegible] partes Amplius
[illegible] que [illegible] [illegible] [illegible] totum [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] Amplius [illegible]
[illegible] quantitate et [illegible] partes totum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

Totum diuiditur et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
totum [illegible] et [illegible] [illegible] ut [illegible] sunt [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] totaliter diuiditur et totum ad eundem
[illegible] [illegible] nulla [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] totaliter
[illegible] et [illegible] [illegible] totalitate [illegible]
[illegible] aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] totum et [illegible] [illegible] [illegible] et totum et [illegible]
[illegible] [illegible] aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] et [illegible] totum et [illegible]
[illegible] [illegible] aqua [illegible] et [illegible] sunt [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] totum [illegible] [illegible] et tota [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et totum [illegible] duo
[illegible] sunt columba altera ablato [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] ut [illegible] et
[illegible] totaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Amplius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
columba [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] totum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] columba [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aqua et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

G[enus] ... [illegible] ... habetur ut dicitur ... [illegible]

... [illegible] ... et ... [illegible] ... ampliq[ue] ... [illegible] ... et solidum ... [illegible]

... [illegible] ...

D[icta] ... [illegible] ... et non ... [illegible] ...

... [illegible] ...

F[...] ... [illegible] ... et ... [illegible] ...

... [illegible] ...

et electiuus talium rationum non propter aliud sed propter
id ipsum, et qui aliis talium factor rationum sicut et res
dicimus falsas quaecumque faciunt phantasiam falsam. Propter quod
et in ypparcarum reprobatur ut eundem verum et falsum pu-
tavit, eum mentiri accipit sciendo hic et sciens et pru-
dens. Sed amplius volentem pravum meliorem hoc
autem falsum accipit per inductionem. Nam voluntarie
claudicans non voluntarie meliore claudicare imi-
tari dicens. Si claudus voluntarie deterior for-
san sicut in more hoc.

Accidens dicitur quod inest alicui et verum est dicere,
non tamen ex necessitate nec ut frequenter magis,
puta ut aliquis fodiens plante fossam thesaurum
invenit. Hoc ergo accidens est fodienti fossam invenire
thesaurum. Non tamen ex necessitate hoc ex hoc aut post hoc
nec ut frequenter magis si quis plantat invenit thesau-
rum. Et si quis musicus erit albus. Sed quia
nec ex necessitate nec ut frequenter magis hoc fit, accidens ipsum
dicimus. Quare quoniam est existens aliquid et alicui, et horum
quaedam et alicubi et quandoque, quaecumque existunt quidem sed non
propter quod erat quia nunc hic aut quia hoc, ac-
cidens erit. Nec est aliqua causa determinata ac-
cidentis sed contingens, hoc autem indeterminata. Ac-
cidit enim alicui egenam venire, si non propter hoc ad-
venerit ut illuc veniat, sed ab yeme expulsus
aut a latronibus captus. Evenit quidem et est accidens,
aut non inquantum ipsum, sed inquantum alterum. Hy-
emps enim causa non quo navigabat veniendi,
hoc autem erat egena. Dicitur et aliter accidens ut
quaecumque existunt unicuique secundum se non in substan-
tia entia, ut triangulo duos rectos habere. Et quae
contingit sempiterna esse, illorum vero nullum. Huius
autem ratio in aliis est.

Principia et cause querendum
entium. Palladas quod in quantum
entia. Est enim aliqua causa sanitatis et
convalescentie. Sunt eorum mathe-
maticorum principia elementa
et cause. et totaliter omnis scientia intellectualis parti-
cipans aliquid intellectus circa causas et principia est
aut certiora aut simpliciora. Sed omnes iste circa unum genus
et circa aliquid circumscripte de hoc tractant. sed non de
ente simpliciter. nec in quantum est ens. nec de ipso
quid est ullam rationem faciunt. Sed ex hoc alie quidem
sensu facientes ipsum manifestum. alie vero suppo-
nentes quid est quod secundum se existunt ge-
neri circa quod sunt demonstrant aut magis necessarie aut infirmius.

Propter quod palam quia non est demonstratio substantie nec
eius quod quid est ex tali inductione. Sed quidam alius modus
ostensionis. Similiter autem nec si est aut non est genus
circa quod versantur dicunt nichil. Propter eiusdem rationis esse
quid est ipsum manifestum facere et si est. Quoniam vero
physica scientia est circa genus quoddam entis.
circa talem est substantiam in qua est principium motus
et status in ea. palam quia nec activa nec factiva.
Factivorum enim in faciente principium. aut intellectus.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ad actum ad potentiam quedam actualitas vero que dicitur agibile
separatum esse cum agibile et eligibile. Conuenit si omnis scientia
aut activa aut factiva aut theorica, physicam theoricam quandam esse.
Sed theorica circa tale ens quod est possibile moueri et
circa substantiam que secundum rationem ut secundum magis non separabile
solum. Oportet autem quod quid erat esse et rationem quomodo est non
latere tanquam sine hoc querere nichil facere. Sic dif-
finitorum autem et ipsius quod quid est hec quidem sic sunt ut
simum, alia vero ut concavum. Differunt autem hec quia
simum quidem conceptum cum materia est; est enim simum na-
sus concavus, concavitas vero sine materia sensibili. Si
igitur omnia physica similiter simo dicuntur ut nasus ocu-
lus facies caro os totaliter animal, planta nullius enim corpus
sine motu ratio, sed semper habet materiam. palam quomodo
oportet in physicis quod quid est querere et diffinire.
Et propter et de anima quedam speculari est physici, que-
cumque non sine materia est. Quod quidem igitur physica theorica
manifestum ex hiis. Sed est et mathematica theorica.
Sed si immobilium et separabilium est nunc adhuc
non manifestum. quod tamen mathematice quedam ut immobi-
lia et ut separabilia speculatur palam. Si vero
est aliquid ens eternum et immobile et separabile palam quod
est theorice id noscere, non tamen physice; physica enim circa mobilibus

cognoscere tamen physice nec mathematice. Sed prioris ambabus.
Physica quidem enim circa inseparabilia quidem sed non immobilia.
Mathematice et quaedam circa immobilia quod forsan inseparabilia sed ut
in materia; prima vero circa separabilia et immobilia.
Necesse quidem omnes causas sempiternas et maxime has: haec
enim causae manifestae sensibilium. Quare tres erunt philosophiae
theoricae: mathematica, physica, theologia. Non enim immanifestum
quia si alicubi divinum existit, in tali natura existit. Et hono-
rabilissimam scientiam oportet circa honorabilissimum genus
esse. Theoricae aliis scientiis desiderabiliores sunt, haec autem
theoricarum. Dubitabit enim utique aliquis utrum
prima philosophia sit universalis aut circa aliquod genus et naturam aliquam
unam. Non enim idem modus nec in mathematicis, sed geometria et as-
trologia circa aliquam naturam sunt, illa vero universalis omnium communis.
Si quidem igitur non est aliqua altera substantia praeter natura consisten-
tes, physica utique erit prima scientia. Sed si est aliqua substantia immo-
bilis, haec prior et philosophia prima et universalis sic quia pri-
ma, et de ente in quantum ens huius utique erit speculari,
et quid est et quae insunt in quantum ens.

Sed quoniam ens simpliciter dictum dicitur mul-
tipliciter, quorum unum quidem erat quod secundum accidens et aliud quod ut
verum, et non ens ut falsum; praeter haec autem sunt figurae cathe-
goriae ut quid, quale, quantum, ubi, quando et si quid aliud significat

sit hoc vel simpliciter praeter haec ens quod potentia et actu
sicut ens utique multipliciter dicatur entibus. Primum de eo quod secundum
accidens dicendum, quod nulla est circa id speculatio. Signum
autem: nulli enim scientie neque activa neque factiva neque specu-
lativa de eo. Nec aedificans domum facit
quaecumque accidunt simul domui fieri. Infinita enim sunt.
Quibusdam enim voluptuosam, aliis ad nocivam, aliis
ad utilem et diversam nichil prohibet esse factam. Et alte-
ram ut est dicere ab omnibus entibus, quorum nullius est aedi-
ficativa factiva. Eodem vero modo nec geometer spe-
culatur sic accidentia figuris, nec si alterum trigonum
et trigonum duos rectos habens. Et hoc rationabiliter
accidit; quemadmodum enim nomine solum accidens est. Propter
Plato modo quodam non male sophisticam circa non
ens ordinavit. Sunt enim sophistarum rationes circa accidens
ut est dicere maxime omnium, utrum diversum an idem mu-
sicum et grammaticum, et musicus Coriscus et Coriscus.
Et si omne quod est et non semper, factum est; quare si musicus ens
grammaticus factus est et grammaticus musicus. Et quaecum-
que aliae rationum talium sunt. Aliorum enim entium generationes
et corruptiones sunt, eorum vero quae sunt secundum accidens non est.
Simpliciter tamen adhuc de accidente in quantum contingit quae
natura eius et propter quam causam est; simul enim palam forsan

palam est quoniam eius quod est secundum accidens non est scientia. Quoniam ergo sunt in entibus
haec quidem semper similiter se habentia et ex necessitate
non secundum vim dictam sed quam dicimus in non contingere aliter
se habere, haec vero ex necessitate quidem non sunt nec semper sed ut
secundum magis, hoc principium et haec causa est eius quod est accidens esse.
Quod enim nec semper nec ut secundum magis, hoc dicimus accidere,
ut sub cane si fiat hiems et frigus, hoc accidere dicimus,
sed non si aestus et calor, quia hoc quidem semper aut secundum magis,
illud vero non. Et hominem album esse accidit, nec enim semper
nec secundum magis; animal vero non secundum accidens. Et aedifi-
catorem sanitatem facere accidit, quia non hoc natus facere
aedificator sed medicus; sed accidit medicum aedificatorem
esse. Et coquus voluptatem coniectans faciet utique
aliquid salubre, sed non secundum pulmentariam; propter quod
accidere dicimus, et est ut facit, simpliciter autem non. Alio-
rum enim aliae quandoque potentiae factivae sunt, horum vero
nulla ars nec potentia determinata; nam secundum accidens entium
aut factorum est et causa secundum accidens. Quare quoniam non
omnia sunt ex necessitate et semper aut entia aut fientia
sed plurima secundum magis, necesse est esse quod secundum accidens
ut nec semper nec secundum magis ut album musicum est; quando autem
fit aliquando, secundum accidens erit. Si autem non, omnia
ex necessitate erunt. Quare materia erit causa contingentis praeter

qd q ut in pluribus aliud accidere putat ad
hoc est simile. Utrum maxime nec nec secundum magis
a hoc impossibile. Et est igitur aliquid post hoc quod utrumque ac-
tingit et secundum accidens. Sed utrum hoc quidem ut in pli-
bus et q semper nihil inquit a sunt quae sempiterna de-
bet quae propria presentialiter. Sed ad secundam nota
accidentale palam. Secunda nota post a et eius quod et est
a eius quod secundum magis. Item quod dicebatur accide-
bat aliud est eius diffinitio a est est a q magis
q utile intellectus simultatis ut secundum magis.
Sed ad post hoc non habet dicere quod particula intentio-
nem ad eius est a ut in pluribus et q nona simi-
liter ad secundum post hoc. Sed quod et secundum accidens et post
quod cum et quod sunt non eius dicendum. Sed ante
sit prius et omnia generalia et complexa significare
et complexum palam. Si eius non hoc ex necessitate
eius est si eius quod sit et tertium pro non secundum acci-
dens omnis dependentia necessaria est. Utrum eius esset hoc a
non. Si hoc fuit. Si ad non non hoc ad si aliud. Et ita
medio q est tempore ablato a finito tempore veniet
usque ad nunc. Sicut hoc mortale infinitate a vi-
si erit hoc ad si fuit si hoc si aliud et ita veniet

ad quod innititur quia infactores aliqui ut si fuerit hic et
si comedit mortificatur si hic a e a nos simile
ex necessitate movetur a nos movetur Similiter et
supersiliat aliquid ad et factum eum vel tale eum hic
aliquo dico ad futurum ex necessitate accidente quod futura
ut materiam sive vincere tamen eum aliquod futurum est
ut contra de eo corpore Sed si infinite a ri nos
ad non hic futurus fuerit palam esse quod ipsum ad aliquid
vadit primum hic et nos adhuc ad anno fuit esse aliquod
quod vadit sic erit ipsum et est generatio ipsum illud
Sed ad et primum quale et etiam quale convertio illa
vtriusque ad nunc a ut ad aliquid quod contra omnia et ut
ad motum maxime presentatum super oportet sed
actum permittitur declaratur enim sufficienter
Sed at ut verum est et nos enim ut similiter simul
sunt oppositorum et divisione contradictionis vero non
repugnatione contradictionis. Verum quidem enim affirma
cum vel oppositio hic negatio vero indifferenter Sed
similiter sunt contrarie contradictorum Similiter quod sed a quod semper
tunc intelligere accidit aliquid sermo dico ad quod sed
et quod separatum ut nos ex quod quidem sive unum aliquid
fieri illud ut similiter quod verum de reliquis ut quod tamen

verum quod et malum sumitur secundum mentem. Circa vero
simplicia et quod quid est nec in mente. Quecumque igitur
oportet speculari circa sic ens et non ens posterius perscru-
tandum. Quoniam autem complexio est et divisio in mente
et non in rebus. Sic autem ens altero ens sicut principaliter
aut quod quid est aut quale aut quantum aut si quid
aliud copulat aut dividit mens. Quod quidem ut
accidens et quod ut verum ens dimittendum. Causa
huius quidem indeterminata, illius vero mentis aliqua passio
et utraque circa reliquum genus entis et non extra
ostendunt entem aliquam naturam entis. Quapropter ea quidem
dimittantur. Perscrutandum vero sunt ipsius entis causas
et principia inquantum ens. Palam autem in quibus determinavimus,
quoniam quotiens unumquodque dicitur quod multipliciter
dicitur ens. Significat enim hoc quidem quod quid est

Liber septimus Metaphisice

Ens dicitur multipliciter sicut divisimus prius in hiis que de quotiens.

Ens dicitur multipliciter
sicut divisimus prius in hiis que de
quotiens. Significat enim hoc quidem
quid est et hoc aliquid, illud vero
quale aut quantum aut aliorum
unumquodque sic predicatorum. Sic tantum autem dicto
palam quod horum primum ens quod quid est, quod significat substantiam

[illegible]

Nam quando dicitur quale quid hic aut bonum

dicitur aut malum sed non tantum abstracte ...

Vero quid est nec album nec calidum nec tantum

sed tamen ad dicendum. Alia vero dicuntur entia per

talem entem [illegible] qualitatem etc. Illa vero [illegible]

Concretum dicitur [illegible] abstractum

Illa passio [illegible] et utraque [illegible]

aliquem utrum vadere et sanare et sedere [illegible]

sed solum sit entia [illegible] aliquid talium [illegible]

eius [illegible] nec [illegible] sic aptum natum nec separari

[illegible] a substantia sed magis [illegible] vadens entium

aliquis et sedens et sanans [illegible] magis apparent

entia [illegible] substantia determinata hic autem

et unumquodque quod quid est in cathegoria talium [illegible]

[illegible] bonum [illegible] sedens non sine hic dicunt [illegible]

[illegible] et [illegible] singula sine [illegible]

eius et non [illegible] sed eius simpliciter substantia [illegible]

et multipliciter quidem igitur dicitur quod primum

sed substantia omnium [illegible] et notitia et tempore aliorum

enim cathegorematum nullum [illegible] separabile [illegible]

et [illegible] ad hoc [illegible] necesse enim [illegible]

[illegible] substantia [illegible] et sic ad hoc [illegible]

quod quid est [illegible] cognoscere [illegible] magis [illegible] quale

aut quantum aut ubi. Cum et horum ipsorum singula scimus
quando quid est quale aut quantum scimus. Et quod olim et nunc
et semper quaeritur et semper dubitatur, quid ens, hoc est quae substantia.
Hoc enim hi quidem unum esse dicunt, illi vero plura,
et hi quidem finita, illi vero infinita. Quapropter et nobis
maxime et primum et solum ut est dicere de sic ente speculandum
quid est. Videtur autem substantia existere manifestissime
in corporibus. Unde animalia et plantas et partes
ipsorum substantias dicimus esse, et naturalia corpora ut ignem
et aquam et terram et talium singula, et quaecumque aut partes
horum aut ex his sunt, aut ex partibus aut ex omnibus, ut caelum et
partes eius, astra et lunam et solem. Utrum vero hae solae
substantiae sunt aut et aliae, aut harum quaedam aut et aliae, aut
harum nullae sed aliae quaedam, perscrutandum. Videtur autem quibusdam corporis termini,
ut superficies et linea et punctus et unitas esse
substantiae, et magis quam corpus et solidum. Amplius praeter sensibilia
hi quidem non putant esse nihil tale, illi vero plura magis
entia sempiterna, ut Plato species et mathematica
duas substantias, tertiam vero sensibilium corporum substantiam.
Speusippus autem et plures substantias ab uno incipiens, et principia
cuiusque substantiae, aliud quidem numerorum, aliud autem ad magnitudinum,
deinde animae, et hoc modo protendit substantias. Quidam

vero species et numeros eandem habere dicunt naturam. Alia vero
habita, lineas et superficies usque ad eam que celi substantiam
et sensibilia. De his ergo quid dicitur bene aut non bene,
et que sunt substantie, et utrum sunt alique preter sensibiles
aut non sunt, et iste quomodo sunt, et utrum aliqua
separabilis substantia, et quare et quomodo, aut nulla preter sensibiles,
considerandum est describentibus substantiam quid est.

Dicitur autem substantia, si non multipliciter, in quatuor
maxime. Etenim quod quid erat esse et universale et genus videtur
substantia esse cuiusque, et quartum horum subiectum. Subiectum vero
est de quo alia dicuntur, et illud ipsum non adhuc de alio.
Quapropter primum de hoc determinandum; maxime namque videtur
substantia subiectum primum. Tale vero modo quodam materia dicitur,
et alio forma, tertio vero quod ex his. Dico autem materiam
quidem ut es, formam autem figuram speciei, quod autem ex his
statuam totam. Quare si species materia prior et magis ens,
et ipso quod ex utrisque prius erit propter eandem rationem.
Nunc quidem igitur typo dictum est quid substantia, quia
quod non de subiecto, sed de quo alia. Oportet autem non solum
ita; non enim sufficiens. Ipsum enim hoc et immanifestum,
et adhuc materia substantia fit. Si enim non ista substantia, que sit alia effugit.
Aliis enim sublatis nihil apparet remanens. Nam
alia corporum quidem passiones et factiones et potentie...

Substantia dicitur multipli[citer]

[illegible]

longitudo vero et latitudo et profunditas procedat

substantiam sunt per non sunt quantitatem cum non substantia

per magis cum essent ... illos et substantia

ultima ablata longitudine et profunditate nichil vi[-]

demus remanere nisi id quod est declaratum ab his

Cum ac magis nature videre solam substantiam sic [illegible]

Dico ad magis [illegible] quod [illegible] quantitatem

[illegible] est

cum [illegible] quo [illegible] alterum

et cathegoriam [illegible] substantia [illegible]

[illegible]

[illegible] quid [illegible]

[illegible]

[illegible] sicut [illegible] impossibile [illegible]

separabile et hoc [illegible] videre maxime [illegible]

[illegible] et [illegible] substantia videtur esse [illegible]

[illegible] Attamen cum [illegible] substantiam

Dico ad [illegible] et [illegible]

cum [illegible] et aperta [illegible] de[-]

bita ad [illegible] maxime dubitato[-]

[illegible] substantia esse [illegible] quare

[illegible] per [illegible]

[illegible] substantia et hoc [illegible] videtur esse [illegible]

quid [illegible] speculatio [illegible] cum

ad intellectum ad quod numquam est disciplina nec alia scientia quod
ba[...] quod minus nota nature et nobis nota magis et hoc opus
quemadmodum in actibus facere ex universaliter bonis tota
liter bona universaliter bona sibi ex ipsis notioribus quod nature
sibi nota et sibi multotiens debiliter nota et parvum aut
nichil entis cum habet. Verumtamen ex male quidem
noscibilibus ipsi autem noscibilibus omnino noscibilia
noscere temptandum, transeuntes sicut dictum est per hec ipsa.

[Et] primo dicendum quedam de eo logice quia est
quod quid erat esse unicuique quod dicitur secundum se.
Enim secundum te esse est tibi esse musicum esse. Non enim
secundum te ipsum es musicus. Quod ergo secundum te ipsum.
Neque etiam hoc omne. Non enim quod ita secundum se ut super
ficiei albedo, quia non est superficiei esse et albedo esse.
Neque quod ex utrisque superficiei albe esse, quare?
Quia adest hoc. In qua ergo non inerit ratio ipsum dicente ipsum,
hec ratio quod quid erat esse singulis. Quare si superfi
ciei albe esse est superficiei esse semper albe et leni
esse idem esse et unum. Quoniam vero sunt et secundum alias
cathegorias composita, est enim aliquid subiectum unicuique, ut quali
et quanto et quando et ubi et motui, considerandum
ergo si est ratio ipsius quid erat esse unicuique ipsorum et
si inest hoc quod quid erat esse ut albo homini.

Conditiones rei quid est

Compositio ex substantia et accidentibus

quod cat ce albo hoc. sicut non ipso vesti quoniam

vesti ce. Aliud non sunt sicut dictum est hic ad

quod non sunt sicut dicit dicitur et similiter ad hic predicatur de

diversis. aliud vero non hic predicatur eo quod ipsum addit

predicatum diffinitum ut si albo ce diffinicionis. dicat albi homo

vero hic ad eo quod quidem ipso ut sicut vesti albedo homini

Ad unitatem predicationis non sufficit unitas nominis

diffiniat vesti ut albedo alba et similiter homo albedo

non sicut quod cat ce albo ce. sicut vesti ce. quoniam quod

cat ce de quo de toto de non. predicatur enim quod quod

cat ce in quantum cat ce. quod vero dicit quod non dicit

non sicut predicatur de quo hic de quo ut alba homo non sicut non

de quo sicut hoc substancia de solo similiter

ce sicut quemadmodum racionem diffinitivam

sicut non racionem aliud significet. ostenditur quod racio

tunc cat ut non quod cuilibet non aliud similiter et plures

differencie cat. sicut sicut nomine alicui sunt racio vero sicut

sicut dicunt non eo quod sunt de alio dicitur nobis.

Differencie sunt ... cum secundi modi

non aliud specie quod cat ce sicut solo

hoc non vero non sunt preter diu et pas-

sionem ut accidentis. sicut predicatur cat ... et de quo

sicut sic hic huius de quo ... sicut ...

differencie vero non cat ... quod cat ce ... et

differencie ... et quod multiplicat ...

quod 3 vno q[uo]d e[st] n[on] s[it] substancia et h[ec] a[ut] alio

vero [illegible] [illegible] qualitas et quale et a[lia] quodam

[illegible] sicut entis 3 ex[c]epto adhuc s[ed] n[on] simpli[citer] s[ed] huius

q[uo]d s[un]t. alia n[on] q[ui]d. et a[d] q[uo]d 3 simplic[iter] ipse

specie [illegible] n[on] n[on] aliquid / etenim q[uo]d de [illegible] vtrumque quod

quale et q[uan]tum eius que quod 3 q[uo]d s[ed] n[on] simplic[iter]

3 sicut d[e] n[on] ente loice dicunt quidam esse n[on] ens n[on]

sim[pliciter] s[ed] n[on] ens / sic et quale. Oportet q[uo]d e[st] n[on] necesse

et quo[modo] o[portet] dicere [illegible] vnumquodque n[on] [illegible] [illegible] quod

[illegible] et vnde quod q[uo]d dicit medicina et [illegible] quod

aliud que [illegible] e[st] Oportet n[on] a[liquid] equiuoce h[oc] dicere [illegible] a[ut] ad

n[on] simpl[iciter] a[ut] [illegible] a[ut] [illegible] quemadmodum similiter et q[uo]d n[on] [illegible]

quod h[oc] q[uo]d [illegible] 3 neque equiuoce dicere neque eo[dem] m[odo]

s[ed] quemadmodum medicinale eo q[uod] ad idem [illegible] a[ut] vnum

n[on] eo[dem] [illegible] et vnum n[on] [illegible] neque equiuoce nichil enim

medicinale corpus a[ut] opus et vas dicit[ur] ne[que] equiuoce / ne[que]

s[ed] vnum / s[ed] ad vnum. [illegible] q[uo]d n[on] quocumque m[odo] [illegible]

velit dicere nichil [illegible] ad palam q[uod] q[uo]d [illegible] et

simpl[iciter] diffinitio. et q[uo]d quod [illegible] est substancie 3 a[ut] n[on]

[illegible] s[ed] et aliorum similiter 3. verumtamen n[on] p[ri]mo / n[on] n[on]

3 necesse [illegible] hoc p[ro]ponimus [illegible] diffinitionem esse q[uo]d vtrumque

r[ati]o[ne] [illegible] s[it]. s[ed] [illegible] [illegible] [illegible] a[ut] [illegible] s[ed] vnius

[illegible] n[on] eo q[uod] [illegible] sicut [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] / s[ed] s[ed] [illegible] [illegible] vnum / vnum [illegible] [illegible]

Analogice accidentibus datur diffinitio a nobis vere

sicut esse eius est [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... simpliciter est albus [illegible] ...

albus et albi [illegible] Habet et dubitacionem [illegible]

non [illegible] differentia et accidens [illegible] differentia

[illegible] ... non [illegible] complectiva [illegible]

non palam [illegible] dico [illegible] et eternitatem

et sempiternitatem ex duobus [illegible]

accidens [illegible] eternitatem et sempiternitatem passio [illegible]

[illegible] ... albus [illegible]

[illegible] accidit [illegible] ...

et [illegible] esse [illegible] existere

[illegible] existit [illegible] ...

hec passio et non [illegible]

albus [illegible] ...

[illegible] ... differentia et [illegible] alius

[illegible] ... et alia dubitacio [illegible]

[illegible] ... et eternum [illegible] ... sempiternum

et eternum [illegible] ... sempiternum

[illegible] ... passio [illegible] ... sempiternum eternum

[illegible] ... sempiternum [illegible] ...

[illegible] ... [illegible] ...

[illegible] ... eternum ...

et [illegible] non [illegible] ... sempiternum

[illegible] ... palam [illegible] ...

aliarum cathegoriarum necesse est addicionem esse ut qualitatis
et imparis. Non vero sine ma[illegible] nec [illegible] sed in sine accidenti-
Ex addicione vero dico in quibus accidit idem bis dicere sicut
in hiis. Si vero hoc verum non complexorum est ut in composita
Sed latet quia non dicuntur [illegible] racione. Si vero sunt et horum [illegible]
alio modo sunt est quemadmodum dictum est. Multiplicatur
dicitur et esse diffinicio et quod quid erat esse. Quare simpliciter
erit diffinicio et quod quid erat esse [illegible] substanciarum similiter
[illegible] [illegible] diffinicio quae quidem quod quid erat esse
et quod quid erat esse a[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et
[illegible] palam [illegible] [illegible] [illegible] quod quid erat
esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
esse [illegible] [illegible] et [illegible] quod quid erat esse de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] esse. Ut albi homo [illegible] et albo homo esse.
[illegible] idem homo esse et albo homo idem [illegible] homo et
albi homo ut [illegible]. Quare [illegible] albo homo [illegible]
non necesse [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] simpliciter
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ut albo
esse [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] esse ut [illegible] quae sunt [illegible] aliqui alter non
sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Margin (left): Nota [illegible] [illegible] et hab[illegible] [illegible] [illegible]

esse quidem. Si enim est aliud ipsum bonum et esse bono,
et animal et esse animali, et ens et esse enti, erunt aliae
substantiae et ideae praeter dictas, et priores substantiae, si quod quid
erat esse substantia est. Et si quidem absolutae ab invicem,
harum quidem non erit scientia, illae autem non erunt entia. Dico
autem absolui, si neque bono ipsi existit bono esse, neque huic
esse bonum. Scientia enim uniuscuiusque est quando quod quid erat esse illi
cognoscimus. Et in bono et in aliis similiter se habet; quare si neque bo-
num esse bonum, nec enti ens, nec unum uni. Unumquodque autem similiter
aut omnia sunt aut nullum quod quid erat esse. Quare si neque
entis ens, nec aliorum ullum. Amplius cui non inest esse bono,
non bonum. Necesse ergo unum esse bonum et bono-
no esse, et bonum et bono esse, quaecumque non secundum aliud dicuntur,
sed per se et prima. Et enim hoc sufficiens si existit,
et quamvis non sint species, magis autem forsan et si sint
species. Simul autem palam quia si sunt ideae quales quidam
dicunt, non erit subiectum substantia. Has enim substantias esse quidem
necesse, non de subiecto autem. Erunt enim secundum participationem.
Ex hiis itaque rationibus unum et idem non secundum accidens ipsum
unumquodque et quod quid erat esse. Et quia scire unumquodque
hoc est quod quid erat esse scire. Quare secundum expositionem
necesse unum aliquid esse ambo. Secundum accidens vero dictum, ut
musicum aut album, propter duplex significare non verum dicere
quod quid erat esse et ipsum idem. Et enim cui accidit album

et accidens quia [illegible] quando [illegible] est ad [illegible] idem
quod quid erat esse et ipsum unum homini et albo homini non
idem et passio ad idem. Absurdum non apparebit si
unumquodque non [illegible] quod quid erat esse. Sicut enim si
aliud ei quod quid erat esse. [illegible] quod quid erat esse
alterum. Et quid prohibet nunc esse [illegible] quod quid erat esse.
Singula [illegible] quod quid erat esse. Amplius non solum
si et ratio [illegible] sicut palam quod [illegible]. Non
in [illegible] unum [illegible] unum esse et unum. Amplius si
aliud erit [illegible] quod quid erat esse
in [illegible] unum [illegible] et [illegible] erit eadem ratio
[illegible] et [illegible] unumquodque esse et
[illegible] idem et unum palam. Sophistici autem elenchi
[illegible] palam quod eadem solutione solvuntur et si idem
[illegible] esse [illegible] interrogabit utrum
[illegible] solutio [illegible]. Similiter [illegible]
quod quid erat esse idem et quod non idem unumquodque [illegible]

Eorum autem que fiunt hec quidem fiunt natura hec
arte alia ab casu. Omnia vero que fiunt ab aliquo fiunt
et ex aliquo et aliquid. Dico autem aliquid secundum [illegible] cathe-
goriam. Aut enim hoc aut quantum aut quale aut ubi. Fiunt
autem naturales quidem hec fiunt quorum generatio ex natura est. Ex
quo autem fit quam dicimus materiam. A quo autem [illegible]

que ma[teria] agit sicut hoc agit … plante et aliud

… materie … fiunt … Unde vero sunt

a natura et arte habent materiam … non et … non et …

… hoc ab eo quod movetur materia … vel a se

… materia … ut … plante et …

et … spermate … materia … hoc ab

alio quod … generat . sic … fiunt …

fiunt … vel alie … factiones … fac

… fiunt ab arte … aptitudine …

… fiunt a casu et fortuna … ut quaedam animalia

que eodem et illic … ex spermate et sine spermate

De … presentibus … ab arte vero fiunt

procedentes … ab …

… et … motum … modo

quodam … que … opp[ositum]

ut sanitas … eam ab … sanitas

sanitas … sanitas …

… ita … sanitas … sanitas est . hoc

… calorem et ita …

donec … valet …

… ad hoc motu factio … sanitas

… accidit … ex sanitate sanitatem fieri et do-

mum ex domo … materia habente …

et consiliatoria ipsius sanitatis et domus. Dico autem sine

sine materia quoniam quod est [illegible] non est et motus

qui quidem intellectualis vocatur. ea vero factio que quidem ipsius

et ipse intellectiva. quae vero ab ultimo intelligente fac

tio solet autem et in aliquo intermedio [illegible] quod sit

Dico autem ut si convalescat oportet adequari [illegible]

[illegible] adequari hic. hoc autem est sanificatum sunt. hoc autem quod

et hic existit et hic potentie. hoc autem est in ipso. faciens utique

et unum inchoat motum sanandi. si quidem ab arte

quae est domus. quia vero accidit ab hoc quod [illegible]

principium faciendi ab arte. ut quod in medicando forsan

calefactione principium. hoc autem facit fricatione. calor [illegible]

in corpore aut pars sanitatis aut sequitur eam aut per talia quae

sanitatis aut pluribus. hoc autem ultimum faciens et quod est ultima

sanitatis et domus et lapidum et aliorum. Quare

dicitur impossibile fieri est si nihil preexistit. Quod quidem

igitur pars ex necessitate existet palam. materia namque pars

est eius et fit hoc. sed ergo [illegible] aut altera. utroque autem

modo dicimus eneos circulos quid sunt et materiam dicentes quod

es et speciem quod figura talis. et hoc est genus in quo primum

ponitur. Eneus utique circulus habet in ratione materiam. Ex quo vero ut

ut materia fit quaedam dicuntur quando fiunt non illud sed illeum

ut statua non lapis sed lapidea. homo autem sanatus

non dicitur illud ex quo causa vero quia fit ex privatione et

subiecto quod dicitur materia ut homo et laborans fit sanus magis
dicitur fieri ex privatione ut ex laborante sanus quam ex homine
propter quod laborans quidem sanus non dicitur sanus homo
sanus. quorum vero privatio non manifesta et innominata
ut in ere figure cuiuslibet aut in lateribus et lignis domus
ex hiis videtur fieri ut illic ex laborante. propter quod sicut
nec ibi ex quo hoc illud non dicitur nec hic statua lignum
sed derivatur lignea non lignum et enea non es et lapi-
dea sed non lapis et domus laterina sed non lateres. quoniam
dicetur si ex ligno fit statua aut ex lateribus domus si
valde inspexerit non utique simpliciter dicetur
quia ex permutatione fieri ex quo sed non permanente. propter hoc
sic dicitur. quoniam autem ab aliquo fit quod fit. hoc autem dico
unde principium generationis est et ex aliquo fit aut non privatio
hoc sed materia iam enim divisum est quomodo hoc dicimus et quod fit
hoc autem spera aut circulus aut quodcumque contingit aliorum
nec subiectum facit es sic nec speram nisi secundum accidens
quia enea spera est et illam facit. nam hoc aliquid facere ex to-
tali subiecto hoc facere est. dico autem quod es rotundum
facere est non quod rotundum aut speram facere sed aliud aliquid
ut speciem hanc in alio. nam si facit ex aliquo faciet aliud. hoc
enim subiciebatur ut faciat eneam speram. hoc autem ita quia ex
hoc quod est es hoc quod est spera. si igitur et hoc facit ipsum
palam quod ut ipsum aut generationes oportet vadere in

possibilibus formam non fit nisi [illegible]
quod quidem [illegible] hic [illegible] alio fit [illegible]
ab arte aut a natura aut [illegible] Generatio vero [illegible]
[illegible] fit [illegible] hic hoc [illegible]
fit et [illegible] hic ad [illegible]
[illegible] generatio [illegible]
Oportebit [illegible] simile est [illegible] quod fit et est
hoc [illegible] et hic [illegible] materia [illegible]
[illegible] hoc
quidem [illegible] fit hic ad [illegible] hic ad
[illegible] palam [illegible] ex [illegible]
[illegible] ut [illegible] non fit [illegible]
[illegible] hac [illegible] fit et [illegible] generator [illegible]
et hoc quidem hoc et hoc [illegible]
[illegible] latius [illegible]
hoc [illegible] fit hic ad [illegible]
fit et generat ex hoc [illegible] generator [illegible] hic [illegible]
hic ad [illegible] talem ad Socratem et [illegible]
[illegible] totalis [illegible]
[illegible] quidem [illegible] singularia [illegible]
ad generatorem et ad [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] quale generator [illegible]
[illegible]

[illegible]

Hoc autem non quia propter naturam fiet. Ut equus mulum et hec
quoque similiter. quod enim commune erit ab equo et asino non
nominatum est proximum genus. sunt autem ambo forsan velut
mulus. Similiter palam quia nihil oportet tamquam exemplar speciem
construere. maxime enim in hiis quererentur. substantie enim maxime
hee. sed sufficiens generans facere et speciei causam
esse in materia. Quod vero iam tale species in hiis carnibus
et ossibus Callias et Socrates et diversum quidem propter materiam
diversa enim. idem vero specie. individua enim species.

Dubitabit autem aliquis quare hec quidem fiunt et
arte et a casu ut sanitas. illa vero non ut domus. Causa vero
quia horum quidem materia principium generationis in faciendo et fieri
aliquid eorum que ab arte. in qua existit aliqua pars rei. hec
quidem talis est ut moveatur ab ipsa. illa vero non. et
huius hec quidem sic potest. illa vero impotens. Multa namque
possunt quidem ab ipsis moveri. sed non sic. puta saltare.
Quorum ergo talis est materia ut lapides. impossibile sic moveri
nisi ab alio. sic vero utique et ignis. Propter hoc hec quidem non
erunt sine habente artem. illa vero erunt. ab hiis enim mo-
vebuntur non habentibus artem. moveri vero potest
et ab aliis non habentibus artem aut ex parte. Pa-
lam vero ex dictis quia modo quodam omnia fiunt ex univoco
sicut ea que natura. aut ex parte univoco ut domus ex domo
aut ab intellectu. ars enim species. aut ex parte aut habente

a quo complete, ut sperma accidit fiat causa nature facientis

sperma secundum se, per se. calor enim in motu calorem in corpore facit

sed non est a faciente a parte a [illegible] parte aqua facilis

et facultates ipsius [illegible] facit. quod illud fit

facile cum [illegible] accidit calor. Similiter

[illegible] ex quo

et [illegible] fit. et ex hoc generatio [illegible] itaque

et quod fit non constituta [illegible] Unde sperma fit

quod ab arte [illegible] sperma

et aliquid [illegible] non ut fit [illegible]

[illegible] unde nulla

ex [illegible] non [illegible] fiunt [illegible]

fiunt ibi fit [illegible] non [illegible]

[illegible] hoc motu quo sperma [illegible]

[illegible] non [illegible] fieri [illegible]

non solum [illegible] fieri [illegible]

[illegible] ut [illegible] qualitate

et aliis cathegoriis. fit enim [illegible]

nec [illegible] et in [illegible] fit [illegible]

et [illegible] ad quod et ad quale et [illegible] et [illegible]

[illegible] cathegoriis non ut fit quale. sed quale [illegible]

ut [illegible] sed [illegible] est ad. [illegible]

[illegible]

fit ut ad [illegible] fit ad quale [illegible]

Quia vero differt vero et omnis [illegible] particulis

ut ad se ad se et partes [illegible] ad partem se [illegible] se

Dubitabitur autem an omnes partes vero et in toto [illegible]

[illegible] non infra eum videtur [illegible] non nec est

unde [illegible] non [illegible] magis [illegible] qualis [illegible] sit

[illegible] q elementorum et in dimidio [illegible] ut

[illegible] et elementum. Amplius autem si [illegible] particula

toto et [illegible] partes et [illegible] [illegible] pro

[illegible] actu [illegible] [illegible] non [illegible] ad [illegible]

[illegible] nec [illegible] et [illegible]

[illegible] aut non in [illegible] partes quorum [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] permittere

[illegible] vero [illegible] ut [illegible] [illegible]

Ergo [illegible] hoc [illegible] in [illegible] partes [illegible]

[illegible] in [illegible] et [illegible] ut in partes

[illegible] ut [illegible] ut

[illegible] non partes [illegible] hic nec [illegible]

[illegible] partes [illegible] et [illegible] statue

partes [illegible] ut [illegible] statue non [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] materiale

[illegible] [illegible] vero non [illegible]

[illegible] [illegible] elementorum nec de

[illegible] [illegible] particula [illegible] et non in [illegible]

[illegible] particula ut in [illegible]

q̄ꝫ a. qd in eze sit vocabulum [illegible] a. ut nap. demonstr

ord sille in voc, sunt ꝗ ltra a. que sunt ad [illegible]

end si ꝗ ppe sille, ꝗ nec sorsibus eterno liucea nec

sit dimisa i. dimidia correspondens. a. hoc ꝯ esse et nec

noß et oraculi: appl. hec a. sunt [illegible] sic ut [illegible]

[illegible] ptibus. si ut ex ma [illegible] quod ab [illegible] totus

ptcul [illegible] voc a. cuiqꝫ [illegible] nec adhuc. [illegible]

i. [illegible] [illegible] quod [illegible] talis ptcul [illegible]

voc nec oz [illegible] si nec [illegible] sed [illegible]. [illegible]

[illegible] quod [illegible] ut principali sunt i. que correspondens

[illegible] voc nec sunt [illegible] quod [illegible] sed [illegible]

et ma. sunt [illegible] [illegible] a. [illegible] ꝗ quod correspondens

i. hoc. et [illegible] [illegible] ma. [illegible] voc nec [illegible]

[illegible] si [illegible] ut voc [illegible] sola ꝗ nec correspondens

a. [illegible] a. [illegible] nec. [illegible] illorum quod [illegible]

ꝗ sunt ab [illegible] [illegible] voc ut ptcul ut [illegible] ꝗ [illegible]

correspondens [illegible] [illegible] i. [illegible] in [illegible]

[illegible] a. esse [illegible] ad [illegible] i. [illegible]

ꝫ end [illegible] [illegible] [illegible] sed ma. [illegible]

[illegible] ꝗ simplr [illegible] a. singul. [illegible] nec [illegible]

ad singulare [illegible] ꝫ [illegible] a. et nunc [illegible]

[illegible]. et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] sunt [illegible] ptcul et i. [illegible] [illegible]

[illegible] hec sunt [illegible] a. [illegible] a. [illegible] [illegible] voc [illegible]

vel dividendo per accidens vero. Sed que est accidens, que est vero

Ut in differentiis vero minor eius [illegible] accidentia

Velut ad aquilum et semiaquilum sic [illegible]. Semiaquilum

enim differt aquilo et dispositis talibus ut homo [illegible]

dispositis. Similiter [illegible] sunt [illegible] ut [illegible] et que

dividendo ut a materia sunt propria. Similiter vero ut [illegible]

et [illegible] secundum vero propria. [illegible] Similiter [illegible]

animalium animal. [illegible] est [illegible] animali [illegible] secundum vero [illegible]

et [illegible] et [illegible] ex [illegible] unumquodque ut

[illegible] differentia / sed non [illegible] differentia / [illegible] non

consistit [illegible] Similiter [illegible] differentie [illegible]

[illegible] toto animali. et secundum [illegible]

Ut [illegible] Corporis [illegible] et [illegible] sunt

hac [illegible]. et dividendo [illegible] ut a materia [illegible]

toto. [illegible] toto [illegible] ut sic est

ut non [illegible] eius [illegible] separata. [illegible] eius

[illegible] sic habebis digitum animalis [illegible]

mortale que vero [illegible] et [illegible]

[illegible] substantia. puta [illegible] mutabile

ut [illegible] et [illegible] singu-

laris [illegible] non sunt [illegible] toto [illegible]

ex hac [illegible] hac [illegible] singulare vero

[illegible] separabilis [illegible] aliquid [illegible]

quidditas igitur compositi et materia est et species. Speciem autem dico quod
quid erat esse, et per se totius eius quod ex specie et materia ipsius
sed universale compositum et species solum sunt. Ratio vero est ipsius
universalis. Circulo non esse et circulus et anime esse et anima idem.
Sed totius iam ut circuli huius et singularium alicuius
aut sensibilis aut intelligibilis. Intelligibiles
autem dico ut mathematicos, et sensibiles ut eneos et ligneos.
Horum autem non est diffinitio, sed cum intelligentia aut sensu cog-
noscuntur. Hec ut iam ex actu videntur; abeuntes vero ex
actu non palam utrum quidem sunt aut non sunt. Sed sem-
per dicuntur et cognoscuntur universali ratione. Materia vero ignota
secundum se. Materia vero alia sensibilis, alia intellect[ualis]:
sensibilis quidem ut es et lignum et quecumque mobilis materia,
vero intelligibilis que in sensibilibus existit non in quantum
sensibilia ut mathematica. Quomodo igitur se habet de toto et de parte
et priore et posteriore dictum est. Interroganti vero obviare
necesse, cum quis interrogat utrum rectus et circulus
et animal et prius, aut in que dividuntur et ex quibus
sunt partes, quod non simpliciter. Si quidem enim est et anima animal, aut
et animatum, aut unumquodque unius anima, et circulus circu-
lo esse, et rectus recto esse et substantia recti; quid
et quod dicendum est prius quodam posterius [illegible] et
recto. Et enim utique que est ex materia ... circulus et linea
singularibus ... sed materia ... hec quedam que ... [illegible]

[illegible marginal commentary]

Est vero quod in significationibus principalibus per simplicia.

simplicia ut non sunt / hec autem non sunt sicut dictum est.

Dubitatur autem de medio que praeter sensibilia et que non

sunt scripta hec autem non media existere non dissi-

[illegible] / ubique enim et species et differentie que in

sensibilibus partem [illegible] / et que non sint sensibilia ma-

nifeste, ut si sit eorum media que [illegible]

[illegible] facta [illegible] ut celi et lapide

et [illegible] media et [illegible] celi

[illegible] lapidis. [illegible] separata [illegible]

[illegible] separata [illegible]

[illegible] ut si celi [illegible]

[illegible] / hec autem [illegible]

[illegible] appareat et

[illegible] et [illegible] Item [illegible]

[illegible] et aliquid sunt

non possibile separare Omnino autem hic [illegible]

[illegible] autem quod dubitabit [illegible] celo /

et in eclipsibus / [illegible] lineas diffinire et

[illegible] et [illegible]

et [illegible] et lapidis celi. et [illegible] ad [illegible] /

lineae [illegible] ad [illegible] et [illegible]

[illegible] lineas sensibiles [illegible] lineae

[illegible] / [illegible] et [illegible]

[illegible interlinear and marginal glosses]

qualitate(m) [illegible] sine ea vel nec aliquem alteratione(m)
unam naturam esse speciem sed per utrumque esse alteram speciem
et contra geometrice accidit · quamvis unam omnium facie(m)
se speciem alia vero non propter [illegible] sic enim erat
[illegible] q(uo)d [illegible] ad hanc diversitatem qualitatum [illegible] sunt [illegible]
differentias [illegible] [illegible] dicto [illegible] [illegible]
utraque [illegible] [illegible] supposita [illegible] que non [illegible]
[illegible] sunt [illegible] sic habent et [illegible] [illegible] quod
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] sic [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] sit [illegible]
[illegible] [illegible] sicut sine [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et sine [illegible]
[illegible] differentie · quare ut sine [illegible] se habent
qualitates · non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] · quare [illegible] [illegible] non
[illegible] vero non [illegible] [illegible] [illegible] · quare non
sunt [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
non [illegible] sunt sensibilia / hec autem nel [illegible] est [illegible]
et nel sensibilia [illegible] [illegible] [illegible] quid erit [illegible] · et [illegible]
[illegible] [illegible] se [illegible] hec [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] nel est
[illegible] [illegible] · singularium vero [illegible] [illegible] hec · [illegible]
[illegible] [illegible] est non [illegible] [illegible] [illegible] sensibilia
[illegible] intellectualia · palam autem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] · [illegible] autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod
ex [illegible] ut [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

quod autem dupliciter dicitur. alii namque ut animam alii
vero ut totum. Si vero simpliciter anima hec et
corpus hoc, et universaliter et singularia. Utrum autem
est preter materiam talium aliqua substantia aliam oportet querere
substantiam ipsorum alteram quandam, ut numeros aut aliquid
tale, perscrutandum posterius. Huius enim gratia et de
sensibilibus substantiis diffinire. quoniam modo quodam
physice et secunde philosophie opus est sensibilium substantiarum
speculatio. Non enim solum de materia oportet scire physicum
sed de ea que secundum rationem et magis. In diffinitionibus vero quo
partes que in ratione et quare una ratio diffinitio. palam
quia res una. res vero quo una partes habens
speculandum posterius. Quid quidem igitur quod quid
erat esse et quomodo ipsum secundum se, dictum est universaliter. Et quare
horum quidem ratio que quid erat esse habet partes
diffiniti, horum autem non. Et quia in ratione substantie
partes ut materia non inerunt. neque enim sunt illius partes substantie
sed totius. huius autem est ratio aliqualiter et non est. cum
materia quidem non, indeterminatum enim, secundum primam substantiam est, ut hominis
que anime ratio. Substantia namque est species que inest ex qua
et materia tota substantia, ut concavitas nasi. ex hac et naso
simus nasus, et simitas est. bis enim in his existit
nasus. In toto vero substantia ut naso simo aut Callia
inest et materia et quod quid erat esse, et unumquodque

Insufficienter autem ut in primo species uel unitate
sic patet. Dico ad primum quod non est [illegible]
est a subiectis ut in una [illegible] uel una
a quapiam est una [illegible] necesse sicut accidens
ut socratis et [illegible] hic unum sicut accidens.

Nunc ad dicta [illegible] primum [illegible]
[illegible] differentie non [illegible] [illegible]
dicta proprie [illegible] dico ad hanc [illegible]
[illegible] quod [illegible] unum [illegible] differentiam
[illegible] ut [illegible] ad [illegible] sit in hic [illegible]
[illegible] hic utrumque unum [illegible] non [illegible]
et [illegible] hic [illegible] [illegible]
sunt [illegible] alterum non [illegible] alteri. [illegible]
[illegible] et [illegible] subiecto [illegible] unum [illegible]
et [illegible] hic [illegible] participat alterum alteri.

[illegible] non [illegible] participare [illegible] sed in [illegible]
sed participet [illegible] sunt [illegible]
Sed [illegible] et participat [illegible] sunt [illegible] plures
ut [illegible] non [illegible] [illegible]
hic unum [illegible] non [illegible] non [illegible]
[illegible] est unum. Oportet autem unum esse [illegible]
differentie [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
unum [illegible] [illegible] unum [illegible]
et hic [illegible] sit ut [illegible] [illegible]

de hiis que sunt differentie differentibus nichil n[on]

aliud est. differentia [illegible] declinando genus et differentie

Alia vero communia sunt prius sicut et adhuc applicare dicere

ut prima ad habitudinem vero [illegible] bipes et [illegible]

bipes, non alatum, sicut et [illegible] plura dividit

non vero nichil differt [illegible] plura a [illegible] pauca dividi

quare ut [illegible] a [illegible] dividit vero [illegible]

differentia, id est vero genus ut cui [illegible] bipes [illegible]

genus differentia ad alterum [illegible] genus non est [illegible] sicut

[illegible] ut [illegible] a [illegible] ut [illegible] a [illegible] vox

genus [illegible] differentia [illegible] clarum est hoc similiter

palam quod differentie [illegible] Amplius et

oportet dicere differentiam a [illegible] predicationem

[illegible] predicari quare non est dividit

habere aliud alatum aliud non alatum [illegible]

differre, sicut non nosse facit hic [illegible] aliud ha-

bere [illegible] predicari [illegible] non [illegible] predicari

[illegible] predicari predicationem que [illegible]

[illegible] vedat [illegible]

[illegible] predicari [illegible] predicant

[illegible]

[illegible] palam quod [illegible] differentia

[illegible] non [illegible]

[illegible]

io est species michil aliud dixit quam actus perfectio

quibus et si hec divida [illegible] indivisibiles

dicit et equaliter dicimus sensu [illegible] dicit sunt unum

[illegible] fidelium [illegible] et [illegible] vero simul actu

ut si dividatur habebit potentiam ad aliud aliud

nigredo ut [illegible] utique [illegible] sunt · quare pa

lam quod diffinitio [illegible] quod ex dictis, et hanc [illegible]

sunt rerum [illegible] ad [illegible] si quis suppone talem

[illegible] et ad quod hec dicte ad species [illegible]

perfectio [illegible] in [illegible] perfectio [illegible] ordo [illegible]

[illegible] · quare nec [illegible] intelligere hoc quod est pa

[illegible] vero [illegible] De differentiis quidem [illegible] sunt [illegible]

longis ut dicendo [illegible] qualem quendam sunt

Q ... [illegible] vero [illegible] substantie [illegible] [illegible]

[illegible] dicere ad [illegible] substantia substantie [illegible]

quod autem est [illegible] ut [illegible] De duobus

quod ad [illegible] etiam de quo quod autem est [illegible]

subiecto [illegible] substantie quod hoc [illegible]

ut ad passionibus [illegible] ut [illegible] actu Videtur ad

[illegible] vel [illegible] est [illegible] est [illegible]

[illegible] et [illegible] hoc [illegible] Videtur in [illegible]

est [illegible] dictorum [illegible] in [illegible] quod [illegible]

[illegible] quod [illegible] aliquis [illegible] quod hoc [illegible]

[illegible]

Quia ostendit quod unum non sit substantia [illegible]

hec est a[illegible] ut ad [illegible] alicui omni ad [illegible] est quod h[illegible]

eadem unum / [illegible] vero una substantia et quia quod erat esse

unum et quod unum. Amplius substantia dicitur quod non

de subiecto aliquo dicitur / [illegible] sed [illegible] non contingit

ut quod quid erat esse / in ipsa aut in existit. ut ad

hanc de capitulo isto palam / quia [illegible]

dicit ad nichil / ut si non omnium ratio [illegible] sunt /

substantia nichil ut nunquam substantia est hec aliquam ut homo

homo in quo existit quare [illegible] accidit / eadem est [illegible]

substantia [illegible] ut ad [illegible] ut [illegible] existit Amplius ad

ut [illegible] / [illegible] hec [illegible] / [illegible]

non ex subiectis [illegible] ut [illegible] hec [illegible]

[illegible] ut est non substantia [illegible] substantia [illegible] hec [illegible]

[illegible] impossibile. ut [illegible] tempore ut [illegible]

[illegible] possibile [illegible] substantia / eadem ut [illegible]

Amplius [illegible] substantie substantia [illegible]

est [illegible] totaliter [illegible] accidit [illegible] substantia homo

[illegible] nichil [illegible] / [illegible]

substantiam necesse [illegible] existere / ut [illegible] / [illegible]

ut non [illegible] ad [illegible] ut [illegible]

[illegible] / ex his itaque speculantibus palam

[illegible] nichil [illegible] substantia [illegible]

[illegible] sit hec [illegible] ad alia [illegible]

accidentium et [illegible] Amplius [illegible]

A[illegible] [illegible]

impossibile enim corpus ex hiis corporibus esse neque ex divisibilibus
ut actu, inquam, sive unum actu. Sed si est potentia divisibile
secundum eum unum ut quae duplex est ex duobus
dimidiis, potentia tale, actu enim separat. quare si
corpus unum, non est ex pluribus indivisibilibus. Et propter hoc
modum quem dicit Democritus accidit impossibile
esse aut ex duobus unum, aut ex uno duo fieri; magnitudinem
enim eius indivisibilem corpora faciunt. Palam
quod neque tactum quod in hiis habent, si enim omnino
unitatem faciunt aggregationem, quia non unum
aliquid, quia non est unitas in corpore actu [illegible]
[illegible] accidit dubitationem. Si necesse ex vel divisibilibus
[illegible] si est non unum subiectum [illegible] si vel
[illegible] sive, neque ex pluribus [illegible] actu esse necesse
unum subiectum [illegible] esse corpus [illegible]
neque [illegible] esse unum [illegible]. Aliud [illegible]
[illegible] si [illegible] a solo subiecto esse [illegible]
aliud maxime [illegible] differentie
quia non est, non est quod non [illegible] est
quod dicunt ex [illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] et [illegible] corpus et separabile est
et [illegible] ex [illegible] et [illegible], si enim
sunt [illegible] in [illegible] et [illegible]

uno quam ad alterum / sicut nature namque palam est unum

eadem enim exhibebit utrique dicens in utroque / ergo sed

contrarius hoc idem sicut sic hic autem a separatum nature

et ex quibus ut nunc a corpus hic autem forme / a esse

separabilia / a probans / quare et nunc superius [illegible]

[illegible] hoc et contra sicut in ipsum / quod et

separatur [illegible] est unum / a quare non a sicut ipso

est ad hoc. Deinde superius comparatione corporum

a multiplicatis simpliciter [illegible] accidit / contra namque

[illegible] unum a [illegible] enim / sed non

quod magis eo dixerit utrique contrariis ad esse

corpus [illegible] separatum [illegible] a corporalem

a mixtum unum [illegible] / sicut alterum in uno

quorum [illegible] ergo enim / ut quibus dicere / sed [illegible]

[illegible] non [illegible] accidentium ex naturalis hoc simpliciter

[illegible] enim ipsum ad / [illegible] quare enim quod in uno

quorum ad / non [illegible] ab alio dicere / sed ad non [illegible]

est hoc / [illegible] ipsum [illegible] Et simpliciter videre enim

ex [illegible] hoc / id non alterum [illegible] est [illegible] alterum

[illegible] simpliciter namque ipsum [illegible] ad est unum [illegible]

[illegible] naturalibus simpliciter [illegible] hoc / a quod ex

ipso naturali / a quod [illegible] ad [illegible] hoc

ipsum [illegible] ipsum nunc simpliciter et in separabilibus

Si accidunt que [illegible] ab [illegible], sive utrumque impossibile
sit dicere, palam quod nec [illegible] videri [illegible] sensibilia
derivari. Semper enim res [illegible] alteratur et res alterans
quod sit totum, dico autem quod hic quidem sentit et sensibile [illegible]
non [illegible]. Illa vero res totaliter [illegible]
[illegible] eciam [illegible] [illegible] corrumpitur [illegible]
[illegible] ad nos [illegible], ut corrumpatur necesse
[illegible], nec ut sit [illegible] / [illegible] hinc [illegible]
[illegible] generacio et corrupcio [illegible] non [illegible]
[illegible] eciam quod nichil [illegible] / necesse sit [illegible]
ad [illegible] singularium ut [illegible] ut [illegible]
[illegible] / [illegible] / [illegible] ut
[illegible] ad [illegible] exemplum [illegible]
singularium [illegible] [illegible] necessarium
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] ad [illegible]
palam quod nec [illegible] ut [illegible] ut [illegible]
[illegible] / [illegible] corrupta [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] salvabit [illegible]
[illegible] ut [illegible] ut [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] singularium non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] singularium [illegible] ut [illegible]

[illegible marginal commentary]

et separabilibus [illegible] vero ex natura [illegible] vero

nunc vero ad nos faciet differentias [illegible]

cum eius potius quam [illegible] nature dicte [illegible]

hec et [illegible] differentiat ad [illegible] separabile et album

et [illegible] ad [illegible] sit [illegible] mutabile

[illegible] separatur que aut mutabile vero [illegible]

solum [illegible] per [illegible] que [illegible] et ad bipedes

animali et bipedi, et hec [illegible] maxime

vero [illegible] quod et nature [illegible] ex

[illegible] et [illegible] separabilia

[illegible] separabile et mutabile a [illegible] vero

non cum [illegible] vero [illegible]

[illegible] que [illegible] hec vero non [illegible] differentiam

et si ex [illegible] vero [illegible] ex [illegible]

Amplius [illegible] oportebat [illegible]

ex quibus species ut animal et bipes similiter quod

[illegible] cum [illegible] species que [illegible] complete [illegible]

pluribus [illegible] vero [illegible] species

est [illegible] similiter [illegible] [illegible]

[illegible] complete differentie [illegible] maxime vero

[illegible] vero ut [illegible] non [illegible] parant

[illegible] ablate [illegible] est [illegible]

[illegible] a nocte [illegible] non [illegible]

et apparuerit ut [illegible] est sol, sed [illegible]

[illegible] sol non [illegible] sit Amplius [illegible]

[illegible marginal commentary]

v alio contingit ut si alt' fiat talis. palam
qr sol cu [illegible] vol si cadit singlaris sol
vt clam a [illegible] quod [illegible] q' nulq [illegible] tam
efecit vocem fiat in madra [illegible] quod [illegible]
quod [illegible] distinct[illegible] quod [illegible] consistendo
[illegible] plurime [illegible] sunt. ut [illegible]
[illegible] separatis, quod at separatis fuerit sunt
[illegible] ut una [illegible] [illegible]. [illegible]
n' [illegible] ut omnibus [illegible] et fiat
[illegible] ex [illegible] [illegible]. [illegible] ad vtrumque [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fieri [illegible] et [illegible] [illegible] primo
[illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
palam qr ut [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ut ad [illegible] [illegible] magis [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod at [illegible] apud [illegible]
[illegible] [illegible] palam qr [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] separatis [illegible] [illegible] [illegible]

vite separatam eam si sit sub illis ac non vite

sit unam quam multi ipsorum dicunt. Et vero quam

habet rationem et tamen sit incorruptibile sit singu-

laris et sensibilis ergo facient eam incorruptibilem

esse habentes similem tempori horum a toto capere adiectam

sensibilibus vero tunc compositum utrasque si non videmus

astra in nobis (ex se ipso) forte sine sempiterne per

eam quam videmus quare et nunc si astra habe-

mus que sunt eam esse quamvis forsan non necessariam

per quod id neque vult dictorum neque sphera neque sphera neque

mea et sensibilis mathematica.

Quid autem si dicit / et qualem quam speram. utrum

quam velut parum faciatur durum forsan non ex

ipsis esse palam quod alia spera quae non separata a

sensibilium sensibus. quam ego spera parum et tamen quare non

esse non procedendo. quare autem ipsum sensibile quam sit

sic separate quod autem alii alicui sicut vel quae sit

quam musicum homo non autem non quid dictum non quare esse

quam homo musicum non autem quid hoc esse quam esse quam sit

esse sit ipsum vel non quare oportet non ipsum esse et ipsum

esse mathematica contra dico autem ut esse nullam

partem accipi possit igitur ac esse ipsum unum vel et unum ac

non aliquis esse quam homo homo ac musicum musicum non

quod dicunt esse nobile ad ipsum unum simpliciter ac aut

unum esse sicut hic ac esse non aliquid et sit breviter

ac aliquod esse quam homo et ad talem hic ipsum non palam

q non signt / signt quid existit q non existit . om

nomen est non s(ed) non etiam nichil signt / ut signt

quod tonat q sonitus s inmobilibus . aliud eciam etiam

de aliquo s quod signt / et signt quod hic primo latis et

lapides eos sunt . palam est q signt [illegible]

q quod est est . ut s dicere [illegible]

s [illegible] ut [illegible] in domo est lecto . [illegible]

vero quod [illegible] non est et [illegible] [illegible]

[illegible] est [illegible] . altera vero q

[illegible] ad [illegible] quod [illegible] non [illegible]

dicendo . ut [illegible] quod s [illegible] signt [illegible]

s non diffinite . q [illegible] est [illegible] s om [illegible]

[illegible] quae s est non [illegible] quod nichil [illegible]

[illegible] quod [illegible] aliquid [illegible] vero om [illegible]

[illegible] est . palam etiam q signt [illegible] signt [illegible]

ut eos [illegible] signt quod q [illegible] existere [illegible]

est et [illegible] [illegible] . quae [illegible]

[illegible] est s [illegible] . palam

[illegible] simpliciter non s [illegible] ut doctrina . palam

[illegible] [illegible] vero [illegible] [illegible] est

ut [illegible] est [illegible] / sed non ut [illegible] s ut [illegible]

[illegible] est non s [illegible] ut [illegible]

[illegible] [illegible] . [illegible] non [illegible]

non [illegible] vero [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] s [illegible] non [illegible]

[illegible] [illegible] / s et [illegible] / [illegible]

[illegible]

secundum ignem et terram quod calidum quod frigidum secundum al-
terum autem quia quod vero naturale illud quod elementum quod ex
elementis est, superpositum elementum [illegible] nos est
hoc enim sit ignis et terra est unum et adhuc alio
quare non [illegible] erit ipsi ex elementis [illegible]
[illegible] secundum [illegible] quod non [illegible] est quare [illegible]
hoc [illegible] [illegible] quod [illegible] vel [illegible]
[illegible] hoc quod elementum sit [illegible] hoc
[illegible] hoc non [illegible] [illegible] quod aliquid [illegible]
[illegible] hoc hoc enim [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] secundum [illegible] [illegible]
[illegible] quod non [illegible] [illegible]
[illegible] non elementum [illegible]
elementum [illegible] et ut non [illegible]
[illegible] quod a et b et [illegible] [illegible].

Ex predictis itaque syllog-
[illegible] collectis cap-
tulatim [illegible] [illegible]
[illegible] itaque [illegible] [illegible]
et prima et elementa. Quod vero hec ipsa esse sit
[illegible] singularia [illegible]
esse ea plura ut ignis terra aqua et alia
simplicia corpora [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] quod non [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] et [illegible] [illegible]

substancie esse quidem causa esse, et quidem subiectum: aliud
autem quam neque subiectum et neque singulariter
ydola, ydea, et genera et vere copulacio. Videtur
eadem vero esse et secundum autem quidem
causa esse subiectum, hoc autem vero substancie. Iterum hoc de
diffinicione et de forma sive diffinitiva secundum autem dif-
finicionis vero substancie; racio autem partes hic neque et partes autem
consideracione, que substancie partes et que non. Sic hoc
diffinicio quoniam sunt ampliter et neque vero sunt
ut cum igitur vero et materia proprium
videtur neque esse substancie species quidem diversa
causa esse. Unde autem de consequens substancie tracta-
bimus. Hec vero species separata autem substancie
neque hoc est autem substancie quidem subiectum: aliud quidem
unum. Propter vero dico quod non sunt aliqua eadem ex-
tra parte autem sive hic aliqua aliud vero vero sunt forma, quod
hic aliud eadem vero esse separabile et certum vero ex
hiis, quod aut neque solum causa et conceptuale et separa-
bile simpliciter vero sive vero substancie hic
quod separabile ille vero non secunda autem substancie
et materia. Palam vero quod eadem opposite: vimtmodum
et aliud quidem subiectum vimtmodum, rememorabiliter sive
quidem et ... alibi et sive ... quidem
quidem tanti vero vera ... et forma ...
... quidem et forma ... de ...

sim subiectum quod inest sed [illegible] ...

[illegible] ... inest quid subiectum ... ad ...

[illegible] ad quod subiectum sit sim primum et hac ...

[illegible] alie [illegible] aliam nec ut [illegible]

[illegible] ... [illegible] ...

[illegible] ... et [illegible] ... et complexe [illegible]

[illegible] ... simpliciter ... [illegible]

[illegible] ad [illegible] ut spectat ... ut ...

[illegible] ... relinquitur ... ut actio

[illegible] ... Demonstratur ut [illegible]

[illegible] ... ut subiectum [illegible]

... ut ... [illegible]

[illegible] ... ordo

[illegible] ... ut alia ...

[illegible] ...

[illegible] ... ut capitis ligatura

[illegible] alia visio ut lib. [illegible] clamor ut archa

[illegible] ... [illegible] ut [illegible]

[illegible] ... in possessione ... [illegible]

Alia [illegible] ut ... [illegible]

[illegible] ... ut dicere et

mollitie et [illegible] et [illegible] et sanitate

et [illegible] ... [illegible]

[illegible] ...

[illegible] ...

inferiora 3 quia ita posset sicut est spera ignis

sit a cristallo est sit ignis impressae Secunda

dicit vero est ad obiectionem huius diffinitione

est ad comparari illa voce liquida a a impressione

ei alia alii huius dicuntur. ut sicut magis

Secunda ergo sunt quia dicitur magis eius in

aqua ut quod magis et minus a

ratio et aliis talibus ratio non est superabundantia

differentiae sunt quod ad figura a asperitate

mitate a recto a curvo quibus ad est

opposite ratio, non est palam ergo ex his

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

materiae ut si humida oportet diffinire

lignum a lapidem ita potest dicere et latio

a lignea sunt posita a et sicut eius

Sed vero cristallus aquam agregatio a

satio ita simphonia a acuti et gravis

tas. et quae ergo in ut a aliis. palam ergo ex

his quae actu a alterius materiae. ut et alios

eius opposita a actu et [illegible]

[illegible]

lapides lignea [illegible]

[illegible]

materie quia illa non nisi proportionaliter corpo-

rea [illegible] quia licet accidentia actu sint alii

alio ea proportionalis forma / et cum [illegible] sensibilis ut

enim [illegible] vero speciei et actu est quae non

[illegible] materie [illegible] architectura

appellant formas / sed non [illegible] ut quod

[illegible] plane actu [illegible] ma-

teria et forma [illegible] tranquillitas maris

[illegible] ut ma materie actu ac forma

[illegible]

[illegible]

[illegible] quae ex [illegible]

Oportet autem non ignorare [illegible]

latet [illegible]

[illegible]

quemadmodum solum ex elementis eius et compositione
ut domus lateris et compositione. Et hoc autem [illegible] non n-
compositio et mixtio nec [illegible] compositio et mixtio
Similiter autem neque dicimus [illegible] ut lignum in figura ponere
neque ex ligno [illegible] [illegible] et [illegible], neque utrumque
habet sed alterum [illegible] et corpus, [illegible] aliud, quod [illegible] [illegible]
necesse autem elementis ut ex elemento [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse et [illegible] [illegible]
utrumque [illegible] neque [illegible]. Necessarium itaque hoc [illegible]
potentia esse et corruptibile simul commixti et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] aliquid. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] sit ut [illegible]
[illegible] ut [illegible] commixtum [illegible] separata, neque [illegible]
[illegible], alterum [illegible] [illegible], neque [illegible] [illegible] [illegible]
neque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alia [illegible] ut [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
aliorum [illegible] neque [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et commixtibilium [illegible]
dubitationem quam [illegible] [illegible] [illegible] dubi-
tavit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] quam ex [illegible] hec ut [illegible]

[illegible] augmento [illegible] differentia. Et hec [illegible] ut [illegible]

[illegible] ut [illegible]. Palam autem [illegible]

[illegible] et non ut [illegible] unum

[illegible]tate unum. Ubi [illegible] differentia [illegible]

indivisibile [illegible]

[illegible] ut animo ablato aliquo et addito ex [illegible]

[illegible] non [illegible] [illegible] aufe[illegible]

[illegible] addito, sic ut differentia ut [illegible] / ut

[illegible] ablato aliquo et addito. Et [illegible]

[illegible] quo unum [illegible] unum [illegible]

[illegible] ut [illegible] quam [illegible]

[illegible] unum ex [illegible] et differentia [illegible]

ad [illegible] hoc [illegible] accidit et

[illegible] unum [illegible] ut [illegible]

[illegible]

[illegible] unum [illegible]. Et quemadmodum nec [illegible] magis ut

[illegible] neque que [illegible]. De

[illegible]

[illegible] quod non [illegible] ad [illegible]

[illegible] hat [illegible]. De [illegible] non

[illegible] et [illegible] ex [illegible]

[illegible] ut [illegible]

[illegible] ut [illegible]

Cole vero materia que alia vero forma que hic ex his
fuit ad plures eiusdem quod alterum alterius ut sperma
ex crasso et dulci sed crassum ex dulci. Con-
colari vero quod resolum in colerum de pari uno. Cum
pluralis eum hic et ex hic que quod primum est quod ex
resoluto in primum. Colligit ad unam causam specie di-
versa quarum moveri eius, ut puta ex ligno vel ex
lapide. Concordat vero alteram materiam ex materia
alteras exhiberi, ut propriam non utique fieret ex ligno
nisi moveretur hoc, non ut fieret ferro ex ligno
vel ex lana. Si ergo illud dicit dicta materia fiunt sed
quod actum sit moveri est et primum et esse ubi sit si
alterum sit moveri sicut quod aliam sicut et. Concludit itaque
aliquas speciem quid est quod plurium modum sunt
cause. Ostendit quod cause sint consequentiam ut forma et
ut materia quod est substantia quod est moveri corporea
spermata quod ad ut propter quam quid cum sit
que unum est ferro, forsan quod est idem. Oportet
ad propria causam dicere quod materia, non ignem quod
propria. Circa modulum quid probat sicut generabilem
necesse sit vel sunt scilicet vel sunt prout hic
causa et tot sicut cause cognoscere. Tum
resolvitur ad sic vero forsan in quod non
hunc nunc quod est sic sicut in mobilem

Vtr quodq; utrūq; nr̄a spē nō. sibi vero nō
liq; nr̄a sed est subiect sibi. preterea qui est accip
ipē q nr̄a nō ē eius, sic licet est pertur sunt
in ut monet et conclud pt lcm, tamē est ad sua
aliq sp̄es sed nō est. Et vero ut ipe vo sibi nō ma
nifesta si nō est eo sunt vo. ut quid accip
similit lcm. Et vero addit alia i mee obiec
to que eo est eft. Eorū vero nō mutabi q
sim pruia, si q ad at sim vero lic secundum
specie et ipē sim cor ad aliud a q Stend
a quo Stend quid passio q alliq, et nō tamq
per inmutabiliter talit utrisq, sic li ra q pati
est sim Sicud vero que si gnacie sunt et nō
sunt. ut predict sequitur sunt A talis ipe et
forme, nō ii albid sit sic licud albū a ex
a quo a a q oz qd sit sit. Nō eni utrūq eo
tenia sunt ex inuicē Et alit alliqūd ex
nigro lcm q albū ex nigro, ut est nō ē.
Et sic generacio est A bisimiol d inicē Sicud
ut sū bisimitai sunt a nō, nō ē hoc nr̄a
Et ut dubitacionē quod ad ipā nr̄a utrūq eius
habz ut si corpa pōn sunt, Sicud vero i sim
tal sed et Sicud albo [illegible], a aqua potea
[illegible] A accidē Aut lcm ipē sim lcm a sim

speciei / materia vero secundum generationem et corruptionem
secundum vero substantiam ad praesens et quale vero
vel est una actu / nec potentia actu / quaedam fiat
ex quo actu / et unumquodque potentia materia aut vel
secundum actum compositum / accidit vero materia est secundum
corruptionem materia potentia et materia et contra actu fit
enim ex hiis / ut ex die nox et quodque [illegible]
transmutationis [illegible] materia [illegible]
ex mortuo ad vivum [illegible] fit ad [illegible]
ad aquam [illegible] fit vinum;

De substantia vero dicta est [illegible]
et [illegible] que [illegible] vinum [illegible] quodque [illegible]
[illegible] et [illegible] ut [illegible] totum [illegible]
et [illegible] alia [illegible] et [illegible]
[illegible] vinum [illegible] aliqua vel [illegible]
[illegible] passio [illegible] talis [illegible] vero
[illegible] vel [illegible]
[illegible] vinum hominis [illegible]
[illegible] vinum [illegible] naturam [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] quod [illegible] et
[illegible] vero alia [illegible]
et [illegible] secundum [illegible] vel [illegible]
[illegible] et [illegible] vel [illegible]
[illegible] vinum [illegible] ad et [illegible]

quia sic quod acceptabilis ut conveniens dif-
finitio et dicit vel exigit racionem et solutionem dubi-
tacionis; Sed ad ut dicitur quod materia et forma sic
et quod potentia et forma actu vel aliquid dubi-
tacionis utrumque [illegible] quod [illegible] Est [illegible]
[illegible] et si [illegible] respondetur sic [illegible]
Sed [illegible] utrumque secundum hoc [illegible] similiter quod [illegible]
[illegible] unum [illegible] et [illegible] vel
aliquid utrumque [illegible] unde quod hoc quod materia
forma [illegible] similiter [illegible] ad [illegible] potentia
[illegible] actu sed [illegible] vel-
[illegible] alterum [illegible] speciem ac-
tu [illegible] speciem. [illegible] hoc [illegible] utrumque
Est autem materia in intellectualibus in sensibilibus
[illegible] hoc quod materia et forma actu [illegible]
[illegible] sensibilibus similiter [illegible] forma nec [illegible]
nec intellectualis nec sensibilis [illegible] unum [illegible]
[illegible] unum [illegible] et [illegible]
hoc [illegible] similiter [illegible] nec [illegible] dif-
[illegible] nec [illegible] nec unum [illegible]
[illegible] unum [illegible] similiter [illegible] nec
[illegible] unum [illegible] nec [illegible]
[illegible] unum [illegible]
et unum [illegible] nec ut [illegible]

ut separabilibus extra quam singularia participet
hanc vero dubitationem habent quid participatio
debet esse et quid aliquid participationis et quid est
participare dubitant quidam ad cohabitationem velut
sicut licofron ait esse scientiam compositionem vel
alii vero compositionem aut coniunctionem anime ad corpus vivere
Est quidem eadem ratio in omnibus etenim sanum
erit aut cohabitatio aut colligatio aut coniunctio
et sanitatis et es esse trigonum compositio eris et
trigoni et album erit compositio superficiei
et albedinis. Causa vero quod potentia et actu
unum quaerunt et differentiam est autem ut dictum est
ultima materia et forma idem et potentia hoc actu similiter
simile querere unius que causa et unum esse unum enim
aliquid unumquodque et quod potentia et quod actu unum
aliqualiter est quare causa nulla alia nisi ut quod
movens ex potentia ad actum. Quecumque vero non
habent materiam omnia simpliciter quod vere entia aliquid

De primo quidem igitur ente et
ad quod omnes alie cathe-
gorie entis referuntur
determinatum est de substantia

ut dixi, quod in primis sermonibus sicut non
vero dicendum hic quod eo quod quid est et quantum
et quantitatem quando sunt potentia et actu et
sunt operationes determinabitur quod de potentia et actu, et prius
de potentia et actu. Sicut quod dicitur maxime proprie non
tamen utile ad quod volumus nunc sed plus et actu
est in dicendo sunt motu solum, sed cum dixerimus
de hac in determinationibus de actu ostendemus et de aliis
Sed quod in dicto modo potentiam et posse alterari
vel aliquid hoc modo quod quid est [illegible] dicendo
[illegible] permutatur sicut [illegible] cum [illegible]
[illegible] quadam sicut quodmodo in geometria et
[illegible] et impossibilia dicuntur eo quod aliquo modo sunt
aut non sunt sicut [illegible] ad [illegible] omnes potentie
[illegible] que sunt secundum [illegible] primum unum dicendo quod
et potentiam [illegible] in alio in quantum aliud et non
hic quod patiendi potentiam, quod in ipso patiente principium
[illegible] mutationis passive ab alio in quantum aliud
et hoc ad [illegible] impassibilitatis eius quod in deterius
et corruptionem ab alio in quantum aliud principium [illegible]
[illegible] in [illegible] omnibus [illegible] potentie [illegible] ratio
[illegible] ut quod potentie dicendo et [illegible] patiendi aut pa-
tiendi aut [illegible] sicut [illegible] [illegible] [illegible]
aliqualiter [illegible] [illegible] potentie [illegible] quod et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

et 9 vt absolute Est aut ut existens in g[e]n[er]e

q[uod] ap[paren]te rone et tales s[er]mo[n]es [illegible] esse vero

l[oquen]do q[ui]d[em] fu[n]t se alliq[ue] vero non fuisse Et[iam] v[er]o

q[uod] sp[eci]e fu[n]t se q[uae] non fu[n]t q[uod] a[n]i[m]al et fu[n]t a[n]i[m]al

Vero negac[i]o[n]e et ablac[i]o[n]e o[mn]is c[on]t[ra]rii Et[iam] p[ro]p[ter]

[illegible] p[ro]p[ter] co[n]trariu[m] s[cilicet] ad ablac[i]o[n]e[m] alteriq[ue] Et[iam] ad

[illegible] non fi[n]e i[n] [illegible] Secu[n]da ad p[ro]p[ositi]o[n]e[m] [illegible] habe[n]do v[er]o

et a[n]i[m]a motu[m] [illegible] p[ri]m[u]m salubre q[uo]d[am] sanitate s[ecundu]m

s[ecundu]m et calefiendo calefacie[n]te et frigidiendo frig[i]

[illegible] Secu[n]do v[er]o ad ab Et[iam] ad abo[rum] q[uo]d[am] v[er]o

solidit[er] ad et d[e] a[n]i[m]a q[ua]l[ibe]t motu[m] p[ri]ncipium [illegible]

[illegible] ab eodem p[ri]mo mouebit ad ip[su]m [illegible]

[illegible] fu[n]t v[er]o p[ro]p[ositi]o[n]e[m] sine ip[s]e potentia[m] [illegible]

[illegible] [illegible] p[ri]m[u]m [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] potencia[m] s[e]c[un]d[u]m solu[m] [illegible] p[ro]p[ositi]o[n]e[m] [illegible]

[illegible] Vere in [illegible] non [illegible] et [illegible]

Deinde ad q[uo]d q[ui] d[ic]it ut negauit q[uo]d

op[er]a[ri] s[ecundu]m posse et q[uo]d non op[er]a[ri] non posse ut

non [illegible] non posse [illegible] s[ecundu]m [illegible]

q[uo]d [illegible] Secu[n]do ad et d[e] aliq[ui]d q[ui]b[us] [illegible]

[illegible] non [illegible] difficile vide[tur] Ad alia[m] [illegible]

[illegible] si non [illegible] Vero [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliq[ui]d [illegible]

[illegible] [illegible] non [illegible] et

[illegible] non [illegible] non [illegible]

oblivionis a(nime) passiones a(nim)e a(nima) tempore vero in [illegible]
redempta esse in quo quod assimilatur non habebit
[illegible] in statu cogitabit a(nim)a [illegible]
et dicatur fides. neque in [illegible] neque [illegible] neque
dulcem neque [illegible] sensibile nichil est nisi sensibile
Similiter propter hoc videtur eis dicere quod contingit [illegible]
habere nichil si non sciat, nec oportet [illegible]
non semper visum apud vero natum et quod [illegible]
[illegible] et ad hoc eum [illegible] sepe dicitur [illegible]
Ampliare si impossibile est privatio possibilis quod non
impossibile est, sed tamen esse. sed impossibile est [illegible]
dicitur ad esse ad futurum esse. [illegible] vero impossibile
significavit. Similiter hec vocis auferunt [illegible]
et generationem. Semper in statu stabit et sedebit
Video in surgit si sedet impossibile [illegible]
surgere quod non potest surgere. Si vero non contingit
[illegible] dicere palam quod possibile et actualis aliud fuit [illegible]
vero vocis potentia et actu eadem faciunt [illegible]
et non patiuntur a(d) quod genere destruunt. Similiter contingit
possibile quod est non esse omne. et possibile non est
ad. Similiter ad [illegible] aliqua cathegoria possibile in
est in non vadere, et non vadit [illegible]
Est ad possibile he[illegible]

est impossibile et aut movere aut moveri aut stare aut
stantem aut esse aut fieri aut non esse aut non fieri similiter
sed autem nomen enim endelechiam apponimus et ad
alia ex motibus maxime. Videtur enim actus
maxime motus esse. Similiter et non existentibus non
assignant moveri, alia autem quaedam cathegorias
puta intellectualia et concupiscibilia esse non
existentia mota vero non. Hoc autem quia non entia actu
erunt actu. Non entium enim quaedam potentia sunt; non sunt
autem quia non endelechia sunt. Si autem est quod dictum
possibile aut consequitur, secundum palam quia non contingit verum
esse dicere quod possibile hoc non erit, quare et
impossibilia esse sic diffugiunt. Dico autem puta
si quis dicat possibile dyametrum commensurari
non tamen commensurabitur non considerans impossibile
esse, quia nichil prohibet aliquid cum possibile esse aut fieri non
esse vero aut non futurum esse. Sed illud necesse ex
positis, sit et supponamus esse aut fieri quod non est
quidem possibile autem, quia nichil erit impossibile. Non enim
erit falsum et impossibile. Non commensurari nunc quidem
falsum est et non impossibile. Simul autem palam si a ente
necesse b esse possibile. Si enim non necesse possibile esse, nichil
prohibet non esse possibile. Sit autem a possibile, quando possibile
a possibile esse, si positum a nichil impossibile esse
accidit b autem necesse esse. Sit autem impossibile. Sit etiam [illegible]

impossibile, et si impossibile necesse esse a necesse est b esse.
Consequentia patet per primam conclusionem secundi. Si vero sit a possibile
et b est possibile, sequitur sic se habebunt quod a existente
necesse b existere. Consequentia patet. Si utrumque sic se habebunt a
b non est possibile b etiam non ab habebit [illegible]
Et si a possibili existente necesse b possibile [illegible]
necesse est b. Nulla possibile esse est necessario [illegible]
possibile hoc sequitur si sit a, et quodque et non [illegible]
esse, et illud verum et ita esse necesse.

Quoniam autem potentiarum existentium aliae
congenitae ut sensibus, aliae autem consuetudine
fistulandi, aliae autem disciplina ut artium, has quidem
habere necesse est quae praeexercitati fuerint quae
quidem consuetudine et ratione. Non tales autem et
quae secundum pati non necesse. Quoniam autem possibile aliquid
et quando et quomodo et quaecumque alia necesse adesse in de-
finitione, et haec quidem secundum rationem possunt movere et po-
tentiae eorum sunt cum ratione, illa vero irrationales, et illas quidem necesse
in animato esse, has autem in ambobus, tales quidem potentias
potentias necesse quando ut possunt passivum et activum
appropinquant hoc quidem facere, illud vero pati, illas
vero non necesse. Hae quidem enim omnes una unius fac-
tiva, illae vero contrariorum, quare simul facient con-
traria, hoc autem impossibile. [illegible] alterum aliquid esse quod principale [illegible]
Dico autem [illegible] appetitum aut prohaeresin (electionem) [illegible]
[illegible] faciet quando ut possit existit [illegible]

et aggd quancu passiol sinac potes pri
lloz oc nare qud despicit cumq potencia
et ut 4 faca ex a pute passiol et
ita se habete fac̄ Si aut noli fac̄ nol
potest ulo nadq exteriorz pphibete adnd
ysī Vuasiol adnc oz potencia u ls ut est
potencia faciedi Est aut nol or̄ p habetud
a quol vqm exibit qui exterq pphibet
...ouet u h cord q indecluatue appoimd
...Vsppt qd ne si sed volut a' exprimit face
...ut Jria nol faciet Vol u itaq sed ha
...ete ipsorz potencia ne z sed faciedi pon
...nd quorz est se faciet;

Vomia aut d' pon q sim moto dicitur
determ z d' actu determina quid z actu et
finale quid est pale sed madtu est di
in debq sima nol solid hec dicuq pale q
apte natd z move and a' movet ab a'o
a' simt a' nol quod sed et aliq quaque
...reddtol et d' hus supnciq Est aut actual
existe re nol ita sicut dicuq pon dicq aut
pon ut displico mecemdad a' tota medietas
... arte vtq et facte a nol speculatis
...potencia sit speci... ... actu ... aut
... singlau... ... ... dicit ... et
nol ... ... nomale ...

q͡z ut co[n]sierans ad co[n]sierabile et visibile
ad diminuens s[ed] videns ad elevans q[ui]a actu
visum ad quid et segregatum ex una ad vias
et elaboratio ad illab[ora]tio [illegible] aliqu[id] s[ed] h[abe]t p[er] aliam
alterius parti sit actu determinatum alteri quidem
p[ro]p[ri]e dicendo ad actu non orat sed et [illegible] ut
comparabile / ut h[oc] aliquid ad h[oc] h[oc] h[oc] [illegible]
h[abe]o quod enim ut motum ad potentiam [illegible]
ut p[ro]b[a]nd ad aliquid manet. Alit[er] ad q[ui]d misi[illegible] et
vacuum s[ed] quod [illegible] illud dicendo p[otenti]am et actu
multe enim ut videri et vadere et [illegible]
h[abe]o quod n[on] contingit et simul vel sicut [illegible]
h[oc] n[on] possibile q[uod] videat illud v[er]o q[uod] videat
p[ro]p[ri]e [illegible] non ita p[otenti]am [illegible] actu fu-
turum separabile / sed notata / eo enim q[uod] non de-
ficiat divisio continue est p[otenti]am huic actu
inseparabilis v[er]o non [illegible] quod p[otenti]a actu et [illegible]
et q[ua]le ex q[ui]b[us] ex [illegible] made[illegible] est non[illegible]
Quando at[tem] p[otenti]am [illegible] vin[illegible] et p[er]
non determinatio / non n[on] q[ui]d q[ui]d [illegible] p[otenti]am
h[oc] at[tem] non [illegible] [illegible] fiat sp[er]ma [illegible]
neq[ue] h[oc] simul [illegible] fortasse [illegible]
nec [illegible]
fortuna [illegible] aliqu[id] q[ua]s p[ro]p[ri]e [illegible]

potentia scilicet non aliud quod ab intellectu actu
sit ex parte entis quod voluntas sit nullo extendente
prohibente. Tertium aliud vero est scientia quod intellectus perficit
habebit etiam quod in ipso [illegible] vel ad partem scientiam
si intellectus prohibebat etiam quod in [illegible] non sit. Secundo
vero quod oportet addere de remotione et de permixtione
hoc enim possibile est in aliquibus scilicet quandoque extremum
primum et contrarium et quandoque etiam in ipso habente
contrarium et nullo extendente impediente etiam per ipsum
contrarie potentia non ducit, ex non de actu et permixtione
[illegible] vero non per se primum quod tertium [illegible] potentia in
actu alterius egere prius, ut terra non ducit scilicet contraria
potentia permixta non erit esse. Videtur autem quod utrumque esse
vel hoc quod illorum ut arca vel lignum sunt lignum
non, ut lignum terra, sed terra [illegible] terra sic fit
nec illud sed illorum [illegible] potentia sunt quod patiuntur
ut arca vel [illegible] nec terra, sed lignum hoc enim
potentia arca et non arcae hoc sunt quod ipsa
sunt. [illegible] vero hoc lignum. Si vero aliquid quod primum
quod adhuc de actu dicitur illorum [illegible] ut
si terra [illegible] vel ignis [illegible]
[illegible] hoc aliquid [illegible]
et subiectum [illegible] passionibus
quod subiectum [illegible] passio [illegible]

et album dicitur ad musicum accidere illud non musicum secundum musicum et non albedo sed secundum album et ambulator ad motum secundum ambulationem ad motum et illud similiter quod est sic ... secundum quod non sic secundum se quidem et hoc aliquid ... et probatum in talibus et dicere itaque accidit ... inesse passiones. Nec ab hoc neque ... quod est accidens et potentia et quod non dicitur.

Quoniam autem ipsum forsan dicitur ... et quod ... dicitur palam quod ... et actus potentia ... ad potentiam non solum determinata quod dicitur ... potentia ... alio ... sed totaliter ad ... motum ad immobilitatem ... necessarium ... ipsum ponere primum ... motum ... Omnia itaque ... potentia et actu ... et probata. ... palam ... ... potentia ... potentiale ... potentiale ... aedificare potest aedificare et speculator speculari et videre potest videre ... ... nunc ... ...

quia ad actum secundum tempus prius altera entia actu
ex quibus hec facta sunt. Semper enim ex potentia ente
fit actu ens ab actu ente, ut homo ex homine
musicus a musico semper movente aliquo primo. movens
autem actu iam est. Dictum est autem in sermonibus de substantia
quia omne quod fit fit ex aliquo et ab aliquo et hoc specie
idem. Contingit et videtur impossibile esse edificatorem
esse qui nil edificaverit nichil aut citharedum
qui nil citharizaverit. Nam addiscens citharizare ci-
tharizans addiscit citharizare. Similiter autem et alii.
Unde sophisticus elenchus factus est quia habens
scientiam faciet cuius scientiam addiscens non
habet. Set quia eius quod fit factum est aliquid, et to-
taliter eius quod movetur motum est aliquid, palam autem in hiis
que de motu sunt, et discentem necesse habere aliquid
sciencie forsan. Set et hac palam quia et actus
et sic prior potentia secundum generacionem et tempore. Amplius et
substancia prius quidem, que generacione posteriora specie et substantia
sunt priora, ut vir puero et homo spermate. hoc quidem
enim iam habet speciem, illud vero non. Et quia omne ad principium
vadit quod fit et finem; principium enim cuius causa, fit
vero causa generacio. Finis autem actus et huius gratia
potencia sumitur. Non enim ut visum habeant vident animalia
sed ut videant visum habent. Similiter autem et edificativam
habent ut edificent et theoricam ut speculentur [illegible]

speculacio et theoricam habeat in meditacione ...
at non speculacio, sed dicitur sicut aut quod non egent
speculari Amplius materia est in potentia quia donec veniat
ad speciem quando vero actu sit tunc est in specie Similiter
autem et in aliis et quorum motus finis est, propter quod do-
centes sicut operantem ostendentes putant finem red-
didisse et natura similiter Nam si non fiat ita pauso-
nis mercurius erit non manifestum utrum et scientia sic-
ut ille, interius et exterius quemadmodum ille opus enim finis
Actus autem opus propter quod et nomen dicitur actus secundum opus
et tendit usque ad endelechiam Cum vero sit hoc quidem
ultimum usus, ut visus visio, et propter hoc nullum fit
alterum ... a quibusdam vero fit aliquid ut ab
edificatoria domus preter edificacionem, tamen non minus
hic quidem hic autem magis finis potencie est Nam edificacio
in edificato, et simul fit et est cum domo. Quorumcumque
ergo aliquid alterum est quod fit preter usum horum actus in fac-
to est ut edificacio in edificato et textio in tex-
Similiter autem et in aliis et totaliter motus in eo quod movetur
Quorum vero non est aliquid aliud opus preter actum in ipsis
existit actus, ut visio in vidente et speculacio
in speculante et vita in anima Quare et felicitatem
vita enim quedam qualis quidem est Quare manifestum quod substancia
et species actus est ... secundum hoc manifestum quia prior
substantia actus potentia est ut diximus tempore semper alter prior

actum aliquid ad alium usque ad eum qui semper movet
primum. Attamen et magis proprie. Nam sempiterna priora
substantia sunt corruptibilibus; et ad nihil potentia sempi-
ternum. Ratio vero haec: omnis potentia simul contradictionis; quod quidem
enim non possibile existere non utique existet in aliquo;
possibile autem omne contingit non actu esse. Quod ergo
possibile esse contingit esse et non esse; quare idem possibile
esse et non esse. Possibile vero non esse contingit non esse;
contingens autem non esse corruptibile, aut simpliciter, aut hoc ipsum
quod dicitur contingere non esse, aut secundum locum, aut secundum quantum, aut
secundum quale; simpliciter autem quod secundum substantiam. Nihil ergo incorrup-
tibilium potentia est simpliciter ens; secundum aliquid autem nihil prohibet,
ut quale aut ubi. Actu ergo omnia. Nec eorum quae ex necessitate
sunt. Et quidem ipsa prima: nam si haec non essent, nihil
utique esset. Nec utique motus, si aliquis est sempiternus;
nec si quod motum sempiternum, non est secundum potentiam
motum nisi unde quo. Hoc autem materiam nihil prohibet
existere. Quapropter semper agit sol et astra et totum caelum.
Nec est timendum ne quando stet, quod timent de natura.
Nec laborant haec agentia; non enim est ipsis, sicut corrupti-
bilibus, motus potentia contradictionis, ut laboriosa sit con-
tinuatio motus; causa vero substantia materia et potentia, non actus, est.
Imitantur autem incorruptibilia quae in transmutatione sunt,
ut terra et ignis. Etenim haec semper agunt; nam per
se et de se ipsis habent motum. Potentiae vero aliae ex quibus

[illegible] et omnes contradictionis sunt utraque possibile sic mo-
uere et non sic quecumque secundum rationem; irrationabiles
vero eo quod adesse et non contradictionis erunt eedem. Si ergo alique
sunt nature tales aut substantie quales dicunt qui in rationibus
vocant ydeas, multo magis sciens utique erit aliquid quam ipsa sci-
entia et motum quam motus; hec enim actus magis, ille
autem potentie horum. Quod quidem igitur prius est actus et potentia
et omni principio mutabili palam;

Quod autem et melior et honorabilior sit
bona potentia actus ex his palam. Quecumque enim secundum pos-
se dicuntur idem est potens contraria, ut quod dicitur posse
convalescere idem est et laborare, et simul; eadem enim potentia
valescendi et laborandi et quiescendi et movendi et
edificandi et destruendi et edificari et destrui;
posse quidem igitur contraria simul existit. Contraria vero im-
possibile simul existere, ut sanum esse et laborare. Simul ne-
cesse horum alterum esse bonum; posse vero similiter utrumque
aut neutrum; actus ergo melior. Necesse autem et in malis
finem et actum esse deteriorem potentia; simul enim potens
idem ambo contraria. Palam ergo quod non est malum preter res;
posterius enim natura malum potentia. Patet quod non ipsum nec malum potentia.
Non ergo in hiis que ex principio et sempiternis nichil
est neque malum neque peccatum neque corruptum; etenim
corruptio malorum est. Inveniuntur autem et dyagrammata
actu; dividendo enim inveniunt. Si vero essent divisa

inaduia utique esset. Unde et ipsum posse propter quod
duo recti triangulum? quia qui circa unum punctum anguli
equales equalis duobus rectis. Si igitur erecta esset que
iuxta latus, videnti utique statim esset palam propter quid.
Quod in semicirculo recta universaliter? quia si equales tres,
que basis due et que ex medio super stans recta,
videnti palam ei qui illud sciverit. Quare manifestum quod
potentia entia ad actum reducta inveniuntur. Causa autem
quod intelligentia actus. Quare ex actu potentia. Et
propter hoc facientes cognoscunt. Posterius enim generatione
actus que secundum numerum actus.

Quoniam autem ens dicitur et non ens hoc quidem
secundum figuras categoriarum, illud vero secundum potentiam
aut actum horum aut contraria, hoc autem maxime proprie aut
verum aut falsum, hoc autem in rebus est componi aut dividi,
quare verum quidem divisum putans dividi et compositum com-
poni, mentitur autem contrarie habens quam res, quando est
aut non est. Quod autem dicitur verum aut falsum hoc con-
siderandum quid dicimus. Non enim propter nos existimare ve-
re te album esse es tu albus, sed propter te esse album
nos hoc dicentes verum dicimus. Si igitur hec quidem semper com-
posita et impossibilia dividi, hec autem semper divisa sunt
et impossibilia componi, hec autem contingentia contraria, esse quidem
est componi et unum esse, et non esse non componi sed plura
esse. Circa contingentia quidem igitur eadem fit falsa et vera

oppositum et ideo aliquid sit falsum et verum et contingit quodlibet
verum esse et contingit quodlibet esse falsum Sicut impossibile videtur
aliud sit hora non sit aliquid verum et aliquid falsum
si semper sit verum et falsum Sicut in oppositum videtur quia
esse non esse et falsum et verum Unde non est quod non sit
quod quodlibet [illegible] et non sit quodlibet dimissum sunt sicut
album [illegible] quod in [illegible] non verum
et falsum [illegible] ad hoc [illegible] quod [illegible] non
verum [illegible] non est. Sed verum [illegible] quod falsum
[illegible] quod [illegible] verum Unde non [illegible]
et [illegible] ignorantia non [illegible] Dicimus
[illegible] quia [illegible] non [illegible] actu [illegible]
[illegible] Unde non [illegible] omnis
sunt actu non [illegible] generatione non [illegible]
[illegible] non [illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible] sunt [illegible]
[illegible] actu [illegible] non [illegible] sed [illegible]
non [illegible] quia [illegible] sunt [illegible]
esse verum [illegible] non esse ut falsum [illegible]
[illegible] non [illegible] falsum [illegible]
[illegible] non ita non verum
[illegible] intelligere [illegible] falsum [illegible] non [illegible]
[illegible] ignorantia non [illegible] Sicut [illegible]
[illegible] intellectum non [illegible] Sicut
[illegible]
[illegible]

operacionem quamquam duorum [illegible] habere quamvis nos
comunicacionem eius utique / sed aliquid quod aliquid vero
nos ut parte unum primum esse nullum in ipso quod
aliquid ad nos unde vero etiam unum in hoc non in
tempore quod [illegible] aliquid vero nos [illegible] / sed verum
dicet ad noticiam [illegible] sic habete;

Verum quia multotiens nos dicimus
in divinis de quantitate etiam
et quantitate multiplicativa vero
dicto, capitulum modo sunt
quarum primum et secundum se
[illegible] unum sed nos [illegible] [illegible] unum n[on]
ad [illegible] / ad magis [illegible] et nec tactu / nec [illegible]
[illegible] magis unum et [illegible] cum indivisibilitate
[illegible] et magis [illegible] Amplius [illegible] et magis
totum et [illegible] aliquid formam et speciem [illegible]
ad sed quod [illegible] et nos [illegible] ut [illegible]
[illegible] ad [illegible] ad [illegible]
[illegible] sibi ut sit continuum [illegible] vero [illegible] motu
unum esse et indivisibile loco et tempore [illegible] palam si
quod per naturam motum [illegible] primum [illegible] primum [illegible]
[illegible] [illegible] magnitudo
[illegible] sic unum continuum ad totum
[illegible] ad [illegible] unum [illegible] vero [illegible]
[illegible] unum [illegible] ad [illegible] indivisibile [illegible]
vero [illegible] indivisibile [illegible] ad [illegible] vero singulare

indivisibile. Contra ipse modo quod non separabile et separa-
tionale unum utrumque est primum quod separata est unumque
Quarto quaedam unum tot modis continuum in rebus
et totum et singulare et unde omnia unum
et indivisibile est homo quae motus illorum est in-
tellectiva est verum. Oportet intelligere quod non
solum quaedam una dicunt et quod unum est
et quod ipsa unum. Dicit unum tot modis et unum
[illegible] est unum homo [illegible] homo alio modo
unum est quod [illegible] homo alium [illegible] quod alio
alii quod et [illegible] quae non est [illegible] non sunt
de elemento [illegible] determinatur et
modus [illegible] quae non est elementum [illegible]
est forsan primum [illegible] et [illegible]
est non [illegible] elemento [illegible]
quod [illegible] elemento [illegible]
hic accidit [illegible] hic ut [illegible]
sic [illegible] talibus [illegible]
et unum est indivisibile est quae hic [illegible] et
separabili a [illegible] et [illegible] et toto
et [illegible] Maxime non [illegible] quae est metaphysica primum
unumquodque [illegible] et maxime quae [illegible]
in ad alia [illegible] elementum quod [illegible]
cognoscendi. Cognoscendi [illegible]
[illegible] unum [illegible]
[illegible]

hoc ipsud unum Semagesti unus mox primum quam inip
huius et alius Arcum motus quo pro unum aliis
dissidens sit motus inequalitatis unus et que
et tabule et assendere et equalitate et velocitate gra
retardatio et velocitatem que in quarto duplex ut est
retardatio et etiam et aliqua ut quandoque fuit velocitas
et aliis in spera excessus et velocitate et velocitas et quibus
tardatio motus huius et excessus motus sit in veloci-
tas quod et tarditas et equalitas lemonis quandoque
est huius motus et primum unus aliquis et medium ipsius
Semid est et luminis retardo quod in medio ipsius periodali
retardatio medius motus unus aliquis quando et medie
hic est eius simul et circuli et sinto [illegible]
medio vel est ansere et addere hec est motus
Semagesti mox circulum unitate in ponere modo
ipsius [illegible] vero motus tale astrolabio eius
et tabulas et per maiore latebit retardatio et additio
aliquis et ablatio [illegible] amore Semacas pro
sem [illegible] vel quod hic omnis motus fuerit et
tardatio et sicut et equalitate et magnitudo et
tunc quantitate cognoscere quibus quod cognoscerent per
hic motus sit motus et simplex motus et veloci-
tatis [illegible] in hic [illegible] Semagesti et astrolo
gia tale unum quidem et motus [illegible]
tarde supponunt et velocissimum [illegible]
[illegible] et in [illegible] minimo

et in voce elementum et hec omnia unum aliquid est non ut
quod aliquid commune sit unum sed sicut dictum est. Non semper autem uno
unum metrum numero aliquando pluribus ut dyesis duo, quas
non secundum auditum sed in rationibus et voces pluribus quibus
mensuramus, et dyametrum duobus mensuratur, et latus et
magnitudines omnes. Sic itaque metrum omnium quod unum et quod
cognoscimus ex quibus est substantia dividentes aut secundum quantitatem aut secundum
speciem. Et ideo quod unum indivisibile quia quod primum singulorum
indivisibile. Non similiter autem omne indivisibile ut pes et
tas. Sed hoc quod omnis, alia vero indivisibilia ad sensum vo-
lunt sicut dictum est. Non forsan omne continuum divisibile.
Semper autem congeneum metrum magnitudinum quidem
magnitudo, et secundum unumquodque longitudinis longitudo,
latitudinis latitudo, vocis vox, gravitatis gravitas,
unitatum unitas. Sic enim oportet accipere, sed non quoniam numerorum
numerus, atque oportebat si similiter. Sed non similiter dignum
sunt sed ac si unitatum unitates dignificaret
metrum sed non unitatem. Numerus autem pluralitas uni-
tatum est. Et scientiam autem metrum rerum dicimus et sensum propter
idem quia cognoscimus aliquid ipsis, quoniam mensurantur magis
quam mensurant. Sed accidit nobis velut si alio nos
mensurante cognoscimus quanti sumus per cubitum aliquotiens
nos applicare. Pythagoras vero hominem ait omnium
metrum esse velut si scientem dicat aut sensitivum; hos
autem quia habent hic quidem sensum hic vero scientiam quas esse
metra dicimus subiectorum. Nihil utique dicentes superflue
dicunt videntur aliquid dicere. Quod quidem igitur unum est mensura

sim non q' declinant medium quoddam et maxime
ppria qualit' dcmu' qlitas palam est ac licet hoc q'dam
sit multiplex sim qualitas id ac si sint qualitas ppt'
est multiplex et est vinum ac sunt et respectu vini

Secundo psequi vero et natura precedens est vtrum
vinum sit sapor quedam vel mixtum tractemus
quod est vinum et aqua quod est de eo subscripta vtrum
velut probo aqua existe ipso vino, sicut pytha
gorici dicunt sunt et plato ppria de mixtis supposito
aqua non et quod est maior dicit et mixtis sicut qui
de non illos in aliq actione dixit est quod vinum
aquam acute de quo est oppositum Et utraque vinum videtur esse
probo et patet sicut in sermonibus de probo et de ente
Decimo et licet ipsum hoc subiectum in vinum aqua ppt
multa patet et est Sed neque sicut qualitas solum
palam quod neque ipsum vinum vtrum est et vinum nulla
qualitas maxime de aliis Similiter et quia naturale
quod et probo separabilis ab aliis sicut vinum
sicut aliquot est ppt' aspectus alia ppt' que non est
in probo Aliquid ac subiecti in aliis natura et habet
dicit aqua quarta est et vinum Ergo quod de qualitatibus
et aliqua est vinum et aqua non subiecti in qualitate per
se quod et totaliter quoddam quod est vinum quod
et quod est si nos sufficientia quod hoc ipsum
quodque non aliud quod ad alias et aliqua est color vini
alba aliis secundum aliqua ex hoc et nigra vinum
quod nigra vero quanta aliis sunt et aliud rubea

hoc enim est communicacioni lucis. Similiter si continua componitur
coloribus componitur coloribus componitur utraque unus quale continua
Sed quodcumque palam utrique quod colorum et ipsum unum compositum
utriusque alterius unum palam accidit. Similiter ad et si me-
lodie componitur, unus utriusque componitur discrete. Sic quod
si non unus sola ipsorum et ipsum unum componitur utriusque
alterius cum sola non ipsum unum per discretum. Similiter
ad et descendit ascendentium utriusque componitur continua unus
et ipsum unum descendit valde, et si figure tacti
lineae figurarum utriusque componitur unus et ipsum unum
trigonum facit ad [illegible] et de aliquid componitur. Similiter
figurarum in passionibus et qualibus et de quibus et in mate-
riis extrinsecus et uno adeo in aliis unus [illegible]
et ipsum unum alterius unum, si non hic ipsum [illegible] et
in pluribus necesse est. Similiter sic quare similiter in [illegible]
aliis quam quod est unum in aliquo compositum et [illegible] et
ulterius unum hoc ipsum quam unum palam si [illegible]
colore unum [illegible] ipsum quam unum [illegible]
[illegible] unum ipsum unum similiter [illegible]
unum et enim palam [illegible] cathegoriam
et quod non sunt in ulla [illegible], ut neque in quantitate
neque in quale. Sed similiter sic [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

O [illegible]
[illegible]

multiplex et dimplex quelibet non dimensio ad dimi-
plex multitudo quecumque dicitur multiplex nolumus [illegible]
dimensio unius quod ergo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] sunt [illegible] dicitur [illegible] Contra
[illegible] [illegible] et [illegible] ut [illegible] et [illegible] ut ad
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible] [illegible]
unius [illegible] multiplex [illegible] [illegible] [illegible]
multitudo [illegible] et dimiplex quia [illegible] dimiplex [illegible]
[illegible] [illegible] multitudo multiplex [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sicut [illegible] dimiplex [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] pluralitatem [illegible] [illegible]
dimiplex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] multiplicat
[illegible] quod [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et si [illegible] [illegible] [illegible] unius [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] unius [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] una [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] ysogonia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] si [illegible] [illegible] [illegible] simpliciter
[illegible] ne sunt [illegible] vel [illegible] [illegible] sunt [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] tetragonum [illegible] [illegible] et
~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~
~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~

inequalitas ratione hic nullo modo solum que sunt eadem vel simpliciter
non. alia sunt eadem specie habentia differentiam magis et
minus sicut non nigrum et nigrum. alia sunt sicut eadem proportione
sic et una species ut album valde et minus solum
dicuntur esse que una species ipsorum. alia sunt plura habentia
eandem ad alterum aut simul aut quod propter ut stannum
argento vel auro equalem ut imbecillitas contrarium
similiter patet quod differentia et dissimile multis dicitur
et hic quidem aliud oppositum sicut eidem, propter quod omne ad
omne aut idem aut aliud. hic autem si non sit materia et ratio
est una. similiter est tu et propinquus differentia alterum
tum autem ut que in mathematicis. Differentia quidem aliud
idem propter hec omne ad omne aut eadem aut aliud dicuntur que
non que dicuntur ut unum aut ens. Non enim contradictio
est, ergo similiter non dicitur in non entibus. Non enim
aliud dicitur in entibus neque eadem aut non unum aut non
unum aptum natum sicut eandem et unum differentia quidem
et aliud ita opponuntur. Differentia vero sicut differentia
differentia in aliquo est differentia non ratione nec aliquo est
differentia est. Non quod diversum differentia, quod est quaedam
eadem differentia vel ab aliquo aliquo differentia. similiter necesse
esse genus aut species omne namque differentia differt aut genere aut specie
genere quidem quorum non est communis materia nec generatio ab invicem
ut quorumque alia figura cathegorie. Specie vero sunt
quorum idem genus. dicitur autem genus quod ambo eadem dicuntur praedicari
[illegible]
[illegible]

dicitur videtur et hic non solum diuisa contra
si hoc quod genere diuisa / hoc est in eadem vel diuersa
loquitur cathegorie similiter in eadem vel in diuersa specie / de
talibus autem in aliquo quod sunt genere eadem diuisa
Uonam autem differre contingit aliquando
plus et minus in qua sunt maxime dicitur / et hanc di-
uisionem contrarietatem similiter vero maxime dicitur palam
ex inductione. Adhuc maior differentia non potest esse
uniuersalis extremis / et maior differentia differre
extremis vero specie generatis et quorum sunt / ut
vtrumque ultimorum vero distancia maxime / quare
et contrariorum. Atque maxime vnumquodque finis
perfectum maxime extremum et nihil est extra / et per-
fectum est nihil et adhuc extra finem aliquid potest sunt
extra sed perfecta dicta sicut et alia sequitur finis
habere dicuntur perfecta nihil autem extra finem /
ultimum enim omnibus / et continet perfecta nihil extra
sunt Ulterius ergo aliquo per perfectum Sicut quod contrarie-
tatis est dicta perfecta ex his palam Uniuersaliter
autem dicte contrariorum sequentur per perfectum alias sicut
vtrumque quod et contrariorum extremis vero / hoc autem
enim palam quod non contingit plura vni contrarie-
tate nec vltra vltimo vltimum est neque aliquod
nec distancie vnius plura sicut quod duo vltima
tales autem sunt et contrarietatis dicta dicitur vero duorum
quare et perfectum Necesse autem et aliorum causa est in orien-
tibus contrarietatem plurimum differencia perfecta dicitur. Adhuc

aut dividitur vel sic in magis, et accipitur et sic quae
sunt contraria sic eius quod est album et nigrum extrema generis vel
sic dicit hoc autem quod maxime distant in eodem genere plurimum
differentia contraria maxima. Unde quae differunt hoc quod perfecta et
quod in eodem susceptibili plurimum differunt sicut ut sic maxime
contraria et quae sub eadem potentia plurimum differunt. Contrarietas sive
autem unum genus quod unius in quibus perfecta differentia maior
Privatio vero contradictio similiter et privatio sunt no-
minibus privationis multipliciter ut dicitur privatio sunt quaedam
perfectae sunt. Alia autem contraria sunt hoc modo hoc
quod est habere, vel non per facere, aut factum esse, vel
autem per acceptionem esse, et abiectionem horum, vel
aliorum quorumcumque. Sic igitur opposita nominantur contradictio
et privatio et contrarietas et ad aliquid. Horum autem primum con-
tradictio. Contradictionis autem nihil medium, contrariorum autem con-
trariorum autem contingit. Quod quidem igitur non idem contradictio et contra-
palam, privatio vero contradictio quaedam est: aut enim quod
impossibile sic totaliter habere, aut quod aptum natum est habere
non habeat, privata sic autem totaliter aut determinate aliquo
modo vel sic multipliciter. Iam enim hoc dicimus sicut sic divisum
in aliis. Ergo privatio quaedam est contradictio aut impotentia
determinata aut accepta cum susceptibili. Unde contradictionis quidem
non est medium, privationis autem aliquo est. Aequale enim et
non aequale omne, aequale vero aut inaequale non omne, sed si solum
in susceptibili aequalitatis. Si vero generationes ipsi materie
ex contrariis sunt et ex specie et ex speciei privatione, palam
quod contrarietas privatio quaedam utique erit omnis privatio

uero non oppositionem for(m)a contradictionis. Non p(er) multiplicem
contingit privationem privatio ... in principio ex
tremum contraria, palam ergo et per inductionem opp(osi)ti in
contradictione privationem alterum contrariorum ... scilicet
... ... contrariorum ... contradictionem . et inequalitatem ...
... et malicia ... ... ut dictum
hic ... in ... sit privatio, hoc ergo ... quod, ...
... ut ... aequa ... ...
... ... et, neque bona
homo neque mala, ... uero non ... ... autem
... ... amplius ... ...
..., ... ergo non ... palam ... ... alteram
... ... privationem, sufficiat ergo ... prima
et ... contrariorum ... unum et multa, ...

Quoniam autem unum unum || ... ...

Quaeret utique dubitabit aliquis quod opponitur unum
et multa et aeque magno et parvo. Utique n(on)
semper ... oppositum ... oppositum ... ... album
... nigrum, et utrum album ... non album, utrum vero
album ... homo non ... ... suppositum et contradictionem
... utrum ... ... non ... ...
neque ... ... hic sedet ... hic ... ...
opposita sola non contingit ... existere, quod hic
utrum ... ... contingit ...
... ...
... oppositum ... ... unum ... multa, ...
... ... opposita ... ...

utrum nec recipiat contrarium ad utrumque magis et minus cum qualitate
a qua opponitur ad hanc qualitatem / non enim aliud solum sed etiam
ut albedo. Secundum magis et minus autem videtur. Am-
plius contrarie qualitatis [illegible] equale secundum .i. pluribus est
et uno / sed vero contrarie est / et solum albedo est [illegible]
utrique opposita albedini. Et dubitabitur utrum dicatur
contrarie qualitate [illegible] accidit unum [illegible] [illegible]
[illegible] impossibile. Amplius contrarie quantitatis medium videtur
et magnum et parvum. [illegible] ad [illegible]
neque [illegible] neque est differentia propria. Non enim utrumque
est perfectum mediatum [illegible] extremis / sed magis [illegible]
[illegible] sumitur ad minus. Restat ergo ad ut magnum
non opponitur et ut parvum, alterum quod utrumque [illegible]
non [illegible] secundum enim magis magnum et parvum [illegible]
[illegible] negatio privatio. Secundum magis [illegible] ad album [illegible]
[illegible] ad alterum vero non / ut utrumque magis contrarie
et utrum contrarie et minus / sed [illegible] tria. Non [illegible]
ad et necessitate. Non enim contrarie [illegible] non magis et
minus sed in [illegible] apta natura [illegible] est ad utrumque
contrarie que neque magnum neque parvum apta na-
tura magnum et parvum [illegible] / et opponitur albedini ut
negatio privatio. Secundum magis et minus [illegible], et [illegible] neque
[illegible] neque bonum opponitur albedini sed [illegible]
[illegible] utrumque et non [illegible] unum suscipiunt
[illegible] magis [illegible] neque alterum neque [illegible] unum [illegible]
non hoc [illegible] / sed [illegible] [illegible]
negatio [illegible]. Non [illegible] et [illegible]
[illegible] palliditas et rubedo [illegible]

& ideo aliqui unum. Similiter non dicte incipiat oppinio
tres pluralitas dicte una ut si calidi et magis in eodem
quod neque calidum neque magis Similiter et sic neque
bonum neque malum bonum et mali sicut sunt medio ali-
quo medio Unde non est ad aliquid hic / hic quod est oppo-
sitorum quemadmodum quod et medium aliquod et distinctionem ali-
qua unum est / quod autem non est dicta / Unde per alio
quod quoniam quemadmodum Similiter non unum et subiectum
[S]imiliter autem de uno et multis utique dubi-
tabit aliquis Unde si multa simpliciter uni opponuntur
accidunt quedam impossibilia Unde unum paucum aut pau-
ca erit nam multa paucis opponuntur Amplius
ipsa duo sunt multa / sed duplex multiplex dicitur
autem secundum duo / quare unum paucum ad quid enim sunt
multa ipsa duo si non ad unum et paucum necesse
est autem et magis Amplius si in longitudine productum et
breve sic in multitudine multum et paucum / et quecumque
sunt multum et multa multum Si ergo non aliquid forte dif-
fert in continuo bene terminabili paucum multitudo
quedam erit Quare unum multitudo quedam si quidem
et paucum. Hoc autem necesse si duo sunt multa Sed forte
sed multa dicuntur quodam modo ut et multum. sed ut differens
velut ydor i. aqua multum multa autem non Sed
quecumque divisa in hiis dicuntur / uno modo quidem si
sit multitudo habens excessum vel simpliciter
aut ad aliquid Et paucum similiter multitudo defectum habens
hoc autem ut numerus quod et opponitur uni soli secundum eum

dicitur unum et multa ut sequentibus dicit unum et plura
et album et alba et mensura et mensuratum et mensurabile
sic et multiplicata dicuntur. Multa enim unum [illegible]
numerus quia unum et quia mensurabilis [illegible] unum [illegible]
sicut quod opponitur uni non paucis. Sed [illegible] multa
sunt et ipsa duo, ut ad multitudinem [illegible]
[illegible] et ad aliquid et [illegible] non sunt per paucitatem simpliciter
et ipsa duo. multitudo non est distinctum [illegible] prima
Anaxagoras non recte dixit [illegible] Anaxagoras [illegible]
esset quia sit [illegible] infinite et multi-
tudine et parvitate et paucitate. Non enim oportet
[illegible] paucitate non [illegible] unum ut [illegible] dixit [illegible]
duo. Opponitur itaque unum multis ut mensura mensu-
rabili. [illegible] ad aliquid [illegible] non [illegible]
[illegible] quae ad aliquid [illegible] et [illegible]
dupliciter dicuntur quae ad aliquid. alia namque ut contraria
alia ut scientia ad scibile [illegible] ad aliquid [illegible]
unum ad [illegible] puta [illegible]
prohibet. non [illegible] paucis, multitudo
[illegible] non [illegible] multitudo unum
mensurabilis et opponitur [illegible] unum et
numerus non ut [illegible] sic [illegible]
quae ad aliquid quae [illegible] non [illegible] ut mensu-
rabile sic opponitur. Anaxagoras non [illegible]
[illegible] unum numerus [illegible] puta [illegible]
et [illegible] ad [illegible] scibile non [illegible]
assignatur [illegible] non [illegible]

sensibile vero quod inexspectatum accidit ad superiorem quam
secundum sensibile est sensibile vero vel quod vel quod
superius inexspectatum sensibile. Multitudo autem nec parvo
et quia si sunt quod multum sciunt excedunt multi-
tudo excessu multitudinum, utique ipso per omnia
quod ergo quod ut dictum est quod insensibile et vero medi-
um sensibile hoc ut ad aliquid ut secundum sensibili si sunt inspi-

Quoniam autem contraria contingit // Ostendit quod media
medium est aliquid / Quorundam est natura et contrariorum est
Quod necesse media in eodem sunt genere & quod sunt media
Media in his autem quorumdam permutationes sunt
et necesse quod permutatur ut ab ypate in netem / si
transeat per media vel puncta ut medias
sonos. Et in coloribus si vadet ex albo in nigrum
prius veniet ad puniceum et pheum quam ad ni-
grum. similiter autem et in aliis. Permutare vero ex alio
genere in aliud genus non est nisi secundum accidens ut ex colore
in figuram. Necesse est ergo media et quorum sunt media
in eodem genere esse. At vero omnia media sunt oppositorum
quorundam. Ex his enim solum per se est permutari
Quapropter impossibile est esse media non oppositorum / esset
enim permutatio et non ex oppositis. Oppositorum contra-
dictionis quidem medium non est. hec enim est contradictio
oppositio cuiuslibet alterum pars adest non habente aliquod
medium. reliquorum vero alia ad aliquid alia privatio alia
contraria Eorum vero que ad aliquid quecumque non contraria non habent
media ... vero quod non in eodem genere sunt ...

et sensibilium mediorum, sicut magni et parvi in quantitate, non
sunt in eodem genere media, ut ostendetur. Et medium
contrariorum natum est componi ex hiis contrariis, sicut et
est a quibus componitur contrarium ad utrumque. Et sequitur genus, eo quod
etiam ut sit compositum ex contrariis. Dicitur ... quae
eiusdem sanctum contrariorum species, ut cum dicitur quod
eiusdem et diversis speciebus, ut si album et nigrum contraria,
et est hic quidem disgregativus color, ille vero congre-
gativus color, haec dicitur aggregativum et disgre-
gativum, species cum differentiae hic contraria, habitus species. Alia
contraria erunt magis sunt contraria, et reliqua et media
ex genere eius et diversis, ut quemadmodum colores al-
bi et nigri sunt media ex hiis ex genere eorum,
est autem genus color, et ex diversis compositus, hic vero
non eiusdem species contraria. Si autem non est mixtum
ex albo et nigro alterum, media ergo componentur
contrarium hic eiusdem genere. Ad dicitur disgregativum
et aggregativum, differentia hic species contraria, autem quod
contraria non in genere ex quo media componentur. Ut secundum
quae sunt in eodem genere ex incompositis, genere componentur
incomposita sunt. Contraria autem incomposita sunt ex
invicem quare prima. Sunt autem numina et omnia et
nulla contraria non sit aliquid quare est ...
in hoc principiis in ipso utrumque eius et magis erit
et minus medium sibi est et hoc contrariorum. Et alia
... est aliquid medium non ... magis et ... vero
magis ... quare ... ex hiis ... sunt ...

[illegible] ... alterum

[illegible]

[illegible] ... media [illegible]

[illegible]

et [illegible]

O[illegible] ... diuisim, et [illegible]

[illegible] ut si ad [illegible] ipse. ab [illegible]

[illegible] ipse [illegible]

[illegible] uel [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ut hic [illegible]

[illegible]

[illegible] ut hic [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] oppositum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ut [illegible] medium sunt contrarietatem [illegible] ad
[illegible] quaedam similia palam [illegible]
[illegible] nec [illegible] nec differentia specie [illegible]
[illegible] ut [illegible] specie [illegible] [illegible] contraria [illegible]
ad [illegible], [illegible] non ut [illegible] sed ut in
[illegible], neque [illegible] quod non [illegible], sed differentia
[illegible] ab aliis [illegible] ab [illegible] quod in eodem genere con
trarietas [illegible] differentia [illegible] specie, hoc
ad [illegible] in eodem genere existentibus solum;

Dubitabit aliquis utrum a quo causa femina a
mare non differt specie masculo et feminino exi
stentibus contrarie, neque ad masculum et femin[am]
differentia sit specie [illegible] sicut [illegible] [illegible]
et non ut albedo et nigredo, sed [illegible] ad femininum
et masculinum [illegible] [illegible] [illegible] et quare [illegible]
[illegible] contrarietates faciunt specie differentia [illegible] ut [illegible]
[illegible] et volatile, sed albedo et nigredo non, [illegible]
[illegible] sunt [illegible] passiones [illegible] [illegible]
[illegible], hoc ad [illegible], [illegible] [illegible] sunt con
trarietates specie faciunt differentia, [illegible]
non faciunt [illegible] hominis albedo non facit [illegible]
[illegible] albi hominis [illegible] differentiam specie ad [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible], non facit [illegible]
[illegible], non [illegible] hominis specie sunt [illegible] [illegible]
differentiae specie et [illegible] et [illegible] [illegible] et hoc
[illegible] totum [illegible] [illegible] specie [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] contrarietas [illegible] [illegible]

Calliditas vero et rubedo cum nigro, et albedinis contrarijs per col
liias albi, sum vero accidentes huius albedinis, nec ex eis contrarijs
tenuia nec liquentia nec tenacitatis ex eis et [illegible] superfluitates
nos [illegible] magis ipse dixit, si quis dicat [illegible] contrarietates
totis ad nigra vel sed dispositionem ipse [illegible] aliqua accidit
sed [illegible] quod non ex [illegible] ab hac huius dispositionis ipse [illegible]
recepit [illegible] cum nigro, et [illegible] quod contrariis [illegible] eius
[illegible] huius et nigri [illegible] dispositiones ipse [illegible]
hec albedo et ille nigredo. Secundum [illegible] de albedine [illegible]
[illegible] masculus [illegible] est femina [illegible] ipse [illegible]
passiones, sicut vel sum [illegible] nam et nigra et corpore,
ipse est spermata femina et masculus, fit [illegible]
passione aliquam. Secundum [illegible] dispositio ipse
[illegible] dispositio ipse [illegible] Secundum [illegible]
dispositio ipse, corruptibile et incorruptibile [illegible]
[illegible] dispositio et corruptibile. Nunc igitur [illegible],
[illegible] et [illegible]
[illegible] corruptibile et corruptibile [illegible] ipse [illegible], quemadmodum [illegible]
albedo et nigredo [illegible] contingit et [illegible], si fuit [illegible] quod
non huius [illegible] utrisque albedo et nigredo et [illegible]
vel [illegible] albedo et nigredo [illegible] albedo [illegible] nigro [illegible]
[illegible] accidentis [illegible] et [illegible]
et [illegible] corruptibile [illegible] et corruptibile [illegible] corruptibile
[illegible] corruptibile sum accidentis [illegible] accidentis [illegible]
vel [illegible] corruptibile est necessitate [illegible]
[illegible] corruptibile et [illegible] corruptibile, si contingit [illegible]
[illegible] corruptibile [illegible]
[illegible] corruptibile [illegible]
est necessitate non [illegible]

q p^m h^c est complexe hec ad incomplexe [illegible].
oppositorum. Deinde notandum [illegible] est [illegible] palam est quod
contingit est [illegible] [illegible] fuit in [illegible]
que complexa [illegible] ad incomplexa [illegible] eadem
[illegible] est [illegible] [illegible] vero [illegible] plus
[illegible] quae [illegible];

Quod quidem [illegible] palam est [illegible] [illegible] ad [illegible] ab aliquibus [illegible] [illegible] ad [illegible] quod [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] ad non [illegible] ad non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] non [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] ad [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mathematicam [illegible] [illegible] non [illegible] palam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] non [illegible] in mathematica [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] mathematicam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] singularem [illegible] ad [illegible] non [illegible]

ut dicunt eum qualia ponendo negocia mathe
maticorum [illegible] utrum [illegible] et [illegible] mathe
matice [illegible] separata [illegible] cum mathematica [illegible]
[illegible] separabile ad [illegible] sensibilium
[illegible] complet [illegible] dubitabit utrum [illegible]
[illegible] substancie [illegible] mathematica [illegible]
cum [illegible] habere [illegible] primum [illegible]
quicumque [illegible] negocium [illegible] incidentibus
[illegible] circa [illegible] [illegible] diffinire
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Dubitabit autem utrum [illegible]
[illegible] abstracta [illegible]
[illegible] [illegible] utrum [illegible]
[illegible] [illegible] utrum [illegible]
[illegible] utrum [illegible]
[illegible] [illegible] utrum [illegible]
et [illegible] [illegible] corruptibile
[illegible] [illegible]
[illegible] utrum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] simpliciter [illegible] utrum [illegible]
[illegible] simplicia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] utrum [illegible]
[illegible] generalia [illegible] generaliora [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] substancias [illegible] [illegible] alterum [illegible]
[illegible] singularia [illegible] [illegible]
[illegible] singularia [illegible]
[illegible] neutrum [illegible] [illegible]
[illegible] totaliter substancias [illegible]
[illegible] separabiles [illegible] sensibiles
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] separabile [illegible] sensibilium [illegible]
[illegible] sensibiles [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] totaliter [illegible] sensibilium
et exemplum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

nos querimus separabilem per se puta deorum. Adhuc si quis ponet
principium primum quod uno modo eadem. Si non uno modo omnia eadem [illegible]

Quoniam autem philosophi scientia entis in quantum ens universaliter
et non secundum partem aliquam, ens autem multipliciter et non secundum
unum dicitur modum. Siquidem igitur equivoce et secundum
nullum commune, non est sub una scientia; non enim unum
genus talium. Si vero secundum aliquod commune, erit utique sub una
scientia. Videtur itaque dici quemadmodum medi-
cativum et salubre. Etenim horum utrumque multipliciter dicimus.
Dicitur autem sic unumquodque modo eo quod hoc quidem ad medica-
tivam scientiam referatur, aliud vero ad sanitatem, hoc autem
aliter, ad idem autem unumquodque. Medicativus enim sermo et cul-
tellus dicitur eo quod hic quidem a medicativa scientia sit, hic
vero ad hanc utilis. Similiter autem et salubre, hoc quidem quia
significativum sanitatis, hoc autem quia factivum. Eodem autem
modo et in reliquis. Eodem itaque modo et ens omne dicitur.
Eo enim quod entis in quantum ens passio aut habitus aut dispositio
aut motus aut aliorum aliquid talium sit, dicitur unumquodque ipsorum ens.
Quoniam autem omnis entis ad unum aliquid et commune reductio fit,
et contrarietatum unaqueque ad primas differentias et contrarie-
tates entis reducetur, sive pluralitas et unum sint prime diffe-
rentie, sive similitudo et dissimilitudo prime entis sint differentie, sive
alie alique; sint enim he prius speculate. Differt autem nihil
entis reductionem ad ens aut ad unum fieri. Etenim si
non idem sed aliud, convertitur; quod enim unum, ens quodammodo; qua-
le autem ens, unum. Quia autem contrariorum unius et eiusdem
scientie speculari, dicitur autem unumquodque ipsorum secundum pri-
vationem, et utique queret dubitabit aliquis quomodo dicuntur
secundum privationem quorum est medium aliquid, quemadmodum
iniusti et iusti. Circa omnia itaque talia privationem oportet
ponere non totius rationis sed ultime speciei, puta si est ius-
tus secundum habitum quemadmodum obediens legibus, non
semper iniustus erit tota privatus ratione, sed circa obedire
legibus deficiens aliqualiter, et secundum hoc privatio inerit
ipsi. Similiter autem et in aliis. Quemadmodum autem ma-
thematicus circa ea que ex ablatione theoriam facit (circum-
tollens enim omnia sensibilia speculatur, puta gravitatem
et levitatem et duritiam et contrarium, adhuc autem et ca-
liditatem et frigiditatem et alias sensibiles contrarietates,
solum autem derelinquit quantum et continuum, horum quidem
ad unum, horum autem ad duo, horum vero ad tria, et
passiones horum in quantum quanta sunt et continua, et non
secundum aliud aliquid speculatur; et horum quorundam ad in-
vicem positiones considerat et his existentia, horum autem com-
mensurationes et incommensurationes, horum vero rationes; sed tamen omnium
unam et eandem ponimus scientiam geometricam

sed et entia entis sunt in actu in quantum est et contra-
rietates ipsius in quantum ens sed non alteri scientie quam
philosophie speculari. Naturali quidem enim non in quantum en-
tia magis sed in quantum motu participant theorema utique
quis distribuet; dyalecticam enim et sophisticam
sunt accidentium quidem existentium non in quantum entia neque
circa ens ipsum in quantum ens. Quare relinquitur philosophum
in quantum entia sunt esse circa dicta speculativum. Quoniam autem
entis omne secundum unum aliquid et commune dicitur multipliciter dictum et
contraria eodem modo, ad primas enim contrarietates et differentias
entis et talia autem contingit sub una scientia esse, dissolve-
tur utique que secundum principia dubitatio dicta est, dico au-
tem in qua dubitabatur quomodo erit multorum et differentium
genere una aliqua scientia.

Quoniam autem mathematicus utitur communibus proprie, harum et
principia erit utique speculari prime philosophie.
Quia enim ab equalibus equalibus ablatis que re-
linquuntur equalia commune quidem est in omnibus quantitatibus, Mathematica
autem assumens circa aliquam partem proprie materie facit
theoriam, puta circa lineas aut angulos aut numeros
aut reliquarum aliquam quantitatum non in quantum autem entia sed in quantum
continuum ipsorum unumquodque in unum aut in duo aut in tria. Philosophia
autem de hiis que in parte, in quantum horum unicuique
aliquid accidit non intendit, circa ens autem in quantum ens unumquodque ta-
lium speculatur. Sic autem se habet et circa naturalem scientiam ma-
thematice. Naturalis enim accidentia et
principia speculatur entium in quantum mota et non in quantum
entia. Primam autem scientiam diximus horum esse secundum quod entia
sunt subiecta, sed non in quantum alterum aliquid. Propter quod et hanc et
mathematicam scientiam partes sapientie esse ponendum.

Est autem quoddam in entibus principium circa quod
non est mentiri, sed contrarium necessarium semper
facere, dico autem verum dicere, puta quod non contingit idem
secundum unum et idem secundum tempus esse et non esse
et alia sic sibi opposita. Et de talibus simpliciter
quidem non est demonstratio, ad hunc autem est. Non enim est ex certio-
ri principio hoc ipso facere sillogismum; oportet autem
siquidem erit simpliciter demonstrare. Ad dicentem autem
opposita declaranti propter quod falsum sumendum aliquid tale quod idem
quidem erit ei quod est non contingere idem esse et non
esse secundum unum et idem tempus, non videbitur autem idem.
Sic enim solum utique demonstrabitur ad dicentem contingere
opposita dici de eodem verificari. Debentes itaque
invicem sermone communicare oportet aliquid intelligere. Non facto

aut hic quod privacio quia admittit similiter mediam Opposita
vero secundum contradictionem est notandum quod similiter ut est et vel
nulla solum ut [illegible] Et ut prima significat media
[illegible] sunt ad quid fecit non [illegible] Socrates et [illegible]
et non [illegible] hoc quod [illegible] est dicit non dicit [illegible]
sit non hic vel [illegible] significacione hic ut [illegible]
[illegible] sit [illegible] est hic contradictionem verificari impossibile
de eodem Adhuc si quidem non sit hic verificatur etc et
hic est necessitate est [illegible] est necessitate et non contingit
tunc non est Opposita vero non contingit dari [illegible] et nec
[illegible] verificari de eodem Adhuc ut si nichil nunc
dicitur [illegible] negativa verificatur dicitur hominis non homo
[illegible] nichil nunc verum dicit [illegible] ut utrumque
non [illegible] est [illegible] hominis [illegible] non [illegible] verum
dicit [illegible] non hominis similiter [illegible] dicit est eodem
verum dicit oppositum [illegible] est verum dicere
accidit in eodem hominis est et [illegible] aliud
Generacio [illegible] ad [illegible]
[illegible] ut utrumque [illegible] et ipsum [illegible]
[illegible] opposita
[illegible] est [illegible] verificari Unde ut non [illegible]
[illegible] ipsum quibus quando dicit hac accipit opinionem
contradiccio ut si quidem dicit [illegible] ipsa est verum neque utrumque
ipsum hic verum est [illegible] ut contingit [illegible] semper unum
et [illegible] tempore est et non est Similiter [illegible]
[illegible] nichil nunc affirmacio est negativo verificatur
eodem non Et [illegible] utrumque [illegible] complexi [illegible] unum
quando affirmacione existente nichil nunc negacio
est tota ut affirmacione posito verum erit Adhuc ut
si nichil est [illegible] affirmate et utrumque hic ipsum [illegible]
est dicere nullam verum affirmacionem existente Et ut est
[illegible] solvendo utrumque quod dicit ab [illegible] contradictionis
et [illegible] opposita Solum ut dicit est et
[illegible] Pythagoras [illegible] Eternum esse dixit omne est
verum [illegible] hominis nichil [illegible] dicitur [illegible]
videlicet [illegible] hic et est similiter hic ut [illegible] idem
accidit [illegible] non est et malum et bonum est et alias
[illegible] opposita [illegible] naturalis [illegible]
videlicet [illegible] est bonum [illegible] ut [illegible] ut est
[illegible] videlicet [illegible] solvendo ut utrumque [illegible]
[illegible] consideracionem [illegible] contradictio [illegible]
[illegible] physiologorum opinione
aliqua ut ex non ente [illegible]
[illegible] hic videlicet [illegible] ut [illegible] Nichil [illegible] ex

non ente fieri sed ab ente fit [illegible] quod de non [illegible] non album fit est albo [illegible]
facte existente et necesse est non albo. Unde ad [illegible]
non album fiet utique est non ente non albo quod fit non
album [illegible] est non ente fiet utique [illegible] [illegible]
existit non album [illegible] et album non difficile [illegible] [illegible]
[illegible] hanc [illegible] est enim in [illegible] quod est non ente
ente fuit que fiunt et quod ex ente [illegible] et [illegible] [illegible]
utique [illegible] et [illegible] ad ipsos [illegible] in [illegible]
ad [illegible] quod [illegible] aliorum [illegible] [illegible] non hic ex [illegible]
fuit secundum [illegible] [illegible] ut enim [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] et finale aliorum secundum [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] hic ab existente [illegible] aliorum
[illegible] [illegible] aliorum ab non [illegible]
[illegible] ab hic [illegible] et bono et malo et pulcro et
aliis [illegible] non [illegible] [illegible] quod apparet
submittebat sub [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] duo [illegible] [illegible] apparet [illegible] et [illegible] non
[illegible] non [illegible] [illegible] apparet [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] eisdem [illegible] [illegible] [illegible] facere ex hic [illegible] non [illegible]
secundum [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible] secundum [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ab si [illegible] et motu [illegible] non ab
[illegible] ex [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] secundum [illegible] [illegible] non [illegible] secundum [illegible] et secundum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
enim non [illegible] quod secundum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et non [illegible] [illegible] ab [illegible] hic [illegible] [illegible]
quod ab [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] hic [illegible] [illegible] [illegible] non oportebat non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et quod [illegible] et [illegible] non [illegible] [illegible]

[illegible] secundum

in ipsis materia[illegible] primum [illegible] [illegible] est neque actiua neque fac-
tiua sed speculatiua necessaria de naturali scientia patet
ex [illegible] in primo eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] scientia
ad quod primo necessaria [illegible] [illegible] [illegible] scientia [illegible] et [illegible]
ita primo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] difficultate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] magis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Communitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] liberalia
Communia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et separabile [illegible] [illegible] [illegible]
naturalis [illegible] [illegible] [illegible] magis altera [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mathematica [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] separabilia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] altera [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] utraque est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] speculatiua [illegible]
[illegible] naturalis mathematica theologia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] melior [illegible] deterior [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mathematica [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] naturalis utraque [illegible] scientia est [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] separabile [illegible] altera [illegible] [illegible] scientia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Vnde ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] considerate
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
negociando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] accidit [illegible] domo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habi-
tabunt neque [illegible] neque [illegible] neque [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
neque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sophisticam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] plato [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sophistica [illegible] [illegible] [illegible] neque [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

utraque [illegible] hic quod semper est et est necessitate necessi-
tate ad non secundum violentiam dictum [illegible] secundum quod [illegible]
[illegible] secundum demonstrationes [illegible] ad [illegible] necess[illegible] et
ex necessitate neque [illegible] fit accidit [illegible] utraque est
utraque [illegible] fit [illegible] non ente ad semper neque est
necessitate neque ut [illegible] secundum quod accidens dictum
[illegible] ad [illegible] separabilem [illegible] quod [illegible]
semper ente [illegible] ut in pluribus accidit ad [illegible] mentio [illegible]
[illegible] ad secundum accidens ente non sunt [illegible]
[illegible] secundum se ente [illegible] est necessitate [illegible]
hic quod [illegible] ente hic ad [illegible] hic ad non [illegible]
[illegible] est necessitate ex necessitate [illegible]
[illegible] secundum accidens [illegible] ne-
cessitate [illegible] et [illegible] accidit [illegible]
[illegible] non [illegible] ex [illegible] et [illegible] non [illegible] sit
[illegible] supposito [illegible] accidet [illegible] non est necessitate fiet [illegible]
non [illegible] eclipsis fiet [illegible] hic [illegible] alterum [illegible]
et [illegible] aliud [illegible] utraque [illegible] a simili tempore [illegible]
[illegible] ablato tempore [illegible] ad [illegible]
[illegible] necessitate [illegible] ad ut [illegible]
[illegible] et secundum accidens hic [illegible] complexione [illegible]
et [illegible] hic [illegible] quod [illegible] non [illegible]
[illegible] est [illegible] separabile hoc ad non necessarium
[illegible] infinita [illegible] ad quod secundum accidens [illegible]
[illegible] infinite [illegible] ad [illegible]
[illegible] fortuna ad [illegible] fuit
secundum accidens [illegible] quod secundum se hic [illegible] ad
secundum accidens [illegible] fortuna ad [illegible] secundum accidens [illegible]
secundum electionem [illegible] quod [illegible]
fortuna [illegible] electio [illegible] causa ad
infinite [illegible] utraque fiet quod a fortuna [illegible] quod [illegible]
[illegible] secundum accidens [illegible] ad [illegible]
[illegible] ad fortuna [illegible] mala [illegible] bonum [illegible] malum evenerit
[illegible] ad [illegible] infortunium [illegible] magis [illegible] ad
[illegible] secundum accidens [illegible] secundum se [illegible] causa
[illegible] fortuna [illegible] intellectum [illegible]

[H]abitat hic quod actio [illegible] hic ad [illegible] hic ad [illegible]
et [illegible] quod [illegible] hic ad [illegible] hic ad [illegible]
[illegible] motum [illegible] [illegible] non [illegible] secundum
[illegible] quod ad [illegible] quod necessario [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] hic [illegible] hic ad [illegible] et secundum
[illegible] hic [illegible] album [illegible] nigrum [illegible] secundum [illegible] hic
[illegible] hic ad [illegible] et secundum [illegible] quod [illegible]
hic ad [illegible] hic [illegible]
et [illegible] quot [illegible] divisio ad secundum

[illegible] hic quod potentia hic actu ut [illegible]
[illegible] actu [illegible] motus est ut [illegible]
palam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] confirmatio [illegible]
[illegible] accidit ut movetur [illegible]
[illegible] actu [illegible] et neque [illegible] neque [illegible] potentia
[illegible] actu [illegible] non [illegible] potentia [illegible]
[illegible] motus [illegible] potentia [illegible]
[illegible] non [illegible] actu [illegible] motus [illegible] non [illegible]
[illegible] posse [illegible] et [illegible]
et [illegible] actu motus [illegible] non ut [illegible] palam
[illegible] posse [illegible] sanari posse laborare non [illegible]
[illegible] sanari et laborare [illegible] esset [illegible] et
sanum et [illegible] [illegible] et [illegible]
non [illegible] neque [illegible] et visibile [illegible]
[illegible] actus motus [illegible]
accidit [illegible] movetur [illegible] actu sic et non [illegible] non
[illegible] palam [illegible] non [illegible] actu [illegible]
[illegible] ut non [illegible]
[illegible] actu [illegible] confirmatio [illegible] non [illegible]
[illegible] confirmatio actu [illegible] non [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] actu [illegible] confirmatio motus [illegible] ut [illegible]
et [illegible] motibus [illegible] actu [illegible] palam [illegible]
[illegible] et [illegible] non [illegible]
[illegible] neque [illegible] potest [illegible]
[illegible] palam ut [illegible]
[illegible] et non [illegible] movetur [illegible]
[illegible] neque [illegible] neque ex [illegible]
[illegible] infinitum [illegible] videtur [illegible] motus
[illegible] ut [illegible]
[illegible] neque [illegible] neque [illegible]
[illegible] ut videtur [illegible]
[illegible] potentia [illegible] neque [illegible] actu [illegible]
[illegible] motus [illegible] neque
[illegible] motus [illegible] actu [illegible] neque [illegible] actu
[illegible] ut [illegible] imperfectum [illegible] actu et
[illegible] difficile [illegible] et
[illegible] potentia ut [illegible] actu [illegible] ut [illegible]
[illegible]
et non actu [illegible] difficile [illegible]
ut [illegible] motus [illegible] palam [illegible]
[illegible] actu non [illegible] actu
[illegible] posse movetur ut [illegible]

sed actu mobile sensibile sunt unum ab eorum actu quid
faciunt eam differentiam unum ad duo et duo ad unum et
ascendente et descendente. Sed est non unum solum sed et mo-
vente et motu.

Infinitum autem aut quod impossibile pertransire eo quod non sit na-
tum pertransiri quemadmodum vox invisibilis aut quod
transitum habet imperfectum aut quod vix vel quod natum est
habere non habet transitum aut terminum. Adhuc autem appositione aut abla-
tione aut ambobus. Separabile quidem igitur ipsum ab aliis entem sensibi-
le esse non possibile est. Si enim neque magnitudo est neque multi-
tudo, sed substantia ipsum infinitum et non accidens, indivisibile erit. Divisibile enim
aut magnitudo aut multitudo. Si autem indivisibile, non
infinitum nisi sicut vox invisibilis. Sed non sic dicunt neque
nos quaerimus, sed ut intransibile. Adhuc autem quomodo contingit per
se esse infinitum si non et numerum et magnitudinem quorum passio
infinitum. Adhuc si secundum accidens, non utique erit elementum
entium in quantum infinitum, quemadmodum invisibile neque locutionis
elementum vox invisibilis. Et quod quidem non est actu esse infinitum
palam est. Utique enim quodcumque ipsius infinitum partem acceptam
infinitum erit. Idem enim est infinitum et infinito esse, siquidem substantia infinitum
et non de subiecto. Quare aut indivisibile aut in infinita
divisibile partibus. Unum autem est partibile. Multa autem esse
idem impossibile infinita: quemadmodum enim pars aeris aer, sic
et infinitum infiniti, si est substantia et principium. Impartibile
ergo et indivisibile. Sed impossibile actu esse infinitum: quantum enim
necesse esse. Secundum accidens ergo existit. Sed si sic dictum est, quod
non contingit ipsum esse principium, sed illud cui accidit, aerem
vel parem. Sed quod logice magis speculandum utrum et in
sensibilibus non est, ex his palam. Si enim ratio corporis est superficie
terminatum, non erit utique infinitum corpus
neque sensibile neque intellectuale, neque numerus ut
separatus et infinitus. Numerabile enim numerus aut habens numerum.
Naturaliter autem ex his palam. Neque enim compositum possibile esse
neque simplex. Compositum quidem non erit corpus, si finita sunt multi-
tudine elementa. Oportet enim plura esse elementa contraria et
non esse unum ipsorum infinitum. Si enim et quamcumque deficiat al-
terius corporis virtus contrariorum, ab infinito finitum unum
corrumpetur. Aut impossibile infinitum esse. Corpus enim est quod omnino habet
dimensionem, infinitum autem infinite distans. Si ergo infinitum
sit corpus, omnino erit infinitum. Neque unum et simplex
contingit infinitum esse corpus, neque ut dicunt quidam praeter
elementa ex quo generant haec. Nolunt enim esse tale corpus praeter ele-
menta. Omne enim ex quo est et dissolvitur in hoc. Non videtur
autem hoc esse praeter simplicia corpora. Neque ignis neque aqua aliud
elementorum illud. Omnino enim et praeter infinitum esse aliquid

corporum impleri dicendum quod si sit infinitum in actu sicut unum
... corporis quemadmodum [illegible] ... sicut [illegible]
vel [illegible] ... in uno ... [illegible]
... primum ... puta ... calido ... [illegible]
sensibile corporum aliorum ... locum totum et partes puta [illegible]
... [illegible] ... secundum quod ... [illegible]
... [illegible] ... puta [illegible]
... moventur ... locum ... [illegible]
... infinitum ... totum ... [illegible]
... [illegible] ... movetur ... [illegible]
... [illegible] ... totum ... locum ... [illegible]
vel unum ... infinitum ... finita ... [illegible]
infinita ... finita ... impleri ... infinita [illegible]
... infinitum puta ... aqua corruptio
... infinitum ... finita
... finitum ... impleri infinitum dicendum
corpus et locum ... corpus sensibile ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... infinitum ... [illegible]
... sensibile corpus
... locum ... impleri ... infinito corpore
... impleri locum infinitum ... corpus [illegible]
... in loco ... [illegible]
... unum ... [illegible]
... magnitudinem motum et tempus ... [illegible]
... [illegible] ... puta motum [illegible]
magnitudinem ... tempore ... motum

[illegible] ... primum ... [illegible]
... [illegible]
... primum ... puta [illegible]
... corpus ... [illegible]
... [illegible] ... motum ... [illegible]
... [illegible]
... passiones ... motum ... motum ... [illegible]
mobilia ... puta ... [illegible]
... motum ... calefactum ... [illegible]
... [illegible] ... existit ... [illegible]
... [illegible]
primum ... primum ... ex subiecto in subiectum ... [illegible]
... non subiectum ... subiecto in subiectum
ex subiecto in non subiectum ... subiectum ... [illegible]
... [illegible] ... [illegible]
ex non subiecto in subiectum non ... [illegible]
... [illegible] ... non ... [illegible]
... in subiectum ... [illegible]

simul fuit ad alium que est. utrumque non erit diversum nisi et non
[illegible] compositum a diminutione [illegible] mouen non [illegible]
[illegible] quod simul [illegible] erit non [illegible]
[illegible] erit [illegible] moueri [illegible] utrumque
[illegible] non [illegible] ad simul [illegible] temporale
erit non erit moueri est ad hoc et generatio [illegible] motus esse
[illegible] erit non erit est erit et [illegible] [illegible]
generatio est [illegible] quod existit non [illegible] generato
simul [illegible] ad [illegible] hec utrumque accidit [illegible]
Et si [illegible] modo in loco non [illegible] ad non [illegible] loco erit
erit utrumque [illegible] neque utrumque corruptio motus [illegible]
erit motum motus ad quietem. corruptio ad generatio [illegible]
ad [illegible] motus permutatio que. permutatio ad [illegible]
ad [illegible] generatio et corruptio non motus hec ad [illegible]
[illegible] contradictione [illegible] est subiecto in subiecto
[illegible] esse sola [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] affirmatione
[illegible] [illegible] et [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] loco [illegible] pati [illegible]
[illegible] [illegible] motus [illegible] loco [illegible]
ad non [illegible] [illegible] neque [illegible]
erit [illegible] permutato [illegible] [illegible]
permutatio [illegible] motus [illegible] neque [illegible]
et [illegible] et moti [illegible] non [illegible] motus
motus neque generatio generatio neque totaliter permutatio
permutatio [illegible] erit [illegible] motus [illegible] motu ad [illegible]
[illegible] [illegible] modo [illegible] permutatio
quare [illegible] et motus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] hec ad [illegible] subiectorum [illegible]
permutatio [illegible] subiecto est permutatio
permutatio [illegible] velut [illegible] [illegible]
[illegible] neque [illegible] erit motus est
alio in aliud permutatio [illegible] corruptio [illegible]
[illegible] que [illegible] ex opposito [illegible] non motus
[illegible] permutatio [illegible] est hac [illegible] permutatio
[illegible] palam ad [illegible] permutatio est [illegible]
[illegible] contingit [illegible] et [illegible]
et alia [illegible] erit [illegible] opposita [illegible]
[illegible] velut ex [illegible] oblivionem
permutatio [illegible] existit [illegible] permutatio [illegible]
[illegible] ad [illegible] infinitum erit [illegible]
permutatio permutatio et generatio [illegible]
[illegible] generatio [illegible] [illegible]
[illegible] quare non [illegible] fiebat simul [illegible]
[illegible] simul [illegible] utrumque [illegible] fiebat [illegible]
[illegible] non [illegible] generatio erit ad infinitum
non [illegible] non erit [illegible] neque [illegible] neque [illegible]

[illegible]

De substantia quidem theoria
est. Nam substantiarum principia
et cause queruntur. Etenim sive
totum quoddam, substantia prima pars.
Et si consequenter, et ita primum
substantia, deinde qualitas aut quantitas. Simul autem neque entia ut
est simpliciter dicere haec, sed qualitates et motus, aut et non album
et non rectum. Dicimus enim esse et haec, puta est non album. Amplius
aliorum nihil aliorum separabile. Testantur autem et antiqui
opere. Nam substantie querebant principia et elementa et causas.
Qui quidem nunc universalia substantias magis ponunt.
Nam genera universalia, que dicunt principia et substantias esse magis
propter logice inquirere. Qui vero antiquitus particularia,
ut ignem et terram, sed non commune corpus.

Substantie vero tres sunt, una quidem sensibilis,
cuius alia quidem sempiterna, alia corruptibilis, quam
omnes confitentur, ut plante et animalia. Sempiterna autem
cuius elementa necesse est accipere sive unum sive multa.
Alia vero immobilis. Hanc dicunt quidam separabilem esse,
alii quidem in duo dividentes, alii in unum naturas ponentes, alii
ponentes mathematica solum. Ille quidem naturales sunt, cum
motu enim; et hec altera, si nullum ipsis principium commune est.
Sensibilis vero substantia mutabilis. Si autem mutatio est ex
oppositis aut mediis, non omnibus (non album enim vox), sed ex con-
trario, necesse subesse quod mutabile in contrarietatem. Non
enim contraria transmutantur. Amplius hoc permanet, contrarium

vel generatio vel motus fit ex aliquo tamen praeter contraria ma-
teria. Si itaque transmutationes sunt quatuor, aut secundum quid aut secundum
quale aut secundum quantum aut ubi, generatio quidem simplex et cor-
ruptio secundum hoc, et augmentum et decrementum quae secundum quan-
titatem, alteratio autem quae secundum passionem, latio autem quae
secundum locum, in contrarietates utique erunt eas quae secundum unum-
quodque transmutationes. Necesse itaque transmutari materiam
potentem ambo. Cum autem duplex sit ens, transmutatur omne
ex potentia ente in actu ens, ut puta ex potentia albo in actu
album. Similiter autem et in augmento et decremento. Quare non
solum secundum accidens contingit fieri ex non ente, sed ex ente
fiunt omnia, potentia quidem ente, ex non ente vero actu. Et
hoc est Anaxagorae unum; melius enim quam simul omnia
et Empedoclis mixtum et Anaximandri, et ut De-
mocritus ait, erant omnia simul potentia, actu vero non.
Quare materiae utique erunt tangentes. Omnia vero materiam habent
quaecumque transmutantur, sed aliam. Et sempiternorum quaecumque
non generabilia mobilia autem latione, verum non generabilem
habent sed unde quo.

Dubitabit autem utique aliquis ex quali non ente fit generatio;
tripliciter enim non ens. Si itaque est aliquid potentia, at-
tamen non ex quocumque, sed alterum ex altero. Neque sufficit
quia simul res omnes; differunt enim materia. Quare quidem infinita fierent sed
non unum? Intellectus enim unus; quare si et materia una, factum
esset actu quod materia erat potentia. Causae vero tres et tria prin-
cipia: duo quidem contrarietas, cuius hoc quidem ratio et species, illud
vero privatio; tertium autem materia. Post haec quod neque fit materia neque species,
dico autem ultima. Omne namque transmutatur aliquid ab aliquo et in aliquid

a quo primo mouente quod uero materia in quod uero species. In infinitum
ergo ibunt, si non solum es fit rotundum, sed et rotundum
aut es; necesse ergo stare. Post hec quia quelibet ex uni
uoco fit substantia, nam et que natura substantie, et alie. Fiunt enim arte,
aut natura aut fortuna aut casu. Ars quidem igitur principium in alio,
natura uero principium in ipso, homo namque generat hominem, relique uero cause
harum priuationes. Substantie autem tres sunt, materia quidem hoc aliquid
existens in apparendo, quecumque enim tactu et non connascentia materia
et subiectum, natura uero hoc aliquid in quam et habitus quidam;
amplius tertia que ex hiis singularis ut Sortes
et Callias, in quibusdam quidem igitur hoc non est preter compositam substantiam
ut domus species si non ars, nec est generatio ut corruptio
horum, sed aliter sunt et non sunt domus que sine materia et
sanitas, et omne quod secundum artem, sed siquidem in hiis que sunt natura.
Quapropter non male Plato ait, quod species sunt quecumque
natura, siquidem sunt species alie hiis ut ignis caro caput.
Omnia enim materia sunt et est que maxime substantie ultima.
Mouentes quidem cause uelut prius facte existentes,
que uero ut ratio simul. Quando enim sanatur homo tunc et sanitas
est, et figura eree spere simul et erea spera. Si autem et
posterius aliquid manet perscrutandum est; in quibusdam enim nihil
prohibet, ut si est anima tale, non omnis sed intellectus;
omnem enim impossibile forsan. Palam itaque quod non oportet
propter hoc esse ydeas, homo enim hominem generat singularis
aliquem. Similiter autem et in artibus, medicinalis enim ars
ratio sanitatis est. Cause autem et principia alia aliorum sunt ut, est ut
autem ut si uniuersaliter dicat aliquis et secundum proportionem eadem omnium.

Dubitabit aut utique aliquis utrum alterum ab eis
fiet preter elementa secundum eorum et eorum que sunt
ad aliquid et utrum contingentium singulorum [illegible] sensum
omnium ex eis [illegible] eorum que ad aliquid et [illegible] [illegible] hoc
est [illegible] [illegible] et alia puta medulla [illegible] [illegible]
ad [illegible] elementa [illegible] quorum [illegible] elementa alterata neque [illegible]
elementa [illegible] eorum que ad aliquid, neque [illegible] aliquid [illegible] [illegible]
quod contingit omnium elementorum eorum [illegible] [illegible]
omnium elementorum, sed ex elementis composita eis ut ei [illegible]
[illegible] a, b ex a [illegible] intellectualiter elementorum
ut unum ab eis [illegible] eius ex singulis componitur
[illegible] est eorum, non secundum naturam, sed necessario, non
sunt eius omnia [illegible] eorum elementa, et ut [illegible]
[illegible] ut est, est autem ut non puta forsan [illegible]
[illegible] corporum, ut quedam [illegible] calida, alia frigida
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
et hic et que [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible]. [illegible] ad [illegible]
ex calido et frigido fit unum ut [illegible] [illegible], alterum ne
cesse [illegible] ab illis esse, [illegible] [illegible] [illegible] eadem elemen
ta et [illegible] aliorum [illegible] alia, omnium ad [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] quemadmodum [illegible] quidam dicunt [illegible]
[illegible] sunt tria [illegible], et [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] alterum [illegible] [illegible], unum [illegible] [illegible], ut [illegible] color albus
nigredo aer superficies tenebre [illegible] [illegible] ad [illegible]
et nox [illegible] ad [illegible] solis [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
extra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
elementa esse [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]

quod vero a monetis a' sistes primus sed quedam luna e
elementa sunt analogice tria, quia est prima quatuor
duo vero a alio et sic est ipse monetis duo alii
sentiendi infinitum corpus monetis mediante sibi
d ordinatione talium lateris monetis conferentia et in
ea deinde primum luna est monetis disposite quod
hoc ipsis est que a mente sibi / et quinto motus sed
tres utique erunt esse. sicut quatuor illa sententia alia/
qualiter mediantibus et deinceps sibi conferentia. et hoc
homines erant / adhuc post hoc ut primum eadem monetis
eius luna est sunt hec quae inseparabilia. illa ab se/
parabilia possibile, et quare hic eius esse hec / quae sunt sub
stantiis uel sunt passiones et motus / Eius ergo erunt
hic anima forma et corpus a intellectum a appetitum et
corpus simplicium ab aliis comparabile per eadem/
ut actum et potentia sunt et hic aliud aliis et aliter surgentia
quedam eius esse quedam sed actu quedam potentia ut prima a eius
a hoc luna est et hec a deinde ea. actu quidem eius
sibi, si sit separabile, et quod est absolutum, primum vero
reputata tenebre a laborans potentia est prima hec eius
s quod post sunt ambo. Aliter est actu et potentia deinde
quorum unum sed eadem prima, sed alterum quemadmodum hoc est
elementa ignem et terra ut prima est sibi ipsa / et sic eius
est ut patet et post hoc sol et obliqua circulus neque prima
causa neque sibi neque finalis neque forme, sed monetis
Adhuc est videre et ipse hec quae ulterius sed deinde hic est

oium et qua prima quam actu primo hec, et aliud
quam primum, illa specie eadem que videtur non sunt. prin
cipium eius singularem singulare licet species tot
videt, sed non secundum nullam; verum principium actualita
tem parit et hec b [illegible] ba. Quod itaque subiecti
alie a [illegible] omne et elementa sunt determinatum eorum
quod non in eadem genere colorum et subiecti qualitate
particulari [illegible], et eorum quod sunt specie eadem genere
specie diversa, non specie. Sed quod singularem [illegible] tota
[illegible] et [illegible] et monet et [illegible] mea, videtur autem vere
eadem sunt vere prima et elementa subiectorum
et ad [illegible] et qualitatem [illegible] eadem [illegible] diversa
[illegible] multiplicatur determinatorum sunt [illegible]
[illegible] sorum vere non eadem secundum alterum particulari sic
et omnia sic specie quam eadem, [illegible] comparabilia
quod [illegible] [illegible] monet, et sic subiecti eius
ut [illegible] omnium [illegible] differentie simpliciter
quam primum [illegible] si ad alterum prima [illegible]
[illegible] quod [illegible] ut [illegible] [illegible]. [illegible] multiplicitate
[illegible], et adhuc [illegible] sicut specie et prima [illegible]
et est [illegible] eadem et quod alterum determinatum.

[illegible] quod est [illegible] erat specie, [illegible]
que [illegible] et [illegible] de hac [illegible]
[illegible] secundum [illegible] separatum [illegible] [illegible]
specie sicut [illegible], et si [illegible] [illegible] [illegible]
simpliciter, si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eadem [illegible], [illegible] specie, [illegible] eadem [illegible] [illegible]

ee eo sit tpe / ego sic z aliquam vt tpe a' eo
eius / a' motu ego sic z aliquam vt tpe a' eius
vel a' motu z aliqua passio / motu at no z
aliquam q' sit leo / et genus i'cedo Aliud si
est mobile a' effectu nol operandi alqui / nol
est motu / Et sequitur eius pom quod no ag' Nichil
e p'dicit nec si spacio finito / sempiternam qu'e
ad eius quem ipse / si nol aliqua potentia dei p'u
apud tres mundi / nol ego neq' ipsa sufficiens
nec alia sb'a ipsi ipse Nam si nol esset nol erat
motu / Adhuc neq' esset nol est motu Nos
hoc neq' actus sub'o ad ipsa pom nol est mo
tus eius / Et sequitur eius spi pomit nol ee oz esse
ee pa'ma tali eius sb'a actu simpliciter tale
oz ee spacia si vera / sempiternum eius ee opertet
si et aliq' sempiternum actu ipso / ꝯtinuo substan
tialiter eius effectu quod est posse / potens vero
nol eius agere quare pmus ee pom vide at
vero si hec michil est eius sequitur quod posse
esse nol eius et nol eius vero ee et est sentu
ent theologi q' ex nocte generat a' ut phi
erat sed tali ois dicunt ei impl'e quod eius
mo'uebitur si nol fuit actu aliqua ee Non
eius ma ipsa se ipsa mouebit / sed tectonica
ne mensura / ne terra / sed semina et sementina
ꝯt sp'i faciat quod ff' actu ut leucippus et
plato ff' eius dicunt ee motu / sed quare et que

non dicunt nec sic, nec causam. nichil enim ut
contingit movetur, sed oportet semper aliquid existere, quemadmodum
nunc natura quidem sic, vi autem aut ab intellectu aut alio sic.
Deinde quis primus? differt enim inestimabile quantum.
At vero neque Platoni possibile dicere, quod existimat aliquando
principium esse, quod ipsum se ipsum movens; posterius
enim et simul cum celo anima, ut ait. Potentiam quidem
igitur existimare priorem actu, est quidem ut bene,
est autem ut non; dictum est autem quomodo. Quia autem actus prior testatur
Anaxagoras, intellectus enim actus, et Empe-
docles amicitiam et litem, et semper dicentes motum
esse ut Leucippus. Quare non fuit infinito tempore
chaos aut nox, sed eadem semper aut periodo aut
aliter, si prius est actus potentia. Si itaque idem semper
periodo, oportet aliquid semper manere similiter agens.
Si autem debebat fore generationem et corruptionem, aliud
oportet agens esse aliter et aliter. Necesse igitur sic quidem
secundum se agere, sic vero secundum aliud; aut igitur secundum
alterum, aut secundum primum. Necesse ergo secundum hoc; iterum
enim illud ipsi causa et illi. Dignius igitur primum; et-
enim causa erat illud ipsius semper similiter, alterius autem aliter,
alterius autem quod semper aliter, palam quod ambo. Ergo
si sic se habent motus, quid ergo alia oportet
querere principia? Quoniam autem ita contingit, et si non
sic, ex nocte erit et simul omnia et ex non ente, sol-
ventur utique haec. Et est aliquid semper motum motu in-
cessabili, qui autem circulo; et hoc non ratione solum

se operè qualiter sicut sempiternum est utique primum
celum. Est ergo aliquid quod movet. Similiter quod movetur et mo-
vens et medium, igitur aliquid quod non motum movet, se-
piternum et substantia et actus ens. Movet autem sic appeti-
bile et intelligibile, movent non mota. Horum autem
prima eadem. Concupiscibile quidem enim quod apparens bo-
num; volibile autem primum quod existens bonum. Appetimus
autem quia videtur magis quam videtur quia appetimus; principium enim
intellectio. Intellectus autem ab intelligibili movetur.
Intelligibilis autem altera coelementatio secundum se. Et huius
substantia prima, et huius que simplex non idem; unum enim metrum
significat, simplex autem qualiter habens ipsum. At vero et quod
bonum et quod propter ipsum eligibile non in eadem coelementa-
tione, et optimum semper aut proportionale quod primum. Quia
autem est quod cuius gratia in immobilibus divisio ostendit. Est enim
alicui quod cuius gratia, quorum hoc quidem est, hoc vero non est.
Movet autem ut amatum; moto vero alia movet. Si
quidem igitur aliquid movetur contingit aliter se habere, quare latio
prima et actus est, secundum quod movetur, hac autem contingit
aliter se habere secundum locum et si non secundum substantiam. Quoniam autem
est quid movens ipsum immobile ens actu ens,
hoc nullo modo contingit aliter se habere; latio enim
prima mutationum, huius autem que circulo. Hanc autem movet
hoc. Ex necessitate igitur est ens, et in quantum necessitate bene et sic
principium. Nam necessarium totiens dicitur, hoc quidem quod violentia quia preter
impetum, illud vero sine quo non bene, hoc autem non con-
tingens aliter sed simpliciter. Ex tali igitur principio dependet celum

et ita deductio eius qualis optima parvo tempore
nobis; sic enim semper illud est, nobis quidem enim impossibile,
quoniam et delectatio actus huius. Et propter hoc vigilatio,
sensus, intelligere delectabilissimum, spes vero et
memorie propter hec. Intelligentia autem que secundum se eius
quod secundum se optimum, et que maxime eius quod
maxime. Se ipsum autem intelligit intellectus secundum transsumptionem
intelligibilis; intelligibilis enim fit attingens et intelligens, quare idem
intellectus et intelligibile. Susceptivum enim intelligibilis et substantie
intellectus; agit autem habens, quare illud magis isto quod videtur
intellectus divinum habere, et speculatio delectabilissimum
et optimum. Si igitur sic bene habet ut nos quandoque, deus semper,
mirabile; si autem magis, adhuc mirabilius. Habet autem
sic. Et vita autem existit; intellectus enim
actus vita, ille autem actus; actus autem qui secundum se
illius vita optima et sempiterna. Dicimus autem deum
esse animal sempiternum optimum, quare vita et du-
ratio continua et eterna existit deo; hoc enim deus.
Quicumque autem existimant ut Pythagorici et Spe-
usippus optimum et nobilissimum non in principio esse, quia
et plantarum et animalium principia cause quidem sunt, bonum
vero et perfectum in hiis que ex hiis, non recte existi-
mant. Nam sperma ex alteris est prioribus perfectis,
et primum non est sperma sed perfectum; ut prius
hominem dicat aliquis esse spermate, non eum qui
ex hoc fit, sed alterum ex quo sperma. Quod quidem igitur
est substantia quedam sempiterna et immobilis et separata

a sepulcro ... medio et ... Consequenter ... non ...
... hoc ... magnitudo ... partem ...
mouetur ... tempus ... non ...
... Consequenter ... magnitudo ... continua ...
... habent magnitudinem ...
... non ... toto ... magnitudo ...
... et alteratio ... Vnde ...
... locum ...
... non ...
Quia [illegible] ... toto ...
et ... non ... necessario ...
... dicunt ... et ... Sicut
...
...
...
...
... Nota ...
et ...
...
sepulcro et ... motu Consequenter ...
... mouetur, et ... mouetur ...
et sepulcro motu a sepulcro mouetur et ...
ab ... Vnde ...
... mouetur ...
... laborem ... sepulcrum Sepulcrum ...
...
...
mouetur ... sepulcrum ...
sepulcrum ... mouetur et sepulcrum

et quod visus est quasi modo et quod prius pone secundum sensum autem nec
esse non superstitionis condicionis secundum hoc et sic magis
mirabiles esse probata etiam sed quod in pose pone et
quia in parte et secundum secunda secundum omne eadem laborand
astrorum parala pluralitate [illegible] vel lateat et maxime
[illegible] mathematicorum secundum [illegible] [illegible] astrologia
[illegible] secundum sensum quia scriptura ad [illegible] theo
ricam [illegible] propter [illegible] quod [illegible]
et [illegible] Sed in plus sol [illegible] quasi [illegible]
[illegible] mathematicis et parum [illegible] [illegible]
vera astrorum [illegible] [illegible] sorte Sed quod ille
hic [illegible] quia [illegible] quod [illegible] mathematicorum quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] reliquerunt [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] si quando videntur per modo
[illegible] [illegible] [illegible] tractatibus [illegible] quia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia in sole et
luna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aplanorum astrorum [illegible] ad secundum
eum quod zodiaci per medium [illegible] ad secundum obliqu
natam [illegible] latitudine [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] obliqua secundum quam luna [illegible] quia secundum
quod sol [illegible] vero astrorum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] secundum [illegible] [illegible] [illegible]
et aplanorum quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordi
nata et secundum eum quod per medium zodiaci [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod per medium
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] secundum [illegible] [illegible]

qm latitudo est vel superior polorum duorum planetarum superiorum
epicicli Veneris non et Mercurii est Saturni [illegible] ad pro-
priam quod superior eadem parte cum eiusdem vel inferiori
vel superiori hic est distinctionem omnem planetarum non ei
quod est communi et ei quod Saturni eadem cum illo debet, Solis
vero et Lune omnem consideret. Adhuc apponendum
est superius apparentia si quod est redditur, reliquis vero
planetis signum unum Veneris et si sit parte octava
parte earum sit redditum, sunt quidem certitudinem aliarum
superius una minoris est revolutionis, propter partem supe-
rioris infra inferiorem circuli alterius. Venus in se applicat
planetarum latitudinem omnem facit. Sunt ergo in quibus quidem ipsa
secundum superiorem, hic quod octo, hic autem quadraginta et viginti
sunt. Harum autem solarum non est revolutionum in quibus consimiles
circulationes fiunt, quae quidem revolutionem eadem in se priorum
duorum sex annis, et quidem eandem vel in sese [illegible]
sex decem, octo in [illegible] annis et [illegible] et revolutio-
nes eadem quinquaginta quinque. Sed autem Lune et Solis
vel addendum quod quidem circuli motus octo superiores anni
septem et quadraginta cum totalibus superiores tota sunt.
Lunae et Solis et prima revolutio ac compleat tot
variabile considerare Ptolemaeus non dimittit fer-
tiliter [illegible]. Sed ad ultimam partem est latitudinem non ordi-
natam ad alteri latitudinem. Amplius autem omnium rerum et omnium
stellarum impossibile et sunt se [illegible] sortitum est sine
omni consideratione. [illegible] est per hanc alteri natura, simi-
liter [illegible] est [illegible]. Sed cum [illegible] monere
[illegible] latitudinis. Sed [illegible] latitudinem
est impossibile sed per [illegible] considerare ex

late variabile vero s oc fec's late grad nectudz et
lacad ors / s astrorgrad vza s fuerit lacad lacrus
grad stellad alterius grad oportebit cet sinas quod s
3 pale nod ifsud fed cit ars latus latend alqs
dinoy corpus fum celad sed ac unud celad mead sed
s. n plas asset celi intelligencias fore pedm qss dan
unud qss ste vnud mod vero nectura / s quod s
sed mod nectura mag lqel / vna n st eud vacd
nectoz ut etiam · soc tert vo vnq sed ac qs calet
nol lz mag fm / endelechia eud vnud st a vce
st mod fm monst · mole s eud / a motod go effect
stinc vnud fs · vnud go fs celad traditu fed ut
a semiodibq st dtqs desabule figura unda ap pella
ex dy sed lz st alterel dnud mag vnius fed
vad fallose eod adducta sed ad psuasioz mltitud
et ad oportunitatem nectoz ad leges st offerend
Cofernud n 400bq 400 / st aoz aud lud qss ad
feles dicunt / et lgs alta quad · et ders selud
aqbq s · qs separad eo accipiat fs / qz pmd
dicas celestidnetud p as pbas oc / diuinc lalgss
dictud oc putabit / st fm verseld tudiez et sepe
nncta ad pale vnus et arte st phid / et
eud ecmpte / st has opiniones illaz que diuiss uss
nunc saluatud oc / pricia qss opid et qd pmd
eud noss madta sola sue ac eius intellectud
hui aspad ducops / vide qz n apprectud diui
ms sm sud vad hud eod et vlg lz apprend
difficultud vlad sine nod intelligit quod nectez ut
dignitate venerabile / s lz quedadmod ut s dicuntes
s intelligit hg ad alud pale nectud s hg

et sua intelligentia, sed potentia, non utique erit optima substantia;
per intelligere enim honorabile ei inest. Amplius autem sive intel-
lectus sit sive intelligentia substantia eius, quid intelligit? aut enim se
ipsum aut alterum aliquid. Et si alterum, aut idem semper aut aliud.
Ergo utrum differt aliquid aut nichil intelligere bonum aut contingens?
aut et quedam inconveniens excogitare. Palam ergo quod dignissimum
et honorabilissimum intelligit et non transmutatur; in indignius
enim transmutatio, et motus quidam iam talia. Primum quidem igitur
si non est intelligentia sed potentia, rationabile laboriosum esse ei
continuationem intelligentie. Deinde palam quia aliud aliquid erit
dignius quam intellectus, scilicet intellectum. Etenim intelligere et
intelligentia inerit et indignissimum intelligenti. Quare si fugi-
endum hoc, etenim non videre quedam dignius quam videre,
non utique erit optimum intelligentia. Se ipsum ergo intelligit, siquidem est
potissimum, et est intelligentia intelligentie intelligibilis.
Videtur autem semper alterius scientia et sensus et opinio et meditatio,
ipsius autem in parergo. Amplius si aliud est intelligere
et intelligi, secundum quid ei quod bene inest? Non enim
idem esse intelligentie et intellecto. Aut in quibusdam scientia res:
in factivis quidem sine materia substantia et quod quid erat esse,
in theoricis vero ratio res et intelligentia. Non altero igitur
existente eo quod intelligitur et intellectu, quecumque non materiam habent,
idem erit, et intelligentia cum eo quod intelligitur una. Adhuc
autem restat dubitatio si compositum est quod intelligitur; transmutabitur
enim in partibus totius. Aut indivisibile omne quod non habet materiam,
ut humanus intellectus aut qui quidem compositorum habet in aliquo
tempore. Non enim habet ipsum bene in hoc aut in hoc, sed in toto quodam
quod optimum, ens aliud quid. Sic autem habet ipsa ipsius intelligentia.

Perscrutandum autem et qualiter habet totius natura bonum et
optimum, utrum separatum quid et ipsum secundum se

sic quidem et quae ipsius secundum ordinem aut utroque modo sicut
exercitus etenim in ordine ipsum bene, et dux exercitus
et magis iste. Non enim iste propter ordinem, sed ille propter
hunc est. Omnia vero coordinata sunt aliqualiter sed non
similiter et natatilia et volatilia et plante et
non sic se habent ut non sit alteri ad alterum nichil
sed est aliquid. Ad unum quidem enim omnia coordinata sunt. Sed
quemadmodum in domo liberis non licet quod contingit
facere, sed omnia aut plurima ordinata sunt, servis vero
et bestiis parum quod ad commune, multum vero quod contin-
git, tale namque cuiusque principium ipsorum natura est. Dico autem puta
ad discerni quidem necesse omnibus venire et alia sic sunt
quibus communicant omnia ad totum. Quecumque vero impossibilia
accidunt aut absurda aliter dicentibus, et quae gratiosius
dicentes, et in quibus minime dubitationes oportet non
latere. Omnes enim ex contrariis faciunt omnia. Neque autem quod
omnia neque quod ex contrariis recte, neque in quibus contraria existunt
quomodo ex contrariis erunt non dicunt. Impassibilia namque
sunt contraria ab invicem. Nobis autem solvitur hoc ratio-
nabiliter eo quod tertium aliquid sit. Alii vero alterum contrariorum
materiam faciunt, quemadmodum qui inaequale aequali aut unum multis.
Solvitur autem et hoc eodem modo. Materia enim que una nulli
contraria. Amplius omnia pravi participabunt extra
unum. Malum enim ipsum alterum elementorum. Alii autem neque
principia bonum et malum, quamvis in omnibus maxime quod bonum
principium. Alii vero hoc quidem recte quod principium, sed quomodo
quod bonum principium non dicunt, utrum ut finis aut ut
movens aut ut species. Inconvenienter autem et Empedocles
amicitiam enim facit bonum, hec autem principium [illegible]

congregat eum, et ut materia ipse eum mixtum [illegible]
[illegible] dicit ut materiam et principium est et ut movens
sed est non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Anaxagoras [illegible]
ut movens [illegible] principium intellectum [illegible] movet [illegible]
[illegible] movet [illegible] alterum, excepto ut non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] singularis [illegible]
[illegible] bono et intellectu [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] significet [illegible] et quare [illegible]
complexa [illegible] incomplexa [illegible] [illegible]
[illegible] fecerunt ex eisdem principiis. Empedocles [illegible]
ex non [illegible] fecerunt [illegible], alii autem ut non [illegible] confusio,
unum [illegible] fecerunt. Empedocles [illegible] quod [illegible] est gradu
et [illegible] [illegible] [illegible], et duo [illegible] [illegible]
[illegible] plurium principium est, et [illegible] [illegible], quare
principium principaliter [illegible] quod non [illegible] propter
Et alios [illegible] sapientes et [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Empedocles [illegible] sensibilia [illegible], non est
principium et ordo et generationis et celestia, [illegible]
principii principium, ut theologie et physice [illegible]
Si autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
motum. Adhuc quod est ex non magnitudinibus
magnitudo et continuum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], nec ut movens nec ut ipso. Amplius [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et factum et motum. Contingit
[illegible] [illegible] non est. Amplius [illegible] [illegible] [illegible]

facere partes, nos ergo sempiterna sunt entia, sed
sunt [illegible] corporea et partes et hoc
dictum est ut Adhuc quo numeri unum aut anima
et corpus et omnino species et res nihil dicit
ullus, nec contingit dicere nisi ut nos dicamus
quod movens facit. Dicentes autem numerum primum ma
thematicum, et sic semper aliam habitam substantiam
et principia cuiuslibet alia, inconnexam universi sub-
stantiam faciunt, nihil enim alia confert
existens aut non ens et principia multa. Entia
vero non volunt disponi male. Nec bonum
pluralitas principatuum; unus ergo princeps.

Explicit duodecim Metaphysice libros
[illegible] finem et exitum habet.
Deo gratias. Laus

Iste est primus liber ethicorum

Omnis ars et omnis doctrina. similiter autem et actus et electio bonum quoddam appetere videntur. Ideo bene enunciaverunt bonum quod omnia appetunt. Differentia vero quedam videtur finium. Hi quidem enim sunt operationes. hi vero preter has opera quedam. Quorum autem sunt fines quedam preter operationes. in hiis existunt meliora operationibus opera. Multis autem operationibus entibus et artibus et doctrinis multi fiunt et fines. Medicinalis quidem enim sanitas. navifactive vero navis. militaris vero victoria. yconomice vero divicie. Quecumque autem sunt talium sub una quadam virtute. quemadmodum sub equestri frenifactiva. et quecumque alie equestrium instrumentorum sunt. Hec autem et omnis bellica operatio sub militari. secundum eundem utique modum alie sub alteris. In omnibus utique architectonicarum fines omnibus sunt

desiderabiliores his que sunt sub ipsis. Horum
enim gratia illa persequuntur. Differt autem nichil
operationes esse fines actuum vel preter has aliud
quid, quemadmodum in dictis doctrinis. Si vero
est utique aliquis finis operabilium quem propter se ipsum
volumus, alia vero propter illum et non omnia propter alte-
rum desideramus, procedit enim sic in infinitum, quare esse
vacuum et vanum desiderium, manifestum quod hic utique
erit bonum et optimum. Igitur et ad vitam cognitio eius
magnum habet momentum, et quemadmodum sagit-
tatores signum habentes magis utique adi-
piscemur quod oportet? Si autem sic, temptandum est fi-
guraliter accipere illud quid quidem est et cuius disci-
plinarum vel virtutum. Videbitur autem utique
principalissime et maxime architectonice esse.
Talis autem utique civilis apparet. Quas enim esse debitum
disciplinarum in civitatibus et quales
unumquemque addiscere et usquequo, hec ordinat.
Videmus autem et preciosissimas virtutum sub hac
existentes, utputa militarem, yconomicam,
rethoricam. Utente vero hac reliquis practicis
disciplinarum, amplius autem legem ponente

quod est operari et agere ab [illegible] · [illegible] simul
[illegible] utique eis quae aliorum [illegible] utique
est. Quemadmodum [illegible] Sed enim et [illegible] et [illegible]
tati · maxime et perfecta quae amicitia videtur et
[illegible] et salvare · Amabile quidem enim et [illegible]
solum · [illegible] vel et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] quidem [illegible] appetit [illegible] quae ex
[illegible] [illegible] aut utique sufficit [illegible] sub
[illegible] [illegible] manifestum · Certum enim vel [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] · bona [illegible] et [illegible] quibus similiter
tenent [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ut videtur
lege sola est · non [illegible] vel · [illegible] aut [illegible]
vere [illegible] et [illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ex ipsis · Sed enim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aliis [illegible] [illegible] [illegible] · Amabile et [illegible]
ex talibus [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] · Et [illegible] quae ut [illegible] et ex talibus
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] utique [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible]
enim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] enim [illegible]

et mathematicum persuadentem acceptare et rethorem demonstrationes expetere. Unusquisque autem iudicat bene que cognoscit, et horum est bonus iudex. Secundum unumquodque quidem igitur eruditus, simpliciter autem qui circa omne eruditus. Propter quod politice non est proprius auditor iuvenis. Inexpertus enim eorum que secundum vitam sunt actionum. Rationes autem ex hiis et de hiis. Amplius autem passionum secutor existens vane audiet et inutiliter, quoniam finis est non cognitio sed actio. Differt autem nichil iuvenis secundum etatem aut secundum mores iuvenilis. Non enim a tempore defectus, sed propter secundum passionem vivere et persequi singula. Talibus enim inutilis cognitio fit, quemadmodum incontinentibus. Hiis autem qui secundum rationem desideria faciunt et operantibus multum utique utile erit de hiis scire. Et de auditore et qualiter acceptandum et quid proponimus prohemiata sint tanta.

Dicamus autem resumentes quoniam omnis cognitio et electio bonum aliquod desiderat, quid est quod dicimus politicam desiderare, et quod omnium operatorum summum bonum. Nomine

Ergo quidem fere a pluribus confessum est. feli-
citatem enim et multi et excellentes dicunt
bene vivere autem et bene operari idem existimant
ei quod est felicem esse. De felicitate autem quid est
dubitant. et non similiter multi sapientibus tradunt
Hii quidem aliquid manifestorum et apparentium ut
puta voluptatem aut divitias aut honorem
alii autem aliud. multociens autem et idem ipse alterum
Egrotans quidem enim sanitatem. mendicans autem
divicias. conscii autem sibi ipsis ignorantiam eos
qui magnum aliquid et super ipsos dicunt admirantur.
Quidam autem existimaverunt preter hec multa bona
aliud quoddam esse per se ipsum. quod et hiis omnibus
causa est essendi bona. Omnes quidem igitur perscru-
tari opiniones vanum forte est. sufficiens autem
eas maxime superficiales aut apparentes
existimantes habere aliquam rationem. Non lateat autem
nos quoniam differunt a principiis rationes et que ad
principia. Bene enim et Plato dubitabat hoc
et querebat utrum a principiis vel ad principia
est via. quemadmodum in stadio
ab athlothetis ad terminum vel econtrario.

quando est a principiis. hec autem dupliciter sunt.
hec quidem enim nobis. hec autem simpliciter. Forte
est nobis incipiendum a notis principiis.
quod oportet consuetudinibus duci bene de bonis et iustis
et totaliter civilibus auditurum sufficienter. principium
enim quia. et si hoc apparet sufficienter nichil
opus erit eo quod propter quid. talis autem habet vel susci-
piet utique principia facile. Cui autem neutrum
existit horum, audiat Esiodi. Iste quidem
optimus qui ipse omnia intelligit. bonus autem rursus
et ille qui bene dicenti obedit. Qui autem neque ipse
intelligit, neque alium audiens in animo ponit,
hic rursus inutilis vir. Nos autem dicamus unde di-
gressi sumus. bonum enim et felicitatem non irrationabi-
liter videntur ex hiis que huius vite sunt ex-
istimare. multi quidem et gravissimi voluptatem.
Ideo et vitam diligunt voluptuosam. Tres enim
sunt maxime excellentes. Et que nunc dicta est,
et civilis, et tertia contemplativa. Multi
quidem igitur omnino bestiales videntur esse pecudum
vitam eligentes. Adipiscuntur autem rationem. quia multi
eorum (qui in potestate sunt) similia patiuntur Sar-

danapallo. Eni autem excellentes et operativi
honorem. civilis enim vite fere hic finis. Vide
tur enim magis superficialius esse eo quod queritur. Vide
tur enim in honorantibus magis esse quam in honorato. Bo
num autem proprium quid et quod difficile auferibile divi
namus. Amplius autem videntur honorem perse
qui ut credant se ipsos bonos esse. Querunt igitur a pru
dentibus honorari. et apud cognoscentes eos
eos et in virtute. Manifestum autem quod secundum
hos virtus melior. Forte autem et magis vi
te finem civilis vite hanc suscipiet. Videtur
autem imperfectior et hec. Videtur etenim contingere
et dormire habentem virtutem et non operari per vi
tam. Et cum hiis mala pati et infortunari plurima
mum. Sic autem viventem nullus utique felicitabit
nisi positionem custodiens. Et de hiis quidem satis.
Sufficienter enim et in encicliis dictum est de ipsis. Ter
cia autem est contemplativa. de qua perscrutationem in se
quentibus faciemus. Pecuniosa autem violenta que
dam. Et divicie non sunt quod queritur bonum. Utile enim
sunt et alterius gratia. Ideo magis utique predicta fines
utique aliquis suscipiet. Propter se enim diliguntur. Vi

aut [illegible] illa [illegible] appo-

sita sint. Hec autem dimittantur. Universale autem melius

forte perscrutari et querere qualiter dicitur. Et si ar-

dua talis questio facta est, propter amicos viros indu-

xisse ydeas. Videbitur autem utique melius

esse forsitan et oportere et in salute veritatis et

familiaria destruere, aliter quidem et philosophos existentes.

Ambobus enim existentibus amicis sanctum prehono-

rare veritatem. Facientes autem opinionem hanc non

faciebant ydeas in quibus prius et posterius di-

cebant, propter quod neque numerorum ydeam constituebant.

Bonum autem dicitur et in quod quid est et in quali et

in ad aliquid. Propagini enim hoc assimilatur et acci-

denti entis. Quare neque utique erit communis que

in hiis ydea. Amplius autem quoniam bonum equaliter dici-

tur enti, etenim in quid quidem dicitur, puta deus

et intellectus, et in quali virtutes, et in quanto

commensuratum, et in ad aliquid utile, et in tempore tempus,

et in loco dieta, et altera talia. Manifestum quoniam non

utique erit aliquid commune universale et unum. Non enim

utique diceretur in omnibus predicamentis, sed in uno solo. Am-

plius autem quoniam eorum que secundum unam ydeam una et

et scientia et bonorum utique omnium esset scientia

Una enim est per medietatem [illegible] que [illegible] uno [illegible]

[illegible] voluptas [illegible] in bello [illegible] enim [illegible]

[illegible] eius enim medietatem [illegible]

[illegible] ad utrumque [illegible]

[illegible] velut [illegible] enim [illegible]

[illegible] enim [illegible]

[illegible] michil [illegible] enim [illegible] neque [illegible]

[illegible] neque [illegible] bonum [illegible] neque

magis [illegible] per [illegible] probabiliter

enim videtur [illegible] pictagorici [illegible]

[illegible] bonorum [illegible] utrumque et

[illegible]

[illegible] enim [illegible] sunt [illegible]

[illegible] bono [illegible]

enim [illegible] sine [illegible]

[illegible] delectatio [illegible]

[illegible] aliquid [illegible]

et [illegible] modum [illegible]

[illegible] utrumque bonum [illegible]

[illegible] utrumque enim [illegible]

ab utrisque [illegible]

[illegible]

utrumque [illegible] delectatio [illegible]

sicut sapere et videre et voluptates quedam et honores. hec
enim etsi propter aliud quoddam persequimur, tamen utique per se bo-
norum ponet utique aliquis. vel neque aliquod aliud preter ideam.
quare vanum erit species. Si autem et hec sunt eorum que per
se, in omnibus ratio eadem apparere opor-
tebit, quemadmodum in nive et cerusa ea que albedinis.
honoris autem et prudentie et voluptatis alie et differentes
rationes secundum quod bona. Non est ergo bonum commune secundum
unam ideam. Sed qualiter utique dicuntur? Non enim assimilantur
a casu equivocis. Set ei quod ab uno esse vel ad unum
omnia conferre, vel magis secundum analogiam? Sicut enim in
corpore visus, sic in anima intellectus, et aliud utique in alio.
Sed forte hec quidem relinquendum nunc. Certificare
enim de ipsis alterius utique erit philosophie magis proprium.
Similiter autem et de idea. Si enim et est unum quod communiter predicatur
bonum vel separabile quoddam ipsum secundum se, manifestum
quod utique non erit operabile neque possessibile homini. Nunc
autem tale aliquod queritur. Forte autem alicui videbitur utique
melius esse cognoscere ipsum ad possessibilia et operabilia bo-
norum. Velut enim exemplar hoc habentes magis sciemus
et que nobis sunt bona. Et si sciamus adipiscemur ipsa.
Probabilitatem quidem igitur habet sermo. Videtur autem
scientiis dissonare. Omnes enim bonum quoddam appetentes

et quo indigent. vel architectonici derelinquunt ignorare
tantum auxilium artifices omnes existentes non rationale
est. et neque [illegible] vel textile fabrile aliquid
quid iuvabitur textor vel faber ad suam artem sciens
ipsum bonum. vel qualiter medicinalior vel militarior
erit qui ideam ipsam speculatus est. videtur quidem enim neque
sanitatem sic intendere medicus. sed eam quae hominis. magis
autem forte huius. singulariter enim medi-
catur. Et de hiis quidem intantum dicta sint.

Rursus autem redeamus ad quesitum bonum quid
utique erit. videtur quidem enim aliud in
alia operatione et arte. aliud enim in medicinali et
in militari et in reliquis similiter. quid igitur uniuscuiusque bonum.
vel cuius gratia reliqua operantur. hoc autem in medi-
cinali quidem sanitas. in militari vero victoria in
edificativa autem domus. in alio vero aliud. in omni autem ope-
ratione et electione finis. huius enim gratia reliqua
operantur omnes. quare si quis omnium operabilium est finis
hic utique erit operatum bonum. si vero plures hec. transiens
ratio utique ad idem pervenit. hoc autem
magis adhuc manifestare temptandum. quoniam autem plures
videntur fines. horum autem eligimus quaedam propter alterum
puta divitias fistulas et totaliter organa

id quod non sunt omnia perfecta, optimum autem perfectum aliquod
videtur. Quare si quidem est unum solum perfectum,
hoc utique erit quod quaeritur. Si vero plura, perfectissimum
horum. Perfectius autem dicimus quod secundum se persequi-
bile eo quod propter alterum. Et quod nunquam propter aliud eligi-
bile hiis quae et secundum se et propter hoc eligibilibus.
Et simpliciter utique perfectum quod semper secundum se eligi-
bile et nunquam propter aliud. Tale autem maxime felicitas
videtur esse. Hanc enim eligimus semper propter ipsam
et nunquam propter aliud. Honorem vero et voluptatem
et intellectum et omnem virtutem eligimus quidem et propter
ipsa. Nullo enim adveniente eligeremus utique unum-
quodque. Eligimus autem et felicitatis gratia. Per haec
suspicantes felices fore. Felicitatem autem nullus eligit
horum gratia nec omnino propter aliud. Videtur autem et ex per se suf-
ficientia idem accidere. Perfectum enim bonum per se sufficiens
esse videtur. Per se sufficiens autem dicimus non ipsi soli
viventi vitam solitariam, sed et parentibus et filiis
et uxori et universaliter amicis et civibus, quoniam natura civile homo.
Horum autem accipiendus terminus aliquis. Extendenti enim ad pro-
genitores et descendentes et amicorum amicos in infinitum procedet.
Sed hoc quidem rursum intendendum. Per se sufficiens
autem ponimus quod solitarium facit eligibilem

sed virtus et usus intelligentie equale ad speculandum
Amplius autem eligibilissimam omnium non connumeratam
tam. connumeratam autem manifestum quod eligibiliorem cum bo-
norum minimo. superabundantia enim bonorum fit
quod apponitur. bonorum autem maius eligibilius semper.
Perfectum utique quoddam videtur et per se sufficiens felicitas
operabilium existens finis. Sed forte felicitatem quidem
optimum dicere confessum quiddam videtur. Desideratur
autem manifestius quid est adhuc dici. Forte utique
fiet hoc si sumatur opus hominis quemadmodum enim tibi-
cini et statuario et omni artifici et omnino quorum est
opus aliquod et actus in opere videtur bonum esse et bene sic
videbitur utique homini si quidem aliquod opus ipsius. utrum
igitur tectonis quidem et coriarii sunt opera quedam et actus
hominis autem nullum sed ociosum natum est. vel quemad-
modum oculi et manus et pedis et omnino uniuscuiusque
particularium videtur aliquod opus ita et hominis preter hec
omnia ponet aliquis utique opus aliquod. Quid igitur hoc
utique erit inquirendum. vivere quidem enim commune videtur esse et plan-
tis. queritur autem proprium. Separandum ergo nutritivam et
augmentativam vitam. sequens autem sensitiva quedam utique
erit. videtur autem et hec communis et equo et bovi et omni
animali. Relinquitur utique operativa quedam [illegible]

huius autem hoc quidem ut persuasibile racioni. hoc vero
ut habens et intelligens. Dupliciter autem et hac
dicta eo quod secundum operacionem ponendum. proprius enim hec
videtur esse. Si autem est opus hominis anime operacio
secundum racionem vel non sine racione. Idem autem dicimus opus
esse genere huius et huius studiosi quemadmodum cithari
zatoris et studiosi citharizatoris et simpliciter sic in
omnibus apposita ea que secundum virtutem habundancia ad opus
citharizatoris quidem enim citharizare. studiosi autem bene.
Si autem sic hominis autem ponimus opus vitam quandam
hanc autem anime operacionem et actiones cum racione. studiosi
autem viri bene hec et optime. Unumquodque autem secundum propriam
virtutem perficitur. Si autem sic quemadmodum
bonum anime operacio fit secundum virtutem. si autem plures
virtutes secundum perfectissimam et optimam. Amplius
autem in vita perfecta. Una enim yrundo ver non
facit neque una dies. Ita utique nec beatum et fe
licem una dies neque paucum tempus. Cir
cumscribatur quidem igitur bonum ita. Oportet enim forte figurare
primum deinde posterius describere. Videbitur autem hoc
utique omnis esse producere et particulariter disponere
que bene habent figura. Et tempus talium inven
tor et cooperator bonus est. Unde et artium facte sunt

abbreviatura. Oportet enim et apponere quod deficit.
Necesse est et [illegible] ex [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible].
textor et geometra [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] quod enim [illegible] [illegible] ad opus. [illegible] est quidem
[illegible] quale quid. Speculator enim et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquid [illegible] [illegible]. ut [illegible]
in [illegible] operibus plura fiant. Non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] sufficit [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] hoc est [illegible] [illegible] et principium. [illegible]
est [illegible] quod [illegible] [illegible] plura fiunt. [illegible] est [illegible]
[illegible] est [illegible] quadam. [illegible] est aliud. [illegible]
est [illegible] singula sunt [illegible] [illegible] [illegible]. et [illegible]
[illegible] qualiter [illegible] [illegible]. [illegible] enim [illegible]
[illegible] ad sequela. [illegible] enim plus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] multa [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. falso
est [illegible] [illegible] verum. [illegible] [illegible] bonum [illegible]
et [illegible] quod [illegible] [illegible]. [illegible] est [illegible] [illegible]

et corpus. Circa animam principalissima dicimus et maxime
bona, actiones quidem et operaciones vero animales circa animam
ponimus. Quare bene utique dicetur secundum hanc opinionem
antiquam existentem et confessam a philosophis. Rec-
te autem et quod actus quidam dicuntur et operaciones finis;
sic enim eorum que circa animam sunt bonorum fit
et non exteriorum. Consonat autem racioni et bene vivere
et bene operari felicem. Fere enim bona vita quedam
dicta est et bona operacio. Videntur autem et quesita circa
felicitatem omnia existere dicto. Quibusdam quidem enim virtus,
quibusdam vero prudencia, aliis autem sapiencia quedam esse
videtur, hiis autem hec vel horum aliquod cum voluptate
vel non sine voluptate. Alii autem et eam que exteriorum
habundanciam assumunt. Horum autem hec quidem
multi et veteres dicunt, hec autem pauci et gloriosi viri.
Neutros autem horum racionabile peccare in omni-
bus, sed unum aliquid vel et plura dirigere. Dicentibus
quidem igitur omnem virtutem vel quandam consonat racio;
huius enim est que secundum ipsam operacio. Differt autem for-
te non parum in possessione vel usu optimum ex-
istimare, et in habitu vel operacione. Habitum quidem enim contin-
git nullum bonum perficere existentem, velut dormienti
vel et aliter qualiter ocioso. Operacionem autem non possibile;
operabitur enim ex necessitate et bene operabitur.

[illegible] vel optimum et [illegible]
[illegible] quod eum [illegible]
[illegible] et [illegible] bonorum [illegible]
[illegible] est ad [illegible]
[illegible] delectabilibus. Delectabile
quod eum [illegible] ad delectabile ad
quod [illegible]
amicitie [illegible] vel et [illegible] aut
amicitie [illegible] amicitie [illegible]
[illegible] amicitie [illegible]. [illegible] quod [illegible] dele
ctabilia [illegible] vel utilia [illegible]
[illegible] delectabilia [illegible] utilia ade
lectabilia. [illegible] operationes.
[illegible] delectabiles [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] delectabilibus
[illegible] ad [illegible]
[illegible] operationes de
lectabiles. [illegible]
[illegible]

Iudicat autem ut diximus. Optimum ergo et pulcherrimum
et delectabilissimum felicitas. Et non divisa sunt
hec secundum deliacam superscriptionem, optimum iustissimum,
et desiderabilissimum autem sanum esse. Delectabilis-
simum autem quod quis cupit adipisci. Existunt enim hec
omnia optimis operationibus. Has autem vel unam harum
optimam dicimus esse felicitatem. Videtur autem et
exteriorum bonorum indigens, quemadmodum diximus.
Impossibile enim vel non facile bona operari inopem
existentem. Multa quidem enim operantur
quemadmodum per organa per amicos et divitias
et civilem potentiam. Quibusdam autem privati coinqui-
nant beatitudinem, puta nobilitate, bona prole, pul-
critudine. Non enim omnino felix qui specie turpis-
simus vel ignobilis vel solitarius et sine prole. Adhuc autem
forte minus felix si cui pessimi
filii sunt vel amici vel boni existentes mortui sunt. Quem-
admodum autem diximus, videtur indigere et tali prosperitate.
Unde ordinant quidam bonam fortunam felicitati,
alii vero virtutem. Unde et queritur utrum disci-
plinabile vel assuefactibile vel aliter exercitabile
vel secundum divinam quamdam sortem vel propter for-
tunam advenit. Siquidem igitur et aliud deorum est donum
hominibus, rationabile et felicitatem dei datam esse et maxime

tunc spectaculum fuisse optimum. Et hic se forte
alterius est utrum presentatorum [illegible]
et et si nec [illegible] necesse [illegible] virtute a quod
ad disciplinam. Vel [illegible] [illegible] adversis [illegible]
[illegible] est. Utrasque eam [illegible] a [illegible] optimam
[illegible]. A [illegible] quod sit bonum. Est et utrumque a [illegible]
quod perpetuam exercet [illegible] vel [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] disciplinam a [illegible]. Et ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fortunam bonam [illegible]
[illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] et [illegible] optime [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] optimam. [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] fortune valde [illegible] utrumque est.
[illegible] ad [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] et eam [illegible]
[illegible] [illegible] virtutis quam [illegible]. [illegible] ad bo
nos [illegible] quod exercet necessariam [illegible] [illegible]
[illegible] et utilia nota sunt [illegible]. Confessa est
[illegible] utrasque esse. [illegible] q a [illegible]. [illegible] ad [illegible]
optima [illegible]. [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a bonos [illegible] [illegible] a [illegible]
bonorum. [illegible] necesse bonam. necesse [illegible]. necesse
[illegible] [illegible] [illegible] felix est [illegible]. [illegible] eam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] necesse [illegible]
felix [illegible] [illegible] eam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. iudicet eum quedam

[illegible] [illegible] virtute confecta et vita confecta [illegible]

ad terminos [illegible] commode [illegible] [illegible] [illegible] et

[illegible] magne [illegible] magnum [illegible]

[illegible] [illegible] senectute quemadmodum [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fortunam et

[illegible] [illegible] [illegible] utrique felicitati [illegible]

[illegible] aliud [illegible] [illegible] [illegible] utrique

[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ad utrique et [illegible] ita [illegible] et [illegible]

felix. [illegible] [illegible] utrique moriens. vel [illegible] adveniet [illegible].

Aliis et [illegible] non [illegible] [illegible] felicitatem.

[illegible] ad non [illegible] [illegible] felicem. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] quod [illegible] utrique [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] mala [illegible] et [illegible] fortuna [illegible] quendam.

et hanc questionem [illegible]. Video cum ex meritis

mala [illegible] et bona [illegible] [illegible] non sentencia [illegible].

[illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ad [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad senectutem

[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]. et hos [illegible] [illegible] et bonos et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. hos ad [illegible]. [illegible]

ad [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

vt angit . sucus ad sect vtus s. sic tum [illegible]
z mo tam . z sect apud quel selix . [illegible] in
sec . sucus ad q mastil [illegible] d'aposid [illegible]
neme q sit selicior peddem . Et [illegible] ad
[illegible] quesitus fortis cui vtus [illegible] et
q' mel asstud z ex illo . Et cui vtus [illegible]
[illegible] cz z uel absconi vindque [illegible] nel vt ex
[illegible] bud si quel [illegible] cat [illegible] nel i q[illegible].
s. q̄d z selix nel vē dici d co exist[illegible] [illegible]
velle vindices felicitate [illegible] [illegible]
[illegible] quel felicitate [illegible] . z neq[illegible]
facile [illegible] fortune ad [illegible]
[illegible] ex [illegible] [illegible] q s. [illegible] fortu[illegible]
eidel feliter z [illegible] miserie z [illegible] [illegible]
[illegible] quel feliter [illegible] et [illegible]
[illegible] vel fortune . [illegible] neq[illegible]
[illegible] . nel cui d. [illegible] ad male s. [illegible]
[illegible] vita quemadmodum dixi . [illegible] ad [illegible]
q s. [illegible] facultate [illegible] ad [illegible]
[illegible] ad [illegible] z q' uel [illegible] z . [illegible]
eius sic exist [illegible] opera [illegible] vt [illegible]
[illegible] q [illegible] [illegible] eius et
disciplinis h [illegible] . [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] maxie z maxime
[illegible] [illegible] [illegible] d [illegible] . hec cui

assimilare tunc eum quod quedam sit circa ipsas obli-
vionem. Existet autem utique quod quesitum beato et
erit per vitam talis. Semper enim aut maxime omnium operabitur
et speculabitur que secundum virtutem. Et fortunas feret
optime et utique omnino prudenter qui vere bonus et
tetragonus sine vituperio. Multis autem factis secundum
fortunam et differentibus magnitudine et parvitate
parva quidem prosperitatis similiter autem et oppositorum
manifestum quod non faciunt momentum vite. Magna
autem et multa facta quidem bene beatiorem facient vi-
tam, etenim hec coornare nata sunt, et usus eorum
bonus et studiosus fit. E converso autem comprimunt et
ledunt beatum. Tristitias enim inferunt et impediunt
multis operacionibus. Attamen et in hiis transplendet bo-
num cum ferat quis facile multas et magnas
infortunias non propter insensibilitatem, sed generosus
existens et magnanimus. Si autem sunt operationes domine
vite quemadmodum diximus, nullus utique beatorum fiet miser.
Numquam enim operabitur odibilia et prava. Vere enim
bonum et sapientem omnes existimamus fortunas decenter ferre
et ex existentibus semper optima operari quemadmodum et ducem
bonum presenti exercitu uti bellicosissime
et coriarium ex datis coriis optimum
calciamentum facere. Eodem modo et alios artifices omnes.
Si autem sic, miser quidem numquam fiet utique felix.

neque vtique beatus variabilis fortunis [illegible] neque
vtique facile / mouebitur facile neque a contingentibus
infortuniis sed a magnis et multis. Ex talibus
autem non vtique fiet rursus felix in paucis tempore sed
si vtique in multo et perfecto magnorum et bonorum factus
habundans. Quid igitur prohibet dicere felicem secundum virtu-
tem perfectam operantem et exterioribus bonis sufficien-
ter habundantem, non quodcumque tempus sed perfectam vitam. Vel
apponendum et victurum sic et finiturum secundum racionem.
quoniam futurum inmanifestum nobis, felicitatem autem finem et
perfectam ponimus omnino. Si autem hec, beatos dicemus
viuencium quibus existunt et existent que dicta sunt. beatos
autem vt homines. Et de hiis quidem in tantum determinatum sit.
Nepotum autem fortunas et amicorum omnium nichil
quidem conferre valde inamicabile videtur et opinionibus
contrarium. Multis autem et omnimodas habentibus diffe-
renciis accidentibus et hiis quidem magis condescendentibus hiis autem
minus, singula quidem diuidere longum et interminabile
videtur. vniuersaliter autem dictum et typo forte vtique et
sufficienter habebit. Si vtique quemadmodum et eorum
circa ipsum infortuniorum hec quidem habent aliquod pondus et
ad vitam hec autem leuiora videntur, sic et
que circa amicos similiter omnes. Differt autem passionum
vnamquamque circa viuentes et mortuos accidere multo magis
quam iniusta et mala preexistere in tragediis

sed felicitatis participare utrum et circa defunctos. Magis
autem fortassis considerandum circa eos qui defecerunt
si bono aliquo communicant vel oppositorum. Videtur enim
ex hiis si et pertingit ad ipsos quodcumque sive bonum
sive contrarium fragile quoddam et parvum vel simpliciter
vel ipsis esse. Si autem non, tantum et tale ut faciat
et felices eos qui non sunt neque hos qui sunt aufe-
rat beatitudinem. Conferre quidem igitur aliquid videntur hiis
qui defuncti sunt bene operaciones amicorum. Similiter autem et
contrarie. Talia autem et tanta magna ut neque
felices non felices, nec non felices felices fa-
ciat nec aliud talium aliquid.

Determinatis autem hiis perscrutemur de feli-
citate utrum laudabilium sit vel magis
honorabilium. Manifestum enim quod potenciarum non est.
Videtur autem omne laudabile in quale aliquid esse et
ad aliquid aliqualiter se habere laudari. Iustum enim et viri-
lem et universaliter bonum et virtutem laudamus propter operaciones et
opera, et fortem et cursorem et aliorum unumquemque
in quale quoddam natum esse et habere aliqualiter ad bo-
num aliquod et studiosum. Manifestum autem hoc et ex hiis
que circa deos sunt laudibus. Derisibiles enim videntur ad nos
relati. Hoc autem accidit quia fiunt laudes per relacionem
ut diximus. Si autem est laus talium, manifestum quod
optimorum non est laus, sed maius aliquid et melius.

ducamus videtur. Deos enim beatificamus et felici-
tamus et virorum divinissimos beatificamus. Simili-
ter autem et bonorum. Nullus enim felicitatem laudat quem-
admodum iustum, sed ut divinius aliquid et melius bene-
dicit. Videtur autem et Eudoxus bene advocasse de prin-
cipatu voluptati. Non enim laudari cum bonorum ex-
istentem innuere estimavit quod melius laudabili-
bus. Tale autem esse deum et ipsum bonum. Ad hec enim
et alia referri. Laus quidem enim virtutis. Operatores enim
bonorum ab hac virtute laudantur. Laus autem ope-
rum similiter et corporalium et animalium. Sed hec quidem forte
magis proprium circa encomia laborantibus.
Nobis autem manifestum ex dictis quoniam est felicitas
quid honorabilium et perfectorum. Videtur
autem et ita habere et propter esse principium. Huius enim gratia re-
liqua omnes omnia operamur. Principium autem et causam bonorum
honorabile quid et divinum ponimus. Quoniam autem est
felicitas operatio quedam anime secundum virtutem perfectam,
de virtute erit intendendum. Forte enim utique ita me-
lius et de felicitate contemplabimur. Videtur autem et
secundum veritatem civilis circa hanc maxime laborare.
Vult enim cives bonos facere et legibus obedien-
tes. Exemplum autem horum habemus Cretensium et La-
cedemoniorum legislatores et si qui alii tales
facti sunt. Si vero politice est consentaneum

medium quod facit [illegible] sicut [illegible] quod apud [illegible]
[illegible] De virtute autem [illegible] quidem
[illegible] [illegible] quidem [illegible] et [illegible]
[illegible] quidem . virtutes autem [illegible] quidem [illegible]
[illegible] que [illegible] . [illegible] que [illegible] sicut et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Sed autem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] politeiam [illegible] aliquid [illegible] [illegible] que
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et melior politia [illegible]
[illegible] Sed et [illegible] [illegible] multa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] autem [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] sufficere [illegible] ad que [illegible] . [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] autem [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] sufficere quod
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] virtutem [illegible] sunt quemadmodum [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quemadmodum [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] autem ad [illegible] . [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] . et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] . [illegible] [illegible] [illegible] aliquam [illegible].

q° similiter. Amplius autem [illegible]
[illegible] et forti. Omnia enim consonant
rationi. Videtur utique et irrationale duplex.
Plantativum quidem enim nequaquam communicat ratione. Con-
cupiscibile vero et totaliter appetitibile participat
aliqualiter secundum quod auscultabile est ei et obedibile.
Sic utique et patris et amicorum dicimus habere rationem
et non quemadmodum mathematicorum. Quod autem persuadetur
aliqualiter a ratione irrationale insinuat et admo-
nitio et omnis increpatio et deprecatio. Si autem
oportet et hoc dicere rationem habere, duplex erit et rationem habens,
hoc quidem proprie et in se ipso, hoc autem quemadmodum a
patre audibile aliquid. Determinatur autem et virtus secundum
differentiam hanc: dicimus enim harum has quidem intellec-
tuales, has autem morales, sapientiam quidem et intel-
lectum et prudentiam intellectuales, liberalita-
tem autem et sobrietatem morales. Dicentes enim
de moribus non dicimus quoniam sapiens et intelligens,
sed quoniam mitis vel sobrius. Laudamus autem et sapientem
secundum habitum. Habituum autem laudabiles virtutes dicimus.

Duplici autem virtute existente, hac quidem intellec-
tuali, hac autem morali, ea
quidem (quae intellectualis [illegible])

plurimum ex doctrina habet et generationem et augmentum.
Propter quod experimento indiget et tempore. Moralis vero
ex more fit, unde et nomen habuit parum declinans
a more. Ex quo et manifestum quod nulla morum in-
natura virtutum nobis innascitur. Nullum enim
eorum quae natura aliter assuescit, puta lapis natura
deorsum latus numquam utique assuescet sursum ferri,
neque si decies millies assuescat quis eum sur-
sum iaciens, neque ignis deorsum, neque aliud al-
iquid eorum quae aliter innata sunt aliter assue-
scet. Neque ergo natura neque praeter naturam innascuntur virtutes,
sed innatis quidem nobis suscipere eas, perfectis autem per
assuetudinem. Adhuc quaecumque natura nobis
advenient, potentias horum prius ferimus, postea
autem operationes reddimus, quod in sensibus manifestum.
Non enim ex multotiens videre aut multotiens audi-
re sensus accepimus, sed e converso habentes usi sumus, non
utentes habuimus. Virtutes autem accipimus ope-
rantes prius, quemadmodum et in aliis artibus. Quae
enim oportet discentes facere, haec facientes discimus,
puta aedificantes aedificatores fiunt et citharizantes cit-
haristae. Sic autem et iusta quidem ope-
rantes iusti efficimur, temperata autem temperati,
fortia vero fortes. Testatur autem et quod fit in civitatibus.
Legislatores enim cives assuefacientes faciunt bonos

bonorum. Et voluntas quidem omnis legislatoris
haec est. Quicumque vero hoc non bene faciunt pec-
cant. Et differt hoc politia politiae
bona a mala. Adhuc ex eisdem et per eadem et fit
omnis virtus et corrumpitur. Similiter autem et ars. Ex
citharizare enim et boni et mali fiunt citharistae.
Proportionaliter autem et aedificatores et reliqui omnes. Ex bene
quidem aedificare boni erunt aedificatores. Ex male
autem mali. Si enim non sic haberet nihil utique
oporteret doctore sed omnes utique fierent boni aut mali.
Sic utique et de virtutibus habet. Operantes enim
quae in commutationibus quae sunt ad homines hi quidem fiunt
iusti hi autem iniusti. Operantes autem quae
in terribilibus et assuefacti timere vel confidere hi quidem
fortes hi autem timidi. Similiter autem et quae circa con-
cupiscentias habent et iras. Hi quidem enim temperati
et mites fiunt hi autem intemperati et iracundi.
Hi quidem ex sic in ipsis conversari hi autem ex sic. Et
uno utique sermone ex similibus operationibus
habitus fiunt. Propter quod oportet operationes quales reddere.
Secundum enim harum differentias sequuntur habitus. Non parum
igitur differt sic vel sic statim ex iuvenibus consuescere
sed multum magis autem omne. Quoniam igitur praesens negotium
non contemplationis gratia est quemadmodum alia. Non enim
ut sciamus quid est virtus scrutamur sed ut boni

Firmamentum quod celum [illegible] comprehendit [illegible]. Nam
[illegible] et [illegible] cum [illegible] opacis. [illegible] opacus
aer et aqua. hic enim sunt duo. [illegible] [illegible] sunt
[illegible] quemadmodum [illegible] [illegible] [illegible] racione [illegible]
opacus. [illegible] [illegible] suppositum. [illegible] [illegible] [illegible]
de qua [illegible] [illegible] [illegible] ad aliquas [illegible]
[illegible] ad [illegible] sit. [illegible] [illegible] opabilis
[illegible] sermone tempore [illegible] non [illegible] determinatur de
[illegible] quemadmodum [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] ad [illegible]
et quam [illegible] [illegible] [illegible] quemadmodum
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de singulis sermones [illegible] determinatur
[illegible] enim sub arte [illegible] sub [illegible]
Oportet autem [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] quemadmodum [illegible] medicinalis [illegible]
[illegible] quemadmodum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] sunt ab [illegible] [illegible] [illegible]
Oportet enim de [illegible] [illegible] signis et
testimoniis uti. quemadmodum de fortitudine et sa-
nitate [illegible]. [illegible] enim [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Amplius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quae ad [illegible] sunt [illegible]

et augetur et salvatur. Ita igitur et de temperantia et for-
titudine habet et aliis virtutibus. Qui enim omnia timet
et fugit et nichil sustinet timidus efficitur.
Et qui nichil omnino timet sed ad omnia vadit audax.
Similiter autem et qui omni voluptate fruitur et nulla ab-
stinet intemperatus. Qui autem omnes fugit quem-
admodum agrestes insensibilis. Corrumpuntur enim
temperantia et fortitudo a superabundantia et defectu,
a medietate autem salvantur. Sed non solum generationes
et augmentationes et corruptiones ex eisdem et ab eis-
dem fiunt sed et operationes in eisdem erunt. Etenim
in aliis manifestioribus ita habet puta in fortitudine. Fit
enim ex multo cibo sumere et multos labores
sustinere. Et maxime potest hec facere fortis. Ita
autem et in virtutibus. Ex recedere enim a voluptatibus
efficimur temperati. Et effecti maxime possumus re-
cedere ab ipsis. Similiter autem et in fortitudine assuefacti
enim contempnere terribilia et sustinere ipsa effici-
mur fortes. Et effecti fortes maxime poterimus
sustinere terribilia. Signum autem oportet facere habi-
tuum supervenientem voluptatem vel tristitiam operibus.
Qui quidem enim abstinet a corporalibus voluptatibus
et hoc ipso gaudet temperatus. Qui autem tristatur intemperatus.
Et qui sustinet periculosa et gaudet vel non tristatur
fortis. Qui autem tristatur timidus. Circa voluptates

enim et tristicias est moralis virtus. propter volup-
tatem quidem enim mala operamur. propter tristiciam
autem a bonis recedimus. propter quod oportet duci quodammodo
statim ex iuventute ut plato ait. ad gaudere et dolere
et tristari in quibus oportet. recta enim disciplina hec est.
Adhuc autem si virtutes sunt circa actiones et passio-
nes. omni autem passioni et omni actioni sequitur delectacio
et tristicia et propter hoc utique erit virtus circa delectacio-
nes et tristicias. Demonstrant autem et pene facte
per has. medicine enim quedam sunt. medicine autem per
contraria nate sunt fieri. Adhuc autem sicut prius diximus
omnis anime habitus ad que nata est fieri deterior et
melior. Adhuc et circa hec naturam habet. propter volup-
tates autem et tristicias pravi fiunt eo quod persequuntur
has et fugiunt. vel quas non oportet vel quando non
oportet vel ut non oportet aliter a racione determinantur. Propter quod determinant
virtutes impassibilitates quasdam et quietes.
Non bene autem quia simpliciter dicunt. Sed ut
non oportet et quando non oportet et quecumque alia apponuntur.
Supponitur ergo virtus esse talis circa voluptates
et tristicias optime operativa. malicia autem con-
traria. Manifestum autem utique et ex hiis nobis erit de
ipsis adhuc. Tribus enim existentibus que in electio-
nes et tribus que in fugas bono conferenti de-
lectabili. et tribus contrariis malo nocivo tristi.

circa quae praeclare quidem boni dirigunt, mali autem
peccant, maxime autem circa delectationem. Communis enim haec
animalibus et omnibus quae sub electione assequuntur. Et-
enim bonum et conferens delectabile videtur. Adhuc
autem ex pueritia omnibus nobis connutrita est. Propter quod dif-
ficile expurgare hanc passionem concoloratam vitae.
Regulamus autem et operationes, hi quidem magis, hi autem
minus, delectatione et tristitia. Propter hoc igitur necessarium
esse circa has omne negotium. Non enim parvum in
operationes bene vel male gaudere et tristari. Adhuc
autem difficilius voluptati pugnare quam irae, quem-
admodum ait Heraclitus; circa difficilius autem semper et
ars fit et virtus; etenim bene melius est hoc. Quare
et propter hoc circa delectationes et tristitias omne ne-
gotium et virtuti et politicae; qui quidem enim bene his utitur
bonus erit, qui autem male malus. Quod quidem igitur
est virtus circa delectationes et tristitias, et quod ex
quibus fit ab his et augetur et corrumpitur non
similiter factis, et quod ex quibus fit circa haec operatur,
dictum sit. Dubitabit autem utique aliquis quomodo dici-
mus quoniam oportet iusta quidem operantes iustos fieri, temperata
autem temperatos. Si enim operantur iusta et temperata,
iam sunt iusti et temperati, quemadmodum si grammatica
et musica, grammatici et musici. Vel neque in
artibus sic habet? Contingit enim grammaticum aliquid

[illegible]

casu et a casu et alio supponente. Tunc igitur erit grammaticus
si grammaticum quid faciat et grammatice. Hoc autem est secundum
eam que in ipso grammaticam. Adhuc autem neque simile est in arti-
bus et virtutibus. Que enim ab artibus fiunt bene ha-
bent in eis. Sufficit igitur hec qualiter habentia fieri.
Que autem secundum virtutes fiunt non si hec qualiter habent
iuste vel temperate operata sunt. Sed et si operans
qualiter habens operetur. Primum quidem si sciens. Deinde si
eligens et eligens propter hec. Tertium autem si et firme et im-
mobiliter habens operetur. Hec autem ad alias quidem
artes hec non connumerantur preter ipsum scire. Ad
virtutes autem scire quidem parvum aut nichil potest.
Alia autem non parvum. Sed totum possunt que ex multotiens
operari iusta et temperata adveniunt. Res quidem igitur
iuste et temperate dicuntur quando sunt tales quales
utique iustus et temperatus operabitur. Iustus autem et temperatus
est non qui hec operatur. Sed et qui sic operatur ut iusti et
temperati operantur. Bene igitur dicitur quod ex iusta o-
peratione iustus fit. Et ex temperata temperatus. Ex non
operari autem hec nullus utique neque futurus fit bonus.
Sed multi hec quidem non operantur. Ad rationem autem confugientes
existimant philosophari. Et sic fore studiosi. Et
simile aliquid facientes laborantibus qui medicos audiunt
studiose. Faciunt autem nichil preceptorum.
Quemadmodum igitur neque illi bene habebunt corpus sic curati
neque isti animam sic philosophantes.

Post hec autem quid est virtus scrutandum.
Quoniam igitur que in anima fiunt tria sunt, passiones
potentie habitus, horum utique aliquod erit
virtus. Dico autem passiones quidem concupiscentiam, iram,
timorem, audaciam, invidiam, gaudium, amicitiam, odium,
desiderium, zelum, misericordiam, universaliter quibus sequitur delectatio vel
tristitia. Potentias autem secundum quas passibiles
horum dicimur, puta secundum quas [illegible] vel iras-
[illegible] si quidem vehementer vel remisse male habemus,
si autem medie bene. Similiter autem et ad alia. Passiones
quidem igitur non sunt neque virtutes neque malitie. Quia
neque dicimur secundum passiones studiosi vel pravi,
secundum virtutes autem vel malitias dicimur. Et quia
secundum passiones quidem non laudamur neque vituperamur.
Non enim laudatur qui timet neque neque irascitur,
neque vituperatur qui simpliciter irascitur. Sed qui aliqualiter
secundum virtutes autem vel malitias laudamur vel vi-
tuperamur. Adhuc irascimur quidem et timemus non
prohairetice. Virtutes autem electiones quedam vel non sine
electione. Adhuc autem secundum passiones moveri quidem
dicimur, secundum virtutes vel malitias non moveri,
sed disponi aliqualiter. Propter quod autem neque potentie sunt.
Neque enim boni dicimur quia posse pati simpliciter
neque mali, neque laudamur neque vituperamur.
Et adhuc potentes sumus natura, boni autem vel mali

non eligimus non. Diximus autem et hoc prius. Si igitur
neque passiones sunt virtutes neque potentie, re-
linquitur habitus esse. Quid quidem igitur genere virtus dictum est.

Oportet autem non solum sic dicere quoniam habitus,
sed et qualis quis. Dicendum ergo quod

omnis virtus cuius utique fuerit virtus, et illud bene habens perficit

et opus eius bene reddit. Puta oculi virtus et oculum

studiosum facit et opus eius. Oculi enim virtute bene

videmus. Similiter et equi virtus equum studiosum facit

et bonum ad currendum et ferendum ascensorem et ex-

pectandum bellatores. Si utique hoc in omnibus sic habet,

et hominis virtus erit utique habitus a quo bonus homo

fit et a quo bene opus suum reddet. Qualiter autem

hoc erit, iam quidem diximus. Adhuc autem et sic erit

manifestum si speculabimur qualis quedam est natura ip-

sius. In omni utique continuo et divisibili est ac-

cipere hoc quidem plus, hoc autem minus, hoc autem equale, et hec

vel secundum ipsam rem vel ad nos. Equale autem

medium quoddam superabundantie et defectus. Dico

autem rei quidem medium quod equaliter distat ab

utroque extremorum, quod quidem unum et idem omnibus.

Ad nos autem quod neque superabundat neque deficit. Hoc

autem non unum neque idem omnibus. Puta si decem

multa, duo autem pauca, sex medium accipiunt

secundum rem. Equali enim excedit et exceditur. Hoc autem

medium est secundum arismeticam proportionem.

non sic sumendum. Nec enim si alicui decem mine
comedere multum, duas autem paucum, magister sex
minas precipiet. Est enim forte et hoc multum [Miloni quidem esset paucum]
sumenti vel paucum, incipienti autem exerci-
cium multum. Similiter in cursu et palestra.
Sic utique omnis sciens superabundantiam et defectum
fugit, medium autem querit et hoc eligit, medium
autem non rei, sed quod ad nos. Si utique omnis scientia sic
opus bene perficit ad medium respiciens et ad hoc
ducens opera, unde consueverunt dicere bene habentibus
operibus, quod neque auferre est neque apponere,
ut superabundantia quidem et defectu corrumpente bonum,
medietate autem salvante. Boni autem artifices, ut dicimus,
ad hanc respicientes operantur. Virtus autem
omni arte certior et melior est, quemadmodum et natura,
medii utique erit coniectatrix. Dico autem mora-
lem. Hec enim est circa passiones et operationes.
In hiis autem est superabundantia et defectus et medium.
Puta et timere et audere et concupiscere et irasci
et misereri et totaliter delectari et tristari
est et magis et minus, et utraque non bene. Quando autem
oportet et in quibus et ad quos et cuius gratia et ut oportet,
et medium et optimum, quod est virtutis. Similiter autem et circa
operationes est superabundantia et defectus et medium. Virtus
autem circa passiones et operationes est, in quibus super-
abundantia peccatur et defectus vituperatur, medium autem

laudatur et vituperatur. Hec autem adhuc virtutis me-
dietas quedam est coniectativa existens
medii. Adhuc peccare quidem multipliciter est
(malum enim infiniti, ut pictagorici assimilabant,
bonum autem finiti); dirigere autem uniformiter. Propter
quod et hoc quidem facile, hoc autem difficile; facile quidem
deviare a signo, difficile autem contingere. Et
propter hec utique malicie quidem superabundantia et defectus,
virtutis autem medietas. Boni quidem enim simpliciter,
multifarie autem mali. Est ergo virtus habitus elec-
tivus in medietate existens que ad nos, determinata
ratione et ut utique sapiens determinabit. Medie-
tas autem duarum maliciarum, huius quidem secundum
superabundantiam, huius autem secundum defectum. Et
adhuc hanc quidem deficere, hanc autem super-
abundare eo quod est in passionibus et ope-
rationibus, virtutem autem medium et invenire et eligere.
Propter quod secundum substantiam quidem et rationem quod quid erat esse dicen-
tem medietas est virtus, secundum optimum autem et bene
extremitas. Non autem suscipit omnis operatio-
nem neque omnis passio medietatem. Quedam enim
confestim nominata convoluta sunt cum malicia,
puta gaudium de malo et inverecundia et
invidia; et in operationibus furtum et adulterium et
homicidium. Hec enim omnia et talia dicuntur

sed ipsa mala est. Sed neque superabundantie opposita

neque defectui. Vel non est circa ipsa umquam circa hec dirigere,

sed semper peccare. Neque est bene vel non bene circa talia,

in moechari quam oportet et quando et quomodo, sed

simpliciter facere quodcumque horum peccare est. Simile igitur et

circa iniusta et circa timida et intemperata dignum esse

existimare medietatem et superabundanciam et defectum. Erit enim

sic superabundantie et defectus medietas, et supera-

bundantie superabundantia et defectus defectus. Quemadmodum

autem et temperantie et fortitudinis non est superabun-

dantia et defectus propter medium esse aliquomodo extremum,

ita neque illorum medietas neque superabundantia

et defectus, sed ut utique operetur, peccatur. Uni-

versaliter neque superabundantie neque defectus medietas,

neque medietatis superabundantia et defectus.

Oportet autem hoc non solum universaliter dici,

sed et singulis aptare. In sermonibus enim qui circa operationes sunt, universales quidem

vaniores sunt, particulares vero veriores. Circa sin-

gularia enim operationes. Oportet autem circa hec con-

sonare. Sumenda utique hec ex descriptione. Circa timo-

res quidem et audacias fortitudo medietas.

Superabundantium autem qui quidem in intimiditate innomina-

tus. Multa autem sunt innominata. Qui autem in audere

superabundat audax. Qui vero in timere superabundat supera-

abundat in audendo aut deficit timidus. Circa delectationes

autem et tristicias non omnes. minus autem et circa tris-

titias. medietas quidem temperantia. superabundantia autem

intemperantia. Deficientes autem circa delectationes non multum fiunt. propter quod et neque no-

mine tales sortiti sunt. sint autem insensibiles. Circa

dationem autem pecuniarum et acceptionem medietas

quidem liberalitas. superabundantia autem et defectus pro-

digalitas et illiberalitas. Contrarie autem in hiis superabundat

habundant et deficiunt. prodigus quidem enim superabundat

in emittendo. in accipiendo autem deficit. illiberalis autem

in accipiendo superabundat. in emittendo vero deficit.

Nunc quidem igitur typo et in capitulo dicimus sufficiens hoc ipsum

facientes. posterius autem de ipsis certius determinabitur. Circa pecunias

autem et alie dispositiones sunt. medietas quidem magnifi-

centia. magnificus enim differt a liberali. hic quidem

enim circa magna. ille autem circa parva. superabundantia

autem apirocalia et banausia. defectus vero parvificentia.

Differunt autem hee ab hiis que circa liberalitatem. qualiter

autem differunt posterius dicetur. Circa honorem autem et deho-

norationem medietas quidem magnanimitas. superabun-

dantia autem chaunotes quedam dicta. defectus autem

pusillanimitas. Sicut autem diximus habere ad magni-

ficentiam liberalitatem circa parva differentem. sic habet quedam

ad magnanimitatem circa honorem existentem magnum.

num. hec autem circa parvum existens ...

appetere honorem et magis quam oportet et unde oportet
et qui superabundat hoc desiderio philotimus
qui autem deficit aphilotimus. medius autem innomi-
natus existens et passiones innominate, philotimi philo-
timia. Unde attrahunt extremi media regione.
Et nos autem quandoque medium philotimum vocamus
quandoque autem aphilotimum, et quandoque laudamus philo-
timum quandoque aphilotimum. Propter quam autem
causam hoc facimus in sequentibus dicetur. Nunc autem
de reliquis dicamus secundum narratum modum. Est autem
et circa iras superabundantia et defectus et medietas.
Fere autem innominatis existentibus ipsis medium mansuetum
dicentes, et medietatem mansuetudinem vocamus. Extre-
morum autem quidem superabundans iracundus sit, mali-
cia autem iracundia. qui autem deficit inirascibilis quidam,
defectus autem inirascibilitas. Sunt autem et alie tres me-
dietates habentes quandam similitudinem ad invicem, dif-
ferentes vero ab invicem. Omnes quidem enim sunt circa ser-
monum et operationum communicationem. Differunt autem quod hec quidem est circa
verum quod in ipsis hec autem circa delectabile.
Huius autem hoc quidem in ludo, hoc autem in omnibus que secundum vitam.
Dicendum igitur et de hiis ut magis conspiciamus quod
in omnibus medietas laudabilis. extrema autem neque
recta neque laudabilia sed vituperabilia. Sunt quidem
igitur et horum plures innominati. Temptandum autem sicut

aduenit et in aliqua aliqua circa ludum fugere medium sicut
ergo quod est bonum quod sed. Circa verum quidem igitur
medium quidem verax quis. et medietas veritas
dicatur. fictio autem que quidem ad maius iactantia et qui habet
eam iactator. que autem ad minus ironia et yronicus.
Circa delectabile autem quod quidem in ludis medius quidem
eutrapelos. et dispositio eutrapelia. superabundantia
autem bomolochia et qui habet eam bomolochus. qui autem defi-
cit agroichus quidam et habitus agroichia. Circa
reliquum autem delectabile quod in vita quidem ut oportet
delectabilis amicus et medietas amicitia. qui autem su-
perabundat si quidem nullius gratia placidus. si autem utilitatis
adulator. blanditor. qui autem deficit et in omnibus in-
delectabilis litigiosus quidam et discolus. Sunt autem et in
passionibus et circa passiones medietates.
Verecundia enim virtus quidem non est. laudatur autem et vere-
cundus. et enim hic quidem dicitur medius. qui autem superabun-
dat ut cataplex qui omnia verecundatur. qui autem deficit
vel nichil inverecundus. medius autem vere-
cundus. Nemesis autem medietas invidie et epicha-
recakia. Sunt autem circa tristitiam et delectationem que
accidunt proximis. nemesiticus ... est
quod enim tristatur de indigne bene operantibus. invi-
dus autem superexcedens hic circa omnes tristatur. epicha-
irecakus autem tantum deficit ut et gaudere.

Sed de hiis quidem et in aliis tempus erit. De iusticia autem
quoniam non simpliciter dicitur, post hec divisim de utra-
que dicemus qualiter medietates sunt. Similiter autem et de
rationalibus virtutibus. Tribus utique dispositionibus existentibus,
duabus quidem maliciis, hac quidem secundum superabundan-
tiam, hac autem secundum defectum, una autem virtute medietate,
omnes omnibus opponuntur aliqualiter. Extreme quidem enim et me-
die contrarie sunt, media autem extremis. Sicut
enim equale ad minus quidem maius, ad maius
autem minus. Ita medii habitus ad defectus quidem super-
abundant, ad superabundantias autem deficiunt in pas-
sionibus et operationibus. Fortis enim ad timidum quidem
audax videtur, ad audacem autem timidus. Similiter autem et
temperatus ad insensibilem quidem intemperatus, ad intemperatum
autem insensibilis. Liberalis autem ad illiberalem quidem prodi-
gus, ad prodigum autem illiberalis. Propter quod et expel-
lunt medium extremi uterque ad alterum, et fortem
vocant timidus quidem audacem, audax autem timidum,
et in aliis proportionaliter. Sic autem ad invicem oppositis
hiis maior contrarietas extremis ad invicem est quam ad
medium. Longius enim hec distant ab invicem quam a medio,
quemadmodum magnum a parvo et parvum a magno
quam ambo ab equali. Adhuc ad medium quedam
extremorum similitudo quedam videtur, ut audacie ad
fortitudinem et prodigalitati ad liberalitatem. Extremis

ad audaciam propinquior dissimilitudo. Que ad plurimum
distant ab invicem contraria determinantur. Quare et magis
contraria que plurimum distant. Adhuc autem ad opposita [?] hiis
ipso [?] magis defectus, hiis autem ad superabundantiam. Puta for-
titudini ipsa non audacia superabundantia existens, sed ti-
miditas defectus existens. Et intemperantia superabundantia
existens. Propter duas autem causas hoc contingit. Una quidem quod
ex ipsa re. In eo enim quod proximius et similius alterum
extremorum medio, non hoc sed contrarium opponimus magis.
Puta quoniam similius esse videtur fortitudini audacia et
proximius, et dissimilius timiditas, hanc magis opponimus.
Distantia enim plus a medio contraria magis videntur esse. Una quidem
igitur causa hec ex ipsa re. Alia autem ex nobis ipsis. Ad
que enim ipsi magis nati sumus aliqualiter, hec magis contraria
medio videntur. Puta ipsi magis nati sumus ad delecta-
tiones. Propter quod faciliter mobiles sumus ad intemperantiam quam ad
temperantiam [?]. Hec igitur magis contraria dicimus ad que magis
augmentum fit. Et propter hoc intemperantia superabundantia
existens magis contraria est temperantie.

Quoniam quidem igitur est virtus moralis medietas
et qualiter, et quoniam medietas duarum mali-
ciarum, huius quidem secundum superabundantiam, huius autem
secundum defectum, et quoniam talis est quia coniectatrix medii est
in passionibus et operationibus, sufficienter dictum est.
Ideo et difficile est studiosum esse. In unoquoque enim medium [illegible]

accipere difficile, puta circuli medium non cuiuslibet
sed scientis. Sic autem et irasci cuiuslibet et facile. et
dare argentum et expendere. cui autem et quantum et quando et cuius
gratia et qualiter non adhuc cuiuslibet neque facile. propter
quod bene et rarum et laudabile et bonum. Propter quod oportet
coniectantem medium primum quidem recedere a magis contrario. quem-
admodum et Calipso monebat. Hoc fumi et fluctus
extra custodi navem. Extremorum enim hoc quidem est
peccativum magis. hoc autem minus. Quia igitur medium attingere
summe difficile. secundum secundam aiunt navigationem mini-
ma sumendum malorum. Hoc autem erit maxime hoc
modo quo dicimus. Intendere autem oportet ad quae et ipsi faci-
le mobiles sumus. Alii enim ad alia apti nati sumus. Hoc
autem erit notum ex delectatione et tristitia fienda circa nos.
In contrarium autem attrahere nos ipsos oportet. Multum enim ab-
ducentes a peccato in medium veniemus, quod tortuosa
lignorum dirigentes faciunt. In omni autem maxime cu-
stodiendum delectabile et delectationem. Non enim in-
decepti iudicamus ipsam. Quod igitur plebis senes pa-
ssi sunt ad Helenam. hoc oportet pati et nos ad delec-
tationem. et in omnibus illorum dicere vocem. Sic enim abicientes
ipsam minus peccabimus. Haec igitur facientes ut in capitulo
dicere maxime poterimus medium adipisci. Difficile
autem forsitan hoc et maxime in singularibus. non
enim facile determinare qualiter et quibus et in quibus

temporis declinandum interdum vero quandoque quidem ad defectus

laudamus et masculinos dicimus; quandoque autem difficiles vi-

riles vocantes. Sed qui parum a bono transgreditur non

vituperatur neque ad maius neque ad minus; sed qui plus

hic enim non latet. Sed quantum et usque quo vituperabilis

non facile sermone determinare. Neque enim aliud

nihil sensibilium; talia autem in singularibus et in sensu iudicium.

Hoc quidem igitur tantum ostendit, quod medius habitus in omnibus laudabilis,

declinare autem oportet quandoque quidem ad superhabundantiam quandoque

autem ad defectum. Sic enim facillime medium et quod bene adipiscemur.

Virtute itaque et circa passiones et operationes existente, et in voluntariis quidem laudibus et vituperiis factis, in involuntariis autem venia quandoque autem et misericordia, voluntarium et involuntarium necessarium forsitan determinare de virtute intendentibus. Utile autem et legislatoribus ad honores et penas. Videntur autem involuntaria esse que violenta vel per ignoranciam fiunt. Violentum autem cuius principium extra, tale ens in quo nihil confert operans vel paciens, puta si spiritus tulerit aliquo vel homines domini existentes. Quecumque autem propter timorem maiorum malorum operantur vel propter bonum aliquid, puta si tirannus preciperet turpe aliquid operari dominus existens

et operante quod salvandum vel operante ad mor-
dubitacionem habet utrum voluntaria sunt vel involunta-
ria. Ad aliquid autem accidit. Et enim quorum operaciones
exercitii. Exemplum quod ubi erit voluntarium
In salute ad finem et aliorum omnium intellectum habent
libere quod in sunt talis operacionis. Assimilantur autem
magis voluntariis. Voluntarie enim sunt tunc. sed
operari sunt. finis autem operacionis secundum tempus est. Et vo-
luntarium autem et involuntarium quando operatur dicendum. Operatur
autem volens. Etenim principium movendi organicas partes
in talibus operacionibus in ipso est. Quorum autem in ipso
principium in ipso et operari et non. Voluntaria itaque
talia, simpliciter autem forsitan involuntaria. Nullus
enim utique eligeret secundum se ipsum talium aliquid. In opera-
cionibus autem talibus quandoque et laudantur quando turpe
aliquid vel triste sustinent pro magnis et bonis. Con-
tra autem vituperantur. Turpissima enim sustinere pro
nichil bono vel modico pravi. In aliquibus autem laus
quidem non fit, venia autem, quando propter talia operatur aliquis
que non oportet, que humanam naturam excedunt et nullus utique
sustinebit. Quedam autem forsitan non est cogi, sed magis
moriendum paciendo durissima. Etenim Euripidis
Alcmeonem coegerunt, videntur ridicula matrem
occidere. Est autem difficile quandoque iudicare quale pro quali
eligendum, et quid pro quo sustinendum. Adhuc

autem difficilius permanere cognitis. ut plurimum enim
sunt quidem expectata tristia, que autem coguntur turpia.
unde laudes et vituperia fiunt circa coactos et non.

Qualia utique dicere violenta? vel simpliciter quando causa
in exterioribus fuerit et operans nichil confert? que
autem secundum se quidem involuntaria sunt, nunc autem et pro
his voluntaria, magis autem assimilantur voluntariis;
operationes enim in singularibus, hec autem voluntaria. qualia autem
pro quibus eligendum non facile tradere. multe enim differentie
sunt in singularibus. Si quis autem bona et delectabilia
dicat violenta esse (cogere enim extra ens), omnia
erunt utique sic violenta. horum enim gratia omnes
omnia operantur. Et qui quidem vi et involuntarie cum tris-
titia; qui autem propter bonum et delectabile, cum delectatione. Ridiculum autem
causari exteriora sed non ipsum, facile captum esse
a talibus, et bonorum quidem se ipsum, turpium autem
delectabilia. Videtur utique violentum esse cuius principium
extra, nichil conferente vim passo.

Quod autem per ignorantiam non voluntarium quidem
omne est, involuntarium autem quod triste et in
penitudine. qui enim propter ignorantiam operatus est quodcumque, ni-
chil tristatur de operatione, volens quidem non operatus est
quod non scivit, neque rursus nolens, non tristatus. eius
quod propter ignorantiam, qui quidem in penitudine nolens
videtur; qui autem non penitet, quoniam alius, sit non volens.

qui eciam dicit melius et habere nomen proprium. Alterum autem
videtur et propter ignorantiam operari ab eo quod est igno-
rantem. Inebriatus enim vel iratus non videtur
non videtur propter ignorantiam operari sed propter aliquod
dictorum non sciens autem sed ignorans. Ignorat
quidem igitur omnis malus quae oportet operari et a quibus
abstinendum. Et propter talem peccatum iniusti et totaliter mali
fiunt. Involuntarium autem vult dici non si quis ignorat con-
ferentia. Non enim quae in electione ignorantia causa in-
voluntarii sed malicie. Neque quae universalis. Vituperantur
enim propter hanc. Sed quae secundum singularia in quibus et circa quae
operatio. In hiis enim et misericordia et venia. Qui enim horum
aliquod ignorat involuntarie operatur. Forte igitur non ma-
lum determinare ipsa quae et quot sunt. Et quis utique et quid et circa
quid vel in quo operatur. Quandoque autem et quo
puta instrumento. Et gratia cuius puta salutis. Et
qualiter puta quiete vel vehementer. Omnia quidem
igitur haec nullus utique ignorabit non insaniens. Manifestum autem quod neque
operantem. Qualiter enim se ipsum. Quid autem operatur
ignorabit utique aliquis puta dicentes aiunt excidisse
ipsis vel non scire quoniam secreta erant quemadmodum
Eschilus misteria vel ostendere volens dimisit ut
qui catapultam. Existimabit utique aliquis et filium hostem
vel etc. quemadmodum Merope et preacutam esse lanceam
vel lapidem pumicem etc. et salutis gratia potionans

Videtur utique/sunt autem voluntariis [illegible] [illegible]

propriam utique. Circa omnia utique que ignorancia existente

tale [illegible] operacio [illegible] [illegible] ignorans [illegible]

operari et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] operacio et omnia [illegible] [illegible] tale

utique ignorancia involuntarie dicto adhuc oportet operacionem

tristem esse et in penitudine.

Existente autem involuntario quod vi et propter ignoranciam,

voluntarium utique videbitur esse cuius

principium in ipso sciente singularia in quibus est operacio.

Forsitan enim non bene dicuntur involuntaria esse que propter

iram vel concupiscenciam. Primum quidem enim adhuc nullum alio-

rum aliorum voluntarie operabitur neque pueri. Deinde

utrum nichil voluntarie operamur eorum que propter concupis-

cenciam et iram, vel bona quidem voluntarie, mala

autem involuntarie. Vel derisibile una existente causa.

Inconveniens autem forte involuntaria dicere que oportet appetere.

Oportet autem et irasci quibusdam et concupiscere quedam, puta

sanitatem vel disciplinam. Videntur autem et involuntaria

quidem tristia esse, que autem secundum concupiscenciam delecta-

bilia. Adhuc autem quid differunt ad involuntarium que secundum racio-

cinacionem vel iram peccata? Fugienda enim ambo. Videntur

autem non minus humane esse irracionabiles passiones. Quare

et operaciones hominis ab ira et concupiscencia. Inconveniens

utique ponere involuntaria hec.

Determinatis autem voluntario et involu-

tur de electione sequitur pertransire. Maxime enim propria
esse virtuti et magis mores iudicare quam operationes. Electio
utique voluntarium esse videtur, non idem autem, sed in plus volun-
tarium. Voluntario quidem enim et pueri et alia animalia communicant,
electione autem non. Et repentina voluntaria quidem dicimus,
secundum electionem autem non. Dicentes autem ipsam concupiscentiam
vel iram vel voluntatem vel quandam opinionem non recte videntur
dicere. Non enim est electio communis irrationabilium, concupiscentia
autem et ira. Et incontinens concupiscens quidem operatur, eligens
autem non. Continens autem e contrario eligens quidem, concupiscens
autem non. Et concupiscentia quidem contrariatur electioni, concupiscentia
autem concupiscentie non. Et concupiscentia quidem delectabilis et tristis, electio
autem neque tristis neque delectabilis. Ira autem adhuc minus;
que enim per iram minime secundum electionem esse videntur. At vero
neque voluntas, quamvis propinquum appareat. Electio
quidem enim non est impossibilium, et si quis dicat
eligere, videbitur insipiens esse. Voluntas autem est impossibilium,
puta immortalitatis. Et voluntas quidem est et circa ea que
nequaquam per ipsum operata sunt, utputa ypocritam
aliquem vincere vel athletam. Eligit autem talia nullus, sed que
existimat fieri per ipsum. Adhuc autem voluntas quidem finis est
magis, electio autem eorum que ad finem; puta sanari
volumus, eligimus autem per que sanabimur. Et felices esse
volumus et dicimus, eligere autem dicere non congruit. Videtur
autem electio circa ea que in nobis esse. Neque opinio
utique erit. Opinio quidem enim videtur circa omnia esse et nichil
minus circa eterna et impossibilia quam circa ea que in nobis. Et falso et

[illegible] vel bono et malo . electio est [illegible]

[illegible] . Voluntas [illegible] opinionem vel [illegible]

[illegible] Si vero [illegible] eligere [illegible] bonum vel malum

[illegible] opinionibus est [illegible] . Et eligere [illegible]

[illegible] vel fugere [illegible] . opinamur autem [illegible] et volun-

[illegible] vel [illegible] . accipere est [illegible] fugere vel [illegible] opinamur

Et electio [illegible] laudatur [illegible]

[illegible] est [illegible] ut [illegible] Et eligere [illegible]

[illegible] . opinamur autem [illegible] Et videtur

[illegible] Et eligere optimum et opinari [illegible]

[illegible] eligere [illegible] opinionem

[illegible] electio vel [illegible]

[illegible] opinio [illegible]

[illegible] voluntarium [illegible]

[illegible] voluntarium est [illegible] eligere [illegible]

[illegible] electio [illegible] et intellectus . [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] intellectus

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

quoniam utique redeat ad primum causarum quod in inventione ultimum
Videtur enim consilians quaerere et resolvere dicto
modo quemadmodum diagramma. Videtur autem quaestio quidem
non omnis esse consilium, puta mathematicae; consilium autem omne quaestio. Et
quod ultimum est in resolutione primum esse in generatione. Et si quidem
impossibili obviaverint, recedunt, puta si pecuniis indigent,
haec autem non possibile tribui. Si autem possibile videatur, in-
cipiunt operari. Possibilia autem quae per nos fiunt. Quae enim per
amicos, per nos aliqualiter sunt; principium enim in nobis. Quaeruntur
autem quandoque quidem instrumenta, quandoque autem usus eorum.
Similiter autem et in reliquis; quandoque quidem per quod, quandoque autem quo-
modo vel per quem. Videtur utique quemadmodum dictum est homo esse
principium operationum. Consilium autem de operabilibus ab ipso;
operationes autem aliorum gratia. Non enim utique erit consiliabile finis, sed
quae ad fines. Neque utique singularia, puta si panis
hoc vel si coctum est ut oportet; sensus enim haec.
Si autem semper consiliabitur, in infinitum vadet.
Consiliabile autem et eligibile idem, nisi determinatum iam
eligibile. Quod enim ex consilio praeiudicatum, eligibile est. Quiescit
enim unusquisque quaerens qualiter aget, cum ad seipsum reducat
principium, et ad seipsius principale; hoc enim quod eligens.
Manifestum autem hoc et ex antiquis politiis quas
Homerus imitabatur; reges enim quae eligebant
annuntiabant plebi. Existente autem eligibili consiliabili
desiderabili eorum quae in nobis, et electio utique erit
consiliabile desiderium eorum quae in nobis; ex consiliari enim

iudicantes desideramus secundum consiliationem. electio [illegible]
typo quidem igitur ut electio dicta sit et circa qualia
est et quoniam eorum que ad finem.

Voluntas autem quod quidem finis est dictum est. Videtur
autem his quidem boni esse, his autem apparentis
boni. Accidit autem dicentibus quidem voluntabile bonum esse, non
esse voluntabile quod vult non recte eligens. Si enim erit voluntabile et bonum erit. erat autem si sic contingit malum.
Hiis autem apparens bonum voluntabile dicentibus non esse natura
voluntabile, sed unicuique quod videtur. Aliud autem
alii apparet, et si sic contingit contraria. Si autem utique
hec non placent, utrum dicendum simpliciter quidem et secundum veritatem voluntabile esse bonum, unicuique autem apparens?
Studioso quidem quod secundum veritatem esse, pravo autem quod contingit,
quemadmodum et in corporibus bene quidem dispositis salubria esse que secundum veritatem talia sunt, egrotativis autem altera. similiter autem et
amara et dulcia et calida et gravia et aliorum unumquodque.
Studiosus enim singula iudicat recte et in singulis
verum ipsi apparet. Secundum unumquemque enim habitum propria sunt
bona et delectabilia. Et differt plurimum forte
studiosus in vero in singulis videre quemadmodum regula
et mensura horum existens. In multis autem deceptio propter
delectationem videtur fieri; non enim existens bonum videtur. Eligunt
igitur delectabile ut bonum, tristitiam autem ut malum
fugiunt. Existente utique voluntabili quidem fine,
consiliabilibus autem et eligibilibus eorum que ad finem, que circa
hec operationes secundum electionem utique erunt et voluntarie.
Et operationes autem virtutum circa hec. In nobis autem et virtus,
similiter autem et malicia. In quibus enim operari

in nobis autem et non operari. Et quorum non, et ita. Quare

si operari bonum existens in nobis est, et non operari in nobis

erit malum existens. Et si non operari bonum existens in nobis,

et operari malum existens in nobis. Si autem in nobis bona operari

et mala, similiter autem et non operari; hoc autem erat bonis

et malis esse, in nobis utique erit virtuosis et pravis esse.

Dicere autem quod nullus volens sit malus neque nolens beatus

assimilatur hoc quidem falso, hoc autem vero. Beatus quidem

enim nullus nolens, malitia autem voluntarium. Vel hiis quae nunc

dicta sunt dubitandum, et hominem non dicendum principium esse

neque generatorem operationum quemadmodum et natorum. Si autem haec

videntur, et non habemus in alia principia reducere preter ea quae

in nobis, quorum et principia in nobis, et ipsa in nobis et volun-

taria. Hiis autem videtur testificari et privatim ab unoquoque

et ab ipsis legislatoribus. Puniunt enim et retribuunt

[illegible] mala, quicumque non vi aut propter ignorantiam

cuius non ipsi causa; bona autem operantes honorant,

velut hos quidem exhortantes, hos autem prohibentes. Quamvis autem

ea quae neque in nobis sunt neque voluntaria, nullus

exhortatur operari, ut nichil ad opus existente

suaderi puta non calefieri vel dolere vel esurire vel

alia quecumque talia; nichil enim minus paciemur.

Etenim in ipso ignorare puniunt, si causa videatur esse ig-

norantie, puta ebriis duplicia epitimia;

principium enim in ipso; dominus enim esse non inebriari. Hoc autem

ignorantie causa. Et ignorantes aliquid eorum quae in legibus

quia sic tamen difficilia sunt cognitu [illegible] videtur et

[illegible] aliqui [illegible] ipsi negligenciam ignorancie [illegible]

vel [illegible] causa non ignorarent cum eum [illegible]

[illegible] Sed forsitan talis [illegible] ut non diligentes

sunt [illegible] tales sunt ipsi [illegible] iniusti

[illegible] construccione [illegible] facientes.

[illegible] [illegible] vitam [illegible] eum [illegible]

singularia operaciones enim faciunt. [illegible]

[illegible] agonizantes [illegible] operaciones faciunt

cum operantes. ignorare [illegible]

singularia [illegible] sunt [illegible] Adhuc

autem irracionabile iniusta facientem non velle iniustum

esse [illegible] voluntarie. [illegible] non ignorans [illegible]

operatur [illegible] iniustus [illegible] voluntarie [illegible]

iniustus [illegible] [illegible] non [illegible] erit [illegible]

[illegible] voluntarie [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]

[illegible] non [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] iniusto

et [illegible] [illegible] tales non [illegible]

ipsi voluntarium sunt [illegible] non [illegible]

[illegible] [illegible] voluntarium sunt [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

et arbitrii. Nullus enim utrumque [illegible] [illegible]
[illegible] vel ex infinito vel ex plagis [illegible] [illegible]
Ex quo [illegible] potuerit vel [illegible] [illegible] utrumque
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] malitiam [illegible]
quod utrumque enim. Sed ad quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] apparenter bonum fortasse ad non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sed [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fortasse et qualiter [illegible]
Sed ad [illegible] [illegible] [illegible] malefaciat. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] bonum [illegible] [illegible]
bonum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] enim [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
accipere [illegible] [illegible] quale [illegible] [illegible]
bene et optime [illegible] [illegible] est. [illegible] et utrumque
bona voluntas. Sed utrumque [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] malitia est. Voluntatem [illegible] enim. [illegible]
a bono et malo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Reliqua ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Sed utrumque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad ope-
[illegible] voluntatis [illegible] utrum voluntate [illegible]
omnem malitiam voluntatis utrumque est [illegible] enim et
malo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Sed [illegible] [illegible] voluntate [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

quodam existentes sunt tales ponimus voluntarie et mali-
tie utique autem, similiter enim. Communiter quidem igitur de virtutibus dic-
tum est nobis et genus typo, quoniam medietates sunt et quoniam
habitus, et a quibus fiunt, quoniam horum operative secundum se ipsas,
et quoniam in nobis et voluntarie sunt, et ut utique recta ratio
precipiat. Non similiter autem operationes voluntarie sunt et
habitus. Operationum quidem enim a principio usque ad finem domini sumus,
scientes singularia; habituum autem principii, additio autem particularium
non nota, quemadmodum in infirmitatibus. Sed quoniam in nobis erat sic vel non sic
uti, propter hoc voluntarie. Resumentes utique de unaquaque dica-
mus que sunt et circa qualia et qualiter. Simul autem erit manifestum
et quot. Et primum de fortitudine.

Quoniam quidem igitur medietas est circa ti-
mores et audacias, et prius dictum est.
Timemus autem scilicet terribilia; hec autem sunt ut simpliciter
dicere mala. Propter quod et timorem diffiniunt expectationem
mali. Timemus quidem igitur omnia mala, puta ingloriam, egestatem,
infirmitatem, inamicitiam, mortem. Sed non circa omnia
videtur fortis esse. Quedam enim et oportet timere et bonum, turpe
autem non, puta ingloriam. Qui quidem enim
timet, epiiches et verecundus; qui autem non timet, inverecundus.
Dicitur autem a quibusdam fortis secundum metaphoram. Habet
enim aliquid simile forti; impavidus enim quidam et fortis. Pau-
pertatem autem forte non oportet timere neque egritudinem,
neque universaliter quecumque non a malitia neque per se ipsum.
Sed neque qui circa hec impavidus fortis. Dicimus autem et hunc

sui filiorum iniuriam aut aliquid tale perpeti ...
liberalis sit et circa pecuniarum amissionem non audet (?)
sed neque utique si quis iniurias circa pueros vel
uxorem timet vel invidiam vel aliquid talium timidus est,
neque si audet flagellandus fortis. Circa qualia
igitur terribilia fortis? vel circa maxima? Nullus enim
magis sustinet pericula. Terribilissimum autem mors.
Terminus enim, et mortuo adhuc nihil videtur neque
bonum neque malum esse. Videbitur autem utique neque circa
mortem quae in omni fortis esse, puta in mari vel egritu-
dinibus. In quibus igitur? vel in optimis? tales autem quae in bello;
in maximo enim et optimo periculo. Consonant autem
et honores qui in civitatibus et apud monar-
chas. Principaliter autem utique dicetur fortis qui
circa bonam mortem impavidus, et quecumque mortem inferunt
repentina existentia. Talia autem maxime quae secundum bellum.
Verumtamen et in mari et in egritudinibus impavidus
fortis, non sic autem ut marinarii. Hii quidem enim
desperaverunt salutem et mortem talem abhorrent; hii autem
bene sperantes sunt propter experientiam. Simul autem et
viriliter agunt in quibus est fortitudo vel bonum mori;
in talibus autem corruptionibus neutrum existit. Terribile
autem non omnibus idem. Dicimus autem quoddam et super
hominem. Hoc quidem igitur omni terribile habenti intellectum.
Quae autem secundum hominem differunt magnitudine et eo quod magis
et minus. Similiter autem et confidibilia. Fortis autem imperterritus

[illegible] ut [illegible]. Similiter [illegible] et in terribilibus ut oportet

et ut ratio [illegible] bonum gratia. Hic enim [illegible]

Est autem magis [illegible] timere [illegible]

[illegible] timere [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible] timet. et ut

[illegible] audet fortis [illegible]

[illegible] fortis

[illegible] fortitudo [illegible]

[illegible] fortis [illegible]

[illegible] superabundans

[illegible]

[illegible]

[illegible] timent [illegible]

[illegible] audax [illegible]

[illegible] audax [illegible]

audax [illegible]

[illegible] timidus

[illegible] audacia [illegible]

[illegible] superabundat timidus [illegible]

[illegible]

[illegible] superabundans [illegible]

Desperans utique quidam timidus est. Fortis autem contrarie
forte ad timidum et audacem. Circa eadem quidem igitur est
et timidus et audax et fortis,
differenter autem habent ad ipsa. Hii quidem enim superabun-
dant et deficiunt, hic autem medie habet et ut oportet. Et audaces
quidem precipites et volentes ante pericula, in
ipsis autem discedunt; fortes autem in operibus acuti, prius
autem quieti. Quemadmodum igitur dictum est, fortitudo me-
dietas est circa audacia et terribilia in quibus dictum est,
et quia bonum eligit et sustinet vel quia turpe
non. Mori autem fugientem paupertatem vel cupidinem
vel aliquid triste non fortis sed magis timidi. Mol-
lities enim fugere laboriosa, et non quia bonum
sustinet sed fugiens malum. Est quidem igitur fortitudo
tale quid. Dicuntur autem et alie secundum quinque modos.
Primum quidem politica; maxime enim assimilatur. Vi-
dentur enim sustinere pericula cives propter ex le-
gibus increpationes et opprobria et propter honores.
Et propter hoc fortissimi videntur esse apud quos timi-
di inhonorati, fortes honorati. Tales autem et Home-
rus facit, puta Diomedem et Hectorem. Probus
sive et in aliis laboribus sustinere. Et maxime
propter hoc facit fortes. Ita ut et in ... Ex
... cum ... assumptibus ... et ...
maxime ... videtur ad ... Quod ... in
... assueti enim ... terribilia et sustinere

[...] efficimur fortes et effecti fortes maxime po-
terimus sustinere terribilia. Signum autem oportet facere habituum
supervenientem voluptatem vel tristiciam operibus. Qui
quidem enim recedit a corporalibus voluptatibus et hoc ipso
gaudet temperatus. Qui autem tristatur intemperatus. Et qui sustinet
periculosa et gaudet vel non tristatur fortis. Qui autem tristatur
timidus. Circa voluptates enim et tristicias est moralis
virtus. Propter voluptatem quidem enim mala operamur. Propter
tristiciam autem a bonis recedimus // Polidamas primus mihi
redargutionem imponet. Et Diomedes: Hector enim aliquando
dicet in Troianis concionans: Tidides a me. Assi-
milatur enim hec maxime ei que prius dicta, quia propter
virtutem fit. Propter verecundiam enim et boni appetitum. Ho-
noris enim, et fuge opprobrii turpis existentis.
Ponet autem utique aliquis et a principibus coactos in idem;
deteriores autem, quanto non propter verecundiam sed propter timorem
hoc operantur, et fugientes non turpe sed triste. Cogunt
enim domini, quemadmodum Hector: Quem autem ego seorsum a bello
timentem intelligam, non ei sufficiens erit fugere canes.
Et qui preordinant et si recedant verberantes idem operantur,
et qui ante fossas et talia ordinantes. Omnes enim
cogunt. Oportet autem non propter necessitatem fortem esse, sed quia bonum.
Videtur autem et experientia que circa singula fortitudo
esse. Unde et Socrates existimavit scientiam esse
fortitudinem. Tales autem alii quidem in aliis, in bellicis autem
milites. Videntur enim esse multa vana belli, que
maxime conspexerunt isti. Videntur utique fortes quia

non sunt alii quales sunt. Demum facere et non pati
maxime possunt ex experientia et custodia. Propter
potentes uti armis et talia habentes qualia utique
et ad facere et ad non pati fortissima. quemadmodum
igitur inermibus armati pugnant et athlete idiotis.
etenim in talibus agonibus non fortissimi pugnacissimi
sunt sed maxime potentes et corpora optime habentes.
Milites autem timidi fiunt quando superexcellit periculum
et deficiunt multitudinibus et preparationibus. primi enim
fugiunt. civilia autem permanentia moriuntur. quod et in
Hermeo accidit. hiis quidem enim turpe fugere et mors
tali salute eligibilior. hii autem et a principio periclitabantur
tamquam meliores existentes. cognoscentes autem fugiunt
mortem magis turpi timentes. Fortis autem non talis.
Et furorem autem ad fortitudinem inferunt. fortes enim
esse videntur et qui propter furorem quemadmodum fere in vul-
nerantes ferunt. quia et fortes furiosi. impetuo-
sissimum enim furor ad pericula. Unde et Ho-
merus. virtutem immisit furori et virtutem et furorem
excitavit et acre autem per nares furor et ebulliit
sanguis. Omnia enim talia videntur significare
furoris excitationem et impetum. Fortes quidem igitur propter
bonum operantur. furor autem cooperatur eis. Fere autem propter
tristitiam. propter percuti enim vel propter timere. quoniam
si in silva vel in palude fuerint non adveniunt.
non utique sunt fortia. quia a dolore et furore impulsa ad
periculum ineunt nichil previdentia terribilium. quoniam si sic et
asini fortes erunt esurientes. percussi enim non sepa-

[illegible] Sed ad videndum [illegible] compositione et

audacia medio [illegible] vel utrumque sunt fortia [illegible]

[illegible] vel fortitudo [illegible] ad pericula. [illegible]

[illegible] fortitudinis [illegible] per comparationem electione [illegible]

fortitudo sit circa utrumque [illegible] delectabile. primum [illegible]

ad declarandum [illegible]

[illegible] passiones [illegible]

ad [illegible] utrumque bone [illegible]

fortitudo [illegible]

periculis. [illegible] ad quod audacia [illegible] fortitudo

[illegible] audacia [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible] fortitudo [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] fortitudo [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

dignitate [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] fortitudo [illegible]

[illegible] fortitudo [illegible] audacia [illegible]

[illegible] fortitudo [illegible]

Sed magis circa terribilia. In hiis enim imperturbatus et
circa hec ut oportet se habens fortis magis quam circa audacia.
In sustinendo utique tristia (ut dictum est) fortes dicuntur.
Propter quod et tristis fortitudo et iuste laudatur. Difficilius
enim tristia (ut dictum est) sustinere quam a delectabilibus
abstinere. Sed adhuc videbitur utique esse que secundum fortitudinem
finem simul delectabilem. ab hiis autem que circa obscurari
evanescere. quale et in gymnasticis agonibus fit. pugillato-
ribus enim finis. cuius gratia corona et honores.
verberari. dolorosum siquidem carnales. Et triste omnis
labor. Propter multa autem hec esse parvum existens quod
nichil delectabile videtur habere. Si autem utique tale et
circa fortitudinem. mors quidem et vulnera tristia forti et
involuntaria erunt. sustinebit autem quia bonum vel quia turpe non.
Et quanto utique magis virtutem habeat omnem et felicior
sit magis de morte tristabitur. Tali enim maxime
vivere dignum. Et iste maximis bonis privatur sciens.
Triste autem hoc. Sed nichil minus fortis. forte autem et
magis quia in bello bonum pro illis eligit. Non utique
ad omnes virtutes delectabiliter operari. Nisi in quantum
finem attingit. Milites autem nichil forte
prohibet non tales esse optimos. Sed eos qui minus quidem
fortes. Aliud autem nullum habent bonum. parati enim isti
ad pericula et vitam ad parva lucra commutant. De
fortitudine quidem igitur in tantum dictum sit. Quid autem est non difficile
typo accipere ex hiis que dicta sunt.

Post hec autem de temperantia dicamus. Vide-
entur enim irracionabilium partium hee esse virtutes.
Quod quidem igitur medietas est circa delectaciones temperan-
tia dictum est a nobis. Minus enim et non si-
militer est circa tristicias. In eisdem autem et intemperan-
tia apparet. Circa quales igitur delectaciones, nunc
determinemus. Determinentur utique anime et corporales,
puta amor honoris, amor disciplinae. Utrumque
enim horum gaudet quicumque amativus est, nihil pa-
ciente corpore, sed magis mente. Qui autem circa tales
delectaciones, neque temperati neque intemperati dicuntur.
Similiter autem neque qui circa alias quascumque non corpora-
les sunt. Amatores enim fabularum et narrato-
res et de contingentibus consumentes dies garrulos,
intemperatos autem non dicimus, neque contristatos in pecu-
niis vel amicis. Circa corporales autem utique erit tempe-
rancia, non circa omnes autem has. Gaudentes enim hiis
que per visum, puta coloribus et figuris et pictura,
neque temperati neque intemperati dicuntur. Quamvis
videbitur utique et ut oportet gaudere et hiis et
secundum superabundanciam et defectum. Similiter autem et hiis
que circa auditum. Superabundanter enim gaudentes

melodiis et ypocrisi nullos intemperatos dicat.
Neque eos qui ut oportet temperatos. Neque eos qui
circa odorem nisi secundum accidens. Gaudentes enim ma-
lorum vel rosarum vel thymiamatum odoribus non
dicimus intemperatos, sed magis eos qui ung-
uentorum et pulmentorum. Gaudent enim hiis intem-
perati, quia per hec memoria fit eis concu-
piscibilium. Videbit autem utique aliquis et alios
cum esuriunt gaudentes ciborum odoribus. Talibus
autem gaudere intemperati; huius enim concupiscibilia
hec. Non est autem neque in aliis animalibus secundum
hos sensus delectatio preter secundum accidens. Neque
enim odoribus leporum canes gaudent, sed cibatione;
sensum autem odor fecit. Neque leo voce bovis, sed
comestione; quod autem prope est per vocem sensit, et gaude-
re utique hac videtur. Similiter autem neque videns
neque inveniens cervum vel agrestem capram,
sed quoniam cibum habebit. Circa tales autem utique delectationes
temperantia et intemperantia sunt, quibus et reliqua
animalia communicant, unde serviles et bestiales
videntur. Hec autem sunt tactus et gustus. Videntur autem

Utrumque in contrariis [illegible] vel medio [illegible] contrariorum

in medio [illegible] ad sensum [illegible] plura et pre

medio sensu non medio grandia [illegible] in unum intemperata

[illegible] quod sit ad [illegible] tactum et odores et potabilia et refrige

rationes [illegible] quod et cognoscunt [illegible] philosophorum

[illegible] quorum [illegible] et [illegible] si ratio

lectus tactus. Commixtio ad tactum sensum [illegible]

[illegible] [illegible] et videbitur utrumque [illegible] [illegible].

quod [illegible] sensum [illegible] sensum [illegible] et [illegible].

[illegible] [illegible] grandia et [illegible] [illegible] [illegible] Etenim

[illegible] [illegible] tactus [illegible] ablate sunt

[illegible] et in [illegible] [illegible] et [illegible] fac

te [illegible] eius [illegible] ad [illegible] intemperati tactus [illegible]

[illegible] [illegible] Compositio ad hec [illegible]

dente [illegible]. [illegible] ad [illegible] et [illegible]. puta quod [illegible]

[illegible]. [illegible] eius compositio (quod [illegible] fuerit)

[illegible] ad [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ad [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] eius [illegible] dela

[illegible] et quod [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pa

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] eius [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] utrumque [illegible] [illegible]

attendatur quod sint non indeterminatis [illegible] eius in
dispositione naturali [illegible] compassionem. Propter quod [illegible] ipsos
[illegible]. Vel [illegible] ad complexionem [illegible]
ad sensum in [illegible] Contra [illegible] ad delectationes
multis et multiplicibus pertinet [illegible] cum in [illegible]
[illegible]. Vel concomitantia [illegible]. Vel ut
magis vel ut multi. Vel ut maior [illegible]
[illegible]. Separabilitas autem gaudet [illegible]
[illegible] cum [illegible] oportet [illegible]
de [illegible] maxime quam ut multi gaudent. Contra
delectationes quod est separabilitatis quod [illegible]
[illegible] et inseparabile [illegible] Contra tristicias est
vel quemadmodum [illegible] sustinendo [illegible]
[illegible] in vel sustinendo [illegible]
quod in tristitiis maxime quam [illegible] delectabilia
[illegible] et tristitia ad [illegible] delectationes ex tempore
[illegible] tristitia absentia et in abstinentia delectabi-
li. Intemperatus quod [illegible] concupiscit delectabilia omnia
vel quae maxime. Et ducitur a concupiscentia ut prae
aliis haec eligat. Propter quod et tristatur. Et abstinens
[illegible] cum tristitia enim concupiscentia [illegible]
ad assequendum propter delectationem tristatur. [illegible]
[illegible] delectationes et [illegible] quam [illegible]

sunt. Vel eius humana et talium nos delectacionum.

Etenim delectatio aliqua differunt ab aliis. Et quoniam

gaudent quidem ab eo. Et ab hiis magis et delectabile

neque differt alterum ab altero. Longe vero ens ab

hac non esse. Vel fortem autem est talium nominem

quod non multum sunt. Temperatus autem medie circa

hec habet. Neque enim delectatur quibus intemperatus

maxime sed magis tristatur. Neque universaliter quibus

non oportet neque vehementer tali ullo. Neque

absentibus tristatur neque concupiscit. Vel mensu

rate neque magis quam oportet nullo. Neque quando

non oportet. Neque universaliter talium nullo. Quecumque

autem ad sanitatem sunt vel ad bonam habitudinem

delectabilia existencia, hec appetet mensurate

et ut oportet, et talia delectabilia non impe

dimenta hiis existencia vel preter bonum vel super

substanciam. Sic enim ita magis diligit tales

delectaciones quam dignum sit. Temperatus autem

non talis. Sed ut recta racio. Voluntario autem

magis assimilatur intemperancia quam timor. Hec

quidem enim propter delectacionem. Hec autem propter

tristitiam. Quorum hec quidem propter delectacionem

hoc autem sensibile. Et tristari quidem superfluunt
et convenit natura habentibus delectacionem aut
nichil tale fuit. magis autem voluntarium
et exprobrabilis etiam assuescere facile ad hec.
Multa enim in vita talia et assuescentibus sine
periculo. in terribilibus autem econtrario. Videbitur
autem utique non similiter voluntarium timor esse
ipsa vero singula. hec quidem enim sine tris-
ticia. hec autem propter tristiciam stupefaciunt ut
arma proiciant et alia deformiter faciant. propter
quod et videntur violenta esse. Nomen autem intem-
perancie et ad puerilia peccata ferimus.
habent enim quandam similitudinem. Utrum autem ab
utro vocetur. nichil ad ea que nunc dicuntur. manifestum
autem quod posterius a priori. non male autem videtur
translatum esse. purgari enim oportet turpia
appetentem et multum augmentationem
habentem. tale autem maxime concupiscencia
et puer. secundum concupiscenciam enim vivunt et
pueri. et maxime in hiis delectabilis est
appetitus. Si igitur non bene erit persuasibile

Et ad dominandum et ad multum veniet insa-
ciabilis enim et delectabilis appetitus et undique
insipienti. Et concupiscentie operatio augent cogna-
tam. Et si magne et vehementes sint et cogi-
tacionem pellunt. Propter quod oportet mo-
deratas esse et paucas et racioni nullo con-
trariari. Tale autem bene persuasibile dicimus
et punitum. Quemadmodum enim puerum
oportet secundum preceptum pedagogi vivere.
sic et oportet concupiscibile consonare racioni.
Intendunt enim ambo bonum et concupis-
cit temperatus que oportet et ut oportet
et quando. Ita autem ordinat et racio. Hec
igitur nobis dicta sint de temperancia.

Hec Explicit tercius
Incipit liber quartus Ethicorum

Incipit quartus liber ethicorum

Dicamus autem deinceps de li-
beralitate. Videtur autem esse circa
pecunias medietas. Laudatur
enim liberalis non in bellicis neque
in hiis in quibus temperatus. neque rursum in iudi-
ciis, sed circa dationem pecuniarum et sumptionem. magis autem
in datione. Pecunias autem dicimus omnia quorum dignitas
numismate mensuratur. Est autem et prodigalitas et illi-
beralitas circa pecunias superhabundantie et defectus.
Et illiberalitatem quidem copulamus semper hiis qui magis quam oportet
circa pecunias student. Prodigalitatem autem inferi-
mus quandoque complectentes. incontinentes enim et in intemperantiam sumptuo-
sos prodigos vocamus.
Propter quod et pravissimi videntur esse. Multas enim
simul malitias habent. Non autem proprie appellantur. Vult enim
prodigus esse qui unum malum habet scilicet corrumpere substantiam.
Prodigus enim qui per se ipsum perditur. Videtur autem perditio quedam ipsius
esse et substantie corruptio, ut vivere per hanc existente. Sic utique
prodigalitatem accipimus. Quibus autem est usus, hiis est uti
et bene et male. Divitie autem sunt utilium.
Unoquoque autem optime utitur qui habet circa hoc virtutem. Et di-
vitiis utique optime utetur qui habet circa pecunias virtutem. Hic autem est liberalis. Usus autem videtur esse pecuniarum
sumptio et datio. Acceptio autem et custodia possessio

magis. Proprium enim magis liberalis dare quibus oportet quam accipere unde oportet et non accipere unde non oportet. Virtutis

enim magis benefacere quam bene pati et honesta operari magis

quam turpia non operari. Non immanifestum quod sequitur benefacere

et bene operari, sequitur autem bene pati vel non turpe operari.

Et gratia dati, qui non accipienti. Et laus magis. Et facilius

est non accipere quam dare. Proprium enim minus emittunt

magis quam non accipiunt alienum. Et liberales dicuntur qui

dant. Qui vero non accipiunt, non in liberalitate laudantur,

sed nihil minus in iustitia. Qui autem accipiunt neque laudantur

valde. Amantur autem fere maxime liberales omnium que a virtute.

Utiles enim, hoc autem in dando. Sunt autem operationes

secundum virtutem bone et boni gratia. Et liberalis igitur dabit boni gratia et recte. Quibus enim oportet

et quanta et quando et alia quecumque sequuntur rectam dationem. Et hec

delectabiliter vel sine tristitia. Quod enim secundum virtutem

delectabile vel non triste vel minime triste. Qui autem

dat quibus non oportet vel non boni gratia sed propter

aliquam aliam causam, non liberalis sed alius quidam dicetur. Neque

qui triste. Magis enim utique eliget pecunias bona

operatione; hoc autem non liberalis. Neque accipiet unde

non oportet. Neque enim est talis non honorantis pecunias

talis acceptio. Utique neque petitivus. Non enim

a benefaciente beneficiari facile. Unde autem oportet

accipiet. prout agitur possessionibus. non ut bonum
sit necessarium ut habeat dare. neque enim non in
habet ipsa volens propter hoc principaliter sufficit neque
quibuslibet dabit. ut habeant dare quibus oportet
quando et ubi bonum. liberalis autem et vehementer superabundans
in dando ut derelinquat sibi ipsi minora.
Non enim respicere ad se ipsum liberalis. Secundum
substantiam utique liberalitas dicitur. non enim in multitudine
datorum est liberale sed in dantis habitu. Hic autem secundum
substantiam dat. Nichil autem prohibet liberaliorem esse minora
dantem si a minoribus det. Liberaliores autem esse
videntur non qui acquisierunt sed qui susceperunt substantiam.
inexperti enim indigentie. Et omnes magis diligunt
sua opera ut parentes et poete. Ditari autem
non facile liberalem neque acceptivum existentem neque
custoditivum. emissivum autem et non honorantem propter
ipsas divitias sed gratia dationis. Propter quod et accusatur
fortuna quod maxime digni existentes minime
ditantur. accidit autem non irrationabiliter hoc. Non enim possibile
pecunias habere non curantem ut habeat. quemadmodum
neque in aliis. Non utique dabit quibus non oportet neque
quando non oportet neque quecumque alia talia. Non enim utique adhuc
operabitur secundum liberalitatem. Et in hec consumens non utique
habebit in que oportet consumere. Quemadmodum enim dictum est liberalis

Est quidem enim parcius expendit et quamque causam ad super-

bibat ... voluptatibus ...

... possessionis non valet facile ...

omnibus et expensis superabundat. Liberalitate utique me-

dietate existente circa pecuniarum dationem et acceptionem, li-

beralis et dabit et expendet in que oportet et que oportet, simi-

liter in parvis et magnis, et hec delectabiliter. Et accipiet unde oportet

et quantum oportet. Virtute enim circa ambo existente medietate, utraque

faciet ut oportet. Sequitur enim decenti dationi talis acceptio;

non talis autem, contraria. Que quidem igitur sequuntur, fiunt simul in eodem;

contrarie autem manifestum quod non. Si autem accidat ipsi preter quod oportet et

aliter quam bene habet expendere, tristabitur moderate autem et ut oportet.

Virtutis enim et delectari et tristari quibus oportet et ut oportet.

Et bene communicativus liberalis in pecuniis. Potens enim iniuste

pati, non honorans pecunias. Et magis conturbatur si

non expendit quod oportet quam tristatur si non oportet expendit, et Symonidi non placet. Prodigus autem

et in hiis peccat. Neque enim delectatur in quibus oportet neque ut oportet,

neque tristatur ut oportet. Erit autem procedentibus manifestius. Dic-

tum est autem nobis quod superabundantie et defectus sunt proditgalitas

et illiberalitas, et in duobus, in dando et accipiendo.

Et expensam enim in dationem ponimus. Prodigalitas quidem

et in dando et in non accipiendo superabundat, in

accipiendo autem deficit. Illiberalitas autem in dando deficit,

accipiendo autem superabundat nisi in parvis.

ignote prodigalitati nec multum contingentem. Non enim
facile est ex nulla parte accipientem omnibus dare. Cito
enim deficiunt substancie ydiotas dantes. qui quidem et videntur prodigi
videbitur utique non parvo melior illiberali.
curabilis est enim et ab etate et ab egestate
potest venire. habet enim que liberalis. etenim dat et non ac-
cipit. neutrum autem ut oportet neque bene. Si utique hoc assue-
scat vel qualiter aliter transmutetur. erit utique liberalis.
dabit enim quibus oportet et non accipiet unde non oportet. propter quod
et videtur non esse pravus moribus. non enim mali
neque ignobilis superabundare dantem et non accipientem.
insipientis autem. Qui autem hoc modo prodigus et videtur
melior multo illiberali esse. et quia hic quidem multos
iuvat. ille autem nullum sed neque
sibi ipsi. Sed multi prodigorum quemadmodum dictum est
et accipiunt unde non oportet et sunt secundum hoc illiberales.
Acceptivi autem fiunt propter velle expendere. facile
autem hoc facere non possunt. cito enim deficit ipsos substancia. co-
guntur igitur aliunde acquirere. Simul autem et propter nichil de bono
curare negligenter et undique accipiunt. dare enim concu-
piscunt. qualiter autem vel unde nichil differt ipsis. propter quod neque
liberales eorum dationes sunt. neque enim bone neque
huius gratia. neque ut oportet. sed quandoque quos oportet indigere
ipsos divites faciunt. et moderatis quidem moribus
nichil utique dabunt. adulatoribus autem vel quandam aliam
voluptatem tribuentibus multa. propter quod et intemperati

uniti sed · simile cum consimile est [illegible] inseparabiliter

ad superficiem sed · et aliud vero ad bonum unum ad voluptates

delinet · sic magis proprie quod indivisibilis essentie · Inter [illegible]

potestas ad simile in unum et ad ad [illegible] advenit ut

R· Albedines ad invicem [illegible] cum senectus

[illegible] albedinis forma, et magis qualitate habens

[illegible] · uniti cum adiacentes [illegible] magis

[illegible] existit ad omnem informe est ·

uniti cum non videtur albedinis esse · fit duobus

cum ipsis et contrarie dare et superabundantia accipit

vel duabus integra advenit · sed quod ipsis conveniant · et hic

[illegible] accipere superabundat · sic ad dare deficient

[illegible] cum in talibus appellationibus pretii proprii

[illegible] Existimabiles vero dare deficient · aliud

et non apparet · utrumque valeat accipere · sic sed quod

[illegible] [illegible] et intercidat [illegible] [illegible]

cum quod vel [illegible] [illegible] hic ostenditur · ut non [illegible]

[illegible] [illegible] operari · [illegible] ad et communi

venditor · [illegible] talem [illegible] et superabundantia

[illegible] [illegible] utrumque dare · [illegible] [illegible] [illegible]

abstrahit ab alterutro · et non simile ipsius quod alio

[illegible] accipere · quod ad ipsum aliud · Vel [illegible] [illegible] utrumque

dare utrumque accipere · sic ad [illegible] [illegible] accipere superabundantia

abundant utrumque accipere [illegible] [illegible] albedinis

[illegible] operantes operantes · et [illegible] passi · et

omnes tales et usurarios et parva opprobria
sustinent. Omnes enim isti unde non oportet accipi-
unt et quantum non oportet. Commune autem in ipsis turpe lucrum appa-
ret. Omnes enim gratia lucri et huius parvi opprobria
sustinent. Eos autem qui magna non unde non oportet accipiunt
neque que non dicimus illiberales, puta tyrannos
civitates desolantes et sacra predantes, sed magis ma-
los et impios et iniustos. Aleator autem et mo...
enim spoliator et latro illiberalium sunt. Turpis
lucrativi enim. Lucri enim gratia utrique negociantur et
opprobria sustinent. Et hii quidem pericula maxima gratia
lucri, hii autem ab amicis lucrantur quibus oportet dare. Utrique
utique unde non oportet lucrari volentes turpis lucra-
tivi. Et omnes utique tales accepciones illiberales. Ra-
cionabiliter utique liberalitati illiberalitas contrarium dicitur. Ma-
ius enim malum prodigalitate. Et magis in hac peccant
quam in dicta prodigalitate. De liberalitate quidem
igitur et oppositis maliciis tanta dicta sint.

Videbitur autem utique et consequens esse de magnificencia
pertransire. Videtur enim et hec circa pecunias quedam virtus esse.
Non quemadmodum liberalitas extenditur circa omnes
eas que in pecuniis operaciones, sed circa sumptuosas solum. Hic autem
superexcellit liberalitatem magnitudine. Quemadmodum enim no-
men ipsum significat, in magnitudine decens sumptus est. Magnitu-
do autem ad aliquid. Non enim eadem sumptus trierarche et
architheoro. Decens utique ad ipsum et in quo et circa quod.

cum ut in parvis vel mediocribus secundum dignitatem expendet

non dicitur magnificus, puta sepe vagabundo dedi, sed

in magnis sic. Magnificus quidem enim liberalis, liberalis

autem nequaquam magnificus. Talis autem habitus defectus

quidem parvificentia vocatur, superabundantia autem banausia

et apirokalia, et quecumque tales, non superabundantes

magnitudine circa que oportet, sed in quibus non oportet et ut non

oportet splendentes. Posterius autem de his dicemus. Magnificus

autem scienti assimilatur; decens enim potest speculari et

expendere magna concinne. Quemadmodum enim in principio

diximus, habitus operationibus determinatur, et quorum magnifici

sumptus utique magni et decentes. Talia utique et opera.

Sic enim erit magnus sumptus et decens operi. Quare

opus quidem sumptu dignum oportet esse, sumptum vero opere vel super-

abundare. Consumit autem talia magnificus boni gratia;

commune enim hoc virtutibus. Adhuc delectabiliter et emissive;

ratiocinatio diligens parvifici. Et qualiter optimum et decentissimum,

intendet utique magis quam quanti et qualiter minimo.

Necessarium autem et liberalem magnificum esse. Expendet enim li-

beralis que oportet et ut oportet. In his autem magnum

magnifici, puta magnitudo, circa eadem liberalitate

existente. Et ab equali sumptu opus faciet magnificentius.

Non enim eadem virtus possessionis et operis.

Possessio quidem enim plurimi pretii honorabilissima,

ut aurum; opus autem quod magnum et bonum. Talis

enim speculatio admirabilis. Magnificum autem

et admirabile. Et operis virtus magnificentia
in magno. Est autem sumptuum que dicimus hono-
rabilia, puta que circa deos donaria et prepara-
ciones et sacrificia. Similiter autem et quecumque circa omne demonium,
et quecumque ad commune ambitiose sunt, puta si cho-
rum largiri putant oportere splendide, vel trie-
rem vel convivium civitatis. In omnibus
autem, quemadmodum dictum est, et ad operantem refertur, quis
et ex quibus existentibus. Dignum enim oportet hec esse non solum
opere sed et facienti. Propter quod pauper non erit
est magnificus. Non enim sunt a quibus multa consume-
ret decenter. Temptans autem insipiens. Preter dignitatem enim et
quod oportet, secundum virtutem autem quod recte. Decet autem et
quibus talia preexistunt per se ipsos vel progenitores vel ad quos per-
tinent, et nobilibus et gloriosis et quecumque talia. Omnia enim
hec magnitudinem habent et dignitatem. Maxime quidem igitur talis
magnificus, et in talibus sumptibus magnificentia, quem-
admodum dictum est. Maxima enim et honorabilissima.
Propriorum autem quecumque semel fiunt, puta nuptie et
si quid tale. Et si circa aliquid tota civitas studet
vel qui in dignitate, et circa peregrinorum susceptiones
et emissiones et dationes et retributiones. Non enim in se ipsum
sumptuosus magnificus, sed in communia. Dona autem deo similitu-
dinem aliquam habent. Magnifici autem et habitationem preparare
decenter divitiis. Ornatus enim quidam et hec. Et circa hec
sumptus facere quecumque diuturna operum. Optima enim hec.
Et in singulis decens. Non enim eadem congruunt diis et hominibus

decens in templo et in sepulchro et in sumptibus unum-

quodque magnum est in genere et magnificentissimum

quidem simpliciter in magno magnum, hic autem in opere mag-

num ab eo quod in sumptu. Sphaera quidem enim vel lechitus

pulcherrima magnificentiam habet puerilis doni,

huius autem pretium parvum et illiberale. Propter quod est magni-

fici in quocumque utique faciat genere magnifice face-

re; tale enim non facile superabile, et habet secundum

dignitatem sumptum. Talis quidem igitur magnificus.

Superabundans autem et banausus in praeter oportet consumendo

superabundat quemadmodum dictum est. In parvis enim sumptuum

multa consumit et splendet praeter melodiam, et in publica,

puta eranistas nuptialiter convivans, et tragediam

[illegible] in introitu purpuram inferens quemadmodum Megarenses.

Et omnia talia faciet non boni gratia, sed divitias ostentans,

et propter hec existimans admirari. Et ubi quidem oportet multa

consumere pauca consumit, ubi autem pauca multa. Parvificus

autem circa omnia deficiet, et maxima consumens in parvo

bonum perdet, et quodcumque faciens tardabit et intendet qualiter

minimum consumat utique, et hec tristatus, et omnia existimans ma-

iora facere quam oportet. Sunt quidem igitur hii habitus malicie, non tamen

opprobria inferunt, propter neque nocivi esse proximo neque

valde turpes.

Magnanimitas autem et ex nomine videtur circa magna

esse. Circa qualia autem primo accipiamus.

Differt autem nichil habitum vel eum qui secundum habitum

intendit ostendere quod magnanimus est qui magnis se ipsum

dignificat dignus existens. Nam eo quod non secundum dignitatem

hoc facit insipiens. Nullus autem secundum virtutem insipiens

neque insensatus. Magnanimus igitur predictus est. Qui

enim parvis dignus et his dignificat se ipsum temperatus,

magnanimus autem non. In magnitudine enim magnanimitas,

quemadmodum et pulchritudo in corpore magno. Parvi autem

formosi et commensurati, pulchri autem non. Qui autem magnis

se ipsum dignificat indignus existens chaunus. Qui autem

maioribus quam dignus non omnis chaunus. Qui autem minoribus

quam dignus pusillanimus, sive magnis sive moderatis

sive parvis dignus existens. Adhuc minoribus se ipsum

dignificat. Et maxime utique videbitur qui si videat

magnis dignus. Est autem magnanimus magnitudine quidem

extremus, eo autem quod ut oportet medius. Eo enim quod secundum

dignitatem se ipsum dignificat. Hii autem superabundant et

deficiunt. Si autem magnis utique se ipsum dignificat

dignus existens et maxime maximis, circa unum erit utique

maxime. Dignitas autem dicitur ad ea que exteriora bonorum. Maxi-

mum autem hoc utique ponimus quod diis attribuimus et quod maxi-

me desiderant qui in dignitate et quod optimorum premium. Tale autem

honor. Maximum enim utique hoc exteriorum bonorum.

Circa honores utique et inhonorationes magnanimus est

ut oportet. Et sine ratione autem videntur magnanimi circa honorem esse.

Honore autem maxime magni dignificant se ipsos secundum

dignitate. Pusillanimus autem deficit et ad se ipsum
et ad magnanimi dignitatem. Chaunus vero et ad se ipsum
quidem superabundat, non tamen ad magnanimum. Magnanimus
autem si quidem maximis dignus, optimus utique erit.
Maiori enim semper melior dignus, et maximis optimus.
Vere igitur oportet magnanimum bonum esse. Et videbitur utique esse
magnanimi quod in unaquaque virtute magnum. Et neque
congruet utique [illegible] magnanimo fugere commovente,
neque iniustificare. Cuius enim gratia operabitur turpia
cui nihil magnum? Secundum singula autem intendenti omnino
derisibilis utique videbitur magnanimus non bonus
existens. Non erit autem utique neque honore dignus pravus
existens. Virtutis enim praemium honor, et attribuitur bonis.
Videtur quidem igitur magnanimitas velut ornatus quidam esse
virtutum. Maiores enim eas facit, et non fit sine illis.
Propter hoc difficile secundum veritatem magnanimum esse. Non
enim possibile sine bonitate. Maxime quidem igitur circa hono-
res et inhonorationes magnanimus est. Et in magnis et
ab studiosis moderate delectabitur, ut propriis adipiscens
vel et minoribus. Virtutis enim perfectae non utique fiet dignus
honor. Sed tamen acceptabit utique in non habendo
maiora ipsos tribuere. Eo autem quae a contingentibus et in parvis omnino
parvipendet; non enim his dignus. Similiter autem et inhonorationem;
non enim erit iuste circa ipsum. Maxime quidem igitur est, ut dictum est,
circa honores magnanimus. Sed attamen et circa...

divicias et potentatum et omnem bonam fortunam et infor-
tunium qualitercumque moderate habebit quomodolibet fiat et
neque bene fortunatus utique gaudiosus erit neque infor-
tunatus tristis. neque enim circa honorem itaque se habet
ut maximum ens. potentatus enim et divitie propter honorem
sunt eligibilia. habentes igitur ipsa honorari per
ipsa volunt. Cui autem et honor parvum est huic et
alia. propter quod despectores videntur esse. videntur autem et
et bone fortune conferre ad magnanimitatem. nobiles enim
dignificantur honore et potentes vel divites. In
superexcellentia enim. bonum autem superexcellentia omne honorabile.
propter quod et talia magnanimiores faciunt. honorantur enim
a quibusdam. secundum veritatem autem bonus solus honorandus. cui
autem ambo existunt magis dignificatur honore.
Qui autem sine virtute talia bona habent neque iuste mag-
nos se ipsos dignificant neque recte magnanimi di-
cuntur. Sine virtute enim perfecta non sunt. despectores
autem et iniuriatores et talia habentes fiunt bona. sine
virtute enim non facile ferre moderate bona fortune.
Non potentes autem ferre et existimantes alios superex-
cellere illos quidem despiciunt. ipsi autem quodcumque utique contingit
operantur. Imitantur enim magnanimum non similes existen-
tes. hoc autem faciunt in quibus possunt. que quidem igitur secundum virtutem
non operantur despiciunt autem alios. Magnanimus enim
iuste despicit. opinatur enim vere. multi autem ut contingit.
Non enim [illegible] existimationes [illegible]

[C]um [illegible] propter parum honorare. magnipericulosus autem
ut est ad pericula [illegible] parcens vite ut non dignus
existens vivere. Et potens benefacere. beneficiatus
autem erubescit. hoc quidem enim superexcellentis. hoc autem
superexcessi. Et retribuens plura: sic enim ei erit debitor
qui incepit et erit bene passus. Videntur autem et memores
esse quibuscumque utique fecerint bene. quorum autem utique
patiuntur bene non. minor enim qui patitur bene eo qui
fecit. vult autem superexcellere. Et hec quidem delectabiliter
audit hec autem indelectabiliter. Propter quod et Thetis non di-
cit beneficia Iovi neque Lacones ad Athenienses [illegible]
que passi sunt bene. Magnanimi autem et nullo indigere
vel vix. ministrare autem prompte. Et ad eos
qui in dignitate et bonis fortunis magnum esse
ad mediocres autem moderatum. illorum quidem enim superexcellere
difficile et venerabile. horum autem facile. Et in illis
quidem venerari non ignobile. in humilibus autem onerosum
quemadmodum ad debiles fortem esse. Et ad honorabilia
non ire vel ubi principantur alii. Et otiosum esse et tardare
sed ubi utique vel honor magnus vel opus
et paucorum quidem operativum magnorum autem et nomi-
natorum. Necessarium autem et manifestum osorem esse et manifestum
amatorem. latere enim timidi. Et curare veritatem magis
quam opinionem. Et dicere et operari manifeste. liber enim loquens
enim propter contemptum. contemptivus est autem [illegible] liber
[illegible] et libere [illegible] [illegible]

Et medie quidem, tardativum quando non ubi honor magnus vel opus
nomina ac ad multorum. Et ad alium non posse vivere
sed vel ad amicum. Servile enim. Propter quod et adula-
tores omnes mercenarii et humiles blanditores. Neque
admirativus, nihil enim magnum ipsi est. Neque memorativus.
Non enim magnanimi recordari aliqua et mala sed magis despicere.
Neque humanilogus; neque enim de se ipso loquetur neque de alio;
neque enim ut laudetur curat, neque ut alii vitupe-
rentur. Neque rursum laudativus est. Propter quod neque maledicus,
neque de inimicis nisi propter contumeliam. Et de necessariis vel par-
vis minime lamentativus et deprecativus. Studentis enim sic se
habere circa haec. Et potius possidere vult bona et infruc-
tuosa quam fructuosa et utilia; sufficientis enim magis.
Et motus autem lentus magnanimi videtur esse et vox
gravis et locutio stabilis. Non enim festinativus qui circa
pauca studet, neque contentiosus qui nihil magnum existimat.
Acuitas autem vocis et velocitas per haec. Qui quidem igitur mag-
nanimus talis. Deficiens autem pusillanimus, superabundans autem
chaymus. Non mali quidem igitur videntur esse neque isti;
non enim malefactores sunt, sed peccantes sunt. Pusilla-
nimus quidem enim dignus existens bonis se ipsum privat
quibus dignus est. Et videtur mali aliquid habere ex non
dignificare se ipsum bonis, et ignorare se ipsum. Ap-
peteret enim utique quibus dignus erat, bonis existentibus. Non
tamen insipientes tales videntur esse, sed magis pigri.
Talis autem opinio videtur et deteriores facere. Singuli enim
appetunt bona que secundum dignitatem, distant autem et ab
operationibus bonis et adinventionibus ut indigni existentes

[illegible] ad [illegible] ostendatur bonus. Chaymi autem stul-
ti et se ipsos ignorantes et hoc manifeste. Non enim
digni existentes ad honorabilia aggrediuntur, deinde arguun-
tur. Et veste ornantur et figura et talibus; volunt bo-
na fortunae manifesta esse ipsorum. Et dicunt de se
ipsis, ut per haec honorandi. Opponitur autem magnanimitati
pusillanimitas magis quam chaymotes. Et fit magis et
deterius. Magnanimitas quidem igitur circa honorem mag-
num, quemadmodum dictum est.

Videtur autem et circa hunc esse virtus quae quemad-
modum in primis dictum est, quae videbitur utique similiter se habe-
re ad magnanimitatem quemadmodum et liberalitas ad magnificentiam.
Ambae enim hae a magno quidem distant, circa mediocria autem
et parva disponunt nos ut oportet. Sicut autem in
acceptione et datione pecuni-
arum est medietas et superabundantia et defectus, ita et
in honoris appetitu magis quam oportet et minus et unde et ut oportet.
Philotimum enim vituperamus, ut magis quam oportet et unde non
oportet honorem appetentem; et non amatorem honoris, ut neque
in bonis honorari eligentem. Est autem quando amatorem honoris
laudamus ut virilem et amatorem boni, quandoque non amatorem ho-
noris ut moderatum et temperatum, quemadmodum et in primis dixi-
mus. Manifestum autem quod multipliciter amatore tali dicto non ad idem
ferimus semper amatorem honoris, sed laudantes quidem magis quam
multi, vituperantes autem magis quam oportet. Innominata autem exis-
tente medietate, ut deserta videntur [illegible] extrema. In quibus autem
est superabundantia et defectus et medium. Appetunt autem ho-
norem et magis quam oportet et minus. Est autem et ut [illegible]

[illegible] habitus iste medietas circa [illegible] cum honore [illegible]

[illegible] ad [illegible] honore [illegible]

[illegible] honoris et amoris honoris ad utraque

[illegible] utraque [illegible]

[illegible]

Magnificentia est [illegible] que in [illegible]

[illegible] et [illegible] medio [illegible] et [illegible]

ad [illegible] magnificencie [illegible] ad [illegible]

[illegible] parvificentia et [illegible]

passio [illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] magnificus et utraque [illegible]

[illegible]

[illegible] et utraque [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] magnificus [illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible] parvifica

[illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Similiter autem et circa alias differentias tribuens
quod conveniens. Et per se ipsum quidem eligens condelectare con-
tristare autem timens; sequens autem his quae accidunt, si fuerint ma-
iora, id est bono et conferenti. Et delectationis autem gratia fu-
turae in posterum magnae parvum contristabit. Medius quidem igitur
talis est, non nominatus autem. Condelectantium autem qui quidem
ut delectabilis sit coniectans non propter aliquid aliud placi-
dus; qui autem ut commodum aliquod fiat sibi ipsi in pecuniis et
quaecumque per pecunias, blanditor. Qui autem omnibus contristat discolus.
litigiosi et discoli. Opponi autem videntur extre-
ma sibi ipsis propter innominatum esse medium.

Circa eadem autem fere est et iactantiae medietas. In-
nominata autem et haec. Non deterius autem et tales pertransire. Ma-
gis enim utique sciemus quae circa mores, singula pertranse-
untes. Et medietates esse virtutes credemus in omnibus
sic habere considerantes. In convivere itaque qui ad delectationem
vel tristitiam colloquentes dicti sunt. De veridicis autem et fal-
sis dicamus, similiter in sermonibus et operationibus et fictione.
Videtur utique iactator simulativus esse clarorum et non existentium
et maiorum quam existunt. Yron autem e contrario negare existentia
vel minora facere. Medius autem authecastos quidam existens
verax et vita et sermone, existentia confitens esse circa se ipsum,
neque maiora neque minora. Est autem horum singula et gratia
alicuius facere et nullius. Unusquisque autem qualis est, talia dicit et
operatur et sic vivit, si non alicuius gratia operetur. Per se autem
mendacium pravum et vituperabile, verum autem bonum et lau-
dabile. Sic autem et verax, qui medius existens laudabilis.
Qui autem mendaces ambo quidem vituperabiles. Magis autem ...

[illegible] de utrisque ut [illegible] prius ut de veridico
eam a vobis confessionibus [illegible] . neque quecumque ad iniusti-
ciam vel iusticiam conferunt alterius enim utique erit virtutis
sed in quibus nihil tale differt et in sermone et in vita verum dicit
eo quod habitus talis est. videbitur utique talis epieikes esse
amator enim veri existens et in quibus non differt veridicus erit
et in quibus differt adhuc magis. ut enim turpe
mendacium abhorrebit quod et secundum se abhorrebat. talis autem
laudabilis. ad minus autem magis a vero declinat. emmelestius enim
videtur propter superabundantias graves esse.
Maiora autem existentibus fingens si quidem nullius gratia prave quidem similis
non enim utique gauderet mendacio. vanus autem videtur magis
quam malus. si autem alicuius gratia qui quidem glorie vel honoris non
valde vituperabilis sicut iactator. qui autem argenti vel que in
argentum deformior. non in potentia autem iactator
sed in electione. secundum habitum enim et eo quod talis est iactator
est quemadmodum et mendax hic quidem ipso mendacio gaudens.
hic autem gloriam appetens vel lucrum. qui quidem igitur glorie gratia iactant
fingunt talia ex quibus laus vel felicitatio. qui autem lucri quorum et fru-
icio est proximis et que possunt latere non existencia puta medicum
vel divinatorem sapientem. propter quod plurimi fingunt talia et
iactant. sunt enim in ipsis dicta. Ironici autem minus dicentes gracio-
siores mores videntur. non enim lucri gratia videntur dicere
sed fugientes tumorem. maxime autem
et hi gloriosa negant. ut Socrates faciebat. qui autem parva
et manifesta fingunt blancopanurgi dicuntur et faciles
despectabiles sunt et quandoque iactancia videtur. puta Laconum vestis

[illegible] superabundantia et valde defectus iactantie em
et moderate utentes ironia et circa que non
valde in promptu et manifesta ironizantes gratiosi v-
dentur. Opponi autem videtur iactatori verax [illegible]

Existente autem et requie in vita et in hac con-
versatione cum ludo videtur et hic esse collocutio quedam concinna
et qualia oportet dicere et ut, similiter autem et audire. Differet
autem et in talibus dicere vel talia audire. Manifestum autem
quod et circa hec est superabundantia et defectus medii. [illegible]
[illegible] superabundantes bomolochi videntur esse et onerosi,
[illegible] et magis [illegible] risum facere [illegible]
[illegible] decentia et non contristare [illegible] ad neque
ipsi [illegible] et dicentibus difficiles agrii et duri videntur
esse. Qui autem decenter ludunt eutrapeli appellantur, puta bene versati. Huius enim
morum videntur esse motus, quemadmodum autem corpora ex motibus iudicantur
et mores. Abundante autem derisivo et pluribus gaudentibus ludo
et convitiari magis quam oportet, et bomolochi eutrapeli appel-
lantur ut gratiosi. Quod autem differunt et non parum, ex dictis manifestum.
Medio autem habitui proprie est et dexteritas.
Dextri autem est talia dicere et audire qualia modesto et liberali
congruunt [illegible] talia dicere in ludo et
audire. Et liberalis ludus differt a servili, et eruditi et ineru-
diti. Videbit autem utique aliquis et ex comediis
veteribus et novis. [illegible]
turpiloquium [illegible] suspicio. Differunt autem [illegible] ad
honestatem [illegible]

[illegible]

[illegible] ... ut de instanti dicamus.

O instans et [illegible] distans [illegible] ... et [illegible] qualis [illegible] ... [illegible] mediatas et [illegible] ... et instans [illegible] medium.

[illegible] ... [illegible]

[illegible]

[illegible] simpliciter [illegible] quod videtur [illegible]

[illegible] bene [illegible] audivi [illegible]

[illegible] est ad [illegible] Et allegando [illegible]

[illegible] demonstrando [illegible] est

[illegible] allegando [illegible] legendo [illegible]

[illegible] ad quod [illegible] sed [illegible]

[illegible] ad [illegible] legales sed [illegible]

[illegible] allegans ad [illegible]

[illegible] vel

[illegible] vel [illegible] ad [illegible]

[illegible] sed [illegible]

[illegible] particulares [illegible]

[illegible] praecipit ad [illegible]

[illegible] ad [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ad [illegible] malicias [illegible]

[illegible] ad [illegible] potest [illegible]

[illegible] ad [illegible]

[illegible] ad alteram Et

[illegible] videtur [illegible]

[illegible]

[illegible] ad [illegible]

[illegible]

[illegible] ad alteram [illegible]

[illegible]

in parte tercia dicitur enim quod sit lege. adhuc etc. sic hoc

laudabile quod malum est et accipiat. sicut ad apponendum et

castrandum. praeterea propter propositum ipsius quod laudabile sed

videtur utrum sit nisi per amicitiam. idest ad iustitiam. sumpta

enim sit non. videtur enim quod quod propter laudandum. Ad

hoc est alium quod est distributive et communicative sit idem ad

prudendum malum. pars mathematica et ad laudandum.

sed delinquit circa essentiam ad laudandum. sed propter possit ad

... sed ad laudandum et ad unum modum malum sed vel

ad ... Tunc videtur quod quaedam iustitia sit to-

tum. alia partem. Communicativa quod differt et eadem quae. Tamen

unum eandem ad alterum quod ... Sed quod ...

... ad ... vel ... sed quod ad ...

... ipsius ... et ... ad ...

... sed ad ... eandem ... sed ... quod ...

sed iustitiae ... et quod ... et alterum ... totum

... malum ... et ... Sed ...

... iustitia et legalis et ... sed ad et le-

galis et ... quod ... legalis ... ad ... iustitia

... ad ... et ... sed alterum ut ... ad

totum. ... ad ... et legalis ... sed alterum

ut ... ad totum. ... eandem ... legalis. legalis

ad ... quod ... sed ...

... iustitia ... eandem. sed alterum ad ...

... ut ... ad ut totum. ... eandem ... iustitia

tercium iniusticie. similiter autem et iniustum iniustum.
[...] de ea que secundum partem iniusticia dicitur et
de iusto. et de iniusto. que quidem igitur secundum totam virtutem
ordinata iusticia et iniusticia hec quidem tocius virtutis
usus ens ad alterum hec autem malicie dimittantur et iusta
et iniusta que secundum has determinandum.
fere enim multa legalium a tota virtute precepta sunt. secundum
unamquamque enim virtutem precipit vivere et secundum unam-
quamque maliciam prohibet lex. effectiva autem
tocius virtutis sunt legalium quecumque lege posita sunt circa dis-
ciplinam que ad commune. De ea autem que secundum unumquemque
disciplina secundum quam simpliciter vir bonus est
utrum politice est vel alterius determinandum. non enim
forte idem est viro bono esse et civi omni bono. Eius
autem que secundum partem iusticie et secundum eam iusti
una quidem species est que in distribucionibus honoris vel
pecuniarum vel aliorum quecumque partibilia sunt communicantibus
politie. In his enim est et inequale et equale
alterum ab altero. Una autem que in commutacionibus directi-
va. Huius autem partes due. Commutacionum enim hec quidem
voluntaria sunt. hec autem involuntaria. Voluntaria quidem
talia ut vendicio / empcio / mutuacio / fideiussio / usus /
depositum / conductio / voluntaria autem dicuntur quoniam principium
commutacionum talium voluntarium. Involuntariorum autem hec
quidem clandestina ut furtum / mechia / veneficium / para-

Est autem iustum proportionale quoddam. Proportionale
enim non solum est monadici numeri proprium, sed univer-
saliter numeri. Proportionalitas enim equalitas est proportionis et
in quatuor minimis. Discontinua quidem igitur quod in quatuor
manifestum. Sed et continua; uno enim ut duobus utitur
et bis dicit, puta ut que a ad eam que b, ita que
b ad eam que g. Bis igitur que b dicta est; quare si
que b ponatur bis, quatuor erunt proportionalia. Est autem
et iustum in quatuor minimis, et proporcio eadem. Divisa
enim sunt similiter et quibus et que. Erit ergo ut a terminus ad b,
ita g ad d. Et permutatim ergo, ut a ad g, b ad d.
Quare et totum ad totum, quod distribucio copulat.
Et si sic componatur, iuste copulat. Ergo a termini g coniugacio
et b ad d iustum in distribucione est, et medium
iustum hoc, quod preter proportionale. Proportionale enim medium,
iustum autem proportionale. Vocant autem talem proportionalitatem
geometricam mathematici. In geometrica enim accidit
et totum comparari ad totum, quod utrumque alterum ad
alterum. Est autem et non continua hec proportionalitas.
Non enim fit unus numero terminus cui et quod. Iustum quidem
igitur hoc proportionale. Iniustum autem quod preter proportionale. Fit
ergo hoc quidem plus, hoc autem minus. Quod et in operibus accidit.
Qui quidem enim iniuste facit plus habet, qui autem iniuste patitur
minus boni. In malo autem econverso. In boni enim racione fit
minus malum ad maius malum. Est enim minus malum

intellectus eligibile movens [illegible] speculabile [illegible] principium

[illegible]. quod ad eligibile [illegible] et magis movens [illegible]

[illegible] ad unam directionem. propter hoc [illegible]

ad principia [illegible] et [illegible] [illegible]. [illegible] ad [illegible]

[illegible] [illegible] est ipsa. [illegible] [illegible] cum [illegible] vel

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]. quod [illegible] [illegible] [illegible]. et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ad

[illegible] quod [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]. [illegible] ad [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lex. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ad [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] ad [illegible] [illegible]. quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] vel [illegible]. [illegible] ad [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ad [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ad

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible]

planis . medie autem utrique [illegible] [illegible] ad datam .

fiunt enim mediarum equale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] . quarum

[illegible] [illegible] utrique earum maiori duarum et breve .

Manifestum est igitur quod [illegible] [illegible] medie incognite .

medie et irrationales [illegible] [illegible] . [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medie [illegible]

vocatur [illegible] [illegible] [illegible] si medie attingunt

[illegible] [illegible] . maiori [illegible] [illegible] [illegible] si que

et media [illegible] [illegible] Et quemadmodum binomium

facta quo maior facto medietate superat

[illegible] [illegible] [illegible] facta apposita [illegible] ad

[illegible] dividit totam [illegible] [illegible] [illegible] quod ipsum

accipiat equale . equale ad maiori et minori et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] residuum [illegible] [illegible] . quemadmodum si [illegible]

[illegible] residuum et residuorum residuum Si

enim duabus equalibus auferatur ab altera ad

alteram et apponatur . duabus [illegible] superaddet alte-

ram . si enim ablatum quod sit [illegible] sit ad appositum

[illegible] utrique solo excessu . [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ablatum et [illegible] . [illegible] [illegible] . et

quod auferre oportet [illegible] habere et quod appo-

[illegible] minus habere . quoniam quod enim maior superaddet

[illegible] [illegible] [illegible] minus habere quod ad superaddet

debet auferre a maiori . Equaliter [illegible] [illegible] quibus

[illegible] · ab ea [illegible] et apponit

[illegible] quia tota [illegible]

[illegible] desiderio enim

[illegible] enim [illegible] et

[illegible] · Veretur ad nostrum

[illegible] bonam voluntatem [illegible] · per

quod enim [illegible] que [illegible] bonam [illegible] · tamen ad

[illegible] administrationi · puta [illegible] et enim

[illegible] aliquam bonitatem [illegible] · [illegible] ad nec [illegible]

[illegible] fit [illegible] vel causa [illegible].

[illegible] · et nec administratio nec bonam.

[illegible] et [illegible] medium misericordia [illegible]

voluntatem [illegible]

Videtur ad aliquem quod passio est simpliciter

misericordia · ut pitagorici dixerunt · Secundum autem [illegible]

misericordia est passio [illegible] Conpassio ad nos agunt ·

nec displicentia misericordia nec [illegible] · Primo

voluntas hic [illegible] · et rationabilis misericordia si [illegible]

que sunt vindicta [illegible] sit · Multe enim [illegible]

[illegible] · puta si [illegible] vel [illegible]

[illegible] · et si [illegible] vel [illegible]

si [illegible] · Ad hoc autem [illegible] voluntatem et volunta-

tem [illegible] · [illegible]

[illegible] misericordia quia passio [illegible]

[illegible] · [illegible] enim [illegible]

continuas. vel eius hec male sunt [illegible] ad nos set
minus videtur esse si nos [illegible] vel per bene. si
ad nos. rationales nos sit. secundum autem ad invicem.
[illegible] quod et [illegible]. secundum [illegible] [illegible] et re
[illegible] sit. hec eius [illegible] [illegible]. [illegible] eius
[illegible] quod [illegible] sunt. et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] eius [illegible] eius et sunt [illegible]
[illegible] sunt dyametros [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] quadrato a. [illegible] [illegible] b. [illegible] quadrato g.
[illegible] quadrato d. oportet ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] alicui [illegible]. et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] b. [illegible] sunt sit sunt [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible].
si ad nos. nos [illegible] [illegible] ad invicem. [illegible] eius
[illegible] melius esse alterius [illegible] alterius. oportet
[illegible] utrisque [illegible]. Est ad hec et [illegible] [illegible].
[illegible] eius si nos [illegible] [illegible] et [illegible] et
[illegible] et [illegible] hec et [illegible] et [illegible]. nos eius [illegible]
duobus mediis sit [illegible]. si [illegible] medio et [illegible]
[illegible]. nos alterius et nos [illegible]. si [illegible] oportet
[illegible]. [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible]
[illegible]. ad quod [illegible] [illegible]. et sit [illegible]
[illegible] [illegible] eius [illegible]. [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

copule dicuntur vel ratione compositionis [illegible] [illegible]

contra ad contrarias tantum [illegible] ad [illegible]

vel [illegible]. si enim non [illegible] non est [illegible] [illegible]

[illegible] et si non [illegible] sunt [illegible] non

est [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]. hec autem et sunt [illegible]

indefinite que [illegible] enim [illegible] [illegible] enim [illegible]

[illegible] vel non [illegible] nec non est [illegible] non

non [illegible] indefinite. que contra [illegible] [illegible]

necessitate [illegible] indeterminata [illegible] et sunt [illegible].

[illegible] hec non [illegible] indeterminata quod non [illegible] [illegible]

[illegible]. [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible].

Sunt utique contrarie [illegible] que [illegible] sunt. quare

[illegible] angularia ad contrarium. hec opposita contrarie ad

quod angulare. [illegible] ad [illegible] opposita

opposita enim que [illegible]. si autem non [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]. si enim [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible]

[illegible]. quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] angulariter

a. [illegible] contrarie b. [illegible] opposita d.

[illegible] autem sunt non [illegible] [illegible] non [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] indefinita [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]. quod enim non [illegible] necessitate sunt ad

[illegible]. vel utique [illegible] non [illegible]

quemadmodum eorum quos [illegible] vel indiget [illegible]

puto unus [illegible] [illegible] communicationem.

oportet ergo hic comparare. Et sicut est a primo

eos si unius [illegible] indiget quod est secundum

incommensurabilia [illegible] [illegible] noscis. Oportet ergo quod

[illegible] sit accipere. Patet quod [illegible] [illegible]

vel sit aequale fit. Verumtamen vult [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] commensurabilia. Secundum est

quantitatum [illegible] [illegible] [illegible] incommensurabilium

quemadmodum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] vel [illegible] quantitate [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible]

[illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] si [illegible] sufficiat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] incommensurabilia [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

incommensurabile [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] incommensurabilia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ut sic sit medietas quaedam iustitia operativa mediorum
cum sit et iniustum facere et iniustum pati. Hoc quidem
enim plus habere, hoc autem minus. Iustitia autem me-
dietas quaedam est, non eodem modo prioribus virtu-
tibus, sed quia medii est. Iniustitia autem extremo-
rum. Et quidem iustitia est secundum quam iustus
dicitur operativus secundum electionem iusti, et distributivus
et ipse ad alium et alteri ad alterum. Non sic ut
eligibilis quidem plus ipsi, minus autem pro-
ximo, nocivi autem contrario, sed eius quod secundum propor-
tionalitatem aequalis. Similiter autem et alteri ad alterum. Iniustitia autem
contrarium iniusti. Hoc autem est superabundantia et defectus
utilis vel nocivi praeter proportionale. Propter quod supera-
bundantia et defectus iniustitia, quia superabundanti-
ae et defectus est. In ipso quidem superabundantiae
simpliciter utilis, defectus autem nocivi. In aliis autem to-
tum quidem similiter, praeter proportionale autem ut-
rolibet. Iniustificationis autem minus quidem iniustum
pati, maius autem iniustum facere. De iusti-
tia quidem igitur et iniustitia, quae utriusque est na-
tura, dictum sit hoc modo. Similiter autem et de iusto
vel iniusto universaliter. Quoniam autem est iniusta facientem
esse, qualia iniustificans iam iniustus
est in unaquaque iniustitia

[illegible]

politicum iustum [illegible]

[illegible]

[illegible] iustum [illegible]

[illegible] iniustitia [illegible]

[illegible]

detur ... [illegible] quo(d) ... [illegible]

et ... [illegible] ad ... succedat ... [illegible]

dominatus ad instar ... patronus ... [illegible]

successionem ... [illegible]

... [illegible] ... patronum.

... [illegible]

... [illegible] ... legem novam ... [illegible]

... [illegible] ... instar ... [illegible]

legitime ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] possessionem ... [illegible]

... [illegible] ... [illegible]

... [illegible] ... legale. Naturale ... [illegible]

... [illegible] ... legitime

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

[illegible] et equale secundum non legale et ipso secundum [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] eadem [illegible]

[illegible] cum [illegible] melior [illegible]

[illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible]

infusorum [illegible] [illegible]. Vel cum [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et non [illegible] secundum [illegible] infusorum [illegible]

[illegible] [illegible] secundum [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]. Infusorum autem et legalium [illegible]

[illegible] singularium [illegible] operacio quod eum [illegible]

[illegible] ad [illegible] [illegible] Differt autem

infusiorum et acquisitorum. Acquisitorum quod [illegible] l'ordi-

[illegible] ad [illegible] operacio [illegible] infusiorum [illegible]

[illegible] operatio [illegible] secundum acquisitorum [illegible] et infusio-

rum [illegible] ad quod [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] ad [illegible] acquisitorum [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] acquisitorum [illegible] [illegible] et infusorum [illegible]

[illegible] [illegible] operacio. [illegible] ad [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] operatio. Infusiorum

ad [illegible] [illegible] voluntatem.

[illegible] voluntatem [illegible] [illegible]. [illegible] ad [illegible]

[illegible] [illegible] acquisitorum [illegible] [illegible] acquisitorum

[illegible] [illegible] voluntatem [illegible] ad [illegible]

[illegible] quod quidem agitur [illegible] utique [illegible]

quemadmodum se ipsum [illegible] vel ignorabit [illegible].

[illegible] puta quod [illegible]

[illegible] vel [illegible] actio

[illegible] actio [illegible]

[illegible] altera vel volens [illegible]. vel [illegible]

[illegible] hec autem quod [illegible] vel [illegible]

[illegible] agnoscat [illegible]

[illegible] actio [illegible].

Ignorancia [illegible] vel non ignorancia. [illegible]

[illegible] vel in involuntarium. Multa enim et [illegible]

[illegible] operari [illegible] utique [illegible]

[illegible] vel [illegible]

[illegible] actio [illegible]

[illegible] utique [illegible]

[illegible] vel [illegible] actio [illegible]

[illegible] voluntate [illegible] vel [illegible]

[illegible] actio [illegible]

[illegible] operatur. [illegible] vel [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] utique quod utique [illegible] utique [illegible]

[illegible]. [illegible]

[illegible]

[illegible] actio [illegible] vel [illegible]

existimabit pertinere vel volens fuit [illegible]

vel non quod non voluit. eum quidem penitet non

involuntarius fuit. Non penitens autem [illegible] sit

malignum ut potest. patet quod eum eius [illegible]

[illegible] sit causa. Inferre tamen [illegible]

eius quod non [illegible] ad insipientiam [illegible]

[illegible] et aliarum passionum [illegible]

[illegible] vel iracundiam [illegible]

[illegible] et per ignorantiam [illegible]

[illegible] sed non operatur [illegible]

quod ignorat [illegible] malum [illegible]

eum [illegible] malum non [illegible] et electio

[illegible] ignorans et malus [illegible] bene [illegible]

non [illegible] . non eum [illegible]

[illegible] sit [illegible] . Adhuc [illegible]

de se non dubitatur [illegible] . Videtur enim

[illegible] . Vel enim quemadmodum [illegible]

[illegible] de se dubitat [illegible] alterum malum

sed non per oblivionem operari. Consequenter

de re. de qualibet [illegible] dubitatur [illegible]

[illegible] non ignorat. [illegible] existimat [illegible]

[illegible] . [illegible] et electio non erit [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] sit non [illegible] electio [illegible]

[illegible] electionem [illegible] operari [illegible]

[illegible] sola voluntate [illegible]

uel que sunt sub ratione uenalium que ad modum uenalium [illegible]

aut ad actum [illegible] conuenientiam siue conformitatem quod [illegible]

passionis ad quam [illegible] uerius inclinationem uel naturalem.

Substitutum ad utraque requiritur sufficienter duo

scilicet conditio passi et conditio facientis. Prima quod [illegible]

sit predicamentum contrarium [illegible] [illegible] inclinationem

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] uolens uolente

uel [illegible] uel [illegible] [illegible] eum ut [illegible] [illegible]

[illegible] conditio passi [illegible] uel [illegible] uoluntarium et ad

inuoluntarium. Scilicet ad conditionem passi [illegible] operantis

cum [illegible] uoluntarium et inuoluntarium [illegible] [illegible]

[illegible] utroque [illegible]. Et conditio passi [illegible]

[illegible] [illegible] eum conditio passiua uel uolens

[illegible] [illegible] substitutum [illegible] [illegible] conditio passiua

conditio passi [illegible] uel [illegible] et [illegible] et

[illegible] passi [illegible] [illegible] [illegible] eum [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ad [illegible] quod et conditio

[illegible] ad [illegible] quod [illegible] eum [illegible] et conditio ope-

rantis [illegible] conditio facientis. [illegible] conditio passi [illegible]

[illegible] conditio passi [illegible] ad et conditio operantis. [illegible]

conditio passi [illegible] [illegible] eum conditio passi

uel conditio facientis [illegible]. [illegible] [illegible] passi uel

[illegible] operante [illegible] ad [illegible] conditio facientis [illegible]

[illegible] aliquid uolente ad facere [illegible] quod [illegible]

[illegible] ut [illegible] ad uolentem [illegible] [illegible] [illegible]

conditio facientis [illegible] uolens [illegible] [illegible] [illegible]

ab alio lecto voluntate quam vnq est [illegible]

lecte iniusto pati. Vel non dicitur [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] quo [illegible]

[illegible] voluntate. lecto [illegible] [illegible] voluntate [illegible]

pati [illegible] ad pati [illegible] voluntate [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] voluntate [illegible]

[illegible] vult [illegible] non [illegible] [illegible]

[illegible] ad [illegible] non [illegible] oportet [illegible]

[illegible] ad [illegible] [illegible] dat [illegible] [illegible]

aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et

[illegible] bonum [illegible] nomine [illegible] non iniusto pati

[illegible] cum [illegible] dat. iniusto pati ad non [illegible]

[illegible] iniusto [illegible] [illegible] [illegible] iniusto pati [illegible]

[illegible] non voluntarie [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iniusto

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] iniusto [illegible] cum [illegible]

[illegible] [illegible] iniusto [illegible] non [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] volens

[illegible] [illegible] [illegible] iniusto [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] cum bono [illegible] [illegible]

dat [illegible] [illegible] non [illegible] bono [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iniusto [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] pati voluntate [illegible] non iniusto [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pati [illegible].

Manifestum autem et quod distribuens iniustum facit, sed non plus habens semper. Non enim cui iniustum existit iniustum facit, sed cui voluntarie hoc facere. Hoc autem unde principium actionis, quod est in distribuente sed non in accipiente. Adhuc quia multipliciter facere dicitur, et est ut inanimata occidunt et manus et servus precipiente domino, non iniustum facit, facit autem iniusta. Adhuc si quis ignorans iudicavit, non iniustum facit secundum legale iustum, neque iniustus iudicium est, est autem ut iniustum. Alterum enim iustum legale et primum. Si autem cognoscens iudicavit iniuste, pleonectit et ipse vel gratie vel vindicte. Quemadmodum utique et si quis partiatur iniustificationem, et qui propter hoc iudicavit iniuste plus habet; et enim in illo agrum iudicans non agrum sed argentum accepit. Homines autem in se ipsis existimant esse iniustum facere. Propter quod et iustum esse facile. Hoc autem non est. Commisceri quidem enim cum vicini uxore et percutere proximum et dare in manum argentum facile et in ipsis, sed sic habentes hec facere neque facile neque in ipsis. Similiter autem et cognoscere iusta et iniusta nullam existimant sapientiam esse, quia de quibus leges dicunt non difficile intelligere. Sed non hec sunt iusta sed secundum accidens, sed qualiter operata iusta et qualiter distributa. Hoc autem opus plus quam sana scire, quoniam et illic mel et vinum et elleborum et ustionem et incisionem scire facile. Sed qualiter oportet distribuere ad sanitatem et cui et quando, tantum opus quantum medicum esse. Propter idem autem hoc et iusti existimant esse et nichil minus iniustum facere quod nichil minus

iniustum sed et magis [illegible] vero [illegible] operari
quod [illegible] iniustum [illegible] et [illegible]
[illegible] et quasi [illegible] [illegible]
[illegible] iniustum [illegible] non [illegible]
[illegible] quemadmodum [illegible]
[illegible] modo vel non modo vel [illegible]
non [illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible] iniuste [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] non et [illegible]
[illegible] [illegible] forte [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
ad [illegible] hic ad [illegible]

[D]e concupiscentia vero et concupiscibili
[illegible] concupiscentia [illegible] ad
[illegible] concupiscentia [illegible] ad non [illegible]
[illegible] [illegible] et ut [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible], Et quod [illegible] concupiscentia
laudamus et [illegible] [illegible] et [illegible] laudabiles
[illegible] [illegible] concupiscentias quod [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
concupiscentiis [illegible] quod [illegible] laudabiles et vel
[illegible] non [illegible] non concupiscentias [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] accidit
[illegible] hic [illegible] concupiscentias [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

Ut alterum quoddam genus est iusti et medium et proportio. Sed
quia iustum et epyikeyes et alterum studiosum [illegible]
[illegible] ad dicendum quid epyikeyes
iustum quidem est non secundum legem autem sed directio iusti le-
galis. Causa autem quod lex quidem universalis omnis de
quibusdam autem non possibile recte dicere universaliter. In quibus igitur necessarium dicere quidem universaliter non possibile
autem recte quod ut in pluri accipit lex non ignorans
peccatum. Et est nichilominus recta. Peccatum enim
non in lege neque in legislatore sed in natura rei est. Con-
festim enim talis operabilium materia est. Cum igitur dicat lex
universaliter accidat autem in hoc preter universale tunc recte habet
qua derelinquit legislator et peccavit simpliciter dicens dirigere
defectum quod utique et legislator sic utique diceret ibi
presens existens et si cognosceret legem posuisset. Propter quod iustum
quidem est et quoddam melius iusto non eo quod simpliciter sed
eo quod propter simpliciter peccato. Et hec natura epyikeyes
directio legis ubi deficit propter universale. Hec enim
causa et quod non omnia secundum legem sunt quia de quibusdam
impossibile ponere legem quare sententia indiget. Inde-
terminati enim indeterminata et regula est quemadmodum et
lesbie edificationis plumbea regula. Ad figuram enim
lapidis transmutatur et non manet regula et sententia
ad res. Quid quidem igitur est epyikes et quod iustum
et quoddam melius iusto manifestum. Manifestum autem ex hoc et
et epyikeyes quis est. Qui enim talium electivus et operativus
et qui non acribodikaios ad deterius s[ed]

quadam [illegible] lege adimadte expressam esse. Et
habetur expressam que [illegible] et non alt[illegible] que [illegible]
[illegible] ut eo ad [illegible] sed ipsum domestica [illegible] vel non
[illegible] [illegible] quarta [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] a lege ordinatur. [illegible]
[illegible] se ipsum [illegible] [illegible] qui ad non [illegible]
Adhuc ad eo quod lege [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fiat. Volo ad hoc [illegible] et [illegible] [illegible].
[illegible] ad [illegible] eo se ipsum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] lege [illegible] non sunt lex domestica [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] ad non volo [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] volo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] ad se ipsum [illegible]
[illegible] et civitate domestica [illegible] Adhuc [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] domestica [illegible] et non [illegible] [illegible]
[illegible] domestica [illegible] [illegible] ipso. [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] domestica [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
domestica [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et domestica Adhuc ad [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] ipse ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Adhuc et [illegible] [illegible]
domestica [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] domestica [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ... facere [illegible] iniustum pati.

Manifestum autem et quoniam ambo quidem prava et iniustum pati et iniustum facere. hoc quidem enim minus hoc autem plus habere est medio. Et quemadmodum sanum in medicinali bene habitivum in exercitativa. Sed tamen peius iniustum facere. iniustum facere quidem enim cum malitia et vituperabile est et malitia vel perfecta et simpliciter vel prope. non enim omne quod voluntarium cum iniustitia. Secundum se quidem igitur iniustum pati minus pravum. Secundum accidens autem nihil prohibet maius malum. Sed nihil cure arti. sed pleuresim dicit maiorem egritudinem offensione pedis. quamvis fiet utique aliquando altera secundum accidens si offendentem contingat cadere accidat a bellicosis capi et mori. Secundum metaphoram autem et similitudinem est non ipsi ad se ipsum iustum sed ipsius quibusdam. non omne autem iustum sed dominativum vel dispensativum. In his enim rationibus distat rationem habens pars anime ad irrationalem. ad que utique respicientibus et videtur esse iniustitia ad se ipsum quoniam in his est pati aliquid preter ipsorum appetitus. quemadmodum igitur principanti et principato esse quoddam ad invicem iustum et his. De iustitia quidem et aliis moralibus virtutibus determinatum sit sic.

Quia autem existimamus prius dicentes quoniam oportet medium eligere nec superabundantiam neque defectum. medium autem est ut ...

recta dicit. hoc dividamus. In omnibus enim dictis
habitibus quemadmodum et in aliis est quoddam
signum ad quod respiciens rationem habens intendit et remit-
tit. Et quidam est terminus medietatum quas medi-
as dicimus esse superabundantie et defectus existentes secundum
rectam rationem. Est autem dicere quidem sic verum, nichil autem
manifestum. Etenim in aliis studiis circa quecumque
est scientia. hoc verum quidem dicere, quod neque plura
neque minora oportet laborare neque negligere sed media
et ut recta ratio. hoc autem solum habens utique nichil
utique sciet. puta qualia oportet afferri ad cor-
pus si quis dicat quecumque medicinalis
iubet et ut qui hanc habet. Propter quod oportet et circa
anime habitus non solum verum esse hoc dictum, sed et de-
terminatum et que est recta ratio et huius quis terminus.
Anime autem virtutes dividentes has quidem esse moris
diximus. has autem intellectus. De moralibus quidem igitur
pertransivimus. De reliquis autem de anima primum dicentes
dicamus sic. Prius quidem igitur dictum est duas esse partes
anime et rationem habentem et irrationale. Nunc autem de ra-
tionem habente eodem modo dividendum. Et supponantur duo
rationem habentia. unum quidem quo speculamur talia
entium quorum principia non contingunt aliter habere. unum
autem quo contingentia. Ad ea enim que genere altera
et anime particularum alterum genere ad utrumque
aptum natum. Siquidem secundum similitudinem quandam et proprietatem

cognicio existit ipsis. Dicatur autem horum hoc quidem scientificum, hoc autem raciocinativum. Consiliari enim et raciocinari idem. Nullus autem consiliatur de non contingentibus aliter se habere. Quare raciocinativum est unum aliqua pars racionem habentis. Accipiendum ergo utriusque horum quis optimus habitus. Hic enim virtus utriusque. Virtus autem ad opus proprium.

Tria autem sunt in anima dominancia actionis et veritatis, sensus, intellectus et appetitus. Horum autem sensus nullius principium actionis. Manifestum autem eo quod bestie sensum quidem habent, actionis autem non communicant.

Est autem quod in mente affirmacio et negacio, hoc in appetitu persecucio et fuga. Quare cum moralis virtus habitus electivus, electio autem appetitus consiliativus, oportet propter hoc quidem racionem veram esse et appetitum rectum, si quidem electio studiosa, et eadem hunc quidem dicere, hunc autem persequi. Hec quidem igitur mens et veritas practica.

Speculative autem mentis et non practice neque factive bene et male verum et falsum. Hoc enim est omnis intellectivi opus; practici autem et intellectivi veritas confesse se habens appetitui recto.

Actionis quidem igitur principium electio, unde motus, sed non cuius gracia; electionis autem appetitus et racio que gracia alicuius. Propter quod neque sine intellectu et mente neque sine morali est habitu electio. Bona enim actio et contrarium in actione sine mente et more non est.

Mens autem ipsa nichil movet, sed que gracia alicuius et practica. Hec enim et factive principatur. Gracia cuius enim facit omnis faciens

et non simpliciter sunt. Sed ad aliquid et alicuius operabile.
non actio. bona enim actio eius finis. appetitus autem huius.
Propter quod vel appetitivus intellectus electio vel appe-
titus intellectivus. et tale principium homo. Non est autem eli-
gibile nullum factum, puta nullus eligit Ylion
depredasse. neque enim consiliatur de facto, sed de
futuro et contingente. factum autem non contingit non fieri.
Propter quod recte Agathon: Solo enim ipse deus
privatur ingenita facere que utique sunt facta.
Utrorumque utique intellectualium partium ve-
ritas opus. Secundum quas igitur maxime habitus dicet
verum utraque, hee virtutes ambarum.

Incipientes igitur superius rursum de ipsis dicamus.
Sint autem quibus verum dicit anima af-
firmando vel negando quinque numero.
Hec autem sunt ars, scientia, prudentia, sapientia, intellectus.
Suspicione enim et opinione contingit mentiri. Scientia
quidem igitur quid est hinc manifestum, si oportet certificare et non
sequi similitudinibus. Omnes enim suspicamur quod scimus
non contingere aliter se habere. Que autem contingunt aliter, cum extra
speculari fiant, latet si sunt vel non sunt. Ex ne-
cessitate igitur est scibile. Eternum ergo. Que enim ex necessitate sunt simplici-
ter omnia eterna. Eterna autem ingenita et incorrupti-
bilia. Adhuc doctrina omnis scientia videtur esse, et
scibile disciplinabile. Ex precognitis autem omnis doctrina,
quemadmodum et in analeticis dicimus. Hec quidem enim per induc-
tionem, hec autem syllogismo. Inductio quidem utique principium est et
universalis. Syllogismus autem ex universalibus. Sunt ergo

prudentia ex quibus fallimur quando non fallimur

inductio est. Verum quod est et scientiam demonstratiuam

et quecumque alia determinauimus in analeticis. Cum enim

aliqualiter credat et cognita ei sint principia, scit.

Si enim non magis conclusione, secundum accidens habebit scien-

tiam. De scientia quidem igitur determinatum sit hoc modo.

Contingentis autem aliter habere est aliquid et factibile et agi-

bile. Alterum autem est actio et factio. Credimus autem

ipsis et exterioribus rationibus. Quare et cum ratione habitus

actiuus alterum est ab eo qui cum ratione factiuo habitu. Et

neque continentur ab inuicem. Neque enim actio factio, neque fac-

tio actio est. Quia autem edificatiua ars quedam est et quidam

habitus cum ratione factiuus, et neque ulla est ars que non

cum ratione factiuus habitus est, neque talis que non ars,

idem utique erit ars et habitus cum ratione uera factiuus. Est autem ars omnis circa generationem et artificiare et

speculari quomodo utique fiat aliquid contingentium et

esse et non esse, et quorum principium in faciente sed non in

facto. Neque enim de hiis que ex necessitate sunt uel

fiunt ars est, neque de hiis que secundum naturam. In se ipsis

enim habent hec principium. Quoniam autem actio et factio alterum,

necessarium artem factionis esse sed non actionis.

Et secundum modum quendam circa eadem est fortuna et ars,

quemadmodum et Agathon ait: ars fortunam diligit

et fortuna artem. Ars quidem igitur, ut dictum est, habitus quidam

cum ratione uera factiuus est. Atechnia autem ex contrario

cum ratione falsa factiuus habitus circa contingens aliter habere.

De prudentia autem sic utique accipiemus speculantes

quos utique dicimus prudentes. Videtur autem prudentis
esse posse bene consiliari circa ipsi bona et conferentia, non
secundum partem, puta qualia ad sanitatem vel fortitudinem,
sed qualia ad bene vivere totum. Signum autem quod et eos qui circa
aliquid prudentes dicimus, cum ad finem aliquem studiosum bene
ratiocinantur, quorum non est ars. Quare et totaliter utique
erit prudens consiliativus. Consiliatur autem nullus de
impossibilibus aliter habere, neque non contingentibus ipsum agere.
Quare si scientia quidem cum demonstratione, quorum autem
principia contingunt aliter habere, horum non est demonstratio. Omnia enim con-
tingunt et aliter habere, et non est consiliari de his quae ex
necessitate sunt. Non utique erit prudentia scientia neque ars.
Scientia quidem quia contingit actibile aliter habere, ars autem
quia aliud genus actionis et factionis. Relinquitur ergo ipsam
esse habitum verum cum ratione activum circa hominis bona et mala.
Factionis quidem enim alter finis, actionis autem non utique
erit. Est enim ipsa eupraxia finis. Propter hoc Periclem et ta-
les prudentes existimamus esse, quia ipsis bona et homi-
nibus possunt speculari. Esse autem tales existimamus yconomi-
cos et politicos. Unde et temperantiam hoc appellamus
nomine, velut salvantem prudentiam. Salvat autem talem
existimationem. Non enim omnem existimationem corrumpit neque
pervertit delectabile et triste, puta quoniam triangulus
duobus rectis aequales habet vel non habet, sed quae circa operabi-
le. Principia quidem enim operabilium, cuius gratia operabi-
lia. Corrupto autem propter delectationem vel tristitiam confestim
non apparebit principium, neque oportere huius gratia neque
propter hoc eligere omnia et operari. Est enim malitia corruptiva

prudentiam habitum esse cum ratione verum circa humana bona
activum. At vero artis quidem est virtus, prudentie autem
non est. Et in arte quidem volens peccans
eligibilior, circa prudentiam autem minus, quemadmodum et circa
virtutes. Manifestum igitur quod virtus quedam est et non ars.
Duabus autem existentibus anime partibus rationem habentibus alterius
utique erit virtus opinative. Opinio enim est circa contingens
aliter se habere et prudentia. At vero neque habitus cum ratione
solum. Signum autem quod oblivio talis quidem habitus est, pru-
dentie autem non est. Quoniam autem scientia circa universalia
est existimatio et eorum que ex necessitate entium, sunt autem principia demonstra-
bilium et omnis scientie (cum ratione enim scientia),
principii scientibilis neque utique erit scientia neque ars neque prudentia. Scienti-
bile quidem enim demonstrabile; hec autem existunt circa
contingentia aliter se habere. Neque utique sapientia horum est; sa-
pientis enim circa quedam habere demonstrationem est. Si itaque
quibus verum dicimus et numquam mentimur circa non contingentia
aliter se habere vel et contingentia, scientia et prudentia est et sapien-
tia et intellectus; horum autem trium nullum contingit esse (dico
autem tria prudentiam, scientiam, sapientiam), relinquitur
intellectum esse principiorum.

Sapientiam autem in artibus certissimis artium assignamus, puta Phidiam lapicidam sapientem et Policlitum
statuificem. Hic quidem igitur nichil aliud significantes
sapientiam quam virtutem artis est. Esse autem quosdam
sapientes existimamus totaliter, et non particulariter neque aliud
quid sapientes, quemadmodum Homerus ait in Margite:
Hunc autem neque fossorem dii posuerunt, neque

[illegible] quare
certissima utique scientiarum erit sapientia. Oportet ergo sa-
pientem non solum que ex principiis scire, sed et circa
principia verum dicere. Quare erit utique sapientia intel-
lectus et scientia. Et quemadmodum caput habens scientia hono-
rabilissimorum. Inconveniens enim si quis politicam vel pru-
dentiam studiosissimam existimat esse, si non op-
timum eorum que in mundo homo est. Si utique sanum quidem
et bonum alterum hominibus et piscibus, album autem et rectum
idem semper, et sapiens idem omnes utique dicent, prudentem autem
alterum. Circa se ipsum enim singula que bene speculantur
dicent utique esse prudentem, et huic committent ipsa.
Propter quod et bestiarum quasdam prudentes esse
aiunt, quecumque circa ipsam vitam videntur potentiam habere
previsivam. Manifestum autem et quoniam non utique
erit sapientia et politica eadem. Si enim eam que circa
utilia ipsis dicent sapientiam, multe erunt sapientie.
Non enim una circa omnium bonum animalium, sed altera
circa singulum, si non et medicinalis una circa omnia
entia. Si autem quoniam optimum homo aliorum animalium,
nichil differt. Etenim hominis alia multo diviniora secundum natu-
ram, puta manifestissima ex quibus mundus constat.
Ex dictis utique manifestum quoniam sapientia et scientia
et intellectus honorabilissimorum natura. Propter quod Anaxa-
goram et Thalem et tales sapientes quidem, prudentes autem
non aiunt esse, cum videant ignorantes conferentia
sibi ipsis. Et superflua quidem et mirabilia et diffi-
cilia et divina scire ipsos aiunt, inutilia autem quia non

quaedam bona sunt. prudentia autem circa humana

et de quibus est consiliari. prudentis enim maxime hoc opus esse

dicimus bene consiliari. Consiliatur autem nullus de impossibilibus

aliter habere neque horum quorum non aliquis finis est et hic

operabile bonum. Simpliciter autem bonus consiliativus

optimi homini operabilium coniectativus. neque

est universalium prudentia solum. sed oportet et singu-

laria cognoscere. activa enim; actio autem circa singularia.

Unde et quidam non scientes scientibus sunt magis

activi et in aliis experti. Si enim sciret

quod levia digestibilia carnes et

sane, quae autem levia ignoraret non faciet sani-

tatem. sed sciens quod quae volatilium levia et

sana faciet magis. prudentia autem activa. quare

oportet ambas habere vel hanc magis. Erit autem utique

et hic quaedam architectonica. Est autem et politi-

ca et prudentia idem quidem habitus. esse tamen non idem ipsis.

Eius autem quae circa civitatem haec quidem ut architecto-

nica prudentia legispositiva. haec autem ut circa singu-

laria commune nomen habet politica. haec autem activa et con-

siliativa. Sententia enim operabile quasi ulti-

mum. Propter quod conversari hos solum dicunt.

soli enim operantur isti quemadmodum chirotechne.

Videtur autem et prudentia maxime esse quae circa ipsum et unum

et habet haec commune nomen prudentia. Illarum autem haec quidem

yconomia. haec autem legispositio. haec autem politica

et huius haec quidem consiliativa. haec autem iudicativa. Species

quidem quae utrisque est cognitione sibi ipsi [illegible]

[illegible] medita. Et video quod [illegible] se [illegible]

et [illegible] predictas eius politica ac polipra[illegible]

[illegible]. [illegible] et [illegible] ac utique

[illegible] esse cum adeo [illegible]. In medio

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eius

[illegible] operacionis [illegible] [illegible] eius [illegible] bo[illegible].

et confirmat oportet [illegible]. Et hec quod [illegible] [illegible]

hos predictos etc. Primo forte [illegible] 3. et [illegible] sive

yconomica. [illegible] [illegible] [illegible]. Adsunt ac [illegible]

[illegible] disponit oportet [illegible] [illegible] [illegible]

ac 3 [illegible] [illegible] 3. et [illegible] geometria quod [illegible]

et [illegible] sunt et [illegible] [illegible]. predictis

ac [illegible] [illegible] [illegible] ac quod et [illegible] [illegible]

[illegible]. quod sunt [illegible] ex experientia. [illegible]

ac [illegible] [illegible] 3. [illegible] eius [illegible] [illegible] ex

[illegible] [illegible] [illegible] utique [illegible] intendit [illegible] quod

mathematica quod [illegible] sunt utique [illegible] ac [illegible]

[illegible] [illegible]. Vel quod [illegible] quod [illegible] abstractis sunt. [illegible]

ac [illegible] experientia. et [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]. [illegible] ac [illegible] [illegible] [illegible]. Adsunt [illegible]

[illegible] [illegible] eius [illegible] [illegible]. vel eius [illegible]. vel

eius quod [illegible] [illegible] aque [illegible] [illegible] quod hec

[illegible] [illegible] ac [illegible] [illegible] 3 [illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible] eius [illegible] [illegible] [illegible] 3 [illegible] eius [illegible].

Attingibilem sunt quod utique intellectum. intellectus

[illegible] eius [illegible] [illegible] [illegible] 3 [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. quod in

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] eius et [illegible].

Est iste magis sensus prudentia. illius autem alia species. Quere-
re autem et consiliari differunt. consiliari enim querere quoddam est.

Oportet autem assumere de eubulia quid est
utrum scientia quedam vel opinio. vel eustochia vel aliud
quoddam genus. Scientia quidem utique non est. non enim querunt
de hiis que sciunt. eubulia autem consilium quoddam. consilians
autem querit et ratiocinatur. At vero neque eustochia. sine
ratione enim et velox quid eustochia. consiliantur autem multo
tempore et aiunt operari quidem oportet velociter consiliata.
consiliari autem tarde. Adhuc sollertia alterum et
eubulia. est autem eustochia quedam sollertia. Neque
utique opinio eubulia nulla. Sed quia quidem male
consilians peccat. qui autem bene recte consiliatur. manifestum
quoniam rectitudo quedam eubulia est. Neque scientie autem neque
opinionis. Scientie quidem enim non est rectitudo neque enim
peccatum. Opinionis autem rectitudo veritas. Simul autem et
determinatum iam est omne cuius opinio est. Sed tamen neque sine ratione
eubulia. Relinquitur ergo dianoie. Hec enim nondum est
enunciatio. etenim opinio non questio. sed enunciatio
quedam iam. Consilians autem sive bene sive male consiliatur querit
aliquid et ratiocinatur. Sed rectitudo quedam est eubulia consili-
ij. quare consilium querendum primum quid et circa quid. Quoniam autem
rectitudo multiplex. manifestum quoniam non omnis. Incontinens enim
et pravus quod proponit optet ex ratiocinatione
ordinabit. quare recte erit consiliatus. Malum autem
magnum assumens. videtur autem bonum quoddam bene con-
siliari. talis enim rectitudo consilij. eubulia
boni adeptiva. Sed et hoc est falso syllogismo sor-

[illegible] propter quod ad nos. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]. Adhuc [illegible]

[illegible]

Est autem [et] simplex [illegible]

[illegible]

Eugnomonas et habere dicimus gnomen epiikeis
recti iudicium. Signum autem: epiikeiam enim maxime
dicimus esse syngnomonicum et epiikes habere
in quibusdam syngnomen. Syngnome autem gnome est recta iudicati-
va epiikis. Recta autem que veri. Sunt autem om-
nes habitus rationabiliter in idem tendentes. Dicimus enim gno-
men et synesim et prudentiam et intellectum in eosdem
attribuentes gnomen habere iam et intellectum et pruden-
tes et synetos. Omnes enim potentie hee extremorum
sunt et singularium. Et in eo quidem quod iudicativus esse circa que
prudens synetos et eugnomon vel syngnomon. Epii-
kia enim communia bonorum omnium sunt in eo quod ad alterum. Sunt
autem singularium et extremorum omnia operabilia. Etenim pru-
dentem oportet cognoscere ipsa. Et synesis et gnome circa
operabilia, hec autem extrema. Et intellectus extremorum
in utraque. Etenim primorum terminorum et extremorum intel-
lectus est et non ratio. Et hic quidem secundum demonstrationes immobi-
lium terminorum et primorum. Qui autem in practicis extremi et
contingentis et alterius propositionis. Principia enim cuius gratia
hec. Ex singularibus enim universale. Horum igitur habere
oportet sensum. Hic autem est intellectus. Propter quod et naturalia videntur
esse hec. Et sapiens quidem nullus natura, gnomen autem et syne-
sim et intellectum. Signum autem quod et etatibus existi-
mamus sequi et hec etas intellectum habet et gno-
mem, tamquam natura causa existente. Propter quod et principium et finis intel-
lectus. Ex his enim demonstrationes et de his. Quare oportet
attendere expertorum et seniorum aut prudentium indemon-
strabilibus enunciationibus et opinionibus

[illegible]

D[ubi]tabit aliquis utrum [illegible]

[illegible]

Secundo [illegible]

[illegible]

eius quod [illegible] operum [illegible]. Aliter [illegible]

et sic prudencia in medio virtutis [illegible]

eius [illegible] prudencia et [illegible]

[illegible] ad [illegible] vel [illegible] intellectus moralis

eius [illegible] opera [illegible] vel opera. Hec ea ad [illegible]

moralis [illegible] operacionum [illegible] prudencia bonorum

[illegible] prudencia [illegible]

[illegible] eius [illegible] operacionem

[illegible] virtutibus [illegible]

ad [illegible] vel [illegible] generacionem

[illegible] alterius [illegible] operacionem [illegible]

[illegible] et [illegible] vide et

[illegible] operari [illegible] ut [illegible]

[illegible] operacionem [illegible]

[illegible] ad [illegible] illum

[illegible] vel [illegible] virtutis [illegible]

ad [illegible] manifestum [illegible]

[illegible] et ad [illegible] ut ad [illegible]

[illegible] posset. [illegible] operari [illegible]

[illegible] quod [illegible]

ad [illegible] prudencia [illegible]

[illegible] ad prudencia vel [illegible]

[illegible] vel [illegible] ad [illegible]

vel [illegible] virtutis [illegible] et [illegible]

eius [illegible] et [illegible]

[illegible] eius [illegible]

[illegible] ad [illegible] vel [illegible] eius [illegible]

Marginal notes (left):

[illegible] prudencia [illegible] ad [illegible] prudencia [illegible] virtutis [illegible] moralis [illegible]

[illegible] prudencia [illegible] virtutis [illegible] moralis [illegible]

[illegible] prudencia [illegible]

[illegible] prudencia [illegible]

et incitat. sicut dicta praecedentia probant [illegible] moralem

quod principale prudentie est non [illegible]

[illegible] virtute. dicendum [illegible]

[illegible] ad [illegible] virtutes [illegible]

[illegible] moralem [illegible]

[illegible] temperantia [illegible] fortitudo [illegible]

[illegible] alterius [illegible]

[illegible]

[illegible] intellectum [illegible] virtutes [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] prudentia [illegible] moralis [illegible]

[illegible] virtutes [illegible]

[illegible] virtutes prudentiam

[illegible] socratis sicut quod [illegible] sicut ad [illegible]

[illegible] prudentiam [illegible] virtutes

[illegible] prudentia [illegible]

[illegible] virtute

[illegible]

[illegible] virtutes [illegible]

aliqualiter [illegible] virtutes [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] prudentia [illegible]

[illegible]

at ea. Manifestum igitur ex dictis quod non possibile bo-
num esse principaliter sine prudentia neque prudentem sine morali
virtute. Sed et ratio utique solvetur hac qua disputabit
utique aliquis quod separantur ab invicem virtutes. Non enim idem
aptissimus ad omnes quare hanc quidem iam hanc autem nondum
erit assumpsisse. Hoc enim secundum naturales
virtutes contingit, secundum quas autem simpliciter dicitur bonus non contingit.
Simul enim prudentia una existente omnes existent.
Manifestum autem et si non practica esset quod opus esset ipsa
propter esse partis virtutem et quod non
erit electio recta sine prudentia neque sine virtute. Haec
quidem enim finem haec autem quae ad finem facit operari.
Et vero neque principatur sapientiae neque melioris
partis quemadmodum neque sanitas medicinae.
Non enim utitur ipsa sed videt qualiter fiat. Illius igitur gratia
praecipit sed non illi. Adhuc simile si quis politicam
dicat principari deorum quia praecipit de omnibus quae in civitate.

Oportet autem dicere aliud facientes
principium quoniam circa mores fugiendorum
tres sunt species: malicia,
incontinentia, bestialitas. Contraria
autem duobus quidem manifesta: hoc quidem enim virtutem hoc
autem continentiam vocamus. Ad bestialitatem autem maxime
utique congruit dicere super nos virtutem heroicam quandam
et divinam, quemadmodum Homerus de Hectore fecit
dicentem Priamum quoniam valde erat bonus, neque vide-
batur viri mortalis puer existens sed dei.

predicamus aiunt ex hominibus fiunt divini propter super-
excellentiam virtutis talis quidem utique est videlicet habitus
bestialitati oppositus habitus. Etenim quemadmodum neque
bestie est malicia neque virtus. sic neque dei. Sed hec
quidem honorabilius virtute. hec autem alterum genus quoddam
malicie. Quoniam autem et rarum divinum virum esse quemadmodum
Lacones consueverunt appellare quando admirati fuerint valde
aliquem divinum vir aiunt. sic et bestialis in
hominibus rarus. maxime autem in barbaris est. fiunt autem
quedam et propter egritudines et orbitates. et propter mali-
ciam ad homines super excedentes sic et infamamus.
Sed de hac quidem dispositione posterius faciendum commemoratio-
nem. de malicia autem dictum est prius. de incontinen-
cia autem et mollicie et deliciis dicendum et de continen-
cia et perseverantia. neque enim ut circa eosdem habitus
virtuti et malicie utramque ipsarum suscipiendum.
neque ut alterum genus. Oportet autem quemadmodum in
aliis ponentes que apparent et primum dubitantes
sic ostendere maxime quidem omnia probabilia circa has
passiones. si autem non plurima et principalissima.
si enim solvantur difficilia et derelinquantur probabilia
ostensum utique erit sufficienter.

Videtur utique continentia et perseverantia studi-
osorum et laudabilium esse. incontinentia autem et
mollicies pravorum vituperabilium. Et idem continens
et permanens ratione. et incontinens et egressivus a
ratione. Et incontinens quidem sciens quoniam prava agit propter
passionem. continens autem sciens quoniam prave concupiscentie

non sequitur igitur eis. Et temperatum quidem continentem et perse-
verativum. Hunc autem hii quidem omnem temperatum. Hii autem
non. Et intemperatum incontinentem et incontinentem intemperatum confuse.
hii autem alteros esse aiunt. Prudentem autem quandoque quidem non
aiunt contingere esse incontinentem, quandoque autem prudentes quosdam
existentes et dinos incontinentes esse. Adhuc inconti-
nentes dicuntur et ire et honoris et lucri. Que
quidem igitur dicuntur hec sunt. Dubitabit autem utique aliquis
qualiter existimans recte incontinet. Scientem quidem
igitur non aiunt quidam possibile esse. Durum enim sciencia ex-
istente ut existimabat Socrates aliud quid dominari
et trahere ipsum quemadmodum servum. Socrates quidem
enim totaliter pugnabat ad rationem, ut non existente
incontinentia. Nullum enim existimantem operari preter
optimum, sed propter ignorantiam. Hic quidem igitur sermo dubi-
tat de apparentibus manifeste. Et oportet querere circa
passionem, si propter ignorantiam, quis modus fit igno-
rantie. Quod enim non existimat qui incontinet
ante in passionem fieri manifestum. Sunt autem quidam qui
hec concedunt, hec autem non. Scientia quidem enim nichil esse
melius concedunt. Non autem opinantem operari preter quod visum est me-
lius non concedunt. Et propter hoc incontinentem aiunt non
scientiam habentem obtineri a voluptatibus sed opinionem.
Sed vero si opinio et non scientia, nec fortis exis-
timatio contradicens sed quieta, quemadmodum in dubi-
tantibus venia eis qui non manent in ipsis ad-
versus concupiscentias fortes. Malicie autem non venia
nec alteri nulli vituperabilium. Prudentia

ergo contratendente prudencia fortissimum. hec enim
erit eum idem simul prudens et incontinens. dicet autem
utique nullus prudentis esse operari valde pravissima.
Cum hiis autem ostensum est prius quod activus prudens.
extremorum enim aliquis et habens alias virtutes. Adhuc
si quidem in concupiscentias habere fortes et pravas
continentem, non erit temperatus continens neque temperatus continens.
neque enim quod valde temperati neque pravas habere. Sed oportet. Si enim
utiles concupiscentie bone, pravus
prohibens habitus sequi, quare continentia non omnis studiosa.
Si autem debiles et non prave, nichil venerabile.
neque si prave et debiles, nichil magnum. Adhuc si
omni opinioni permansivum facit continentia prava, puta
si et falsa. Et si ab omni opinione incontinentia egressivum erit
aliqua studiosa incontinentia, puta Sophoclis Neoptolemus
in Philoctete. laudabilis enim non permanens in quibus
persuasus fuit ab Ulixe propter tristari mentiens. Adhuc so-
phisticus sermo mentiens dubitatio. propter inopinabilia
eum velle arguere ut sapientes sint cum attingerint fac-
tus sillogismus dubitatio fit. ligatur enim mens quando manere
non vult propter non placere conclusum. procedere autem non potest
propter solvere non habere sermonem. Accidit autem ex quodam
sermone insipientia cum incontinentia virtus. contraria
enim operatur quam opinatur propter incontinentiam. Opi-
natur autem bona mala esse et non oportere operari.
Quare bona et non mala operabitur. Adhuc qui per persua-
sum operari et prosequi delectabilia et eligens

uellet utrum uidelicet [illegible] non [illegible]

[illegible] instructio[illegible] venerabilem eum [illegible] dissuadere

[illegible] utrum [illegible] ad [illegible] [illegible] quo [illegible]

[illegible] sufficient [illegible] [illegible] [illegible]

eum persuasum [illegible] que agit dissuasum utrum [illegible].

[illegible] ad [illegible] suasum [illegible] [illegible] agit Nunc

[illegible] eum [illegible] et [illegible] [illegible] sunt [illegible]

[illegible] eum [illegible] [illegible]. [illegible] ad [illegible]

[illegible] sunt [illegible] ad [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] opinionē veram [illegible]

[illegible] intellectus [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] intellectus [illegible]

[illegible] intellectus [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] differt [illegible]

speculativus et et speculative agit quae [illegible]

[illegible] speculative [illegible]

[illegible] speculativi. [illegible]

[illegible] intellectus [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] intellectus [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

De eo quod est [illegible]

Utrum autem est aliquis simpliciter incontinens vel omnes secundum partem. Et si est, circa qualia [illegible]. Quoniam [illegible] circa delectationes et tristitias sunt et continentes et perseverantes et incontinentes et molles manifestum. Quoniam autem [illegible] necessaria sunt [illegible] delectationem, haec autem eligibilia secundum se ipsa, habentia autem superabundantiam, necessaria quidem corporalia. Dico autem talia et quae circa cibos et venereorum operationes et talia corporalia circa quae incontinentiam posuimus et temperantiam. Necessaria autem [illegible] non eligibilia autem secundum se ipsa. Dico autem puta victoriam honorem divitias et talia bona et delectabilia. Eos quidem igitur qui ad haec praeter rationem rectam superexcellunt eam quae in ipsis simpliciter quidem non dicimus incontinentes, apponentes autem pecuniarum incontinentes et lucri et honoris et irae. Simpliciter autem non ut alteros et secundum similitudinem dictos. Quemadmodum homo qui Olympia vicit, illi autem [illegible]

[illegible] . [illegible] Rursus ad [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ad [illegible] voluptates

[illegible] . Vel [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Rursus ad [illegible]

ad [illegible]

[illegible]

[illegible] voluptates [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] valde . [illegible]

[illegible] ille [illegible] nunc

[illegible]

[illegible] Rursus ad [illegible]

[illegible] ad [illegible]

[illegible] . [illegible] ad [illegible] . [illegible] ad [illegible]

[illegible] . [illegible]

[illegible] . [illegible] ad [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] simpliciter et secundum quid quemadmodum [illegible]

solum, quod ipse in contradictione et contradictio [illegible] solum [illegible]

[illegible] et quod cum alio et alio [illegible] in contradictione

dicta sunt metaphorice et non simpliciter manifestum est [illegible]

Oportet autem et [illegible] tempus contradictionem quae neque [illegible]

[illegible] quae [illegible] quemadmodum [illegible]

[illegible] audire [illegible] quod [illegible] audire, et quemadmodum [illegible]

[illegible] audire [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

dolose at corrigere et vetus correctio. Et hanc [illegible]

decipiat si fortasse et intellectus [illegible] sapientie [illegible]

[illegible] temperat [illegible]

et sunt [illegible] malicia [illegible] adhuc [illegible]

[illegible] fert [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ad temperat [illegible]

[illegible]

[illegible] manifesta.

[I]ustitia ad hanc [illegible] assumendam [illegible]

[illegible] hec [illegible]

et malis, et [illegible] magnis. hec ad bestialis. hec ad

arbitrii et passionis et [illegible] ad [illegible]

[illegible] tempora et [illegible] solum [illegible]

[illegible]

[illegible] aliud ad aliud [illegible]

[illegible] memoria. [illegible] vorax [illegible]

[illegible]

[illegible] bestialitatem malicie

[illegible] corruptio [illegible] optimi [illegible]

[illegible] corruptio [illegible]

[illegible]

semper [illegible] habet [illegible] dimittendo [illegible]

[illegible]

plures [illegible] mala faciet homo malus bestia.

[Q]uoniam autem [illegible]

et [illegible]

[illegible]

q̄ traxit vestimenta ut nos habetis. fuit enim que

clamat tristicia. Vel ut imitemur laborantem in

extremo [illegible] . [illegible] . sed ac si

q [illegible] gaudendo et disturbando. Vel enim si [illegible]

[illegible] [illegible] vel tristicie

[illegible] comparabile si [illegible] quemadmodum

theodoricus philosophus a tyranno [illegible] vel a

tenerrimo [illegible] . et quemadmodum [illegible]

[illegible] repente [illegible] quale [illegible]

[illegible] ad quem [illegible] abscidit

ab [illegible] vel [illegible]

vel [illegible] nostris [illegible]

[illegible] et ut femineum ad masculinum [illegible] .

[illegible] enim [illegible] . [illegible] ad mollis

[illegible] enim [illegible] . [illegible] . ad [illegible]

[illegible] [illegible] ad [illegible]

[illegible] . [illegible] enim [illegible]

[illegible] [illegible] . [illegible] nos

[illegible] enim quemadmodum

[illegible] nos [illegible] . [illegible] et

[illegible] et [illegible]

[illegible] . [illegible] .

[illegible] . [illegible] ad [illegible] et [illegible]

[illegible] . [illegible] . [illegible] enim [illegible]

[illegible] . [illegible] ad [illegible] nos [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] ut [illegible] quemadmodum [illegible]

vel penitus . invariet eius dictum [illegible] ut
penitus [illegible] vel quemadmodum dubitatur sed et
[illegible] . sed quia ipse comparatur . ut ad sanitatem . Assiliat
ad maliciam consuetudinem vel eius [illegible] et [illegible]
tendens ad compleat . ut ipse eius [illegible] . ut ad [illegible]
[illegible] malicia Et adeo ad alterum genus contrarie
et malitie . malicia que eum latet . contraria ad eum
latet . Sapiens ad quod includit excessum [illegible]
[illegible] quod vel [illegible] ad a medici eius [illegible]
[illegible] reddat Et vel dispositionem quemadmodum alterius
[illegible] eius [illegible] velocius declinat Et [illegible]
Et medici [illegible] quod ad maliciam contradicam
[illegible] mediator . Et quos forte hic quod et [illegible] dictum .
hic ad [illegible] dictum [illegible] et [illegible]
actorum quemadmodum [illegible] demonstrat ad [illegible]
[illegible] eius sicut quod eius vel [illegible] operantur ad [illegible]
quod sicut Et destructus [illegible] quod vel [illegible] ad
faciunt [illegible] ad hic quod [illegible] vel [illegible]
Et [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] eius Et malicia [illegible] .
ut quod [illegible] . ut ad salvat [illegible] actionibus ad [illegible]
[illegible] quemadmodum [illegible]
[illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible]

Est autem aliquis qui propter passionem extasit praeter rectam
rationem, quem ut quidem non agere secundum rectam rationem
superat passio, ut autem esse talem qualem persuasus
persequi sine retentione oportere tales delectationes non
superat. Iste autem est incontinens, melior intemperato,
neque pravus simpliciter. Salvatur enim optimum, principium.
Alius autem contrarius, immanens et non extasis propter pas-
sionem. Manifestum utique ex his quoniam hic quidem studiosus
habitus, hic autem pravus.

Utrum igitur continens est qui quacumque ratione et
quacumque electione immanens, vel qui recta;
et incontinens autem qui quacumque non immanens ratione et
electione quacumque, vel qui non falsae rationi et electioni non
rectae, quemadmodum dubitatum est prius? Vel secundum accidens
quidem quacumque, per se autem veram rationem et rectam
electionem, hic quidem immanet, hic autem non immanet? Si enim
aliquis hoc propter hoc eligit vel persequitur, per se quidem hoc
eligit et persequitur, secundum accidens autem prius. Simpliciter
autem dicimus quod per se. Quare est quidem ut quacumque
opinione hic quidem immanet, hic autem extasit; simpliciter autem qui veram.

Sunt autem quidam immanentes opinioni, quos autem
vocant ischyrognomones, puta diffi-
cile persuasibiles et non facile transpersuasibiles, qui
simile quid habent continenti, quemadmodum prodigus liberali
et audax confidenti; sunt autem alteri secundum multa. Hic quidem
enim propter passionem et concupiscentiam non transmutatur con-
tinens; sed facile persuasibilis continens erit quandoque;
hii autem non ratione. Et concupiscentias accipiunt et ducuntur

multi ad delectationem. Sed ad ischirognomones
idiognomones et indisciplinati et agrestes. Idio-
gnomones quidem propter delectationem et tristiciam. Gaudent
enim vincentes si non persuadeantur transmutari, et tristantur si in-
effecta ipsorum sint quemadmodum sententie. Quare magis in-
continenti assimilantur quam continenti. Sunt autem aliqui qui opi-
nionibus non immanent non propter incontinentiam,
puta in Philoctete Sophoclis Neoptolemus. Quamvis
propter delectationem non immansit, sed bonam. Verum dicere
enim ipsi bonum erat, persuasus autem est ab Ulixe mentiri.
Non enim omnis qui propter delectationem aliquid operatur
neque intemperatus neque pravus neque incontinens, sed qui propter turpem.

Quoniam autem est et aliquis talis qualis minus
quam oportet corporalibus gaudens et non permanens in ra-
tione, medius huius et incontinentis continens.
Incontinens quidem enim non permanet ratione propter plus aliquid,
iste autem propter minus aliquid. Continens autem permanet
et neque propter aliquid transmutatur. Oportet autem si continentia studiosum,
ambos contrarios habitus pravos esse quemadmodum et
apparent. Sed propter alteram in paucis et raro esse manifestam,
quemadmodum temperantia intemperantie videtur contrarium esse solum,
sic et continentia incontinentie. Quoniam autem multa secundum
similitudinem dicuntur, et continentia temperati secundum similitudinem
sequitur. Continens enim et temperatus talis qualis nihil
preter rationem propter corporales delectationes facere,
sed hic quidem habens, hic autem non habens pravas concupiscentias.
Et hic quidem talis qualis non delectari preter rationem,
hic autem talis qualis delectari sed non duci. Similes autem et
incontinens et intemperatus, altera quidem existentes, utrique autem

[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

aperte. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]. [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]. [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad

[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]. [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]

Et assimilat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et legem [illegible] [illegible]. [illegible] ad [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Volebat enim legem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]

legibus [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ad

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ad [illegible]. [illegible]

[illegible] ad et [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

assimilat. [illegible] et [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] hac [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] et [illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

De delectatione autem et tristicia speculari eius qui
politicam philosophatur. Iste enim finis
architecton ad quem respicientes unumquodque hoc quidem
malum hoc autem bonum simpliciter dicimus. Adhuc autem et necessariorum
intendere de ipsis. Etenim virtutem et maliciam moralem circa
delectationes et tristicias posuimus, et felicitatem plurimi
cum delectatione esse aiunt. Propter quod et beatum nominaverunt
a gaudere. Hiis quidem igitur videtur nulla delectatio esse bonum,
neque secundum se neque secundum accidens. Non enim esse idem bonum
et delectationem. Hiis autem esse quedam, multe autem prave.
Adhuc autem horum tertium, si et omnes bonum, tamen non contingere
esse optimum delectationem. Totaliter quidem igitur non bonum, quod omnis
delectatio generatio est in naturam sensibilis, nulla autem
generatio congenea finibus, puta nulla edificatio
domui. Adhuc temperatus fugit delectationes. Adhuc prudens persequitur
non tristabile [illegible] non delectabile. Adhuc impedimentum
est ei quod est prudentem esse delectationes, et quanto utique magis gaudet,
puta eam que venereorum; nullum enim utique posse intelligere
aliquid in ipsa. Adhuc ars nulla nulla delectationis,
quamvis omne bonum artis opus. Adhuc pueri et bestie persequuntur
delectationes. Eius autem que non omnes bone, quia sunt
et turpes et exprobrate et quia nocive; egrotativa enim
quedam delectabilium. Quod autem non optimum delectatio, quia non finis
sed generatio. Que quidem igitur dicuntur fere hec sunt.

~~De delectatione autem et tristicia speculari eius qui~~
[illegible] quod videtur [illegible] politicis [illegible].
[illegible] quod appellat tristiciam. Propter [illegible]

vadat tristitie vel quia medicinam delectationum persequuntur
superabundantie et totaliter corporalis. Vehementes autem sunt medi-
cine. Propter quod et queruntur, quia iuxta contrarium apparent.
Etenim studiosum videtur non delectatio propter duo hec
quemadmodum dictum est: quia hee quidem prave nature sunt operationes,
vel ex nativitate quemadmodum bestie, vel propter con-
suetudinem quemadmodum pravorum hominum. Hee autem medici-
ne quia indigentis, et habere melius quam fieri. Hee autem accidunt
perficientibus; per accidens igitur studiose. Adhuc perse-
quuntur propter vehementes esse a non potentibus aliis
gaudere. Quidam enim ipsi sibi sitim quasdam preparant. Quando
quidem igitur innocuas, irreprehensibile; quando autem nocivas, pravum.
Neque enim habent altera in quibus gaudeant. Neutrum autem
multis triste propter naturam. Semper enim laborat animal, quemadmodum
et naturales testantur, videre, audire dicentes triste esse;
sed iam assueti sumus, ut aiunt. Similiter autem in iuventute
propter augmentum quemadmodum inebriati disponuntur,
et delectabile iuventus. Melancolici autem natura semper indigent
medicina; etenim corpus mordicatum permanet propter complexionem,
et semper in appetitu vehementi sunt.
Expellit enim delectatio tristitiam, et contraria et que contingit,
si sit forte. Propter quod et intemperati et pravi fiunt.
Que autem sine tristitiis non habent superabundantiam. Hee autem
natura delectabilium et non per accidens. Dico autem per accidens
delectabilia medicantia. Quia enim accidit sanari, aliquo manente
sano operante, propter quod delectabile videtur esse.
Natura autem delectabilia que faciunt actum talis nature.

nec semper est ei delectabile nullum idem propter non simplicem esse
nostram naturam. Sed inest aliquid et alterum secundum quod corruptibiles.
Quare si quid alterum agit, hoc alteri nature preter naturam.
Cum autem equetur, neque triste videtur neque delectabile quod agitur.
Quare si alicuius natura simplex sit, semper eadem actio delectabilissima erit.
Propter quod deus semper unam et simplicem gaudet
delectationem. Non enim solum motus est operatio sed et immobilitatis,
et delectatio magis in quiete est quam in motu. Transmutatio autem omnium
dulcissima secundum poetam propter malitiam quandam. Quemadmodum enim
homo est facile transmutabilis malus, et natura que indiget
transmutatione. Non enim simplex neque epiikes. De continentia
quidem et incontinentia et delectatione et tristitia dictum est, et quid
utrumque et qualiter hec quidem bona ipsorum sunt hec autem mala. Reliquum
autem et de amicitia dicemus.

Post hec autem de amicitia sequitur utique
pertransire. Est enim virtus quedam vel cum virtute.
Adhuc maxime necessarium in vitam. Sine
enim amicis nullus utique eliget vivere,
habens reliqua bona omnia. Etenim divitibus et principatus
et potentatus possidentibus videtur maxime amicis esse
opus. Que enim utilitas talis bone fortune ablata
beneficentia, que fit maxime et laudabilissima ad amicos? Vel
qualiter utique servabitur et salvabitur sine amicis? Quanto
enim maior, tanto magis periculosa. In paupertate et reliquis
infortuniis solum existimant refugium esse amicos. Et iuvenibus...

[illegible] ad impossibile. Et secundario ad salutem et

ad defendendam actionem propter debilitatem adiutorii. [illegible]

que prima ad bonas actiones. Sed he due [illegible]

eternum intellige et agere potentiam. Magis enim videtur ad

ad quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] gentes [illegible]

et magis [illegible]. Unde et [illegible] laudant.

Videtur autem et utique [illegible] [illegible] ut [illegible]

[illegible]. Videtur autem et omnibus [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Concordia enim [illegible] [illegible] videtur. [illegible] magis

[illegible]. Et [illegible] [illegible] magis [illegible].

Et [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] quod magis

[illegible] videtur. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Philosophiam enim laudant philosophi [illegible]

[illegible] bonorum [illegible] et quod [illegible] [illegible] [illegible] bonum

et [illegible]. Dubitatur autem [illegible] [illegible] [illegible]

enim [illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] ad [illegible] et [illegible]. Et [illegible] [illegible].

autem et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Et de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

quod [illegible] [illegible] quod plurima [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] autem venerabile [illegible] [illegible] plurima [illegible]

[illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible] et ex [illegible] [illegible]

armoniam et omnia secundum litem fieri. Contrarium autem hiis alii
et Empedocles; simile enim simile appetere. Physicorum quidem igitur
dubitationes dimittantur; non enim proprie presentis intentionis. Quecumque autem sunt
humana et pertinent ad mores et passiones, hec perscrutemur;
puta utrum in omnibus fit amicitia vel non possibile malos existentes
amicos esse. Et utrum una species amicitie est vel plures.
Qui enim unam putant quia suscipit magis et minus,
non sufficienti crediderunt signo. Suscipiunt enim magis
et minus et que altera specie. Dictum est autem de ipsis prius.
Forte autem utique erit de ipsis manifestum cognito amabili.
Videtur enim non omne amari sed amabile. Hoc autem esse bonum
vel delectabile vel utile. Videbitur autem utique utile
esse per quod fit bonum aliquod vel delectatio, quare amabilia
utique erunt et bonum et delectabile ut fines. Utrum igitur
bonum amant vel quod ipsis bonum? Dissonant enim quandoque
hec. Similiter autem et circa delectabile. Videtur autem quod ipsi
bonum amare unusquisque et esse simpliciter quidem bonum amabile, uni-
cuique autem quod unicuique. Amat autem unusquisque non quod est ipsi
bonum sed quod apparet. Differt autem nichil. Erit enim amabile
quod apparet. Tribus autem existentibus propter que amant, in ea que
ad inanimata amatione non dicitur amicitia; non enim est reamatio neque
voluntas illius boni. Ridiculum enim forte vino velle
bona, sed siquidem salvari vult ipsum ut ipse habeat. Amico
autem aiunt oportere velle bona illius gratia. Volentes autem sic

bona benevolos dicunt si non idem et ab illo fiat. benevolentiam
enim in contrapassis amiciciam esse. Vel apponendum non
latentem. Multi enim sunt benevoli quibus non viderunt. ex-
istimant enim epieikeis esse aut utiles. hoc autem idem et si-
cut utique illorum patietur aliquis. benevoli quidem igitur hi vi-
dentur adinvicem. Amicos autem qualiter utique aliquis dicat
latentes ut habent sibi ipsis. Oportet ergo benevolle
adinvicem et velle bona non latentes propter unum dictorum.

Differunt autem hec adinvicem specie et amaciones et amicicie
ergo et amicie. Tres ergo amicicie species equales numero
amabilibus. Secundum unumquodque enim est redamacio non latens.
Amantes autem adinvicem volunt bona adinvicem secundum
quod amant. Qui quidem igitur propter utile amant adinvicem non
secundum se ipsos amant, sed secundum quod fit aliquid ipsis adinvicem
bonum. Similiter autem et qui propter delectacionem. non enim eo quod quales
quidam sunt diligunt eutrapelos, sed quoniam delectabiles
sibi ipsis. Qui autem propter utile amant propter sibi ipsis bonum
diligunt. Et qui propter delectacionem propter sibi ipsis delectabile.
Et non secundum quod amatus est, sed secundum quod utilis aut delectabilis.
Et secundum accidens utique amicicie hee sunt. Non enim secundum
quod est qui amatur hac amatur, sed secundum quod tribuunt, hic quidem
bonum aliquod, hic autem delectacionem. Facile solubiles utique
tales sunt non permanentibus ipsis similibus. Si enim non ad-
huc delectabiles vel utiles sunt, quiescunt amantes.

utile autem non permanet sed aliquando fit aliud. Dissoluto
igitur propter quod amici erant dissolvitur et amicitia. Ut existente
amicitia ad illa. Maxime autem in senibus talis videtur amicitia
esse. Non enim delectabile tales persequuntur sed utile. Et eorum
qui in adolescentia et iuventute quicumque conferens persequuntur. Non
autem tales neque convivunt adinvicem. Quandoque enim neque
sunt delectabiles. Neque utique indigent tali societate.
Nisi enim utiles sint. In tantum enim sunt delectabiles in quantum
spes habent boni. In hac autem et peregrinam ponunt. Iuvenum
autem amicitia propter delectationem esse videtur. Secundum passionem enim
isti vivunt et maxime persequuntur delectabile ipsis et
praesens. Aetate autem transmutata et delectabilia fiunt altera.
Propter quod velociter fiunt amici et quiescunt. Simul enim cum delectabili
amicitia transmutatur. Talis autem delectationis velox transmutatio.
Et amativi autem iuvenes. Secundum passionem enim et propter delectationem quod
multum amicitiae. Propter quod amant et cito quiescunt multotiens eadem
die transmutantes. Convivere autem et conversari isti volunt.
Fit enim eis quod secundum amicitiam sic. Perfecta autem est
bonorum amicitia et secundum virtutem similium. Isti enim bona si-
militer adinvicem volunt secundum quod boni. Boni autem sunt secundum se
ipsos. Volentes autem bona amicis illorum gratia maxime amici.
Propter se ipsos enim sic habent et non secundum accidens. Permanet
igitur horum amicitia usquequo utique boni sunt. Virtus autem

ad invicem. Et quia utrique simpliciter boni et amico. Boni enim et
simpliciter boni et ad invicem utiles. Similiter autem et delectabiles. Boni
enim et simpliciter delectabiles et ad invicem. Unicuique enim
secundum delectationem sunt proprie actiones et tales, bonorum autem tales vel
similes. Durabilis autem talis amicitia rationabiliter est. Copulat
enim in ipsa omnia quecumque amicis oportet existere. Omnis enim amicitia
propter bonum est vel propter delectationem vel simpliciter vel amanti
et secundum similitudinem quandam. Huic autem omnia existunt predicta
secundum se ipsos. Hac enim similes et reliqua. Et simpliciter bonum
et delectabile simpliciter est. Maxime autem utique amabilia. Et amare
et amicitia in hiis maxime et optima. Raras autem verisimile
tales esse. Pauci enim tales. Adhuc autem indiget tempore et
consuetudine. Secundum proverbium enim non est scire ad invicem ante-
quam sal consumere. Neque acceptare utique neque esse amicos
antequam uterque utrique appareat amabilis et credatur. Qui autem
cito ad invicem amicabilia faciunt, volunt quidem amici esse,
non sunt autem si non et amabiles, et hoc sciunt. Voluntas quidem
enim velox amicitie fit, amicitia autem non. Hec quidem utique
et secundum tempus et secundum reliqua perfecta est, et secundum omnia eadem fiunt
et similia utrique ab utroque, quod oportet amicis existere. Que autem propter de-
lectabile, similitudinem habet huic. Et enim boni delectabiles ad in-
vicem. Similiter autem et que propter utile. Et enim tales utiles ad invicem boni.
Maxime autem et in hiis amicitie permanent, cum equale fiat ab

in vero parum delectabilem. Amicus secundum se sic ad alterum. ipse

extra[illegible] et vel ad amatorem et amato. vel enim [illegible]

delectando est. si [illegible] [illegible]. [illegible] ad [illegible]

[illegible] ad amatorem. sufficiente ad [illegible] [illegible] et adamata

fiunt. [illegible] enim vel [illegible] delectabilium [illegible]

ad vel sic [illegible]. [illegible] ad [illegible] [illegible] si

et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ad vel delectabile [illegible]. si utile [illegible]

et sic [illegible] [illegible] et [illegible]. [illegible] ad [illegible] utile [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. vel enim [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] delectationem [illegible] [illegible]

utile et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]. et [illegible] [illegible] [illegible] se [illegible] ad [illegible].

et [illegible] bonorum. mali. ad vel [illegible] se [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]. Et [illegible] ad bonorum [illegible]

[illegible]. vel enim [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ad [illegible] [illegible]. et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adamata [illegible]

[illegible]. [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] enim

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] utile [illegible] [illegible]

[illegible] enim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] delectationem [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] adolescentie [illegible]. et [illegible] bonorum [illegible]

[illegible] amici. [illegible] ad [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible]. [illegible] amici [illegible] [illegible] delectabile

[illegible] delectationem. Non [illegible] ad [illegible] [illegible]

[illegible] amici [illegible] utile et delectabile. Non enim [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ad [illegible] amicitia [illegible]

[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] delectationem [illegible] utile

[illegible] [illegible] [illegible]. boni ad [illegible] [illegible] [illegible] amici.

[illegible] enim [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] amici. [illegible] ad [illegible]

[illegible] et [illegible] assimilati [illegible] [illegible] ad [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] amicitia. [illegible] [illegible] enim [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] boni. [illegible] ad [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]. [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] enim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adolescentie [illegible] [illegible]

enim [illegible]. [illegible] [illegible] adolescentes [illegible]

[illegible] [illegible]. Non [illegible] enim [illegible] senes [illegible]

senes [illegible]. [illegible] enim [illegible] [illegible] delectabile.

[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

delectabile. [illegible] enim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ad delectabile. [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] assimilati [illegible] [illegible] [illegible]

necessarius cum sit et ad eos et ut convivere. Utilitatis quidem
enim indigentes appetunt. commorari autem simul de-
beatis. Solitarios quidem enim esse hiis minime conve-
nit. ad alterutrum autem non delectabiles existentes neque gau-
dentes eisdem. Quod amicabilis videtur habere. Maxime quidem
igitur est amicitia que bonorum quemadmodum multotiens dictum est.
Videtur enim amabile quidem et eligibile quod simpliciter bonum
vel delectabile. Unicuique autem quod ipsi tale. Bonus autem bo-
no propter ambo hec. Assimulatur autem amatio quidem passioni, amici-
tia autem habitui. Amatio enim non minus ad inanimata est.
Reamant autem cum electione. Electio autem ab habitu. Et
bona volunt amatis illorum gratia non secundum passionem
sed secundum habitum. Et amantes amicum quod ipsis bonum amant.
Bonus autem amicus factus bonum fit cui amicus. Uterque
igitur amat quod sibi bonum et equale retribuunt volunta-
te et specie. Dicitur enim amicitia equalitas. Maxime utique
bonorum hec existunt. In austeris autem et senilibus
minus fit amicitia quanto difficiliores sunt et minus
conversationibus gaudent. Hec enim maxime videntur esse a-
micabilia et factiva amicitie. Propter quod iuvenes
quidem fiunt amici cito, senes autem non. Non enim ami-
cis utique non gaudent. Similiter autem neque senes.
Sed tales benivoli quidem sunt adinvicem. Volunt enim
bona et obviant ad necessitates. Amici autem non

valde sunt propter non convivere. neque gaudere ad invicem
quae utique maxime esse videntur amicabilia. Multis autem
esse amicum secundum perfectam amicitiam non contingit quemadmodum
neque amare multos simul. Assimilatur enim super-
abundantiae. talis autem ad unum natum est fieri. Multos autem
simul placere eidem valde non facile. forte autem
neque bonos esse. Oportet autem et experientiam accipere et in
consuetudine fieri quod omnino difficile. Propter utile autem et delec-
tabile multis placere contingit. multi enim tales et
in pauco tempore ministrationes. Horum autem magis videtur am-
icitia quae propter delectabile cum eadem ab ambobus fiunt et gau-
dent ad invicem vel ad eadem. quales iuvenum sunt amicitiae.
magis enim in his liberale. quae autem propter utile negoti-
atorum. Et beati autem utilibus quidem nihil indigent delectabi-
libus autem. convivere enim volunt aliquibus. triste autem paucum
quidem tempus ferunt. continue autem nullus utique sustinebit
neque ipsum bonum si triste ipsi erit. Propter quod delectabiles
quaerunt. Oportet autem forte et bonos tales existentes
et adhuc sibi ipsis. sic enim existent eis quaecumque
oportet amicis. Qui autem in potestatibus divisis videntur uti amicis.
alii enim ipsis sunt utiles et alteri delectabiles. ambo
autem iidem non valde. Neque enim delectabiles cum virtute
quaerunt neque utiles ad bona sed eutrapelos
delectabile appetentes. hos autem alios deinos operari quod
praeceptum. haec autem non valde fiunt in eodem. De

delectabiles autem et utiles secundum eosdem et quod studiosi
super superexcellenti non fit talis amicus si non et virtute
superexcellatur. si autem non, non adequat superans analogice
superexcessum. non omnino autem consueverunt tales fieri.
Sunt autem et dicte amicie in equalitate. eadem enim fiunt
ab ambobus et volunt ad invicem vel alterum pro altero
commutant puta delectationem pro utilitate. Quoniam autem minus
sunt hee amicie et manent dictum est. Videntur autem
et propter similitudinem et dissimilitudinem eiusdem et esse et non esse amicie. Secundum
similitudinem enim eius que secundum virtutem videntur amicie. hec quidem
enim delectabile habet, hec autem utile. hec autem existunt et illi.
Per hoc autem quod hec quidem irreprehensibilis et mansiva est
hee autem velociter transmutantur aliisque differunt multis
non videntur amicie propter dissimilitudinem illius.

Altera autem amicie species secundum superabun-
dantiam puta patri ad filium et totaliter seniori
ad iuniorem. viro ad uxorem et omni principanti ad sub-
iectum. Differunt autem et hee ad invicem. non enim eadem
parentibus ad filios et principantibus ad imperatos.
sed neque eadem patri ad filium et filio ad patrem. neque viro
ad uxorem et uxori ad virum. Altera enim unicuique
horum virtus et opus. Altera autem et propter que amant.
Altere igitur et amationes et amicie. Eadem quidem utrique

neque sunt utraque ab utroque neque ex quibus est

partibus quod solum conveniunt quo ex contrariis. Per

utrasque ad simplex medium tenens et comparatis est

adversa. Analogice est in [illegible] sunt superabundantia

[illegible] quibus amicitiis et aliter ex [illegible] puta medi-

ocre [illegible] amicitia quam amicitia et utilitate et aliorum

[illegible] sunt. Cum enim sunt diversitate [illegible] sunt

[illegible] sit [illegible] quod utraque adversa est

[illegible] vel [illegible] ad [illegible] et [illegible] ad [illegible]

[illegible] est enim [illegible] quod [illegible] pro [illegible] sunt

diversitate [illegible] sunt [illegible] ad [illegible]

quod sunt [illegible] sunt diversitate [illegible]

[illegible] ad [illegible] sunt [illegible]

[illegible] vel [illegible] alterum alterius vel

enim adversa [illegible] neque diversi fuerit. [illegible]

[illegible] ad [illegible] vel enim [illegible]

[illegible] enim [illegible] superexcellentia. [illegible]

[illegible] vel enim [illegible] diversi fuerit [illegible]

[illegible] neque [illegible] superexcellentia [illegible]

[illegible] Certa [illegible] vel [illegible]

[illegible]. [illegible] enim [illegible] adversa [illegible]

ad separata puta [illegible] vel [illegible]

ne forte vel [illegible] maxima [illegible]

[illegible] deos? Non enim erunt adhuc amici ipsis. neque
utique bona adhuc. Amici enim bona. Si bene dictum est quod
amicus amico vult bona illius gratia, manere utique oportebit
qualiscumque sit ille. Homini autem existenti volet maxima bona.
Forte autem non omnia; sibi ipsi enim maxime vult unus-
quisque bona. Multi autem videntur propter amorem
honoris velle amari magis quam amare. Propter quod amatores
adulatoris multi; superexcellens enim amicus adulator, vel
fingit talis esse et magis amare quam amari. Amari autem
propinquum videtur ei quod est honorari, quod utique multi ap-
petunt. Non videntur autem propter se ipsum eligere ho-
norem, sed secundum accidens. Gaudent enim multi ab his qui
in potestatibus honorari propter spem. Existimant enim adipisci
ab ipsis si quo indigent. Ut itaque signo bone
passionis gaudent honore. Qui autem ab epiikesibus
et scientibus appetentes honorem, firmare propriam
opinionem de ipsis appetunt. Gaudent utique quia sunt boni
credentes dicentium iudicio. Amari autem secundum se ipsum
gaudent. Propter quod videbitur utique melius esse eo quod est
honorari, et amicitia secundum se ipsam eligibilis esse. Videtur
autem magis in amare quam in amari esse. Signum autem ma-
tres in eo quod est amare gaudentes. Quedam enim dant filios
suos nutrire, et amant scientes, redamari
autem non querunt si utrumque non contingit, sed sufficiens

ipsis videtur si videant bene operantes et ipse

amant eos et si illi nil quae matri conve-

niunt tribuant propter ignorantiam. Magis autem amicitia existente in

amare et amantibus laudatis amicorum virtus amare vi-

detur. Quare in quibus hoc fit secundum dignitatem isti mansi-

vi amici et talium amicitia. Sic autem et inaequales

maxime erunt amici/ adaequabuntur enim. Aequalitas

autem et similitudo amicitia. Et maxime quae secundum

virtutem similitudo/ mansivi enim existentes secundum se ipsos

et adinvicem manent et neque indigent pravis

neque subministrant talia sed ut est dicere et prohibent. Bonorum

enim neque ipsos peccare neque amicis permittere.

Mali autem firmum quidem non habent neque enim sibi ipsis

permanent similes existentes. Ad modicum autem tempus fiunt

amici gaudentes adinvicem malitia. Utiles autem et

delectabiles amplius permanent. Usque enim utique tri-

buant delectationes vel utilitates adinvicem. Ex contrariis

autem maxime videtur quae propter utile fieri amicitia pu-

ta pauper diviti, indoctus scienti. Cuius enim

quis existit indigens hoc appetens donat

aliud. Huc autem utique attrahet et amatorem

et amatum et pulchrum et turpem. Propter quod videntur

amatores ridiculi quandoque dignificantes amari ut amant

si quidem amabiles existentes similiter forte dignificandum

[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]. Forte est [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] se [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] est [illegible]. hec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible]. Et quod vero dimittatur [illegible] [illegible] [illegible]

Vox est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] et adverbium et [illegible]. [illegible]

est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et adverbium est

Appellatio vero est adverbii [illegible] et [illegible]

[illegible] est et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

est [illegible] [illegible] [illegible] adverbium [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] adverbii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] est [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]. et [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] est [illegible]. et

[illegible] [illegible] hec [illegible] [illegible] hec est [illegible]. [illegible]

est et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] et

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] est et vero alius adverbiis. Alterum [illegible] et

[illegible] ad [illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] adverbii et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]. et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] est [illegible] [illegible] adverbium et [illegible] et

[illegible] [illegible] et ad [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

aut eorum partium assimilantur politice. simul enim vadunt

aliquo conferente et acquirentes aliquid eorum que ad vitam. Et po-

litica communicacio conferentis gratia videtur et a principio conve-

nire et permanere. hoc enim et legislatores coniectant et iustum

aiunt esse quod communiter confert. Alie quidem igitur communicaciones secundum

partem conferentis appetunt puta naute quidem

quod secundum navigacionem ad opus pecuniarum vel aliquid tale.

commilitones autem quod secundum bellum sive pecuniarum sive victo-

rie sive civitatis appetentes. similiter autem et contribules et ple-

bei. quedam autem communicacionum propter delectacionem videntur fieri

tiasotarum et convivancium. hec enim gracia sacrificii et con-

versacionis. Omnes autem hec sub politica videntur esse.

non enim presentis conferentis politica appetit sed in omnem vitam

et sacrificia facientes. et circa hec honores attribuentes diis

et sibi ipsis requies tribuentes cum de-

lectacione. Antiqua enim sacrificia et congregaciones videntur

fieri post fructuum collectiones puta primicie. maxime enim

in hiis vacabant temporibus. Omnes autem videntur communicaciones par-

ticule politice esse. sequuntur autem tales amicicie talibus

communicacionibus. Politie autem species sunt tres. equales autem et trans-

gressiones puta corrupciones harum. Sunt autem politie quidem

regnum et aristocracia. tercia autem que a censibus quam timo-

craticam dicere conveniens videtur. politiam autem ipsam consue-

verunt plures vocare. Harum autem optima quidem regnum.

p[ro]ssima ad timocratia[m]. Tra[n]sgressio aut[em] regni quidem

tyrannis. ambe e[nim] monarchie. Differ[un]t aut[em] plurimu[m]

tyrannus q[ui]dem e[nim] sibi ip[s]i c[on]ferens intendit. rex aut[em] q[uod]

subditor[um]. Non e[nim] e[st] rex q[ui] non p[er] se sufficiens et o[mn]i

bus bonis superexcellens. talis aut[em] nullo indiget.

utilia igit[ur] sibi ip[s]i q[ui]dem non utiq[ue] intendet subditis

au[tem]. q[ui] e[nim] non talis erit. electus utiq[ue] q[ui]dem erit

rex. Tyrannis aut[em] ex contrario huic. sibi e[nim] ip[s]i

bonu[m] p[er]sequit[ur] et manifesti[us] in hac q[uonia]m pessima

ad [...] aut[em] c[on]trariu[m] optimo. Transgredit[ur] aut[em] ex regno in tyranni

dem. pravitas e[nim] monarchie tyrannis.

mal[us] aut[em] rex tyrannus fit. Ex aristocratia aut[em] in oligarchia[m]

malicia p[ri]ncipa[n]cium q[ui] distribuu[n]t q[ue] civitatis p[re]ter

dignitate[m] et o[mn]ia v[e]l plura bonor[um] sibi ip[s]is et

p[ri]ncipat[us] se[m]p[er] eisde[m] plurimu[m] facie[n]tes ditari

pauci utiq[ue] p[ri]ncipant[ur] et mali p[ro] epie

ikes. Ex timocratia aut[em] in democratia[m].

Contermine e[nim] sunt he. multitudinis e[nim] vult et timo

cratia e[ss]e et eq[ua]les o[mn]es q[ui] in honorabilitate. minime

e[nim] ~~[...]~~ malu[m] e[st] democratia. in parvu[m] e[nim] transgredit[ur]

politie species. Transmutant[ur] q[ui]dem e[nim] maxime

sic politie. Minimu[m] e[nim] sic et facillime transgredi[un]t[ur]

Similitudines autem earum et velut exemplaria accipiet utique ali-
quis et in domibus. Patris quidem enim ad fi-
lios communicatio regni habet figuram. Filiorum enim patri cure.
Hinc autem et Homerus Iovem patrem appellat. Re-
gnum enim paternus principatus vult esse. In Persis autem
que patris tyrannica; utuntur enim ut servis filiis.
Tyrannica autem et que domini ad servos. Domini enim
conferens in hac operatur. Hec quidem igitur recta videtur, persica
autem peccata; diversorum enim principatus diversi.
Viri autem et uxoris aristocratica videtur; secundum dignitatem
enim vir principatur et circa que oportet virum; que autem uxori
congruunt illi reddit. Omnium autem dominans vir in oli-
garchiam transmutat; preter dignitatem enim facit et non secundum quod me-
lior. Quandoque autem principantur uxores heredes existentes. Non utique
secundum virtutem fiunt principatus, sed propter divitias et potentiam
quemadmodum in oligarchiis. Timocratice autem videtur que
fratrum; equales enim, nisi quantum etatibus differunt. Propter quod si mul-
tum etatibus, non adhuc fraterna amicitia fit. Democra-
tia autem maxime quidem in inhabitationibus sine domino; hic enim
omnes ex equo; et in quibus debilis qui principans et unicuique potestas.
Secundum unamquamque autem politiam amicitia apparet in quantum
et iustum. Regi quidem ad subiectos in superabundantia

[illegible]· [illegible] eum [illegible] si quid [illegible] eam

meam esse [illegible]· ut [illegible] operae quemadmodum pri-

tes omnia· Verum et Homerum [illegible] pas-

se [illegible] [illegible]· Talis ac et patria· Differt

ad magnitudinem [illegible] est eam [illegible] quod pri-

mo maximum exspectare· Maximum est et [illegible]

et discipulos· sed et [illegible] attendere [illegible] [illegible]

eam [illegible]· parvulos et [illegible] ne-

potes et rex [illegible]· [illegible] ad adrianum·

[illegible] et honorandum parentis· et nostra [illegible]

utrisque [illegible] [illegible] suum dignitate· sic eam utrisque

adrianum· sed et vivi ad uxore eam [illegible]

[illegible] suum utriusque· et melius [illegible]

et [illegible] [illegible]· sic ac et nostra· [illegible]

tres [illegible] [illegible] [illegible] eam [illegible]

tales ad unum discipulos et unum mortalem· [illegible]

medius [illegible] utrisque [illegible] et [illegible] suum [illegible]

eam· [illegible] eam [illegible] velut et [illegible]

ex· [illegible] [illegible] [illegible]· et [illegible] sic utrisque

et adrianum [illegible] [illegible] ad quemadmodum et [illegible]

bus et parvum [illegible] sic et adrianum [illegible]· Et [illegible]

[illegible] nichil a parum adriane [illegible] [illegible]

mittere quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adamas.

nescit eum [illegible] [illegible] velut [illegible] ad [illegible].

et [illegible] ad [illegible]. [illegible] ad ferrum. ferrum [illegible]

cum [illegible] ab [illegible] ad [illegible]. adamas ad [illegible]

[illegible] nescit [illegible]. [illegible] nescit ad [illegible] bone.

nescit ad ferrum. ferrum quam ferrum. [illegible] cum [illegible]

ferrum cum [illegible] [illegible]. [illegible] ad [illegible]

[illegible] ferrum. Ferrum [illegible] [illegible] ferrum [illegible] ad

[illegible] ad [illegible] ferrum [illegible]. Unde cum [illegible]

[illegible] ad [illegible] ad [illegible] potestate. [illegible] lege et [illegible]

et adamas utrumque ferrum [illegible]. Inpiger utrumque et

[illegible] adamas et [illegible] [illegible] ad [illegible]

[illegible] [illegible]. [illegible] cum qua [illegible] ex

Vectorum [illegible] quod [illegible] ad [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ad utrumque

[illegible] [illegible] et [illegible]. [illegible] ad et q

[illegible] et [illegible] et [illegible] talem

[illegible] [illegible] [illegible] cum ferrum [illegible]

[illegible] [illegible]. In [illegible] ad [illegible] utrumque

[illegible] et peregrinus Sit et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] ex patria. [illegible]

cum [illegible] filios ut [illegible] [illegible] [illegible]

filii autem parentes. ut ab illis aliqui existentes. magis

autem sciunt parentes que ex ipsis quam genita quoniam ex hiis.

Et magis pro approximatum quod a quo genito quam facti

facienti. quod enim ex ipso proprium ei a quo puta

dens vel capillus vel quodcumque habenti. illi autem a quo nichil

vel minus. Et multitudine temporis. hii quidem enim

confestim natos diligunt. hii autem procedentibus temporibus pa-

rentes, intellectum vel sensum accipientes. Ex hiis autem

manifestum propter que amant magis matres. Parentes

quidem filios diligunt ut se ipsos. qui enim ex ipsis

velut alteri ipsi in separari. filii autem parentes. ut

ab illis nati existentes. Fratres autem ad invicem in eo quod ex eisdem nas-

ci. ad illa enim idemptitas ad invicem idem facit. propter

quod aiunt idem sanguinem et radicem et talia. sunt autem

idem quodammodo et in divisis. Magnum autem ad amiciciam

et connutritio et quod secundum etatem. coetaneus enim co-

etaneum et qui consueti sodales. propter quod et fra-

terna etairice assimilatur. Nepotibus autem et reliquis

cognatis ex hiis que approximantur. In eo enim quod ab eisdem n-

esse. sunt autem hii quidem proximiores. hii autem magis alie-

ni secundum prope vel longe principium esse. Est autem ad parentes

quidem amicicia filiis et hominibus ad deos ut ad bonum et

superexcellens. bene enim fecerunt maxima. causa enim

et nutriendi esse ad natis eius quam et disciplinari.

Habet autem et delectabile et utile. talis amicitia

magis alienorum quanto et vita communior. Est

autem et in fraterna quaecumque in sodalitate. et magis

in epieikeis et totaliter in similibus quanto fami-

liariores et a nativitate diligentes. et quanto

autem magis unius moris. qui ex eisdem et connutriti et

disciplinati. et secundum tempus probatio plurima et

firmissima. Analogum autem et in reliquis cognatorum

amicabile. Viro autem et uxori amicitia videtur

secundum naturam existere. homo enim natura coniugale magis quam

politicum et quanto prius et necessarius domus

civitate et filiorum procreatio communius animalibus. Aliis

quidem igitur animalibus in tantum communicatio. homines autem non solum procreationis

filiorum gratia cohabitant. sed et eorum quae ad vitam.

Statim enim divisa sunt opera. et sunt altera viri et uxoris.

Sufficiunt igitur adinvicem in commune ponentes propria.

Propter haec autem et utile esse videtur et delectabile

in hac amicitia. Erit autem utique et propter virtutem

si epieikeis sint. Est autem utriusque virtus et gaudebunt

utique tali. Coniunctio autem filii videntur esse.

[illegible] dissolvuntur. Filij enim [illegible]

bonum [illegible] ad [illegible]

[illegible] adinvicem [illegible]

[illegible]

ad adinvicem [illegible] et [illegible]

D[illegible] etiam amicitia adinvicem [illegible]

[illegible]

[illegible] excellentia

[illegible] bonum fuit [illegible] et melior delectabilis

[illegible] delectabile [illegible] utile [illegible]

[illegible]

[illegible] amabile [illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] utile [illegible] ad solum [illegible]

[illegible]

bonum [illegible] utile et

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] appetit. [illegible]

[illegible] bonum appetit. [illegible]

ac utilis [illegible] [illegible] electos [illegible] ad alios [illegible] sit [illegible]

appetit [illegible] [illegible] gravis est. [illegible] ac utilis

[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] nec

[illegible]. [illegible] ac [illegible] utile [illegible] [illegible] utilitate cum

utilibus admiscet [illegible] plena modestie [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ac non

[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] modestie.

Modestia ac [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] non [illegible]

[illegible]. [illegible] ad [illegible] legis. et [illegible] que [illegible] oportet

[illegible] utilitatis. [illegible] modestie. [illegible] ad legem [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible]. Est autem legum fere [illegible]

[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. ex manu in manum

[illegible] ad [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ac [illegible] [illegible].

Modestia ac [illegible] [illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible]

[illegible] ac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

non [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] oportet [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] Modestia ac non [illegible] [illegible]

[illegible] donat ne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] non [illegible]. ut non [illegible] [illegible].

[illegible]

non solet autem quemlibet et dissoluentem accusabat
hec accidit propter velle. quod post non placuit bonum eligere.
eligere ad utilia. bonum ad benefactorem non ut operatum
utile ad benefactum est. Potest ad retribuendum fieri
diffinite cum quem passus est et proposito. volente enim
adesse non facientem ut utique patientem. Quando quidem bene
patientem quemque non oportuit. Volens enim abiit ad eo
necesse propter ipsum hic operante. Quemadmodum et videtur
benefactorem dissoluendum sed et quod si potest reddere
impotentem autem neque dare dignificamentum utique quando
si potens reddere. Impossibile intendendum autem benefacientem
et ita quod ut in hiis sufficiat ad non. Dubitatur autem
utrum oportet patientis utilitate mensurare et ad hanc
facere retribucionem aut operantis beneficio. Patientes quidem
enim talia aiunt accipere a benefactoribus que parua erant
illis et erat ab alteris accipere. Econtrario hic
autem eorum maxima ipsorum que apud ipsos et que ab
aliis non erant. Et in periculis aut talibus necessitatibus
Utrum igitur utile passo mensura existente patientis uti
litas mensura est. Iste enim indiget et sufficit ipso
ut recipit tale enim adiutorium quantum iste invenit
et retribuere autem ipso quantum accepit et plus melius

In hiis autem que sunt virtutis accusatores qui non

sunt inimici autem assimilant operantes clarum virtutis

enim et morem in electione posuit.

Differentiis autem in hiis que sunt superexcellentie

adiecimus significant aut utrisque plus

[illegible] autem [illegible] sunt dissolutum admirari. [illegible]

aut melior [illegible] plus [illegible] bono enim [illegible]

plus. [illegible] autem et utilior. [illegible]

autem operatio [illegible] ministrantis enim [illegible]

non admirari [illegible] non sunt [illegible] operari [illegible]

et admirari. Estimant enim quidam [illegible] permittere

[illegible] plura accipiunt [illegible] plura [illegible] oper

[illegible] admirari. [illegible] autem et [illegible]

[illegible] enim bonum et [illegible]

aut [illegible] studiose non potest [illegible]

[illegible]. [illegible] autem [illegible]

[illegible] plus [illegible] admirari non [illegible]

[illegible] honoris [illegible] aut [illegible]

[illegible] enim et [illegible] honor [illegible]

aut [illegible] autem [illegible]

[illegible] non enim honorat [illegible]

[illegible]. [illegible] enim [illegible] autem [illegible]

cum ei filius natus a quibus sit honoratus. Si nunc
eum tamen non superet ei aut qui eum peremit
indignum honorem tenent, et dona excepta per
omnia sua super dignitatem eius adequent et sciant
adeundo quemadmodum dederit. Hoc vero et in asserebant
assequendo et ei qui eum permiserit vivere. Non videtur
honorem reddere tribuere quod integre possi-
bile eum vacuum esse. Non quod super dignitatem ille qui
eum reddidit quemadmodum et hoc quod accepit honor
et paratus; ubi eum super dignitatem aliquid utrique
tribuetur. In primis ad facias evenerit ac
reddere. Si pater ac utrique reddendo nec benefactio
patri abnegare spem ad filium. Debet eum
reddere multiplex ac faciens dignum eum qui sub sua
vita operatur. Quomodo sit in quibus ad debitum pro-
pter dimittit et patri utrique. Sed ad forte
ubi aliquid utrique reddendo videtur nec superexcellere
in malitia sit eum naturaliter adiuvari ampliatione
habendum nec expelli. Dicit ad fugiendum sic super
sic malo dictum. Bene pati eum nec tamen noluit. Sic
et ad fugiendum ut dictum est. De beneficiis ... 3

[I] R odensis ad dissimi-
lem adaequare amabat
ge[illegible] utrisque capiat. et
salutat amantem. quae
amoris actus est. pretio vel politum conver-
satio per collaudantes contrahuntur sit ferme digna
mente. et textu et eloquentia. Hoc quod a veritate
in contrarium [illegible]. et adhuc utrisque [illegible] [illegible] et
hic [illegible]. Si amans vel quaerens quod ad te
accusat [illegible] superamasse [illegible] ad actum quod [illegible]
[illegible] mittit [illegible]. tunc [illegible] [illegible]. Amantes ad
[illegible] [illegible] quod [illegible] delectationem actu amet. Si ad
[illegible] utile actu. Si ad [illegible] [illegible]. [illegible]
Si [illegible] adversa [illegible] dissolvat sit vel nolit [illegible]
sit [illegible] actu. vel [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible]
vel [illegible] certa [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Contendentes aut et vel alter stat [illegible] et [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] ei quod [illegible] [illegible] [illegible]. vel eo quod [illegible]
bet vel potest. pretio et [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] toto [illegible]. [illegible] ad [illegible].

tenti [com]missio[n]em · q[uod] electio[n]e electo[rum] i[n] ad-
duxisse dixit S[ed] · q[uo]d cu[m] vir ip[s]e h[ic] volebat su[i]
sortis vir habuit · si ad h[oc] q[uo]d electo[rum] ·
q[ui]a ut [illegible] [et] h[oc] q[uo]d h[ic] · q[ui]a ad no[n] vir cu[m] eis
fuit etate [illegible] q[uo]s ei indig[n]us existet h[ic] q[ui]
attendat [et] · q[uo]d q[uo]d [illegible] h[ic] habet dig[ni]tat[em] at
ut [illegible] [illegible] cu[m] [illegible] ut p[ar]ticip[illegible] ·
[illegible] at cu[m] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · q[ua]m cu[m] et
p[ro]tege[re] fuit · ut cu[m] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] fu[it] [illegible]
[illegible] [illegible] · s[ed] [illegible] at q[uo]d q[uo]d h[ic] fuisset
[illegible] at viro · p[ar]ticip[illegible] at [illegible] ·
[illegible] [illegible] s[anc]t[illegible] [illegible] q[uod] [illegible] [illegible]
s[an]c[t]a[illegible] [com]missione[m] [illegible] · [illegible]
s[an]c[t]is fuit · ut cu[m] [illegible] [illegible] · h[ic]
[illegible] facte fuit [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuit [illegible] q[uo]d q[uo]d [illegible]
accipiebat [illegible] ut s[an]c[t]is [illegible] · [illegible]
[illegible] fuit [illegible] at ut fit [illegible] [illegible]
[illegible] · h[ic] q[uo]d [illegible] fit [illegible] cu[m] [illegible]
[illegible] apud [illegible] [illegible] · [illegible] cu[m] [illegible] [illegible]
[illegible] · q[uo]d [illegible] [illegible] [illegible] · h[ic]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... habere dignum [illegible]

[illegible] cum [illegible] appareat [illegible]

O[illegible] ... [illegible]

[illegible]

laborantem quod medico obediat. Unde et eli-
gere ad ordinandum bellicosum. Similiter autem amico
magis vel studioso ministrandum. Et benefactori
reddendum gratiam magis vel adeo dandum si utrisque
absolute non contingit. Ipsum autem tale certe quod de-
terminare non facile, multas enim et omnimodas diffe-
rentias et magnitudine et parvitate et bono et necessario
habent. Quod autem non omnia eidem reddenda non immanifestum.
Et beneficia quod retribuendum ut in multis magis
quam donandum sodali. Et quemadmodum mutuum cui
debet reddendum magis quam sodali donandum. Forte autem
neque hoc semper, puta ei qui redemptus est a latronibus utrum
solutionem communem liberandum. Et utrum quicumque sit vel non capto
expetenti ad reddendum vel patrem liberandum. Videbitur
enim utique et se ipso magis patrem. Quemadmodum
dictum est universaliter quod debitum reddendum. Si autem super-
excedat datio bono vel necessario ad hec de-
clinandum. Quandoque enim neque est equale preexistentem
retribuere, quando hic quidem studiosum sciens benefecit, huic autem
retributio fit quem existimat malum esse.
Neque enim mutuanti quandoque commodandum; hic quidem enim commodavit
existimans quod eum recuperare accommodaverit
epyikeia existente. Hic autem non sperat recuperare a malo

Omne quod videtur esse legi nostre [illegible] [illegible]. Sane
quod legi nostre exponat ad . nam utrumque videbitur
contraria facere. Ad quod nolumus debere [illegible] tam pres-
sentis actionis et vite. Quod quod [illegible] non [illegible] ad
bus [illegible] neque prodeunt. quemadmodum neque [illegible]
[illegible] non [illegible]. [illegible] ad alterum par-
tibus et [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]. Sed ad [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible]. [illegible] eum [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] ad [illegible]. et [illegible] [illegible] utrumque [illegible]
[illegible]. et [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Videndum ad utrumque
[illegible] [illegible] parentibus oportet maxime [illegible]
[illegible] ut debitis et [illegible] affectu [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et honore ad [illegible]
[illegible] [illegible]. Videte ad parentibus neque eum [illegible]
patri et matri. neque [illegible] eum [illegible]
[illegible] eum [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible]. [illegible] et [illegible] [illegible] honorem eum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] ad a-
[illegible] ad [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] et
et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

et comparare que singulis existunt secundum propinquitatem(?) et vir-
tute vel usum. Eorum quidem igitur que sunt similia specie faci-
lius iudicium, differentium autem difficilius(?), non tamen propter
hoc recedendum, sed ut utique contingit sic determinandum.

Habet autem dubitationem et de [illegible]
eo quod dissolvere amicitias vel non ad
non permanentes. Vel ad eos quidem qui propter utile
aut propter delectabile amici existentes, quando non adhuc
hec habeant, nichil inconveniens dissolvere. Illorum
enim erant amici, quibus deficientibus rationabile non amare.
Accusabit autem utique aliquis, si propter utile aut propter
delectabile amans simulabit propter mores. Quod
enim in principio diximus, plurime differentie fiunt amicis, cum non
similiter existimant et sunt amici. Cum quidem igitur deceptus
fuerit aliquis et suscipiet amari propter mores, nichil tale il-
lo operante, se ipsum utique incusabit; cum autem
ab illius simulatione deceptus fuerit, iustum accusare de-
cipientem, et magis quam eos qui nummisma falsificant,
quanto altera malignitas circa honorabiliora
ulla opera(?). Si autem acceptet ut bonum, fiat
autem malus et videatur, utrum amandum adhuc? Vel non
possibile, si quidem non omne amabile, sed bonum. Neque
oportet amatorem mali esse neque assimilari

militas contrario. Dictum est autem quod simile simili amicum.
Utrum autem confestim dissolvendum vel non omnibus sed in-
sanabilibus secundum maliciam; corrigibilibus autem
magis auxiliandum ad mores quam substantiam, quanto me-
lius et amicitie magis proprium. Videbitur autem utique
dissolvens nichil inconveniens facere; non enim tali amicus
erat; alteratum igitur impotens existens salvare
recedit. Si autem hic quidem permaneat, hic autem epiey-
kesterus fiat et multum differat virtute, utrum
utendum amico? vel non possibile? In magna autem dis-
tantia maxime fit manifestum, puta de pueris ex
puericia amiciciis. Si enim hic quidem permaneat
puer mente, hic autem sit vir optimus, qualiter
erunt amici, neque placentibus eisdem neque
gaudentes et tristati? Neque enim circa invicem ex-
istet ipsis; sine hiis autem non erat amicos es-
se; convivere enim non possibile. Dictum est autem de hiis. Utrum
igitur nichil alienius ad ipsum habendum quam si non factus
esset amicus? vel oportet memoriam habere con-
suetudinis, et quemadmodum amicis magis quam extraneis o-
pinamur oportere largiri gratiam, sic et factis amicis attribu-
endum aliquid propter preteritam amiciciam, quando non propter
superabundantiam malicie dissolutio fiat.

Amicabilia autem que ad amicos et quibus
amicicie determinantur videntur ex hiis que
ad se ipsum venisse. Ponunt enim amicum volentem
et operantem bona vel apparentia gratia illius. Vel vo-
lentem esse et vivere amicum ipsius gratia; quod matres ad
filios passe sunt, et amicorum offensi. Hii autem convi-
ventem et eadem eligentem, vel condolentem et congaudentem
amico. Maxime autem et hoc circa matres accidit. Horum
autem aliquo et amiciciam determinant. Ad se ipsum autem horum
unumquodque studioso existit, reliquis autem in quan-
tum tales existimant. Videtur enim quemadmodum dictum est
mensura uniuscuiusque virtus et studiosus esse. Hic
enim consentit sibi ipsi et eadem appetit secundum omnem
animam. Et vult utique sibi ipsi bona et apparentia
et operatur; boni enim bonum elaborare; et sui ipsius
gratia; intellectivi enim gratia, quod unusquisque esse
videtur. Et vivere autem vult se ipsum et salvari,
et maxime hoc quo sapit. Bonum enim studioso esse.
Unicuique autem sibi ipsi vult bona. Factus autem
alius nullus eligit omnia habere illud quod factum. Habet
enim et nunc deus bonum. Sed existens quod aliquid exi-
stens. Videbitur autem intellectivum unusquisque esse vel maxime.
Et convivere tale sibi ipsi vult; delectabiliter enim

facit ipsum. Operatorum enim delectabiles que me-
morie. et futurorum spes bone. tales autem delec-
tabiles memorie. et theorematibus autem abun-
dat mente talis. Condolet et condelectatur maxime
sibi ipsi. Omnino enim idem est et triste et delectabi-
le. et non aliud aliquando. Impenitibilis enim ut
dicere. Ei utique ad se ipsum. singula hec convenire.
Ad amicum autem habere quemadmodum ad se ipsum.
est enim amicus alter ipse. et amicicia hoc esse
aliquid videtur. et amici hii existere. Ad se ipsum
autem utrum est vel non est amicicia dimittatur in presenti.
Videbitur autem utique esse amicicia secundum quod duo
vel plura existunt. ex dictis. et quia superabundancia ami-
cicie ei que ad se ipsum assimilatur. Videtur autem
dictis et multis existere. quamvis existentibus pravis.
Utrum utique secundum quod complacent sibi ipsis et existimant equi-
tatem esse. sic et participant ipsis. quoniam valde
pravorum et nefariorum nullus existit neque
videtur. Fere autem neque pravis. Differunt autem
a se ipsis. et altera quidem concupiscunt. alia
vero volunt. puta incontinentes. Eligunt enim pro
eis que videntur sibi ipsis bona esse. delectabi-
lia nociva existencia. Alii autem rursum propter timi-

[timidi]tatem et desidiam recedunt ab operari que exis-
timant sibi ipsis optima esse. Quibus autem multa et dira
operata sunt et propter maliciam odiuntur, fugiunt vi-
vere et interimunt se ipsos. Querunt etiam mali
cum quibus commorentur, se ipsos autem fugiunt. Remi-
niscuntur enim multorum et difficilium, et talia altera sperant
secundum se ipsos entes, cum alteris autem entes obliviscun-
tur. Nichil autem amabile habentes nichil amabile
patiuntur ad se ipsos. Neque congaudent neque condolent
tales sibi ipsis. Contendit enim ipsorum anima. Et hoc
quidem propter maliciam dolet abstinendo quibusdam, hoc autem
delectatur. Et hoc quidem huc, hoc autem illuc trahit quem-
admodum distrahentia. Si autem non possibile simul tris-
tari et delectari, sed post parvum tristatur quoniam delecta-
tus est, et non utique volebat delectabilia hec
fieri ipsi. Penitudine enim pravi repleti. Non utique
videtur pravus neque ad se ipsum amicabiliter dispositus
esse propter nichil habere amabile. Si utique sic habere valde
miserum, fugiendum maliciam intense et temp-
tandum epyeykea esse. Sic enim et ad se ipsum ami-
cabiliter utique habebit et alteri amicus fiet.

Benivolencia autem amicabili quidem assi-
milatur, amicicia quidem non tamen est
amicicia. Fit enim benivolencia et ad ignotos et

latens. Amicicia autem non. Et prius autem hec dicta sunt.
Sed neque amacio est. Non enim habet distensionem
neque appetitum. Amacioni autem hec consequuntur.
Et amacio quidem cum consuetudine. benivolencia autem et
ex repentino. quemadmodum et circa agonistas
accidit. Benivoli enim ipsis fiunt et complacent.
cooperabuntur autem utique nichil. Quod enim diximus re-
pente benivoli fiunt et superficialiter dili-
gunt. Videtur utique principium amicicie esse. quemad-
modum eius quod est amare que per visum delectacio.
Non enim preiocundatus ydea nullus amat. Gaudens autem
ydea nichil magis amat. sed cum et absentem
desideret et presencie concupiscat. Sic utique et am-
icos esse non possibile non benivolos factos. Bene-
voli autem nichil magis amant. Volunt enim solum bo-
na quibus sunt benivoli. cooperabuntur autem utique
nichil. neque turbabuntur pro ipsis. Propter quod transferens
utique dicet aliquis ipsam esse ociosam amiciciam.
Diuturnam autem factam et ad consuetudinem adducentem fieri
amiciciam. Non eam que propter utile neque eam que propter de-
lectabile. Neque enim benivolencia in hiis fit. Benefa-
ctus quidem enim pro quibus passus est retribuit benivolen-
ciam iusta operans. Volens autem aliquem bene opera-
ri spem habens abundancie per illum. non videtur ille

illi benevolentia est. Qui autem vult prosperari quemadmodum [illegible] ad [illegible]. Si enim [illegible] quem tribuit [illegible] talis. Totaliter autem benevolentia propter virtutem et equitatem quandam fit, cum alicui bonus quis appareat vel fortis vel aliquid talium, quemadmodum et in agonistis diximus.

Amicabile autem et concordia videtur. Propter quod non est omodoxia. Hoc quidem enim et ignorantibus ad invicem existet utique. Neque eos qui de quocumque consentiunt concordare aiunt, puta eos qui de celestibus; non enim amicabile de hiis concordare. Sed civitates aiunt concordare, cum de conferentibus consentiunt et eadem eligunt et operantur que communiter visa sunt. Circa operabilia utique concordant, et horum circa ea que in magnitudine et contingit ambobus existere vel omnibus, puta civitatibus cum omnibus videantur principatus electivos esse, vel compugnare Lacedemoniis, vel principari Pictacum, quando et ipse volebat. Cum autem uterque se ipsum velit, quemadmodum qui in Phenissis, seditiosi sunt. Non enim est concordare idem uterque intelligere quodcumque, sed in eodem, puta cum et plebs et epiichees optimos principari. Sic enim omnibus fit quod appetunt. Politica autem amicitia videtur concordia, quemadmodum et dicitur. Circa conferentia enim est et que ad vitam pertinentia. Est autem talis concordia in

[illegible] quod converteris. Iste enim se sibi ipse [illegible]

[illegible] se [illegible] [illegible] ut [illegible]. Illum enim

[illegible] volentes. Et non sufficiunt quemadmodum

eum ipsos. Volunt [illegible] iniustam et [illegible]

et [illegible] appetunt. Plurimos ad voluptate[m] [illegible]

[illegible] parum. Quemadmodum et [illegible] esse [illegible]

[illegible] appetunt [illegible]. [illegible] ut et iniustam

[illegible] [illegible] [illegible] ad volunt

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] quod [illegible] [illegible] ad non ne

[illegible] [illegible] [illegible].

Beneficiatus ab beneficiatore reddi [illegible]

[illegible] amare quod beneficiatus operatur.

Et ut [illegible] factum [illegible] [illegible] vide.

[illegible] quod dat [illegible] ad debet. Quemadmodum

[illegible] debitus quod volunt non esse [illegible]

dat accommodatus ad se erat debitum salutem.

Sic et beneficiatus velle esse [illegible]. Ut hunc

referre gratiam. [illegible] ad non esse [illegible] [illegible]

[illegible] forte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]. [illegible] ad [illegible]. [illegible] enim non

[illegible] se magis bene pati quod facere appetunt. [illegible]

quod et melior esse [illegible] se non [illegible] ei qui [illegible] accommo-

datus. Non enim et [illegible] [illegible]. Sed [illegible] [illegible]

[illegible]

salvandi voluntas lucri gratia. benefactores autem
amant et diligunt benefactos. etsi nichil sint
utiles neque futuri utique sint. quod et in artifici-
bus accidit. omnis enim proprium opus diligit ma-
gis quam diligeretur utique ab opere animato facto.
Maxime autem fortassis hoc circa poetas accidit. super-
diligunt enim hii propria poemata diligentes ut
filios. huic utique assimilatur et quod benefactorum. benefac-
tum enim opus ipsorum est. hoc igitur diligunt magis quam
opus facientem. causa autem huius quoniam esse omnibus eligibile
et amabile. sumus autem actu. vivere enim et opera-
ri. actu itaque factor opus est aliqualiter. diligit
itaque opus quia et esse. hoc autem naturale. quod enim est potentia
hoc actu opus indicat. Simul autem et benefactori quidem
bonum quod secundum actionem. quare gaudet in quo hoc. patienti
autem nichil bonum in operante. sed si quidem conferens. hoc autem
minus delectabile et amabile. Delectabilis autem est
actus presentis quidem. futuri autem spes. facti autem memoria.
Delectabilissimum autem quod secundum actum et amabile similiter.
ei quidem igitur qui fecit manet opus. bonum enim durabile.
patienti autem utile transit. Et memoria bonorum quidem
delectabilis. utilium autem non valde vel minus. expecta-
tio autem contrario videtur habere. Et amatio quidem factioni
assimilatur. amari autem ei quod est pati. superexcellentibus

amici. utrique enim actus sunt amare et amicabi-
liter. Adhuc autem que laboriose fiunt omnes magis
diligunt, puta et pecunias acquirentes possidentibus acqui-
sitis. Videtur autem bene pati quidem illaboriosum esse,
bene autem facere operosum. Propter hec autem et matres
amatrices magis filiorum. Laboriosior enim generatio
et magis sciunt quod ipsarum. Videbitur autem utique
hoc benefactoribus esse proprium et cetera.

Dubitatur autem utrum oportet amare seipsum
maxime vel alium aliquem. Increpant enim eos
qui seipsos maxime diligunt, et ut in turpi
amatores sui vocant. Videtur et pravus sui ipsius
gratia omnia agere. et quanto utique pravior fuerit, tan-
to magis. accusant utique ipsum quod nihil sine
ipso agit. Epieikes autem propter bonum, et quanto
utique melior fuerit magis propter bonum et amici gratia
quod autem sui ipsius pretermittit. Operibus autem hiis sermones
dissonant non irrationabiliter. Aiunt enim oportere a-
mare maxime amicum. Amicus autem maxime vult
cui maxime vult bona illius gratia, et si nullus sciet.
Hec autem existunt maxime ipsi ad seipsum. Et reliqua
utique omnia quibus amicus determinatur. dictum enim est quoniam
ab ipso omnia amicabilia et ad alios pertingunt.
Et proverbia omnia consonant. puta una anima

et equalitas amicitia et genu tibie
propinquius. Hec enim omnia maxime ad se ipsum existunt.
maxime enim amicus ipse sibi ipsi. Et amandum utique maxime
se ipsum. Dubitatur autem rationabiliter utros sequi oportet
ambobus habentibus credibile. Forte utique tales oportet sermones
dividere et determinare quantum utrique et qualiter verum
dicunt. Si utique accipiamus amatorem sui qualiter
utrique dicunt, forte utique fiet manifestum. Qui quidem igitur in op-
probrium ducentes ipsum amatores sui vo-
cant eos qui sibi ipsis tribuunt plus in pecuniis
et honoribus et delectationibus corporalibus. Hiis enim mul-
ti appetunt et student circa ipsa ut optima entia,
propter quod et pugnabilia sunt. Circa hec utique
plus habentes gratificantur concupiscentiis et totaliter passi-
onibus et irrationali anime. Tales autem sunt multi. Prop-
ter quod et appellatio facta est a multa prava existente.
Iuste utique sic philautis exprobratur. Quod autem eos
qui sibi ipsis talia attribuunt consueverunt dicere multi philau-
tos, non immanifestum. Si enim quis semper studeat iusta
agere ipse maxime omnium vel temperata vel quecumque alia
eorum que secundum virtutes et totaliter semper bonum
sibi ipsi acquirat, nullus dicet philautum neque
vituperabit. Videbitur autem utique talis magis esse
philautos. Tribuit enim sibi ipsi optima et maxime

bona. Et largitur sui ipsius principalissimo. et
huic semper obedit. Quemadmodum autem et civitas
principalissimum maxime esse videtur. et omnis alia
consistentia. sic et homo. et propter hoc amator sui utique maxi-
me hic diligit et semper et largitur. Et continens
utique et incontinens dicuntur in tenere intellectum vel
non. ut hoc uno quoque existente. Et operati videntur
ipsi et voluntarii maxime qui cum ratione. Quoniam quidem
igitur hoc unusquisque est vel maxime non immanifestum.
et quoniam epieikes hoc maxime diligit. propter quod
amator sui maxime utique erit secundum alteram
speciem ab exprobrata. et differens tanto quanto
secundum rationem vivere ab eo quod secundum passionem. et appetere vel
bonum vel quod videtur conferre. Circa bonas quidem
igitur actiones differenter studentes omnes acceptant et
laudant. Omnibus autem contendentibus ad bonum et ad ex-
tendentibus optima agere. et communiter utique omnia erunt
que oportet. et propria unicuique maxima bono-
rum siquidem virtus talis. Quare bonum quidem oportet
amatorem sui esse. ipse enim iuvabitur bona operans.
et alios iuvabit. malum autem non oportet. nocebit enim
et se ipsum et proximos pravis passionibus
sequens. Malo quidem igitur dissonantia que oportet agere
et que agit. Omnis enim intellectus eligit optimum

sibi ipsi. equiualet ad aliud intellectum.
Verum enim quod de studioso et amicorum gratia mul-
ta agere et patrie et si oportet mori. Proi-
ciet enim et pecunias et honores et totaliter circum-
pugnabilia bona acquirens sibi ipsi bonum.
Paucum enim tempus delectari valde magis eliget
utique quam multum quiete et uiuere bene annum quam
multos annos qualitercumque et unam actionem bonam et
magnam quam multas et paruas. Morientibus
autem hoc forte accidit. Eligunt utique magnum bo-
num sibi ipsis. Et pecunias proicient utique in
quo plus accipient amici. Fit enim amico quidem
pecunie ipsi autem bonum. maius igitur bonum sibi ipsi
tribuit. Et circa honores autem et principatus eodem modo.
Omnia enim amico hec dimittet. bonum enim ipsi hoc
et laudabile. merito utique uidetur studiosus
esse pro omnibus eligens bonum. Contingit autem et actiones
amico concedere et esse melius eo quod ipsum operari
causam amico fieri. In omnibus utique laudabilibus studio-
sus uidetur sibi ipsi bonum plus tribuens. Sic quidem igitur
oportet philautum esse quemadmodum dictum est. Ut autem multi
non oportet.

Dubitatur autem et circa felicem si indigebit
amicis uel non. Nichil enim

amicis opus esse aiunt beatis et per se sufficientibus.
existere enim ipsis bona. per se sufficientes igitur existentes
nullo indigere. amicum autem alterum ipsum existentem tribuere
que non potest per se. Unde cum demon bene dat quid opus
amicis. Assimilatur autem omnia attribuentes
bona felici amicos non attribuere. quod videtur ex-
terius bonorum maximum esse. Et si amici magis est bene-
facere quam pati et est boni et virtutis benefacere. melius
autem facere amicis quam extraneis bene passis indigebit
studiosus. Propter quod et queritur utrum
bonis fortunis magis opus amicis vel infor-
tuniis. ut et infortunato indigente benefactoribus
et bene fortunatis quibus benefacient. Inconveniens autem for-
te et hoc solitarium facere felicem. nullus enim eliget
utique secundum se ipsum omnia habere bona. Politicum enim
homo et convivere aptum natum. et felici utique existit hoc
existit. que enim natura bona habet. manifestum autem quod amicis
et epiikesi melius quam cum extraneis et contingentibus
convivere. indiget ergo felix amicis. quid
ergo dicunt primi et qualiter verum dicunt. an quia multi
amicos existimant utiles. Talium quidem igitur
nichil indigebit beatus quia bona existunt ipsi.
neque utique delectabilibus vel parum

delectabilius. Cum vero eius. nichil indigens sufficiens

tamen delectabile, nec indigeat autem talibus adhuc nec

indigens adhuc. Hoc autem non est forte verum.

In principio enim dictum est quod felicitas operacio quedam

est. operacio autem manifestum quod fit et non existit quem-

admodum possessio quedam. Si autem felix est in vivere

et operari. Boni autem operacio studiosa et delectabilis

secundum se ipsam quemadmodum in principio dictum est. est autem

proprium delectabilium, speculari autem magis possumus proximos

possumus quam nos met ipsos et illorum actiones quam proprias.

studiosorum virtuosorum actiones amicorum existencium delecta-

biles bonis. Ambo enim habent que natura delectabilia.

Beatus utique talibus indigebit, siquidem speculari

eligit actiones studiosas et proprias. tales autem que

boni amici existentis. Existimant autem oportere delectabiliter

vivere felicem. Solitario quidem igitur difficilis vita. non

facile enim secundum se ipsum operari continue, cum alte-

ris autem et ad alios facile est. Erit igitur operacio magis

continua delectabilis existens secundum se ipsam quod oportet circa

beatum esse. Studiosus enim secundum quod studiosus hiis que secundum

virtutem actionibus gaudet, hiis autem que a malicia trista-

tur quemadmodum musicus bonis melodiis delectatur.

In pravis autem tristatur. Fiet autem virtutis quedam ascesis

quae virtutis ex convivere bonis quemadmodum et Theognis.

Naturalius autem intendentibus studiosus amicus
videtur studioso natura eligibilis esse.
quod enim natura bonum dictum est quod studioso bonum et delecta-
bile et secundum se ipsum. Vivere autem determinant animalibus
potentia sensus. hominibus autem sensus vel intellectus. Potentia autem
ad operationem reducitur. principale autem in operatione. videtur
autem vivere esse principaliter sentire vel intelligere. Vivere
autem eorum quae secundum se bonorum et delectabilium. determi-
natum enim. determinatum autem boni natura. quod
autem natura bonum et epieikei. propter quod videtur omnibus de-
lectabile esse. Oportet autem non accipere malam vitam
et corruptam neque in tristitiis. indeterminata enim
talis quemadmodum existentia ipsi. In habitis autem de tristi-
tia erit manifestius. Si autem ipsum vivere bonum et delectabile.
videtur autem et ex eo quod omnes appetunt ipsum. et maxime
epieikeis et beati. horum enim vita eligibilior
et horum beatissima vita. Videns autem quod videt sen-
tit. et audiens quod audit. et vadens quod vadit.
et in aliis similiter est aliquid sentiens quoniam operamur. quare
sentiemus utique quod sentimus et intelligimus quod
intelligimus. Sed quod sentimus vel intelligimus quoniam
sumus. esse enim erat sentire vel intelligere. Sentire

autem quod vivit delectabilium secundum seipsum natura

enim bonum vita bonum autem existens in se ipso senti-

re delectabile et vivere eligibile et maxime bonis quod

esse bonum est et optimum et delectabile secundum seipsum

enim quod secundum seipsum bonum delectantur. Ut autem ad

seipsum habet studiosus et ad amicum alter enim ipse

amicus. Quemadmodum igitur sibi ipsi est eligibile esse ita et amicum

vel similiter. Esse autem erat propter sentire ipsum

bonum existentem. Talis autem sensus delectabilis

secundum seipsum. Consentire ergo oportet et amicum quia est.

Hoc autem fiet utique in convivere et communicare sermonibus et

intelligentia. Sic enim utique videbitur convivere in hominibus

dici et non quemadmodum in pecoribus in eodem pasci.

Si utique beato esse eligibile est secundum seipsum bo-

num existens natura et delectabile proximum autem et quod amici

est et amicus eligibilium erit. Quod autem ipsi eligibi-

le hoc oportet existere ipsi vel in hoc indigens erit. Oportebit

ergo felicitati amicorum studiosorum.

Utrum igitur quam plurimos amicos faciendum

vel quemadmodum in peregrinatione convenienter

dictum esse videtur neque multos peregrinos neque

nullum peregrinum. Et in amicitia congruet neque

sine amicis esse neque rursum superabundanter multos

amicos. Hiis quidem qui ad utilitatem

tem est eum videntem assidue quod delectantur. Indigent

enim conversatione [illegible] et non sufficientiam vitae

apud hec amicitie. Plures vero propter quod non [illegible] ad [illegible]

mutuo distractim [illegible] ad [illegible]. Videtur

[illegible] [illegible] [illegible]. Sed quod ad delectationem sufficiunt

pauca quemadmodum in cibo delectamento. Secundo propter

ad utile plures fieri [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] quemadmodum [illegible]. Neque enim est

[illegible] [illegible] vero amicitia. Neque est [illegible] [illegible]

[illegible] amicitiam. Scitur autem forte [illegible]

[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et adhuc

vero [illegible] [illegible] [illegible] delectatur. Et forte [illegible]

plures [illegible] [illegible] vero potest [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] est quod ad [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]. Adhuc autem

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est. [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] et [illegible] et [illegible] familiaritate [illegible]. [illegible]

[illegible] enim [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ut [illegible]

amicitiam est [illegible] [illegible] [illegible] sufficientiam. [illegible]

[illegible] [illegible] vero [illegible] est [illegible] valde

[illegible] [illegible] amare plures [illegible] [illegible]

[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] valde

Secundum probatur

Nota quod [illegible] delectabile [illegible] delectabile [illegible] amicitie

Nota [illegible] [illegible]

Nota [illegible] [illegible]

Secundum probat

Tertio probat

Ex hoc probatur oppositum [illegible]

Utile utique ad principium. Sed et [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] invenire. Capitulum i

Quia autem de bonis fortuniis [illegible]

[illegible] vel de infortuniis [illegible]

[illegible] fortunate [illegible]

fortunate [illegible]

[illegible] operari. Necessarium [illegible] utique.

[illegible] infortuniis [illegible]

de bonis fortuniis [illegible]

[illegible]

Est autem et [illegible] de bonis fortuniis et de infortuniis. Alterum autem

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Et ... [illegible] fortuna ... [illegible]

Respice in prosperitate. vel prius a quo [illegible] alie
nondum dimittere. deinde ad eam [illegible] [illegible]
Vnde ad prelia [illegible] que [illegible]
[illegible] cum [illegible] adversitate [illegible] [illegible]
[illegible]. Et sic quando [illegible] ad vel tristicia
[illegible] cum adeo et risus et [illegible]
sit [illegible]. Romani cum morte et [illegible]
[illegible] et tristicia [illegible] ad sentire et [illegible]
[illegible] tristicie. [illegible] cum [illegible] tristicie
[illegible] adeo: Similiter quod [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] adversa [illegible]. Et si vel [illegible]
[illegible] vel tristicia cum que [illegible] sit tristicia
vel [illegible] totaliter [illegible] vel [illegible].
Similiter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad et [illegible]
[illegible] [illegible] gaudet et amat, vt adversa
[illegible]. [illegible] ad [illegible] [illegible] meliores.

In bonis ad fortunam [illegible] prodesse et [illegible]
[illegible] et intelligendum. quod [illegible] [illegible]
bonis. Similiter quod [illegible] [illegible] [illegible] ad bonum
fortunas quod [illegible] adversa propter [illegible]
cum [illegible] bonum. adversitas ad prosperitate.
[illegible] cum et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] adversitas maxime ad [illegible] [illegible] [illegible]

beatus quamvis fecit magna opera minime. sic
et equus fortis agit ad [illegible] quod est
non vocatur propter se. adhuc cum [illegible]. [illegible]
[illegible] necessitate. et hic non [illegible]
[illegible] cum melius [illegible] ad [illegible] fore
[illegible] ad [illegible] quod [illegible]. [illegible]
[illegible] adhuc. ad bonum ad [illegible] [illegible].
non cum [illegible] promptum fecit minus [illegible]
et [illegible] [illegible] forte [illegible]. [illegible]
cum accidit [illegible] [illegible] adhuc. [illegible] utrum
eligibilius videtur.

Videtur [illegible] quemadmodum in omnibus videtur
[illegible] et magis eligitur [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] maxime [illegible]
[illegible] et facto. sic et [illegible] eligibilissimum [illegible]
[illegible]. [illegible] cum [illegible]. et ut ad se [illegible]
[illegible] sic et ad [illegible]. Contra se [illegible] et [illegible]
quod [illegible] eligibilius et [illegible] [illegible]. [illegible] et
fit [illegible] in [illegible]. [illegible] hic appetitus. Et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] vel [illegible] eligitur
[illegible] hic [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] appetitus. [illegible] [illegible] ad [illegible]. [illegible]
et et [illegible] [illegible] et philosophia

fungitur [illegible]

[illegible]

[illegible]

Sed tu [illegible] adversa mala. commendant

eum [illegible] ceteris. et mali [illegible]

sunt [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

a bonis. [illegible] De advocato [illegible]

[illegible]

D [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Extra valde grandis, et quod forte plus est
sic et breve. Sed ad designandum esse multum ad ro-
bur nostram enuntiare delectationem grandis esse di-
cit. Includitur enim maius ad ipsam et sancte
delectationibus, quia sicut ipse aperte in quadam dicit. Ve-
niet enim utique sic ad medium vel forte ad
nos [illegible] hic dicit et de hiis enim qui passionibus
et actionibus [illegible] magis sunt intelligibilibus operibus.
Cum igitur differant [illegible] quae [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] continentiam [illegible]
delectationem [illegible] [illegible] operationem [illegible]
[illegible] ad ipsam ut [illegible] [illegible] [illegible]
re enim nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
nec [illegible] ad [illegible] intelligibilem esse [illegible]
[illegible] concedentes enim [illegible] operibus ne-
[illegible] [illegible] intelligibiles [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sufficit [illegible] et
delectationem [illegible]
[V]idetur [illegible] et delectationem esse [illegible]
[illegible] esse [illegible] [illegible] de-
[illegible] et rationalia et irrationalia
[illegible] ad esse eligibile [illegible]
[illegible] [illegible] ad idem facere et

A

omnibus optimum inclinare. Unumquodque enim sibi
ipsi bonum invenire quemadmodum et cibum. Quod omnibus
bonum et quod omnia appetunt bonum esse. Crede-
bantur autem sermones propter morum virtutem magis
quam propter ipsos. Differenter enim videbatur temperatus esse.
Non ut amicus delectationis videbatur di-
cere, sed sic se habere secundum veritatem. Non minus autem ma-
nifestum esse ex contrario: tristitiam enim
secundum se omnibus fugiendam esse, similiter autem contra-
rium eligibile. Maxime autem eligibile esse
quod non propter alterum neque alterius gratia eligi-
mus; tale autem confesse esse delectationem. Nullum enim in-
terrogare cuius gratia delectatur, ut secundum se
existente eligibili delectatione. Appositam autem cui-
cumque bonorum eligibilius facere, puta ei quod
iuste agere et temperate esse; augeri autem bonum
ipsum. Videtur autem et iste sermo bonorum ipsam enumerare
et nihil magis altero. Omne enim cum altero bono
eligibilius quam solitarium. Tali quidem utique ratione
et Plato interimit quod non sit delectatio
bonum; eligibiliorem enim esse cum prudentia
delectabilem vitam quam sine. Si autem mixtum
melius, non esse delectationem ipsum bonum. Nullo enim

appetitu nostro et sic bonum eligibile sit [illegible]
sequitur autem quod necesse aliquid et sic bonum utrumque
esse quod ad aliquid sit sic simpliciter bonum eligibi-
le fit. Cum autem talia sint que necesse comparantur quod talia
eius [illegible]. Respondetur autem quod non bonum quod eius
appetitus vel intellectus dicitur. quod eius obiectum in
actu sit etc. animus. Intelligendum autem quod [illegible]
vel animus credibili [illegible] dicitur. Si quid eius [illegible]
intellectus appetitus necesse esse utrumque aliquid
quod dicitur sic [illegible] sapiens [illegible] dicitur
utrumque aliquid. Forte autem [illegible] utrumque
[illegible] bonum [illegible] sic [illegible] quod appetit
[illegible] bonum. Videtur autem necesse [illegible]
dici. vel eius autem sic tristitia malum [illegible]
delectatio bonum etc. Opponitur eius et malo [illegible]
et [illegible] quod neutrum [illegible] autem [illegible]
vel [illegible] quod [illegible] sed [illegible]
ambobus eius [illegible] malo et fugiendo [illegible]
[illegible] etc. neutrum autem [illegible]
[illegible] autem [illegible] hac [illegible] fugiendum et ma-
lo. hac eligendum et bono. Sic utrumque et
opponitur. Nota [illegible] non [illegible]
[illegible] necesse bonum. necesse eius [illegible]

operacionem conplet sed non sicut habitus. Dicunt
autem bonum quidem determinatum esse. delectationem autem inde-
terminatam esse. quia suscipit magis et minus. Siquidem
igitur ex delectari hoc iudicant et circa iusticiam
et alias virtutes. secundum quas manifeste dicunt
magis et minus quales esse et secundum virtu-
tes est idem. Iusti enim sunt magis et fortes.
Est autem iuste agere et temperate agere magis et
minus. Si autem in delectationibus. ne forte non
dicunt causam si sunt hec quidem inmixte. hec autem
mixte. Quid enim prohibet quemadmodum sanitas
determinata existens suscipit magis et minus. sic et
delectationem. Non enim eadem commensuracio in omnibus
neque in eodem una semper. sed remissa per-
manet usque ad quid. et differt secundum magis et minus.
Perfectumque bonum ponentes. motus autem
et generaciones inperfectas. delectationem motum et ge-
neracionem monstrare temptant. Non bene autem videntur
dicere. neque enim motus. Omni enim proprium esse videtur
velocitas et tarditas. Et si non secundum se
ut puta ei qui mundi ad aliud. Delectationi autem
horum neutrum existit. Delectari quidem
enim velociter. quemadmodum irasci. delectari

et non neque ab alterutra. Sicut et ut augetur et

cum illa tristitia que est in molestatione vel de

cui ut tarde est. opus ut sunt operis ve

lociter non est. dare ut delectari. Et generaliter

quod est utraque videtur cum non ex operatione

propria sunt. sed extranee sit dicit destructive. et contra

contrarie delectationes. Unde tristitia contraria est

autem cum tristitia que est contra est eis

quod sunt natura. delectationes et operationes.

que ut operatio sunt passiones. Quia autem est

(quod sunt natura) operationi delectationes. Unde ople

non hic utraque et delectationes. Communis enim non

videtur esse. non enim quod operationi delectationes sunt

secundum quod operationem delectationes utraque adiungi

et compositiones tristitiis. Quemadmodum et quod videtur fieri

autem ex hiis que circa obiecta tristitiis et delectationibus

contrariis. Iusticia enim cum frudis et prestatores

delectationi operationi. Hoc autem non est deceptum

dat delectationis. sicut tristitia cum sit mathe

matice. et contra quod sunt sensus et per obsfactiones.

Sic et auditores et visores. Videtur autem sit

et malicie et operationes cum et hec fuerint autem

alia cum differentia facti sic cum utraque sunt operationes

ut delectationes adulatoris et ebrietatis

cur. Ad perfectissimas autem genere perfectissimas delec-
tationes dicat quamvis utique quod non sint
delectabilia. Non enim si male dispositis
delectabilia sunt haec, existimandum quidem et de-
lectabilia sunt his esse praeter his quidem.
quemadmodum neque laborantibus sana non
dulcia vel amara, neque infirmis alba que
videntur paucis obtalmiantibus. Vel sic dicet
quia delectationes quidem eligibiles sunt, non
tamen ab hiis, quemadmodum et ditari, proditori autem
non, et sanum esse, non tamen quodcumque comedenti. Vel
specie differunt delectationes. Alie enim que a bonis
ab hiis que a turpibus. Et non est delectari ea
que iusti non existentem iustum, neque eam que mu-
sici non existentem musicum. Similiter autem et in aliis.

Videtur autem et alter existens amicus
ab adulatore non existere bonum delectationem
vel diversam specie. Hic quidem enim ad bonum colloqui-
tur, ille autem ad delectationem. Et hic quidem vitu-
peratur, hic autem laudatur ut ad altera
colloquens. Nullus autem utique eliget vivere
pueri mentem habens per totam vitam delectatus quibus
pueri ut existimant maxime, neque gaudere

sancitis quod transgressio [illegible] nequaquam debebit trans-
iri. Et cum nullus sit modo faciendum vel opus
et si nequaquam venia. ferat delectationes [illegible]
de [illegible] sed virtutes [illegible]. Et ad [illegible]
necessitate sequuntur [illegible] delectationes [illegible]
sed eligentur cum virtute [illegible] et si non sit [illegible]
[illegible] delectationes [illegible] quod [illegible]
delectationes [illegible] eligibiles [illegible]
[illegible] quod eligibiles [illegible]
[illegible] [illegible] delectationes [illegible]
delectationes [illegible] sufficienter [illegible]

Quod autem [illegible] quando [illegible]
[illegible] sit [illegible]
[illegible] cum [illegible] quod [illegible] tempore
[illegible] Vel cum [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] delectationes. [illegible]
tempore [illegible] delectationes [illegible]
[illegible] tempore [illegible]
[illegible] est [illegible] tempore cum [illegible]
[illegible]
[illegible] tempore [illegible]
[illegible] temporibus [illegible] et altera [illegible]

toti et ad invicem. lapidum enim compositio ab

altera a columne striatione. et hec a templi factio-

ne. et templi quidem perfecta. nullo enim indi-

get ad propositum. fundamenti autem et trigli-

phi imperfecta. partis enim utraque. specie

igitur differunt. et non est in quocumque tempore accipere mo-

tum perfectum specie. sed si utique in toto. Similiter autem

et in ambulacione et in reliquis. Si enim est

lacio motus unde quo. et huius differentie specie

[illegible]. volatus. ambulacio. et saltacio et

talia. Non solum autem sic. sed et in ipsa ambula-

cione. unde enim quo non idem in stadio

et parte. et in altera et altera parte. Neque per-

transire lineam hanc et illam. non solum enim

lineam pertransit. sed et in loco existente in altero

ac hec ab. a. Per certitudinem quidem igitur de motu in

aliis dictum est. Videtur autem non in omni tempore perfec-

tus esse. sed multi imperfecti et differentes specie.

si quidem unde quo specificum. delectationis autem

in quocumque tempore perfecta species. Manifestum igitur quod al-

tere utique erunt ab invicem et totorum aliquid perfec-

torum delectatio. Videbitur autem hoc et ex

non contingere moveri non in tempore. delectari autem

Hic incidit [illegible] de motu locali

Probat hoc [illegible]

quod enim in ipso nunc totum quoddam. Ex hiis autem
manifestum et quoniam non bene dicunt motum vel generatio-
nem esse delectationem. non enim omnium dicuntur hec sed
partibilium et non totorum. neque enim visionis est
generatio. neque puncti neque unitatis. neque
horum nullum motus neque utique delectationis. totum

Sensu autem omni ad sensibile
operante. perfecte autem bene disposito
ad optimum eorum que sub sensu. hoc enim
maxime videtur esse perfecta operatio. ipsum
autem dicere operari. vel in quo est. nichil differat
in unoquoque optima est operatio optime dispositi
ad potentissimum eorum que sub ipso. Hec autem
utique perfectissima erit et delectabilissima. secundum
omnem enim sensum est delectatio. similiter autem et intellec-
tum et speculationem. delectabilissima autem perfectis-
sima. perfectissima autem que bene habentis ad studio-
sissimum eorum que sub ipso. Perficit autem operationem
delectatio. non eodem modo delectatio
perficit et sensibile et sensus studiosa existentia
quemadmodum neque sanitas et medicus similiter
causa est ei quod sanum esse. Manifestum autem quod

sensum quod sit delectacio manifestum. Dicimus enim
visiones et audiciones esse delectabiles. Manifestum
autem et quod maxime cum et optimus sit potentissimus
sensus et ad tale operetur. Talibus autem existentibus et
sensibili et sensitivo semper erit delectacio existentibus
faciente et paciente. Perficit autem operacionem de-
lectacio non sicut habitus existens sed ut superve-
niens quidam finis velut iuvenibus pulcri-
tudo. Usque quo utique sensibile vel intelligibile fue-
rit ut oportet et discernens et speculans erit in opera-
cione delectacio. Similibus enim existentibus et eodem
modo habentibus ad invicem passivo et fac-
tivo ad invicem aptum natum est fieri. Quomodo igitur nul-
lus continue delectatur vel laborat? Omnia enim hu-
mana impotencia continue operari. Non fit
ergo neque delectacio. Sequitur enim operacionem. Quedam autem
delectant nova existencia, posterius autem non simili-
ter propter hoc idem. Primo quidem enim provocatur delectacio
et intense circa eadem operatur. Quemadmodum
secundum visum inspicientes. Posterius autem non talis
est operacio sed neglecta. Propter quod et delecta-
cio obfuscatur. Appetere autem delectacionem existi-

mabit quis utique omnes, quoniam et vivere

omnes appetunt. Vita autem operatio quedam est.

Et unusquisque circa hec et his operatur que

et maxime diligit, puta musicus quidem au-

ditu circa melodias, amator autem discipline

mente circa theoremata. Sic autem et reliquorum

unusquisque. Delectatio autem perficit operationes,

et vivere autem quod appetunt. Rationabiliter igitur

et delectationem appetunt; perficit enim unicuique

vivere eligibile existens. Utrum autem propter delecta-

tionem vivere eligimus vel propter vivere delectationem, dimit-

tatur in presenti. Coniugata quidem enim hec videntur et separa-

tionem non recipere. Sine operatione enim non fit delectatio.

Unde videntur et specie differre. Altera enim specie ab

alteris existimamus perfici. Sic enim videntur et naturalia

et que ab arte, puta animalia et arbores et pictura

et ymagines et domus et vas. Similiter autem et operationes

differentes specie adinvicem specie perfici. Differunt autem que mentis

ab hiis que secundum sensum, et hee ipse secundum speciem, et perficien-

tes utique delectationes. Apparebit autem utique hoc

et ex coaptari delectationem unamquamque operationi quam

perficit. Coauget enim operationem propria delectatio. Magis enim

cum delectatione operantes singula iudicant et certius exquirunt cum delectatione

operantes. puta geometri sunt gaudentes.

quia geometrisare et intelligere singula magis. Et

similiter et amatores musice et amatores edificande

et aliorum singuli augmentant ad proprium opus gau-

dentes ipso. Coaugent autem delectationes. coaugentia autem

propria. alteri autem propria et propria alteri propria. Adhuc

autem magis utique hoc apparebit ex eo quod ab al-

teris delectationibus operationes impediuntur. Amatores

enim fistularum non possunt sermonibus attendere si audi-

ant fistulantem magis gaudentes fistulativa presenti

operatione. Hanc igitur fistulativam eam que circa ser-

monem operationem corrumpit. Similiter autem hoc fit et in

aliis cum aliquis circa duo simul operetur. delecta-

bilior enim alteram expellit. et si multum differat

secundum delectationem magis ut neque operetur secundum alteram

propter quod gaudentes quibuscumque vehementer non operamur

alterum. et alia facimus aliis quiete placentes.

puta et in theatris bellaria comedentes. cum

pravi agoniste fuerint tunc maxime hoc operantur.

Quoniam autem propria delectatio perficit operationes et

auget. aliene autem corrumpunt. palam quod

multum distant. fere enim aliene de-

lectationes faciunt quod proprie tristicie. corrumpunt enim

operationes proprie tristicie. puta si huic scribere indelec-
tabile et triste vel ratiocinari hic quidem non scribit. hic autem
non ratiocinatur triste existente operatione. Accidit itaque
circa operationes contrarium a delectationibus et tristiciis propriis.
Proprie autem sunt que in operatione secundum se ipsam fiunt. Alie-
ne autem delectationes dicte sunt. quod propinquum quid tristicie
faciunt. corrumpunt enim tamen non similiter. Differentibus
autem operationibus epyekeia et pravitate et hiis quidem
eligibilibus existentibus hiis autem fugiendis hiis
autem neutris similiter habent et delectationes. et secundum unam-
quamque operationem propria delectatio est. Que quidem igitur stu-
diose propria epyeikes. que autem prave mala. Etenim
concupiscentie bonorum quidem laudabiles turpium autem
vituperabiles. Magis autem proprie operationibus que
in ipsis delectationes concupiscentiis. hee quidem enim dis-
crete sunt et temporibus et natura. hee autem propinque opera-
tionibus et indeterminate sic ut habeant dubitationem si idem
est operatio delectationi. non tamen videtur quod delectatio
mentem esse neque sensum. inconveniens enim. sed propter non
separari videntur quibusdam idem. quemadmodum igitur operationes
altere et delectationes. Differt autem visus
a tactu puritate et auditus et olfactus a gustu.
Similiter utique differunt et delectationes et ab hiis que circa

intellecte et utraque abundent. Videtur autem et unicuique

animali et delectatio propria quemadmodum et opus. que

enim secundum operationem est. et in uno singulis autem speculantibus hoc

utique apparebit. Altera enim equi delectatio et ca-

nis et hominis quemadmodum Heraclitus ait asinum

utique sirmata eligere magis quam aurum. Delectabilius

enim auro cibus asinis. Que quidem igitur specie alte-

rorum specie differunt et delectationes specie differre

rationabile est. Eorundem autem indifferentes

tales rationabile est. Differunt autem non parum in homini-

bus. eadem enim hos quidem delectant hos autem contristant. et

his quidem tristia et odibilia sunt. his autem delec-

tabilia et amabilia. Et in dulcibus autem hoc accidit.

non enim eadem videntur febricitanti et sano neque

calida egro et bene habenti. Similiter autem et in

alteris hic accidit. Videtur autem in omnibus talibus esse

quod videtur studioso. Si autem hic bene dicitur quemad-

modum videtur et est uniuscuiusque mensura virtus et bonus

inquantum talis. et delectationes utique erunt que huic

apparent et delectabilia quibus iste gaudet. Que autem

huic tristia si cui appareant delectabilia ni-

chil admirabile. Multe enim corruptiones et nocu-

menta hominum fiunt. delectabilia autem non sunt sed

his et sic dispositis. Has quidem igitur confessas turpes

magis propria autem delectationes esse per quas corrumpuntur.
Semper autem quae operationes esse videntur quales et
quae autem hominis est velut ex operationibus manifestum quare et
eius sequentes delectationes. Sive igitur una sive plures
sunt quae perfecti et beati viri, hae perficientes delectationes
principaliter dicentur utique hominis delectationes esse. Reliquae autem
secundario et multipliciter quemadmodum operationes.

Dictis quidem igitur his quae circa virtutes et amicitias et
delectationes, relinquitur autem de felicitate
typo pertransire, quoniam finem ipsam ponimus humanorum.
Resumentibus autem praedicta concisior utique erit sermo.
Diximus autem quoniam non est habitus. Etenim dormienti
per totam vitam existeret utique, plantarum vivendi vitam,
et infortunatissimo maxime. Si utique haec non placent,
sed magis in operationem quandam ponendum, quemadmodum
in prioribus dictum est. Operationum autem hae quidem
sunt necessariae et propter altera eligibiles, hae autem
secundum se ipsas. Manifestum quod felicitatem earum
quae secundum se ipsas eligibilium aliquam ponendum,
et non earum quae propter aliud. Nullius enim indigens felicitas,
sed per se sufficiens. Secundum se ipsas autem sunt eli-
gibiles a quibus nihil quaeritur praeter operationem. Tales
autem esse videntur quae secundum virtutem actiones. Bona enim
et studiosa agere eorum quae propter se ipsa eligibilium.

sicut et ludorum delectabilium. non enim propter altera
ipsos eligunt. laeduntur enim ab ipsis magis quam iu-
vantur negligentes corpora et possessionem. Refugiunt
autem ad tales conversationes felicitandorum multi. propter
quod apud tyrannos acceptabiles in talibus conversa-
tionibus eutrapeli. quorum enim appetunt in his praebent
seipsos delectabiles. indigent autem talibus. Videtur
quidem igitur felicitatis esse haec per hoc quod qui in potentatibus
ipsi vacant. nihil autem forte signum tales sunt.
non enim in potentatu esse virtus neque intellectus a quibus
studiosae operationes. neque si ingustabiles hi ex-
istentes delectationis sincerae et liberalis ad corporales
confugiunt. propter hoc has existimandum eligibiliores
esse. etenim pueri quae apud ipsos honorata optima ex-
istimant esse. rationabile utique quemadmodum pueris
et viris altera videntur honorabilia sic et pravis
et studiosis. quemadmodum igitur multotiens dictum
est et honorabilia et delectabilia sunt quae studioso ta-
lia existentia. unicuique autem quae secundum propriam habitum eligi-
bilissima operatio et studioso quae secundum virtutem. non
in ludo igitur felicitas. etenim inconveniens finem esse ludum
et negotiari et mala pati omnem vitam gratia ludere.
omnia enim ut est dicere alterius gratia eligimus
praeter felicitatem. finis enim haec. studere autem et laborare ludi

gratia insipiens videtur et valde puerile. Ludere autem
ut studeat secundum Anacharsim recte habere videtur. Re-
quiei enim assimilatur ludus. Impotentes autem continue
laborare requie indigent. Non utique finis requies.
Fit enim gratia operationis. Videtur autem felix vita secundum
virtutem esse. Haec autem cum studio, sed non in ludo. Melio-
ra quoque dicimus studiosa esse ridiculis et cum ludo, et me-
lioris semper et particulae et hominis studiosiorem operationem.
Quae potior. Utique delectationibus corporalibus quicumque
et servus non minus optimo. Felicitatis autem nullus
servo attribuit, si non et vita. Non enim in talibus deduc-
tionibus felicitas, sed in operationibus secundum virtutem, quemadmodum
et prius dictum est.

Si autem est felicitas secundum virtutem operatio, ra-
tionabile secundum optimam. Haec autem utique erit opti-
mi. Sive utique intellectus hoc sive aliud quod
secundum naturam videtur principari et dominari et
intelligentiam habere de bonis et divinis, sive di-
vinum ens et ipsum sive eorum quae in nobis divinissimum,
huius operatio secundum propriam virtutem erit utique
perfecta felicitas. Quoniam autem est speculativa dictum est.
Confessum autem hoc utique videbitur esse et prius
et vero. Optima enim haec est operatio. Et enim
intellectus eorum quae in nobis, et cognoscibilium circa quae
intellectus. Adhuc autem et continuissima; speculari enim
possumus continue magis quam operari quodcumque.

Estimamus autem oportere delectationem admixtam esse felici-

tati. delectabilissima autem eorum que secundum virtutem operationum

que secundum sapientiam confessa est. Videtur enim philosophia

admirabiles delectationes habere puritate et firmi-

tate. Rationabile autem scientibus quam querentibus delectabilio-

rem conversationem esse. Et que dicitur autem per se sufficientia

circa speculativam maxime utique erit. Nam et eorum

que ad vivere necessariorum et sapiens et iustus et reliqui

indigent. Talibus autem sufficienter largitis iustus quidem

indiget ad quos iuste operabitur et cum quibus. Similiter

autem et temperatus et fortis et aliorum unusquisque. Sapi-

ens autem et secundum se ipsum existens potest speculari et quanto

utique sapientior fuerit magis. Melius autem fortassis

cooperatores habens. sed tamen sufficientissimus. Vide-

bitur autem utique et ipsa sola propter se ipsam diligi. Ni-

chil enim ab ipsa fit preter speculari. A practicis

autem aut plus aut minus acquirimus preter actionem.

Videtur autem felicitas in vacatione esse. Negociamur enim

ut vacemus. et bellum gerimus ut pacem ducamus.

Practicarum quidem virtutum in politicis vel

bellicis operationes sunt. Que autem circa hec actiones vi-

dentur non vacationales esse. bellice quidem et omnino. Nul-

lus enim bellare eligit eius quod est bellare gratia. neque pre-

parat bellum. Videbitur enim utique omnino homicida

quis esse si amicos impugnatores faciat. ut pugne et occisiones fiant. Est autem

et que politicam non vacans. et preter ipsum civiliter
agere. aspirans potentatus et honores. et magis felici-
tatem ipsi et civibus alteram existentem a politica. quam et quaeri-
mus (et sicut manifestum alteram existentem). Si utique eorum quidem que secundum virtutes actionum politice et bellice
pulchritudine et magnitudine precellunt. hee autem non va-
cative et finis alicuius appetunt. et non propter se ipsas
sunt eligibiles. intellectus autem operatio studio differre
videtur speculativa existens. et preter ipsam nullum appe-
tere finem. habere quoque delectationem. hec autem coaugmentat operationem.
et per se sufficiens utique. et vacativum utique et
illaboriosum ut humanum. et quecumque alia beato attribu-
untur. circa hanc operationem apparent existentia. perfecta
utique felicitas hec utique erit hominis. accipiens longitudinem
vite perfectam. Nichil enim imperfectum est eorum que felicitatis.

Talis autem utique melior vita quam secundum hominem.
Non enim secundum quod homo est sic vivet. sed secundum
quod divinum aliquid in ipso existit. Quantum autem differt hoc
a composito. tanto et operatio ab ea que secundum aliam virtutem.
Si utique divinum intellectus ad hominem. et que secundum
hunc vita divina ad humanam vitam. Oportet autem
non secundum suadentes humana sapere homi-
nem existentem neque mortalia mortalem. sed inquantum contingit im-
mortalem facere. et omnia facere ad vivere secundum optimum
eorum que in ipso. Si enim et mole parvum est et potentia
et preciositate multo magis omnibus superexcellit.
Videbitur autem utique et esse unusquisque hoc. si quidem principale

proprie et melior. Inconveniens utique fiet utique si non suam
ipsius vitam eligat sed alicuius alterius. Quod autem dictum
prius congruet et nunc. Proprium enim unicuique natura optimum
et delectabilissimum est unicuique. Et homini utique
que secundum intellectum vita, siquidem maxime utique
hoc homo. Hec ergo et felicissima. Secundo autem que secundum aliam virtutem.
Que enim secundum hanc operationes humane. Iusta enim et
fortia et alia que secundum virtutes ad invicem agimus
in commutationibus et necessitatibus et actionibus omnimodis
et in passionibus quod decet unicuique conservantes.
Hec autem videntur omnia humana. Quedam autem et accidere
a corpore videntur et multum coappropriari passionibus
moris virtus. Coniuncta autem est et prudentia morali
virtuti et hec prudentie, siquidem prudentie principia
secundum morales sunt virtutes, rectum autem
moralium secundum prudentiam. Copulate autem hee
et passionibus circa compositum utique erunt. Compositi
autem virtutes humane. Et vita utique que secundum has
et felicitas. Que autem intellectus separata. Tantum enim de
ipsa dictum sit. Certificare enim maius proposito est.
Videbitur autem utique et exteriori largitione vel
parum vel in minus indigere morali. Necessariis quidem enim
ambobus opus sit et ex equali. Et si magis la-
borat circa corpus politicus et quecumque talia. Parum enim
utique differet. Ad operationes autem multum differet.
Liberali quidem enim opus erit pecuniis ad agere

liberalia. et iustum utique reddentibus. Voluntates
enim immanifeste. simulant enim et non iusti. iuste
agere velle. Forti autem potentia si quid perficit aliquid
eorum que secundum virtutem et temperato potestate. Qualiter enim
erit manifestus aut iste aut aliorum aliquis. Dubitatur autem utrum prin-
cipalius virtutis electio vel actiones. ut in
ambobus existente. Perfectum utique manifestum quod in ambobus
utique erit. Ad actiones autem multis opus est. et quanto utique
maiores sunt et meliores pluribus. Speculanti
autem nullo talium ad operationem necessitas. sed ut dicatur
et impedimenta sunt ad speculationem. Sed inquantum homo
est et pluribus convivit. eligit que secundum virtutem agere.
opus igitur habebit talibus ad humanum conversari. Quod autem per-
fecta felicitas speculativa quedam est opera-
tio. et hinc utique apparebit. Deos enim maxime
suspicati sumus beatos et felices esse. Actiones autem
quales attribuere debitum ipsis. Utrum iustas vel
derisibiles apparebunt commutantes et deposita reddentes.
et quecumque alia talia. Sed fortes sustinentes terribilia
et periclitantes quia bonum. Vel liberales. Cui autem
dabunt. Inconveniens autem si et erit ipsis nummisma
vel aliquid tale. Sed temperate quid utique erunt vel
onerosa laus. quoniam non habent pravas concupis-
centias. Pertranseuntibus autem et omnia apparebunt utique

que circa actiones parva et indigna diis. Sed tamen

vivere omnes suspicantur ipsos et operari. Non enim

utique dormire quemadmodum Endimionem.

Viventi utique ab agere ablato, adhuc autem magis

a facere, quid relinquitur preter speculationem? Quare dei

operatio beatitudine differens speculativa utique

erit. Et humanarum utique que huic cognatissima felicissima.

Signum autem et non participare reliqua ani-

malia felicitate talis operatione privata perfecte. Diis

quidem enim omnis vita beata, hominibus autem in quantum si-

militudo quedam operationis talis existit. Aliorum

autem animalium nullum felix est, quoniam nequaquam commu-

nicat speculatione. In quantum utique protenditur spe-

culatio et felicitas, et quibus magis existit specu-

lari et felicitari, non secundum accidens sed secundum specu-

lationem. Hec enim secundum se preciosa. Quare erit

utique felicitas speculatio quedam. Opus autem erit et

exteriori prosperitate homini enti. Non enim per se sufficiens

natura ad speculari, sed oportet et corpus sanum

esse et cibum et reliquum famulatum existere. Non

existimandum multis et magnis indigere felicem

futurum si non contingit sine exterioribus bonis beatum

esse. Non enim in superabundantia per se sufficiens, neque iu-

dicium neque actio. Possibile autem et non principantem terre,

a mari agere bona. Etenim a moderatis potentibus utique
operari secundum virtutem. Hoc autem et videre manifeste. Idio-
te enim potentibus non minus videntur studiosa agere, sed et magis.
Sufficientes autem tanta existere. Erit enim vita felix secundum
virtutem operantis. Et Solon autem felices forte enunciavit
exterioribus moderate elargitos, agentes autem
optima ut existimabat, et viventes temperate. Contingit
enim moderata possidentes agere que oportet. Videtur autem et
Anaxagoras non divitem neque potentem existimare
felicem dicens. Quod non utique admirabitur si quis incon-
veniens apparebit multis. Hi enim iudicant exte-
rioribus hec sentientes solum. Consonare itaque videntur
sermonibus sapientum opiniones. Fidem quidem igitur et talia habent quamdam. Verum
autem in operabilibus ex operibus et vita iudicatur. In
his enim principale. Intendere autem oportet predicta ad opera
et vitam inferentes. Et consonantibus quidem operibus
acceptandum, dissonantibus autem sermones suspicandum.
Secundum intellectum autem operans et hunc curans et dis-
positus optime et deo amantissimus videtur. Si enim
queque cura humanorum a diis fit quemadmodum videtur,
et erit utique rationabile gaudere ipsos optimo et cogna-
tissimo. Hoc autem utique erit intellectus. Et diligentes max-
ime hoc et honorantes benefacere ut de amicis ipsis
curantibus et recte et bene operantes. Quoniam autem omnia hec
sapienti maxime existunt, non immanifestum. Deo amantissimus
ergo. Eundem autem verisimile et felicissimum. Quare et sic utique erit sapiens
maxime felix.

Utrum autem si de hiis et de virtutibus adhuc
autem et de amicitia et delectatione sufficienter dictum
est in typo finem habere existimandum electionem vel quemadmodum
dicitur non est in operabilibus finis speculari
singula et cognoscere sed magis operari ipsa. Neque utique
de virtute sufficiens scire sed habere et uti temptandum
vel si qualiter aliter boni efficimur. Si quidem igitur
essent sermones per se sufficientes ad faciendum studiosos
multas utique mercedes et magnas iuste ferebant
secundum Theognidem et oportebat utique has tribuere. Nunc autem
videntur provocare quidem et movere iuvenum liberales
posse sermones et morem nobilem et ut vere amatorem
boni facere utique fatoconabilem a virtute
multos autem non posse ad bonitatem provocare. Non
enim nata sunt verecundie obedire sed timori neque re-
cedere a pravis propter turpe sed propter penas. Passi-
one enim viventes proprias delectationes persequuntur et per
quas hee erunt fugiunt autem oppositas tristicias
boni autem et ut vere delectabilis neque intellectum habent
neque gustabiles existentes. Tales autem quis utique ser-
mo transformabit. Non enim possibile vel non facile que
ex antiquo consuetudinibus comprehensa sermone transmutare.
Amabile autem forte si omnibus existentibus per que epi-
eikeis videmur fieri accipiamus virtutem. Fieri
autem bonos existimant hii quidem natura hii autem assuetudine
hii autem doctrina. Quod quidem igitur nature

nobis existit. Si [illegible] aliquod [illegible] [illegible] vt
[illegible] [illegible] existit sermo ac doctrina
neque vel in [illegible] parte. Si [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] auditorum [illegible] [illegible] [illegible] ac
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel eius [illegible]
[illegible] audit sermonem [illegible] neque intelligit.
Qui sine passione venit. Sic ac [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ac vel [illegible] sermo [illegible]
passio. Si videatur. [illegible] [illegible] [illegible] prestare
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bonum et [illegible]
[illegible] [illegible] nimium ac [illegible] [illegible] [illegible] ac
[illegible] difficile. Vel ac a [illegible] [illegible] legem
[illegible] [illegible] eius [illegible] et [illegible] vel delectabile
multe [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] legibus et
[illegible] ac [illegible] et [illegible]. vel eius [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vel sufficiens ac forte
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
Si [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] eius necessitate [illegible] [illegible] sermo
[illegible] et [illegible] [illegible] bonor.

D[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] legem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ac et [illegible]

[illegible] et penas et premia apponere. [illegible]

[illegible] ad [illegible] [illegible] experientia [illegible]

eius et ad bonum [illegible] [illegible] obedire. premium

ad [illegible] appetitum [illegible] premia. quemadmodum

[illegible]. [illegible] quod et animo oportere [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] amatam [illegible]

Sic [illegible] quemadmodum [illegible] [illegible] bonum [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] vivere et neque [illegible] neque

[illegible] [illegible] premia. [illegible] vere [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et omne [illegible] [illegible]

[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forte

neque [illegible] neque [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible]

Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible]. [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in sola ad Lacedemoniorum civitate

ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuisse [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] neglecta

[illegible] [illegible] vivit [illegible] ut vult [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] negligentiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible] ad [illegible] [illegible] vel [illegible]

quod maxime est utique sic posse videbitur
ex dictis legis positivum factum. Communes quidem enim
cure manifestum quod per leges fiunt. epieikes
autem que per studiosas. scriptis autem vel non scriptis
nichil utique videbitur differre. neque per quas
unus vel plures erudientur quemadmodum neque in mu-
sica et gymnastica et aliis adinventionibus. quemad-
modum enim in civitatibus vigorant legalia et
mores. sic et in domibus paterni sermones et
mores et adhuc magis propter cognationem et bene-
ficia. preexistunt enim diligentes et facile
persuasibiles natura. Adhuc autem et differunt singulares
disciplinae a communibus quemadmodum in medicinalibus.
Universaliter quidem enim febricitanti confert ab-
stinentia et quies. alicui autem forte non. et pu-
gillator forte non omnibus eandem pugnam impo-
nit. Itaque est exquisitum videbitur utique singulare
esse enim cura. Magis enim convenientis potitur
unusquisque. Sed optime curabit utique
et medicus et exercitator et omnis alius uni-
versaliter sciens quod omnibus vel hiis talia. communium
enim scientie et dicuntur et sunt. Non solum tamen utique
aliquem melius forte prohibet bene curare.

et non [illegible] certe. considerandum ad deliberandum

a unoquoque [illegible] congruentia quemadmodum et

medicina [illegible] [illegible] sive [illegible] optimum etc. alterius

[illegible] utique potentiam sufficientem. nihil autem minus

forte volente athletice et specialiter [illegible] adaptare

[illegible] eadem etc. utique et aliam [illegible]

ut athlete. Iterum autem eorum quae [illegible] [illegible]. forte

et utique et velle [illegible] [illegible] melioris [illegible]

sine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] utique quemadmodum eandem et

propositam disponere [illegible] [illegible] et [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] quemadmodum et medicinalem etc.

[illegible] [illegible] et [illegible] et presentem.

[A]mplius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

leges positas facit utique [illegible] [illegible] quemadmodum

et aliquorum. apolitice [illegible] eandem [illegible] po-

litice etc. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] etc.

[illegible] [illegible] et [illegible] in aliquo [illegible] eandem [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] et operantes ab

[illegible] puta medicinam [illegible]. [illegible] autem etc.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] autem [illegible] [illegible]

[illegible] similiter [illegible] [illegible] [illegible] utique

quemadmodum [illegible] [illegible] et experientia [illegible] [illegible]

Neque enim scribentes neque dicentes de talibus
videntur quamvis melius erat forte quam sermones
iudiciales et contionales neque rursus politicos
facientes suos filios aut aliquos alios amicorum.
Rationabile autem erat si poterant. Neque enim
civitatibus melius dimisissent utique ne-
que ipsis existere eligerent utique magis talem
potentiam, neque utique amicissimis. Non tamen parvum
videtur experientia conferre. Neque enim utique fierent
per politicam consuetudinem politici. Propter quod
desiderantibus de politica scire videtur opus esse expe-
rientia. Sophistarum autem qui promittunt valde vi-
dentur longe esse a docere. Totaliter enim neque quale
quid neque circa qualia sciunt. Non enim utique
eandem rhetorice neque deteriorem ponerent. Neque utique
existimarent facile esse leges ponere congrega-
ti approbatas legum. Eligere enim est optimas, quasi
neque electionem existentem intellectus et iu-
dicare recte maximum, quemadmodum in hiis que secundum mu-
sicam. Experti enim circa singula iudicant recte opera
et per que vel quomodo perficiuntur intelligunt et
qualia quibus consonant. Inexpertis autem amabile non
latere si bene vel male factum est opus, quemadmodum in pictura.
Leges autem politice operibus assimilantur. Qualiter igitur ergo

ex his legislatoribus fiet utique aliquis vel optimus

moderatus. nos autem videntes neque moderatam existentiam

sapientibus fieri. quamvis scriptum nos sed dicere [illegible]

sed ut fierent utique. sed ut et contra singulorum

diminutionem ipsum. sed ad excessum sed vitia et

defectum. rursus autem ad invicem [illegible] fortasse et legis

politiarum aliquorum potentium quod procedere et

moderari quam vel [illegible] vel quales agerent ve-

lut [illegible] utique [illegible] ad quem sunt leges talia prin-

cipia moderata [illegible] nos utique excipit. si nos sunt

causa [illegible] ad ad quam forte utique fiet.

Reliquum igitur quibus praesentibus legislatoribus

posuerunt [illegible] magis forte et totaliter

utique politia ut ad [illegible] et circa [illegible]

philosophia [illegible]. [illegible] quod [illegible] sunt pro [illegible]

[illegible] bene aggrediuntur, tempore perfectae.

Deinde ex aggregatis politiis [illegible] quales

salvant et corrumpunt [illegible] et quales singulas politias

[illegible] quorum causas. hoc quod sunt hic ad [illegible]

[illegible] agit. [illegible] autem hoc forte utique magis

[illegible] et quae politia optima et quae unaquaeque

ordinata et quibus legibus et consuetudinibus utens.

Dicamus igitur incipientes.

(Affectis dicte [illegible])

[illegible]

Liber yconomicorum aliter tractatus de gubernacione regis incipit

Yconomica et politica differunt non solum sicut domus et civitas hec enim subiecta sunt eis. Verum etiam quia politica ex multis principibus, yconomica vero monarchia. Artium quidem aliquas sunt distincte et non eiusdem facere et uti eo quod factum est, puta ut lira et fistula. Politice vero et civitatem ab inicio bene constituere et ea existente bene uti. Patet enim quod yconomice sit domum atque possessionem acquirere atque uti eis. Civitas quidem et domorum pluralitas est et prediorum et possessionum abundans ad bene vivendum. Palam enim quia cum non contingit hic habere dissolvitur civitas et communitas. Amplius autem gratia huius convenit. Cuius autem gratia est et existit et generata est, et hoc et esse ipsius. Quare palam quia yconomica prior politica

[illegible] Advertendum [illegible]

Dubium primum [illegible]

Dubium 2m [illegible]

Dubium 3m [illegible]

Dubium quartum [illegible]

multiplicationem eam operis paratam cum in
pluralitate domorum et indigentiam de vicinitate
quod sit optima civitas.

Primum vero dicendum est de pos-
sessione cum omnis indigentia nam singula-
ris est et de domo scilicet de his
sive hereditate, vel utique civitas do-
minandi et domo vivere et bene aliud.
tur hec [illegible] quale invenitur [illegible].
primum ad liberorum [illegible] vel utique
et [illegible] sunt tractanda [illegible]
dispositionem [illegible] quale [illegible]
ad [illegible] instrumentum.

Possessio autem prima [illegible]
et [illegible] sine [illegible] sine [illegible]
liberalitas [illegible] alia.
ut metallica. Et alia [illegible]
Ab corpore ad maxime. [illegible]
vel eius [illegible] ut violenti
ut violenti sicut bellicae.

Simpliciter autem et eorum qui sunt natura servi
naturaliter sunt ut habiliter ad a natura instinctu (?) ad
huiusmodi opera et hominibus alia [illegible] ad
ad fortitudinem necessariam conferunt. Vult enim natura
facere corpora diversa servorum et representare
corpus servorum forte recte et laborare [illegible] ad
potentiam [illegible] [illegible] [illegible]
ad possessiones servi esse domini.

Quibus autem [illegible] [illegible] [illegible] Communi
[illegible] eum vocant feminae et masculi et per
partes. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sunt natura [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] simpliciter et eum feminam sive masculum
et masculum sive feminam hic [illegible]. [illegible] de
necessitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hic [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] magis principale [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

12

[illegible]

aure prudencia ... nostre dedicata est

Capp. ... eiusdem eam nostre auxilia fidem

et admo a corporacio abiunct in hac

in nostre · quod nos solo essencia sed corpora

tenc sibi ... mysericors a sedem sue ...

filiorum vera nos ministrat eam solo: sicut ...

dune eam potestas potestibus facerint iterum

impotentibus dispectum a potentibus eternum de sedem

impotentibus efficis sue Sedeat et vera expectat

hec peccato ... od p vinculum necessariter ...

in sicut ... fuit ... eius...

masculinum fere ad generum Quem eum assump

ta vtilem hec virtute ad generum si grav

quod ad ... nos ... Aliud quod forte

dare nos fragile fuit. Ut illud nostre se cons

todiat quod timere Aliud ... perforne

a opus grat ... sorte ... fuit. a ves

salvet et vita sue et ad opacion ad quod

et potest esse et tolerabilius ut vir ad certam
non debile [illegible] sed vir ad quietem deberet. ad
modum ad salutem. Et vero filius quae considerare
[illegible] vero [illegible] quae vir et [illegible]
[illegible] vero [illegible] est.

Primo quod sicut leges ad uxorem
non diuitias. Sic ipse eum ut diuitias pariet eo
hoc est quod lex scripsit. Et sicut pictagoras
dicunt tamen falsa dicendo de hac negotiacione
debet oportet ut diuicias decem. Inuenta
quoniam dicunt conuenientis vere quam fortis sunt.
De coniugio vero ut indiget ut tamen ab speciem
absque non posse. Si tale viri quae sufficiant
pudore et non prudere. Unde est bene hic quod
hesiodus dicit. Oportet puellam ducere ut
doceat bonos mores. non dissimiles morum
negotiationis amabiles. De dote autem circa sicut
ut medebit et elatos admonet quod equipare
sic ut corporis. Unde ad nunc dicendum est conuenientem
tractandum de apparatu admonet.

Sic in hoc puncto [illegible] docet [illegible] documentum.
[illegible] vir non est sumere diuitias mulieris [illegible]
[illegible] alias [illegible] sed ipse vir sumere diuitias
Et [illegible] documentum [illegible] [illegible] ut [illegible] alias
[illegible] esse sibi [illegible] documentum est [illegible]
[illegible] temporante [illegible] est
[illegible] mulieres [illegible] mulieris [illegible]
[illegible] possit [illegible]
documentum [illegible]
[illegible] complexionem [illegible]
[illegible] habent
[illegible] aliud [illegible]
possit [illegible]
Et [illegible] in hoc capitulo [illegible]

[illegible]

De possessionibus autem [illegible] [illegible] ac
magis necessaria quod optimi et principalis
sunt. [illegible] et hoc [illegible] est [illegible] primo servos
studiosos ordinare. Secundo autem [illegible] [illegible]
sed [illegible] [illegible] et operari. Unde videtur
quod doctrine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et ordinate [illegible] doctrina. [illegible]
[illegible] attendenda sunt opera liberalia. [illegible]
[illegible] ad servos ut [illegible] ut [illegible] dissolutorum
permittere et liberalibus [illegible] [illegible].
operationibus [illegible] [illegible]. Et quid [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] liberos sunt. Et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et quod [illegible] [illegible] in [illegible] pars et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] opere [illegible] virtuti.
Aliud vero ut [illegible] ut operari virtutis [illegible]
[illegible] sunt. Aliud vero [illegible] et opera [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] et [illegible] sunt
[illegible] opera [illegible] virtutis sufficientie.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] servo

mediocritatem ad medium sit sicut a dextris [illegible]
corporis bonum non sit et meliorationem melius nec
prima bonitatis. quia malitie peiores sunt.
sic et de servis. Apparet quod ad deliberandum et
et desiderare singula agere. et medium et
respectu omnium et propter non a tempore [illegible]
mediocres valde utiles mediante operando.
cum formatione non esse propter [illegible]. Sic
enim non ad opera de servis sit optimus qui
nec timidus nec ferox valde. utraque enim
disque aget. valde enim timidi non parent
et valde [illegible] non obedirent. Sed enim
[illegible] sunt [illegible] [illegible] enim a liberali mo-
derantur libertate de medio prior. volunt enim
liberare quod medium et a tempore [illegible].

Deinde vero respondere sub [illegible]
quando [illegible] [illegible] et [illegible] Est enim [illegible]
[illegible]. et [illegible] a [illegible] non custodie Sed vero
[illegible] utilitatem acquirendi nec non [illegible] [illegible]
et [illegible] utile [illegible] enim [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] et singula. et [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] ... Dubium primum [illegible] ... Dubium secundum [illegible] ... Dicas [illegible] ... Dubium tertium [illegible]

et sic operacionis discrecioni. Ad custodiam vero claustra
[illegible] licet ut Abbas vel superior volens retinendos
eos vel eciam. Et horum superiori a [illegible] [illegible]
et dispensacionibus providens. Et per ipsum vero eos [illegible]
vero et singula ad ipsum respiciunt. Et diversa [illegible]
[illegible]. Non aliena a proposito erat. Unde [illegible] qui per se
[illegible] et in [illegible] [illegible] a [illegible] libri [illegible] [illegible]
Abbas [illegible] [illegible] qui [illegible] quando [illegible]
[illegible]. [illegible] vero [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dixit. Custodienda est igitur
[illegible] [illegible] vero [illegible] vel [illegible]. Et [illegible] [illegible]
opera [illegible]. Et ad hoc [illegible] in [illegible] [illegible] disspo-
sicionibus sed ordinacionibus [illegible] [illegible] [illegible] vero [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Nos eciam [illegible] [illegible] ut appareat
[illegible] [illegible]. ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sollicitos esse. Sed ut
[illegible] ad [illegible] bonum et ad [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible]. et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] et
[illegible]. Et [illegible] [illegible] eos sive ut [illegible] ut [illegible] [illegible]

Querit[ur] [illegible] de nocte [illegible] cum sanitate et ad phi-
losophiam et ad bonam digestionem utile.

Ut modicis [illegible] aliorum modo[rum] [illegible]
[illegible] utiles [illegible] magnum et [illegible]
q[uod] ad animam et ad mensam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut non lateat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad sanitatem et salutem [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] expedit et [illegible] qualia sunt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] et liberis [illegible] et [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magnum
[illegible] utilem [illegible] [illegible] q[uod] in [illegible] [illegible]
[illegible] ad salutem [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible])

Quod mulieres ad vicem continue
sunt ducere, omnem habentem
ordinem sine scriptis legibus, non
permittere [illegible], si non propter virum. Ca-
veat precipue verba forensium mulierum ad corrup-
tionem anime. Et que intus sibi contingunt ut sola sciat.
Et si quid sinistre ab ingredientibus fiat, vir
habebit causam. Dominam existentem expensarum et sumptuum ad
festivitates quas quidem vir permiserit, expensis
utens in vestimento et apparatu minori utens quam civitatis
leges permittunt, considerans quod nec
questus vestimentorum differens forma nec auri multi-
tudo tantum ad mulieris virtutem conferunt quantum modes-
tia in quolibet opere et desiderium honeste atque com-
posite vite. Est enim quilibet talis ornatus elatio
animi, et multo certior ad senectutem iustas
laudes sibi et filiis suis tribuendo. Talium quidem igitur
ipsa se animet mulier composite dominari;
indecens enim viro videtur scire que intus fiunt. In ce-
teris autem omnibus viro parere intendat, nec civilium

omnibus audiencium vel aliquem de[illegible] quem [illegible] pro

ab [illegible] medicus velit purgare sed tunc exigit

[illegible] filios filiabus suis tradere [illegible] dispe[illegible]-

[illegible] ut parent [illegible] et [illegible] et

obediant. sic ille precipit arbitrarie ut [illegible]

tempore cum quidam sunt quamvis purgare sanandum

hec quidam sunt quamvis [illegible].

Sed arbitraria dicit quod [illegible]

modis et vite sue leges sibi [illegible] adeo

sibi impossibiles vel impossibile et fortune contrarias

quas eciam si faciat [illegible] et faciet [illegible]

facile [illegible] sed non difficultatibus.

Apostolus [illegible] dicit non solum cum habet virtutis et

rerum prosperitate et ad aliam gloriam [illegible]

[illegible] ac [illegible] velle servire [illegible]

adversitatibus [illegible] quod [illegible] de [illegible] ad cor-

poris [illegible] vel ad ignorantiam aut ma-

nifesta dicit quemque optima. et [illegible] ob-

servat. [illegible] quamvis age [illegible] sibi [illegible]

[illegible] medice [illegible] servire aut pass-

[illegible] ad [illegible] parcamus de medico [illegible]

quia viles vel paupercule sunt et si eam exercere [illegible]
aut ignorancie pene et eam [illegible] condicio earum
quasi de hijs delicatis obsequijs. Tanto maiorem
gloriam exhibebit. eo quanto exercitium et eo est
exercitatum fuerit laboriosius. Et si quando eam in
[illegible] bus habitum non poterunt [illegible]
eo magis servant a multis contemptum. Ipsa quando
debet timere quod in aliquo ad multo delicatiora
obsequia. Et si ipsa extra venerit ad domum.
magno cum pudore extra sunt honestate morum
vite et libertatem servare [illegible] mulieres ma
gis [illegible] sunt. Apud quos nullus siquidem cum
sobria vel [illegible] vel [illegible] sobrie sunt et
[illegible] vel [illegible] vel [illegible] bus pros
perite et vel [illegible] verum cum adversitate
bus sufficere. multo magis mulier multo hono
rand in multis [illegible] et [illegible] et cum
tempore [illegible] facile admittere [illegible] quod
debet in adversitate [illegible] vel [illegible]
sibi quamvis male [illegible] arbitrantur. Hanc
optimam laudem sobrie mulierum [illegible]

quam nec alexandrum tantum sed achillis gloriam nec
penelope sed et lucrecie laudes meruisse [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vnde ad admirationem [illegible]
et admirabilis [illegible] [illegible] modicum amor
[illegible] sed eciam malis [illegible] et iuste [illegible]
[illegible] vel amicicie sue honorate. Apprendatur
eciam [illegible] [illegible] principaliter adversitate ad
[illegible] [illegible] ad optime mulieres. [illegible] est multo
magis [illegible] [illegible] honorate et [illegible]
[illegible] [illegible] predicanti et opera [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vel [illegible] mulieres. ego [illegible] in tempore
[illegible] [illegible] [illegible] ore se custodire.

Ut ad in [illegible] legis adverdat [illegible]
[illegible] ad [illegible]. quod ad domum [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] et [illegible] vel [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. et [illegible] [illegible] habitud[illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] studebat [illegible] [illegible] optimam et [illegible]
[illegible] [illegible] liberos [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] optimos et prudentes custodes [illegible] ac [illegible]
[illegible] ac [illegible] [illegible] [illegible]. qui [illegible] [illegible]

zotic apte. et a matre sancta & iuste spiritus veritatis.

quare multo boni sunt. hic ad nos abstinentes pro

distinctio fratrum eius vite in filius perfectus ... prius

et conversabile cum admiratione potestate et ...

ne contempto aspectu eius ad nos ... ad intellectum

spiritus est. Christus que eius ... docet ... vera

admiratione doctrina. ut nemo posse quam optimum

liberorum valorem per ... eternam gloriam. nobis omnibus

ut studio ut ad optimam ... maxime ... ...

bonum finem ... consequitur ... optimum sibi

fructum fed. et vult per eam mori ut ... non

posset. et si sic contingit mori eius ... per ...

... et hic mori maxime honorabile. ... ad ...

studium sit per corporis esse. ad quod finem ...

... quod si per libertate ... vite ... ...

... de studio ... ...

... et in mortalitate ... principatus ...

peccatorum et orationum ... ...

... quam contempnit hic. ... negligere videt.

propter quod decet magis ut tota quam sacra in actualite-
que uxore dixit et multo magis quia sic per predicta
uxor tendit ad honorem.

Maxime honor sobrie uiuentis et secundum ud...
uxor sua obseruando sibi castitatem. et dei ea
mulier eorum magis habere. propterea adhuc super
et ad eum et fideles existimando ipso eum magis
studebit se tale illi uelle. si agnouerit fideles
atque m'ste ad se uxorem aduelle eam. et quod dicta
uxor m'sta et fidelis est congo et prudentem
uxor uos decet conseruare ut parentes que uiri
honores sunt. ut quod reportat et filii propter decens
et domus communis que sua sunt ut sic
sanctitas et nostris multo sumus fert quasi
honore suo priuatus. Utique si aliquis qui multa
gerit propria ansforde libere accipere uel
...es in suis ac propter et uxoris ad uxorem quod fo-
...ctam et honor fidelis. propter quod uos decet ho-
minum sane multe et ubicumque contingeret ponere
secundum suam. ut ad quaslibet accessit proprium

~~[illegible]~~ apud [illegible] feme ut vel de [illegible]

vocibus et imperiis [illegible] liberas [illegible] faciant.

Ut quod uxor honorem [illegible] sue [illegible] viri ad [illegible]

[illegible] exigere. De hiis [illegible] [illegible] viri [illegible] de

Apostolus [illegible] viro dicit vivat cum uxore [illegible] et [illegible]

in honestate modestia et timore [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] eius [illegible] bene est ac beati [illegible] et honesta [illegible]

in modestia et fide viro. Tamen quod Apostolus

[illegible] petrus quod si quis a [illegible]

delictum moneant ne [illegible] [illegible] sed prudenter et

verecunda [illegible] [illegible] sit [illegible] neglectus ne [illegible]

[illegible] quod passio mulieris [illegible] [illegible]

Sed verecunda est et prudens [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] libere mulieris et ad [illegible] viri. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] est Alia que sit ad verecundiam

et prudentiam [illegible] [illegible] ad parentes [illegible] filii et

honesti et [illegible] [illegible] ad benignos [illegible]

Alia vero ad [illegible] [illegible] odio. [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] ad [illegible] [illegible] et [illegible]

Et hiis [illegible] [illegible] [illegible] melius [illegible] [illegible]

[illegible] et fidele et [illegible] [illegible] dixit ut pre-
sente viro et eius [illegible] est et nec minus ac si prius
[illegible] et [illegible] eadem [illegible] et quod vix [illegible]
ut [illegible] uxor que nulla et melior esse non [illegible]
[illegible] ut [illegible] sibi [illegible] viro suo. Ut [illegible]
[illegible] ad [illegible] bonum esse [illegible] [illegible]
[illegible] sit in talibus esse ipse sibi [illegible]
optimum tamquam [illegible] [illegible] et [illegible]

Nam ut ad eam ut [illegible] | [illegible] [illegible]
sine pudore [illegible] homines [illegible] viri
animae [illegible] cum modestia et prudentia. [illegible]
eius sibi [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible]
ac [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
nil aliud [illegible] cum dote [illegible] [illegible] et pro-
dest esse [illegible] [illegible] ad [illegible] dixit.
De muliere valde miror et timeo. [illegible]
eius homines sic. [illegible] [illegible] et uxorem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] se [illegible] [illegible] cum
diligit ut [illegible] [illegible] [illegible] se ut coram
pudore cum timore. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

addiucet melioribus ₇ uen[illegible] benignius tractabitur cum
ferre ad se uelles [illegible] grata Ulixem adspexit
pro quo [illegible] absencia eius uxoris multis [illegible]
[illegible] ad ipsi [illegible] ad eius [illegible]
[illegible] mulierem captiuam. ₇ [illegible]
[illegible] ut [illegible] barbaram [illegible] desere[illegible]
Calimesso nec quidem bene ex se liberos ha-
bere nec [illegible] uirum [illegible] cum [illegible]
[illegible] facere illam [illegible] se [illegible] no-
lens duxit Ulixem ut rogate apud athlante
filia sibi cohabitare. ₇ promittens ipsum facere
immortalem. ut ut fieret immortalis [illegible] perciperet
[illegible] affectu. dilatione. ₇ fidel[illegible] maxime
arbitrans [illegible] suam [illegible] malis [illegible]
immortalitate [illegible] Ulixes cum filia athlantis
[illegible] uoluit [illegible] salute [illegible]
[illegible] ei [illegible] eius [illegible] posset [illegible]
[illegible] appar[illegible] [illegible] ₇ [illegible]
uxorem [illegible] ₇ [illegible]
[illegible] suam seruabat. [illegible] impetebat

[illegible] ab uxore sua

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] vero [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ad multiplicandum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

H[illegible] habere

[illegible]

[illegible] senectā. Vixit vero annis [illegible]

laboris & plenus d[illegible] [illegible]

habuit felicitatis [illegible] ut p[illegible]

[illegible] utraque [illegible]

[illegible] eam. [illegible]

[illegible] ad senectutem [illegible]

[illegible]

voluntatem q[illegible] sunt immediate [illegible]

et. Et filios vidit usque [illegible] ad [illegible] plenitudinem

honorem [illegible] facti. Sunt sue [illegible] fortune

mala [illegible] bona [illegible] magis

tamen medicus a [illegible] pendat [illegible]

Dulce enim sibi [illegible] diversitate[m]

voluntatem gubernat [illegible] ad [illegible] feliciter

ad senectutem deveniens [illegible] que [illegible]

[illegible] considerans ad [illegible] ac [illegible] enim

[illegible] et [illegible] ad suam uxorem et filios

et parentes.

Explicit [illegible]